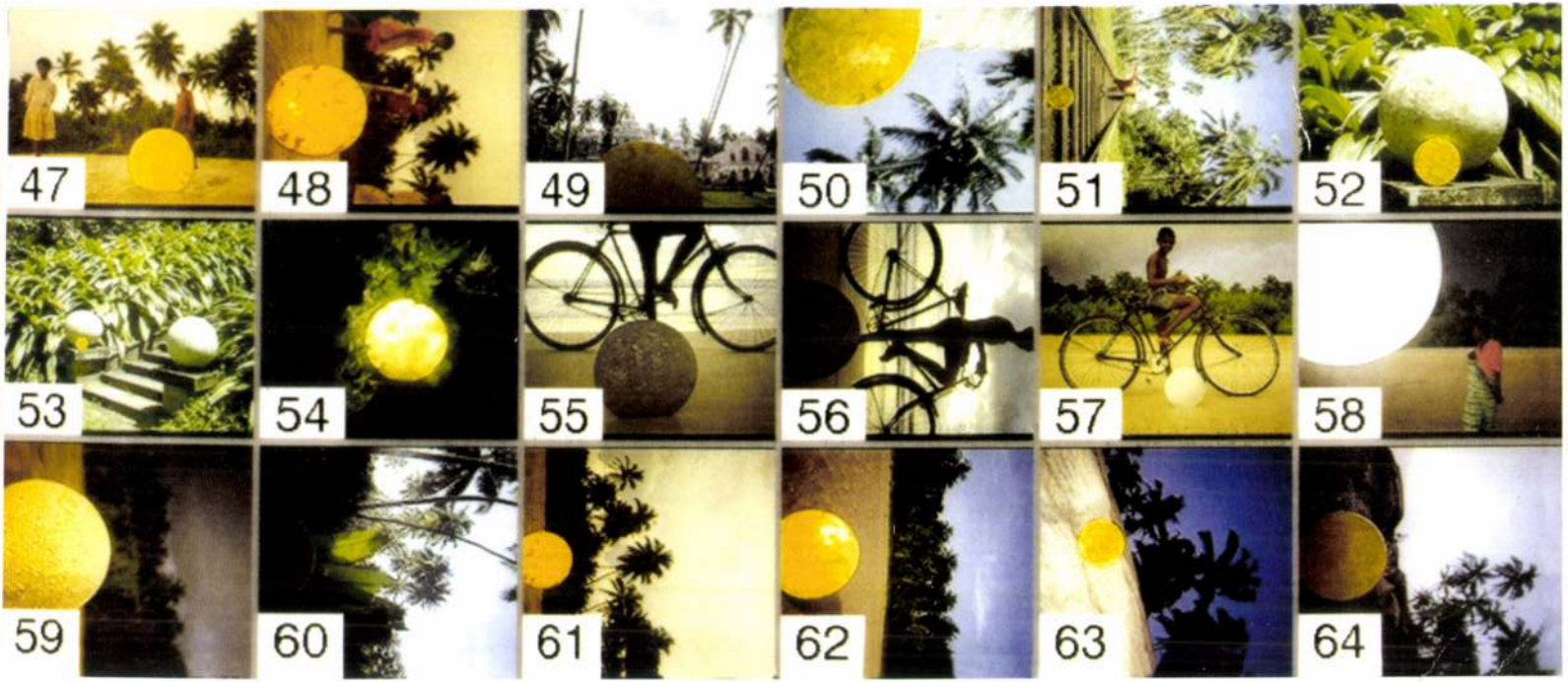
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64

SABA

Saba

opening:
friday november 1st
at 4 pm

exhibition:
november 2nd – december 1st
wednesday to sunday 10 am–4 pm

ÖSTERREICHISCHES KULTURINSTITUT

megnyitó:
november 1. péntek
délután 4 óra

kiállítás:
november 2 – december 1.
szerdától vasárnapig 10-től 16-ig

megnyitja: Mikulás Ferenc
a Kecskeméti Animációs Filmstúdió vezetője

Hungarian Museum of Photography–Magyar Fotográfiai Múzeum
H-6000 Kecskemét, Hungary
Katona József tér 12.
Tel./fax: (36-76) 483-221

S... Franz Ottó

épitész és festő

A budai várbeli

Szentháromságtér

olajf. 1870-es évek

eleje

Vigyárát

Rosszul olvasott név.

Az egyedüli cédula

megsemmisztendő

Bazin). Jelezve (Bez.): M. 6. Mai 895".

ie).

s dem Kreise des).

YALLAL (Thronende Madonna mit zwei Eng

Illusz ... ol.

Menier, Paris". A következő sz ... bja (Gegenstück

: „L. Menier Paris". ... szám párdarabja (Gegen-

Ilb. KANAL, nyelét domború akantuszlevelek díszítik, vége csigás, ovális meröje belül aranyozott, kívül vésett virágok. H. 16 cm. S B mesterjegy. Erdély, XVII. sz. — Fisenstädter Ödön.

Mednyánszky László (Ladislaus) (1852—191

361. AZ ERDŐ TÉLEN (Der Wald im W
Vászon (Leinwand). 48×37 cm.

Mednyánszky László (Ladislaus) (1852—191

362. ESTE (Abend). Jelezve (Bezeichnet):
Vászon (Leinwand). 43×59 cm.

Mednyánszky László (Ladislaus) (1852—191

363. TAVASZ (Frühling). Jelezve (Bezeich
Vizfestmény (Aquarell). 20×26 cm.

Mednyánszky László (Ladislaus) (1852—191

364. ALKONYAT A BALATONON (Abend
„Mednyánszky."
Vászon (Leinwand). 71×100 cm.

Mednyánszky László (Ladislaus) (1852—191

365. ERDŐS TÁJ (Waldige Gegend).
Vászon (Leinwand). 31×28 cm.

Mednyánszky László (Ladislaus) (1852—191

366. AZ UJPESTI KIKÖTŐBEN (Im Ha
Vászon (Leinwand). 21×31 cm.

S. B. A. P mesterjegy

Nagyszeben 1649.

— 88 —

35. sz. Pohár, aranyozott ernst.

Repr. VIII. tábla.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXI.

Jordán

35.

Lugger-Birken:

Spiegel ... des ... Erzhauses Oesterreich: I. 459.

„Keys. Sigmunds Letz-Reise."

Az elöregedett Zsigmondot, kinek homlokát babérkoszorú köríti, két rudon ketten viszik a díszes hordozószéken, mely elöl láb-vánkossal, fent függönynyel van ellátva s melynek ornamentikáját legfelül a négy helyt odaerösített s koronázott kétfejű sas képezi. Az utczán több ember látható, kik vagy csodálkozással, vagy hálálkodással, élénk érdeklődéssel néznek a császárra. Jobbról, balról s a hátterben paloták vannak, s a kép fölött a „Vah moriturus, abis!" kezdetű négy soros vers, melynek német fordítása a kép alatt olvasható.

Méretei 13·5: 10·5 cm.

Signat. az alsó jobb sarokban, alig látható pontozott betükkel: „CNS."

P. CN

Lugger-Birken:

Spiegel ... des Erzhauses Oesterreich: II. 518.

„Des Kinds, K. Ladislai, Krönung."

V. László

Szövegkép. Koronázási jelenet, melyben Zech Dionysius esztergomi érsek Abert osztr. hg., Mátyás veszprémi s Benedictus győri püspökök, Czillei Ulrik, Gara Abék jelenlétében az Erzsébet özv. királyné ölében tartott 4 hónapos Lászlót, Albert király posthumus fiát, magyar királyká koronázza Sz. Fehérváron. A háttérben oltár nyírott misekönyvvel, a templom ~~az oszlopa~~ pillérei, ablakai s leghátul egy másik oltár fele látható.

A kép fölött (németül a kép alatt) „Sunt oleum, lacrimae" kezdetű 4 soros vers olvasható.

Méretei 13·3 : 10·2 cm.

Sign. (lent jobbra): „C.N.S."

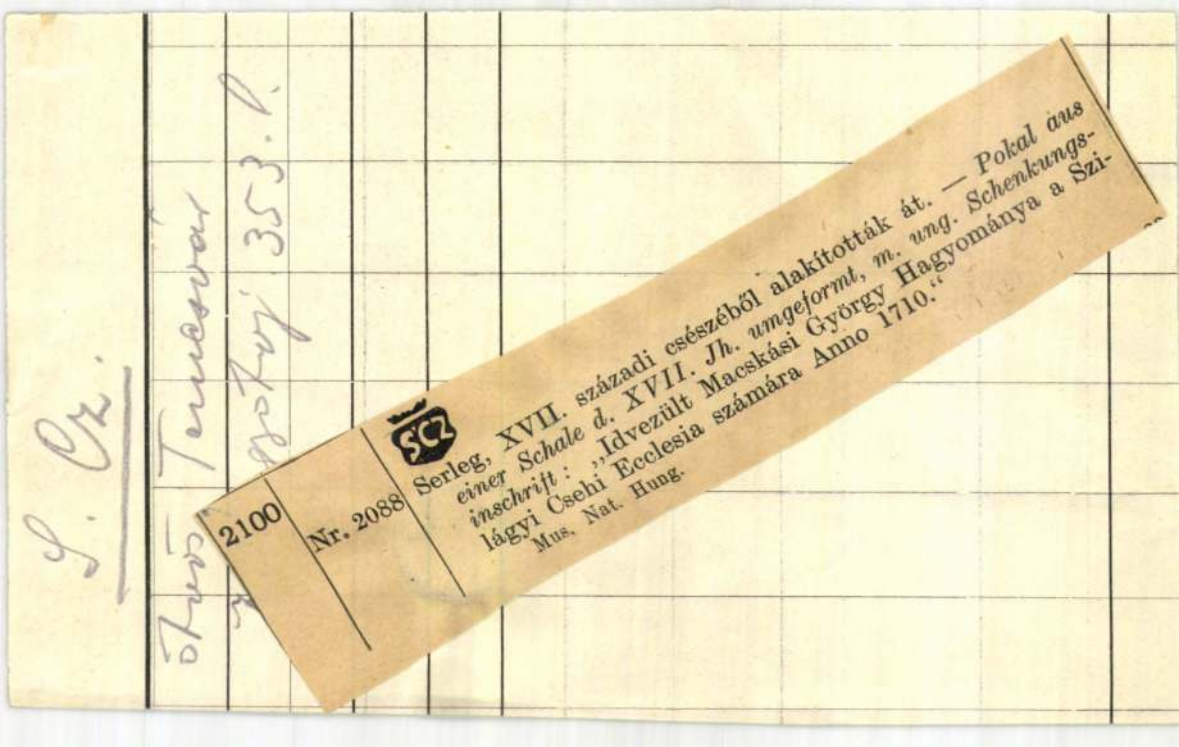
2100
Nr. 2088
Serleg, XVII. századi csészéből alakították át. — Pokal aus einer Schale d. XVII. Jh. umgeformt, m. ung. Schenkungsinschrift: „Idvezült Macskási György Hagyománya a Szilágyi Csehi Ecclesia számára Anno 1710.“
Mus. Nat. Hung.

S. F. mesterjegy

Brassó XVII. sz. e. fele

973. Kokuszserleg, aranyozott, ezüst talppal és fogtalatban.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXIX.

973

IV. ÜV

880. PALACK, barna üvegből. Bidermeyer

881. KÉT ÜVEGTÁL, köszörült üveg. XI

882. NYOLCSZÖGÜ PALACK, fuvott üve kupakkal. Magyar, XVIII. sz. e. f. — Leibung eingeschnittene Weinranken.

883. TEATARTÓ PALACK, kék-fehér réte tekkel. Cseh, 1830 k. — Teeflasche, bla gotischen Dekor. Böhmisch, um 183

884. VIZESKORSÓ, köszörült üveg, testé Wasserkrug, geschliffenes Glas, auf Silber. Böhmisch, Biedermeyer.

885. TALPAS POHÁR, köszörült zöldes ü ezüst és szines diszités. Cseh, 1830. — seitigem, glockenförmigen Kelch Ne

886. TALPAS POHÁR, köszörült üveg, ny von Marienbad felirat. Cseh, 1850 k. eingeschnittene Gebäudeansichten u.

Ernst Múzeum aukciói

1091. FÉLGÖMBÖS POHÁR, ezüst trébelt diszitéssel. Alsó részén ferde gerezdek sora, felső részén akantuszleveles inda fut körül. V. J. mesterjegy. Augsburg, XVIII. sz. e. — Halbkugeliger Becher, Silber, mit getriebenem Dekor. Auf der unteren Wandung schräg gestellte Rippenreihe, um die obere Leibung Accantusblätterranke. Augsburg. A. XVIII. Jh. M. 5·1 cm.

1092. KEREK ÉKSZERTÁLKA, aranyozott ezüst, két csigás füllel, peremén trébelt körvonalu szivek sorakoznak, közepén domboru gyümölcsköteg. Peremére négy lengyel érem van forrasztva. Magyar, XVII. sz. — Runde Schmuckschale, Silber, vergoldet, mit zwei Volutenhenkel, am Rand Herzreihe, im Mittel Obstbüschel in Relief. Ungarisch. M. 12·5 cm.

1093. OVÁLIS ÉKSZERTÁLKA, ezüst, nyolc karélyos, két csigás füllel, peremén trébelt akantuszlevelek közepén nagy virágszál. Német. — Ovale Schmuckschale, Silber, achtpassig, mit zwei Volutenhenkel, am Rand getriebene Accantusblätter, im Mittel grosse Blüte. Deutsch.

1094. KÓKUSZSERLEG, fedővel, ezüst talppal és foglalatban. Hatgerezdes talpán trébelt diszités. Pántjai öntött áttört diszüek, egy-egy szárnyas angyalfejjel. Boltozatos födelén álló férfialak bottal. Erdély, XVII. sz. v. — Kokuspokal, gedeckelt, mit Silberfuss und Fassung. Am Deckel Männerfigur. Siebenbürgen. E. XVII. Jh. M. 24·8 cm.

1095. KÓKUSZSERLEG, fedővel, aranyozott ezüst talppal és foglalatban. Tagozott magas talpán trébelt palmetadisz, hengeres szárát négy sárkányhermás áttört borda disziti. Kókuszkehelybe öntött hermás pánttal kapcsolt levélsoros és indás foglalatu. S F mesterjeggyel. Brassó, XVIII. sz. e. f. — Kokuspokal, Silber mit vergoldetem Silberfuss und Fassung, am profitiertem Fuss getriebene Palmetten, den Schaft zieren vier durchbrochene Rippen mit Drachenhermen. Brassó, e. H. XVIII. Jh. M. 25 cm. Illusztr. XXXVIII. tábl.

1096. KÓKUSZSERLEG, fedővel, aranyozott ezüst talppal és foglalatban. Kerek tagozott talppal, lapos gombján domboru levéldisz, négy sodronyos pántja apró liliomsorral szegett. A száj pere-

S. F. mesterjegy
Brassó XVIII. sz.

1102. BROS ÉS KÉT FÜLBEVALÓ, arany, kék-fehér zománccal, smaragddal és rubinokkal. Biedermeyer. — Brosche und zwei Ohrgehänge, Gold, mit Email Smaragd und Rubine. Bidermeier.

1103. TALPASTÁL, ezüst, kerek talapzaton, hat kecskekörmös hajlott lábbal, csipkésszélü üvegtállal. Bécs, 1807. — Aufsatz, Silber, auf sechs geschweifte Ziegenfüsse eine Glasschüssel. Wien, 1807.

1104. CUKORSZÓRÓ, ezüst, baluszteridomu. Bécs, XIX. sz. — Zuckerstreuer, Silber, balusterförmig. Wien, XIX. Jh.

1105. FÜLES CUKORTARTÓ talppal, ezüst, üvegbetéttel. XIX. sz. — Zuckerbehälter mit Fuss und Glaseinlage, Silber. XIX. Jh.

1106. NAGY ÖRÖKMÉCS, trébelt ezüst, barok kartusokkal diszitett függő vázaidom. Olasz, XVIII. sz. — Ewige Lampe, aus Silber getrieben, vasenförmig. Italienisch, XVIII. Jh.

1107. NAGY TALPAS POHÁR, ezüst, részben aranyozva, talpán nyulat üldöző két kutya, peremén trébelt gyümölcsköteges lambrequindisz. G H mesterjegy. (Gerg Henck, 1658—60). Brassó, XVII. sz. — Grosser Becher, Silber, teilweise vergoldet, am Fuss Hund einen Hasen treibend, am Rand Lambrequindekor. Brassó, XVII. Jh. M. 18·2 cm.

1108. TALPAS POHÁR, ezüst, részben aranyozva, oldalán három trébelt virágszál. Erdély, XVII. sz. — Becher, Silber, teilweise vergoldet, mit drei Blumen. Siebenbürgen, XVII. Jh.

1109. OVÁLIS TÁLKA, ezüst, csavarosan gerezdes, közepén domboru hercegi cimer. Német, XVIII. sz. — Ovale Schüssel, Silber im Mittel herzogliches Wappen. Deutsch, XVIII. Jh.

1110. KÉT OVÁLIS SÓTARTÓ, ezüst, négy kosfejes hajlott lábbal. Bécs, 1804. — Zwei ovale Salzbehälter, Silber. Wien, 1804.

1012 | Nr. 981 | Kanalak, 1850—60-as forma. — *Löffel, Typ 1850—1860.*
Szász Béla, Hochmann J.: Szepsiszentgyörgy.

VASÁRNAP **2** Liguri Alf.		**Protestáns** Lehel **Görög** Istv. vt. er. **Izraelita** Ab 14
HÉTFŐ **3** István er.	Holdtölte 4 óra 47 pk.	**Protestáns** Hermina **Görög** Izác és F. **Izraelita** Ab 15
KEDD **4** Domonkos	mosas	**Protestáns** Domonkos **Görög** Efezi gy. **Izraelita** Ab 16
SZERDA **5**		**Protestáns** Oszvald **Görög**

S I. mesterjegy

Nagyszeben (?) XVII. sz.

15. l.

ei ... nerin). Jelezve (Bezeichnet): „Halmi 89."

Csányi régi kúst

15. l.

oli ... nisstudie).

Je ... t balra (Bez. unten links): „J. G. H. 1698"
ép ... a alatt. (Frühbild unter dem Einflusse älterer
rd ... Gegenstück von Nr. 192.)

ele ... jobbra (Bez. unten rechts): J. G. H. 1698".
tü ... rigen Nr.)

: „ ... er".

74. KUPA (födele hiányzik), egész felületét domború, tré-
belt virágos indák díszítik, női hermaalakú füllel. M.
14·7 cm. S. I mesterjegy. Nagyszeben (?), XVII. sz. —
Gróf Andrássy Géza.

Glatter Gyula (Julius) (1886—1927).

176. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis). Jelez
Vászon (Leinwand). 61×45 cm.

Glatter Gyula (Julius) (1886—1927).

177. PIROS FŐKÖTŐBEN (In roter Hau
Vászon (Leinwand). 38×32 cm.

Glatz Oszkár szül. (geb.) 1872.

178. KRUMPLIHÁMOZÓ LEÁNY (Die
Vászon (Leinwand). 69×48 cm.

Glatz Oszkár szül. (geb.) 1872.

179. FOGÓCSKA (Fänger-Spiel). Jelezve
Vászon (Leinwand). 31×40 cm.

Goebel Jenő (Eugen), szül. (geb.) 1896.

180. ÖNARCKÉP (Selbstportrait). Jelezv
Fa (Holz). 46×38.

Goeneutte, Norbert (1854—1894).

181. ÖLEBBEL JÁTSZÓ HÖLGY (Die D
Alexander Norbert Goeneutte."
Pasztell. 51×30 cm.

Goyen, Jan van (1596—1656).

182. FOLYÓ PARTJÁN (Flusslandschaft

1782. LÁDIK-SZŐNYEG, vörös f
Nische. XVIII. Jh. 155×105

1783. ÁLLATOS IMASZŐNYEG, fe
195×135 cm.

1784. ÁLLATOS-S vörös
XIX—XX

1785. SZAMA es
300×

1786. T NYEG,
cm.

17 N-SZŐNYEG

SZTÁN-SZŐNYEG
300×165 cm.

A-SZŐNYEG, barnás sz

NATOL IMASZŐNYEG, v
Gebetteppich. E. H. XIX.

1. ANATOL IMASZŐNYEG, vö
170×99 cm.

213. TALPAS CEHPOHAR, részben aranyozott, övét tré-
belt csigás és leveles dísz ékíti, peremén csigás és pal-
mettás lambrequindisz felett vésett felirat, TESTA-
MEN · DER · HANNES · KRAMPHOLTZIN · IN ·
DIE · EHRLI · WOLL · VEBER · CZEH · 1683. M.
16·3 cm. S I C mesterjegy. Nagyszeben, XVII. sz. e. —
Gróf Andrássy Géza.

Csanyi végi ernst
10.8.

Nagyszeben XVII. sz.

SIC mesterjegy

istanteppich. 161×101 cm.

pich. XIX. Jh. 160×132 cm.

ich. XIX. Jh. 230—117 cm.

.—XX. sz — Schirasteppich. XIX—XX. Jh.

l. XIX—XX. sz. — Beludshistanteppich. XIX—

— Schirasteppich. XX. Jh. 150×112 cm.

ebetteppich, Centralasien, XIX. Jh. 156—111 cm.

teppich, XIX. Jh. 83×152 cm.

. sz. — Teppich m't Boccharamuster. XIX—XX.

XIX. sz. — Knüpfteppich, XIX. Jh. 148×104 cm.

sz. — Beludshistanteppich, XIX—XX. Jh.

osulteppich, XIX—XX. Jh. 90×140 cm.

23 —

Tek.

Európa film
könyvlapterjesztő

Budapest
V visegrádut 36

S. J. Pesth

mestersége

l.

Evang. templ

375. l.

jeggyel. Brassó, XVI. sz. — Trichterfö
dem Rand gravierte Blätterranken. Am

948. POHÁR, ezüst, részben aranyozva, ol
köteg és virágdisz van trébelve. Erdél
getriebenem Blumenbüschel und Blum

fordítsd

959

S. N. mesterjegy (?)
Erdély XVII. sz.

— 70 —

Ernst Muzeum aukcioi
XXXIX -

959. NAGY VEREJTÉKES DISZÜ TALPAS POHÁR, ezüst, részben aranyozva, peremén finom trébelt lambrequindisz, szárnyas angyalfejekkel, oldalán poncoltkeretü csürlődisz hármas verejtékekkel váltakozva. Talpán bevésve S. N. Erdély, XVII. sz. e. — Grosser Becher, Silber, teilweise vergoldet, am Lippenrand Lambrequindekor mit geflügelte Engelköpfe, auf der Wandung Rautenmuster und Schweissperlen. Siebenbürgen, A. XVII. Jh. M. 24.5 cm.
Illusztr. XXXII. tábl.

— 72 —

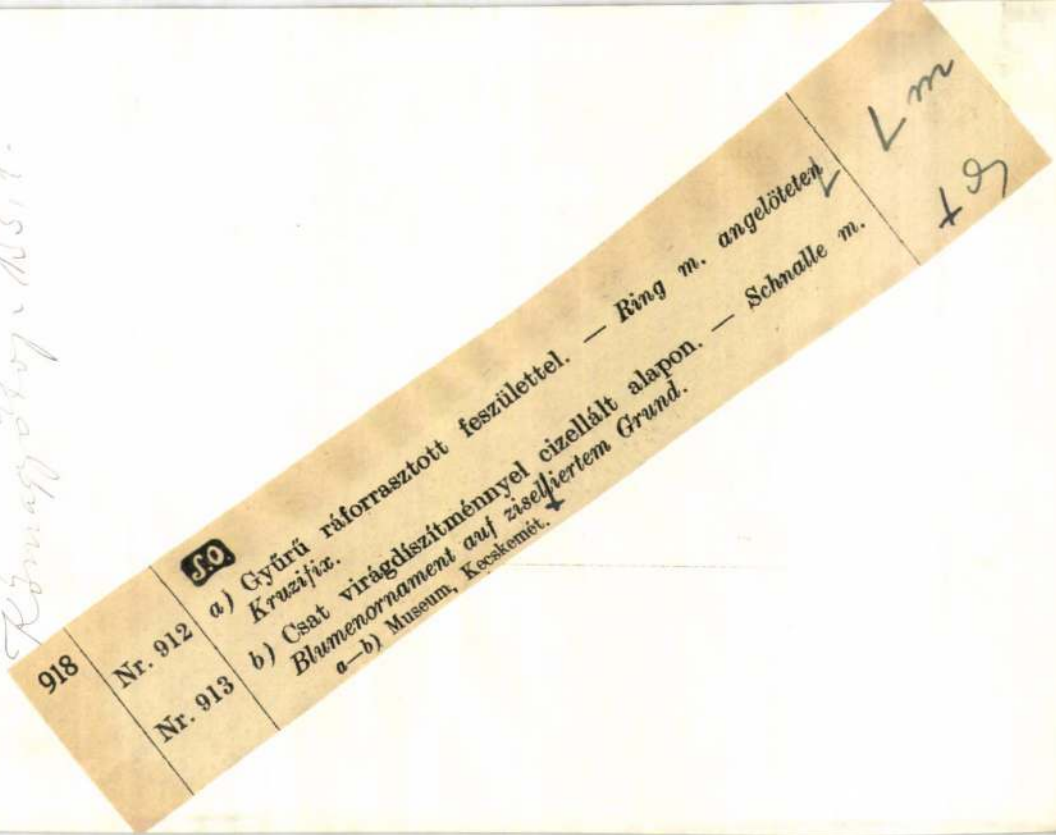
918
Nr. 912
Nr. 913
50
a) Gyűrű ráforrasztott fesziülettel. — Ring m. angelöteter Kruzifix.
b) Csat virágdiszítménnyel cizellált alapon. — Schnalle m. Blumenornament auf ziselliertem Grund.
a—b) Museum, Kecskemét.

83. KORSÓ. Ezüst. Gömbös sima testén és hosszú nyakán bordás díszek. Kérdőjelalakú fülén koronás kígyó, szájában almával. M. 35 cm. Nagyszeben, XVIII. sz. 1. fele. S. P. C. mester műve.

Kanne. Silber. Gerippte kugelige Leibung und langer Hals. Am Henkel gekrönte Schlange in einen Apfel beissend. S. P. C. Meisterzeichen. Nagyszeben, XVIII. Jh. 1. Hälfte.

Magántulajdon.

Az értelem eredménye mindenütt ugyanaz — a kétszer-kettő világszerte négy — az egyén értelmi kulturája lehet nemzetközi, a közé mindég fajj, mert sajátos ösztöncsapásokon jár. A művészet nemzetközisége csak a túlzottan

Erdélyi kiáll. 1931

S. P. C. Mesterjegy

Nagyszeben XVIII.

Ez a kollektiv eszmei tartalom forraszt kitartóvá. Nem tűrünk egyéni ambiciót, csak közös hitet. Ez a kollektiv eszme hatja át szociális programmunkat, amit bemutatkozónkkor vázoltunk s azóta körlevélben is kibocsátottunk. A nemzeti öncélúság szolgálatában a művész munkalehetőségének biztositása országos közügy.

Az elmult esztendő teljes egészében igazolta tavalyi programmunk művészeti és szociális részét egyaránt. A közvélemény egyre határozottabban kivánja azt, amit tavaly még csak érdekes csodabogárként fogadott: a sajátos magyar ösztön szavát a magyar művészetben — s valaminő művészkataszter szükségességét sem tagadja már számottevő gondolkodó.

Hitben és számban megerősödve állunk ujólag a közvélemény elé. A keleti testvérnépek művészetének szinte vallásosan faji karaktere lebeg előttünk. Nekünk is

SR mesterjegy

Dévbetűvel

Pest XVIII. sz.

457 i Nagy diszkupa fe-
dővel.

l.

Csányi régiczűst

55. l.

LE. — VERSCHIEDENES.

1151—1300.

KOTTÁK. XVIII—XIX. sz. — Verschiedene Stiche und

ERCEG MELLSZOBRA, alabástrom, négyzetes tagozott
X. sz. e. — Franz II. und Erzherzog Karl, Alabaster-
terreich, A. XIX. Jh.

yszobor, hosszukás négyszögü márványtalapzaton. Je-
sz. — Der Gesteinigte, weisse Marmorfigur. Französisch,
Illusztr. XXXII. tábl.

ZTOKJA, melyben rajzait tartotta, tetején M. Z. monogram-
857, 1859 és 1869-ből. — Zeichenmappe, aus dem Nachlass
Monogramm, darinnen 3 Menükarten aus den Jahren

szpángfafaragvány, filigrándiszü aranyozott ezüst fogla-
tekkel. Álló üvegszekrényben. Áthoshegy, XVIII. sz. —
aumholzschnitzerei, in vergoldeter Silberfiligranfassung.
Glaskasten. Berg Athos, XVIII. Jh.

aragott és részben aranyozott fa, szárán egyptomi nőalak.

Pest-Buda 1977

C. S. mester

Pest. Ez.

Kimutatható 1820 körül.

Művei:

CS 321	 124 (?)	Kereszt (talpas) 1820 körül Hódmezővásárhelyi r. k. templom

Irodalom:

Patakyné I., IV.; Genthon: Magyarország Műemlékei. Bp. 1961.

157 224 Bp. Tört. M.

158

Fésűtartó doboz-fedél
1850
Egykor özv. Puky Józsefné tulajdona.
Lappang

162

Evőkészlet (2 kanál, 1 villa)
só- és paprikatartóval
1854
Bp. Tört. M.

S D mesterjegy
Nagyszeben XVII. sz.

Ernst Muzeum aukció XXI

1160. TALPAS POHÁR, részben aranyozva, trébelt virágszálakkal. S. D. mesterjegy. — Becher, teilweise vergoldet, mit getriebenem Dekor. Nagyszeben, XVII. sz.

1945.

22. számhoz, de keskenyebb. Vitrine.

23. számhoz, cseresznyefa. Vitrine.

RÉNY, diófa, szalagos berakással. Barok-stilusban. —

ófa, hét fiókkal, Biedermeier. — Pfeilerkommode.

eretekkel, hét fiókkal. Illésházy nádor hagyatékából. —
schlägen. Angol, XIX. sz. e.

gy kanapé, két karosszék, hat szék, egy asztal. — Möbel-

k égetési technikával. — Schreibtisch. Empire.

, faragott és aranyozott fakeretben. — Grosser Spiegel.

fakeretben, tetején koszoru. — Grosser Wandspiegel,

fakeretben. — Standspiegel. XIX. sz.

ifa, márványlappal, faragott hermákkal, alsó része négy-
en kis fiókok. — Kabinettschrank. Magyar, 1870 k.

663. CUKORTARTÓDOBOZ, ovális alak, négy golyós lábon áll, peremén szőlőinda, kihasasodó testen domború, applikált virágfüzér, felnyíló födelén koszorúban *A S* betűk. H. 15 cm. *S H* mesterjegy. Magyar, 1830 k. — Csetényi József.

74 l

SH mesterjegy
1830 körül

Csányi régiczüst
74. l.

Borsos József (Joseph), 1821—1883.

63. A HIR (Die Botschaft). Jelezve
Fa (Holz). $55\frac{1}{2} \times 46\frac{1}{2}$ cm.

Boselli, Pietro, (1712—1765). (Modena,

64. MÁRIA TERÉZIA ARCKÉPE (
Réz (Auf Kupfer). 10×8 cm.

Boucher, Francois, (1703—1770).

65. SZENT ÁGNES (Die hl. Agnes).
származik. (Das Bild stammt aus
vomi 1776-i feljegyzés (Die Aufze
de p. Francisti Boucher pictore r
Vászon (Leinwand). 172×111 cm.

Boucher, Francois, (1703—1770).

66. JÁTSZÓ GYERMEKEK (Spielend
Rézkarc (Radierung). 22×17 cm.

Boucher, Mme, Fr. Boucher (1703—1770)

67. ALVÓ PÁSZTOROK (Schlafende
Rézkarc (Radierung). 17×21 cm.

Boursse, Esaias, (1631—1672).

1636.

56

Bosnyák István kelyhe, aranyozott ezüst, a talp peremén felül: Geor. Szelepcheny Archpp. Strigon ex supellectile quondam Steph. Bosniak A. 1671; alul: Stephan Bosnyak D. Magya. S. A Z. Anno 1636. Mag. 21·2 cm. A talp szélén nagyszombati bélyeg és SJ mesterjegy. SJ nagyszombati mester műve 1636-ból.

Patena, egyszerű

Bosnyák István nyitrai püspök hagyatékából Szelepcsényi György prémás vette meg.

Lepold: Adatok, 15–16 l.

S. J.

Ötvös Nagyrombat.

S. M. 1741. fémműves mester.

Archaeologiai Értesítő

VIII. 1874. 99–104.

Ortvay Tivadar: Közlemények

XLIII.
Ernst Múzeum aukcioi

1047. FÖDELES NAGY POHÁR, aranyozott ezüst, alsó része és a födél pereme csavarosan gerezdes, homoru mélyedéssel, mely sótartóul szolgál. A pohár peremén vésett körvonalu barok lambrequin disz. M D mesterjegy (Michael Dietrich 1703). Danzig, XVIII. sz. e. — Grosser gedeckelter Becher, Silber, vergoldet, unten und am Deckelrand gewundene Rippen, am Deckel eine Vertiefung, welche als Salzbehälter dient. Mit Rundschrift. Danzig, A. XVIII. Jh. M. 11·5 cm.

1048. POHÁR, ezüst, oldalán trébelt rokokó disz közt madarak. Moszkva, 1797. — Becher, Silber, zwischen Rokokodekor Vögel. Moskau, 1797.

1049. TALPAS POHÁR, ezüst, részben aranyozva, talpa gerezdes, kupos testén vésett barok lambrequin disz, három kartussal. C H S mesterjegy. Boroszló, 1746—58. — Becher, Silber teilweise vergoldet, mit barockem Lambrequindekor und Kartuschen. Breslau, 1746—58.

1050. OVÁLIS ÉKSZERTARTÓ TÁLKA, aranyozott ezüst, tizkarélyos, közepén trébelt gyümölcskosár madárral. S M mesterjegy. Magyar, XVII. sz. — Ovale Schmuckschale, Silber, vergoldet, zehnpassig, im Mittel Obstkorb und Vogel. Ungarisch, XVII. Jh.

1051. OVÁLIS ÉKSZERTÁLKA, aranyozott ezüst, nyolcgerezdes, trébelt diszitéssel, közepén ovális gyümölcsköteges és virágos keretben sisakos női mellkép. Két oldalán csigás fül. Magyar, XVII. sz. v. — Ovale Schmuckschale, Silber vergoldet, im Mittel zwischen Obstbüschel Frauenbrustbild mit Helm. Ungarisch, E. XVII. Jh. Illusztr. XXXVIII. tábl.

1052. POHÁR, ezüst, részben aranyozva, oldalán három trébelt kartusban angyal és két állat. Moszkva, 1750. — Becher, Silber, teilweise vergoldet, darauf in drei Kartuschen Engel und Tiere. Moskau, 1750.

1053. KEREK ÉKSZERTÁLKA, aranyozott ezüst. Tizenkétkarélyos, trébelt csillagot ábrázoló bordákkal és két csigás füllel. Augsburg, XVII. sz. — Runde Schmuckschale, Silber, vergoldet,

S M mesterjegy
XVII. sz.

1035. NAGY KUPA, FEDŐVEL, aranyozott ezüst, fölfelé keskenyedő testén poncolt alapon három vésett rajzu koszoru, az egyikben cimer, födelén ágaskodó griff, gyöngysoros, kérdőjelalaku füllel. Német (Neisse), XVII. sz. e. f. — Grosser Humpen mit Deckel, Silber, vergoldet, auf der gepunzten Wandung drei gravierte Kränze, am Deckel Greif. Deutsch (Neisse), e. H. XVII. Jh. M. 24.5 cm. Illusztr. XL. tábl.

1036. OVÁLIS ÉKSZERTÁLKA, aranyozott ezüst, nyolckarélyos, két füllel, közepén trébelt gyümölcskosár madárral. H. B. mesterjegy. Augsburg, XVII. sz. — Ovale Schmuckschale, Silber, vergoldet, achtpassig, im Mittel Obstkorb, getrieben. Augsburg, XVII. Jh.

1037. NAGY ÉKSZERTÁLKA, ezüst, részben aranyozva, két maszkos füllel, ovális és nyolcgerezdes, közepén domboru gyümölcsköteg. H. B. mesterjegy. Augsburg, XVII. sz. — Grosse Schmuckschale, Silber, zum Teil vergoldet, im Mittel Obstbüschel in Relief. Augsburg, XVII. Jh.

1038. OVÁLIS ÉKSZERTÁLKA, ezüst, aranyozva, nyolckarélyos, közepén trébelt gyümölcsök, L. B. mesterjegy. Nagyszeben, XVII. sz . — Ovale Schmuckschale, Silber, vergoldet, achtpassig, im Mittel Obstdekor. Nagyszeben, XVII. Jh.

1039. OVÁLIS ÉKSZERTÁLKA, aranyozott ezüst, nyolckarélyos két füllel, közepén trébelt levelek közt gyümölcsköteg. H. B. mesterjegy. Augsburg, XVII. sz. — Ovale Schmuckschale, Silber, vergoldet, im Mittel Obstbüschel zwischen getriebene Blätter. Augsburg, XVII. Jh. Illusztr. XXXIX. tábl.

1040. ÉKSZERTARTÓ TÁLKA, ezüst, aranyozva, ovális és nyolcgerezdes, két csigás füllel, közepén trébelt gyümölcsdisszel. Magyar, XVII. sz. — Schmuckschale, Silber, vergoldet, achtpassig, in der Mitte getriebene Blumen. Ungarisch, XVII. Jh.

1605
Nr. 1591
Kókuszdiószelence, 3 lábon. — Kokosbecher auf 3 Füßen. —
Empire.
özv. Szirmay Józsefné, Bp.

Pest-Buda 1977

I. S. (Seitz Izsák, Soszperger József vagy Stigler Ignác) mester Óbuda

Kimutatható: 1828—1833.

Műve:

104

91

Cukorfogó
Egykor Csekei Varju Elemérné pesti gyűjteményében. Lappang

Irodalom:
Kőszeghy.

Filigrános ezüstkeret
1831
Bp. Tört. M.

Irodalom:
Schoen: Óbuda múltjából. 54. p.; Mihalik hagyaték: 122. p.; Bp. Tört. M.; Földes.

Pucher (Purcher, Bucher) József Óbuda

Elefántcsontkupa ezüstfoglalatban
Foto Seidner **(S. R. Pest, 1766.)**

H. H. ÚR

Bory Jenő: Haydn-emléktábla
A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Klisét pótolni!

⊢/ von diesem

2035

1520

SIS

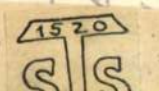

(Csányi)

Kehely, hatkaréjos talppal, a talp egyik felső mezőjén a fenti vésett jellel, a csúcsíves nódusz rotulusain málnák. — *Kelch m. Sechspaßfuß, an einem oberen Felde* ~~flessen~~ *das grav. Zeichen, am gotischen Nodus himbeerenartige Verzierungen.*

R. k. pléb. templom — *Pfarrkirche*, Szatmárnémeti. Expos. 1884 : II, 8, 112, 129.

SAÁGHY Dezső festő

DANKÓ Mihály: Egy festői életút. = K. M. 1992. 145. sz. 10. p.
Saághy Dezső ausztrál festő Tiszadob szülötte.

Mindössze annyi bizonyos, hogy ugyanúgy, ahogyan a neoavantgárd a hivatalos állami művészet kereteiről tudomást sem véve, elsősorban az elfordulásból, az új világra való nyitásból születhetett meg, a feladat most nem lehet más, mint elfordulni a pesti galériák pusztán komikus másolatkultúrát követelő világától. Sértőnek tűnhet a hasonlat ugyan, de nem hiszem, hogy eltúlzott, ha azt állítom, hogy a pesti galériás kultúra, a pszeudoavantgárd álesztétikája hasonlatos a butikok világához — amelyek virágzásának szintén véget vetett a nagy multinacionális cégek megjelenése.

Arról van tehát szó, hogy a politikai szabadság és a piac kontroll új ellenőrzési rendszerében fel kell lelnünk az új nyelvet, a választ arra a kérdésre, amit maga a művészet teremt. A romkultúra, amit hiányolok, elsősorban a nagy kultúra hiányának tudomásulvételéből, a jövőkép teljes elhomályosulásának, alkalmankénti megszűnésének tragikumából ered. A Hiány érzékelése és érzékeltetése annak a bizonyítéka, hogy a kortárs magyar művészet, az állami kultúra és a neoavantgárd nem kívánatos, de létező örökségét felmondja és elindul az Ismeretlen felé.

SAAL (Sall) János Gáspár, szobrász, * 1710 k. Budán. Bécsben tanult és dolgozott. 1735. u. o. megnősült. 1743. Budán nyert polgárjogot.

E. G. II. 404 l

lián-egyesület I. 111

Érkezett 1904. September 26.

717/1904. Z. (Alsókubin, 1904. September 22-én 93. Z. a.)

Az alsókubini Csaplovics-könyvtár jelentést tesz a tulajdonában levő egyetlen középkori német kézirat-töredék felől (Tudomásul Jzolgál, 1905. T. 20.)

29. *Saar, Carl von:* Apponyi Júlia grófnő képmása.

Arv. Csarnok

1941. márc. 1. rk. 4

170.

Sadr Karl

festő

170.

Saarinen Eliel

SAARINEN ELIEL a kiváló finn építész június hó 2-án Budapestre érkezett magyar barátainak meglátogatására. A művész újabban több németországi villa berendezésére kapott megbízást.

Magyar Iparművészet
1908. 179. l.

Saarinen Eliel

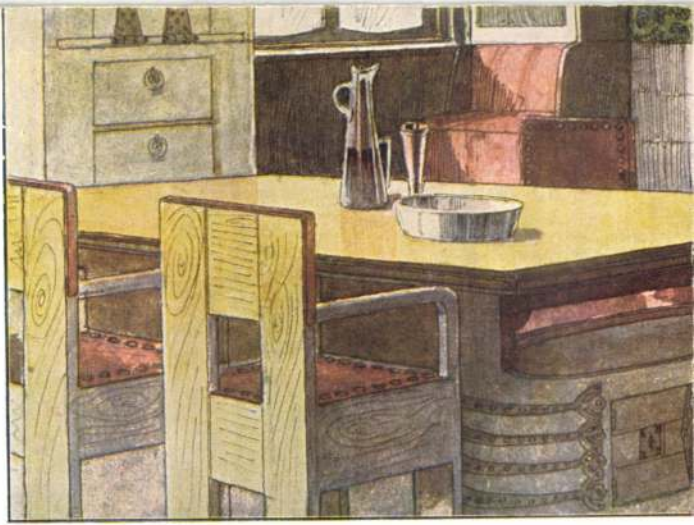

E. SAARINEN: EBÉDLŐ.

III. MELLÉKLET.

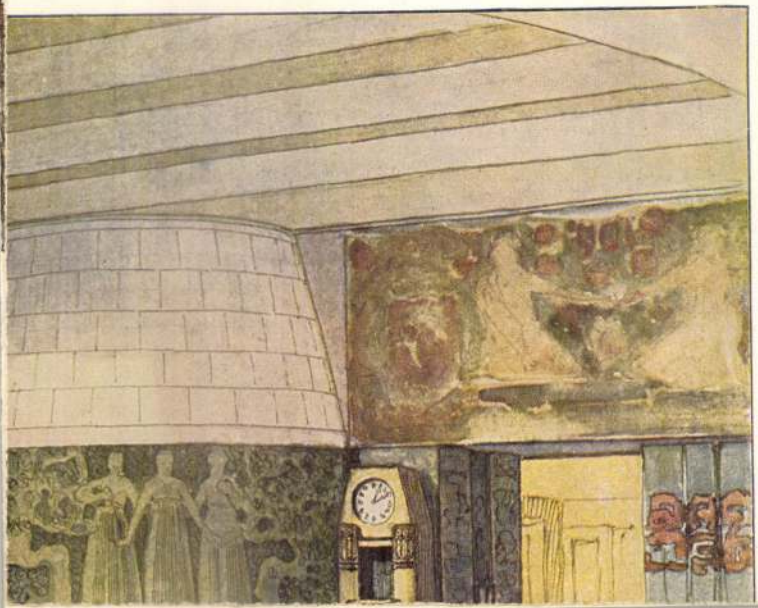

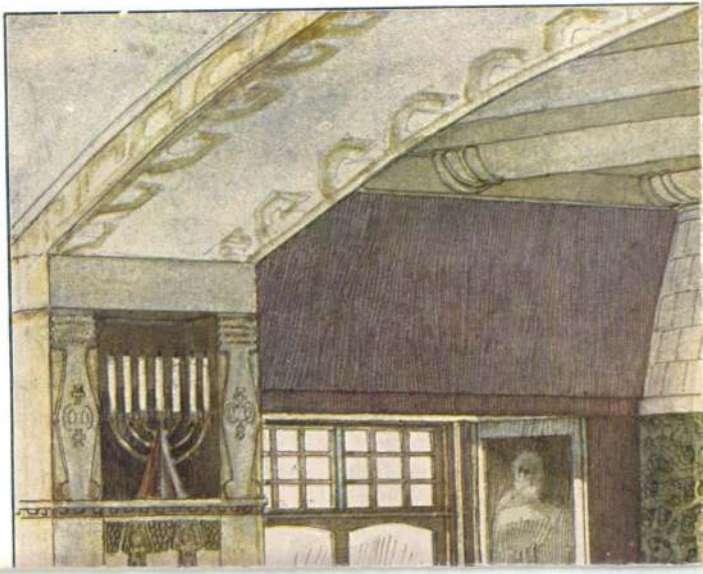

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
649	Nr. 622		**Emericus Saárossy,** MC 1828. *a)* Szenteltvízhintő. — *Weihwasserstreuer.* R. k. pléb. templom — *Pfarrkirche*, Eperjes. Expos. 1896, 2166. Arch. Ért. 1896, 342 (Mihalik J.), 1912, 136 (Kőszeghy E.). R. 3 9256.
	Nr. 622		*b)* Fogadalmi ajándékok. — *Votivgegenstände.* Ugyanott — *Daselbst.*
	Nr. 622		*c)* Evőeszközök (A kanalak nyele mindig hegyes lándzsalevél alakú.) — *Tafelsilber. (Die Löffel mit zugespitztem Stiel.)* Berzeviczy Albert v. b. t. t., Kőszeghy Sándorné Ghillány Erzsébet, Fábryné Ghillány Márta, Bp.; Mus. Nat. Hung.

Wurtzinger, Josephus 350

Zahn, Josephus 500
Zakull, Georgius 209
Zakull, Michael..... 242
Zegedi, Gregorius 2037
Zegedi, Martinus 573
Zegedy, Thomas 861
Zeller, Franciscus 486
Zilahy, Paulus 997
Zimmerer, Martinus..... 1271
Zimmermann, Stephanus 229
Zongó, Stephanus..... 872

Zólyom, Gabriel de 2148

A Sabina Rt. azonnali belépéssel felvesz szakképzett és gépi varrásban jártas varrónőket. Munkaidőbeosztás: 7.30-15.30-ig. Jelentkezni lehet: Szombathely, Széll Kálmán u. 14. (266423/3K)

Táncoslányok jelentkezését várjuk (gyakorlott és kezdő) azonnali munka- és betanulási lehetőséggel. Jelentkezés és felvilágosítás: 06/20/550-646, hétfőtől-péntekig 13-18 óráig. (266669/3K)

Álláslehetőség átképzéssel 25 év felettiek részére. Közép-, vagy felsőfokú végzettségű munkatársakat keresünk pénzügyi tanácsadói munkakörbe. Érdeklődni: október 8-án 8-12 óráig a 94/324-674-en. (267409/1K)

Minimális némettudással fodrásznőt keresünk. Lehetőleg Szentgotthárd és környékéről, azonnali belépéssel. Érd.: 94/380-102 Telefonon. (267595/2K)

Csúcsminőségű Metabond termékek forgalmazásához keresek üzletre fogékony társakat, nemzetközi lehetőség. Érdeklődni: 06/20/650-476 és 1/403-6608 telefonon. (267643/1T)

A Kámi Mezőgazdasági Szövetkezet felvételt hirdet Kámban lévő állattenyésztési telepre takarmányos traktoros munkakörbe. Jelentkezni lehet: Galambos György főállattenyésztőnél. (267740/1K)

Siker, karrier, pénz! Munkahely gondját, azonnali főállásban megoldjuk. A kereskedelem területén! Kezdő kereset 45.000 Ft/hó. 92/331-081. (267748/1H)

Farbax Kft. felvételt hirdet tintafej töltő munkakörbe műszaki végzettséggel rendelkezők részére. Jelentkezni Szombathely, 11-es Huszár u. 120. alatt a részleg vezetőjénél a megjelenést követő héten 9—12 óráig. (267767/1H)

Kőműveseket, ácsokat azonnali kezdéssel felveszek. Tel.: 06/30/597-995. (267775/1H)

A külsővati Idősek Otthona 3 fő szakképzett ápolónőt vesz fel háromműszakos munkára. Jelentkezni: az Intézet Igazgatójánál lehet. Munkanapokon 7-15 óra között. Bérezés: a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény szerint. (267706)

Kérdezőbiztosokat keresünk magas fizetéssel. Telefon: 06/1/420-6836. (269984)

SZOMBATHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS JEGYZŐJE pályázatot hirdet

ÉPÍTÉSHATÓSÁGI FŐMUNKATÁRS

munkakör betöltésére.

Pályázati feltételek:

— építőipari felsőfokú végzettség
— legfeljebb 35 éves életkor.

Előnyt jelent: számítógépes ismeretek.

A pályázathoz csatolni kell:

— képesítést tanúsító okirat másolatát
— részletes szakmai önéletrajzot
— erkölcsi bizonyítványt.

A pályázatok benyújthatók: 1997. október 13-ig.

A pályázattal kapcsolatban felvilágosítást a 94/313-939 és a 94/313-550/190-es telefonon Lődörné Havas Edit csoportvezető ad.

ÁLLÁST KERES

Szintetizátoros hétvégenként munkát vállalna. Érd.: 94/339-506, délelőtt. (267784)

CSALÁDI HÁZ/NYARALÓ

WEST INKÖZ AJÁNLATOK

Keresünk:
- Egy, ill. másfél szobás gázfűtéses lakást.
- Bérbeadó garázst az Oladi lakótelepen.

Eladó ingatlanok:
- Sorokpolányban kisebb, teljesen felújított családi ház 1080 m² telekkel, azonnali költözéssel. Irányár: 2.300.000 Ft.
- Rumi úton 3352 m²-es vállalkozásra is alkalmas közművesíthető építési telek. Irányár: 3.500.000 Ft.

OTP Lakástakarékpénztári szerződések kötése - színvonalas, korrekt ügyintézéssel!

Szombathely, Gyöngyösparti sétány 4. Tel.: 310-579

KÍNÁL házakat Kámonban 5,5 millió Ft-tól, Bagolyvár környékén 8,2 millió Ft-ért és Nemesbődön 4,1 millió Ft-ért.

HÁZ-INFORM KFT,

Szombathely, Szabó M. u. 13. Tel.: 94/322-993.

Bármilyen áron eladó Gasztonyban nagyméretű, többszárnyas paraszthaz igényesnek, teljes berendezéssel, bármilyen célra. 94/310-202. (267212/3K)

Szombathely belvárosában (kórházhoz közel) 3 szobás családi ház (rendelőnek, irodának is alkalmas) azonnal beköltözhető állapotban eladó. Érd.: Borostyán-kő u. 31, 14-17 óra között. (267280/2K)

Őriszentpéteren paraszthaz eladó, kerttel, gyümölcsössel, földdel, vagy anélkül. Érd.: 94/444-299. (267324/2T)

Önkormányzata

DET

betöltésére.

n, vagy vállalkozásban is betölthető.

kab, Felsőjánosfa, Szaknyér községek.

31./ NM rendelet szerint.

erkölcsi bizonyítvány
rvosi bizonyítvány másolat.
.
rtes családi házban biztosítunk.

Dózsa Gy. u. 23. Tel.: 94/426-001.

nitoripar Magyarország Vámszabad-
az európai monitorgyártás egyik
szombathelyi gyárának

SAÁRY ÉVA VAS NÉPE
97. okt. 7.

Kamerával és ecsettel

Saáry Éva kiállítása Körmenden

● **Dévai M.**

„Kongóban olyan az ég, mintha egyenesen rápakolták volna a felhőket" — emlékszik vissza Afrikában töltött éveire körmendi kiállításán *Saáry Éva*, eredeti foglalkozását tekintve geológus. A természetfotók és a Vasarely-művekre emlékeztető képek között a nézőben felötlik a kérdés: a fényképészet vagy a festészet áll hozzá igazán közel?

— Azt is kérdezhette volna, almát vagy körtét eszem szívesebben, esetleg éppen karalábét. Nekem lételemem a mozgás, ez az életutamból is látszik. Még a világháború előtt voltam gyermek, Balatonkenesén születtem. Már akkor is mindig csak menni, menni és látni akartam. A mi családunkban természetes volt a költözés, a mozgás. Gimnáziumba már Pesten jártam. Azután következett az ELTE, a geológus szak. Ez tudatos választás volt; meg akartam ismerni a világot. Már ötévesen is, amikor édesanyám Böszörményi úti fotószaküzletében kuporogtam, Afrikáról ábrándoztam. Hogy miért éppen arról? Hát mert ismeretlen és távoli volt. De csak egy darabig: miután friss diplomásként a Nagylengyel környéki olajkutatásban dolgoztam, és sok „olajos" barátra, ismerősre tettem szert, '56 segített nekem. A menekülés után először Párizsban találtam geológusi munkát, onnan Gabonba (Francia Egyenlítői Afrika) vezetett az utam. Na, ott kezdtem magam igazán jól érezni! Válaszolva a művészeti ágakkal kapcsolatos kérdésre: ahogyan vándorolhattam országról országra, úgy jólesik az a biztonság, hogy — képletesen szólva — egyik művészeti kifejezésmódról a másikra válthatok, ha úgy hozza kedvem. A fotózás már kiskoromban rámragadt, de azért „a papír kedvéért" mesterlevelet szereztem a fényképész szakiskolában. *Szimon Jenő* magániskolájában képzőművészetet tanultam. Verseket, prózát is írok. Mindez nálam hangulat kérdése. Az önkifejezéshez két dolog kell: hogy legyen mit kifejezni, és hogy legyen hozzá eszköz. Nálam a „mit" adott; eddigi életutam, élményeim, folyamatos feltöltődésem adják a feldolgoznivalót.

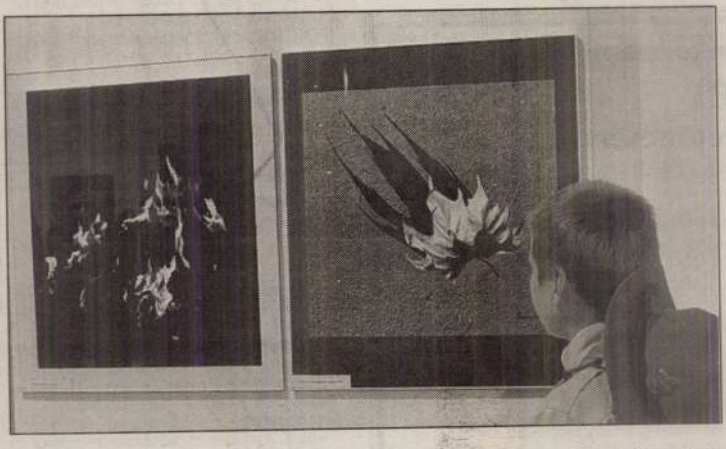

Fotó: Szendi P.

A „hogyan" — az eszköztár. Ha olyan dolog jön velem szembe, amit egyszerűen le kell fotóznom, ott a gépem. Amikor viszont érlelődik bennem valami, kitörni készül, leülök, és leírom. Ha pedig valami érzés, benyomás kerít hatalmába, nyúlok máris az ecsetért...

(A tárlat október 19-éig látható a városi kiállítóteremben.)

g a teóriáidtól; ne keresd az igaz-
z igazság nem olyasmi, amit kere-
tudod, ha feladod a makacs kitar-
eteid mellett.

16.20: Hegylakó

urke, a halhatatlan terrorista vért kíván.
lyet maga elé tűzött nem csekély: egyene-
od feje kell neki. Számára semmi sem
az sem számít, ha emiatt előbb Duncan
itjával végeznie kell.

20.50: Barátok közt

ten történik: Vilmos titkos kalandja miatt
ugságokra kényszerül. András nem tudja
i, hogy Dorottya egy gonosz kígyó. Miklós
megbízni Gézában. Géza azt mondja And-
gy még mindig szereti, de Andrea nem
Virágot előző pasija a könnyű élet ígéreté-
atja vissza magához. Claudia nem akarja,
és a családja ott legyen a Berényi-cég év-
rendezett bulin, mégis eljönnek. Kata csa-
allja, hogy Györgynek barátnője van. Ló-
rti egy emlék a múltból.

21.25: Revans

ner és a legendás színész, *Anthony Quinn*
adulnak el az indulatok egy gyönyörű nő
y Scott fülledt filmjében. Az igen befo-
alvilági kapcsolatokkal is rendelkező
s bosszúra készül birtokán vendégeskedő
tja ellen, aki elcsábította szép feleségét.
érj, aki maga sem riad vissza a kegyetlen-
nalálos, ellenséggé válik, akivel szemben
cs esélye. De az egykori vadászpilóta nem
gbe, és a két férfi között hamarosan véres
s kezdődik...

0.25: Keserű vér

ént eset alapján készült film azt a családi
nutatja be, amely kilenc áldozatával sok-
z Amerikát. *Kelly McGillis* a tragédia elő-
súlyosan paranoid Susie Lynchet játssza,
val elköltözött férjétől és összeállt unoka-
, a szintén pszichopata Fritzzel. Tom, a
ekig küzdött a gyerekek elhelyezése miatt,
áplálta a nő gyűlöletét, míg egy ismeretlen
za előtt Tom anyját és húgát. A nyomozás
ült, hogy Susie szülei milyen fontos szere-
k a tragikus eseményekben...

m2
Közönségszolgálat:
331-9799

5.32: Hajnali gondolatok 203626100
5.35: Agrárvilág 4346655
5.50–9.00: Nap-kelte (190') 93889365
9.00: 100 kép a XX. századról 20907
100/87.: 1986 – A csernobili katasztrófa
9.10: Delta 7929013
9.35: Magyar Szalon
Heti kulturális magazin
Felelős szerk.: Bánki Ilona
Műsorvezető: Mohácsi Szilvia 7910365
10.00: A Székesfehérvári Bazilika
Rend.: Csukás Sándor 60365
11.00: Százféle szerelem
Saáry Éva-portré, II/1–2.
Jánosi Antal műsora
A kétrészes műsor Saáry Évát, a Luganóban élő magyar költőt, festő- és fotóművészt mutatja be. 22181
12.00: Déli harangszó
12.00: A zsaruk királya
Német bűnügyi tévéfilmsor. (49')
17/8.: Holttest a halastóban 24810
12.50: Zobor-vidéki lakodalom
Rend.: Wiegmann Alfréd 4194520
13.25: Autózoo 6020278
13.50: Trendhagyó 699487
14.30: Több mint doktor
Olasz tévéfilmsor. (53')
32/28.: Az igazság súlya 4063723
15.25: Nap-nyugta (150') 5780365
17.55: Tornász vb Portrék (10') 1554655
18.05: Héthatár A hét hírei határok nélkül a Kárpát-medencében
Benne: **Kárpáti Krónika**
Felelős szerk.: Hegedűs István 5356365
18.50: Hoppá, itt vagyunk! (50') 8915988
19.40: Esti mese: A játékpolc
Süni és barátai
Időjárás-jelentés 861181
20.05: Híradó este 7134810
20.25: Sporthírek Időjárás-jelentés 3616810
20.35: Ablak Benne: **Hol-mi?**
Nagy György műsora 408636
21.00: Rácsos egyetem Dok.-film (56')
Történész-riporter: Ferneczy Erika.
Rend.: Kínyó F. Tamás 40549
22.00: Az emlékezés napja
Mozart – Requiem
Közvetítés a Mátyás-templomból
Felelős szerk.: Varga Sándor 4884891
23.15: Záróra 6800704
0.15: Rabigában 2758691
Magyar–bolgár tévéfilmsor. (1997 – 59')
9/1.: Az éjszaka folytatása
Rend.: Janko Jankov. Szereplők: Gera Zoltán, Horváth László, Andrej Szlabakov, Elena Markova, Ilija Karaivanov, Ljuben Csatalov

Éjszakai választék

1.25: Ablak Benne: **Hol-mi?**
Szabadidős programajánló magazin
Nagy György műsora 1693679
1.55: Topmodell 3936940
Brazil tévéfilmsor., 167–168. (2x26')
2.50: Világhíradó 6003261
3.15: Ne vegye szívére... 2191560
Régi operettek – régi slágerek (36')
3.55: Hoppá, itt vagyunk! (50') 8779853
4.50: KÉKFÉNY 40364853
Bűnügyi magazin (40')

Évfordulós Liszt-fesztivál

Hogy a *Pentaton*, az 1989 szeptemberében négy világhírű operaénekesünk – *Gulyás Dénes, Kincses Veronika, Kováts Kolos, Polgár László* – és a koncertrendezésben és szervezésben nagy tapasztalatú *Zimányi Zsófia* által alapított első magyar magánkézben lévő művész- és koncertügynökség, a *Nemzeti Kulturális Alap*, a *Művelődési és Közoktatási*, valamint az *Ipari és Kereskedelmi Minisztérium*, a *Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány*, a *Nemzeti Színház*, a *Magyar Rádió*, a *Liszt Ferenc Emlékmúzeum* és a *MOL Rt.* igen hathatós támogatásával éppen ez évben rendezi meg a Liszt-fesztivált, annak három oka is van.

Kettő magával Liszttel függ össze: most van a zeneszerző születésének a 185. és halálának a 110. évfordulója. Ez alkalomból szerte a világon tartanak megemlékező koncerteket. Illő tehát, hogy az ország, melynek Liszt egész életében polgárának vallotta magát, jelentősebb eseménysorozattal tisztelegjen emléke és életműve előtt. A harmadik ok pedig: a Liszt-fesztivál magától értetődő módon illeszkedik a millecentenárium kulturális programjaiba.

A fesztivál tegnapi sajtótájékoztatóján a fentieken túl a részletes programot is megismerhettük. Eszerint a nyitó esemény mindjárt egy különlegesség: az operakomponistaként alig ismert Lisztnek egy hazánkban még sohasem játszott operája, a *Don Sanche – avagy a szerelem kastélya* kerül bemutatásra május 3-án este 19.30-kor, koncertszerű előadásban, a *Várszínház*ban. Itt láthatjuk majd, május 10-én, a *Liszt Ferenc úr boldogságos polkolájárása* című, Liszt zenéjére készült táncjátékot, s itt lesz, május 18-án egy másik különlegesség: *Leslie Howard* brit zongoraművész és *Lukács Sándor* színművész ad műsort Liszt műveiből – zenével és prózával, illetve versekkel. A záróhangversenyen, május 19-én este a budavári Mátyás-templomban, Liszt hatalmas alkotása, a *Krisztus-oratórium* hangzik fel az MRT Szimfónikus Zenekarának és Énekkarának és nemzetközi énekes szólistagárdának a közreműködésével. Vezényel: *Peskó Zoltán*.

(t. i.)

Novellaáradat

A Magyar Rádió Pécsi és Nemzetiségi Stúdiójába valóságos novellaáradat érkezett. Az adó négy nyelven sugárzott műsorait négy megyében és a határon túl, Dél-Bácskában és a Szerémségben, naponta félmillió ember hallgatja. A Pécsi Nemzeti Színházzal közösen azért hirdetett novellapályázatot, hogy igazolja: nem halt ki az irodalmi élet. A tegnapelőtti, április 15-i határidőre összesen 344 novellát küldtek be. A feltűnően nagy számú írás közül a kanadai Winnipegből érkezett a legtávolabbról pályamű. Sokan adták fel írásukat Erdélyben.

A pályázatot a szerkesztőség, a mecsekalji színház és a pécsi Jelenkor irodalmi és művészeti folyóirat vezetőiből, munkatársaiból álló zsűri bírálja el. A díjazottakat és a legjobbakat a rádióban felolvassák, és ezzel a pécsi színészeknek új érvényesülési lehetőséget nyújtanak, de a színház dramaturgiája is válogat közülük. Továbbá szociológiai vizsgálattal kutatják majd, hogy a 344 novella milyen társadalomlélektani korképet tükröz.

(sys)

Saáry Éva festőművésznő kiállítása Lakiteleken

A magyar élni akarás és megmaradás jelképe

Magyarországon a képzőművészetnek és a kultúrának nincs gazdája, ezért rendkívüli jelentőségű minden olyan megmozdulás, amely a magyar nép céljaival azonosul – kezdte beszédét *Saáry Éva* kiállításának megnyitóján, május 13-án *Szíj Rezső* művészettörténész, teológus. Majd így folytatta: „Magyar szellemű könyvkiadásra, magyar lelkületű nevelésre van szükség. Lakitelek, a Lakiteleki Népfőiskola ország az országban, megtestesítője a nemzeti szellemnek országon belül és országhatáron túl, kulturális vonatkozásban is.

Talán nem véletlen, hogy Saáry Éva Luganóban élő festő-, fotóművésznek és költőnek – aki a neves műtörténész által emlegetett szellemben dolgozik évtizedek óta – Lakiteleken nyílt meg a kiállítása. A művésznő 1956-ban, a forradalom leverése után hagyta el Magyarországot, 1960-ig Afrikában olajkutatóként dolgozott, majd családjával együtt a dél-svájci Luganóban telepedett le, ahol azóta is él. Széles körű és sokrétű szervezői, művészi és kiadói tevékenységet folytat. Jelenleg is szabad író-újságíróként, festő- és fotóművészként dolgozik. Kiállításaival bejárta a világot, bemutatkozott Olaszországban, Németországban, Nagy-Britanniában, Franciaországban, Brazíliában, Ausztráliában és az USA-ban. A nemzetközileg elismert művész a Svájci Magyar Irodalom és Képzőművészeti Kör (SMIKK) ügyvezető elnökeként (1976–1992), a Ticinói Egyesület alelnökeként (1975–1992) és a Luganói Tanulmányi Napok szervezőjeként kiemelkedő közéleti munkát végez mind a mai napig.

A kiállítás – melynek megrendezéséhez segítséget nyújtott a Zalaegerszegi Olajipari Múzeum – május 20-ig tekinthető meg a Lakiteleki Népfőiskola Kölcsey-termében.

A megnyitó után átadták a Magyar Újságírók Közössége és a Lakitelek Alapítvány által alapított Kölcsey-díjat. Az ideire *Bertha Zoltán* érdemesült irodalomtörténészi, kritikusi és szerkesztői munkásságáért. A díjat *Lezsák Sándor* adta át.

F. Á.

Saáry Éva képei bejárták a világot

Jogászképzés Debrecenben

Bazsa György rektor és *Hevessy József* polgármester vezetésével egy debreceni küldöttség április 12-én *Magyar Bálint* kultuszminiszternek személyesen is átnyújtotta A jogászképzés (újra)indítása a Kossuth Lajos Tudományegyetemen (1996/1997) című tervezetet.

Többszöri próbálkozásra hozta meg első eredményét az évek óta *Király Tibor* akadémikus professzor (ELTE) tanácsadásával folytatott előkészületek után az egyetem tavaly létrehozott Jog-[illegible] debreceni jogá-

Futottak a pénzük után

„Ezért kár volt visszatérni" – írta egy kedves olvasónk még február 12-én, *Friderikusz Sándor* február 1-jén újra induló show-műsora kapcsán. Minek volt a tíz hasonmás, ha egyáltalán nem hasonlítottak a showmanre? Olvasónk szava parancs. Hosszas, fáradságos munkával felkutattuk az egyik hasonmást. Csak nehezen állt kötélnek. Féltette a pénzét, előbb meg akarta kapni.

– Dehogy is jelentkeztem hasonmásnak – mondta –, egy statisztaügynökség keresett meg. Négyezerötszáz forintot ajánlottak, ha részt veszek az adás előtti tolhatatlan, hiszen egyikünk sem olyan, mint ő. Csak csütörtök reggelre derült ki, hogy Rózsa lemondta a részvételt. Ekkor kellett sebtében egy tizedik statisztáról gondoskodni, s a néger fiút tenni a csoport végére.

Február 10-én hiába vártuk a pénzt. Statisztaszervezőnk egyre csak hitegetett bennünket. Mint mondta, Fridi nem utalta még át a pénzt. Hallottam, hogy *Horn Gyula* miniszterelnököt készül meghívni műsorába. Azt hittem, neki gyűjti a sztárgázsit.

Egy valamirevaló statisztaügynökségnek az ilyen esetek

Sárány Éva fotó

Megnyílt az IFABO '96

Vásárvárosi Internet-show az infotenger partján

A Budapesten hatodik alkalommal megrendezett IFABO informatikai szakkiállítás a kelet-közép-európai régió legjelentősebb szakvására, amelyen 31 ország 571 cége állít ki. Az idén a magyar kiállítók száma 385-re emelkedett. A hazai hányad növekedése jelzi a világcégek által alapított vegyes vállalatok számának növekedését is.

A vásár középpontjában az Internet alkalmazásának gyakorlati bemutatása és népszerűsítése áll – tájékoztatta lapunkat tegnap a kiállítást megnyitó *Soós Károly Attila*, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium politikai államtitkára a kőbányai vásárvárosban.

Mint elmondta: az IFABO tavalyi sikerét jelezte, hogy a részvevők 60 százaléka kötött üzletet vagy létesített üzleti kapcsolatot. Legalább hasonló méretű üzletkötésre számítanak az idén is, mivel az elmúlt évben megjelent világválasztékot a kiállítók felvonultatták a négy napig tartó informatikai seregszemlén.

A látogatók és a szakma körében egyaránt a legnépszerűbb Internet-bemutatón már nemcsak a közönségvonzó megoldások láthatók, hanem az is, hogy a hazai vállalkozások miként dhatják meg a legkorszerűbn saját vállalati dokumentáci- kezelését. A világszerte már ó felhasználóval rendelernet-hálózat Magyar- egyre szélesebb ré- teszi lehetővé a ten- ációhoz való hoz- lemző 2–4 ezer a polgárok heti házába tengert. tan-

dokon, hanem 440 négyzetméter területen, Internet-show keretében engednek bepillantást az Internet világába. Emellett fontos szerepet kap a mobilkommunikáció lehetőségeinek a bemutatása is.

Az újjáépített B pavilon ad otthont az Internet-bemutatónak
FOTÓ: KEREKES TAMÁS

Soós Károly Attila azt is elmondta, hogy az IKM a központi műszaki fejlesztési célelőirányzatából 100 millió forintért a kis- és középvállalkozások segítését szolgáló, gazdasági kapcsolatokat fejlesztő információs központot hoz létre. A tárca tervei szerint a központ kialakítása idén elkezdődik, és jövőre fejeződik be.

A szervezők szerint az idei IFABO-szakvásár kísérő rendezvényei – tanácskozások, szakmai bemutatók, számítástechnikai versenyek – is tág teret adnak a legújabb informatikai eredmények közötti megismerkedésnek. A vásár egyik kísérő eseménye a Televillage '96, az első Budapesti Nemzetközi Telematikai és Településfejlesztési Konferencia, amely holnaptól két napon át tart. A konferencia kiemelt figyelmet fordít az informatika, a telekommunikáció gyors fejlődésére, illetve az emberi lakó- és életkörnyezetre gyakorolt hatására és jövőbeli kapcsolatára. Mód nyílik annak megvitatására is, hogy milyen legyen a jövő városa és faluja, amelynek életét a modern telekommunikáció alakítja.

(t. békés)

Privatizációs konferenciát tartottak az ipari konszernek jövőjéről

A jó vásárló fejleszt is

A menedzsmentre kiemelt szerep hárul az ipari konszernek idei évben meghirdetett privatizációjának előkészítésében – hangzott el az ÁPV Rt., a Magyar Privatizációs Társaság és a Magyar Gépgyártók Országos Szövetsége tegnapi, a gép- és feldolgozóipari társaságok privatizációjának előkészítését taglaló konferenciáján. A vezetők operatív közreműködése s az érdekképviseletek konstruktív részvétele meghatározó feltétele a tulajdonosváltás sikeres lebonyolításának.

Farkas László, az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. ügyvezető igazgatója előadásában leszögezte: a nagyvállalati kör magánosítása cég- és piacspecifikus megközelítést igényel. Az előkészítés egész folyamatában szükség van a menedzsmenttel való konzultációra, összehangolva a stratégiát és a konkrét lépéseket. A vezetők szerepe kettős: egyfelől biztosítaniuk kell a cég jövedelmezőségét és a megváltozott piaci környezethez való alkalmazkodását, másfelől motiválni kell a dolgozókat, hogy nyitottá váljanak az új követelmények elfogadására. Kulcskérdés, hogy a menedzsment eredményes céget kínáljon a befektetőnek. Ehhez azonban nélkülözhetetlen az innovatív készség kibontakoztatása, a piacok újraépítése, a költségek visszaszorítása, a termékszerkezet megújítása. A feladat nem könnyű, hiszen generális tőkeszegénység jellemzi a társaságokat – húzta alá Farkas László. Ezért sem lehet mindegy, hogy milyen befektetői szándéka van a vevőnek. Csak az a partner tekinthető megfelelő tulajdonosnak, aki – a piac kivásárlása helyett – a cég működtetésében s a fejlesztést megalapozó tőkebefektetésben érdekelt. E tekintetben a privatizáció igazi haszna tehát nem elsődlegesen a bevételben, hanem a működőképesség megőrzésében és a foglalkoztatás megtartásában mérhető.

A szóban forgó 14 ipari konszern egyedi, ám bizonyos tekintetben hasonló gondokkal is küszködik. Tipikusnak tekinthetők a piac beszűkülése miatt kialakult problémák, mint ahogyan ez az Ikarus helyzetét meghatározza. De hasonlóan megrázó piacvesztést kellett elszenvednie a Rába Rt.-nek is, amely 1991-ben piaci kapcsolatainak mintegy 70 százalékát veszítette el.

A talpon maradás küzdelmeiről szólva a Rába vezérigazgatója, *Zalán Barnabás* elmondta: öt évvel ezelőtt a menedzsment arra tett kísérletet, hogy az adósságoktól nyomasztott, likviditási gondokkal bajlódó társaságot alkalmassá tegye a piacgazdasági viszonyoknak megfelelő eredményes működésre. Ennek megfelelően lépéseket tettek a csődhelyzet elhárítására, a pénzügyek rendezésére, a termékszerkezet megújítására, a piaci kapcsolatok átalakítására és a beszállítói hálózat újraépítésére. Stratégiájukban egymáshoz kapcsolva fogalmazták meg a vállalatfejlesztés és a privatizációs előkészületek követelményeit, abból kiindulva, hogy értékén eladni kizárólag jól működő vállalatot lehet. E koncepció jegyében az elmúlt négy év vagyongazdálkodását a privatizációs technikákkal kombinálták, s ezzel párhuzamosan újabb területeken növelték befolyásukat és vagyonukat. A stratégia helyesnek bizonyult, mert a válságkezelést és a stabilizálást sikerrel oldották meg. Csökkenő létszám mellett az árbevétel növekszik, hasonlóképpen az adózás előtti eredmény is nőtt. A kiesett keleti piacok veszteségeit nyugati terjeszkedéssel ellensúlyozták, s ma már fejlődési pályára állt a Rába.

A vezérigazgató hangsúlyozta: a cég számára ma a privatizáció nem kényszer, hanem lehetőség. Alapvetően két útja lehet a magánosításnak: a meghívásos tender, illetve a tőzsdei értékesítés. A menedzsment mindkét esetben célszerűnek látja azonban, ha a privatizáció során a dolgozók és a vezetők is tulajdont szerezhetnek. S ugyancsak érdemes a tőkeemelés követelményét is érvényesíteni, amely az eddigi műszaki fejlesztésre alapozott, piacfejlesztési programok finanszírozását szolgálná.

(vasvári)

Nem Pét a felelős

A mohovcei négyek

A szlovák energiaszolgáltató vállalat, a pozsonyi Slovenské Elektrárne (SE) tegnap megbízta a Sie-

Pestises sertések Szlovákiában

A pozsonyi Új Szó keddi tudósítá- dunktól, mert a piac

Csütörtökön testületi ülés

Napirenden a Kommunális Szolgáltató Vállalat vagyona

Június 17-én, csütörtökön 17 órai kezdettel tartja Dombóvár város képviselő-testülete soros ülését a városháza kis tanácstermében.

A javasolt napirendi pontok szerint a lejárt határidejű képviselő-testületi határozatok végrehajtásáról szóló polgármesteri beszámoló után a Városi Távhőszolgáltató Vállalat 1992. évi tevékenységéről lesz szó. Előadó: Frucht Ferenc igazgató.

Ezt követően Ábrahám Mária városüzemeltetési igazgató ismerteti a Dombóvár, Hunyadi tér nyugati oldalának beépítésére létrejött megállapodás módosítását. Ezután lesz szó a Láng Dombóvári Gépgyártó Leányvállalata gunarasi üdülőjének és sportpályájának önkormányzati tulajdonba vételéről.

Az ülésen napirendre kerül a városban oly sok szóbeszéd tárgyát képező Kommunális Szolgáltató Vállalat vagyonában szereplő, önkormányzat tulajdonában lévő vagyon hasznosításának kérdése. Az ügyet Rózsai Béla, a Kommunális Szolgáltató Vállalat igazgatója terjeszti elő. Szó lesz még a testületi ülésen mindezen túl a Dombóvár, Móricz Zsigmond utca 11-13-15. és a Tanácsköztársaság tér 21-23. szám alatti bérlakások elidegenítésre való kijelöléséről és a Dombóváriak a Dombóvári Munkanéküliekért Alapítvány hiánypótlásáról, majd egyedi ügyekre, interpellációkra kerül sor.

Dombóvári Galéria

Saáry Éva kiállítása

E hónapban is értékes kiállítással lepte meg a művészetek kedvelőit a Dombóvári Galéria, Saáry Éva alkotásainak bemutatásával.

A kiállító művész 1929-ben született Balatonkenesén, a középiskolát Budapesten végezte, majd uyganitt geológus diplomát szerzett és fényképész mestervizsgát tett.

A festészettel Szimon Jenő magániskolájában ismerkedett. Dolgozik Göcsejben olajkutatóként és a Pestvidéki Ásványbánya Vállalatnál. 1956. viharos őszén Párizsba indul, majd Francia Egyenlítői Afrikában (Gabon) kap olajkutatói állást. Később visszatér Európába, Dél-Svájcban telepedik le, ahol azóta is él.

Saáry Éva eddig igazán sokrétű – író, újságíró, festő és fotós – munkát végzett. Több magyar újság és folyóirat állandó munkatársa. Számos könyv illusztrátora, munkásságát díjak, elismerések jelzik. 1976 óta a Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör ügyvezető elnöke. Szervezi a Lugaóni Tanulmányi Napokat és a kör kiadványainak szerkesztője. Kiállított fotói nagyfokú mesterségbeli tudásról, a táj, a természet iránti szeretetről adnak tanúbizonyságot. A festmények a geomtriai formák világába csodálatos harmonizáló színeken keresztül vezetik el a látogatót. A művész versesköteteit olvashatók – mint kiállított munkák – a helyszínen, melyekben még további fotókat is láthatnak.

til-sa

Madárvártán

Vasárnap délután benépesült a dombóvári horgásztónál lévő Madárvárta. Szülők, gyerekek érkeztek csomagokkal, rövid idő alatt sátorfalu született. Az elhelyezkedést követően este hivatalosan is megnyílt a ***XVI. természetvédelmi és ornitológiai tábor***. Nagy Sándor táborvezető köszöntötte a 35 általános iskolás kisdiákot – köztük 12 vidéki – és a öt felnőtt segítőt.

Az egyhetes program során a diákok zoológiai és madárgyűrűző, botanikai és környezetvédő csoportokat alkotva végeznek megfigyelő és gyűjtőmunkát a környéken. A tervek között egynapos tihanyi kirándulás is szerepel.

tilinger

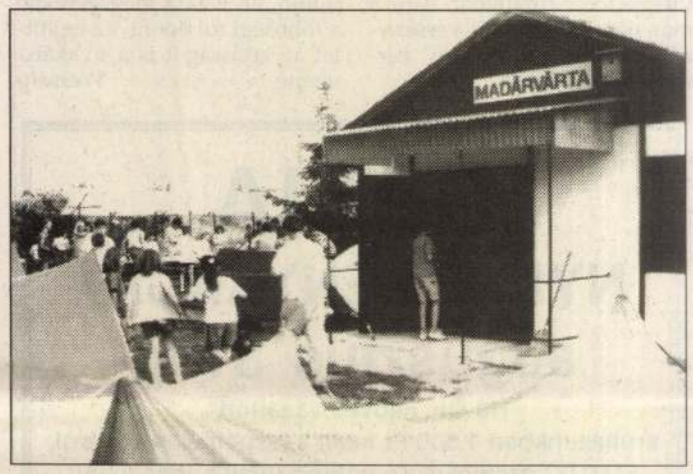

Német-angol tanfolyamok

Német intenzív alapfokú nyelvtanfolyamot indít a dombóvári művelődési otthon június 18-július 1-e között. Június 21-július 2-a között pedig ***angol*** kezdő és haladó intenzív nyelvtanfolyam lesz.

Irodalmi est a kereszténység jegyében

Illusztris társaságot látott vendégül az elmúlt hét péntekjén az Apáczai Csere János Szakközépiskola díszterme, irodalmi est keretében látogatott Dombóvárra Tóth Sándor költő, a KDNP parlamenti képviselője, az Új Ember rovatvezetője, a Magyar Rádió Vasárnapi Újságjának állandó szereplője, valamint Szeghalmy Elemér, az Új Ember volt főszerkesztője, és Dr. Bőzsöny Ferenc előadóművész, a Magyar Rádió főmunkatársa. A vendégeket Farkasdi András esperes úr hívta meg, Gál János igazgató pedig biztosította a helyet az irodalmi est számára.

Az eléggé nagy hírverés eredményeképpen a kánikuka ellenére szép számmal gyülekeztek az érdeklődők az iskola dísztermében. Sajnos a műsor 10 percet csúszott, de mint utóbb kiderült, érdemes volt várni, mert felejthetetlen élményben volt része a mintegy 150 megjelentnek. Nemcsak dombóváriak voltak jelen, hanem sokan jöttek a környező településekről is, Bikalról például egy egész busz érkezett.

Az estet az esperes úr nyitotta meg, üdvözölve a vendégeket, majd átadta a szót Szeghalmy Elemérnek, aki ismertette a Babits utáni keresztény irodalom helyzetét, történelmi vázlatot adva, bemutatva az elnyomást, 1940-1989-ig. Az előadó megemlítette, hogy a keresztény írók teljesen ismeretlenek maradtak, nem említették meg őket az iskolai tananyagban, se Reményik Sándort, se Dsida Jenőt, se másokat. Beszélt az Új Ember 1945. december 9-i indulásáról, méltatta Tóth Sándor költészetét, felhívta a figyelmet arra, hogy költészetének két alappillére a magyarságtudat és a keresztény hit.

Szeghalmy Elemér felhívta a figyelmet a Tóth Sándor költészetében mutatkozó bölcsességre, arra, hogy méltó folytatója az Új Ember első időszakának. Tóth Sándor a költészetében Isten dícsérete fejeződik ki, jóllehet az „Isten" szót nem használja, inkább a következő kifejezésekkel él: Éltető Kéz, a Tervező. Tóth Sándor megkapta a Magyar Köztársaság Kis Keresztjét.

Szeghalmy Elemér hosszú bevezetője után a költészet, a líra került előtérbe. Dr. Bőzsöny Ferenc Tóth Sándor kötetének verseiből adott elő néhányat. Az előadó átvezette a verseket egymásba, elmondva a keletkezési körülményeiket.

A versek megkapó tolmácsolása után a költő kapott szót, aki elmondta, hogy a jövő feladata, a magyar keresztény irodalom történetének megírása. Ezután ő maga is felolvasta néhány versét, többek között az arc poeticáját tartalmazó Schubert és Rákost, amit Kölcsey szellemének ajánlott.

Ezután ismét Szeghalmy Elemér kért szót, aki visszatért az elején elhangzott gondolatokhoz, majd Bőzsöny Ferenc mondott el néhány tájleíró költeményt: Reggel, Hegyen, Szélben, Börzsönyi vízesésnél.

Az est végén Farkasdi András beszélt a további tervekről, majd kötetlen beszélgetés következett, aminek befejezéseként Tóth Sándor dedikálta verses kötetét.

Nyers Tamás

ERRŐL – ARRÓL

Hírek – információk – események

Egészségnevelési program

A Nemzeti Egészségvédelmi Intézet szakemberei az elmúlt héten Dombóváron, Mágocson, Kapospulán és Attalán jártak. A látogatás célja, mint azt dr. Fazekas István polgármester elmondta, hogy világbanki kölcsönből, kétmillió dolláros program keretében, ötéves egészségvédelmi referencia programot hajtsanak végre.

Az előzetes tájékozódás célja egy olyan térség fellelése, ahol a tervezett program a legjobban megvalósítható lenne. Az egészségvédelmi intézet munkatársai más településeken is jártak Dombóváron és a környékbeli falvakon kívül e célból. Hogy melyik régióban, melyik kisváros és melyik falvak lesznek a szerencsés kiválasztottak, az augusztus végére eldől. Mindenesetre ami biztos, a program ősztől indul.

Gyűlés a gyógyfürdőben

Dolgozói kezdeményezésre gyűlést hívtak össze az elmúlt hét keddjén Gunarason, a gyógyfürdőben. Az összejövetelen részt vett dr. Fazekas István polgármester, aki az itt dolgozók kérdéseire válaszolva elmondta, hogy a gyógyfürdő alkalmazottainak nem kell aggódniuk munkahelyük miatt, minden marad a régiben.

Az önkormányzat egyszemélyes kft-je nem kapott vagyont és nem kapta meg üzemeltetésre a mai napig a gyógyfürdőt.

Főiskola Dombóváron?

Lehet, hogy lesz felsőfokú képzés Dombóváron? A kérdés korántsem költői. A napokban ugyanis előzetes megbeszéléseket folytattak e kérdésben a városi önkormányzat, az Apáczai Csere János Szakközépiskola és a Kaposvári Tanítóképző Főiskola illetékesei. A szakközépiskola képzését kibővítendő felsőfokú interdiszciplináris képzés lehetősége merült fel a tájékozódó megbeszélés kapcsán. Most azt vizsgálják, van-e fogadókészség erre.

Szünidei játszó gyerekeknek

Szünidei játszót rendez gyermekeknek a dombóvári művelődési otthon június 28-a és július 9-e között. A programok 9 óra 30-tól 12 óráig tartanak a házban. Ennek kapcsán sor kerül asztalitenisz és városi sakkversenyre. Lesz videofilmvetítés, tévéjátékok, ajándékkészítés bőrből, gyöngyfűzés, textil és terménybábok készítése.

Csonka Sándorral a szőlőhegyen

A csodálatos, igazi nyári napsütés, az egészséges, friss levegő kicsalogatja az embereket a szabadba. A döbröközi szőlőhegyen a szőlősorok között gondos gazdák szorgoskodnak. Csonka Sándor dombóvári lakos tanyáján e hétvégén baráti társaság jött össze. A festészettel is foglalkozó nyugdíjas gazda barátait a helyi művelődési házban rendezett kiállítására, de előtte a „birtok"-ra invitálta, ahol már főtt a bográcsban a pincepörkölt. Finom zamatú bor, frissen szedett eper is került az asztalra. A zenész barátok adta muzsika és az igazán szép kilátás jó hangulatot teremtett. A szőlősorok közt álló székelykapu bemutatása, majd a kiállítás közös megtekintése igazán jó hangulatú, kellemes délutánnal ajándékozta meg a festegető házigazda vendégeit.

til-sa

Krimikrónika

Szétverték a telefonfülkét

Két marék aprópénzért több tízezer forintos kárt okoztak azok az ismeretlen személyek, akik május 28-ra virradóra szétverték, méghozzá brutális módon, a Dombóvár-Alsón található nyilvános telefonfülkét.

Betörni mentek, nem táncolni

Belépődíjat nem fizettek, mert nem táncolni, hanem betörni mentek azok az ismeretlen személyek, akik június első napjaiban a Dombóvár határában található Victória diszkóba az éj leple alatt behatoltak. A betörők magukkal vitték a „füstgépet" és kifosztották a játékautomatákat. A feljelentést tévő szerint az okozott kár másfél millió forint. A rendőrség a tett elkövetésével alaposan gyanúsítható fiatalkorú tetteseket elfogta.

Árokba borult az autóbusz

Nem tartotta be a sebességkorlátozást a Kis-Jugoszláviából érkezett autóbusz, így árokba borult. Bővebben szólva a dologról, a busz huszonhárom utasával a 61-es főúton Csoma irányából érkezett Attalára június 3-án. Az autóbusz vezetője a 30 kilométeres sebességkorlátozást figyelmen kívül hagyva 80 kilométeres sebességgel vezette a gépjárművet és letért az úttest jobb oldalán lévő, kimart területre. Itt a jármű megcsúszott és a jobb oldali árokba borult. A baleset során az utasok nem sérültek meg, az okozott kár 200 ezer forint.

Az autóbusz utasainak és vezetőjének szerencséjére a jármű éppen egy szakadék szélén állt meg.

Sáány Éva

Testületi ülés Bátán

Többszöri időpont-módosítás után ma 19 órakor tartja soron következő testületi ülését a bátai önkormányzat. A képviselők rendeletet alkotnak a köztisztaság javításának érdekében, valamint a szociális ellátásokról és az ezzel kapcsolatos eljárási szabályokról. Sor kerül az általános művelődési központ igazgatójának beszámolójára és az ÁMK kollektív szerződés tervezetének megtárgyalására is. A szociális segély kérelmek elbírálásaa zárt ajtók mögött zajlik majd – a polgármester rendeletének értelmében.

Sportügyek a napirenden

A bátaszéki önkormányzat képviselő-testülete ma tartja ülését, délután 15 órától. Érdekes témának ígérkezik a helyi sportügyek megtárgyalása, melyen előadóként szerepel Illés Béla, a BSZVSE elnöke, valamint Topor István, a labdarúgó-szakosztály elnöke is. Bemutatkozik és ismerteti tevékenységét a képviselőkkel a Vízügyi Igazgatóság Szakaszmérnöksége. Napirendi pontként szerepel még az a beszámoló, amely a községi lakásgazdálkodásról és a lakásépítés helyzetéről szól.

Koós János Tolnán

Június 24-én 20 órától a tolnai művelődési ház vendége lesz a népszerű művészházaspár, Dékány Sarolta és Koós János. „Nem tudok én megjavulni" címmel adnak közös show-műsort; a vendégeik ezúttal sztteptáncosok lesznek: Szikora Boglárka és Bóbis László.

POP TV Nap júliusban

Július 11-én ismét megrendezi a POP TV Produkciós Iroda a POP TV Nap elnevezésű egésznapos nyári kavalkádot. A dombori strandon zajló programra tavaly közel 10 ezren voltak kíváncsiak, a szervezők most is számítanak legalább ennyi emberre. Az már biztos, hogy a délelőtt elsősorban a gyermekeké és a sporté lesz. Ebéd után technikai bemutatókban gyönyörködhetnek a nézők, majd neves közéleti személyiségek, popsztárok, színészek lépnek a színpadra. Ezenkívül megelevenednek a POP TV műsorai is, ezúttal élőben lehet majd látni „Az én produkciómat", a POP TV Shop-ot és a többi közkedvelt sorozatot, vetélkedőt. Mint megtudtuk, a szervezők bikinis szépségversenyt is meghirdetnek.

A megyei kábeltévé egyébként június 28-tól új stílusú, igazi nyári adással jelentkezik, amelyben a két (!) film mellett, hasznos utazási és egyéb tanácsokkal szolgáló rovattal is találkozhatnak a nézők.

Középpontban az óvoda

Június 24-én 18 órától tartja testületi ülését az alsónyéki önkormányzat. A képviselők az óvoda működéséről hallgatnak meg beszámolót.

Csodálatos könyvek, mesés árak

(Folytatás az 1. oldalról.)

Dombóváron viszont nem kaptak meg minden könyvet, ami a prospektusban szerepelt, ráadásul a féláras kiadványok is eltűntek. Már a könyvhét sem a régi – állapították meg –, hiszen most leginkább az árak befolyásolták a forgalmat. Nem éppen pozitív irányba . . .

Bonyhádi értékelés szerint, az érdeklődés gyenge volt, viszont a kínálat gazdag. Ezek mellett még a pénztelenség jellemezte a könyvhetet, hiába fordultak meg a szokásosnál többen a boltban, ha kis idő múlva üres kézzel távoztak. Ezúttal – Moldova-szintű – slágerkönyvek nem voltak; olyan könyvekből, sorozatokból, melyekből az előző években százas nagyságrendeket adtak el, most jó ha húsz felett fogyott.

Pakson, a Kishegyi úton elégedettek a forgalommal. Legalábbis az előző évekhez képest, igaz, azóta új tulajdonosa is van a boltnak. Mindenesetre a könyvhét megduplázta a bevételt. Jól fogytak az albumok, az antológiák, viszont az úgynevezett „fűzött" könyvek elég drágának bizonyultak. A választékkal maximálisan elégedett lehetett mindenki – mondják –, akadt mindenből elég.

Most már csak az emberek pénztárcáit kellene feltölteni – legalább könyvheti színvonalra.

KRZ

Ígéretes a szőlő a Pannoniánál

Takács Zoltántól, a bonyhádi Pannónia téesz szőlészeti ágazatvezetőjétől kértünk rövid helyzetjelentést:

— Körülbelül 8-10 napja annak, hogy a szőlő elvirágzott. A kötődést nézegetve megállapítható, hogy ígéretes termés mutatkozik, sőt egyes fajtáknál kiváló. Jelenleg a hajtások befűzését, a kacsolást és a kapálást végzi 20 téesz-tag, valamint azok, akik szerződésben állnak a Pannóniával, ugyanis az egész szőlőterület ki van adva augusztus 31-ig.

Jöjjenek a külföldi befektetők, de figyeljünk az arányokra!

Ha Szekszárdról eltűnne a húsipar

Egy csőd, és ami mögötte van

(Folytatás az 1. oldalról.)

–Hogy áll a hazai húsipar?

— Az eredeti megyés struktúra teljesen szétesett. A volt húsipari tröszt tagvállalatai közül négyet már privatizáltak: a pécsi és a bajai külföldi kézbe került, a szegedi Pick és a zalaegerszegi üzem pedig hazaiba.

— *Jó az, vagy rossz, ha nyugatiak veszik meg a cégeket?*

— Ha üzemeltetni akarják, akkor jó, de ha azért jönnek, hogy korlátozzák a termelést, és megszerezzék a magyar vállalat piacait, az nekünk nem egy jó bolt. Összességében: kellenek a külföldi befektetők, de figyeljünk az arányokra! Én szívesebben látnám, ha a szekszárdi gyár hazai tulajdonba kerülne.

— *A dolgozók hogyan vélekednek erről? Szerezhetnének esetleg részvényeket?*

— Volt egy felmérés, elég csekély érdeklődés mutatkozott a tulajdonszerzésre. Ennek persze anyagi okai vannak. Ők nem a tulajdonost nézik elsősorban, hanem a pillanatnyi munka- és kereseti lehetőséget. De azt azért egyre többen látják, hogy nagyobb esélye van a munkahely megtartására annak, aki tulajdonos. Én a privatizációnkat valahogy úgy képzelném el, hogy abban részt vennének a kapcsolódó területek is, hisz termelőnek, feldolgozónak, értékesítőnek egyaránt érdeke, hogy ez a vállalat működjön.

— *Végrehajtható egyáltalán a privatizáció, a fennálló rendelkezések alapján, becsületesen? Használhatók a törvények?*

— Az állami tulajdon privatizációjának törvényrendszerét nem merném nem kielégítőnek nevezni. Megvan az eszközrendszer, de óriási a tőkehiány. A húsiparnál a vállalatok *helyzete* a legnagyobb gond. A mi cégünk például 1980-ban 3 milliárdból létesült, és ebből mindössze 115 millió forint volt saját erő, a többi hitel. Közel 300 millió törlesztése még a mai napig tart. Aztán jöttek újabb adósságok, terhek, a hűtőház építésekor, a kurzusváltás utáni kamatemelkedések során, stb. Ugyhogy volt olyan év, amikor csupán kamatokra közel 500 milliót fizettünk. Míg '84-ben 600 ezer sertést vágtunk, tavaly már kevesebb mint 200 ezret. Ugyanakkor a világpiacon túlkínálat van, s már nem is termelői versenyről, hanem támogatási versenyről beszélnek.

— *Ezek az anyagi tényezők. És az emberiek?*

— Történtek leépítések. Ma ezerrel kevesebben dolgozunk a vállalatnál, mint a nyolcvanas évek közepén. Volt egy igazgatóváltás is, ennek hatását nem az én tisztem megítélni.

Annyi bizonyos, hogy alapvetően nem vezetői problémák juttatták ide a céget.

— *Mi történne, ha Szekszárdról egyik napról a másikra eltünne a húsipar?*

— A vállalat adottságai jók, műszaki állapota, mezőgazdasági környezete, kapcsolatrendszere meghatározó. Ha „eltünne", az a régióban 3-4000 családot érzékenyen érintene, a sertéstartóktól a húsboltosokig.

— *A megoldás?*

— Önerős kilábalásra nem sok esély van. Adóssághalogatással nem megoldható a probléma. Valami markáns, kívülről jövő intézkedés szükséges: adósságelengedés vagy privatizáció előtti feljavítás. Mert jelen állapotában nem kapós a cég. Törzstőkéje 250 millió, ha valaki megszerezné a többségi tulajdont, az egyúttal az adósságot is a nyakába venné.

Wessely

MDF-válság: alakul a szélsőjobb?

Kormányzásra készülve

Interjú Magyar Bálinttal, az SZDSZ kampányfőnökével

Az Szabad Demokraták Szövetségében már tavaly lezárultak azok a konfliktusok, melyek most sújtanak néhány politikai erőt – jelentette ki Magyar Bálint a múlt hét végén Szekszárdon, az SZDSZ Tolna megyei egyeztető tanácsának sajtótájékoztatóján.

— Ahogy közeledünk a választásokhoz, az ellenzéki programot – tehát az úgynevezett liberális megoldást – fokozatosan kormányzati programmá kell formálni – hangsúlyozta Magyar Bálint, aki az SZDSZ-ben a kampányfőnöki tisztséget látja el.

— Természetesen számot kell vetnünk azzal, hogy jövőre nem az 1990-es helyzettel találjuk szembe magunkat. Ez azt jelenti, hogy az ország állapota az elmúlt négy évben számos vonatkozásban jelentősen romlott, elég talán a mezőgazdaságot példaként kiemelni. S nem történt előrelépés az államháztartás reformja, illetve az egészségügy és az oktatás terén sem.

— *Milyen programal kíván választ adni az ön által említett gondokból származó kérdésekre az SZDSZ?*

— Feltétlenül pozitív programmal kívánunk színre lépni, felvonultatva azt a szellemi kapacitást, mely a kormányzáshoz szükséges. Ezzel együtt tartunk attól, hogy az a típusú negatív kampány, aminek tanúi voltunk 1990-ben, megismétlődhet. Ez a veszély fennáll, hiszen a jelenlegi kormányzópártok hiába állnak elő puszta ígéretekkel, a vágyakat mindenki szembesítheti a valósággal. S ilyenkor már nem marad más hátra, mint a negatív kampány.

— *A kormányzat gyakorta hangoztatja, hogy az ellenzék – köztük főként az SZDSZ – nem elég konstruktív, fékezi, hátráltatja a gyors és eredményes munkát. Ezek az állítások megragadhatnak a választók tudatában . . .*

— Valóban, ez előttem sem titok, hogy ilyen vádakkal illetnek bennünket. Persze, ez tartalmilag sem igaz, hiszen módosító indítványainkat a kormányzó pártok rendre leszavazták. Mindezek ellenére sem mondjuk azt, hogy az eddig meghozott törvényeket gyökeres módon meg kívánjuk változtatni.

— *A legnagyobb ellenzéki párt miként tekint a legnagyobb kormánypártban zajló válságra?*

— Ez a válság megerősíti azt, amire már korábban is felhívtuk a figyelmet: nem lehet az MDF-ben a szélsőjobb-oldalt minden következmény nélkül integrálni. A történések valószínűleg elvezetnek egy szélsőjobboldali párt megjelenéséhez, s egy erősen konzervatív MDF mag megmaradásához. Ez a tömörülés azonban már jóval gyengébb eredményt fog elérni jövőre, mint három évvel ezelőtt.

Szeri Árpád

A munkanélküliség alakulása

A monoton növekedés helyett átmeneti csökkenés tapasztalható

(Folytatás az 1. oldalról.)

Ennek oka egyrészt, hogy a munkanélkülivé válók száma némileg mérséklődött, másrészt a gazdálkodó szervek a nagy leépítések zömét az elmúlt időszakban már vérehajtották, így a nyári hónapokban egy szerény, szezonális fellendülés jellemzi a munkaerő-piacot. Az ellátásból a folyósítási időszak kimerülése miatt kikerülők száma viszont egyre növekszik.

— Néhány számadattal szemléltessük a megyei munkanélküli helyzetet.

— A regisztrált munkanélküliek száma május 21-ig 19.210 fő volt, ez ötszázzal kevesebb, mint januárban. Az elmúlt hónapban nyilvántartásunkból 730-an léptek ki azért, mert elhelyezkedtek, munkát találtak, vagy éppen valamilyen tanfolyamra iratkoztak be. Szomorúan kell azonban elmondanom, hogy 813 főnek kellett megszüntetni a járadék folyósítását, mert nem tett eleget jelentkezési kötelezettségének, vagyis megszakította a kapcsolatot hivatalunkkal. Ez azt hiszem önmagáért beszél . . .

— A tapasztalatok és a részletes adatok alapján milyen a pályakezdők helyzete?

— Az iskolarendszerből kikerülő fiatalok helyzete elég különleges. Közülük igen magas a munkanélkülivé válók aránya. A pályakezdők több mint fele szakmunkásképzőt, közel 20 százalékuk szakközépiskolát és csak alig 5 százalékuk végzett szakiskolát. Ez pedig azt mutatja, hogy a szakmával rendelkezőknek is kevés lehetőségük van az elhelyezkedésre. Felsőfokú végzettséggel csak 27 fő rendelkezett a 1288 pályakezdőből.

— Hogyan látja a megyénk munkanélküliségi helyzetét?

— Nehéz erre válaszolni. Én úgy gondolom a munkaügyi hivatal mindent megtesz azért, hogy az embereknek könnyebbség legyen a terheket elviselni. A foglalkoztatáspolitika eszközrendszerének minden elemét bevetve próbálunk segíteni a hozzánk forduló embereken. Jóindulattal és türelemmel vagyunk minden munkanélkülivel szemben, legyen az fiatal, vagy öreg, pályakezdő, vagy állását elhagyni kényszerült.

Garay E.

DÁLIA
NYEREMÉNYAKCIÓ
augusztus 31-ig
Ha Ön, kedves vásárlónk,
áruházunkban 1.500 Ft felett készpénzben vásárol,
SUZUKI személyautó boldog tulajdonosa lehet,

vagy értékes ajándékokat nyerhet.
Részletes tájékoztatónkat megtalálja áruházunkban.
Az akciót támogatja:
SUZUKI-VARGA
Márkakereskedés, Lánycsók
DÁLIÁKBAN A SZERENCSE!

DÁLIA BOKRÉTA ÁRUHÁZAK:
- TAMÁSI, Zrínyi u. 1.
- PAKS, 10-es ABC, erőmű-lakótelep
- PAKS, 11-es ABC, Táncsics u. 1.
- PAKS, 2-es ABC, Tolnai u. 1.
- PAKS, Áfész áruház élelmiszer osztálya, Dózsa Gy. u. 6–8.
- HŐGYÉSZ, Kossuth tér
- SIMONTORNYA, Rákóczi u. 4.
- BONYHÁD, 9-es ABC, Széchenyi tér 17.
- BONYHÁD, Fortuna ABC, Perczel u.
- TOLNA, 4-es ABC, Deák F. u. 34.

DÁLIA ÁRUHÁZAK:
- SZEKSZÁRD, Mátyás kir. u. 74.
- SZEKSZÁRD, Arany J. u. 17–21.
- DUNAFÖLDVÁR, Reiter (Malom) köz 7.
- DOMBÓVÁR, Bajcsy-Zs. u. 47.
- DOMBÓVÁR, Gagarin u. 30.

(32677)

Átható csend

Saáry Éva kiállítása

Saáry Éva (1929) író, költő, újságíró, festő- és fotóművész a délsvájci Luganóban él.

Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen geológus diplomát, a Fényképész Szakiskolában mesterlevelet szerzett, majd Szimon Jenő magániskolájában képzőművészetet tanult.

1956-ban emigrált: Párizsban, majd a Francia Egyenlítői Afrikában geológusi munkát végzett. Luganóban telepedett le, ahol szerteágazó alkotói és szervezői munkába fogott. 1965 óta Európa-szerte és az USA-ban is önálló kiállításokon mutatta be festményeit és fotóit.

A *Petőfi Irodalmi Múzeumban* megnyílt *Átható csend* című tárlatán fotókat és könyveket állít ki, valamint az 1969 és 1972 között keletkezett dekoratív hatású festményeiből mutat be válogatást. Festményeire a geometrikus forma és az élénk kolorit jellemző, fotói is a téma dekoratív jellegét hangsúlyozzák.

A kiállítás augusztus 30-ig tekinthető meg a Károlyi-palotában.

SAÁRY Éva (1929-)

Magyar Nemzet, 1992. junius. 6. V.p.

Európa és a szekularizáció

Nagykorú-e a világ az egyház nélkül?

Lapunk előző számában közöltük dr. Csiha Kálmán, az erdélyi egyházkerület püspökének az európai protestáns nagygyűlésen elhangzott előadása első részét. Az alábbiakban a második részt adjuk közre, melyben a püspök az egyház bizonyságtételének és szolgálatának formáiról és lehetőségeiről ír, a szekularizált társadalomban.

Milyen legyen bizonyságtételünk a szekularizált Európában? Határozott és evangéliumi. Magatartásunkkal igyekezzünk azt mondani, amit mondani akarunk és nem azt, amit nem akarunk. A „defenzíva" területéről az „offenzíva" területére kell lépnünk. Ne kerítsen hatalmába egy ún. „evangéliumi igénytelenség". Az egyház döntő kérdése – ha valóban egyház – nem az, hogy mit szül majd a szekularizált Európa az ő állásfoglalásához, hanem, hogy Isten miként vélekedik róla. Ne féljünk megvallani, hogy az evangélium szellemében keresztyén Európát akarunk és Krisztus szeretetét akarjuk közvetíteni a világnak. Pál szavai: „Ha a trombita bizonytalan zengést tészen, kicsoda készül a harcra?" (I. Kor. 14,8) reánk is állnak. A tanúnak a meggyőződés jeleit kell mu-

tó módon a világba. Pál így ír: „Az Isten gyülekezetének, a Krisztus Jézusban megszentelteknek, elhívott szenteknek, mindazokkal egybe, akik a mi Urunk Jézus Krisztus nevét segítségül hívják bármely helyen, a magukén és a miénken." (I. Kor. 1,2). A helyi gyülekezet Isten tetteinek színhelye, Isten különleges tulajdona a világban. A gyülekezet a földi dolgokban megérezhető csoda: Jézus Krisztus megszentelő jelenléte a bűnös világban. A teológia történetében számos politikai, társadalmi, feminista stb. teológiai irány jelent meg, több-kevesebb sikerrel. Az előttünk álló időszakban *a keresztyén gyülekezetek teológiáját* kellene kidolgozni és elmélyíteni, azét a gyülekezetét, amelyet áthat Krisztus Lelke.

Világosan ki kell mondani: ha nem lesznek ilyen gyülekezeteink, akkor nem lesz az egyháznak jövője. A Római Birodalomban nem politikai manőverek, konferenciák és ünnepélyes nyilatkozatok által terjedt a keresztyénség, hanem azokon az első gyülekezeteken keresztül, amelyek hitében, szeretetében és a vértanúságig kitartó hűségükben Krisztus volt jelen

A keresztyén nevelés

Húsz-harminc év múlva Európa ak-v társadalma a mai gyermekekből fog állni. Ha sok vonatkozásban lekéstük a mát, legalább a holnapról ne késsünk le. Itt is 3 lehetőséget vehetünk figyelembe: – iskolai nevelés, – általános nevelés, – gyülekezeti nevelés.

Az iskolai nevelés lehetőségét a nyugati egyházak nagyrészt átadták a szekularizált társadalomnak. Ezek *nem értik a magyar, vagy romániai egyházak kívánságát,* hogy visszakapják elvett iskoláikat. De azok az egyházak, amelyek az iskolai nevelés hatékonyságát saját tapasztalatból ismerik, megértik annak jelentőségét.

Az általános ifjúság-, vagy társadalmi nevelés is kicsúszott az egyház kezéből. Az európai kultúra klasszikus vonásaival még magán hordja a keresztyén jegyeket, de a mai kultúra iránya már messze eltávolodott tőle. Az egyházaknak eredményesebb stratégiát kell kidolgozniuk a keresztyén kultúra terjesztésére.

prédikációra van szükség, amely az emberi lelket alapjaiban ragadja meg. Homiletikai irányelveinket tehát lényegükben kell megváltoztatni. Ebben az esetben nemcsak több lelkésszel, hanem sok evangélizátorral rendelkeznénk.

A legdöntőbb tényező az élő gyülekezet evangélizációja. Ez több éves, vagy több évtizedes állandó gyülekezetnevelő munka eredménye. A gyülekezet, tagjain keresztül, nap mint nap kapcsolatba kerül a társadalommal. Ha gyülekezeti tanácsainkat, lelkipásztori bizottságainkat ebben az irányban tudnánk vezetni, akkor a társadalmat is elérhetnénk.

Nagy evangélizátorok esetében egy nagyhatású személyiség csak egyszer fejtheti ki hatását. De evangélizációs jellegű igehirdetés esetén száz, vagy ezer gyülekezet esetén hetenként evangelizál a lelkész. Ha pedig a gyülekezet missziós lelkületű, akkor naponta gyülekezeti tagok százai, ezrei evangélizálnak.

A gyülekezeti nevelés egyike a legjobb emberalakító erőknek. Az ifjúság, a család, az emberi társadalom a keresztyén gyülekezet közösségében kapja a legtöbb keresztyén hatást.

Diakóniai és prófétai szolgálat

A szekularizált társadalom számára az egyházak diakóniai szolgálata a legmegfoghatóbb, legérthetőbb „nyelv". Ezen a téren a keresztyén egyházak valóban fontos szerepet töltenek be. De a segélyszervezetek, szociális intézmények mellett is a szeretetet terjesztő gyülekezeteknek van a legnagyobb fontossága. „Arról ismerik meg, hogy tanítványaim vagyok, hogy szeretitek egymást" – mondja Jézus (Ján., 13,35).

Ennek az ismertető jelnek Európa iránti kötelezettségeink között elsőrendű fontossága van.

Az igazi egyház sohasem keveredett bele a napi pártpolitikába, ahol emberi érdekek emberi módon harcolnak egymással. Azonban Isten igazi szolgái prófétai módon mindig bírálták a társadalmat, vagy a világi hatalmat, amikor az Isten akarata ellen fordult. Gondoljunk csak az Ószövetség ostorozó prófétáira, Éliás, Ézsaiás, Jeremiásra, és a próféták beszédének állandó bevezetésére: „Így szól az Úr!"„ Az Újszövetségben kevésbé gyakran fordul elő a politikai kritika, de a társadalom bírálata megmarad. A reformációban az egyház prófétái bírálata a korabeli igehirdetés egyik megjelenési formája volt. Ez a vonás később gyengült. A kelet-európai diktatúrák a közelmúltban erőszakkal elfojtották ezt, de a fogságot szenvedett és megrágalmazott papok sokasága tanúskodik arról, hogy ha a hivatalos egyház nem is, de szolgái gyakorolták a hatalom bírálatát.

A szekularizált Európában az egyházak feladata a prófétai szolgálat gyakorlása. Az egyház nem hallgathatja el Isten véleményét a világról. Az egyház nem vetheti alá eszméit egy korszak irányának, mert az általa hirdetett üzenet mindig időszerű ugyan, de ugyanakkor az idő felett áll, és túlél minden változékonyságot.

Az egyház prófétái tisztéhez tartozik a hátrányos helyzetbe taszított testvéregyházak melletti kiállás. Ebben az esetben a kelet-európai egyházak szükségleteiről van szó, jogaik védelméről, a velük való szolidaritás gyakorlásáról.

A kommunista diktatúra kirabolta a kelet-európai egyházakat. Lelkét ugyan nem tudták megölni, de iskoláikat, szeretetintézményeiket és anyagi javaikat, amelyek biztosították mozgásszabadságukat a társadalomban, amelyek segítségével missziói és diakóniai tevékenységüket folytathatták volna, elvették tőlük. Az egyházat gettóba zárták, a templom falai közé utalták. Egyházaink többsége a mai napig sem kapott vissza semmit eltulajdonított javaiból, és ezért nem tudják a társadalomban feladataikat teljesíteni. Ezek a kelet-európai egyházak a nyugati testvéregyházaktól testvéri fellépést várnak, aminek a nagygyűlés záró nyilatkozatában is kifejezésre kell jutni. Ezt várja a kelet-európai keresztyénség akkor is, ha egyes nyugat-európai képviselők véleménye az egyházi iskolákról, szeretetintézményekről eltér ettől. Mert a véleménykülönbség a szekularizáció külső és belső aspektusából és az eltérő történelmi helyzetből adódik. Jelenleg erre a segítségre van szükségük ezeknek az egyházaknak.

Az egyház prófétái szolgálatának a köréhez tartozik a kisebbségben élő népek és egyházak védelme is. A világ politikai okból szemet hunyhat egy népcsoport megsemmisítése, vagy az emberi jogok semmibevétele felett. De az egyház soha! Az egyház számára minden ember és minden nép Isten teremtménye, így emberek testének vagy lelkének, a természetnek és a szeretetnek a megölése Isten ellen való bűn. Az egyház nem hallgathatja el ezt a bűnt sem önmaga, sem a világ előtt. Az egyháznak ugyanakkor fel kell ragyogtatnia a Krisztustól kapott mennyei adományt, a megbocsátást, a kegyelemből való megigazulást és az újrakezdés lehetőségét. Ez az evangélium olyan döntő tényező, amellyel és amely alapján a protestáns egyházak közössége ma a szekularizált társadalomnak szolgálhat.

Elolvasásra ajánljuk

A Szenci Molnár Társaság kiadványairól

Az 1991-ben alakult *Szenci Molnár Társaság* programja az 1574-ben Szencen született Molnár Albert életművéből következik. Irodalmunknak e kivételes alakja egyszerre volt magyar és európai jelenség.

Hitéhez ragaszkodott, a más hitűekkel szemben türelmes volt. Hitvitázás helyett dolgozott a haza javára, méghozzá lenyűgöző eredménnyel. Szerkesztett és kinyomtatott magyar nyelvtant, többnyelvű szótárt, fordított zsoltárokat, közhasznú teológiai műveket, királyokkal, hazai és külföldi pályatársakkal. Ez a közhasznú írói, fordítói, költői- és kiadói gyakorlat kötelezi a róla elnevezett társaságot és kiadványait.

A Társaság adta ki *Luzsicza Lajos* festőművész *Ifjúságom! Érsekújvár* c. könyvét, mely a maga nemében szinte egyedül áll a magyar honismereti és helytörténeti irodalomban. Gyermekkorával indítja Érsekújvár és környékének bemutatását s ennek során a társadalom minden rétegével találkozunk. Gazdálkodókkal, iparosokkal, kereskedőkkel, értelmiségiekkel, szegényekkel és jómódúakkal. Megjárjuk vele a háborút, a nyugati fogságot s mindenütt, amerre vezet bennünket az író, a magunk sorsára, a magunk ifjúságára is ráismerünk. A gazdagon illusztrált mű mintául szolgálhatna gyülekezeti lelkészeknek, tanároknak arra: hogyan kell egy-egy község, vagy város népéletének minden mozzanatát és környezetét szinte „négyszögölenként" úgy dolgozni föl, hogy az egyetemes értékű tanulságok mellett élvezetes olvasmány is legyen.

A humán tudományokban és az orvostudományban hézagpótló műveket alkotó s egyik legnépszerűbb magyar írótól, *Benedek István*tól két könyvet is kiadott a Társaság. A *Hetvenhét* c. esszékötetei mai szellemi és társadalmi életünk szinte minden kérdésével foglalkozik, beleértve a politikaiakat, sőt figyelemre méltó megjegyzései vannak még a teológusképzésről is. – Másik könyve: *Ady szerelmei és Csinszka* nemcsak tanulságos, de mindvégig szellemes olvasmány. Majdnem száz év irodalmi életébe, szalonjaiba, szerkesztőségeibe pillanthatunk be, s ennek során téves alapokon nyugvó irodalmi legendák sokaságáról vakarja le a hazugságok egész sorát a szerző. S teszi mindezt a rá gyakran jellemző irónikus modorban, mindvégig üdítő szellemességgel.

A nagy eredményekre joggal hivatkozó Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kört vezető luganói író, költő és képzőművész: *Saáry Éva* tollából *Átható csend* címmel adott ki a Társaság egy verseskötetet, a szerző illusztrációival. Az élet napi gondjait és végső kérdéseit kutató érzékeny lélek tárul elénk ebben a gondolatokban, érzelmekben kristálytiszta költészetben. – Ugyancsak tőle, az ő rajzaival illusztrálva jelent meg egy anekdotagyűjtemény *Sírjunk, vagy nevessünk:* címmel. Ahogy esendő honfitársaink mozogtak Nyugaton s ahogy a jóhiszemű nyugatiak láttak bennünket.

Dr. Szíj Rezső

SAÁRY Éva

Újabb lépések

Az egységzsinat felé

Megalakították a Kárpát-medence magyar református espereseinek kollégiumát

Az 1989. évi társadalompolitikai változások nyomán az egyházi élet és nemzeti újjászületés gyökeresen új, kedvezőbb feltételei alakultak ki Kelet-Közép-Európában. A magyar református egyház Isten kegyelmének jelét látja ebben, s kezdettől fogva nyugtalanul keresi a kiutat az Isten nélküli és hatásaiban tovább élő múlt „babiloni fogságából". A közös útkeresés egyik állomása, az egymásratalálás és együttgondolkodás rendkívüli alkalma volt a Kárpát-medence magyar református espereseinek április 22–25. között, Sárospatakon megtartott értekezlete. Ezen az egyik legfontosabb ügy – a Tőkés László királyhágómelléki püspök által ismertetett terv – az Egyetemes Magyar Református Zsinat összehívásának elgondolása volt. E kérdésről az esperesi kollégium a következő nyilatkozatot fogalmazta meg.

Szétszóratásban élő népünk és a szétszakítottság állapotába jutott egyházunk iránti hivatástudattal és felelősséggel, Isten Lelkétől indíttatva szükségesnek látjuk egyházunknak az 1881-es Budapesti Alkotmányozó Zsinat által meghatározott egységét helyreállítani az Egyetemes Magyar Református Zsinat összehívása által.

Csatlakozva a Magyarországi és a Romániai Református Egyház zsinati elnökségeinek folyó év január 20-án kelt budapesti indítványához, támogatjuk, illetve javasoljuk a következőket:

– A tervbe vett egységzsinatra jövő év, 1993. második felében kerüljön sor Debrecenben.

– A lehető legrövidebb időn belül gyűljenek össze a református egyházkerületek elnökségei és egyeztessék vonatkozó elképzeléseiket, tegyék meg a szükséges szervezési előkészületeket.

– Folyó év reformáció havában az egyházkerületek képviselői – meghatározott képviseleti arányban – gyűljenek össze egy utóbb kijelölendő helyen, a zsinat érdemi előkészítése, alapelvei, napirendje, s a folyamatos tennivalók megállapítása tárgyában.

Az előkészítő munkálatokon vegyenek részt az amerikai egyházkerületek képviselői is, valamint az egyes kontinensek magyar egyházainak egy-egy küldötte (Nyugat-Európa, Dél-Amerika, Ausztrália, illetve Kanada).

A jövő év húsvétját követően, újból gyűljön össze a református esperesek értekezlete, magára vállalva a készülő Zsinat megszervezésének gyakorlati természetű feladatait.

Végül javasoljuk, hogy a zsinati előmunkálatokkal kapcsolatos szervezés teendői: a meghívások eszközlése, tartozzanak a Magyarországi Református Egyház Zsinatának a feladat- és hatáskörébe.

Mi, jelenlévő református esperesek, a mai napon megalakítjuk a *Kárpát-medence magyar református espereseinek kollégiumát*, mely tevékenységét laza, kötetlen szövetségként végzi, és egyik legfőbb feladatának tartja az egyetemes magyar református érdekek szolgálatát. A kollégium elnökségének tagjait az egyes egyházkerületek esperesi kara delegálja saját kebeléből, az elnököt pedig az így kialakított elnökség maga választja meg.

A megmaradás és fejlődés feltételei

(Folytatás az 1. oldalról)

a Kárpát-medence magyar református templomait bemutató akvarell kiállításának megnyitásán és megtekintették a Sárospataki Református Kollégium múzeumát, nagykönyvtárát, iskolatörténeti kiállítását. Megbeszéléseik eredményeit összegezve megállapították, hogy a magyar reformátusság lelki és szervezeti egysége, amelynek történelmi meghatározója volt az 1567-es Debreceni Zsinat, valamint az 1881-es Debreceni Alkotmányozó Zsinat, 425 éve töretlenül fennáll.

Úgy látják azonban, hogy ez az örökség, valamint az egység munkálása biztosítja a magyar reformátusság megmaradását a Kárpát-medencében. Ennek jegyében nyilatkozatot fogalmaztak meg, amit az alábbiakban adunk olvasóink elé.

Jövőbe mutató múltunkat, amelyben Isten kegyelmének jeleit szemlélhetjük, tudatosítanunk kell a jelen nemzedékeiben is. Tudjuk, hogy milyen jelentős feladat és felelősség ez, különösen az *egyháztörténeti* munkák megírásának területén és sajátosan a közelmúltra tekintve.

Szükségesnek tartjuk bibliai alapon nyugvó *hitvallásaink* és történelmi egyházaink egységének a megőrzését, úgy tekintve azokra, mint amelyek ma is változatlanul egyetemes református hittudatunkat erősítik.

A magyar református egyház Jézus Krisztus földi testének része, gyülekezeteiben él: küldetésének jövendőbeli teljesebb betöltése érdekében elengedhetetlenül szükség van új *ekléziasztikai látásra*.

Felismerjük a Szentírásnak azt az üzenetét, hogy minden szolgálatunknak a prófétai és az apostoli küldetés jegyeit kell hordoznia. Prófétai mivoltának abban a *belmissziói* munkában kell kifejeződnie, amelynek természetes életterülete a gyülekezet; apostoli jellege azt jelenti, hogy az evangéliumot el kell juttatnunk egész magyar népünkhöz és a Kárpát-medence minden népéhez.

E felismerések is arra késztetnek bennünket, hogy a már többfelől jelzett és a magyarországi és romániai református zsinati elnökségek budapesti (1992. január 20.) ülésén javasolt Egyetemes Magyar Református Zsinat összehívásának útját egyengessük. Erre nézve külön állásfoglalást közlünk.

Mi, a Kárpát-medence magyar református esperesei, mindezekből a feladatokból a ránkháruló részt jó szívvel és örömmel vállaljuk. Ezekre nézve kérjük és várjuk a megújító Lélek elpecsételését.

A Zsinat állásfoglalása

A magzati élet védelmében

Lapzártakor fejezte be kétnapos május 4–5-i ülését a Magyarországi Református Egyház legfelsőbb, törvényalkotó testülete, a Zsinat. Munkájának ismertetésére következő számunkban visszatérünk. A sok fontos napirendi pont között talán az egyik leginkább érdeklődésre számot tartó kérdés a magzati élet védelmében kialakítandó református keresztyén álláspont ügye volt. A témakör, társadalmi súlyának megfelelően, igen komoly előkészítés után került a Zsinat elé. A végleges – hosszú és sok járulékos etikai kérdést is felölelő vita után megszületett – állásfoglalást az alábbiakban közöljük.

A Magyarországi Református Egyház a teremtő, megváltó és megszentelő Isten szavára figyelve vallja: az élet Isten ajándéka, mely a fogamzással kezdődik.

A házasság és szülőség egyaránt Isten akarata és teremtési rendelése. A házasság, mint két ember – egy férfi és egy nő – szellemi, lelki és testi közössége, mint egész életre szóló szövetség, a teremtési rendben megelőzi az élet tovább plántálására adott megbízatást és áldást, de a házasság célja, valamint gyümölcse egymással szorosan össze is kapcsolódik. Isten a két ember kapcsolatát azzal is megáldhatja, hogy azt a maga teremtői művébe bevonja. A nemzés, fogamzás, szülés folyamatában az ember Isten felelős munkatársává lesz.

A bűn, mint Isten parancsának megszegése, az élet valamennyi területét megrontotta. Ez a rontás kihat a házastársak, szülő-gyermek, az ember és természeti környezete kapcsolatára is. Isten valamennyi élet között különleges védelem alá helyezi a képére és hasonlatosságára teremtett emberi életet, és számon kéri az emberen. Ezért a „Ne ölj!" parancs Isten szeretetre való elkötelező szavával megtöltve az embert a másik ember életének tiszteletére és megóvására szólítja fel, valamint arra, hogy a magzati élet ugyanazt a védelmet élvezze, mint bármely megszületett emberi élet.

Különösen veszélyesnek tekintjük, hogy a modern társadalom orvosi eszköztára azt sugallhatja, hogy itt pusztán orvosi beavatkozásról van szó, mivel „a magzat csak az anyai test része", pedig potenciálisan önálló személyiség, a fogamzás pillanatában kapott szellemi, lelki és genetikai adottságokkal. Az anyai jogra történő hivatkozást továbbá azért is el kell ítélnünk ebben az esetben, mivel az anyaságot erkölcsileg csak pozitív módon értelmezhetjük. Nem tartjuk azt a kettős erkölcsből eredő magatartást sem helyesnek, amely kizárólag a nőre hárítja a döntést és annak minden káros következménye felelősségét. A születendő életekért mindenek előtt az apa és az anya együttesen felelősek Isten előtt.

Egyházunk a házastársak hitbeli döntésének és erkölcsi nagykorúságának szem előtt tartásával megérti a felelős családtervezést. A terhesség megszakítást azonban nem tekinti a családtervezés elfogadható eszközének. Az önmagunknak élő szemlélettel szemben a bibliai áldozatos emberség értékeit képviseli, vagyis azt hangsúlyozza, hogy minél több, örömmel várt gyermek vállalásával töltsük be a teremtő Isten parancsát: „Szaporodjatok és sokasodjatok!". Az egyház saját tagjaitól és a társadalom egészétől is elvárja a gyermekek és a családok védelmét, amelynek mind a szociálpolitikában, mind a sajnálatosan megromlott gyermek- és családpárti közhangulatban és magatartásformákban meg kell mutatkoznia. Különösen fontosnak tartja a gyakorlati, új alapokon nyugvó egészség- valamint tiszta erkölcsi életre történő nevelést, az erre alkalmas pedagógusok, egészségügyi szakemberek és hitoktatók bevonásával.

A magyarság jövőjéért viselt felelősség is arra kötelezi az egyházat és a társadalmat egyaránt, hogy minden lehetséges módon hitet tegyünk az élet vállalása és továbbplántálása mellett.

Mivel tudatában vagyunk, hogy életünk a bűn realitásának és a Krisztusban való megigazításnak a feszültségében folyik, számolunk a „Ne ölj!" parancsolatnak a háborúhoz és önvédelemhez hasonló olyan határeseteivel, mint például az anya kifejezett egészségkárosodása vagy közvetlen életveszély, vagy bűncselekmény, nemi erőszak következtében létrejött terhesség, ahol a két rossz közötti választás erkölcsi dilemmája vetődik fel. Teológusoknak, orvosoknak és jo- [illegible] határeseteket továbbra is tanulmányozniuk kell az Ige fényében, hogy az egyház közössége lelkigondozói törődéssel és pásztori segítséggel vehesse körül az ilyen családot.

Egyházunk jogosnak ismeri el az egészségügyi dolgozók azon igényét, hogy munkajogi következmények nélkül, lelkiismereti alapon elutasíthassák az abortusz végrehajtásában való részvételüket.

Bűnbánattal szülünk a bűnbánatra hívunk. Megvalljuk felelősségünket, hogy a múltban nem tudtunk hatékony és egyértelmű evangéliumi magatartást képviselni ebben a kérdésben.

Tisztelettel emlékezünk meg azokról az orvosokról, lelkipásztorokról, gyülekezeti tagokról és szülőkről, akik Isten igéjének engedve vállalták sokszor a közvélemény ellenére is egzisztenciális döntésük következményeit.

Bűnbánatra és megtérésre hívunk az Ige szavával: „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz Ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít bennünket minden gonoszságtól" (I. Jn. 1:9). Munkáljuk Isten akaratát, mely: élet és békesség.

Luganóból a Károlyi-palotába

Geológus, festő- és fotóművész, költő és borítéktervező • Olajat kutatott Éva asszony a franciáknak Közép-Afrikában

Rendkívüli asszony ez a Svájcban élő Saáry Éva! Geológus festő- és fotóművész, nyugati magyar lapok tudósítója, irodalmi munkatársa, 17 éve a Svájci–Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör elnöke, a ticinói magyar egyesület alelnöke. Képzőművészeti kiállítása augusztus 1-jéig látható a Petőfi Irodalmi Múzeum helyiségeiben, a Károlyi-palotában

Néhány évig olajat kutatott Francia Egyenlítői-Afrikában. Gabun tartományból indult el felfedezőútjaira. Aztán a dél-svájci Luganóba költözött, s 15 éven át nagy szerepe volt az immár hagyományossá vált tanulmányi napok megrendezésében, a kör magyar nyelvű könyveinek szerkesztésében. Több irodalmi és művészeti díjat nyert, és nagy része volt a magyar kultúra tengerentúli népszerűsítésében. Kiállításai Európa több országában és az Egyesült Államokban is ismertté tették a nevét. Átható csend című verskötete tavaly jelent meg a Szenczi Molnár Albert Társaság kiadásában. Több művészeti díj nyertese.

• A sokféle hivatást látva, mégis minek tartja magát?

– Egy igyekvő magyarnak, aki szeretné hazájára és nemzetére felhívni a világ figyelmét. Senkinél sem vagyunk alábbvalók.

• Milyenek a Svájcban élő magyarok egymás közti kapcsolatai?

– Jók. Minden városban van magyaregyesület, s ezeknek Zürichben székel a szövetsége. Ott intenzív társadalmi és kultúréletet élünk. A hazaiakkal az elmúlt időkben egyszerűen lehetetlen volt a kapcsolat. Talán most már nagyobbak a lehetőségeink az óhazai irodalmi és művészeti körökkel való együttműködésre. Ennek kezdeti megnyilvánulásaként fogható fel a Svájci–Magyar Kör tavalyelőtt és

Vonalkavalkád naphátterrel

tavaly Egerben és Szegeden tartott négynapos tanulmányi konferenciája. Persze jó lenne, ha a magyarországi illetékesek is nagyobb érdeklődést tanúsítanának iránta.

Saáry Éva egy érdekességre még felhívta a figyelmünket: a Kassák Múzeumban éppen most látható a Mail Art, a postaművészeti kiállítás, amely kiváló külföldi mesterek levelezőlap- és borítékterveit mutatja be, s ahol az ő munkái is részt vesznek.

• Mi a legkedvesebb az ön számára?

– Az, hogy mindkét lányom a nyugati magyar cserkészet vezető beosztású tisztje.

(turi)

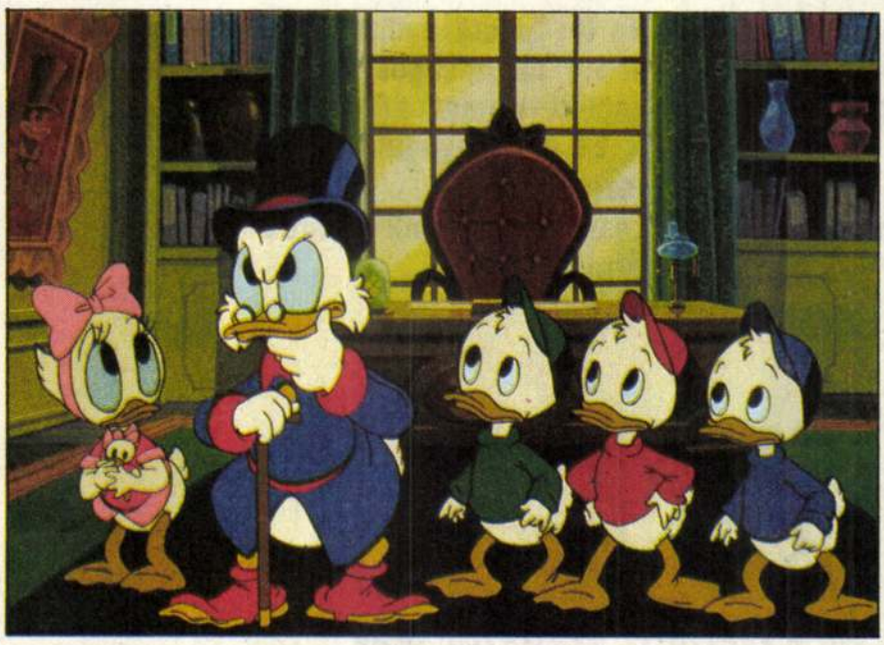

Kacsamese még

Jó hír a Disney-rajongóknak! A tengerentúlról kaptuk a hírt, hogy a Walt Disney Studio további százhat Kacsamese-folytatást készít a Disney Channel megrendelésére. A hírben tulajdonképpen nem is ez a meglepő, hiszen a filmgyártás régi szabálya, hogy egy sikert addig kell folytatni, ameddig csak érdemes. A szenzáció: a százhat, egyenként ötvenperces, de kétszáztizenkét epizódra bontható 25-25 perces folytatásokat huszonnégy hónap alatt, 1994 júliusáig kívánják átadni a megrendelőnek, ami azt jelenti, hogy 5300 percnyi – azaz 84 óra 25 percnyi – anyagot kell megrajzolniuk. Két év alatt (hatszáz munkanappal számolva) ez naponta több mint nyolcpercnyi hasznos animációs anyag. Nem akármi! És persze a Disney Stúdiónak ez csak az egyik munkája... **(f)**

Betétszámlakönyv

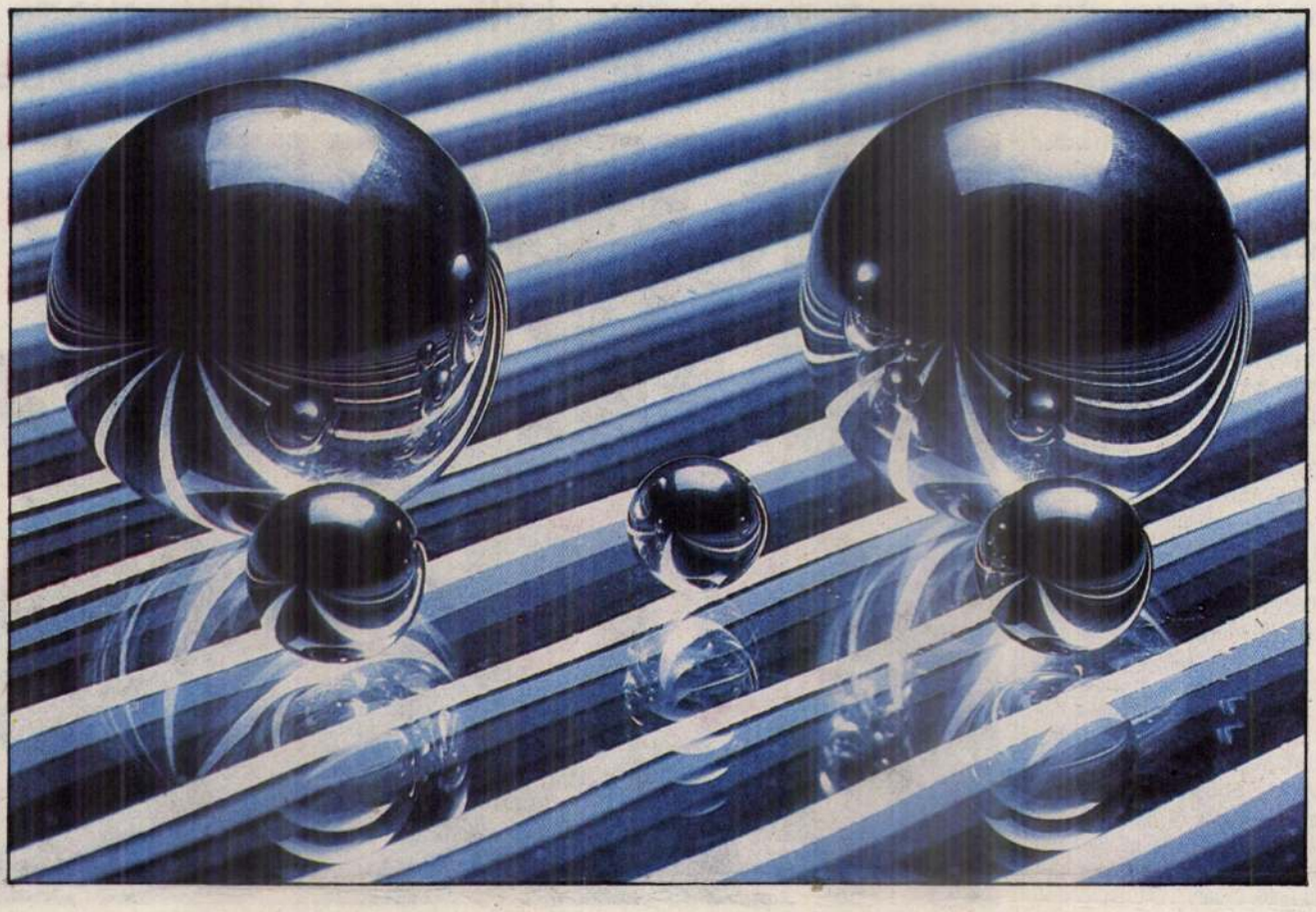

Bizalom és garancia
Egy biztos kapcsolat alapja

A betétszámlakönyv kényelmes és biztonságos, mert az ország 3200 postahivatalában és a Postabank saját fiókjaiban hozzájuthat megtakarított pénzéhez. Ez a sokak által kedvelt betétforma napi kamatszámítással adómentesen kamatozik.

Ha Ön betétszámlakönyvet vált, egyben a biztonságos pénzkezelés nyugalmát is megvásárolja.
... És ezt a nyugalmat már több százezren ismerik.
Leendő ügyfeleink között Önre is számítunk.

POSTA BANK

Magyar–Osztrák Pénzintézet

SAÁRY Éva festő

■ **Saáry Eva Áthatő csend** című kiállítása, amelyen festmények, fotók, grafikák láthatók, ma délután négy órakor nyílik meg a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Megnyitóbeszédet mond Pomogáts Béla irodalomtörténész.

Magyar Nemzet, 1992. május 27.

Der Wiener Einfluß spielt eine
Domkirche zu St. Martin (Abb. 4).
höchstwahrscheinlich schwäbische H
schen Gliederung der Seitenschiffsw
am Nordportal der Kirche hervort
bestehende Profilierung, die auch ei
plastische Stil des Tympanons mit
auch auf schwäbische Vorbilder hin u
turmplastik sehr nahe.[11] In der Ba
sich der Wiener Einfluß erst in dem
des 15. Jahrhunderts, geltend, als u
Michael Chnab oder Wenzel Parle
Forschungen betonen allerdings sta
Wiener Ursprungs am Bau. Ähnlic
Franziskanerkirche bemerkbar, dess
tigt wurde. Der erhaltene ursprüngl
sammenhang mit den Südturmgiebel
fluß des Fassadentypus Wiener Urs
ähnlich wie zu Sopron, auch hier
Typus ist das ebenfalls stark resta
trotz seines konservativen Typus a
Mitte des zweiten Jahrzehnts des 15.

A washingtoni biztonságpolitikai központ 98-D 32. számú döntéselőkészítő tanulmánya 1998. február 23.

„Trójai faló" befogadásával jár majd a NATO-bővítés?

Magyarországon április hetedikén kapott nyilvánosságot az a tanulmány, amelyet néhány nappal azelőtt Frank J. Gaffney, a washingtoni Biztonságpolitikai Központ igazgatója jelentetett meg a Defense News című amerikai folyóiratban, és amelyet – döntéselőkészítő tanulmány formájában – az amerikai szenátusnak is megküldött. Az áprilisban nyilvánosságra került tanulmány azonban csak kivonatos formája annak az írásnak, amely február 22-i dátummal hagyta el Gaffney intézetét, és amelynek teljes fordítását az alábbiakban közöljük.

Washington D. C.: A holnapi nap hárman is megjelennek a Clinton-kormányzat nagyágyúi közül a szenátus külkapcsolatok bizottságán, annak egyik legfontosabb külpolitikai célkitűzésének ügyében: az Észak-Atlanti Szervezet arra készül, hogy három korábbi NATO-ellenséget – a Cseh Köztársaságot, Lengyelországot és Magyarországot – felvegye tagjai közé. *Madeleine Albright* külügyminiszter, *William Cohen* védelmi miniszter és *Hugh Shelton* tábornok, az egyesített vezérkar főnöke azzal fog érvelni, hogy egy ilyen lépés rendkívüli haszonnal jár, a költségei pedig viszonylag alacsonyak.

Ezek a tisztviselők viszont, teljesen sorsukra hagyva, majdnem biztosan figyelmen kívül hagynak majd egy olyan költségtételt, amely képes előre be nem kalkulált károkat okozni az ország legfontosabb biztonsági szövetségének: egy vagy több „trójai faló" befogadásáról van szó – országokról, melyeket olyan megrögzött kommunista apparatcsikok irányítanak, akiknek NATO-ellenes múltja nagyon is kétséges „békepartnerekké" teszi őket.

Például Magyarország

Magyarország 1990-ben tartott első demokratikus választásán egy középjobb, antikommunista kormány

Ami Horn Gyula miniszterelnököt illeti, önkéntesen fogott fegyvert saját népe ellen, hogy a szovjet megszállóknak 1956-ban segédkezzen eltiporni a szabadságharcosokat

tatkozó szakmai tapasztalathiányukat az akkori ellenzéki (most kormányon lévő) pártok az időben nevetség tárgyává tették. Az a tény, hogy ezek a személyek nem voltak kitéve a kommunista katonai nevelésnek, aligha volt tehertétel egy fiatal demokratikus társadalomban. Mindenesetre a nyugati intézményekben elvégzett átfogó képzés rövidesen demokratikus beállítottságú és nyugatorientált civil katonai szakértők egész hadát hozta létre.

1994-ben azonban a szocialisták és balliberális szövetségesük, a szabaddemokraták győzelmével, a Honvédelmi Minisztérium polgári ellenőrzés alá vonása megtorpant. A volt kommunisták egy hivatásos katonai komiszszárt, *Keleti György* ezredest nevezték ki Für utódjául. Keleti, aki 1993-ban nyugdíjba vonult, a hírhedt Politikai Főcsoportfőnökségnél – az újoncok politikai neveléséért és az egyenruhát viselők ideológiai „konformitásáért" felelős szervezetnél – szolgált. Keleti és többi komiszszártársa egy külön parancsláncon keresztül, közvetlenül a kommunista párt tiszviselőinek készítette jelentéseit. Ezek az emberek a régi rendszer leghűségesebb és legelkötelezettebb hívei közé tartoztak.

Keleti még 1988-ban is hangot adott a NATO-val szemben érzett ellenszenvének, amikor is tollából megjelent a ban. A közönség- és sajtókapcsolatokért felelős osztály vezetőjének, *Dobos László* közgazdász-szociológusnak a helyére pedig *Szekeres István* ezredes került. A politikai államtitkártól eltekintve, felsővezetői szinten *Tóth Tibor* volt az egyetlen civil." Ő Pecze Zoltánt váltotta fel a nemzetközi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkári poszton.

A polgári tisztviselőket a Honvédelmi Minisztérium kulcsfontosságú tanácsadói posztjairól is elmozdították, és helyükre – egy volt magas rangú magyar honvédelmi elemző szavaival élve – „a legrosszabb (katonai) arcok közül kerültek, akikre csak a minisztériumból emlékszem". Az elemző kifejtette, hogy ezek az „új" tanácsadók azok a tisztek voltak, akik a seregben a „régi rendszerhez" tartoztak, és akik közül sokan szovjet asszonyt vettek el feleségül, otthon pedig oroszul beszélnek. Az elemző felidézett egy olyan kétpontos belső direktívát is, melyet Keleti miniszter adott ki kinevezését követően. Az utasítás azt kérte az új tanácsadóktól, hogy tartózkódjanak attól, hogy egymást katonai beosztásukkal szólítsák meg, illetve, hogy egyenruhájukat viseljék. Más szóval, civilnek álcázott katonákká kellett válniuk, hogy ekképp járjanak a NATO és a Nyugat kedvében. „A hadsereg polgári irányítása most csak kirakat a Nyugat felé, mert ez az, amit a Nyugat látni akar" – folytatta a szakértő. „A Honvédelmi Minisztérium megtanulta a NATO-szavakat, de nem tanulta meg hozzá a nyelvtant."

Megbízhatatlan kezekben a hírszerzés

A kommunisták visszatérésének problematikája nem korlátozódik a Magyar Honvédelmi Minisztériumra. A múlt hónapban a New York Times feltárta, hogy Magyarország mind az öt hírszerző szolgálatának vezetője 1989 előtti „maradvány", akképp vélekedvén, hogy „a NATO-bővítés azt eredmenye-nek a Hidegháborús hagyományos haderők az európai egyezményben nevű tárgyalásokra küldött megbízottját ezek a források volt katonai hírszerzőként nevezték meg. Ez a személy most magas beosztásban dolgozik a Honvédelmi Minisztériumban, és, igen, most a NATO egyik legelszántabb támogatója Magyarországon.

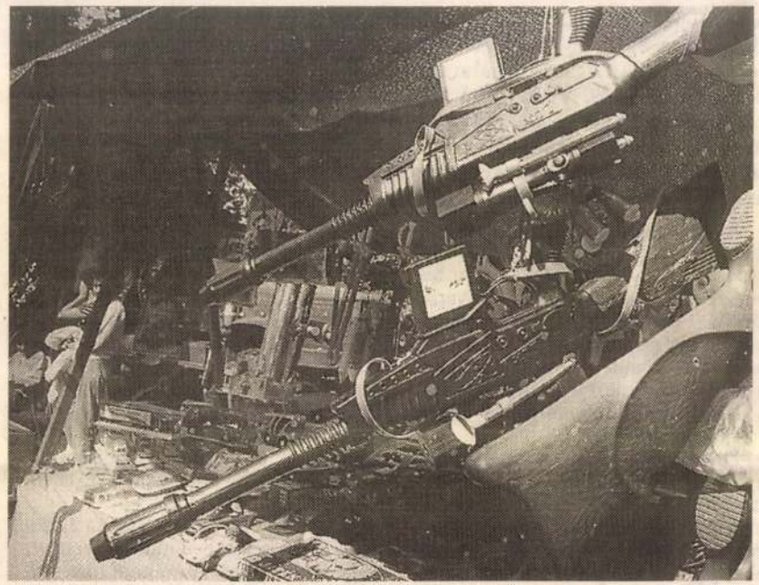

Amikor 1992-ben a Demokrata Fórum elkövette azt a hibát, hogy *Botz László* ezredest nevezte ki a magyar NATO-összekötőnek, a biztonsági rutinvizsgálat során elegendő anyag gyűlt össze ahhoz, hogy kinevezését megtámadják, és visszaszuppolják őt Budapestre. 1994-ben viszont a „szocialisták" Botz urat a magyar katonai hírszerzés igazgatójává nevezték ki.

A demokrácia aláaknázása

Az a folyamat, ahogy Magyarország a NATO-tagságot szeretné elérni, már önmagában is okot ad az aggodalomra. A magyar sajtó például felfedezte, hogy a Honvédelmi Minisztérium titokban pénzeket juttat számos népszerű rádió- és televízió-műsor-

Az a tény, hogy a magyar kormány és a honvédség ilyen fortélyokhoz és más, antidemokratikus technikákhoz folyamodott, hogy a támogató szavazatot biztosítsák, tovább erősíti az aggodalmat az iránt a megfontolás iránt, hogy a NATO-tagságot jelenlegi kormánya alatt Magyarországra is kiterjesszék. Ez különösen igaz, ha tekintetbe vesszük az országos referendumra leadott szavazatok jellegét.

A NATO-népszavazás eredményét a kormány óriási sikerként üdvözölte, azon az alapon, hogy a szavazóurnákhoz járulók 85 százaléka a NATO-tagság mellett szavazott. Amit nagyrészt elhallgattak – és a majdnem kizárólag „szocialista"-barát médiában sem adtak hírt róla – az az volt, hogy az arra jogosultaknak csupán 49 százaléka ment el szavazni. Valójában ha a „szocialista" kormány nem eszközöl a huszonnegyedik órában néhány változtatást a magyar Alkotmányon, akkor maga a referendum érvénytelen lett volna. Addig ugyanis az érvényes népszavazáshoz a szavazásra jogosultak felének részt kellett azon vennie.

Az utolsó szó

Amikor az amerikai szenátorok

Saáry Éva festő

„Megalkuvás nélküli életre vágytam”

Találkozás Saáry Éva költővel, festő- és fotóművésszel

A Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör (SMIKK) 22 évvel ezelőtt alakult meg. Saáry Éva geológus, költő, festő- és fotóművész 17 éven keresztül vezette e kört. A Luganói Tanulmányi Napok szervezése, számos könyv kiadása fűződik nevéhez. A művésznő 1956-ban hagyta el az országot. Azon sokak közé tartozott, akik nem akartak hazugságban élni, hazugság árán érvényesülni. Már itthon is olyan pályát választott, ahová a kommunista politika nem szüremkedhetett be. Így lett geológus. Menekülése után gyermekkori álma teljesült: Afrikába vetette a sors...

A forradalom bukása után nem tudtam elképzelni a megalkuvó életet – kezdjük beszélgetésünket in medias res. – Márpedig abban az időben Magyarországon – nem akarok senkit elmarasztalni –, egy szót sem írhatott le az, aki nem volt hajlandó bizonyos engedményeket tenni. Én ezt visszautasítottam.

Kivel közölte elhatározását, hogy elhagyja hazáját?

Édesanyámmal. És noha egyetlen gyermek voltam, egy percig sem marasztalt... November 23-án, amikor elindultam, már mentek a vonatok Nyugat felé. A határ közelébe érve a kalauzné végigjárta a vagonokat és azt mondta: „Hamarosan megállunk a nyílt pályán. Aki disszidálni akar, most szálljon le, mert a következő állomáson fölszállnak az oroszok és az ávósok”. Egy csapásra kiürült a szerelvény. Ismeretlen terepen találtuk magunkat. Erőltetett menetben haladtunk délután kettőtől másnap reggel hétig, gyakran agyonlőtt hullák között. Aztán egyszer csak az osztrákok jelzőrakétákat lőttek föl, de mi nem tudtuk, hogy ezek mit jelentenek; féltünk tőlük és pont ellenkező irányba fordítottuk utunkat. Később egy magyar határőrtől tudtuk meg, hogy a rakéták a helyes irányt jelzik. Hajnalban egy befagyott folyócskán kellett átkelnünk. Féltünk, hogy beszakad alattunk a jég, de a közeledő orosz járőr láttán nem tehettünk mást: ráléptünk... Nem szakadt be. A túloldalon már vártak ránk a vöröskeresztes kocsikkal. A borzasztó idegi és fizikai fáradtságtól azonnal összeestünk. Később egy andaui iskolába vittek bennünket, s csak napok múlva kerültünk Bécsbe.

Hogyan jutott el álmai helyére, Afrikába?

Bécsben a menekülteknek jelentkezniük kellett az ICEM nevű szervezet irodájában. Ott választhattál, melyik országba szeretnél menni. Óriási érzés volt: megnyílt előtted a világ, magad dönthetted el, hová szeretnél kerülni! Először úgy határoztam, Argentínába megyek, de mivel nagyon sokáig kellett volna várakozni a beutazási vízumra, átiraktoztam Svájcba. December 6-án indult – szépen feldíszítve – a különvonatunk. Gyertya égett az asztalokon és mindenki kapott egy nagy Toblerone csokoládét. Az 1956-os forradalom nagyon megrendítette a világot. Ahol csak megálltunk, az emberek az ablakokhoz tódultak és eláraszttottak bennünket ennivalóval, ajándékokkal...

Lausanne-ban egy kaszárnya épületében helyeztek el bennünket. Tekintve, hogy én akkor már beszéltem franciául, nyelvórákat adtam a többieknek. A menekültek nagy részének a svájciak gyorsan találtak munkát. Geológus foglalkozásom azonban rendkívüli esetnek számított. Nekem a szocális asszisztensek nem tudtak segíteni. Láttam, magamnak kell kezembe vennem sorsom intézését. Bementem a lausanne-i egyetem földtani tanszékére érdeklődni, ahol a professzor, Monsieur Badoux, történetesen éppen olajgeológus volt. Ő adott címeket, és én napokon keresztül körmöltem a leveleket. Azon kevesek közé tartoztam, akiknek nem okozott gondot az elhelyezkedés, mert a nyugati olajipar éppen akkor indult nagy fejlődésnek és szükségük volt szakemberekre. Rengeteg állásajánlatot kaptam. Maradhattam volna Európában, de mehettem volna Marokkóba, Venezuelába és más helyekre is. Én azonban, gyermekkori vonzódásom alapján Közép-Afrikát választottam. Mivel akkor még nem voltak iraitaim, az érdeklődő cégek vezetői helyembe jöttek. Így keresett fel *Monsieur Reyre*, a SPAFE főgeológusa Párizsból. Elvitt vacsorázni egy elegáns étterembe, ahol mindenféléről beszélgettünk. A vacsora végén közölte: aláírhatom a szerződést.

Milyen körülmények között élt Afrikában?

Magyarok mindenütt élnek. Így a gaboni repülőtéren *Klász Iván* geológus kollégám, egy somogyi gazdatiszt fia várt rám. Rögtön terepre kerültem. A fúrótorony közelében, összecsukható fémházban laktam. A fúrások egy-két hónapig tartottak. A továbbköltözködésnél csörlővel felhúzták házamat egy teherautóra, és oda tették le, ahová kértem. Időnként pórul is jártam: ha nem volt elég vízszintes a talaj, hetekig ferdén láttam mindent. Fekete laboránsaim három műszakban dolgoztak. Volt rajzolóm, szobalányom és egy sofőröm is, akitől vezetni tanultam. Két hónap alatt le kellett tennem az autóvizsgát.

A közeli Lambaréné faluban élt és dolgozott a híres orvos-filozófus, *dr. Albert Schweizer*. Puritán öregúrnak ismertem meg. Nem engedte például kórházába bevezetni a villanyt, gyertyafénynél operált. Távollétében magyar orvos intézte el, hogy – a professzor magánlakása kivételével – a telepen kigyúljon a fény.

Két év után visszatért Európába. Miért?

Mert időközben férjhez mentem egy francia munkatársamhoz, *Larroude Joseph-hez*, és nem akartam a gyermekeimet a dzsungelben nevelni. Lányaim ma 34 és 35 évesek. Anyanyelvi szinten beszélnek három nyelven: magyarul, franciául és olaszul. Ez Svájcban természetes dolog.

Foglalkozásszerűen akkor kezdtem írni, festeni, amikor szakmámat családi okokból fel kellett adnom. Irodalmi tevékenységemben talán az a szokatlan, hogy nem ragadtam le egyik irányvonalnál, csoportnál sem. Nagyon különböző lapoknak dolgoztam: publikáltam az Irodalmi Újságban, az Új Látóhatárban, a Nemzetőrben, a Katolikus Szemlében, az Új Európában, a Bécsi Magyar Híradóban. Jelenleg három nagy tengerentúli magyar hetilapnak vagyok állandó munkatársa: a Kanadai Magyarságnak, a Los Angeles-i Magyar Hírlapnak és az ausztráliai Magyar Életnek.

Beszéljünk egy kicsit a SMIKK-ről, amely 22 évvel ezelőtt alakult meg...

A Svájci Magyar Irodalom- és Könyvbarátok Körét [illegible] gyar Irodalmi és K[illegible]ré alakítottuk. Tizenöt alkalommal rendeztük meg a Luganói Tanulmányi Napokat. Az előadások anyagának nagy részét könyv formájában is megjelentettük. Körülbelül húsz kötetünk látott napvilágot. A konferenciák keretében közel kétszáz előadót szerepeltettünk. Eleinte csak Nyugatról, később azonban már Magyarországról és az elszakított területekről is hívtunk vendégeket. Mivel egy teljes kulturális körkép kialakítása lebegett a szemünk előtt, gyakran rendeztünk képzőművészeti és fotókiállításokat is.

Sokrétű tevékenysége mellett még nem beszéltünk a festészetéről, pedig képei, fotói bejárták a világot: kiállított New Yorkban, Philadelphiában, Olaszországban, Németországban, hogy csak néhány helyet említsek. Hogyan kezdődött képzőművészteti pályafutása?

Egyetemi éveim alatt *Szimon Jenő* magániskolájában tanultam, de sokáig csak a magam örömére festettem. Mikor azonban már összegyűlt egy nagy anyag, gondoltam egyet és felkerestem az egyik nagy zürichi galéria tulajdonosát, *Herr Bleichhenbachert* és megmutattam neki a képeimet. Legnagyobb csodálkozásomra rögtön azt kérdezte: mikor akar kiállítani?

Magyarországra – az első néhány évet leszámítva, amikor még nem folytattam közéleti tevékenységet – 1989-ig nem utazhattam. 1986-ban még édesapám temetésére sem kaptam vízumot. Aztán a Petőfi Irodalmi Múzeumnak fölajánlottam több tonnányi levelezésemet és negyven év leforgása alatt fölszaporodott „archívumom” anyagát. Kijöttek érte és akkor fedezték fel festményeimet, fotóimat. 1992-ben rendeztek először kiállítást a Károlyi-palotában. Így kezdődött. Első magyarországi tárlatomat továbbiak követték: Kaposvár, Dombóvár, Zalaegerszeg, Jászberény, Lakitelek...

Ön 1995-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét. Miért történt ez olyan csöndben? Miért nem tud erről jóformán senki?

Ez igen érdekes történet. Kitünteté-

tam elfogadni, de aztán meggyőztek, hogy ezt nem a kormány, hanem a mindenkori magyar állam adja. Így aztán beleegyeztem. Az eseménynek azonban nem volt semmiféle nyilvánossága. A berni magyar követ személyesen hozta el a lakásomra egy Zsolnay-porcelán és egy virágcsokor kíséretében, mintegy „titokban” adta át. Utána meghívott bennünket a lányommal ebédre. Vagyis „a kecske is jóllakott és a káposzta is megmaradt...” Erről a kitüntetésről csak azok tudnak, akik a hivatalos közlönyben olvasták.

Otthon érzi-e magát Svájcnak ezen a gyönyörű vidékén?

Mindig boldogan utazom Magyarországra, de örülök annak is, amikor visszatérek Luganóba. Gondolja meg, én „csupán” huszonhat esztendőt éltem otthon, negyvenkettőt pedig már Nyugaton. Életem nagyobbik része tehát itt telt el. Svájcot éppen annyira hazámnak érzem már, mint Magyarországot.

Újságírók, riporterek gyakran faggatnak arról, hogy van-e honvágyam? Ilyenkor azt szoktam felelni, hogy nincs. Az ember nem térben, hanem az időben vágyódik vissza: a fiatalságom után vágyódom. Mert hiába mennék vissza például Balatonkenesére, ahol születtem és gyermekkorom egy részét eltöltöttem, nem találnék ott senkit. Rokonaim, barátaim elköltöztek, meghaltak. Viszont sokat gondolok [illegible]

[illegible] kerülő határomra, ami Magyarországot [illegible] tűnéshez elindította a dermo[illegible]

[illegible] „Honvédelmi ismeretek középiskolá[illegible]” című tankönyv. A kommunista

vámosi Saáry Gyula
88 Manczi. Pasztel. Nem eladó

Nemzeti Szalon

téli tárl.
1922. jan.

Saáry Gyula (vámosi)
195. Golgotha. (Negrorajz.) 6000.

Nemzeti Szalon

Egyházm.-kiáll.
1926.

1290

1290. J

Sz. Gorinchenben 1600 táján
Amsterdamba

Egy család képe.

A meredek szikla tövébe
az atya, kinek fején puha ka
jobbján álló és kezeiben kal
felé fordultan beszél. Az any
egymásra tett kezeit ölében pih
gyöngyfüzéreket visel. Előtt
helyet és kezeiben rózsafüzért
a másik leány áll és baljával a
goló kutyára mutat. Az ülésül
tömbön a mester jelzése ez:

Vászon, méretei 35 : 44·5
tett az 1896 nov mber 27-iki 63
tól 3000 K (390–96). — Elsz
(77–97). — Az elszámolást elf
13050 sz. leirat (123–97).

Kifüggesztésére vonatkoz
a) Az Orsz. Képtárban.
Olis: Egy család képe.
b) A Szépművészeti Múze
Olis: Családi kép. — 1906,
Groupe de famille.

III.

VéA. 1896

T.

Dr. Szentiványi Gyula

urnak

Lágymányosi utza 16

Budapest XI ker.

R Ajánlott Budapest 87 740

vámosy Sááry Gyula

Bartosievicz Józefné Levelével

Nagytemplom utca 21. I. 10

Sááry Gyula

Pest

BUDAPEST
50 I 22-8
112

Dr Szentiványi Gyula

Budapest, XI.

Lágymányosi-utca 16.

Igen tisztelt Cím!

Ezuton kérem, szíveskedjék postafordulttával közölni, hogy az 1944-ben tervbe vett nagy művészlexikon nyomtatásban megjelent-e már azóta és ha igen, leközölte-e abban az annakidején tőlem kért életrajzi adataimat?

Azon esetben, ha a lexikon megjelent és nevem-az adataimmal együtt-szerepel benne, kérem Önt, szíveskedjék egy példányt alábbi címre utánvételezve eljuttatni, vagy közölni, hogy egyáltalában megjelenik-e a mű, mikor és milyen árban lesz kapható.

Kiváló tisztelettel:

Vámosi Saáry Gyula
festőművész

Cím: özv. Bartosiewicz Józsefné, Budapest, VIII. Nagytemplom-u. 21. I./10

Vámosi Saáry Gyula festőművén
műtermi kollektív kiállítása.

---

8 órai Ujság.
1928. I. 29., 7.
— (:Hir.:)

SAFFER János téglásmester

Koppány Tibor: Adatok a vasszécsényi Ó-Ebergényi kastély épitéstörténetéhez. = Vasi Szemle, XLIV.évf.1.sz. 1990.

ben ő ott alszik lent, az első vasárnapi sugarak érintésében. Szinte látom, hogy álmában mosolyogva bólint.

De furcsa, hogy ebbe az áhitatba nem tudom beemelni azt a vidéket, ahol átéltem a Nocturne-t. S bár a képzeletem arrafelé irányítom, hogy hozza vissza nekem, nem sikerül megszereznem. Ennek a most felkelő vasárnapi napnak a sugarai oly gyorsan eltüntették a varázs színeit, amelyet az emlékezet még az imént is behálózott.

Fordította: *Révay Valéria*

SAÁRY Sándor mureológus

Szemle

Szabolcs-Szatmári Szemle, XXXIV. évf. 1989. 2. sz.

Historia Medica 1–4. kötete

A Historia Medica sorozat orvostörténeti cikkeket, értekezéseket közöl Szabolcs-Szatmár megyéből. A sorozat szerkesztője: Dr. Bodnár Lóránt szülész és nőgyógyász szakorvos, kandidátus, a megyei főorvos helyettese. Felelős kiadó: Dr. Vágvölgyi János, a Szabolcs-Szatmár Megyei „Jósa András" Kórház-Rendelőintézet főigazgató-főorvosa; a technikai szerkesztő: Merkovszky Pál, a Bessenyei György Tanárképző Főiskola Központi Könyvtárának igazgatója. Az egyes köteteket a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár munkatársai (Dr. Rádóczi Gyula, Dr. Kapronczay Károly, Dr. Birtalan Győző, Dr. Ringelmann Béla), illetve megyei szakemberek (Dr. Fazekas Árpád, Gyuró Imre) lektorálták, a szakmai igényesség biztosítása céljából.

A sorozatnak 1987-ben kettő és 1988-ban is két kötete, azaz eddig összesen 4 füzete látott napvilágot. Megjelenésükkor ugyan az egyes kiadványokat hosszabban-rövidebben ismertette a napi sajtó (I. Szilágyi Szabolcs: Öt szabolcsi patikus élete. Kelet-Magyarország, 1987. szept. 5., II. (gönczi): Megyénk nagy orvosai Kelet-Magyarország, 1988. jan. 16. III. Gönczi Mária: Historia Medica, A kisvárdai kórház története; Kelet-Magyarország, 1988. június 11), azonban szakmai, orvostörténeti vélemény még nem jelent meg. Ezen utóbbi szempontból tekintjük át a következőkben a sorozat eddigi számait.

A Historia Medica 1. füzetének címe: *Megyénk híres gyógyszerészei* (55 old.). Az *Előszó-t* Gyuró Imre megyei tanácselnök-helyettes írta: „Nem a vállalkozás mérete, hanem a jelentősége teszi fontossá a szerzők, szerkesztők és a kiadó elhatározását, hogy orvostörténeti sorozatot indítanak Szabolcs-Szatmár megye egészségügyének történeti bemutatására ... Ha sikere lesz — amit tiszta szívből kívánok — akkor bizonyítást kap az a tény, hogy a szellemi értéket közlők és befogadók Szabolcs-Szatmárban is egymásra találtak." Ebben a füzetben a legjelentősebb szabolcs-szatmári gyógyszerészek kerültek bemutatásra: Somogyi Rezső kisvárdai gyógyszerész (Tusnády Mihályné); id. Lukács Ferenc bűdszentmihályi gyógyszerész (Dr. Menner Ödön); Kosztka Tivadar tiszalöki gyógyszerészsegéd, a későbbi világhírű Csontváry (Szajkóné Takács Mária); az ugyancsak bűdszentmihályi származású Csurgay Kálmán, a hazai gyógyszerészi szakirodalom úttörője (Dr. Fazekas Árpád); a bűdszentmihályi Kabay János, az alkaloidakutatás világhírű úttörője (Dr. Menner Ödön) és a nyíregyházi „Arany Sas" patika gyógyszerész-dinasztiája: a Szopkó család (Oláh Tiborné). A cikkek szerzői gyógyszerészek, a Csurgay-életrajz esetében pedig orvos.

Ez a füzet magán viseli az indulás, a kezdet nehézségeit. A leghitelesebbeknek az id. Lukács-, a Kabay- és a Csurgay-életrajz tekinthető. Sajnos ebben a kiadványban még nincsenek képek, pedig pl.: a tiszalöki Csontváry-mellszobor bemutatása természetesnek tűnne. Somogyi Re-

Az egyes fejezetcímek „Ami az enyém volt, mindent odaadtam", „Jaj! A szívem meghasad, mert elhagytalak titeket", „Töretlen hittel", „Nem a világ végén éltem" és „Tettem dolgom derűs kedvvel" csak keretet adnak a körzeti orvosi hálózat kialakulása, a körzeti orvosi munka, a falusi szülészeti ellátás, a körzeti orvosok élet- és munkakörülményei és a Mozgó Szakorvosi Szolgálat bemutatására. Közben a riportalanyok: Dr. Mandula Sándor (91 éves, Nyíregyháza), Dr. Szabó Szilárd (80 éves, Nyírpazony), Dr. Frank Endre (67 éves, Jánkmajtis), Dr. Dankó János (62 éves, Búj) és Dr. Valikovics Ferenc (62 éves, Kótaj) elmesélik életük folyását, továbbá mindazt, ami a legjobban megmaradt a falusi gyógyító gyakorlat érdekességei közül emlékezetükben. Kitűnik, hogy a népet gyógyító, a néppel együttérző orvos mindig a nép pártján volt, s a falusi lakosság is mindig megszerette az emberséges orvosokat. A szóban forgó időszak korrajza szempontjából is forrásértékű adatok peregnek le előttünk mozaikszerűen: az erőszakos tsz-szervezés egészségügyi vonatkozásai (egyik paraszt fenekét forró vaskályhához nyomták Nyírpazonyban); rendelési idő: „csordahajtástól—napnyugtáig" (Jánkmajtison); a kisvárdai kórház áldatlan állapotai 1944/45 telén; a francia hadifogságban tapasztalt embertelen bánásmód 4000 magyar kis leventével; komplikált falusi szülések lefolyása, mulatságosnak tűnő falusi foghúzások, s szemelvény egy amatőr költő-orvos kiadatlan verséből. Ráadásul a fejezetek élén 2—2 ízben Bory Zsolt és Ratkó József strófája, illetve 1—1 esetben Váci Mihálytól és Mester Attilától vett költeményrészlet irányítja az olvasó érzületét. Az „Előszó helyett" című bevezetés pedig igen szép lírai jellegű írás, szinte a körzeti orvosok apoteózisa.

Mindent egybevetve, megállapítható, hogy a Historia Medica sorozat 1987—88 években megjelentetett 4 füzete szakszerűen és magas szinten ismerteti Szabolcs-Szatmár megye orvostörténetének egy-egy részét. Erre nagyon nagy szükség is volt, mert sok a tájékozatlan ember, akik azt hiszik, hogy Szabolcs-Szatmár megyében nincs igazi érték. Őszinte sikert kell kívánni mind a szerkesztőknek, mind a kiadóknak és nem kevésbé a napi munka mellett kutatásra, adatgyűjtésre, írásra vállalkozó orvosoknak, gyógyszerészeknek, hogy a további füzetekben megjelenő mozaikokból végül is kirajzolódjék a szabolcsi historia medica egésze. Példamutató is a Historia Medica, hiszen a pontos hazai orvostörténet megírásának előfeltétele a megyei adatok folyamatos és szakszerű feltárása.

Dr. Fazekas Árpád

zső életrajzi adatai kapcsán a kortársak adatait, vagyis a sírfelirat tényeit kell hitelesnek tekinteni és nem egy dédunoka levélbeli közlését. Ebben a cikkben 4 ízben találunk idézetet, illetve adatokat a Somogyi életére vonatkozó első orvostörténeti közleményből (Orvosi Hetilap, 1977, *118*, 3042—3046), amelyet az író meg sem említett az irodalomjegyzékben. Hasonló közlési hiba érezhető a Csontváryról szóló dolgozatban, s így a tájékozatlan olvasó számára úgy tűnhet, hogy a cikkíró saját kutatásait ismertette.

Sajnos ebben a füzetben van néhány értelemzavaró sajtóhiba is. Így a Kabay-cikkben 2 helyen is „dr. Khoró Jenő" olvasható, a helyes pedig: Dr. Khoór; ugyanígy Kabay Dezső helyett Rezső írandó. Hibásan szerepel Kabay és Gerlei neve, valamint Baradlai Jánosé. Az utolsó cikk irodalomjegyzékében Hagel helyett Hager a pontos, s könyvének megadott címe is hiányos. Nem szőrszálhasogatás ezek felemlegetése, mert ha valaki forrásmunkaként használja majd ezen írásokat, eleve tévedésbe juthat.

A *„Megyénk nagy orvosai"* című 2. füzet (1987, 62 old.) egyenletesebb színvonalat képvisel, és már fényképeket is tartalmaz, ami előnyére válik. A Jósa-orvosdinasztia, Korányi Frigyes és Mádi Szabó Dávid (Dr. Fazekas Árpád) mellett Oláh Dániel bőrgyógyászprofesszor (Dr. Juhász Lajos megyei onkológus főorvos), Saáry Sándor városi orvos és amatőr muzeológus (Dr. Németh Péter megyei múzeumigazgató), Dr. Gerlei Ferenc kórboncnok-főorvos és közéleti személyiség (Dr. Vágvölgyi János főigazgató-főorvos) és a közelmúltban meghalt Eisert Árpád sebész-főorvos (Dr. Dohanics Sándor sebész-főorvos) portréja került bemutatásra.

Már a híres gyógyszerészek (Kabay, Csurgay) életrajza, de még inkább a megyénk nagy orvosait felsorakoztató ezen 2. füzet bizonyítja, hogy Szabolcs-Szatmár megye gazdag nagy orvosokban és gyógyszerészekben. Korányi Frigyes pedig olyan zseniális orvosegyéniség, akit ma is jól ismernek messze túl hazánk határain is. Sajnalatos, hogy a 38. oldal 12—13. sorában értelemzavaró sajtóhiba maradt kigyomlálatlanul (helyreigazítás sem történt meg a következő füzetben), s az egyes cikkek irodalomjegyzékében sem azonos az összeállítás módszere.

A Historia Medica sorozat 3. füzete egyben az első, amelyet egyetlen szerző, Dr. Fekete Imre igazgató-főorvos írt: *„A kisvárdai kórház története"* (1988, 58 old.) címen. Csak helyeselni lehet azt a törekvést, hogy egy terület vagy intézmény orvostörténeti adatait az ott dolgozók gyűjtik össze és írják meg. Négy fejezetben olvashatjuk a mai kórház kialakulását. Nagyban emeli a kötet értékét a bemutatott 13 fénykép. Megkönnyítené az olvasó eligazodását a különböző telephelyek és épületek között egy térképvázlat. Hiányzik a tárgymutató és névmutató is. Általánosságnak tűnik az ilyen megállapítás: „Több tudományos közleményük jelent meg" (46. old.). Hiányzik viszont Telegdy Pál főúr 1594. évi és 12 ágyra vonatkozó kisvárdai *kórházalapítványára* való utalás és a kisvárdai születésű Dr. Frigyesi József (1875—1967) szülészprofesszor említése. A recenzens felfogása szerint pedig Frigyesi méltán lehetne a szép új kórház névadója is.

A sorozat 4. füzete: *„Orvosok az első vonalban"* (72. old) szerzője a sorozatszerkesztő: Dr. Bodnár Lóránt, aki itt ragyogó portréíróként mutatkozott be. A megye gyógyításának az első vonalából, a körzeti orvosi frontvonalról 5 kitűnően gyógyító körzeti orvos életét ismerjük meg. Ők maguk beszélik el ezt a látogatóba érkező Dr. Bodnárnak.

~~Kling~~ Saáry Zoltán

KLING JÓZSEF SZOBRÁSZ ÉS SAÁRY ZOLTÁN FESTŐ alkotásaiból nyílt kiállítás vasárnap a szekszárdi Babits Mihály Megyei Művelődési Központban. A két hétig tartó kiállításon húsz festményt, illetve grafikát és harminc fából, vasból és márványból készült szobrot mutatnak be.

Magyar Hirlap 1979/6/9

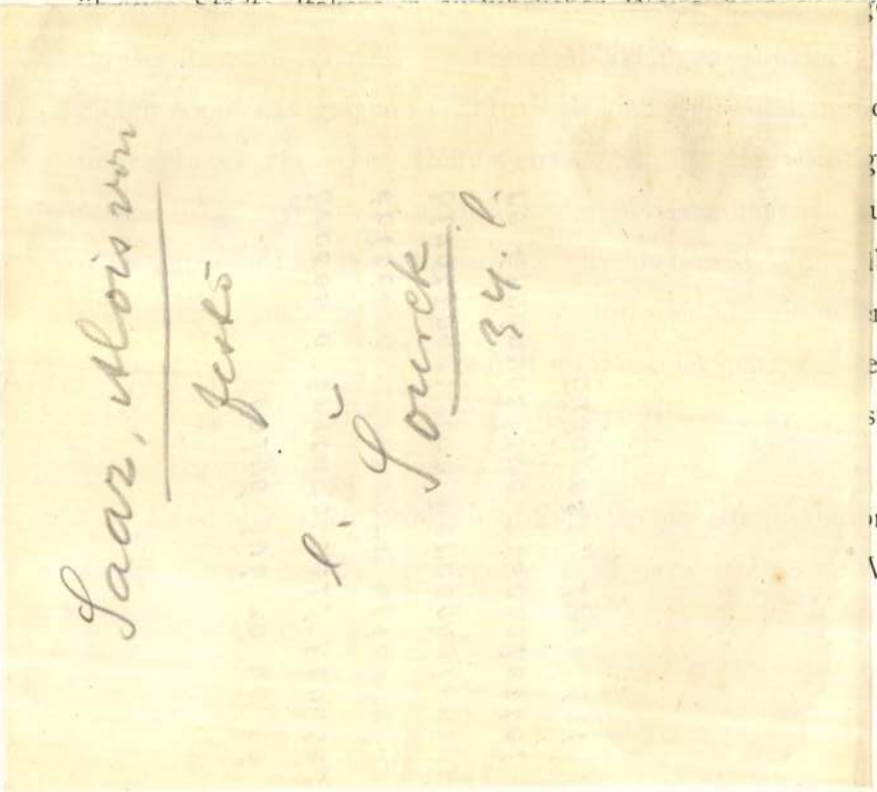

...gen und in
Die Tafeln
...che Bilder-
...gsten alten
...us Neapel,
...ber diesen
...nmalereien
...eiche Text-
...stgeschicht-

...n der Bild-
...Wiedergabe

Zwei Bände Text und zwei Bände Tafeln in Folio-Format (ca 35 × 44 cm)

Herdersche Verlagshandlung / Freiburg im Breisgau

Sabarics Lukács ötvösmester

Győri Szemle 1934. 423, 425.

Cikk a győri ötvösökről

30f
MAGYAR KIR. POSTA
X 22

Sabarics Ötvös Lukács

győri cehmester

XVII. sz

l.

Jankó Ötvös - apródok

2. l. 3. l. 5. l.

2 sz. is

142. **SABLITZKY, F.**
(Működött 1890 körül Wien-ben)
Régiséggyűjtő bíboros
Olaj, vászon 32x40. Jelezve lent balra:
F. Sablitzky

20.000,-

85. Művészi Képaukció. Bp., 1991. aug.
BÁV

Sachak Lestö

8 orai Zyscé

1924 okt. 26. 61.

Sacher Endre

169 Interieur pastell — eladó

Nemzeti Szalon

1918. máj.

lev. kiáll

1673. Margitay Tihamér:

Stefi bácsi.

A kert kőkeritése előtt
Stefi bácsi, ki kezeitel ka
választott hajá, lelógó ba
boruls. Ingének gallérja
jának bal zsebéből kék k
talója szürke. Telrése b

Legymásra tett

Y foltozott

Carton, méretei 50

Vétetett a 90432,

1898: XII. 31-én

tost 1899: IV. 6-án (14/99)

V. 25-én 29855. sz. alatt

Sachs Ferenc Mátyás

S

Sachs Ferenc Mátyás, Szegedről, 1775 dec. 5-én iratkozott be.

Fleischer Béla

8. l.

Budapest VIII. 240.

Sack Alexander

épitett

l.

Gilkan

2445.4

A gyulafehérvári s

1916. szeptember

Hó	Nap.	T á r g y :
IX.	9.	Heti munkabérek IX/3-9.
	16.	Heti munkabérek IX/10-1
	23.	Heti munkabérek IX/17-2
	30.	Heti munkabérek IX/24.-
	30.	Fridli Sándor épitésve
		1916.szeptemberi illeté
	30.	Czeglédy K-né irodataka
	30.	Drotleffnek szigetelőpa
		A Müemlékek Országos Bi
		ságától elszámolásra fel
		Többkiadás
X.	1.	Többkiadás áthozat

Jackh

S. 2. *Michael*, éremvésző Körmöcön II. Rudolf idejében. 1601. legfőbb éremvésővé lépett elő. Művei közül ismeretes az Esztergom visszavételének emlékére vert érem, II. Mátyásnak magyar királlyá koronáztatása alkalmából kiadott emlékérem, stb. 1614. II. Mátyás ötös arany féltallérját véste.

Eg. II. 404 l

Gyürü czüstből VII. 244.

Sack Wolfgang

Stolzen

l Gentmüenil

89. l.

A m. kir. vallás- és kö

7209/1916. szám.
eln.

Tekintettel arra, hogy
láthatólag tetemesen meg fog drág
miatt a szállitás is megnehezül,
szükségletüket lehetőleg a nyár e
el.

Budapest, 1916. évi máj

A miniszter rendel

Sacrl József

ötvös

1760. Pesten

Romer Flóris F. A harai ötvös célok szabáfai. Háradok. 1877 évf. 811. l

Sadeler Aegidius 18. l. 20. l.
23. l.
Sandmann, Franz Josef
12. l. 44. l. 51. l.
Sándy Gyula 39. l.

Schedy 20. l.
Schmuzer, Andreas Josef
30. l. 31. l.
Sompel, Pieter van
20. l.
Soutman, Pieter Claesz
20. l.
Steen, Franz van der
24. l.
Strigel, Bernhard
14. l.
Stunder János Jakab
31. l. 34. l.

l.
Tört. Képes 1922

Utiszámla

43.

zágos Bizottsága

ány { száma: 55.537/1943 III. 19
kelte: IX. 18. 19 43.
beérkezése: X. 2. 19 43.

tek száma:

elintézett szám:

száma:

száma:

asta:

Sadeler metsző

Századok 1908. 174 o.

Történeti arcképkiállitás Párizsban

Grafika, rézmetszet, XVI-XVII sz.

Sadeler Egyed: Thurzó György arcképe.

Századok, 1868, 57-58 o.

Grafika, rézmetszet, XVI-XVII sz.

Sadeler Egyed: Muschinger tanácsos arcképe.

Századok 1868, 57-58 o.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 337-748, 340-

Sabján Tibor

EGYETEMI ÉLET

1983 NOV 24

1021

SABJÁN TIBOR RAJZA

a maga eszközeiv
ti azt, hogy a
megismerkedjene
lista társadalom
szági fejlődésének
vel, problémáiva
megoldására irár
képzelésekkel, k
kel.

Úgy gondoljuk
megoldás, ha a tá
gazdasági-politikai
azon kutatóival f
eszmecserét, akikn
zelmúltban jelentő
kációja jelent me
milyen lényeges tá
kérdésről.

A Művelődési Minisztérium megfelelő anyagi eszközöket adott egy ilyen sorozat megszervezéséhez. Az ideális az lenne, ha a sorozat

Rendezvényeinken mindenkit (nem KLTE-s hallgatót is) szívesen látunk, ötleteiteket várjuk.

Sándor László

KÖNYVESBOLTI

MHSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Saáry Zoltán
Anyaság

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

1979 APR 22

1021

Anyaság

Saáry Zoltán rajza

már nem is említve

hangot reprodukáló
készülékek a
Államokból indul
tó útjukra. Először
tesen a lemezjátszó
tők — hangszóró
ek a kínálatban
olt viszonylag leg
ben kidolgozni
zi követelményeket,
ülékek valósították
ör a monotechniká-
d sztereóval a tor-
tes hangvisszaadást.
an az 1950-es évek
jelentek meg ezek a
ek a fogyasztóknál.
kal később a japán
ikai ipar felvásárolta
A-ban és Európában
tő találmányokat,
at és ráállt a tömeg-
sre.

szülékek nagy része
még elektroncsöves
ású volt, terjedelmes,

Legújabban az okozott szenzációt, hogy e hangszerkezetekbe visszatért a már egyszer divatjamúlt elektroncső. Rájöttek, hogy az elektroncsővel épített szupererősítők, bár nagyobbak, nehezebbek és jobban melegednek, tökéletesebb hangot képesek adni, mint integrált áramkörös, vagy tranzisztoros társaik. Természetesen a hagyományőrző angol gyárak jöttek ki újra az elektroncsöves készülékekkel, de úgy hírlik, számos követőre találtak.

ikön: Rigában, a Radiotechnika Vállalat elkészítette elodia—106-Sztereo" típusú első „music center"-ét: lemezjátszót, magnetofont és erősítőt foglal magában.

Saáry Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 MÁJ 27

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

1921

Ülő nő

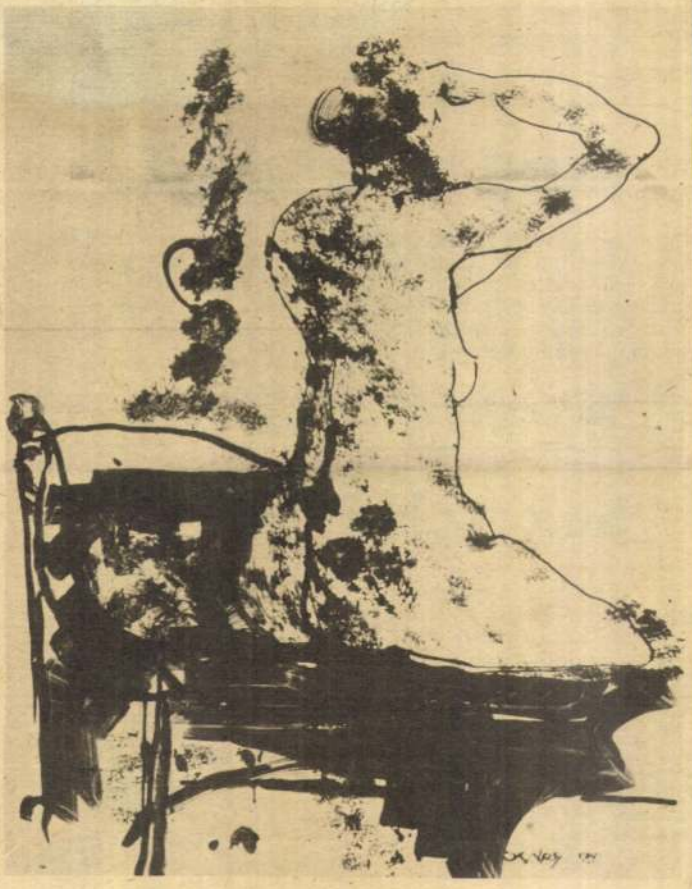

Saáry Zoltán rajza

áltozások minőségéről
kiállítás már megjá
Vroclawot és Opolét,
arsói bemutatkozás ut
ost Rzeszówban teki
etik meg az érdeklőd

Tanulnak, hogy taníthassanak

Új tanárképző főiskola yitja meg kapuit az idén ovd városban, a Mongol épköztársaság egyik kerüle központjában. A főiskolán edagógustovábbképzés is fo yik majd.

Mongóliában jelenleg több int 17 ezer pedagógus van. 1979-ben soraik további, mintegy 1000 fiatal szakemberrel bővülnek, akik a Mongol Állami Egyetemen, a Fővárosi Tanárképző Főiskolán, valamint számos tanítóképzőben sajátítják el a szükséges ismereteket.

Sok folyó földje

A helybeli indiánok nyelvén ezt jelenti Guantanamo. Kuba e déli tartománya zömmel mezőgazdasági terület, amelynek életét az elmúlt húsz év mégis alapvetően megváltoztatta. Az állatorvosi szolgálat megszervezése, a korszerű tejgazdaságok létesítése, az állatállomány összetételének javítása mind hozzájárult az új állattenyésztési rend kialakításához és megteremtette a körzet továbbfejlesztésének lehetőségét. A tartomány híres csaták színhelye, s a spanyolok elleni függet-

Sabathiel Richárd mérnök

Magyar Életrajzi Lexikon

Sabathiel Richárd (Bp., 1875. jun. 28. — Bp.,1942. jun. 14.): mérnök, müegyetemi tanár. A bp.-i Müegy.-en 1897-ben müszaki doktorátust szerzett. A Hidépitési Tanszék tanársegéde lett. 1899-ben ösztöndijjal hosszabb tanulmányutat tett Németo.-ban és Svájcban, ahol Tetmajer Lajos mellett dolgozott. 1901-1905 között a resicai hidgyárban Totth Róbert munkatársaként, 1905-1908 között Zielinski Szilárd tervezőirodájában, 1908-1914 között Lendarduzzi János vállalatánál dolgozott, s számos hazai vizerőtelep és völgyzáró gát

építésében vett részt (resicai völgyzáró gát, marosvásárhelyi vizerőtelep stb.). 1914-ben önálló tervezőirodát nyitott. Ő készitette a soroksári Duna-ág vizerőtelepeinek terveit, az ikervári vizerőmű, a tiszaluci vizmedence stb. terveit. Szerkezeti megoldásai között kiemelkedő jelentőségüek voltak háromcsuklós vasbeton hidjai és redőnyös elzárásu vasbetonzsilipjei. Tudományos munkássága elsősorban a boltozatok és boltozott hidakkal kapcsolatos kérdésekre, valamint a keretszerkezetek számitására terjedt ki. Különböző tervezései során azonban a szádfalak számitásával és a nagyátmérőjü földalatti csővezetékek szilárdságtani problémáival is foglalkozott. 1917-ben a "Keretszerkezetek elmélete" tárgykörből müegy.-i magántanárrá képesitették, 1937-ben rk. tanár. Irodalmi tevékenysége is jelentős. A "Boltozatok belső erőinek meghatározása" c. tanulmánya 19o7-ben Hollán-pályadijat nyert. — Fm.: Oszlopos többtámaszu gerendatartók elmélete (Bp. 19o8. Müszaki doktori értekezés.) — Irod. Mihailich Győző. - Haviár Győző.: A vasbetonépités kezdetei és első létesitményei Magyarországon (Bp., 1966).

Árjegyzék. 1940. október hó.

LANTOS

tudományos antiquariuma

Budapest, IV, Muzeum-körut 3. félemelet. Telefon : 187-501

KÜLÖNFÉLE TUDOMÁNYÁGAK KÖRÉBE TARTOZÓ MÜVEK — ERDÉLYRE VONATKOZÓ IRODALOM — LÁTKÉPEK — ARCKÉPEK

1940 szeptember havi szerzemények

1 **Acsády J.** A m. birodalom története c. müről kritikai tanul-

2 **Adam Edmondné** (Lamber Juliette) A magyarok hazája. Bp.: Révai Testv. 1885. fvsz. 2.—

3 **Ady Endre.** Margita élni akar. Verses historia. Kozma Lajos fametszetü rajzaival. Bp. Amicus, 1921. Kemény papírkötés. 3.—

4 — Levelek Párisból. Összegyüjtötte és kiadta: Földessy G. Bp.: Amicus 1924. (Összehajtott ivekben) 6.—
Merített papíron készült 40-ik sz. példány (50-ből)

5 — Tanulmány, irta Ady Lajos. Képekkel. Bp.: Amicus, 1923. A merített papíron készült 50. szám. példány 21.-e. 6.—

6 — Hatvany. Találkozás Istennel. (Isten könyve I.) Wien. Pegasus. 52 l. 2.50

7 **Aigner, L.** Ungarische Volkdichtungen. Übers. u. eingelitet v. L. Aigner. 2. Aufl. Bp. 277 S. Hln. 4.—

9 **Áldásy A.** Cimertan. 64 l. és 6 képtábla. Bp. 1.20

10 **Altenberg, Peter.** Nachfechsung. Berlin: Fischer, 1919. Hln. 2.50

11 **Ambrózy Á.** Magyar zenekedvelők. Emlékek és arcképek. Kodály Z. előszavával. Bp. 1937. 103 l. **(Uj!)** 3.—

12 — Tokaj-Hegyalja és néhány szellemtörténeti vonatkozása. Bp. 1932. 152 l. **(Uj p.)** 1.50

13 **Anthologia a XIX. század franczia lyrájából.** Kiadja a Kisfaludy Társ. 2 kötet. Bp. 1901. Egy vászonkötésben. 4.—

14 **Anti-Saint-Nicaise.** Ein Turnier im XVIII. Jahrh. gehalten von zwey T. H. als etwas für Freymaurer und die es nicht sind. Mit 1 Titelkupfer. Lp. 1786. 6.50

Sch. I. E. R. mesterjegy

Pozsony 1829

(1061) KÉT TALPAS SOTARTÓ, ezüst, levélsoros peremmel és két palmettaalaku füllel. Sch. I. E. R. mesterjegy. Pozsony, 1829. — Zwei Salzfässer mit Fuss, Silber, am Rand Blätterreihe mit zwei palmettenförmige Henkel. Pozsony, 1829.

Ernst Múzeum aukció

XXXVII.

99 —

1327. WERTHEIMER GUSZTÁV festőn. Fischer Jenőnek. Páris, 1892. Keret eigenhändiger Widmung.

1328. POPPER DÁVID gordonkaművész Keretben. — Photographie des Cell

1329. KÉT TUDÓS ZARÁNDOK, faragot görcsös bottal. Kina. — Zwei Pilger

1330. OSZLOPHOZ KÖTÖTT KRISZTUS Német, XVIII. sz. — Gefesselte Kr

1331. VÖRÖS MÁRVÁNYVÁZA FEDŐV aus rotem Marmor, mit Deckel. E.

1332. LŐPORSZARU, diófa csontberakáss — Pulverhorn, Nussholz mit Beini E. d. XVI. Jh.

1333. LEGYEZŐ, piros- és aranylakk ki elefántcsontra festett fejjel. Farag Fächer, Speichen in Rot- und Gold In geschnitztem Holzgestell. China

1334. NŐALAK, gyökérfafaragvány, China.

S. névbetüs ónöntőmester. Egerszalókon az rk. templomban a XVIII. század közepéről származó kagyló alaku keresztelő ónosészéje maradt fenn. Jele 12.szám és S. /Voit 1956./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Sadelef Egyed XVI-XVII sz. rézmetsző (1570-1629)

Rudolf császár udvari rézmetszője

Thurzó György arcképe.

Századok 1868, 57-58 o.

Sadeler Egyed (Aegidius), Rudolf császár udvari rézmetszője, XVI-XVII sz. (1570-1629)

Muschinger tanácsos arcképe.

Századok 1868, 57-58 o.

Serenissimo Principi et Domino D. Sigismundo Bathoreo DEI gratia, Transyluaniæ, Moldauiæ & Valachiæ –
Transalpinæ et Sac. Rom. Imperij Principi, partium Regni Hungariæ Dno, Siculorum Comiti, Auarei Vellerij Equiti etc.
Sac. Cæs. Maj. sculptor Egidius Sadeler dedicat, MDCVII Mario Sadeler excudit

Báthory Zsigmond.

Om I.

diadalmasan, hol leverve a becsapó törökséget, hol berontva török földre, boszút állandók a pusztításokért. A Duna mentében pedig méltó társuk volt báró *Pálffy* Miklós, híres családjának voltaképi megalapítója, ki hadi érdemeiért a pozsonyi örökös grófságot kapta.

A félbéke, félháború állapotát végre a török szakította meg (1593). Kitört a nyilt háború. Pálffy Miklós visszafoglalta Fülek. Rudolf király öcscse, Mátyás főherczeg, hiában ostromolta Esztergomot (1594 május 4—28). E vívásban, mikor a víziárosra intéztek rohamot, sebesült meg és halt meg nehány nappal később sebeiben (május 26), Dobokay jezsuita karjai közt, gyarmathi *Balassa* Bálint, egy nagynevű főúri család sarjadéka. A török golyó, mely általjárta, nagy veszteséget okozott irodalmunknak. A reformatio, hogy jobban terjedhessen, segítségül vette a magyar nyelvet. Fordították a szentírást, tanítottak, vitatkoztak jobbára magyarúl és csiszolták a nyelvet. Míg a XVI. század előtt még csak gyéren használták a magyar nyelvet írásra: most már egész magyar *irodalom* keletkezett, mely a tudás minden ágát felölelte és a lantot is kezébe vette. Tinódy Sebestyén a század derekán megénekelte némely epizodját amaz élet-halál harcznak, melyet akkor a nemzet a török, de részben saját maga ellen is vívott, történeti hűséggel, hazafi lélekkel, de költői tehetség nélkül. Nem volt, vagy kevés volt a költői tehetség Tinódy utánzóiban is, s a legelső magyar író, kire a költő név igazán és teljesen ráillett, Balassa Bálint volt, a magyar lyrai költészet megalapítója, és soká, igen soká egyetlen méltó képviselője.

Az esztergomi kudarcz után a török sereg előre nyomúlt és bevette Győrt, Bécsnek elővédét, melyet német kapitánya, Hardeck, alig védelmezett és feladott (1594 szept. 29). Két évvel később elveszett Eger (1596 okt. 13), melyet idegen őrsége, a magyar kapitány ellenzése daczára, szintén átadott a töröknek. Győrt ugyan huszáros, merész támadással visszavették nem sokára Pálffy Miklós magyar és Schwarzenberg Adolf német, vallon csapatai (1598 márcz. 28); de Kanizsa, a dunántúli részek egyik védő bástyája, elbukott (1600 okt. 21); feladta 44 napi védelem után stájer kapitánya, Paradeyser, a ki ezért fejével bűnhödött.

A változó harczban 1595 óta Erdély a magyar király mellett állott. *Báthory* Zsigmondot a jezsuiták megnyerték a keresztény érdekközösség eszméjének. Még Báthory István hívta be őket Erdélybe (1579). Halála után a protestans befolyás kiűzte ugyan a pátereket (1588); de megint csak visszakerültek a katholikus fejedelem udvarába. Az ifjú, 22 éves, ideges

Sadeler, Egidius

Forgách Zsigmond.

Derékon alól, kissé jobbra nézve, tojásdad medaillonban, melyet hadi ékítmények vesznek körül. Prémkalpagját forgó díszíti s rövid hajat, bajuszt és szakált visel. Köntösén s prémgallérú mentején a gombok nagyok s derekát öv szorítja. A medaillon felett a pálmák végeinél gyermekfej látható. Felirata a kereten:

„Comes Sigismvndvs Forgach De Ghymes, Comitat^m Nograd Zabolch ~~et~~ & De Saaros Comes, Ivdex Cvriae Reg: In Hvng: Partivq Eivsde Reg: Svper^m Grālis Capit^us Ac S.C. & R. M^tis Consil^s."

s a kép alatt ~~kis~~ három sorban:

„Hanc Illustrissimi Comitis effigiem, de patria et S.C. Regiq Matte meritissimi, gloriae ac memoriae consecrat: eidemq lubens merito. D.D.
Egidius Sadeler S.C. M^tis sculptor. M. DC. XV."

Réimetnet, méretei a vonalkeretnek 26.4: 19.5 Cm

Ltp 261.

Serenissimo Principi et Domino D. Sigismundo Bathoreo Dei gratia Transylvaniae, Moldaviae, Valachiae,

Transalpinae et Sac. Rom. Imperij Principi, partium Regni Hungariae Dño sicolorum Comiti, Aurei Velleris Equiti etc. etc.

Sac. Caes. Maj. sculptor Egidius Sadeler dedicat ∞ IↃ C VII". (sezután jobbra: Marco Sadeler excudit."

Réimetszet, méretei a vonalkeretnek 31 : 21.5 cm.
Methette: Sadeler E. 1607.

Ltsza 769.

Báthory Zsigmond:

Mellig, jobbra nézve, talapzatra helyezett tojásdad medaillonban. Lelógó hosszú üstököt, rövid hajat, bajuszt és szakált hord. Vértbe van öltözve, mely felett az aranygyapjasrendet láncon viseli. Jobb vállán át kendő van vetve. A keret felett kardos s babérgalyas jogart tartó sas ül kiterjesztett szárnyakkal, ~~mel~~ s a medaillon mellett balra a babérkoszorút nyújtó Victoria s jobbra Fortuna áll, kiknek lábainál hadi ékitmények hevernek. A talapzat mellett, melynek felső megkoszorúzott, részén hármas horgony van „scio cui credidi" szavakkal s a melyen „Magnus es, ingenti cum Marte tot agmina fundis" kezdetű s „Et tua perpetuus facta loquetur Honos" befejezésű hat soros olvasható ~~vers van~~, leigázott állatok női fejekkel kötik le figyelmünket. Legfölül a felhők körül pedig fénysugarak törnek elő. Felirata a keretben:

„Serenissimus Sigismundus Bathori Transulvaniae Princeps etc.;

a Fortuna lábainál: „Eg. Sadeler fec."

a talapzat alján: „cum privil. S. Cae M^tis"

s a kép alatt három sorban:

Buquoi Károly gr:

Mellig, kissé jobbra, tojásdad medaillonban. Gondor hajat, bajuszt és állán szakált hord. Ingének gallérja lehajtott, páncélja felett láncon az aranygyapjas rendet látjuk s bal vállán át kendő van vetve. A pálmától átkarolt s szárnyas fejjel díszített medaillon felé a pilléreken álló két angyal faragott keretű czímer pajzsot tart a nyilt koronából kihajló pálmák felett e szavakkal: „Ex Vtraque Gloria". A talapzaton a kadiékítmények közt leigázott törökök láthatók s balra a szétszakított papiros a szabadba enged kilátást, hol a hegyes vidéken a vár körül csata dúl. Felirata a kép alatt két sorban:

„Carolvs De Longveval Comes Do Bvquoy Baro De
Vavx, Avrei Velleris Eqves Exercitvvm S.C.M.tis Gen.lis Locvmtenens
Eqvitvmqz Praefectvs Svp.mus R.ae Catt.cae M.tis Belli Consiliarivs
Tormentorvqz In Belgio Svp.mus Praef.s Vti Et Ser.mi
Arch.i Alberto A Cvbicvlis Et Cons.liis Statvs,
Gen.lis Locvmt. Gvbern Atq. Svp.mus Praef.s
Provinciae Comitatusq. Hannoniensis"

balra a felhajlott papiroson: „Cum Privilegio
S.C.M."

A legalól: „S. C. M^tis sculptor Eg. Sadeler ad vivum delineauit et D.D. Pragæ M. D. C X X I."

Rézlap, mérete a vmalkeretnel 40 : 26.5 Gm.
Metszette: ~~Lucas~~ Sadeler E. 1621.

Ltsk 280.

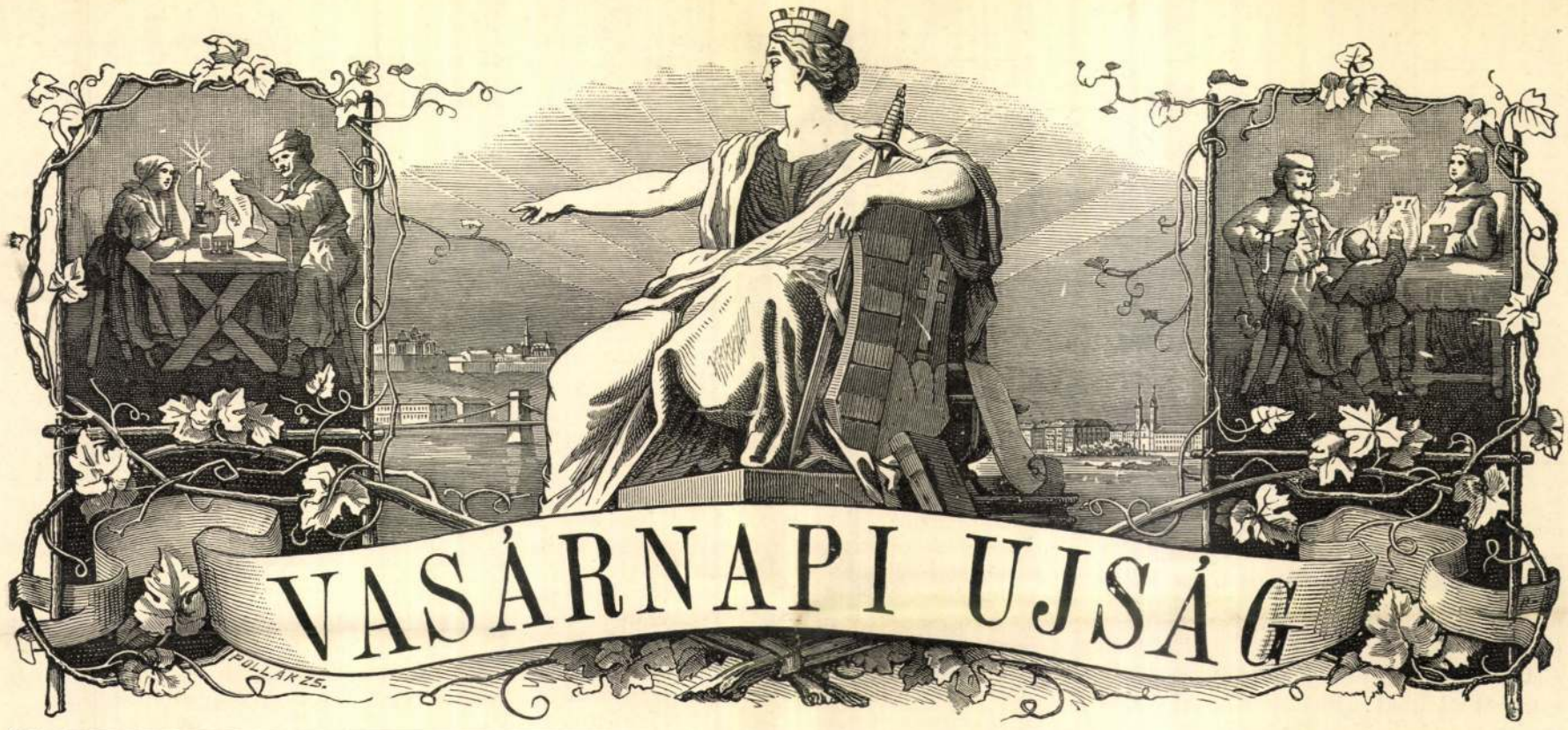

16. SZÁM. 1891. BUDAPEST, ÁPRILIS 19. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre 12 frt, fél évre ... 6 ‹ | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt, félévre ... 4 ‹ | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 6 frt, félévre ... 3 ‹ | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

EGY MAGYAR ÁLLAMFÉRFI A XVI. SZÁZADBAN.

Erdély történetének első korszaka idegen befolyásokkal való küzdelmeknek belső viszályokkal sulyosbított szakadatlan láncolatát tünteti fel. Még el sem dőlt a kis országra nézve oly fontos kérdés, hogy a magyar király vajdaságaként, vagy mint török fennhatóság alatt álló fejedelemség foglalja el helyét az európai államcsoportban, első választott fejedelmét a lengyel királyi trónra vezérli sorsa, s ezzel a két hatalom védnöksége közt ingadozó fejedelemség egy harmadik hatalmassággal jut szoros kapcsolatba, melylyel azelőtt, a szomszédság daczára, alig voltak azonos érdekei.

A personalis unio, mely Báthory István alatt Erdélyt Lengyelországgal összekapcsolta, sok külső előny mellett nem csekély bonyodalmakkal járt és épen nem volt alkalmas ifju állami életének megszilárditására. A kis fejedelemség kezdettől fogva a legtarkább elemekből volt összeszerkesztve. Fiait két ellentétes politikai irány gyűjté külön táborokba; az egyik a Habsburgok zászlaja alatt látta biztosnak jövendőjét, a másik a porta véduraságában kereste az ország önállóságának biztositékát. Német- és törökpártiak azonfelül vallási különbségek által vannak egymástól elválasztva; a politikai jelszavak lármájába Kálvin és Luther hiveinek s az unitáriusoknak makacs hitvitái vegyülnek, mig a katholikusok, a velük egy valláson levő fejedelemtől semmi támogatásban nem részesülve, szomorú szívvel látják az új felekezetek naponként való erősbültét.

Ennyi érdekkülönbséghez most a lengyel királylyá lett fejedelem új országának új, merőben idegen érdekei járulnak, melyek úgy külpolitikai, mint vallási tekintetben szükségkép megváltoztatják az uralkodó kormányzati irányát. A nemzet hadi erejének és jövedelmi forrásainak tetemes részét az oroszok ellen indított hadjárat veszi igénybe. A vallási villongások üszkét a jezsuiták élesztik új lángra, kiket Báthory István az országba hozott, viszonzásul a szentszéknek királysága érdekében kifejtett támogatásáért. S mindezek fölébe az uralkodó távolléte nehézkessé és bonyolulttá teszi az egész kormányzás menetét, a minek káros következményeit az ország belügyeinek is meg kellett érezni.

Ez volt Erdély helyzete a tiz év alatt, melyekben Báthory István Lengyelország trónjáról intézte a fejedelemség sorsát, s a Gyula-Fehérváron székelő fejedelmek, Báthory Kristóf vajda és utóda, a kiskorú Zsigmond, csak helytartói voltak a hatalmas lengyel királynak. Báthory kiváló egyéni tulajdonainak, államférfiúi tehetségeinek köszönhető egyedül, hogy a zsengekorú fejedelemség sulyosabb rázkódtatások nélkül

BÁTHORY ZSIGMOND FEJEDELEM.

Sadeler Egyed 1607. évi rézmetszete után rajzolta Cserna Károly.

Cserna Károly rajza.

A KENDY- ÉS KOVACSÓCZY CSALÁD CZIMERE.

élte át ezt az időszakot. De egy következmény nem volt elháritható. Az uralkodó távolléte s Báthory Kristóf vajda erélytelensége az egyéni ambiczió elhatalmasodásának nyitott tág teret és magánérdekek küzdőterévé tette a politikai élet arenáját. Egy neme az elposványosodásnak vett erőt a közhangulaton, a politikai élet folyásán. S ez a király halála után éreztette végzetes hatását az államéletben, mikor az ország beszámithatatlan, őrült uralkodó szeszélyeinek lőn kiszolgáltatva, és nem voltak erélyes hazafiak, a kik a zsarnok önkényének ellene szegültek volna. Alig hunyta le szemét Báthory István, az ország vallási viszályoknak és pártharczoknak lett színhelye. Az első vihar elsodorja a jezsuitákat, Báthory István uralkodásának emlékeit, de elűzetésük árán Báthory Zsigmond a fejedelmi hatalom teljes gyakorlatához jut, s ezzel kezdetét veszi Erdély történetének legsiralmasabb időszaka. A jezsuiták álruhában bent maradnak a fejedelmi udvarban, s titkos cselszövényeikkel ráveszik Zsigmondot, hogy a törökkel szakítva, a bécsi udvar felsősége alá adja fejedelemségét. A német szövetségtől való félelem nagy táborba tömöriti a törökpártiakat, de akcziójukból hiányzik az önzetlenség és hazaszeretet sugallta erély s ellenállásuk megtörik az uralkodó akaratán. Báthory Zsigmond vérbe fojtja az ellenzéket, s azontúl nincs, a mi gátat vessen őrültségének.

A kis fejedelemség e nehéz napjaiban egy férfi alakja válik ki azok csoportjából, a kik önzetlenül, s igazi honszeretet által lelkesítve éltek hazájuk közügyeinek. *Kovacsóczy Farkas* ez, a jeles államférfiu, a ki 1578-tól kezdve tizenhét éven át viselte Erdélyben a kanczellári méltóságot, és egyforma fáradhatatlan kitartással és bölcseséggel vezette országa kormányát derült időkben úgy, mint a fejedelemség és fejedelmi zsarnokság szomoru napjaiban, mignem társaival együtt ő is áldozatává esett e zsarnokságnak. A ki ebben az időszakban oly hosszú időn át becsülettel állotta meg helyét a fejedelmi trón lépcsőjén, nem közönséges államférfiúi hivatásról s a tetterő és ambiczió kiváló fokáról tesz tanuságot, s méltó minden tekintetben, hogy élete folyását kutatás tárgyává és korrajzi tanulmány központjává tegye a történetiró, mint tette *Szádeczky Lajos*, a «Magyar Történeti Életrajzok» ez évi első füzeteként megjelent legutóbbi dolgozatában *, melynek kivonatos ismertetését e sorokban kisértjük meg olvasóinknak bemutatni.

*

Kovacsóczy Farkas idősebb fia volt Kovacsóczy Jánosnak, a ki a török hódítás által ősei birtokáról, a pozsega-vármegyei Kovacsoveczről kizavarva, a XVI. század harminczas éveiben Erdélybe költözött. A család idegen származása daczára hamar meghonosodott új hazájában; Farkasnak erdélyi asszony, budai Török Erzsébet adott — 1540 körül — életet, s itt nyeri első neveltetését, melyet az 1570-es évek elején az erdélyi főnemesi ifjak által előszeretettel látogatott páduai főiskolában fejezett be.

Az olasz egyetemeken megfordult erdélyi ifjak egész szellemi szövetséget képeztek, mely életük további menetére is döntő befolyást gyakorolt. Báthory István is Páduában tanult Forgách Ferenczczel, Kendy Sándorral és másokkal egyetemben, s mikor fejedelmi, majd királyi trónra jutott, egykori iskolatársaiból válogatta főhivatalnokait s belső bizalmas hívei körét. A klasszikai müveltség és széles látkör, melyet az olasz főiskola erdélyi növendékei kis hazájuk bérczei közé hoztak, a fiatal Kovacsóczynak is legjobb ajánló levelét képezték a fejedelmi udvarhoz. Forgách Ferencz kanczellár már előbb is az ő közbenjárását használta fel, hogy a Párisban tartózkodó Brutus János Mihályt Báthory udvari történetirójává megnyerje. Ez volt első nyilvános szereplése, épen alkalmas arra, hogy a fejedelem figyelmét és jóindulatát a kezdő ember részére biztositsa. Fényes tehetségei, éles elméje és kiváló képzettsége, miket már az olaszok csodáltak a páduai növendékben, oly auspiciumok, melyek a fejedelem jóindulatával karöltve egész pályájának irányát és méreteit kijelölték. Olaszországból hazajövet, Forgách Ferencz kanczellár mellett kezdte meg közszolgálatát, s mikor Báthory Istvánt lengyel királylyá választották, követte urát a krakkói udvarba, mint a király oldala mellett itt szervezett erdélyi kanczellária titkára.

Három évet töltött ebben a minőségben Lengyelországban; s ez a három év képezte politikai iskoláját. Báthory István oldala mellett belső bizalmi állást foglalva el, megismerkedett a király nagyszabású terveivel és eszméivel. Látkörének szélesbitésére, itélő képességének érvényesitésére bő alkalmat nyujtott a zavaros lengyelországi belviszonyok s a diplomáczia szövevényes működésének tanúlmányozása. Mint a krakkói erdélyi kanczellária főhivatalnoka és az alatt, mig Berzeviczy kanczellár Nagybánya és Felsőbánya városok átvétele czéljából Magyarországon jár, a kanczellária vezetője, kezében tartotta mindazokat az érdekszálakat, a mikhez a lengyel- és erdélyi összeköttetések füződtek. Fényes szellemi tulajdonaival a legnagyobb mértékben megnyerte királya bizalmát, a ki három évi együttlét alatt nemcsak a kiváló tehetségü államférfit, de fejedelmi házának hü és buzgó támaszát is felismerte benne.

Ezeknek a kifolyása lett az, hogy mikor Báthory Kristóf vajda kanczellárja, Sulyok Imre, 1578 elején meghalt, István király keresve sem találhatott volna Kovacsóczynál alkalmasabb embert utódjának, s maga elhatározásából, alig kérdezve meg az erdélyi országos pártok vezérférfiait, őt nevezte ki Erdélyország kanczellárjává.

Az erdélyi kanczellár fejedelmének és hazájának első hivatalnoka volt, államminiszter, valóságos kormányelnök, kire az ország egész kormányzásának vezetése nehezedett. Ebben a korszakban azonfelül reá háramlott a közvetités szerepe is az ország kormánya és István király között. Báthory István, mint tudjuk, királysága alatt sem szünt meg erdélyi fejedelmi méltóságát viselni, s habár a belső ügyek vezetését át engedte is az utódjává választott Kristóf vajdának, a fontosabb ügyekben magának tartotta fönn a döntő szót továbbra is, s ő jelölte ki egészben a fejedelemség kül- és belpolitikájának irányát. E viszony mellett nem lehetett közönyös előtte, ki áll Erdély kormányának élén; s kétszeres fontossággal bírt e kérdés reá nézve épen ez időszakban, midőn az oroszok ellen indítandó hadjárat terve vette igénybe minden tevékenységét, s a vállalat sikere nagy mértékben függött Erdély támogatásától.

Ebben az irányban nagy szolgálatokat várt az új kanczellártól, s Kovacsóczynak módjában is volt igazolni urának belé vetett bizodalmát. 1578 nyarán foglalta el a kanczellári méltóságot, s midőn a következő évben István király hadat üzent az oroszoknak, a két évnél tovább tartó dicsőséges hadjáratban Erdély vér- és pénzáldozatokkal egyaránt kivette a maga részét; 5—8000 főnyi katonáit oroszlánrész illette a lengyel fegyverek győzelmeiben, s az országgyülések újabb és újabb rendkivüli adók megszavazásával adták tanujelét áldozatkészségüknek.

Kovacsóczy, a mellett, hogy hű képviselője volt Báthory István érdekeinek, az ország belügyei vezetésében is a legszerencsésebb választásnak bizonyult be. Pedig helyzete nem volt könnyünek mondható. A király tervei, melyeknek a lengyelországi viszonyok szabtak irányt, nem voltak könnyen összeegyeztethetők Erdély speciális érdekeivel, s a ki ezekben a közvetítő szerepere vállalkozott, az nagy mértékben kiszolgáltatta magát az ellenzék támadásainak. Kovacsóczyt egyik országgyülésen az orosz segélyt ellenző véresszájú hazafiak majdnem tettleges bántalmakkal is illették; s hasonló helyzetbe többször jutott kanczellársága folyamán. De azért rendületlenül megállta helyét, s nemcsak királyának szeretetére tette magát érdemessé, hanem kortársai elismerésére is. Forgách Imre úgy dicsőíti őt, mint Erdély legélesebb eszű s legjelesebb államférfiát, minővel a magyar nemzet «az elmult századokban alig dicsekedhetett» s legszebb dicséreteként a történelem Forgách Simonnak e szavait jegyezte fel róla: «bárcsak a mi Magyarországunk három, a ti Erdélytek pedig két Kovacsóczyval dicsekedhetnék: nemzetünk sorsa mindjárt jobban intéztetnék.»

Államférfiui képességeinek legfényesebb bizonyitéka, hogy ezekben a zavaros időkben tizenhét éven keresztül tartotta fent magát Erdély kormányának élén. Rövid tiz év alatt különböző kormányzati rendszerek támadtak és buktak meg. Báthory Kristóf halála után István király tizenkettős kormánytanácsnak, majd triumviratusnak s végül egy embernek: Ghiczy János kormányzónak adta kezébe az államhatalom gyakorlását. Kovacsóczyt mindenik rendszer meghagyja régi helyén. Benne volt az államtanácsban, mint a négy főtanácsos egyike, benne volt a triumviratusban és egyidejüleg megtartotta kanczellári tisztét. Az ország kanczellárja maradt István király halála után is, midőn Báthory Zsigmond átvette az uralkodást. Miként a király életében, úgy elhunyta után is megmaradt a Báthoryak leghivebb barátja, trónjuk legerősebb támasza. A lengyel királyválasztáson ő képviseli a két trónjelölt: Zsigmond és Boldizsár érdekeit, s nem ő rajta, hanem az általános helyzeten múlt, hogy nem tudott azoknak érvényt szerezni. S az állhatatlan Zsigmondra oly befolyást képes gyakorolni, hogy, mikor családi viszályok Kovacsóczy és Báthory Boldizsár közt gyülölködést hoznak létre, a fejedelem maga követ el mindent kibékitésükre, nehogy hű kanczellárját elveszitse oldala mellől.

Csak az utolsó években áll be fordulat Kovacsóczy helyzetében.

1593-ban kitört a háború II. Rudolf és a törökök között, s Erdélynek választani kellett, melyik hatalmasságot támogatja fegyvereivel. A jezsuiták Báthory Zsigmondot testestől-lelkestől megnyerték a császárral való szövetség eszméjének, de a hazafiak túlnyomó része az ország létalapját látta ez új politikai fordulat által veszélyeztetve, s mikor az 1594-iki májusi tordai országgyülésén a kérdés szóba került, erős ellenzék állta útját a fejedelem szándékának.

Kovacsóczy kezdetben a német szövetség mellett volt; legalább mint kanczellárnak ily értelemben kellett előterjesztéseit megtenni. Tordán, és a junius elején Gyula-Fejérváron tartott országgyülésen ékesszólásának teljes erejét latba veti, hogy honfitársait a szövetség eszméjének megnyerje. De a török-párt, élén Kendy Sándorral, Kovacsóczy apósával, és Báthory Boldizsárral, heves ellentállást fejtett ki; s mikor a fejedelem Kovacsóczyt küldi, hogy velük alkudozzék, épen az ellenkező történik: a kanczellár hajol

* *Kovacsóczy Farkas kanczellár. 1576 — 1594. Irta Szádeczky Lajos. Magyar Történeti Életrajzok, VII. évfolyam, 1. füzet. Budapest, 1891.* E dolgozat első részét képezi a néhai Kovacsóczy István egri kanonok által 50 aranynyal kitüntetett történeti pályamunkának; a második rész Kovacsóczy Istvánnak, Bethlen Gábor kanczellárjának életrajzával foglalkozik, s ugyane vállalatban fog napvilágot látni.

Sadeler, Egidius

Thurzó György nádor

Egidius Sadeler metszete 1607.

MTÉ. Fraknói: Párizsmány 84 l.

Forgách Zsigmond nádor

Sadeler
Golder Egid metszete. 1615.

MTÉ: Deák: Forgách Zsuzsanna. 94 l. után

Boston Public

Steingut, am Deckel Frauenfigur

tollszártartó vályuval, piros szalagos diszitéssel.
intenbehälter, Fayence, viereckig. Holics, zw. H.

nu testtel. Holics, XVIII. sz. m. f. — Apotheker-
III. Jh.

testén kék alapon fehér relief, antik ruházatu nő-
. sz. — Flaschenförmige Vase, Steingut, blau auf
igur. Marke „Wedgwood." Englisch, XIX. Jh.

áz, két sárkánnyal. Japán, XIX. sz. — Vase, Stein-

agas alak, csipkés arany peremdisszel. Bayreuth
nglasierter Ton. Bayreuth, XVIII. Jh.

ép, Irminger ezüstmüves mintája alapján készült.
hengeres, felfelé szélesedő magas nyaka tagozott
t diszités, az egykoru üvegkószörülés technikájával.
n Erős Ágost babérkoszorus képmása, alatta hadi
monogramm, a másik oldalon Lengyel- és Szász-
issen, 1710—15 k. 26 cm. — Prunkgefäss, rotes
, profiliert. Auf der Wandung Barockdekor ein-
appen und Kriegsembleme. Meissen, um 1710—15.
Illusztr. XXXII. tábl.

Sadeler, Egidius
rerum

II. Rudolf király arc-
képe, Johann ab Ach
festménye utan met-
szette fenti

Repr.

Magyarmuvelődtört
III 31,634. l

1246. KANCSÓ, ónfedéllel, népies fajánsz
dély, XVIII. sz. — Krug mit Zinn
XVIII. Jh.

1247. KANCSÓ ónfedéllel, népies fajánsz
XVIII. sz. — Krug mit Zinndeckel
Siebenbürgen, XVIII. Jh.

1248. KANCSÓ ónfedéllel, népies fajánsz
almát tartó nő és férfi kancsóval Er
figürlicher Scene. Siebenbürgen, X

1249. KANCSÓ, ónfedéllel, népies fajáns
férfi. Gmunden, XVIII. sz. — Krug
render männlicher Figur. Gmunde

1250. KANCSÓ, ónfedéllel, népies fajánsz
sz. — Krug mit Zinndeckel, Faye

1251. KANCSÓ, ónfedéllel, népies fajánsz
férfi. Erdély, XVIII. sz. — Krug mit
mit gezücktem Säbel. Siebenbürge

1252. KANCSÓ, ónfedéllel, népies fajáns
XVIII. sz. — Krug mit Zinndeckel,
bürgen, XVIII. Jh.

Sadeler, Egidius

Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem arcképe 1607-ből

Repr.

Magyarművelődéstört.

III. 265. l.

mit Untertasse. Porzellan, ko
Meissen, 1730—35.

1113. CUKORTARTÓ FEDŐVEL

ülő nőalak, jobbjában pallos, baljában mér-
llanfigur. Modell Kaendler. Meissen, 1750 k.
ágos talapzaton könyökére támaszkodó nő-
ik, farbige Porzellanfigur. Meissen, 1765 k.
on arany hullámdisz. Marcolini-korszak. —
kor. Meissen, 1800 k.
es porcellánszobrocska. (Nyaka rágasztott.)
. (Der Hals gekittet.) Meissen, 1765 k.
kokótalapzaton. — Knabe mit Hahn, far-
etben, négyzetes talpon. — Venus, farbige
nes porcellánszobrocska. — Cellospielende
, előtte hódoló pár, egy nőalak. (A talp
ngruppe. (Sockel gekittet.) Meissen, 1770.
alapzaton két puttó alakjával. — Die Malerei
lán és alján Z betü. — Zwei Kannen mit
kinai modoru szines, virágos diszitéssel. —
chinesische Blumen, Meissen, XIX. sz.
rom nőalakkal. — Amor als Richter, farbige
2 fedeles kanna és 2 csésze aljjal. Arany-
etek és alakok. Meissen, kardjegy, 1800 táj.

Sadeler, Egidius

Gróf Forgách Zsigmond.
országbíró arcképe,
fenti rézm. 1615-ből
Repr.
Magyarművelődtört
III. 111. l.

Böhmisch, Biedermeier.

1395. TALPAS POHÁR, köszörült üveg, oldalá
jelenetek. Cseh. 1830 k. — Glas mit Fuss

FEDŐVEL, zöld köszörült üveg, csipkés peremmel,
ssel. Cseh, 1835 k. — Pokal mit Fuss, Untersatz und
mit Blumenkranz. Böhmisch, um 1835.

szörült diszitéssel. XIX. sz. — 16 Stück verschiedene
XIX. Jh.

úpos, fazettált, talpában zöld négylevelü lóhere. Cseh,
m Boden, vierblättriges Kleeblatt. Böhmisch, XIX. Jh.

, piros rácsdisszel. Cseh, 1830 k. — Glas mit Fuss,
. Böhmisch, um 1830.

kiköszörült részletekkel. Cseh, XIX. sz. — Glas, mit
XIX. Jh.

oltivek alatt jelenetek. Cseh, 1830 k. — Glas, geschlif-
30.

iros alapon kiköszörülve épületek és FÜREDI EMLÉK
it Fuss, geschliffen, auf rotem Fond, Gebäude und

stén barnás tájkép. Francia, XIX. sz. v. — Vase aus
anzösisch, E. XIX. Jh.

zörült üveg, rézverettel. Cseh, Biedermeier. — Zucker-
öhmisch, Biedermeier.

t üveg, arany-ezüst diszitéssel. Szögletes alak, gerezdes
mit Stopsel, blaues, geschliffenes Glas, mit Gold- und

eg, csucsives, kiköszörült diszitéssel. Cseh, XIX. sz. —
öhmisch, XIX. Jh.

töltötte, férfikorában János Zsigmond választott királyhoz csatlakozott. János Zsigmond halála után az erdélyi rendek őt választották fejedelmökké (1571). Miksa Békés Gáspárt léptette fel ellene, de Báthory a kerelőszentpáli csatában (1575 júl. 10-én) legyőzte ellenfelét. Ettől fogva békében uralkodott. A lengyel rendek a Jagellók kihalta után 1575 dec. 14-én őt választották királlyá. Az erdélyi fejedelmi széken utódává unokaöccsét, Báthory Zsigmondot tette. Később Báthory Zsigmondot magyar királlyá, rokonát Zamojsky János kancellárt pedig Erdély fejedelmévé szerette volna tenni, hogy ilyenformán hatalmi tömböt alkosson a török és a német ellen; de ez a terve dugába dült. A krakói Wawel sírboltjában temették el. TAKÁTS GY.

Báthory *István (Ecsedi)*, szül. 1555-ben Ecseden, megh. 1605 júl. 25-én. Buzgó reformátusnak nevelték. Szatmár, Szabolcs, Somogy megyék főispánja és országbíró volt (1585). Birtokait a császáriak háborgatták. 1605-ben Bocskai mellé állt. Egyes írók ezért ócsárolták. Irt egy teológiai értekezést és 72 zsoltárt. Kora legköltőibb prózaírója. HEGYALJAI KISS G.

Báthory *Kristóf (Somlyói)*, B. István erdélyi fejedelem és lengyel kir. bátyja, B. Zsigmond fejedelem atyja és kiskorúsága alatt gyámja. Szül. 1530-ban, megh. 1581-ben. Midőn öccsét fejedelemmé választották, ő váradi kapitánnyá lett; midőn pedig István Lengyelországba ment, vajda címmel Kristóf kormányozta Erdélyt, amely ezidőben békés napokat élt. TAKÁTS GY.

Báthory *László*, boldog, pálosrendi szerzetes a XV. sz.-ban. A mai Szép Juhászné helyén állott kolostorban nem találta az életet elég szigorúnak, azért magányba vonult s 20 évet töltött a hárshegyi barlangban, ahol magyarra fordította a Szentírást s megírta a Szentek életét. Emléke már-már feledésbe merült, míg legújabban a székesfőváros a Báthory-barlangot restaurálttatta s emléktáblával jelölte meg, hol az új zugligeti lelkész, Huszár Elemér két év óta Szent László napján délutáni ájtatosság keretében szentbeszédet tart. HUSZÁR E.

Báthory *Zsigmond (Somlyói)*, B. Kristóf és Kismarjai Bocskay Erzsébet fia, B. István erdélyi fejedelem és lengyel király unokaöccse. Szül. 1572-ben, megh. 1613-ban. Alig volt 4 éves, midőn István lengyel királlyá választatása után őt tette Erdély fejedelmévé. 1589-ben, 17 éves korában maga kezdett uralkodni. Nagybátyja, Bocskay István és gyóntatója, Carillo Alfons tanácsára szakított a törökkel, az erdélyi urak tiltakozását vérbe fojtotta, Rudolffal szövetkezett s az ellene támadó Szinán pasa nagyvezért 1595-ben Gyurgyevónál visszaverte. Rudolf és Báthory Zsigmond egyesült hadai azonban 1596 okt. 26-án Mezőkeresztesnél (Borsod m.) III. Mohammed

Báthory Zsigmond. Sadeler C. M. metszete után (1607)

szultán seregével szemben döntő vereséget szenvedtek. Ezzel a szövetség sorsa meg volt pecsételve. B. Zsigmond a török bosszújától félve, ismételten lemondott, majd újra visszament, végre tövisi veresége (1602) után végkép elhagyta Erdélyt, melyért Rudolftól cserében Csehországban a lobkowitzi uradalmat kapta évi 50.000 frt díjjal.

Báthory *Zsófia (Somlyói)*, szül. 1629-ben, megh. 1680-ban. B. István lengyel király bátyjának, B. (V.) Endrének dédunokája, B. (VII.) Endrének és Zakrewska Annának leánya, II. Rákóczy György felesége, akivel 1643-ban kelt egybe. Férjhezmenetelekor a protestáns vallásra tért át, de szívében mindvégig hű maradt katolikus hitéhez. Férje és napa (Lorántffy Zsuzsánna) halála után fiával, I. Rákóczy Ferenccel együtt vissza is tért a kat. egyházba. Ez a kettős áttérés nagy

csapásként nehezedett a protestáns egyházra. Különösen megérezte a sárospataki kollégium, melynek jótékony adományait visszavonta s a jezsuitáknak adományozta. (Báthory Zsófia levelezése. A herceg Lobkowitz-család levéltárából. Századok. 1901.) TAKÁTS GY.

Bath-rend *(Order of the Bath)*. IV. Henrik angol király alapította 1399-ben. II. Jakab, III. Vilmos és Anna királyné idejében szünetelt, I. György polgári és katonai érdemrenddé alakította. 1815-től a rendnek nagy-, középkeresztes és lovagosztálya van. Viktória királyné 1859-ben a tagok számát következőleg állapította meg; nagykeresztes: katona 50, polgári 25; középkeresztes: katona 110, polgári 50, lovagok: katona 550, polgári 220. A nagykereszt nyakban viselendő s koronák, lóherelevelek és tüskebokrokból összeállított arany nyakláncon függ; a középkereszt kisebb s mellen viselendő, a lovagok gomblyukban viselik. A rendnek külön egyenruhája is van. DARÓCZY Z.

Bathybius Heckeli, az a lecsapódási termék, amelyet Huxley Thomas 1868-ban mély tengeri iszapban fedezett föl s amelyet protoplazmához való hasonlóságáért a legkezdetlegesebb élőlénynek tekintett. Ezt a hálózatot alkotó, fehérjeszerű, kocsonyás anyagot sokan Oken «ősnyálkájának» tekintették, de Buchanan kísérletekkel is bebizonyította, hogy nem más, mint kénsavas mész finom lecsapódása. LEIDENFROST GY.

Batignolles, *Les*, (ejtsd: *bàtinyol)*, Párisban a 17. arrondissement, a metropolis legészakibb városrésze.

Batik, keleten, így különösen Indiában és Jávában már sok évszázad óta ismert kelmét díszítő eljárás. A bennszülöttek az eljárást titokban tartották, azért csak a mult század végén került Európába. Hollandián keresztül terjedt el az iparművészetet kedvelő országokban. Eredeti hazájában gyapotkelmék festésére szolgált, míg Európában már selyem, bársony, sőt különösen Magyarországon bőr díszítésére is használják. Kétféle eljárást különböztetünk meg. Az egyik, hogy az előre megrajzolt vonalakat, mintákat megömlesztett viasszal rajzolják ki s azután festékfürdőbe áztatják, amely után a viaszos rajzolatnál megmarad az anyag alapszíne. Tehát lényegében negatív rajzot hoz létre. Szokás másodszor és harmadszor is viasszal fedni és újabb s újabb festékfürdőbe tenni, aminek folytán két-három szín érvényesül az elkészült munkán. Azután kifőzték vagy benzinnel távolították el a viaszt. Azt a kanálalakú szerszámot, amely a megömlesztett viaszt az anyagra csurgatja, «Tjanting»-nak hívják. A második eljárás szerint csomókra kötik az anyagot s úgy mártják be a festékfürdőbe, akkor a csomók helyén köralakú minták jönnek létre ott, ahol a festék föl nem szívódhatott. Ezt *bandana-* vagy *goftgari*nak hívják. Ez az eljárás Japánban igen kedvelt. CZAKÓ T.

Batin, a most Romániához tartozó *Bátony* régi szolnok-dobokavm.-i község mai neve.

Batina, a most Jugoszláviához tartozó *Kiskőszeg* régi baranyavm.-i község mai neve.

Batiszt, a legfinomabb lenvászon, félig átlátszó és mégis tömött, a legfinomabb belga lenfonalból (ramé) szőtt fehérneműáru. Ingek, zsebkendők, nyári női ruhák készülnek belőle. Egyik vállfaja a batisztmusselin. PÁLL A.

Batiz, most azonos néven Romániához tartozó község a régi Hunyad vm.-ben.

Batiz, most *Botiz* néven Romániához tartozó község a régi Szatmár vm.-ben.

Batiza, most *Botiza* néven Romániához tartozó község a régi Máramaros vm.-ben.

Batizfalva, most *Batizovce* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Szepes vm.-ben. Templomának szentélye a XV. századból való.

Batizfalvy *Sámuel,* orvos, szül. 1826 aug. 26-án Rimaszombatban, megh. 1904 nov. 6-án Budapesten. 1859-ben sebészi és ortopédiai magángyógyítóintézetet nyitott Budapesten, melyet később a még ma is fennálló hidegvízgyógyintézettel bővített ki. 1864-ben a testegyenészetből magántanári képesítést nyert. 1868-ban a M. Tud. Akadémia levelező tagjává választotta. Főműve: *A gyakorlati testegyenészet*, az első ilynemű magyar nyelven megjelent munka (Budapest, 1867). ANTAL J.

Batizháza, most *Botez* néven Romániához tartozó község a régi Alsó-Fehér vm.-ben.

Batizi *András*, magyar reformátor és vallásos költő. Szül. 1510 körül. 1530-ban Kassán volt tanító, majd Sátoraljaujhelyen és Szikszón prédikátor. 1542-ben a wittenbergi egyetemre iratkozott be. Hazatérve előbb tokaji prédikátor, majd Szatmár megyében szintén prédikátor. Nagyszámú bibliai tárgyú eposzt és egyházi éneket írt, mely utóbbiakra dallamokat is komponált. Megjelentek a *Régi Magyar Költők Tára II. k.-ben*, a dallamok pedig *Mátrai Gábor* kiadásában 1859-ben. Az ő munkája az egyik legrégibbnek ismert kálvinista katekizmus. ROHOSKA J.

Batizovce, a most Csehszlovákiához tartozó *Batizfalva* régi szepesvm.-i község mai neve.

Batizvasvári, most *Oșvarău* néven Romániához tartozó község a régi Szatmár vármegyében.

Sadler. C.

4 Diontkop. Szinczett rajkarcz. 1).

1) Porta Diontlap. 1845. 160. 288. 320. 352. l.

SADLER *Károly*, rézmetsző Pesten az 1840-es években. 1844. Kisfaludy Károly halála, Sörözö tiroli és Koldus c. rézmetszeteit állitotta ki a Pesti Müegyletben. 1845—47. S. metszette a Pesti Divatlap divatképeit.

E. g. II. 4074

Gyürük ezüstből VII. 247

Sáfár Jenő

A MABI-SZÉKHÁZ TERVPÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYE. A MABI-székház tervpályázatával kapcsolatosan a bírálóbizottság a pályázaton résztvett huszonhárom ajánlat közül hat terv megvételét javasolta. A megvételre javasolt tervek készítői a következők: *Sáfár* Jenő, *ifj. Bretz* Gyula, *Halászy* Jenő, *Laurenczky* Gusztáv, *Kopetzky* Raul, *Hejsa* Károly.

Művészet. 1939. 29. 4.

115. l.

Sáfár Jenő

a MABI. ügyviteli nék-
ház terop. megvétel

MMÉEKözl

1939.279.l.

1310. POHÁR, hyalith üveg, fazettá

1311. KORSÓ, köszörült üvegtest, h

, zöld üveg, ezüst és szines virágos diszitéssel. Cseh, 1845 k.

n. lithyalin üveg. Cseh, 1840 k.

egy kerek tálca, egy hatszögü palack, két hatszögü pohár és
XVII—XVIII. sz.

árgás kép, Szent István felajánlja Máriának a magyar koro-
Kothgasser modorában. Bécs, 1830 k.

köszörült üveg, oldalán erdőben szarvasok, magas födelén
sz. k.

üveg, oldalán aranyozott medaillonban egy-egy szines antik

g, beköszörült disszel, gyürüs szárral. Német, XVII—XVIII.

üveg, szára baluszteres, csészéje ovális, négykarélyos. Louis
an.

zin üveg, aranyozott réz és vas talppal. Cseh, 1850 k.

any sávokkal. Cseh, XIX. sz.

AL, köszörült üveg. Cseh, 1845.

AL, köszörült üveg, aranyozott peremmel. Cseh, 1850 k.

, köszörült diszitéssel és aranyozással. Cseh, 1840 k.

ny és szépia diszitéssel, három sávban. Peremén szárnyasok.
XIX. sz. eleje.

pire keretben gyermekalak virágokkal. Kothgasser modorá-

Sáfár Jenő

okl. építőmérnök

a földmívelésügyi mi-
niszter ideiglenes mi-
nőségű kir. főmér-
nökké nevezte ki

MMÉE Közl
1942. 88. l.

Dohánykisárus
VEREBÉLY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

a III. csoportra: (csillárok, falikarok, gázkandeláberek, 7000 korona): Oberbauer A. 7000 korona, Magyar fém- és lámpaárugyár r.-t. (Budapest) 9900 korona, Imreg, Pál 6990 korona, Fonyó Soma (Szeged) 3 alternativával és pedig: 9000, 8600 és 7300 koronával;

a IV. csoportra (óra és óralapok szállitására 4000 korona): Schwalb Kálmán és társa

a három villamos felvonóra. Haverland Antal a szemészeti klinikánál 8000 kor., az ideg klinikánál 8400 kor., Lift magyar felvonó készülékek gyára 7332 kor. illetve 7614 kor., Wertheim F. és társa 6800 kor. illetve 7000 kor., Stiegler felvonógyár 8500 kor., illetve 8800 koronával, Freissler Antal a szemészeti klinikánál egyenáramura 7100 kor. váltakozó áramura 7550 kor., az ideg klinikánál 7300 kor. illetve 7750 koronával.

Az ajánlatok döntés alatt allanak.

Budapest. (Fejkő szállitás.) A tan. II. ügyosztályban julius 31 én árlejtést tartottak a VI. ker. Lehel utca oldalutainak burkolásához szükséges 234000 db. 18/18 cm. méretü bazalt fejkő szállitására. Ajánlatot tettek: dr. Krepuska Géza 50000 db. somosujfalusi bazalt fejkőre a dráva-utcai kötérre szállitva 310 k., a munka szinhelyére szállitva 315 k., a jobbpartra szállitva 317 k. 75 f., Korláti bazaltbánya r. t. 23400 db-ra és pedig a

Sáfár Pál

SÁFÁR PÁL festőművész kiállítása nyilt meg Balassagyarmaton a Horváth Endre Galériában. A művész 33 olajképét, akvarelljét és grafikáját állitották ki

Magyar Hirlap 1977/8/1o I.1o

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Sáfár Pál Gábor

TÜKÖR
Budapest

1021

SÁFÁR PÁL GÁBOR RAJZAI

rkezik. Melletük Hain Péter, akkor a kor-
ktivje, a német megszállás idején a ma-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 AUG 19

ÉLET ÉS IRODALOM

Sáfár Pál

1021

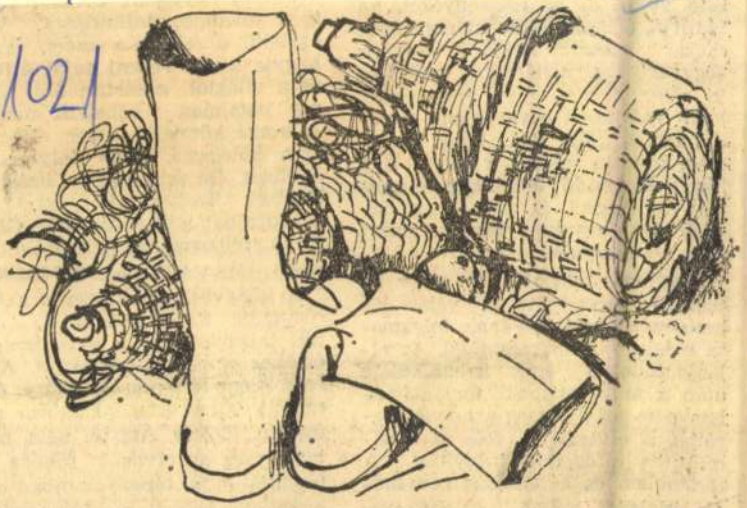

Sáfár Pál rajza

élte volna át az esemér
barátja, Gáspár Bubu ki
dítja passzivitásából.
fegyvert fog, nem tudja,
ki ellen harcol. Nem v
hogy valójában a szociali
dalmat, a „jót" védi. Cs
érez, barátja mellett a h
hiszi: elegendő lelkiismerete sze-
rint cselekedni, és nem ismeri fel,
hogy azt fenyegeti veszély, amért
ő is él, dolgozik.

Magában hordozza az aktív és tudatos forradalmárrá válás lehetőségét, átalakulásának folyamata mégis félúton megreked. Az ellenforradalmi erők megfékezése után a mindennapok forradalmában nem találja meg a helyét. Barátját is elveszíti, s vele az érzelmi úton elfogadott irányítást. A történelem és a barátság nem tudja befejezni művét, a lehetséges

lójában Testvér András vitte zsákutcába; a forradalmár Gáspár Bubu félbeszakadt életműve viszont teljes értékű, önmagában is.

A könyvbeli író, akinek a főhős elmondja élete történetét, nem tud belenyugodni a rokonszenves, értékes ember kallódásába. A befejezetlen történet jó húsz évvel ezelőtt véget ért; folytatása megfratlan. Thiery Árpád nem nyugtatja meg az olvasót; főhőse nem foglalja el a társadalomban az őt megillető helyet. A félbeszakított

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Sáfár Pál

ÉLET ÉS IRODALOM
1978 ÁPR 1

1021

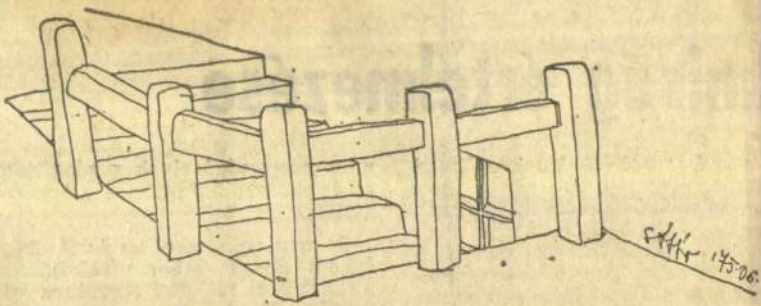

Sáfár Pál rajza

lmiség értelmezese

mai észmunkákkal (mint például
z űrhajós-kiképzés vagy a rek-
ımpszichológia), amelyeknek csak
urva túlzások árán tudnók meg-
ılálni a történelmi előképeit? Kö-
ös vonásokat kell találnunk, ame-
ek a fent átabotában említett ér-
elmiségi típusokat téren és időn át
sszefűzik, s a precedens nélküli,
egújabb észmunkákat legalább

mint magyarázó elvek gazdagítják az értelmiség (immanens) szociológiáját.

Ez az a pont, ahol az értelmiség leírása Huszár Tibor munkájában átsiklik a társadalmi struktúra leírásába. Minden kor értelmiségét hasznos elhelyezni a társadalmi struktúrában. De ha semmi más

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 MÁR 26

ÉLET ÉS IRODALOM

Sáfár Pál

1021

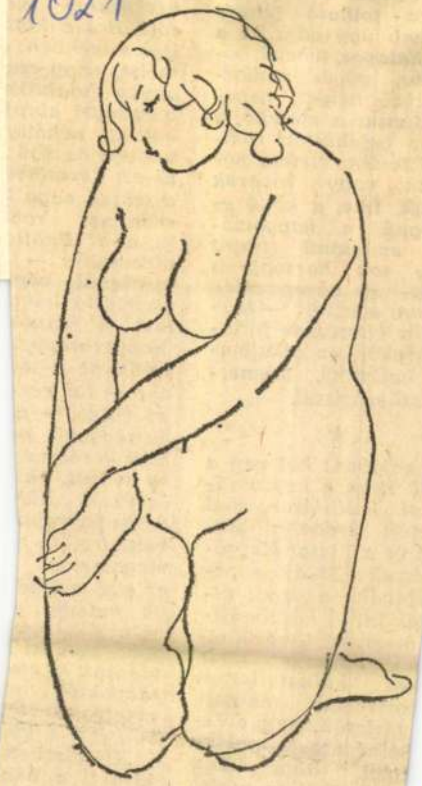

Sáfár Pál rajza

ig- és városszerte).
van a költő? — kér-
z a visszájára fordi-
szobor, az alkalom-
halkitott, szemér-
szkepszissel.

★

valóban: hol van a
ő? Ezen a képzőmű-
eti kiállításon, ahol
etőfi Irodalmi Mú-
n és a Fiatal Képző-
észek Stúdiója pá-
atának anyagát ál-
ták ki? A közelmúlt-
megnyílt többi kiál-
on, Székely Aladár
hoz halhatatlanult
portréinak műcsar-
tárlatán, vagy a Ve-
Pálné utcai emlék-
ában, ahol Ady
zkával élete utolsó
ny hónapját töltötte,
ol most a bútorok

szabadító lelki
lást a papos
Magyarország
jük-e az újsá
aki — ha vers
írt volna — a
legnagyobb g
közt kérhetne
na helyet, akk
ösztönös düh
datos haragja
bálta szinte
magatartási
az első század
lis haladó
nak. Aki mái
gondolkodási
taposott ki els
rányoktól m
megmart éle
van hát a köl
„Új vizeken.
hirdeti a pály
kiállítás címe,
igazság, valam

Sáfár Pál

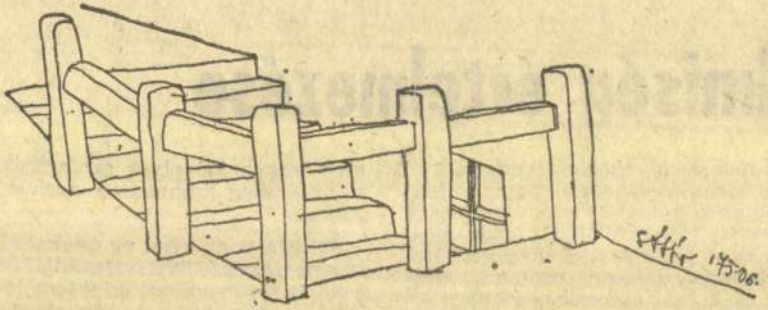

Sáfár Pál rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 1.
~~SIMONFFY ANDRÁS~~ XXII.évf. 13.sz. ~~Szinház~~
12. lap.

Komédiás-e Molière?

Azon kapom magam, hogy figyelek a közönség megjegyzéseire. Szándékosan figyelek. Az érett széplány azt magyarázza pattanásos arcbőrű búgának: ez a darab

és lehetőségeiben leggazdagabb alakítását nyújtja a konszolidált Orgon habozó, dönteni képtelen figurájában. A szerepértelmezés

rtelmiség értelmezése

ibor:
niség
téből
old.)

csa-
ata-
mű-
özül
irsa-
nbe-
akká
nne:
ref-
hogy
ind-
ár-
snek
g" a
tá-
tár-
sága
ter-

a mai észmunkákkal (mint például az űrhajós-kiképzés vagy a reklámpszichológia), amelyeknek csak durva túlzások árán tudnók megtalálni a történelmi előképeit? Közös vonásokat kell találnunk, amelyek a fent átabotában említett értelmiségi típusokat téren és időn át összefűzik, s a precedens nélküli, legújabb észmunkákat legalább olyan észmunkákhoz rendelik, amelyeknek már van előképük a korunkhoz vezető történelemben.

Huszár Tibor az értelmiségről szóló legújabb s legnagyratörőbb munkájában — meglepetésünkre — éppen ellentétes munkamódszert követ. Közös vonásokat felderítő, szintetikus eljárás helyett analitikus módszerrel és bele az

mint magyarázó elvek gazdagítják az értelmiség (immanens) szociológiáját.

Ez az a pont, ahol az értelmiség leírása Huszár Tibor munkájában átsiklik a társadalmi struktúra leírásába. Minden kor értelmiségét hasznos elhelyezni a társadalmi struktúrában. De ha semmi más nem jellemezné, mondjuk Platont, mint az, hogy szemben a városállam rabszolgáival, ő teljes jogú polgár, vajon mi különböztetné meg a városállam összes többi polgárától?! Sartre hasonló érvhelyzetben a következőket írja: „Valéry egy kispolgári entellektüel, ehhez nem fér kétség. De nem minden kispolgári entellektüel Valéry."

•

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1970 NOV 1

1021

Sáfár Pál

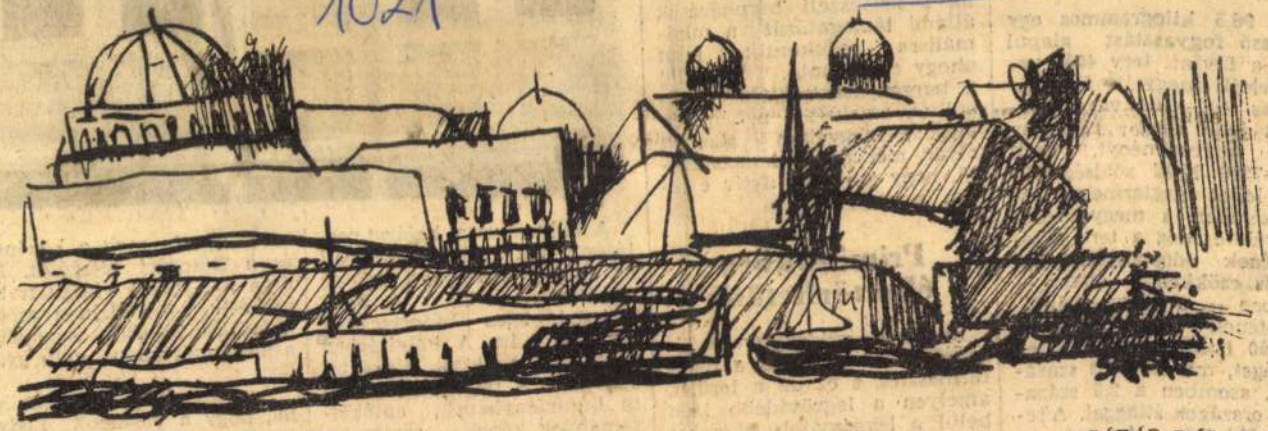

SÁFÁR PÁL RAJZA

A koncentráltság hiánya

Évi 96,5 kilogrammos egy főre eső fogyasztást alapul véve, a távlati terv 4000 vagon feletti megyei fogyasztást és 400—500 vagon exportot jelöl meg 1970-ben, mint követelményt, amit 7000—7200 hold zöldségterületen lehet megtermelni. Ezzel szemben a megye zöldségterülete még a terv elkészítésének időpontjához képest is csökkent, akkor — 1967-ben — a megye szántóterületének 1,57 százalékán — 6850 holdon — termeltek zöldséget, ma csak 1,3 százalékán, szemben a 2,5 százalékos országos átlaggal. A területcsökkenés, ha azt a koncentráltság s a hozamok egyidejű növekedése kíséri-

nyét csak gépesítéssel lehet leszorítani, ennek előfeltétele a koncentráltság. Ez az egyetlen járható út még akkor is, ha a kertészeti beruházások állami támogatását a minimálisra csökkentik, mint ahogy ez várható. Modellül a burgonyatermesztés szolgálhat, amelyet néhány év alatt a megyében sikerült olyan mértékben koncentrálni, hogy ma már aktív e téren a megye.

Primőrökben élre törhetünk

Baranya zöldségtermesztésének erőssége ma a fóliás termesztés, s ez az a terület, amelyen a legrövidebb időn belül a legnagyobb sikereket érhetjük el. Nem véletlen, hogy Somos professzor és a

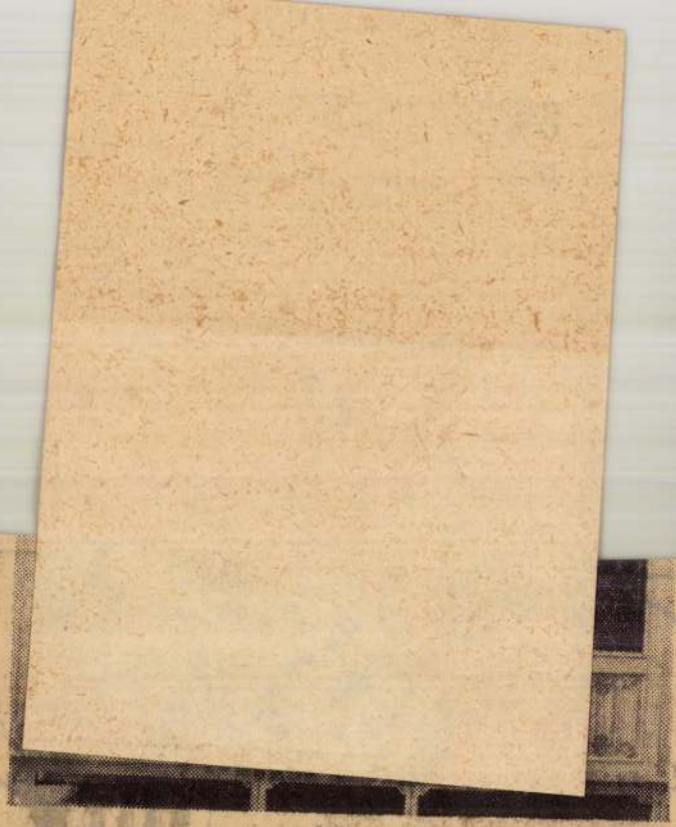

A Zólyom utcai bejárat portájánál balra kell menni, ott az üvegajtó, rajta a felirat: gyártáselőkészítés. A Pécsi Faipari Ktsz bútortervezői dolgoznak itt. A helyiségben magasan az ablak, nincs túl sok fény. A falon farács, rajta bútorfényképek, autóköltemények képei — színes felület, mely hangulatossá teszi a szobát. Középütt nagy-

nyire nyerte meg a közönség és a Bútorért tetszését. Ezután a KERMI vizsgálat következik, s ha állja a próbát a kiállított bútor, kezdődhet a nagy szériában való gyártás.

Az üzletek a megmondhatói, hogy a vásárlók kedvelik és keresik a ktsz bútorait. A Pécs elnevezésű lakószobából az idén már négyezer készült, szép a Sopiana

KROÓ GYÖRGY:

Dohnányi-kiállítás

Aki a *Széchényi Könyvtár* dísztermében tölt egy órát, a magyar zene és művelődés húszadik századi történetének kellős közepén találja magát. A táblák, a tárlók, a vitrinek, a képek, a plakátok tartalmas elrendezésben nemcsak egymásra utalnak, hanem a látogatót szinte körülfonva húzzák magukkal egy hihetetlenül aktív és gazdag művészpálya eleven sűrűjébe. *Dr. Kecskeméti István*, a kiállítás rendezője, úgy világítja meg hőse arcát, hogy a fény arról egy egész korszakra hull. Nem kritikusan — emlékkiállításról van szó és egy rehabilitációs folyamat bevégzéséről —, de nem is csak reprezentatívan, inkább melengetően, mégis a tények igazmondó nyelvén.

Elsétálok az első „rutin" információs tábla mellett (Főbb életrajzi adatai), s ottragadok a második előtt (A szülőföld), amelyről Pozsony és környékének tucatnyi arca néz rám: a Neusidler-testvérek, Kusser János, Klein Henrik, Bihari, Lavotta, Erkel, Liszt, Mosonyi, Richter János, Nikisch Artur, Bartók, Kodály. Dohnányi itt töltötte élete első 17 esztendejét. A város után az édesapa portréja elevenedik meg: röntgenlaboratóriumot alapító, gyorsírási rendszert bevezető számtan- és fizika-tanár, csellista, karvezető, zeneszerző, aki — alig hiszek a szememnek — 1874-ben Liszt Ferenccel együtt lépett pódiumra egy énekes kíséretében. Beleolvasok egy fiához írott 1896-os levelébe is: „...reménylem, kedves fiam, hogy a kitüntetések árama nem fog téged elbódítani és magadat nem fogod túlbecsülni, hanem, mint eddig... alapos tanulmányaid által jövődet alapítod meg". 1896 és kitüntetések? A Pressburger Zeitung dicsérő kritikájára célozna az édesapa, a 12 éves zongorista fellépésére Schumann Ötösében? Vagy Thomán Úr elismerésére, aki az elsőéves zeneakadémistával Beethoven G-dur koncertjét játszatja egy intézeti karnaversenyen, s a köveskező évben bízza h-moll szonatáját bízza rá? Vagy esetleg Koessler tanár úr elsőéves zeneszerző-növendékének a c-moll zongorásmester valamennyi zongoraversenyét, szontáját, variációját... Mint Bartók fogalmazza meg a Musical Courier számára 1920. decemberében: „Ennek az évadnak uralkodó eseménye Dohnányi kolosszális, mondhatni rekord-teljesítménye".

Bartók és Kodály! Velük nemcsak a Tanácsköztársaság zenei direktóriumában találjuk együtt, hanem szövetségesként a Négy zenekari darab, a Táncszvit, A csodálatos mandarin szvit, a II. hegedűrapszódia, A fából faragott királyfi szvit, az Öt magyar népdal, illetve a Két ének, a Psalmus hungaricus, a Háry Sárkánytánca, a Galántai táncok, s a Budavári Te Deum világbemutatóin is, valamenyit ő vezényli, s együtt lépnek a pódiumra is, ahol Bartók I. zongoraversenyét játssza Dohnányi kíséretével vagy éppen kettejük kétzongorás koncertjére kerül sor. 1918 és 1943 között Dohnányi mint karmester (1927 óta a Filharmóniai Társaság örökös díszkarnagya) összesen 87 magyar művet tartott keresztvíz alá és ezeket 191 alkalommal vezényelte. Mi a misszió, ha nem ez? És 1935-ben a Kisfaludy Társaság Greguss-érmére Bartók II. zongoraversenyét, 1941-ben Kodály Budavári Te Deumát ajánlotta.

A jubileumi díszdobozokon, díszdoktori okleveleken, emlékérmeken, ajándék-vitrinen, ünnepélyes műsorlapokon talán átsiklik a szem. Azután ismét igazi értékekre bukkan... A Zenei Szemle 1927-es Dohnányi-száma, benne többek között Tóth Aladár és Thomán István tanulmányai az 1928-as kinevezés, amely nyomán Dohnányi ismét a Zeneakadémia rendes tanára és igazgatója, kéziratos partiturák tucatja a d-moll szimfóniától az Ünnepi nyitányon és a szinpadi műveken át a Cantus vitae-ig, sőt még tovább az amerikai évek kompozícióiig: dokumentumok a Filharmóniai Társaság elnök-karnagyának tevékenységéről, az 1933-as nemzetközi Liszt-verseny porspektusa: a zsüri elnöke Dohnányi Ernő, a verseny győztese Fischer Annie, a résztvevők [illegible] György, Ferenczy György, Földes Andor, Hernádi Lajos, Petri Endre, Solymos Péter és Zempléni Kornél). Azután a művész-ideálok

Sáfár Pál

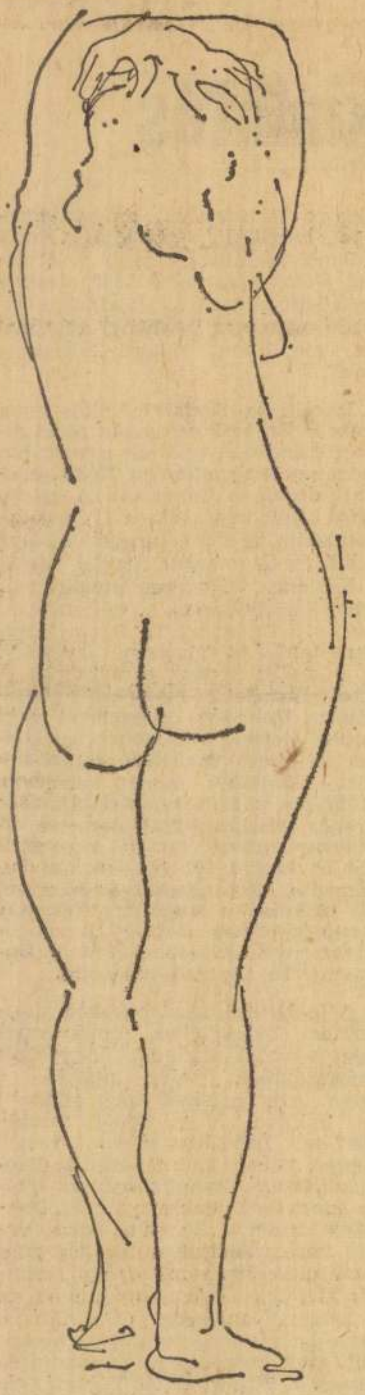

Sáfár Pál rajza

Párbeszéd

— A Gottwaldék mellett lakott az a vasutascsalád. Egyszer, vasárnap délután, megállt a házuk előtt egy Topolino, akkoriban, legalábbis vidéken, ritkán látható új kisautó. Gondolkodtunk is rajtal, hogy miféle vagyonos előkelő ismerőseik vagy rokonaik lehetnek a vasutaséknak...

— Nem a vasutasék laktak a Gottwaldék mellett, hanem volt köztük még egy ház, a Stärk suszteré.

— Amelyiken az a domború, címerformájú szürke cégtábla volt a fekete férfi és női cipővel? A házfalak közé szorult csőszerű, mély udvarban pedig a két vénecske lány, folytonosan a kertben, kapával, gereblyével a kezükben, örök férjhezmenendők, asszonyjelöltek, s az anyjuk, őszhajú kövér öregasszony, a sötét konyhában, illatos-bűzös forró lábasok és fazekak között mindig megjegyezte, hogy a Mancikám, a Jolikám kérőjét majd az ünnepen nyilatkozik?

— Persze. A szegény Stärk bácsi pedig sohasem szólt erről egy szót sem, mert tudta, hogy mindez hazugság vagy anyai álom, csak ült és ragasztott meg kalapált.

— Aztán mi is lett velük?

— Mi?! Hát nem tudod? Elégették őket, az egész családot.

— Jóban voltak ők a Gottwaldékkal?

— Hogyne lettek volna jóban. Negyven éve szomszédok. Gottwald bácsi, a sváb kékfestő, minden este hat óra tájban, munka után, kiállt a kapuba..

— ...de csak az egyik fele volt kint, a másik belül maradt, úgy támaszkodott, előrehajolva, tehát a fele kék kötény az utcán, a fele az udvarban, és türelmetlenül pislogott a szomszéd kapu felé, hogy mikor jön ki Ignác barátja egy szóra. Az egy szó másfél-két óra hosszat, a vacsoráig tartott... Ez a két iparoscsalád volt az utcánkban.

— Nem kettő volt, hanem három. Velük szemben, a mi házunk mellett, az ipartestület épü-

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 15.
XXI. évf. 42. sz. 14. lap.

~~Ez volt Irma. Hihi! Mint egy mosóporreklám. Jegyezd meg, az élet... hihi... jegyezd meg... Na, szóval bemutatlak egy olasz srácnak.~~

~~— Digó?~~

I speak a
csak nevetett,
beszédesebb l
porral sikált
gott a két k
Lassan kifogy

-kiállítás

mester valamennyi zongoraversenyét, szontáját, variációját... Mint Bartók fogalmazza meg a Musical Courier számára 1920. decemberében: „Ennek az évadnak uralkodó eseménye Dohnányi kolosszális, mondhatni rekord-teljesítménye".

Bartók és Kodály! Velük nemcsak a Tanácsköztársaság zenei direktóriumában találjuk együtt, hanem szövetségesként a Négy zenekari darab, a Táncszvit, A csodálatos mandarin szvit, a II. hegedűrapszódia, A fából faragott királyfi szvit, az Öt magyar népdal, illetve a Két ének, a Psalmus hungaricus, a Háry Sárkánytánca, a Galántai táncok, s a Budavári Te Deum világbemutatóin is, valamenyit ő vezényli, s együtt lépnek a pódiumra is, ahol Bartók I. zongoraversenyét játssza Dohnányi kíséretével vagy éppen kettejük kétzongorás koncertjére kerül sor. 1918 és 1943 között Dohnányi mint karmester (1927 óta a Filharmóniai Társaság örökös díszkarnagya) összesen 87 magyar művet tartott keresztvíz alá és ezeket 191 alkalommal vezényelte. Mi a misszió, ha nem ez? És 1935-ben a Kisfaludy Társaság Greguss-érmére Bartók II. zongoraversenyét, 1941-ben Kodály Budavári Te Deumát ajánlotta.

A jubileumi díszdobozokon, díszdoktori okleveleken, emlékérmeken, ajándék-vitrinen, ünnepélyes műsorlapokon talán átsiklik a szem. Azután ismét igazi értékekre bukkan... A Zenei Szemle 1927-es Dohnányi-száma, benne többek között Tóth Aladár és Thomán István tanulmányai az 1928-as kinevezés, amely nyomán Dohnányi ismét a Zeneakadémia rendes tanára és igazgatója, kéziratos partiturák tucatja a d-moll szimfóniától az Ünnepi nyitányon és a színpadi műveken át a Cantus vitae-ig, sőt még tovább az amerikai évek kompozícióiig: dokumentumok a Filharmóniai Társaság elnök-karnagyának tevékenységéről, az 1933-as nemzetközi Liszt-verseny porspektusa: a zsűri elnöke Dohnányi Ernő, a verseny győztese Fischer Annie, a résztvevők

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 OKT 1 5
ÉLET ÉS IRODALOM

Sáfár Pál

1021

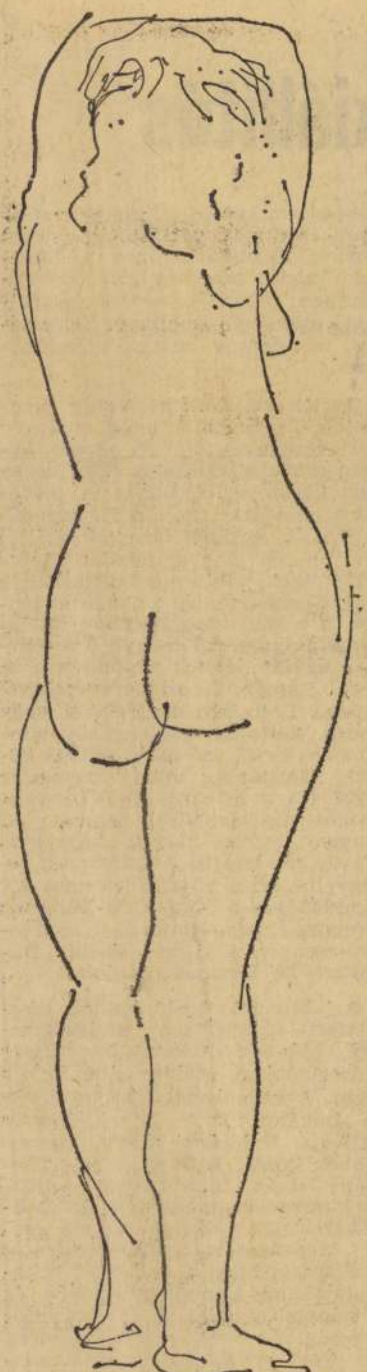

Sáfár Pál rajza

FELVESZÜNK JAVÍTÁSI, HIÁNYPÓTLÁSI MUNKÁRA

kőműves, asztalos, festő,
tetőfedő, vízvezetékszerelő,
fűtésszerelő és villanyszerelő
szakmunkásokat, segédmunkásokat.

Jelentkezés:

Veszprém, Budapest u. 5. szám alat
a munkaügyi osztályon.

Veszprém megyei
Állami Építőipari Vállalat
(609)

Sáfár Pál Gábor 2) Fakszatás.

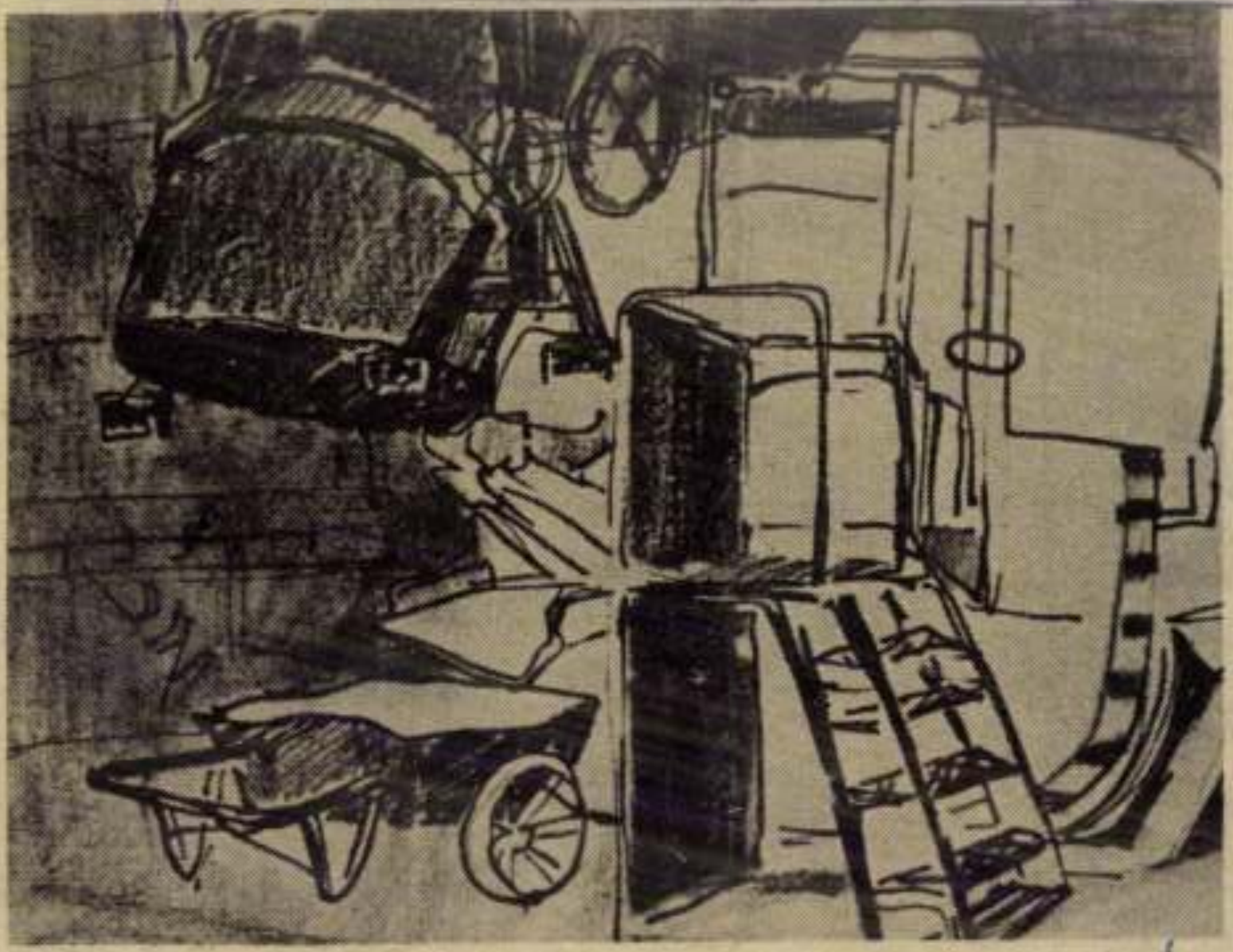

Sáfár Pál Gábor: Alumíniumolvasztó

Ismolai képek

Napló (Veszprém, 1977. aug. 27.

AZ ÖREG KIRÁLY ÉS A

Öreg Király: Nagy vihar volt aznap éjjel!

Riporter: *És akkor a sárkány lejött a hegyek közül, ugye?*

Öreg Király: Le bizony, há' má' mé' ne jött volna.

Riporter: *Miféle sárkány volt az?*

Öreg Király: A'bizony csak egy fióksárkány volt. Zöd vót a háta. Akkor még kicsi volt, félt egyedül a viharban, hát lejött.

Riporter: *És akkor elküldték az első királyfit?*

Öreg Király: El.

Riporter: *Mi lett vele?*

Öreg Király: Nem hallott róla senki.

Riporter: *Lehet, hogy meghalt?*

Öreg Király: Meg. A saját szememmel láttam. Felfalta a sárkány. De hallani nem hallott róla senki.

Riporter: *És azután elment a második királyfi?*

Öreg Király: El.

Niporter: *Azt is fölfalta?*

Öreg Király: Nem hiszem, mert sovány, csontos fiú volt; a sárkány épp akkor hullatta a tejfogait: meg aztán szeret az is jókat enni, ugye.

Riporter: *Ezt honnan tudja?*

Öreg Király: Hát nemsokra rá, hogy fogzott, már szűzlányokat rabolt.

Riporter: *Megette őket?*

Öreg király: A fene tuggya, nem látta senki, hogy mit csi-

Öreg Király: Nem tűrtük r volt úgy sokszor, hogy a nyok má' nem voltak szűz mire a sárkányhoz kerültek. kérem, vannak vitézek az udvaromban!

Riporter: *És a harmadik rályfi mikor ment a sárká ellen?*

Öreg Király: Hát volt m reggel fél kilenc is, mert mi dig késönkelő volt a lelkem

Riporter: *Úgy értem, mily sokáig ette meg az a sárká a szűzlányoknak a ...*

Öreg Király: Micsodáját?

Riporter: *Hát az életét, mi a királyfi elszánta magát.*

Öreg Király: Mire? Hogy tűrje a megaláztatást? Hát n tűrte.

Riporter: *Úgy értem, ar hogy elmenjen a sárkány len.*

Öreg Király: Volt már ú nyár utója.

Riporter: *És mi történt vel*

Öreg Király: Azt kérem r nem tudhassuk.

Riporter: *Egyedül ment?*

Öreg Király: Egyedül. Mond tuk neki, ha egyedül megye kisebb zajt csinál, fölöslege hogy kísérgessék, hát nagy fi odatalál maga is.

Riporter: *És azután mi tör tént?*

Öreg Király: Nem fogadt meg, amit mondtunk nek hogy kis zajjal járjon, me

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 MÁJ 28

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Sáfár Márta

1021

MESEKAPU

Sáfár Márta grafikája

EMBEREK —

A magyarországi asszonyoknak híre van külföldön. Szorgalmasak, háziasak. Nem véletlen, hogy a Tolnából Nyugatra vetődött németek közül gyakran jönnek vissza látogatóba olyan szándékkal, hogy innen visznek magukkal feleséget. Több ilyen házasság meg is köttetett már. De van a dolognak egy másik oldala is. Az itteni lányok közt sokan valósággal lesik, várják, hogy mikor érkezik meg a nyugati „lovag", fényes autóval, nősülési szándékkal. Mert úgy vélik, hogy a fényes autó egyben mesebeli életet is jelent. Az persze más kérdés, hogy utána végül is kénytelenek rádöbbenni a valóságra: ott sem minden tejfel. De legtöbben már előbb is póruljárnak. Az egyik bonyhádi leány — nem akarunk indiszkréciót elkövetni, ezért nem írjuk ki nevét —, ugyancsak ilyen terveket szövögetett magában. Leérettségizett, csinos is volt, úgy vélte, hogy ezzel meg is alapozhatja „karrierjét". Sőt, a „lovag" is megérkezett, fényes autón. Errefelé nagy az idegenforgalom nem megy újságszámba az autós külföldi fiatalember, s az egyikkel csakhamar összeismerkedett. A külföldi lovag meghívta kirándulásra autójával, hogy megbeszélhessék a jövőt... A kislány igent mondott, persze nem merte mindezt közölni szüleivel, hanem azt mondta, hogy egyhetes szakmai továbbképzésre küldik a munkahelyéről. A „kis kirándulásból" ugyanis egyhetes balatoni út lett. Ezt az egy hetet ne részletezzük, a lényeg az, hogy a „lovag" utána bejelentette, hogy neki sietni kell vissza Nyugat-Németországba, mert jelentkeznie kell a munkahelyén, de maga után viteti majd a lányt. Talán mondani sem kell, hogy a lány hoppon maradt, az esetről viszont mindenki tud a községben, s ez bizony nem a legjobb ajánlólevél az itthoni férfiak szemében, akik valóban számításba jöhetnének, mint élettárs.

A megye másik sarkából az ment Nyugat-Németországba, konlátogatóba, ami rendjén van. De kint maradt hossza időre — egy évig —, azzal a kolt reménnyel, hogy majd cs akad valami jó parti, s férjl megy. Akadt is szórakoztató pa ner, de házasság egyikből s lett. A lány egy év után végül hazajött. Ráadásul kénytelen v rádöbbenni, hogy meglehetős elhidegültek tőle itthoni ismer sei, nem keresik úgy társaság mint azelőtt.

*

Mórágyon Binder bácsit f szólította a tanács, ho bontsa le a részére juttatott ép letet, mert az annyira rossz áll potban van, hogy még baleset származhat belőle. Különben se lakja senki, és a faluképet rontja. Binder bácsi ezt az ép letet a régi házáért kapta jutt tásként a kitelepítéskor. Ezt v laszolta a tanácselnöknek:

— Hogy gondolja ezt, mit sz na hozzá a tulajdonosa?

A volt tulajdonosára gondo akit a háború után kitelepített Nyugat-Németországba.

Németkér községben — egyik német család alkudott e házra, amelynek a volt tulajd nosát ugyancsak kitelepített Nyugat-Németországba. Miel azonban megvette volna, leve írt a volt tulajdonosnak, ho nincs-e kifogása ellene?

Hasonló eseteket más községek ben is meséltek. Figyelemre mél dolgok találhatók ezek mögö Egyrészt kétségtelenül a marad ság. Legtöbb német család a k telepítés óta házat vett magána régi falujában, vagy másutt, an nagyon is természetes. (Nem b szélve most a sok házépítőről De úgy látszik, akad azonban mé olyan ember is, aki nem vett észre, hogy időközben eltelt hús esztendő és a megtörtént dolgo kat nem lehet semmissé tenn Vagy inkább annak a néhány visszatérő rokonnak a látogatása dominál, akinek első dolga a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JUN 3
TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

Sáfár Ágnes

1021

Gyermekrajzországban

Gyermekvilágban mások a fogalmak, a gyerekek képzeletét más álmok uralják, mint a felnőttekét. A valóság világa mesealakban tükröződik vissza a gyermekek képein, a művelődési házban megrendezett gyermekrajz-kiállításon.

Gyermekrajzországban csaták dúlnak, vértes, páncélos lovagok küzdenek és ott pompázik az erő és a bátorság díszhelyén a csikos trikós tengerész képe, napégette arcával, marcona, kalandra csábító képpel. Megnő a tanító bácsi arca, félelem növesztette nagyra, kerek, ijedt szemű lesz a portréja a katedra urának, így képzeletben.

A fantázia kiszámíthatatlan ösvényein ott bolyong a fekete képű bányászember is, sötét szénhegyek között. De a gyermekrajzképek legszebb részleteit a színek adják. Tulipiros, harsánykék, aranysárga táncol a nagymosás szürke ruhái helyett a száradó kötélen. Sugároznak a búzaföldek és aranyszínű a diószedők levegője.

Vándoroljunk csak gyermekrajzországban! Mire figyelmeztetnek a képek? Mit árulnak el a megörökített pillanatok? Sok fényt, sok örömet, napsütést, a játék, a munka szeretetét. Egy békés ország mindennapjait rögzítik. Az utcákon babakocsikat tolnak a mamák, aratnak, szenet fejtenek és űrhajók is keringnek a bolygók körül. Az iskola, a táborélet örömeit, a jelentéstétel ünnepélyes perceit, a mesék, az olvasmányok fantáziát ébresztő világát — mind megtaláljuk ezeken a rajzokon.

„A macskám és én" — Az egyik legkedvesebb képe a kiállításnak. Alkotója édesapjával utazott Bonyhádról a megnyitóra. Az önarcképnek nagy fogyatékossága van:

— Kislány! Lefelejtetted a képről a szeplőidet!

„Alvó gyerek — Kiről mintázhatta a 12 éves művész ezt a jól elkapott mozdulatot. Öccséről, bátyjáról?

— Nem. Édesapám feküdt így ebéd után...

A megnyitón kiosztották a díjakat is, 600 kép közül választották ki a teremben láthatókat.

Gyermekrajzország jutalmazottjainak itt a névsora: Sáfár Ágnes, Lipták Mária, Ambrus Gábor, János Irén, Balogh József — aranyérmesek.

Havasi Erzsébet, Gósz Edit, Mayer Mátyás, Miszlai László ezüstérmet nyertek és a bronzfokozat Kisvárdai József, Havasi Edit, Palkó Mária, Jerkovits József, Ferenc Mária, Rozs Magdolna, Kerekes Péter pajtásoknak jutott. Két dombóvári, hat teveli, hat bonyhádi és két dunaföldvári van a jutalmazottak közt és a kiállításuk a szekszárdi Soós Sándor Művelődési Házban vasárnap zárul.

M. I.

ILLYÉS GYULA:

Szerszámaink, a szavak

Beszélni a legősibb, legszenvedélyesebb társasjáték. A nyelvművelők, nyelvtisztítók, nyelvújítók mindmáig ebből élnek. Az izgalmas szellemi sport mai játékszabálya: rajtakapni valakit olyan törvény áthágásán, melynek érvényét csak ezután fogjuk kimutatni, mi, a fölkészültek, a beavatottak.

Tetten érni már most épp őket, a törvény hivatásos magyarázóit egy-egy szabály áthágásán: ez afféle válogatottak vetélkedője; felsőbbrendű élvezet; szerencsére nemcsak a szakmabeliek, hanem az akárki számára is. Ilyenben lehet részünk.

A karácsonyi könyvpiac gyékényén nem is egy igényes nyelvészeti könyv állítja meg az érdeklődő tekintetet. Grétsy László *Szaknyelvi kalauza*, Karinthy Ferenc *Nyelvelése*, Zolnai Béla *Nyelv és hangulat* című munkája és Képes Gézának bár távolabbról, de ugyancsak ezt — nyelvünk szellemének sajátosságát — érintő tanulmánya: *A magyar ősköltészet nyomairól.*

A nyelvművelés világjelenség. Különösen az úgynevezett kulturált vagy kultúrára áhító — más téren is művelődő — országokban hódít fokozódó méretekben. A *Lettres Françaises-nak* éppúgy megvan az állandó nyelvvédő rovata, akár a *Lityeraturnaja Gazetának*. Ez a tudomány tehát milliós tömegek előtt — azok mindegyre fölzúgó tapsától vagy fölsivító füttyétől kísérve — működik. Dicséretes eredménnyel csaknem mindenütt.

Magyarul ma összehasonlíthatatlanul jobban beszélünk, mint tíz, húsz vagy ötven éve. Közművelődésünk gócainak, főképp tehát városainknak nyelvére gondolok. Újságírásunk, irodalmunk nyelve határozottan jobb. Ez csaknem teljességgel nyelvészeink buzgalmának, nyelvápoló mozgalmainknak köszönhető. A küzdők és a nézők örvendetes együttműködésének.

Föl nem mérhetően szerencsés körülmény ugyanis, hogy ebbe az elmeedző társasjátékba bárki bármikor és bárhol beszállhat. Folyik természetesen körülkerített pályán is — és micsoda rangadásokkal — küzdelem s ennek puszta szemlélete is élvezetes. Ám képzeljünk el egy olyan labdarúgó-mérkőzést, amelynek során az ígérkező gólhelyzet kihasználására bárki lefuthat a lelátóról; egy olyan sakk- vagy kártyacsatát, amelyben minden kibic húzhat vagy kontrázhat.

Nem igaz tudniillik, hogy aki nyelvész-harcos akar lenni, annak behatóan ismernie kell a nyelvészetet. Elég ha csak egy csücsköt ismer, ha csak egy csonka kardot fölragad. Egy életen át vagdalózhat vele — hasznosan. Elég egy idegen szó használatát hibásnak tartanunk, és egy ország sajtótermékeinek folyamába állíthatunk kereszthálót; nem kell csak egy *úgy néz ki* féle szólás fölött pálcát törnünk, s egy kornak irodalma fölé építhetünk magunknak bírói széket.

Volt egy nagybátyám; feddően mért végig, gyenge magyarnak, hovatovább enyhén hazaárulónak tartott mindenkit, aki nem tudta a különbséget a *lenne* és a *volna* között. Jó magam is voltam iskolai polgárháború részese kivívandó a *bennünket* és *benneteket* jogát a bitor *minket* és *titeket* ellenében. Fiatalember, ha ízlelni akarod, mi a szenvedély kéje, valamint annak közhasznú kielégítése, jöjj nyelvtanbúvárnak! Professzoraid törpülnek térdedig, pusztán azért, mert rossz helyre teszi a *ha* után az *is-t!* Márpedig csaknem valamennyien rossz helyre teszik.

*

Az asztalunkon véletlen találkozót lelt nyelvészeti könyvek szerencsésen egészítik ki egymást. *Grétsy László* a hétköznapok, a gyárnegyedek nyelvét, mondhatni a gépzörej szaggatta szavakat ápolja; *Zolnai Béla* azokra figyel, amelyeket a Múzsák fönt az Olümposzon ejtenek, ott is halkan; *Karinthy Ferenc* a holnap friss, győztes magyarságáért nyargalász hetyke szabadságharcosként, látszólag csak kedve szerint, de mégis mindig előre; *Képes Géza* háromezer év mélységébe tör vissza költői szóejtésünk alaptörvényeiért.

Mi mégis bennük a közös?

A tanulság, amin a lelátó közönsége nemcsak izgulhat s derülhet, hanem okulhat is. Külön-külön nem mondják ki. A következtetésért a felelősség így hát az enyém.

A közhasznú tanulság, az irodalom területén kívül is megszívlelendő lecke az, hogy stílusuk már nemcsak a művészeknek, jelesen az írás művészeinek van. A híres francia mondás, hogy a stílus maga a jellem, ma már mindenkire áll. Hisz' manapság már mindenki ír vagy diktál, ha csak gépbe is. Alig van ember, aki ne öntené mások számára is a mondandóját s vele együtt a jellemét magnetofonba, telefonba, különféle hangerősítőkbe és hangszórókba. Egy értekezleti fölszólalás is jellemkép.

Nyelvészeink ezeddig a stílus hibákat merőben a helyes, illetve hát helytelen magyarság nézőpontjából bírálták. Könnyen ki lehetne mutatni, hogy az igazán súlyos stílushibák nemcsak magyarul helytelenek, hanem — egy mélyebb ok folytán — angolul, ukránul, spanyolul vagy japánul is.

Egy kórtünet jelentkezik bennük, és kér — általános gyógyítást.

Csak egy példát.

Nyelvészeink legszívósabb — s legkevésbé hatásos — küzdelme az utóbbi évtizedekben a *felé* névutó hibás használata ellen folyt. Fölhívásunk régóta nem a megye közönségének szól, véleményünket nem a megjelentekkel közöljük, borainkat nem a lengyeleknek, gyümölcsünket nem Ausztriának szállítjuk, hanem a megye közönsége felé, a megjelentek felé, a lengyelek és Ausztria felé. Petőfi még a királyi székbe lőtte nyilait, a király arcába vágta sértéseit. Félős, hogy ezek is, azok is egy mai költeményben csak a szék, az arc felé szállnának.

Azaz talán el sem érnék.

Igéretét Antonius még Cézárnak tette. Mi a különbség, ha csak Cézár *felé* tette volna? Nem kevesebb, mint hogy biztosítja magának a visszahúzódást, a félreállást. Mert hisz' nem jelölte ki határozottan a célt. Mert hisz' nem ragaszkodott ahhoz, hogy szava egészen Cézárig érjen el.

Ez a nyelvi tünet tehát egyben kórtünet is. Az elszemélytelenedésé; az eldologiasodásé. Az irodalomban már untig megtárgyalt elidegenülésé.

Gondolatim minden reggel
Mint a fürge méh,
Repkedtek a friss meleggel
Rózsáim felé.

Csokonai azt az árnyalatot akarta kifejezni: maga sem tudja, hogy repke gondolatai elérték-e a rózsákat; ő csak abban bizonyos, hogy kibocsátotta őket. Ez helyes, világos álláspont. Az alábbi mondat azonban se nem helyes, se nem világos; illetve épp azért nem helyes, mert nem világos: „Az özvegyi nyugdíj nem postázása miatt a tanács méltányveti fel az elégtétel adás kérését a központ felé." Ez nyelvészetileg és emberileg egyaránt helyesen így hangzik: A tanács a központtól elégtételt kér.

Ez a köntörfalazó, lapuló, mondhatnám sunyi stílus a közönséges szervek működésének meglazulásához, az emberi érintkezés elemberietlenedéséhez vezet. Így nem emberek beszélnek, hanem gólemek, gépek. Gépek! A kibernetika karakánabb.

*

Egy példa is elegendő érzékeltetni, hogy a nyelvművelés immár távolibb területeket is érint, mint amit mind eddig a legmerészebb képzeletű nyelvtudósok maguknak igényeltek. A szótisztítás a fogalomtisztázáshoz vezet. A fogalmak rendbe tevése pedig a tények rendbe rakására buzdítja mindazokat, akik a világ megismerését a világ megváltoztatásával fűzik egybe. A világos beszéd már önmagában — állásfoglalás?

Igen.

„Kialakulóban van nálunk egy esztétikai tolvajnyelv, egy kritikai zsargon, melyen a beavatottak társalognak egymással, de az olvasó nem érti." Ez eddig pontos, hűvös, tudományos megállapítás. Ám hallgassuk meg, hogyan folytatódik egy mondatnyi átvezető nélkül. „Keresett, bonyolult, nyakatekert stílus, rengeteg előkelően hangzó műszóval, a műveltség, a kaszthoz tartozás fitogtatása, ám a mélyén nincs semmi; halandzsa, szürke, unalmas hülyeség az egész, az ötlettelenség, a szellemi impotencia elkendőzése, félelem a világos beszédtől, nehogy valami »ideológiai hiba« csússzon a szövegbe." Karinthy Ferenc gerjed ilyen indulatra, egyébként fölényes, tréfás — a képzett nyelvész, a képzett író erényeit társító — nyelvészeti fejtegetései során. De engedjük, hadd adja ki a haragját. „Aki belepillant a folyóiratok, az újságok kritikai rovataiba, az elő- és utószavakba, a vitacikkekbe, és álvitacikkekbe, tapasztalni fogja, mennyire elharapózott nálunk ez a dagályos, nagyképű, az igazi problémákat megkerülő semmitmondás, s milyen szerepe van a tiszta elvek és gondolatok elködösítésében, az irodalmi gőz szétárasztásában. Bizisten, elfog a méreg, ha csak így szó kerül is rá: látom már, neki kell menni egyszer ennek a kásahegynek, s egy általános iskolai nyelvtankönyv segítségével szétszedni fontoskodó, szörnyszülött mondatait, kezdve már azon, hogy hol az alany és hol az állítmány..."

Nem röstellendő titkot árulok el azzal, hogy Karinthy Ferenc bölcsész-filológiai doktor, olasz jövevényszavainkról készített kitűnő munkája alapján. Fölkészültségével nem él vissza, sőt feledtetni igyekszik; aprónak álcázott súlyos témáit könnyedén, mosolyogva tárja elénk, tömör humorral, az „utca embereinek nyelvén" — úgy értve ezt: mintha az utcán összeakadva velünk, két kézfogás rövid szünetében indokolná elfojthatatlan méltatlankodását, visszatarthatatlan főcsóválásait.

Könyvének címe az, ami népszerű hírlaprovatáé: *Nyelvelés*. A szokatlan cím épp azért szerencsés, mert nem szabályos — olyan területen, mely a szabályoké — és mert nem a tiszteletre méltó nyelvtudományt idézi, hanem annak egy nem tiszteletre, hanem eredményre pályázó bajnokát. Nyelvelni csak a figyelem fölkeltése végett nyelvel. Valójában nyelvet köszörül. Nem a sajátját, mert az már elég éles, hanem a mienket, mindnyájunkét; mégpedig mindnyájunknak, vagyis a köznek abban az érdekében, amely *felé* az új nyelvtudomány, örvendetes megfigyelésünk szerint, oly készségesen lépi át hagyományos határait.

*

Grammatici certant — a nyelvvizsgálók harcolnak, s nyilvánvalóan azért nem tudják abbahagyni a harcot, mert a törvény, amelynek paragrafusait ők — áthágásaik után — kellő szigorral rendszerezhetik, természetesen maga is változik, bontja a rendet. Kettős az ok hát a harcra, a hasznot és élvezetet szerző szellemi vetélkedőre.

Anyanyelvünkön kifogástalanul beszélni, mint mondtuk, ez az izgalmas elmesport a föld minden részén hódít. Semmi kétség, a civilizáció egyik tünete, olyan értelemben, hogy a civilizáció egy közösség tagjainak, a civiseknek, a civileknek, már békén, szóértésen — tehát nem fegyveren — alapuló rendjét jelenti. A nyelvművelés világjelensége a szerencsések közül való. Megszállottjainak buzgalmát csak helyeselhetjük, még akkor is, ha a kártyajátékosok vagy a meccslátogatók szenvedélyességébe esnek. Működésük — még akkor is, midőn egymás haját markolásszák — a jövőt szolgálja. Szerszámokat és eszközöket tisztítanak. Az eszmecsere közlekedő eszközeit, a megértés és egyetértés szerszámait. Nyelvérzékünk finomulásával eszméink finomodnak, így van. Sőt: fülünket élesítve agyunkat élesítjük.

Afféle bevezetőül, nyelvészeink rangos — világmérkőzésbe is benevezhető — teljesítményeinek részletezése elé szántam mindezt, s íme, kifogy a papír, hogy e részleteket bemutassam. A szerkesztőség megtisztelő fölszólítására válaszom első mondata az volt: „nyelvünk állásáról" nem bírálatot, legfeljebb alkalmi beszámolót, afféle helyszíni tudósítást írhatnék: amiként, mondjuk, a Duna — állandóan folyó — vízállásáról, egy hadjáratról, egy soha meg nem szakadó olimpiáról. Nem mint bíró. Mint egy a sok küzdő közül.

Ivan Sadr szobra: A proletárnak az utcakő is fegyver.

Váci Mihály: **HAZATÉRÉS**

Boldog, ki hazára lelt, s hazatalált,
kinek a honban otthon is sugárzik,
— világban van hazája, hazában népe,
a népben rokona, rokon közt igaz testvér,
családjában szerelme, szerelmében társa,
ki tisztaság tükre, ablaka a világnak.

Ifjúságom gyalogútjairáncolják tenyered.
Sorsodban a kor szigorú képletei égő
nagy rózsákként kiteljesednek.
Élő sebként örökké vallomásra ihletsz,
s a fájdalom minden kombinációit
tanítod életed tisztán írt jegyeivel.

Úgy térek hozzád, térded átölelve,
mint minden ösvény hízelgő folytatása.
Megjöttem — küszöb elé út, megtiporva,
kilincsre fáradt kéz, lehajlok;
megérkeztem, mélyről szivárgó szó a szájra,
elhoztam részleteim gazdagságát,
hogy végösszegét kimondd;
— világnyi ősz roppant termését
betakarítottam — idegyűjtve eléd,
hogy kiválogasd a gyümölcsökből a magot,
amire szüksége lesz a tavasznak.

Csanády János: **HADAK UTÁN**

A társtalanság förtelmes éjszakáit
diadalmas nappalok ragyogása
váltogatta. Ki szabadságot áhít,
ott ment mind a kemény-fejű csapatban;
a fényes szélben vad dalok lobogtak
indulót öntudatos csikaszoknak,
s a lányok piros arca majd-kicsattant —
de igéret volt még élet s jövő:
szivünk szerelmét a zengő magasban
csattogtatta csak a zászlóvivő!

Ki vitte hű zászlónkat, merre vitte,
ki tudja már azt? Szivünk elkerítve
nemegyszer jött a szerelem, a nő,
s ki zord sorsát feloldva benne hitte,
tovább forgott csak magát keserítve:
mint ketrecbe zárt vad, — magánya nő;
nem szállhat már forrongó táborokba
szivét hadak szivében százszorozva!

A nép között, a dolgos nép körében
találhat hű tanút csak vén pörében;
a társtalanság förtelmes éjszakáit
szerelmes nappalokra váltva át —
hol eljuthat, ki szabadságot áhít
ős-dolgok élő törvény-sugaráig,
ahol a fényben otthon és család;
míg a rónákra ködök települnek,
— elcélzott célok, sebek elévülnek —
és kinn az éjbeszálló hold-rajoknak
egében ezüst antennák lobognak!

FIATALOK A MÁGLYA KÖZBŐL

Látogatások az angyalföldi művésztelepen

Budapest, XIII. kerület, Máglya köz 1., 2., 3. és 4. A Thälmann utcai lakótelep egyetlen épülettömbjében, négy lépcsőházban, húsz-egynéhány műteremlakásban 30 képzőművész. Jobbára fiatalok, de olyan fiatalok, akiknek nevét már országszerte ismerik.

Milyen szobrokat, képeket láthatunk mostanában az angyalföldi művésztelepről?

Kalló Viktor. Nevének említésekor mindjárt a Köztársaság

Kalló Viktor—Skoda Lajos: Emlékműterv.

téri mártíremlékmű jut mindenki eszébe, hiszen ezzel lépett az igazi alkotók sorába. Most újabb emlékművel folytatja a sort: a lakótelepre menet, a Béke téren érdekes építményt láttunk:

— Skoda Lajos architektúrája új felszabadulási emlékművünkhöz. Kétfigurás kompozíció lesz, hamarosan leleplezik. Ketten készítettük a mártíremlékművet is, s ez a vázlatban levő szintén közös tervünk.

Hatalmas kötömböket kézzel és lábbal szétfeszítő figura, csupa erő, csupa robbanás. Munkásmozgalmi emlékmű, még nem tudni melyik város, melyik terére.

Úgy látszik, a hegesztőapparát végképp szobrászszerszám is lett. Ezzel készíti pécsi bányászfiguráját Kalló, s ezt láttam felszerelve a szomszédban, *Segesdi György* műtermében is.

— Persze annyi a hátrányom, hogy Kalló maga is géplakatos volt valaha, nekem meg csak a nagyapám volt bádogos. Lehet, hogy az ütött vissza? — Aztán komolyra fordítva: — Nem a technikától lesz modern a szobor, de a technikát is jól meg kell választani.

Igen, a Segesdi-szobrokhoz általában a fém súlya, szilárdsága kell. Ezért is nagyszerű alkotás a Daidalosz, a Castro-portré, ezért kifejező az Aratónő, a Prométheusz. S ezért volt az alig 30 éves fiatal kommunista szobrásznak szép sikere a velencei biennalén is.

— Kőszobrot soha nem csinálok. Mondanivalómhoz a fém durvasága, elevensége kell. Nem is mindenféle fémé. A bronzról már lemondtam, az acél vonz.

Két műteremlakásban négy fiatal festőt látogattunk meg egyszerre. A Vecsési névtábla mögött Vecsési Sándor és V. Bazsonyi Arany, az Óvári mögött Óvári Sándor és Aczél Ilona festőművész dolgozik.

Vecsési Sándor és *V. Bazsonyi Arany* kiállítás utáni, illetve kiállítás alatti napokat élnek. Mindkettőjüknek néhány hónapja volt önálló tárlata, s Vecsési Sándor most kapta meg a nagydíjat a fiatalok stúdiójának e napokban is nyitva tartó idei bemutatkozásán. De ennek ellenére sem érezni nyugalmat a műteremben. A helyiség egyik falán hatalmas karton és kis vázlatok — ez a rész a férjé a műteremből. Zalaegerszegre készít egy hatalmas pannót, ritmusosat, vidámat, színeset. Aztán előkerül a vázlatos mappa is: van miből válogatni a riporthoz illusztrációnak.

Óváriéknál *Aczél Ilona* a grafikus. Ő rajzol többet kettőjük közül, grafikus alkat, mondja a férje. De azért sikeres sgraffitója ott díszíti a sárospataki lánykollégiumot és Keszthelyen a Nemzeti Bankot. *Óvári László* pedig a hatvani pártházhoz készített falképéből vetít részleteket. Most mindketten táblaképen dolgoznak, a felszabadulás 20. évfordulójára, pályázatra.

Segesdi György: Vázlat.

Napokig jártunk a Máglya közben, sok művésznél megfordultunk, még többhöz nem jutottunk el. Benyomásainkat talán így lehetne összefoglalni: fiatal, felelősségteljes alkotók. Szurcsik János például, aki azért nem akart nyilatkozni:

— Tavaly nagyon sikeres évem volt. Egyéni kiállítás, Munkácsy-díj, KISZ-nagydíj, Tornyai-plakett. De közben attól tartok, elvesztem a lábam alól a talajt. Parasztgyerek voltam, parasztfestőnek tartom magam, s főiskolás korom óta nem élek közöttük. Most tennem kell valamit, de erről ne írjon, ilyet nagyon sokan

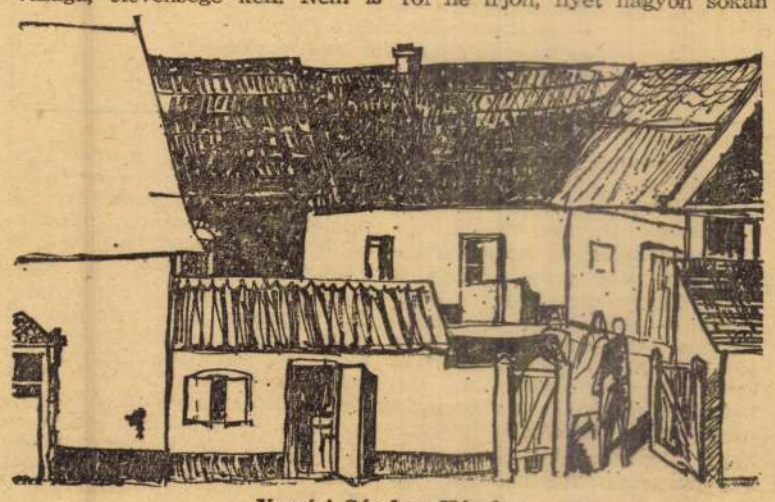

Vecsési Sándor: Házak.

Szurcsik János: Pihenő.

és nagyon szívesen mondtak régebben. Majd ha eltelik egy-két év, remélem, találkozunk kiállításon vagy itt a műteremben...

Valami ilyesfélét érez, s erről beszél Szurcsikhoz hasonló szerénységgel Kovács Ferenc:

— Nem nosztalgia ez, több annál. Mindenkinek tartoznia kell valahová, s ha az elmúlt éveket folytatom, elfelejtek, elvesztek valamit.

Szobrai ott állnak a köztereken, az aulákban, a díszcsarnokokban. Még innen van a negyvenen és egyik legtöbb megbízást kapó szobrászunk. Minden oka megvan az elégedettségre, mégis elégedetlen. Elégedetlen, szelíden, reklám nélkül, befelé.

Mint a többiek. Nyugtalanságuk soha nem önző, de a ma művészetéért, a mi társadalmunkért való termékeny indulat. S valójában ez a művészet nagyszerű lényege.

Rózsa Gyula

SPANYOL KÖLTŐK

*Miguel Hernández:**

A SZOMJAZÓ KASSZIDÁJA

A sivatag homokja
vagyok és szomjazom.
Oázis a te szájad:
honnan nem ihatom.

Száj, mely nyitott oázis,
honnan ihat a pusztaság is.

Hűs pont egy perzselő, vad
világnak közepén
a tested, mely sosem volt
másé, csak az enyém.
annak, ki szomjan hal s a föld alá jut.
Tested elzárt-bezárt kút

(1941)

* Az új spanyol irodalom egyik legnagyobb alakja, Federico Garcia Lorca mellett, s a spanyol szabadságharc igen nagy hatású énekese. Francóék börtönbe vetették és ott is halt meg 1942-ben.

*Luis Cernuda:**

VÁNDOR

Ó, visszatérés! Csak annak való ez,
ki hosszú éveken és utakon keresztül
elfáradt és most sóvárogva vágyik
földjére, házába, barátai körébe,
a szeretetre, mit bizton remélhet.

De te? Te nem gondolhatsz visszatérni,
a multhoz nincs utad, csak mész előre,
ifjan s vénen: függetlenül örökre,
fiad nélkül, ki rád akart akadni,
Ulisszesz-ként bolyongsz, de nem vár
sem Itaka, sem Penelope téged.

Menj, menj előre és ne vágyj már visszatérni,
utad és életed végéig tarts ki híven,
ne számíts könnyebb sorsra, a végzeted kövesd csak:
menj ismeretlen földeken tiporva,
a már leselkedő halállal szembenézve.

VÉGH GYÖRGY fordításai.

* Cernuda tevékeny szerepet játszott a spanyol polgárháború idején. Utána emigrációba ment, Mexikóban halt meg huszonötéves számüzetés után, 1963-ban, váratlanul.

Zalka Máté eddig publikálatlan levele Nyikolaj Osztrovszkijhoz

Kedves Nyikolaj!

Levelezésünk félbeszakadt. Te nem írsz nekem: ez érthető, de miért nem írtam én?... Ezt meg kell magyaráznom. Ma vallatóra fogtam magam, szigorúan és szenvedélyesen fagattam magamat, és a következő párbeszédet folytattam önmagammal:

— Te, Zalka, miért nem írtál Osztrovszkijnak az utóbbi időben? — Néma csend, Zalka lesüti szemét, feszeng. Jobbjával végigsimítja borostás állát, de csak szuszog és hallgat.

— Hát, tudja... — kezdi, de elhallgat. A vallató nem sürgeti, hiszen nem ellensége Zalkának, inkább barátja. Adjunk neki időt gondolkodni, összegezni, hadd mondja el nyíltan, őszintén, tiszta szívvel mindazt, amit helytelen eljárásáról mondhat.

*— No, igen. Tudja, én egy kicsit úgy éreztem, hogy vétkeztem Osztrovszkij ellen. Első ízben mi, a Molodaja Gvargyija hasábjain találkoztunk egymással, ahol tőle Az acélt megedzik, tőlem A bolygók visszatérnek jelent meg. Akkoriban Annuska, mármint Karavajeva többször is megkért: „Gyere, Máté, keressük fel Osztrovszkijt. Érdeklődik utánad, olvassa a regényedet és nagyon tetszik neki. Ezenkívül segítenünk is kell Osztrovszkijon, lakásgondjaiban. Hiszen te házat építesz, íróházat." Megígértem Annuskának, hogy meglátogatjuk Osztrovszkijt. Kétszer már majdnem sikerült is, de az utolsó percben hol Annuskát hivatták a pártközpontba, hol engem akadályoztak halaszthatatlan ügyek. Így aztán elvtársam lakásügyéről is megfeledkeztem. Osztrovszkij aztán Szocsiba utazott, s ott csak 1933-ban találkoztunk, amikor engem ott „autóskarambolom" következményeiből gyógyítgattak.**

És akkor, midőn első ízben látogattam el az Orjohovaja utcára — szégyelltem magam. Igen, szégyelltem magam. Nyikolaj azonban baráti szeretettel, szemrehányás nélkül fogadott. Már első ízben említette, hogy vágyódik vissza Moszkvába. Mondta, hogy a pártközpontban Szaltanov, Gorsenyin és más elvtársak is megígérték neki a lakást, de a moszkvai tanács csak halogatja az elintézést.

Első találkozásunk nem ismerkedés volt, hanem két olyan jó barát viszontlátása, akik régóta közelről ismerik egymást — már első szavainkkal egy rég megkezdett, befejezetlen beszélgetést folytattunk.

Úgy távoztam tőle, mint a mulasztást elkövető ezredkomisszár a hadosztályparancsnoktól, aki fejmosás helyett baráti tanácsokkal látta el. Távozásomkor még vétkesebbnek éreztem magam, de megbocsátottam bűnömet azzal a feltétellel, hogy teljesen pótolom a mulasztottakat.

Hogy milyen benyomást gyakorolt rám Osztrovszkij? Mondhatni: erősen ellentétest. Mindenekelőtt felfrissített. Mert az, hogy Nyikolaj ágyához van láncolva, tehetetlen, nem lát és a többi — mindez csak külsőség. A lényeg szerint vasgyúró, vitéz legény és harcias — igen, most is megérződik benne a vöröskatona. Teli van életakarással és szereti mindazt, ami körülötte történik. Az arcvonalon érzi magát, mégpedig előretolt állásban... Az pedig, hogy testileg olyan, amilyen — egészen mellékesnek látszik, ez nem a lényeg és igaz, hogy irtózatos, de legyőzhető, időleges. Biztos, hogy nem végleges.

... Ha érzéseim úrrá lesznek rajtam, alig tudom könnyeimet visszatartani.

Langyos este volt, amikor távoztam Osztrovszkijtól Az Orjohovaja utcán nekem rontott házigazdám kutyája, s én ahelyett, hogy feléje sújtottam volna, odanyújtottam a kezemet. Az állat megérezte, hogy őszintén megsimogatnám, odajött, én megcirógattam, és ezt gondoltam:

— Milyen kiegyensúlyozott ember Nyikolaj Osztrovszkij! Vajon mitől ilyen?

És eszembe jutottak frontbajtársaim, lovasok, bakák... A sok harcban megedzett emberek rögtön megérzik a veszélyben a barát biztos karját — olyan emberek ők, akik sokat éltek meg már együtt, közös harcokban.

Ez a harci közösség volt Nyikolaj első iskolája. Kisfiúként került felnőttek csapatába, akik úgy bántak vele is, mint egymással. És micsoda felnőttek voltak! S hogy hogyan fogadták maguk közé a legénykét? Mint „eszeveszett kis vakmerőt". Így lett mindnyájuk kedvence.

Amikor pedig más környezetbe, a háború utáni Komszomolba került, már „harcedzett"

* Zalka Mátét elgázolta egy autó.

A HÁROM PINTÉR MEGHÍVJA ÖNT

SÁFÁR PÁL

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1989. FEBRUÁR 4-ÉN
SZOMBATON DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ
1989. FEBRUÁR 4. – MÁRCIUS 2.
11.00 ÓRÁTÓL – 23.00 ÓRÁIG

HÁROM PINTÉR ÉTTEREM
BUDAPEST V., VÁCI UTCA 69.

SATYA '89.

SATYA PAL

ugyan nincs hiány, falveinkben jó, ha ugat.

Sáfár Pál

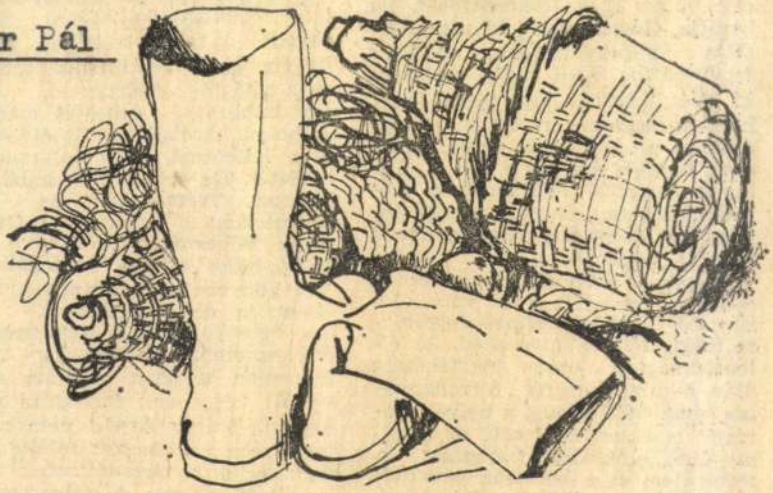

Sáfár Pál rajza

ÉLET ÉS IRODALOM Bp

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 19. XXII. évf. 33. sz. 9. lap.

ellenforradalmárok közé soha nem került volna; mégis szemlélőként élte volna át az eseményeket, ha barátja, Gáspár Bubu ki nem mozdítja passzivitásából. Amikor fegyvert fog, nem tudja, miért és ki ellen harcol. Nem veszi észre, hogy valójában a szocialista társadalmat, a „jót" védi. Csak annyit érez, barátja mellett a helye. Úgy hiszi: elegendő lelkiismerete szerint cselekedni, és nem ismeri fel, hogy azt fenyegeti veszély, amért ő is él, dolgozik.

Magában hordozza az aktív és tudatos forradalmárrá válás lehetőségét, átalakulásának folyamata mégis félúton megreked. Az ellenforradalmi erők megfékezése után a mindennapok forradalmában nem találja meg a nelyét. Barátját is elveszíti, s vele az érzelmi úton elfogadott irányítást. A történelem és a barátság nem tudja befejezni művét, a lehetséges derül ki, mi lett Testvér András további sorsa.

Thiery Árpád az olvasót készteti a továbbgondolkodásra. Vajon egyedül ő felelős-e azért, amiért hagyta kárba veszni saját értékeit, és a világtól elzártan él, „mint egy hatalmas, sebesült madár"? A hozzá közelálló barát elvesztése arra kötelezné, hogy folytassa az ő életét. De értelmetlen halála valójában Testvér Andrást vitte zsákutcába; a forradalmár Gáspár Bubu félbeszakadt életműve viszont teljes értékű, önmagában is.

A könyvbeli író, akinek a főhős elmondja élete történetét, nem tud belenyugodni a rokonszenves, értékes ember kallódásába. A befejezetlen történet jó húsz évvel ezelőtt véget ért; folytatása megíratlan. Thiery Árpád nem nyugtatja meg az olvasót; főhőse nem foglalja el a társadalomban az őt megillető helyet. A félbeszakított

nyegét kut
máló szituá
jelenkor és

FODC
Pé
tétlen
szövö
fölfejt

Sáfár Pál

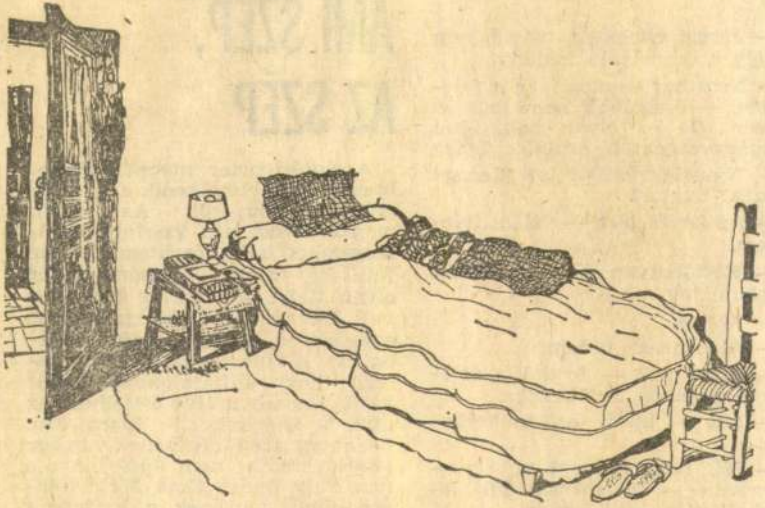

Sáfár Pál: Volna hol

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 7.

XXIII. évf. 27.sz. 10. lap.

— Amennyi egy nyugagyra kell.

— Nincs énnekem nyugágyam — így a kiszolgáló kislány.

— Nem baj — mosolyog a feleségem. — Legalább nem kell rá vászon. De ez olyan bolt, ahol nyugágyvásznat is árulnak. Igaz?

— Nyugágyvásznat is? Mennyi tetszik? Egytíz?

— Az kevés lesz — véli a feleségem.

— Kettőhatvan — próbálkozik az eladólány.

— Az sok.

— Akkor nem tudom.

— Maga se? — fordul a feleségem az eladó férfitárshoz.

— Mit — kérdi az takarékosan.

— Hát hogy mennyi a nyugágyravaló — világosítja föl leánykollégája készségesen.

— Mondjuk: kettőnyolcvan? — saccol a férfi összeráncolt homlokkal.

AMI SZÉP, AZ SZÉP

A rádióriporter imponáló magabiztossággal elmélkedik a fiatalok műveltségigényéről. Az egyik megkérdezett ifjú szerint a művészeteket hathatósabban kellene tanítani, mert úgymond „van olyan fiatal, aki azt se tudja, ki volt Beethoven". A hallgató előbb egyetértően bólogat, majd zavarba jön. A riporter ugyanis hozzáfűzi, hogy a fiatalokban József Attila szavaival élve észlelhető az „Éhe a Szépnek..." Igaza van. Csakhogy szép idézésének van egy szépséghibája: nem József Attila írta. Ady Endre *Csák Máté földjén* című versének a harmadik strófája így kezdődik:

„Éhe kenyérnek, éhe a Szónak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 JUL 7

ÉLET ÉS IRODALOM

Sátár Pál
grafikusművész

1021

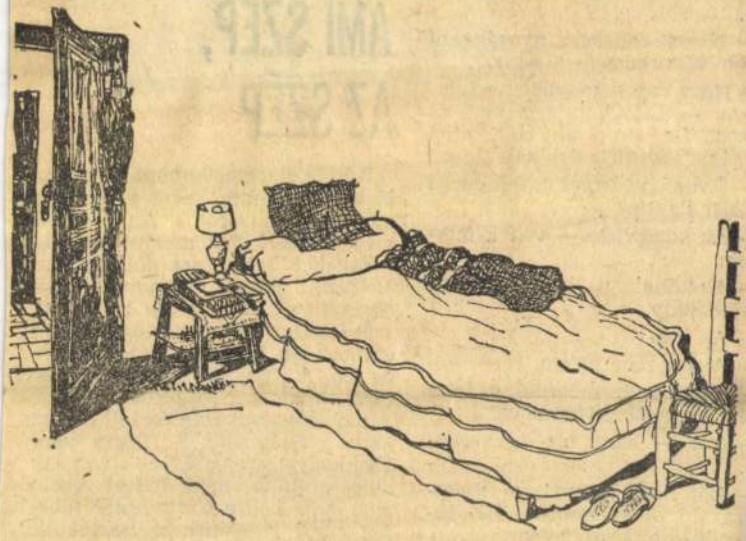

Sátár Pál: Volna hol

— Egy nyugagyra va
— Az mennyi?
— Amennyi egy
ll.
— Nincs énnekem n
így a kiszolgáló kis
— Nem baj — mosolyog a fele-
gem. — Legalább nem kell rá
szon. De ez olyan bolt, ahol
ugágyvásznat is árulnak. Igaz?
— Nyugágyvásznat is? Mennyi
szik? Egytíz?
— Az kevés lesz — véli a fele-
gem.
— Kettőhatvan — próbálkozik
eladólány.
— Az sok.
— Akkor nem tudom.
— Maga se? — fordul a fele-
em az eladó férfitárshoz.
— Mit — kérdi az takaréko-
.
— Hát hogy mennyi a nyug-
ravaló — világosítja föl le-
kollégája készségesen.
— Mondjuk: kettőnyolcvan? —
ol a férfi összeráncolt hom-
kal.

AZ SZÉP

A rádióriporter imponáló magabiztossággal elmélkedik a fiatalok műveltségigényéről. Az egyik megkérdezett ifjú szerint a művészeteket hathatósabban kellene tanítani, mert úgymond „van olyan fiatal, aki azt se tudja, ki volt Beethoven". A hallgató előbb egyetértően bólogat, majd zavarba jön. A riporter ugyanis hozzáfűzi, hogy a fiatalokban József Attila szavaival élve észlelhető az „Éhe a Szépnek..." Igaza van. Csakhogy szép idézésének van egy szépséghibája: nem József Attila írta. Ady Endre *Csák Máté földjén* című versének a harmadik strófája így kezdődik:

„Éhe kenyérnek, éhe a Szónak
Éhe a Szépnek hajt titeket..."

SÁFÁR PÉTER

Magyar Nemzet

Szerda, 1982. november 24.

Kiállítási körjárat

A Várpalotától Újpalotáig

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA C-épületének földszintjén grafikáinak és néhány festményének kiállításával emlékeztek meg Vadász Endréről, azaz érzékeltették a veszteséget, ami ennek a komoly, tiszta művésznek az öngyilkosságával — öngyilkosságba hajszolásával — érte a magyar piktúrát. Negyvenhárom éves volt 1944-ben, már túl a munkaszolgálat testi-lelki megrázkódtatásain, talán már úgy vélte, hogy megúszta enynyivel, amikor megkapta az újabb behívót — és inkább a halált választotta.

Szegeden született, és *az alföldi táj mindvégig meghatározó élménye maradt.* Romantika nélkül szemlélte a világot, munkáin semmiféle megszépítő szándék nem érhető tetten. *„... a szél, a sár"* című rézkarcán például az alig jelzett sivár tájon két parasztember igyekszik egy tanya felé, szemmel láthatóan minden egyes lépésért megküzdve a süvítő széllel. A falusi élet olyan jeleneteit rögzítő rajzain, mint a *Bajai halpiac* vagy a *Nagybányai vásár*, de még festményein — *Falu télen, Téli táj* — sincs nyoma semmiféle kedélyes népieskedésnek, a látvány lakkozásának. Ellenkezőleg: a közvetlen élményt mindig valami enyhe szomorúság fátyolozza el. Képein humor rejtezik a színadásban, de ez a humor is tartózkodó *(Téli mese)*. Mintha egy szemérmes, gátlásos lélek küzdene a kifejezésért, szerényen, s olykor mélabúsan — pedig pályája igazán ígéretesen indult, a harmincas években már külföldön is kezdett neve lenni...

A tárlaton ceruzarajzai, rézmetszetei és néhány ex librise elsősorban a grafikussal ismertet meg, a festő háttérbe szorult.

LEHETŐSÉG NYÍLT képzőművészeti bemutatók rendezésére az *Építési és Városfejlesztési Minisztérium továbbképző központjának épületében* (II., Csalogány utca 23.), mégpedig egy földszinti termet és a föléje boruló galériát is igénybe véve. *Sáfár* Péter festőművész, ki a meghívón annyit mond el magáról, hogy harminchárom éves, a főiskolát 1974-ben végezte és Bernáth Aurél, valamint Iván Szilárd voltak a mesterei, mindkét szintet benépesítette munkáival.

Két tanulmányút anyagát helyezte el a földszinten: 1978-ban a Károlyi-alapítvány vendégeként dolgozhatott Vence-ban, az idei évben pedig régi orosz építészeti emlékeket „portretírozott" a Szovjetunióban. Sajátságos, hogy stílusa is változni látszik e két út hatására — a Dél-Franciaországban készült tusrajzai *(Károlyi-alapítvány parkja, Kaktuszok)*, vízfestményei *(Agave, Elvirágzó yukka)* Matisse-os könnyedséget mutatnak, míg a *Kolomenszkojesorozat* aprólékosabb. Az emeleten részben korábbi munkái (az *Apám* című, biztos kezű szénrajz és a nagy jellemzőerejű *Anyám*, mindkettő 1975) mellett figyelmet érdemel színészportré- vagy szereprajzsorozata is 1979-ből, továbbá színes kréta arcképeinek sora „mai fiatal"-típusokról (1982-ből), közbül pedig klasszikus finomságú kis rézkarcok, valamint szellemesen nagyvonalú papírmetszetek vonják magukra a tekintetet. Legeredetibbek azonban kerámiatálai — eredetiek abban az értelemben, hogy *Antibes*-ot idézik, az egyik ovális tálon elénk is hozva a fallal övezett, parányi városkát, de még inkább szellemét: a picassói kerámiatréfák keletkezésének helyszínét!... Egy szegletes formájú tál, a *Szobám*, alkalmasint ösztöndíjas idejének színterét örökíti meg, a kandallóval, régi faajtóval; egy másiknak a címe *Ágyam*, ez Van Gogh-idézet; a legszellemesebb talán a kerek síkba kiterített *Karosszékem*. Olyasmit hozott haza ezekben a tálakban Sáfár Pál, amit érdemes volna folytatnia itthon is. Aztán még megnézzük holbeini érzékenységű *Annáját*, egy alvó kisgyermekről készült rajzát, tudomásul vesszük *Mesterek* című gobelinjének lefojtottan merész színadását és megállapíthatjuk, hogy zavarba ejtő fiatal művésszel ismerkedhetünk meg, akinek sokoldalúságából még minden lehet.

KITŰNŐ FELKÉSZÜLTSÉGŰ grafikus *Domokos* Géza, akinek a *Ferencvárosi Pincetárlat* (IX., Mester utca 5.) mutatja be az utóbbi öt évben készült munkáit. Ironikus alaptermészetű művész; ha egy formás női testben gyönyörködik, akkor az élményt úgy adja tovább, mintha azok a formák egy börtönfalon rakódnának ki valóságos és képzeletbeli foltokból; a rab képzelgésének tárgya, a rab képzeletéből kivetítve. Karikaturisztikus szemléletére vall egy mellkasi röntgenfelvétel felhasználásának módja egy egész sorozaton át — kezdve az *"Átlátok rajtad"* kézenfekvőbb ötletétől az absztrahálta bb *Pózig*, melyen a röntgenképkivágat fölött egy rúzsos női ajk-lenyomat szokatlan összefüggést hoz létre.

De úgy is jellemezhetnénk Domokos Gézát, mint polgárpukkasztó hajlandóságú művészt *(Transzcendens etűdök* című ciklusa egyik darabjának ez a címe: *Ürkorszak, avagy hogyan szeretkezzünk a súlytalanság állapotában?;* a problémát elénk tároló színes rajza egyébként tökéletesen artisztikus, majdhogynem sterilen szép). És még talán azt is el kell mondani Domokos Gézáról, hogy a grafika műfaji lehetőségeinek végigpróbálása mellett — hisz a kis tárlaton szinte minden technikának szentelt lapot — olyan vicceket is tud, mint a *pop*osan igazi tíz- és húszfilléresekkel nyomatékosított *Anyagi ösztönzés*, illetve a fordítva sokszorosított *Epigonok:* egy *nyomat*-figurát ceruzarajzzal, vagyis *kézi* munkával másol át újra meg újra...

A LILA ISKOLA aulájában, Újpalotán (XV., Kavicsos köz 4.) *Mérei* Árpád szobrászművész kiállítása látható. Megint egy fiatal művész, harminchárom éves; a főiskolán *Vigh* Tamás tanítványa volt. Kisplasztikái során előbb csak messziről végigtekintve, azt látjuk, hogy hullámzik a gipsz, fodrozódik az ólom; nagy lendületű, izgatott-izgalmas körvonalak rajzolódnak elénk.

Közelebbről aztán: a *Repülési kísériet* kis ólomfigurájában keménykalapos-peterines úriemberre ismerünk, aki két karját széttárva, nekifutásból felrepülni kíván. Lebeg rajta minden; karjai vállban elforgó gépalkatrészek lehetnének, mint Léger festményein. A romantikus öltözet és a groteszk mozdulat közt éppúgy belső ellentét feszül, mint a krúdys elegancia és a figura esetlen henger-idomai közt.

A nekifutást már követi is a *Zuhanás*, ám ezek az alakok zuhanó angyalok, letaszítottak. Szárnyaik merevek és szokatlan szögből metszik a levegőt. Meglehet, hogy e szárnyszerkezetek anyagi valójától ösztönözve hozta létre a művész az *Angyalok harca* című kompozíciót, immáron négy egymásba gabalyodott szárnyvitorlával, vitorlabárddal... És miközben körbejárjuk őket és további társaikat, figyelve, hogyan változik mindegyik, mint vetül egymásra szárny és pajzs, köpeny, dugó-sisak-fej, hogyan váltanak át fényre és árnyékra: rendkívüli képességű fiatal szobrász jelentkezésének örülhetünk. Hisz mozgalmassá tudja tenni még a *Godotra várva*-jelenet út menti árokpartját is, az elcsüggedt és bizalmatlan várakozókkal..., s talán itt, talán valamelyik másik szobra előtt fog eszünkbe jutni Boccioni, Umberto Boccioni, az ő szobrainak hullámzó dinamizmusa. S ha eddig nem vettük volna észre, hogy *újfuturista* művésszel van dolgunk, akkor majd meggyőz Mérei Árpád remek *Macskája*, ez az öntestéből majdhogynem kilépő, nagy, fekete állat, mely még a vasmacska-szimbólumot is megérteti velünk egyetlen szemvillanás alatt, és belátjuk azt is, hogy a macskahát gömbszerű, ezt sem tudtuk eddig, habár könnyelműen mondogattuk, hogy a macska „összegömbölyödik"... Lám, még állatszobrot is lehet csinálni, ez a téma sincs kimerítve, *csak* tehetség kell hozzá.

Ember Mária

Moszkvai tudósítónk hírmagyarázata

Jövőbe tekintés

VILÁGSZERTE nagy érdeklődés, fokozott figyelem előzte meg az SZKP Központi Bizottságának hétfői tanácskozását. Teljes joggal, hiszen Leonyid Brezsnyev halála óta első ízben tartott rendes munkaülést a testület, és főtitkári minőségében először mondott beszámolót a tíz nappal ezelőtt egyhangúan megválasztott Jurij Vlagyimirovics *Andropov*. Azóta megkezdődött a beszéd értékelése. Moszkvai megfigyelők mérlegre teszik az állásfoglalás részleteit, és a jövő szempontjából igyekeznek meglelni a beszéd hangsúlyait.

Az első értékelések arra mutattak rá, hogy az expozé nagyobb része a szovjet *gazdaságpolitikára* összpontosított, ezzel foglalkozott a beszédnek mintegy a *négyötöde*. Andropov főtitkár többnyire nem említett számokat — a részleteket a Legfelső Tanács mostani ülésszakán a szakágazatok képviselői elemzik —, inkább *irányzatokat* vázolt föl. Nem annyira a múlt, az elért eredmények felé pillantott, mint inkább *a jövőbe nézett*, következésképpen előadói beszéde szinte programszerűen fogalmazza meg, hogy a „gazdasági fejlődés üteme növekedjék, abszolút számokban mérve is legyen nagyobb a nemzeti jövedelem, emelkedjék az ipar és a mezőgazdaság termelése, valamint a kiskereskedelmi áruforgalom". A feladatokra serkentés a beszéd gazdaságpolitikai részének az egyik fő jellemzője. A reális, az adottságokat és a helyzetet szépítés nélkül, pontosan fölmérő elemzésben az SZKP főtitkára határozottan sürgette a jobb munkát: „A fő feladat, hogy a gazdasági vezetést, az irányítást, tervezést, a gazdálkodási mechanizmust minden területen minél gyorsabban tökéletesítsük."

SOKAT TETTÜNK már, mondotta Jurij Andropov, de a tizenegyedik ötéves terv céljainak a valóra váltásáért nehéz és feszített munkát kell végezni. Az előirányzatok a gazdaság minden ágazatát átfogják. Andropov közülük kiemelte a fogyasztási cikkeket gyártó iparágakat, és azt hangsúlyozta, hogy ezek növeljék a termelésüket. Szólt azokról a hatalmas anyagi és pénzügyi sarkall: *új szemléletre*. Persze, megfelelő gazdasági és szervezési feltételek szükségesek ahhoz, hogy az új megközelítési mód eredményt hozzon. Olyan körülményeket kell teremteni, amelyek között a minőségi, a termelékeny munkát, az ötletet és a vállalkozó kedvet jutalmazzák, és fordítva, a rossz munkát, a hanyagságot és a felelőtlenséget anyagilag és erkölcsileg egyaránt büntetik. Az utóbbi időben — mondotta a KB főtitkára — „arról beszélnek, hogy az egyesülések és a vállalatok, a kolhozok és a szovhozok önállóak legyenek. Elérkezettnek látszik az idő arra, hogy a *gyakorlatban* is áttérjenek e kérdés megoldására".

AZ ÁLLAMI gazdaságirányító szervek közül Andropov csak a közlekedési minisztériumot bírálta konkrétan, általánosságban megjegyezte viszont, hogy „nem tekinthető normális állapotnak", ha több egyszerű áru termeléséről csak a központi tervhivatalban tudnak dönteni, holott erről a helyi szervezeteknek kellene határozniuk.

Tükrözi ez a reálisan kiegyensúlyozott elemzés azt az igyekezetet, amellyel a szovjet népgazdaság lépni próbál a minőségi ismérvek szabályozta, lendületesebb, igényorientáltabb termelésre képes szerkezet felé. A beszámoló nem keltette azt a benyomást, hogy mindez egyik napról a másikra megvalósítható, azt viszont leszögezte: a népgazdaságban sok megoldásra érett kérdés halmozódott föl. Ezekre meg kell találni a válaszokat, mert általában „néhány jelszóval a dolgok nem mozdulnak a helyükről", nincs „kész recept", és értékelni kell az összes hazai és külföldi tapasztalatot.

A külföldet a gazdasági alapvetésben itt-ott már érintette az SZKP főtitkára. Andropov összefoglaló jelleggel szólt a párt külpolitikájáról. Elmondotta, Leonyid Brezsnyev halála „feltételezésekre" indított egyeseket külföldön az SZKP és a szovjet kormány „jövendő külpolitikai irányvonaláról". De ez a politika — húzta alá — *nem változott*, célja továbbra is az, hogy a nemzetközi küzdőtéren *béke és nyugalom* legyen. A külpo-

Parlamenti küldöttségünk bécsi programja

Bécsben kedden folytatódtak a magyar—osztrák parlamenti tárgyalások. Mint korábban arról hírt adtunk, az országgyűlés küldöttsége *Apró* Antal vezetésével hétfőn érkezett ötnapos hivatalos látogatásra Ausztriába.

A magyar delegáció kedden Bécs nevezetességeivel ismerkedett, majd látogatást tett dr. Rudolf Kirchschläger szövetségi elnöknél, és dr. Willibald *Pahr* külügyminiszternél. Anton *Benya*, az osztrák nemzeti tanács elnöke kedden ebédet adott a magyar parlamenti küldöttség tiszteletére.

Péter János fogadta a szír békemozgalmi delegációt

Péter János, az országgyűlés alelnöke kedden fogadta a hazánkban tartózkodó szír békemozgalmi küldöttséget, amelyet Abdel Gani *Kannut*, az Arab Szocialista Párt főtitkára, a szíriai nemzeti haladó front és a szír béketanács végrehajtó bizottságának tagja vezet.

Szabadságot Nelson Mandelának!

Trevor *Huddleston*, angol érsek, a brit apartheidellenes mozgalom elnöke a közelmúltban nemzetközi kampányt indított Nelson *Mandela*, az Afrikai Nemzeti Kongresszus egyik vezetője és harcostársai szabadon bocsátása érdekében. A kezdeményezéshez csatlakoztak a Magyar Szolidaritási Bizottságban tömörült társadalmi és tömegszervezetek is.

A dél-afrikai fajüldözők immár két évtizede szembehelyezkednek azzal a világméretű szolidaritási kampánnyal, amely határozottan elítéli a dél-afrikai rendszer jogtipró tevékenységét, követeli a bebörtönzött dél-afrikai hazafiak szabadon bocsátását, s az alapvető szabadságjogok biztosítását Dél-Afrika elnyomott népei számára.

A világ haladó közvéleményével együtt a Magyar Szolidaritási Bizottság tagszervezetei is követelik, hogy haladéktalanul helyezzék szabadlábra Nelson Mandelát, s a többi bebörtönzött dél-afrikai politikai foglyot.

Gyáravatás Aleppóban

Ünnepélyes gyáravató keretében Aleppóban, Szíria második legnagyobb városában átadják rendeltetésének az Egyesült Izzó és az NDK Limess cég által közösen szerelt, illetve épített aleppói fényforrásgyárat.

Az átadáson beszédet mondott A. *Khaddoura*, a szír kormány gazdasági miniszterelnökhelyettese, aki meleg szavakkal méltatta az átadásra kerülő gyár jelentőségét és Szíria, valamint a szocialista országok közötti baráti együttműködést. A megnyitó ünnepségen hazánkat *Zsigmond* Zoltán nagykövet, *Dudics* István kereskedelmi tanácsos valamint a *Horváth* Pál vezérigazgató-helyettes vezette Tungsram-delegáció képviselte.

Délszláv klub Pécsett

Az országban a pécsi az első olyan *szerb-horvát nyelvű klub*, amelynek saját székháza van és az kifejezetten erre a célra készült. A délszláv ház december 3-án nemzetiségi ünnep keretében nyitja meg a kapuit.

A folyamatos bevándorlás következtében ma már Pécs az ország egyik legnagyobb délszlávok lakta városa és többségében délszlávok — bosnyákok — lakják a Pécs környéki falvakat is. Az új ház mindenekelőtt a szerb-horvát anyanyelv és a nemzetiségi honismeret ápolását segíti, s arra is lehetőséget ad, hogy itt fogadják a szomszédos Jugoszláviából érkező hivatalos vendégeket.

Safcsák Judit, III. évf.
A táj-és kertépítészet képeiről.

4. Családi ház kertépítészeti terve
(Safcsák Judit III. évfolyam)

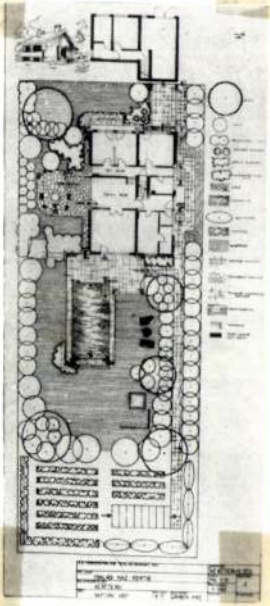

Magyar Építőművészet, 1984, 5., 17. old.

Sáfrán György farehas

Győri Szemle 1941. 186.

A győri ipar történetéről

TERMÉSZET ÉS MŰVÉSZET

NATURE AND ART

PRÍRODA A UMENIE

28. 02. 1998–25. 03. 1998

A Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatóinak kiállítása

Exhibition of the students of the Hungarian Academy of Fine Art

Výstava študentov Vysokej Školy výtvarných umenì v Maďarsku

K-13428

Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatóintézet Könyvtár Budapest

Revízió
1999

GALÉRIA MEDIUM

SZLOVÁK KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI AKADÉMIA, POZSONY
ACADEMY OF FINE ART AND DESIGN, BRATISLAVA
VYSOKÁ SKOLA VÝTVARNÝCH UMENÍ, BRATISLAVA

SÁFRÁN Dóra

1973
Budapest
1996
Magyar Képzőművészeti Főiskola, Budapest, festő szak
Hungarian Academy of Fine Arts, Budapest, Painting Department

Csoportos kiállítások / Group Exhibitions

1997
„Foton", Picasso Point
„Lépcsőház", Magyar Képzőművészeti Főiskola, Budapest
"Staircase", Hungarian Academy of Fine Arts, Budapest

Napló, 1997. szén falon 129x209 cm · *Diary, 1997. charcoal on wall 129x209 cm*

SAFRANEK Károly

Erasmus str. 15.
D—4000 Düsseldorf

1923. május 24-én Budapesten született. Tanulmányai: festészet és szobrászat a budapesti Képzőművészeti Akadémián, később festészet és grafika a düsseldorfi Művészeti Akadémián, munkaszemináriummal kapcsolódva.
Mint szabadfoglalkozású festő és kerámikus él Düsseldorfban, 1965-től a düsseldorfi Népfőiskolán többek között a kerámia, rajz és festészet docense.

Kiállításai:

1973—1975	Höhr — Grenzhausen
1975	Hetjens-Múzeum Düsseldorfban
1977	Egyéni kiállítása a Henkel & Cie. Gmbh cégnél Düsseldorfban
1977—1979	Höhr — Grenzhausen
1981	Pécsi Galéria

Geboren am 24. Mai 1923 in Budapest.
Studium: Malerei und Bildhauerei an der Kunstakademie Budapest, später Malerei und Grafik an der Düsseldorfer Kunstakademie, anschließend Werkseminar Düsseldorf.
Lebt als freischaffender Maler und Keramiker in Düsseldorf; seit 1965 Dozent für Keramik, Zeichnen und Malen u. a. an der Volkshochschule Düsseldorf.

Ausstellungsbeteiligungen:

1973—1975	Höhr — Grenzhausen
1975—	Hetjens — Museum in Düsseldorf
1977	Einzelausstellung bei Henkel & Cie. Gmbh in Düsseldorf
1977—1979	Höhr — Grenzhausen
1981	Galerie zu Pécs

A művész portréfotóját Kálmándy Pap Ferenc készítette. Katalógusterv: Pinczehelyi Sándor
F. k.: Pinczehelyi Sándor 81-4296 Pécsi Szikra Nyomda

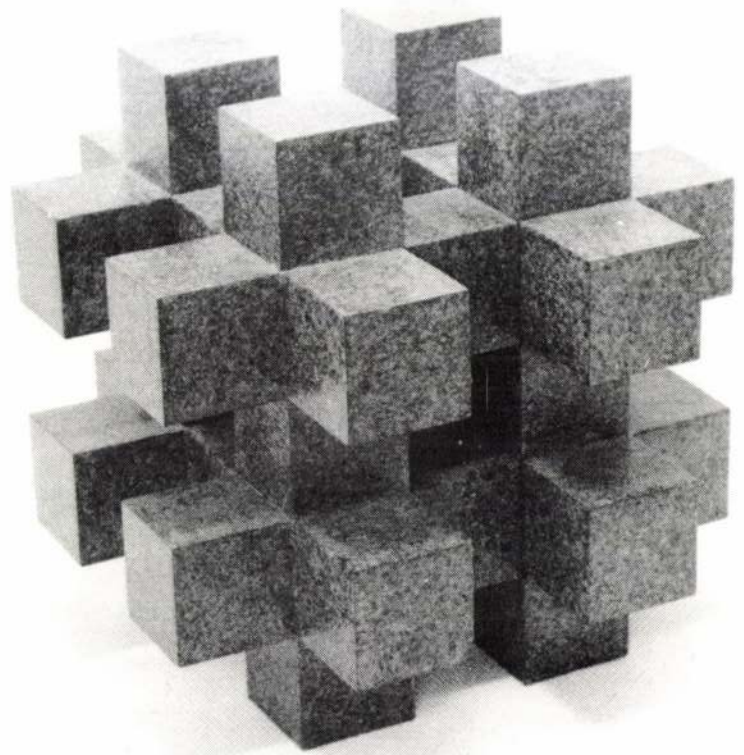

110

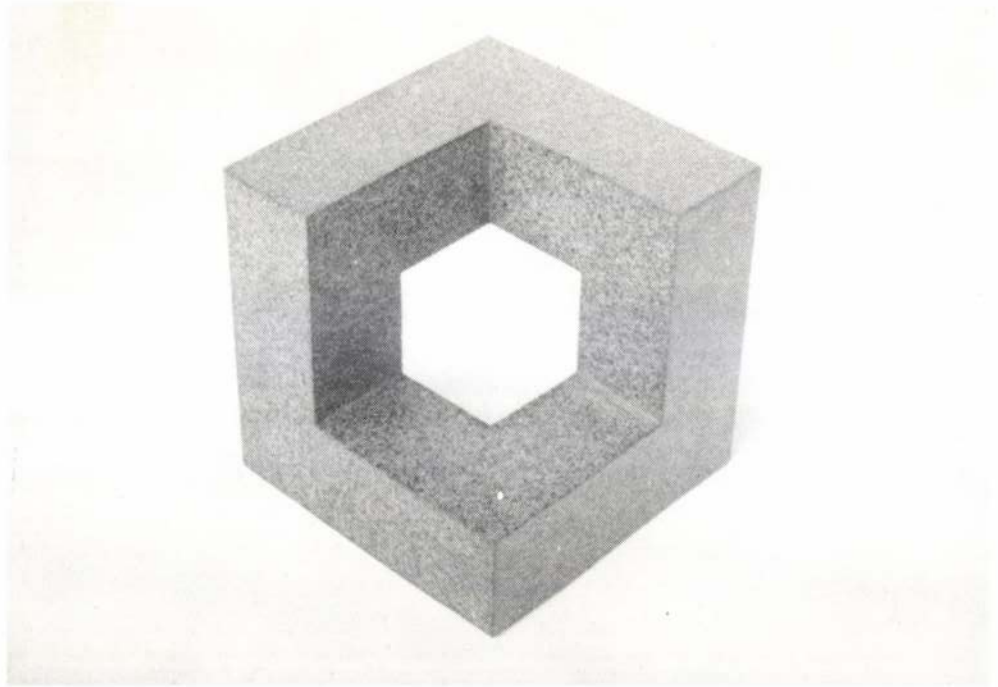

107

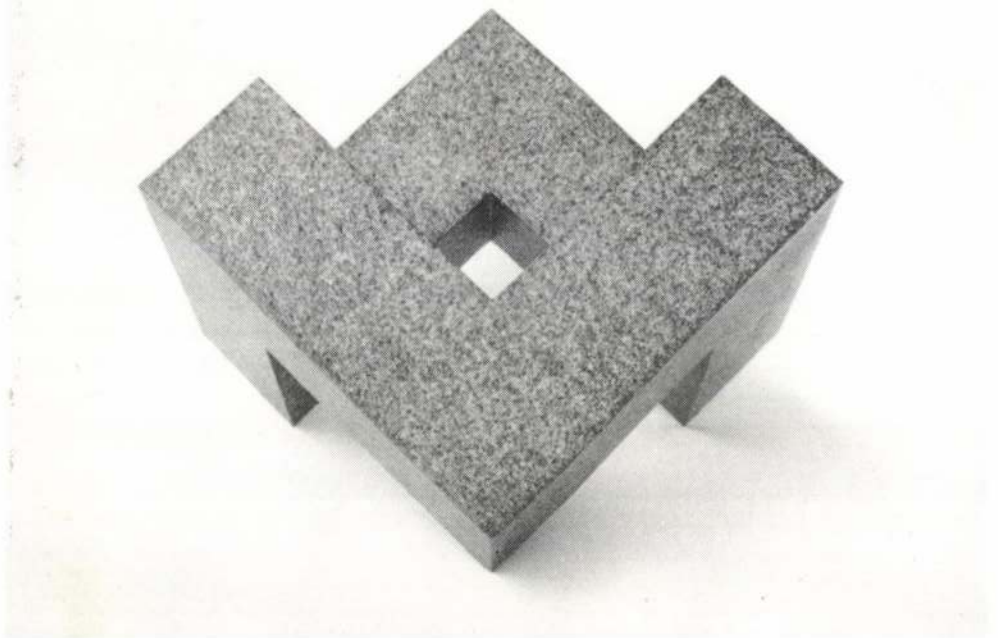

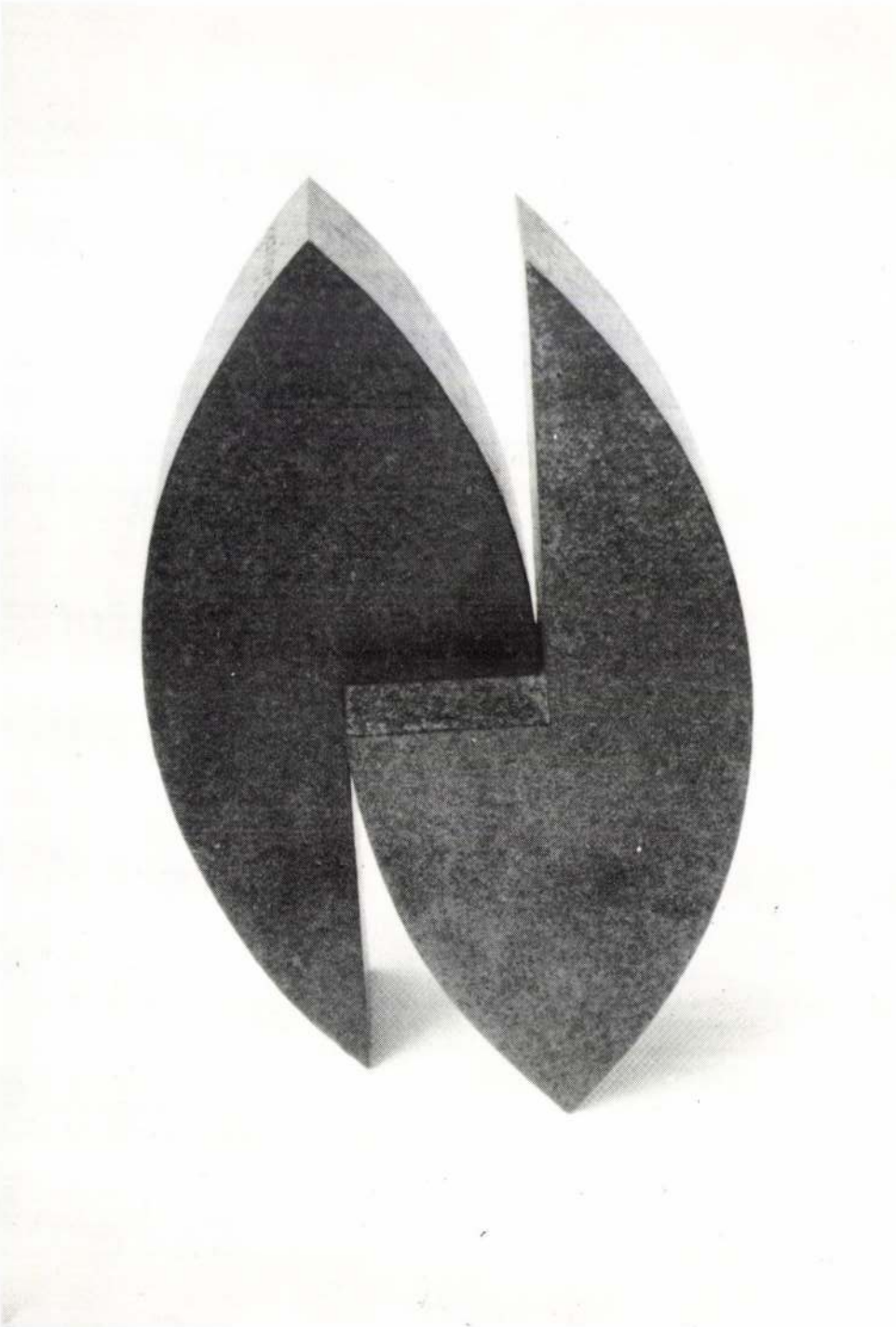

126

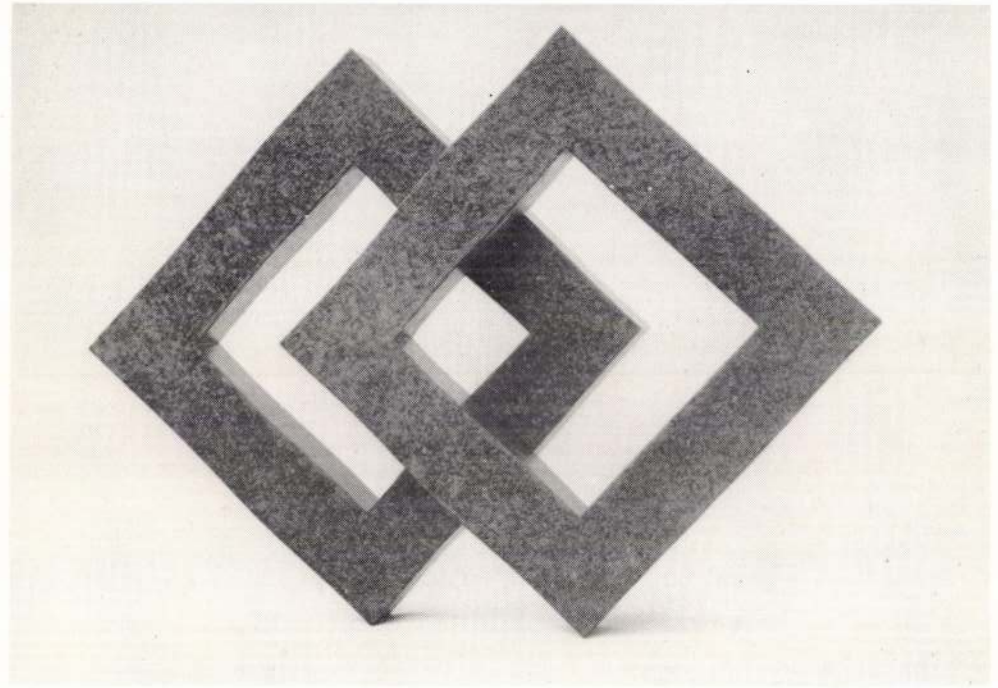

125

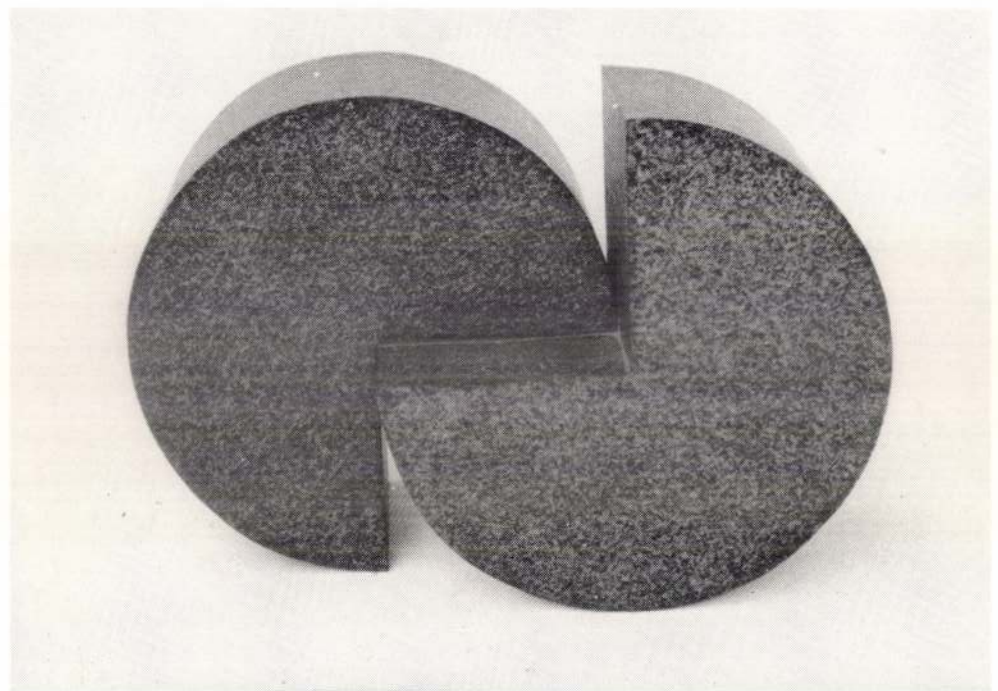

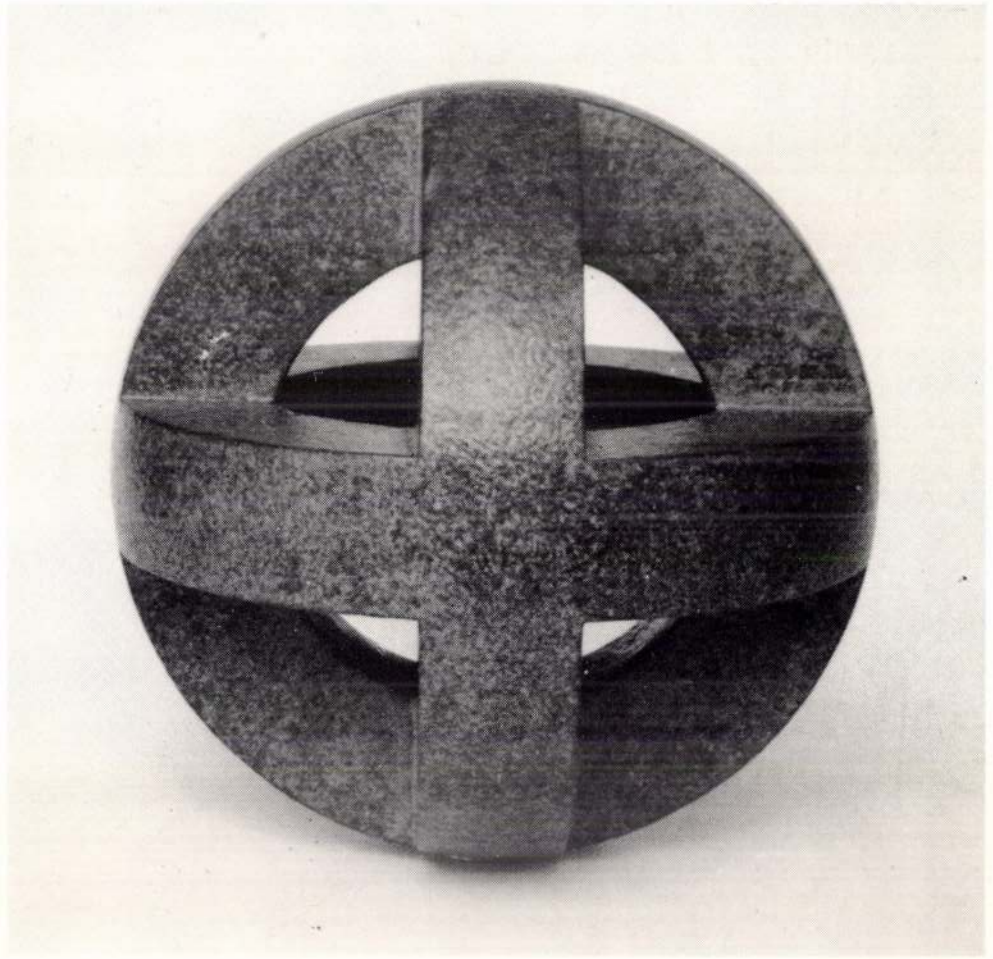

112

109

101.	Gömbváltozat, pozitív	Kugelvariation, positiv
102.	Gömbváltozat, negatív	Kugelvariation, negativ
103.	Lánctagok	Kettenglied
104.	Kocka, két részből	Würfel, zweiteilig
105.	Kockakereszt, pozitív	Würfelkreuz, positiv
106.	Kockakereszt, negatív	Würfelkreuz, negativ
107.	Derékszögű kompozíció	Rechtwinklige Komposition
108.	Egymásba kapcsolódó korongok	Ineinandergreifende Scheiben
109.	Egymásba kapcsolódó háromnegyedes korongok	Ineinandergreifende Dreiviertelscheiben
110.	Kocka kockákból	Würfel — Würfel
111.	Gömbkereszt I	Kugelkreuz I
112.	Gömbkereszt II	Kugelkreuz II
113.	Áthelyezett félgömb II	Versetzte Halbkugel II
114.	Kocka — kereszt I	Würfelkreuz I
115.	Kocka — kereszt II	Würfelkreuz II
116.	Láncoszlop részlet	Einzelemente für die Kettenstele
117.	Korongoszlop részlet	Einzelelemente für die Scheibenstele
118.	Áthelyezett félgömb I	Versetzte Halbkugel I
119.	Gömbváltozat II	Kugelvariation II
120.	Háromszor kivájt gömb	Dreifachgehöhlte Kugel
121.	Gömb, két részből	Kugel, zweiteilig
122.	Kúpos korong hengerekkel	Konisches Objekt aus Scheiben und Zylindern
123.	Áttört koronglapok	Objekt aus Scheiben
124.	Gömbváltozat I	Kugelvariation I
125.	Egymásba kapcsolódó üreges négyzetek	Ineinandergreifende Hohlquadrate
126.	Egymásba kapcsolódó, álló háromnegyedes körrészlet	Ineinandergreifendes Dreiviertelkreiselement (stehend)
127.	Csoportosított gömbök	Kugelgruppierung
128.	Háromszögű piramisrelief I	Dreieckpyramidenrelief I
129.	Négyszögű piramisrelief	Viereckpyramidenrelief
130.	Egymásba kapcsolódó, fekvő háromnegyedes körrészlet	Ineinandergreifendes Dreiviertelkreiselement (liegend)
131.	Negyedgömb hengerekkel	Viertelkugel mit Zylinder
132.	Keresztoszlop	Kreuzstele
133.	Oszlop korongokból	Scheibenstele
134.	Oszlop kúpokból	Kegelstele
135.	Oszlop körrészletekből	Kreiselementstele
136.	Gömboszlop	Kugelstele
137.	Láncoszlop	Kettenstele
138.	Négy kockalap	Objekt aus vier Quadraten
139.	Négyzetes relief	Quadratrelief
140.	Kúpos relief	Kegelrelief
141.	Kocka-relief	Würfelrelief
142.	Háromszög—négyszög relief	Dreieck — Quadratrelief
143.	Derékszög és kocka relief	Winkel- und Würfelrelief
144.	Pozitív és negatív üreges négyzetek	Hohlquadrat positiv und negativ
145.	Derékszögek reliefje	Winkelrelief
146.	Relief négyzetekből, pozitív	Relief aus Quadraten, positiv
147.	Relief négyzetekből, negatív	Relief aus Quadraten, negativ
148.	Három, háromszögű piramis relief	Dreier — Dreieckpyramidenrelief
149.	Üreges négyzetek reliefje	Hohlquadratrelief
150.	Félgömbök reliefje	Halbkugelrelief
151.	Kúp relief	Kegelrelief
152.	Négykörös relief	Vierkreiselement — Relief
153.	Kocka-kereszt relief	Würfelkreuzrelief
154.	Háromszög relief	Dreiecksrelief
155.	Piramisok háromszögben	Dreieckspyramiden — Relief
156.	Négy-négyzet relief	Vierquadratrelief
157.	Körelemek reliefje	Kreiselementrelief
158.	Relief három- és négyszögekből	Relief aus Quadraten und Dreiecken

SAFRANEK

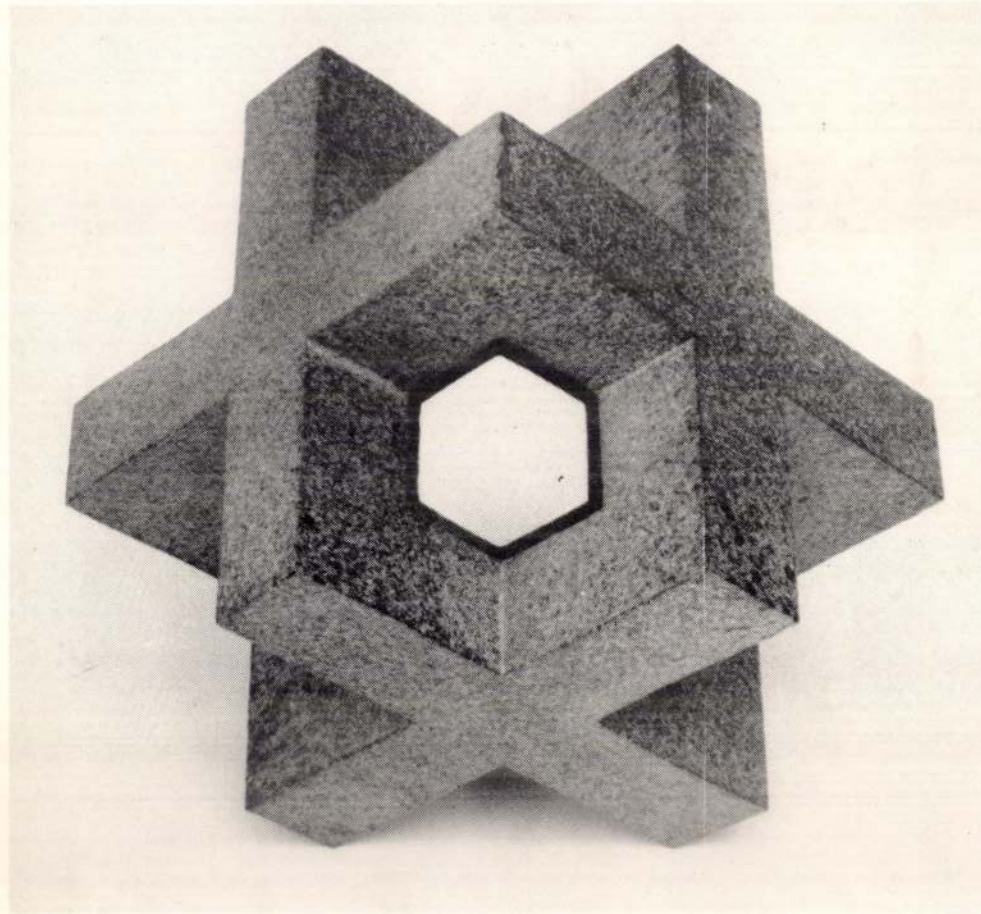

115

PÉCSI GALÉRIA
(SZÉCHENYI TÉR)
1981. NOVEMBER 8—29.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1981 NOV 6

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Safranek Károly

Dunántúli Napló

Kerámia plasztikák

Safranek Károly kiállítása

1021

Safranek Károly 1923. május 24-én született Budapesten, a budapesti Képzőművészeti Főiskolán festészetet és szobrászatot tanult, később a düsseldorfi Művészeti Akadémián folytatta tanulmányait. Jelenleg ugyanitt szabadfoglalkozású festőként és keramikusként él, ahol a Népfőiskola kerámia, rajz- és festészeti tagozatának docense.

Számos nyugatnémet kiállításon mutatta be műveit, alkotásaival a magyar közönség először találkozik pécsi kiállításán, ahol 58 kerámia plasztikát állít ki, melyek legfőbb jellemzője geometriai szerkesztettségük, a négyzet, a kör, a kocka és a gömb alapelemeiből, illetve ezek szegmentálásából épített tárgyak magabiztos technikai biztonsága.

A kiállítást 1981. november 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor nyitja meg dr. Takács István egyetemi tanár, a POTE Szemklinikájának igazgatója. A bemutató megtekinthető 1981. november 29-ig, naponta 10—18 óráig, kedd szünnap.

(P. S.)

si Tanárképző Főiskola új, korszerű nyelvi laboratórium
Szo

ák?

atban sa-
áshoz, az
kommuni-
tuációkat
ly Rouse,
ora még
tett eh-
ituáció-

A képességek k

Pártmunka

Safranek Károly

1021

1981. XI. 24. 20.55.Tv S.J.né.

Stúdió'81 Kertő mégsé,

- És most üljünk repülőgépre, és utazzunk Pécsre.

Zzene.Z.

- Kétezer évvel ezelőtt a római birodalom idején, Sophianaenak hivták Pécset . 20 évszázad telt el azóta. Sokféle nép élt itt. Emléküket, ma múzeumok őrzik. Nehéz munkáról és kemény harcokról tanuskodnak,ezek az emlékek. A várostteljesen elpusztitani azért egyik nép sem tudta. Pécs, ma a fővárosu után, az ország legnagyobb kulturális,központja és gyönyörü város. Ez itt a Széchenyi tár. Itt van a Pécsi Galéria.

/ zene.

- A Galériában, most Safranek Károly kiállitása látható.

Sàfràny Imre festő /Zentàn, Jugoszlàviában élő művész/

Művek nem említve

1966. feb. 21 Magyar Szó

Keresztényi János: Kódmezővàsàrhelyi festők
Sàrlata Zentàn

Sáfrány Imre, festő

SÁFRÁNY IMRE jugoszláviai magyar festőművész 52 éves korában elhunyt. Rézkarcaival, írásaival is gyakran jelentkezett a vajdasági újságok, köztük az újvidéki Magyar Szó hasábjain.

– : Hú

8

Népszabadság, Bp. 1980 máj. 8.

Sáfrány Imre
festőművész

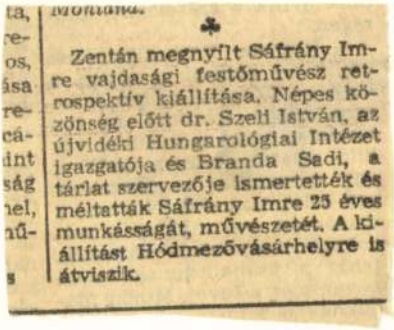

ta, re- os, ása re- cá- int ság hel, nű- s

Montana.

♣

Zentán megnyílt Sáfrány Imre vajdasági festőművész retrospektív kiállítása. Népes közönség előtt dr. Szeli István, az újvidéki Hungarológiai Intézet igazgatója és Branda Sadi, a tárlat szervezője ismertették és méltatták Sáfrány Imre 25 éves munkásságát, művészetét. A kiállítást Hódmezővásárhelyre is átviszik.

Magyar Nemzet 1976. XI. 21.

Sáfrány Imre

Forrás 1976

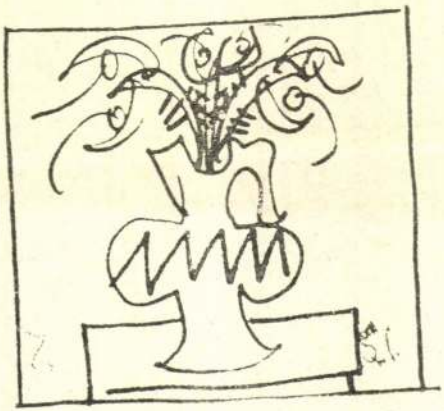

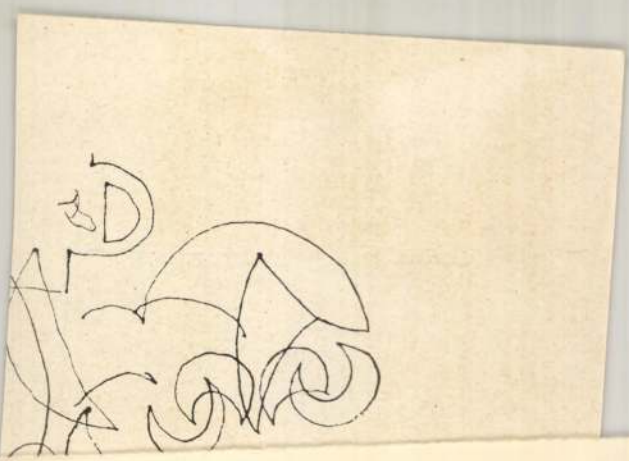

Sáfrány Imre

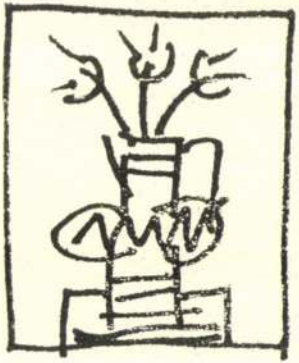

Báfrány Imre

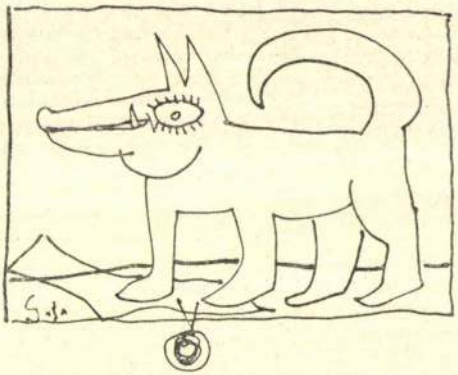

Sáfrány Imre

Forrás 1976/7-8

BODRI FERENC

szeretet, a szegenyekhez való
telet, a tanárok iránti érzések
azokra az elemekre is rámut

Sáfrány Imre

Forrás 1976/7-

Sárfány Imre

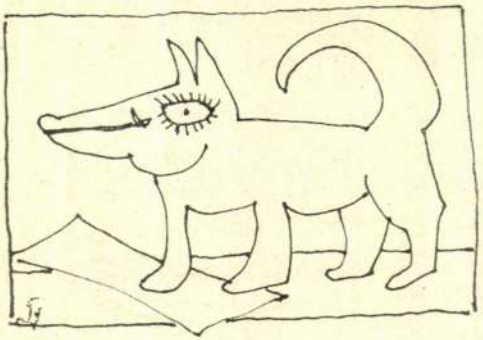

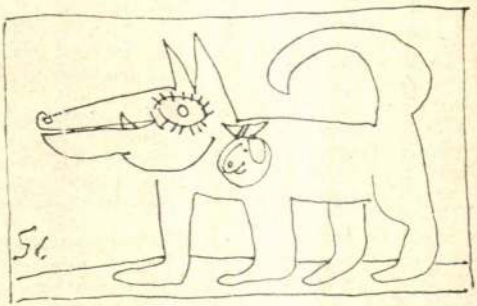

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Sáfrány Magda

IPARI TANULÓKÉPZÉS

1964 OKT

1021

Sáfrány Magda rajza

nogy az ipar különféle ágazatait tanulmányozza az új, progress szakmák szerinti szakképzés m szervezését, a fiatalok szakmai ori tálásának módszereit és a szak specializáció területén végzett t mányos tevékenységet, valamint oktatási központok, kollégiumok a vállalatok tanműhelyeinek p gógiai tevékenységét.

A francia népművelés rendszerében a szakoktatási problémákkal jelenleg két állami szerv foglalkozik: *a Népművelési- és a Munkaügyi Minisztérium.* A Népművelési Minisztérium irányítása alá tartozik minden tudományos munka és a hallgatók iskolai képzése, a Munkaügyi Minisztérium vezetése alá pedig a kvalifikált munkások képzésével foglalkozó oktatási központok, a kvalifikáció növelésének központjai, valamint a technikusok és segédmérnökök képzésével foglalkozó tanintézetek. A Munkaügyi Minisztérium ellenőrzi lényegében a felnőttek (17 éves kor után) oktatását is.

Franciaországban a népművelés rendszerét nem könnyű kiismerni, *nehezen tekinti át az ember* az alsó-, közép- és felső fokú iskolák különböző ágazatainak bonyolult szervezetét.

A francia fiatalság zöme (14 éves korúak) szakmai iskolába iratkozik,

---

* V. Belkin cikkének ismertetése. Megjelent a *Professzionalno—Technicseszkoje Obrazovanyije* 1964. évi 6. számában.

Az oktatás különféle ... szerepéről, valamint az oktatandó emberek számának viszonyáról a következő adatok alapján nyerhetünk képet:

A 14-től 17 éves korú fiatalok száma 1963. elején 1 800 000 volt. Ezek közül körülbelül 250 ezer kapott középfokú technikai képzést; 250 ezer a mezőgazdaságban maradt; 210 ezer állami vagy magán-tanoncközpontban tanult; 150 ezer kézműipari vállalatoknál tanonckodott; 150 ezer magánvállalatoknál tanult. Körülbelül 300 ezer fiatal kénytelen volt előzetes képzés nélkül dolgozni.

A fiatalok nagy része egyáltalán nem szerepel az állami statisztikában, mivel nem dolgozik, illetve nem tanul.

Körülbelül e cikk megírásával egyidőben folyik Franciaországban a népművelés alapvető reformálása. Ezzel kapcsolatban a legkülönfélébb szempontok kerültek előtérbe. Az az egy azonban világos, hogy az oktatási rendszer „ormótlanságát", a

Saftleven, festő

Pásztortűz, 1926. 13 sz.
295. l.
Dr. Hans Wühr: A nagyszebeni bázó
Bruckenthal museum

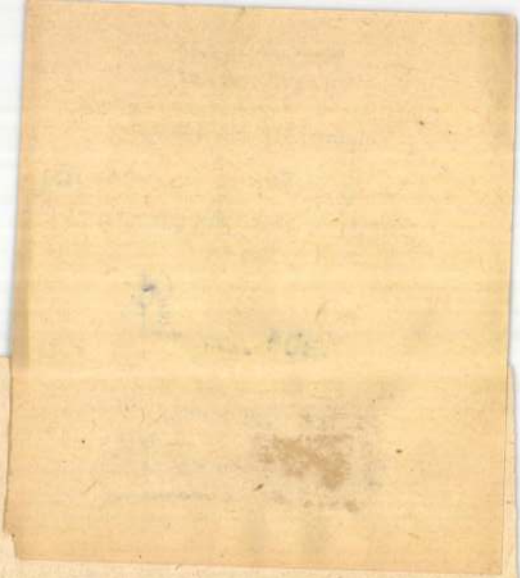

... lazán lognak. Te-
yerünket ne szorítsuk ökölbe.
A meghajlás két-három másod-
ercig tart. Utána nem hirtelen,
anem fokozatosan egyenesedik
i a test. Mihelyt elült a zaj, be-
ondjuk a vers címét és a szer-
őt. Ezután még néhány pillana-
g várunk. A vers elmondása
tán szintén várunk, majd meg-
ajolunk, újra várunk. Végül ha-
irozott mozdulattal megfordu-
nk és elindulunk.

Igen ám, de hogyan indulunk
, ha a testsúly mindkét lábon
n? Először át kell vinni az
yik lábra és a másikkal kell
indulni, nehogy a lépés merev
természetellenes legyen. (Min-
n mozzanatot bemutatunk, sok-
or elpróbálunk.)

Hogyan esik el a színész anél-
ül, hogy megsérülne?

Fellazítja, sőt elernyeszti iz-
ait. (A már említett feszítő és
zító gyakorlatok.)

A színpadon a hanyatt- és has-
esést nem használjuk. Az esés
indig oldalon és a talajhoz leg-
zelebb eső testrészen keresztül
rténik. A talajhoz ért testrészt

A mimika

Képzeljük el, hogy a tanulót telefonhoz hívják, s a vonal másik végén valaki közli vele, hogy sok pénzt nyert a lottón. Mielőtt egy hangot is kiejtene, arcának mimikájából, szemének felvillanásából értse meg a közönség, hogy valami nagyon jó hírt kapott. Ha pedig egy barátja halálhírét közölték vele, arca áruljon el mélységes megdöbbenést. Tegyük fel, hogy igazságtalanul tolvajnak nevezték. Jó a mimikája, ha felháborodását megérti a közönség. Most képzelje azt, hogy vizet akart inni és a pohárban ecet volt; vagy kozmás étellel kínálják; vagy képzelje azt, hogy az olimpiai érmét most tűzik a mellére; vagy híres énekesnő, aki-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Sáfrány Magda

IPARI TANULÓKÉPZÉS

1964 — 9

1021

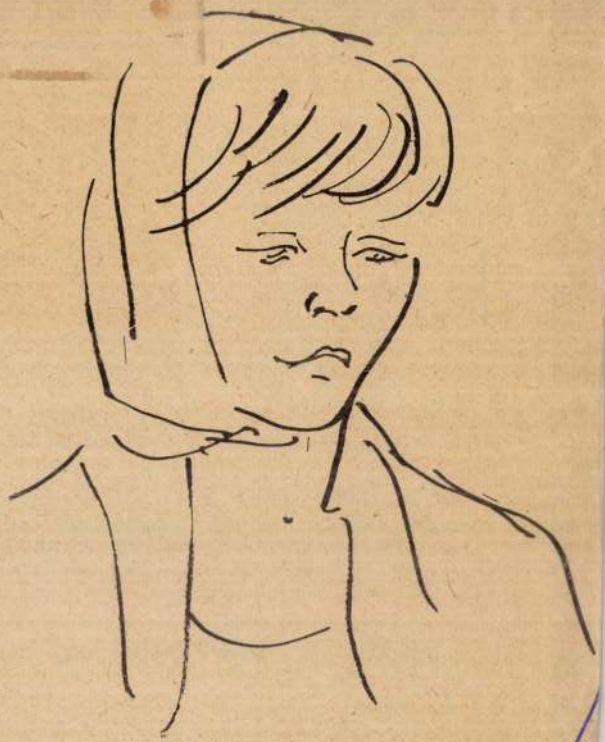

Leányfej
Sáfrány Magda
rajza

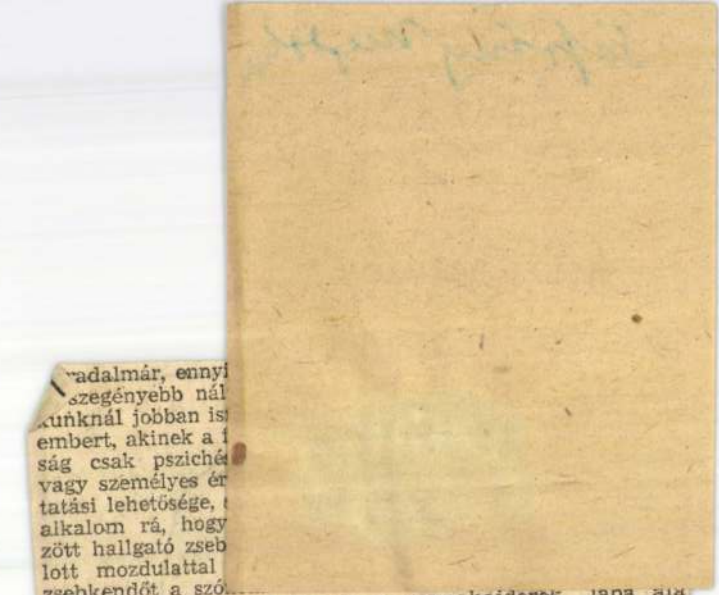

vadalmár, ennyi
szegényebb nál
kunknál jobban is
embert, akinek a
ság csak pszichés
vagy személyes ér
tatási lehetősége,
alkalom rá, hogy
zött hallgató zseb
lott mozdulattal
zsebkendőt a szó
thy nem tudhatta, mi fán te-
rem a népi demokrácia, ne-
künk meg haza is és vállalás
is, jogok és kötelességek óvó,
melegítő, szép szőttese. De
éberen ismerte — és sokunk-
nál jobban látta s fogalmazta
volna —, mifajta ember az,
akinek csak színpad, valami-
lyen, a legócskább kabarében
is előadhatatlan műkedvelő
mutatványhoz, szemfényvesz-
tő tűzokádáshoz és hasbeszé-
léshez. Hiszen ezzel foglalko-
zott: készen kapjuk tőle a
leltárt, amit sorra kipipálni
igyekszünk életünkből. Nyil-
vánvaló, hogy nem látta az
egészet — hát mi mind lát-
juk-e mindig, jobb látási vi-
szonyaink közepette? —, de
éppen ezért írói szervezete
példátlanul érzékennyé vált a
szimptómákra, mint a minden
neszt látomássá növesztő vak,
amolyan kényszer-hipertróflás
erővel, szenvedéllyel és igaz-
ságérzettel.

Szándékaiban, szenvedé-
lyeiben, sőt megfogalmazott el-
veiben is a „társadalmilag köz-

a pernahajderek laba ala
Tudta, és ma is tanítja, hog
az eszme és magatartás ne
„árnövelő" hepciáskodás
magántermészetű kötekedé
hajlam vészszelepe és nem
a szelidke „házitűzhely" szé
védője.

Azt hiszem, ez az örökség
Próbáljuk mindnyájan megé
demelni, hogy sáfárkodha
sunk s aztán jól sáfárkodjun
vele. Nem az élet tudományá
ra, hanem az élet vállalásá
tanít, nem szemlélődésre, ha
nem arra, hogy hasznot haj
sunk, nem latolgatásra, hane
elfogultságra, nem a kockáza
hanem a várható eredmén
mérlegelésére, emberségr
szenvedélyre. Ez a maga k
rában tragédiával fizettete
nem volt nehéz előre kiszám
tani, s az életmű sok-sok foly
tonossági hiányával. Nekün
egy másfajta magatartás ered
ményeit, örömét ígéri, hát hall
gassunk rá is, amikor ilyet ta
nácsol, a hetvenöt esztendő
Karinthy Frigyes

Abody Béla

Sáfrány Magdolna

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1062 JUN 30

1021

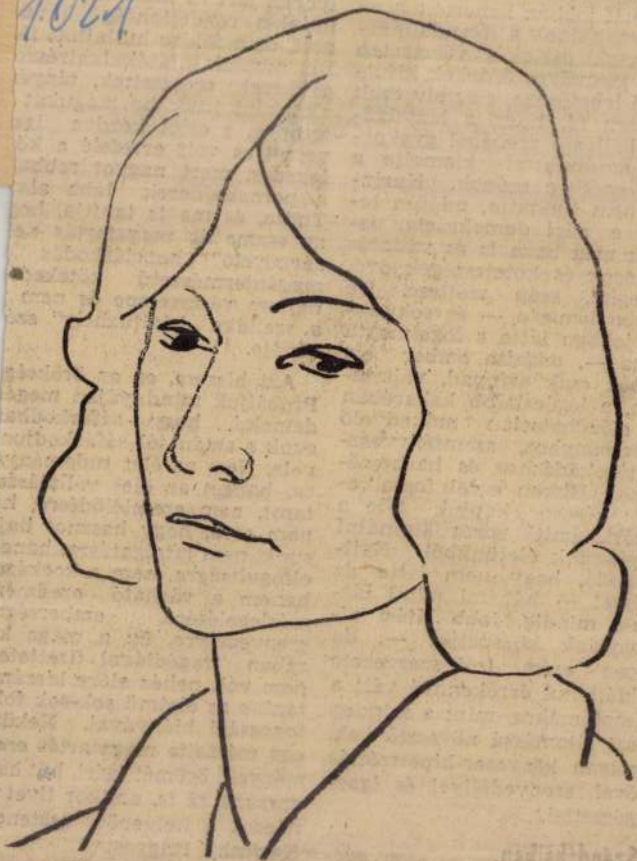

Sáfrány Magda: Női fej

11

Régmúltról a jelen nevében

Háy Gyula: Királydrámák (Szépirodalmi)

Háy Gyula történelmi drámáiról szólván a recenzió szűk keretei között legfőljebb vázlatát lehet adni egy indokoltan terjedelmesebb tanulmánynak. Több hely kellene ahhoz is, hogy ezeket a történelmi drámákat egybevessük szerzőjük egyéb drámáinak legjavával s így megrajzolhassuk ennek a kétségtelenül jelentékeny színműírónak irodalmi arcképét. Ez annál inkább kritikai feladat immár, mert ezzel a kötettel a szerző gyaníthatólag megkezdte életművének olyan válogatását, amellyel most már — élete hetedik évtizedében — maga is oda kíván állni az értő kortársak és az irodalmi jövendő ítélőszéke elé, mondván, hogy ez ő, ezt vállalja változatos és nem is egy szempontból egyenetlen útjának eddigi eredményeiből.

Nyilván nem véletlen, hogy a betakarítás a történelmi drámákkal kezdődött el. Itt sokkalta kevésbé nyilvánul meg az említett egyenetlenség, még hangvételben is közelebb áll egymáshoz tragédia és komédia, a valóságszemléletnek is egységesebb képe bontakozik ki, mint a kortárs-témájú Háy-drámákban. Az egyéni sorsokat közvetlenül formáló és az idegeket közvetlenül borzoló jelen témavilágban már most élesen különülnek el egymástól az olyan bizonnyal maradandó tragédiák, mint a *Tiszazúg*, a *Pulykapásztor*, a *Végeladás* vagy a *Varró Gáspár igazsága* azoktól a nem is kisszámú egyéb drámáktól, amelyekben a múló aktualitás nem nőhetett a valóság maradandó művészi dokumentumává. Történelmi drámáiban a jelen közérdekű kérdéseihez tanúságtételre idézett múlt kezdettől mindmáig a hitelességnek és a művészi megformálásnak olyan általánosabb érvényű megfogalmazásáig emelkedett, hogy a kortárs néző, vagy olvasó az irodalomtörténeti maradandóság ígéretét érzi meg bennük.

A „Királydrámák" cím a mi számunkra nemcsak Shakespeare-t idézi, hanem Szomory Dezsőt is, aki ugyanezt a gyűjtőcímet használta történelmi drámáinak gyűjteményéhez. És a mi irodalmunkban talán éppen Szomory királydrámáinak egyszerre látomásosan beleélő és játékosan ironikus hangja jelenti a legközvetlenebb hazai hagyományt Háy Gyula királydrámái-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

Sáfrány Magda

1964 AUG 8.
1021

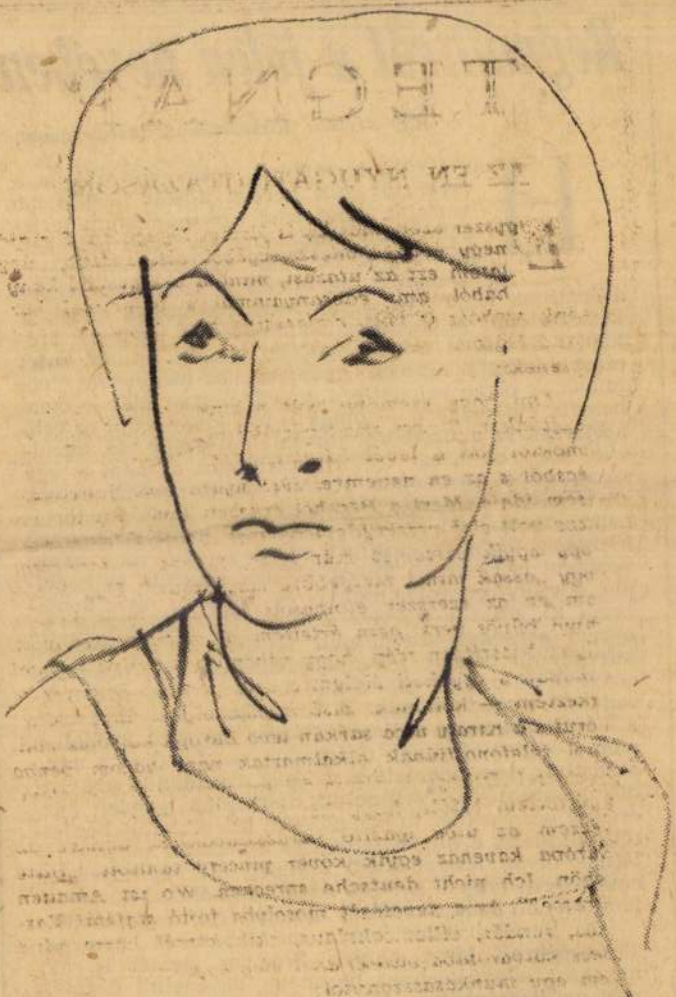

Sáfrány Magda: Női fej

József Attila lettül

Rigában lett nyelven kiadták *József Attila* verseit. A fordítás, valamint a kötetet bevezető előszó *Vacietisz* lett költő munkája. Idén került a lett olvasók kezébe *Mikszáth Kálmán Szent Péter esernyője* című kisregénye is. Nagy érdeklődéssel fogadták a *Hét krajcár* címmel megjelent novelláskötetet is, amely 22 magyar szerző elbeszéléseit tartalmazza.

— **Országos néprajzi fotokiállítás** nyílik augusztus 1-én Zalaegerszegen. A pályázatra 96 szerző csaknem 600 fotót küldött.

— **Tegnap megnyitotta kapuit** a 25. Szegedi Ipari Vásár.

a mezőga ipari

Az Országos Tervhivatal irányelveket adott ki a mezőgazdasági nagyüzemek mezőgazdasági termeléséhez szorosan nem kapcsolódó ipari tevékenységének fejlesztéséről. Az irányelvek szerint általában az olyan ipari tevékenység kiszélesítése indokolt, amely a helyi lakosság igényeinek kielégítésére szolgál. Lényeges az is, hogy

az üzemek lehetőség szerint a helyi nyersanyagokat dolgozzák fel.

A tankönyvek nyomában

Az idei tankönyvellátásról, a nyomdai helyzetről, a szétosztás lebonyolításáról a Tan-

tanintézetek is. Újdonság lesz a fizika, valamint a kémiai szakmai példatár az egészség-

Sáfrány Magda

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

JUL 18
6021

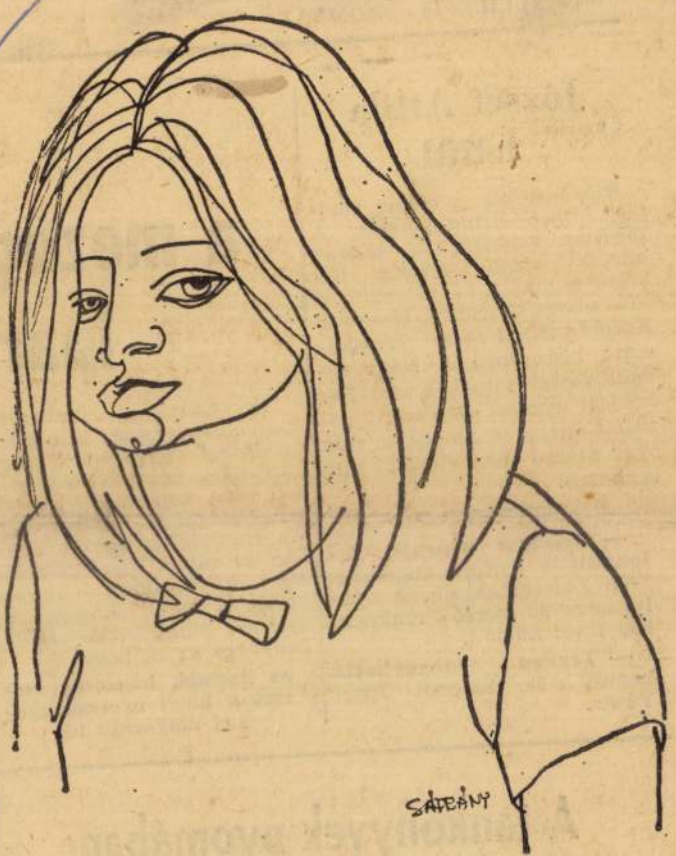

BELLUSKA, A MODELL **Sáfrány Magda rajza**

8

Tóparti alko

Hogy ne legyen ubo

Sáfrány Magda

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JUL 19

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

1021

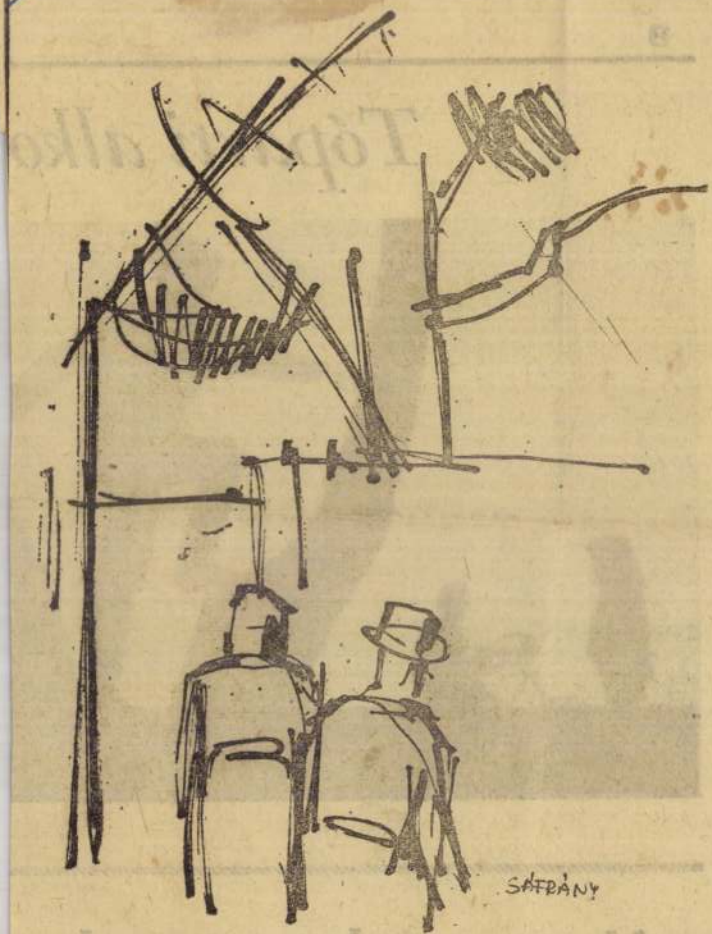

Munkába menet Sáfrány Magda rajza

szempontbó
részt ittasa
A minap s
zést tartott
több olyan

Alkat

Társadalm
mére elköve
tott bűnvádi
őrség *Juhász*

A 35 éves,
tű alkalmi
munkást nemrég
ugyancsak lopásért már elítél-
ték 6 hónapi felfüggesztett
börtönre, ennek ellenére foly-
tatta bűncselekmény-sorozatát.
Juhász gépalkatrészekre spe-
cializálta magát. Nem véletlenül, hiszen *az abonyi gép-állomáson dolgozott*, ahol alaposan kielégíthette „gyűjtőszenvedélyét". A tolvaj
munkából felkereste az Abony

lenőrzésekor „bukott le" *Kiss József* 38 éves, büntetett előéletű váci segédmunkás is, akiről az igazoltatásikor kiderült; gépjárművezetői igazolvánnyal nem rendelkezik, s a járművet jogtalanul használta. A segédmunkást a járásbíróság *6 hónapi* felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 JUL 18
PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

Sáfrány Magda

1021

TANYAI PORTRÉ

Sáfrány Magda rajza

Sági Sándor
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Képzőművész
PESTI MŰSOR
1978 JÚN 6.
/1021

A természet szerelmese

Sági Sándor kiállítása Szekszárdon a Szinyei Merse Teremben V. 31-től VI. 14-ig tekinthető meg.

„Sági Sándor festészetének kibontakozására három tényező hatott: szülőföldjének, a Tiszatájnak az emlékanyaga, *Koszta József* és *Boldizsár István* szép példája. A két nagy festőművész befolyása, kollegiális figyelme, szerencsésen egészítette ki egymást Sági Sándor magára találásának éveiben. Koszta József az alföldi piktúra forró színeinek, belső feszültségének művészi lehetőségét tudatosította benne, Boldizsár Istvántól a nagybányai tanulságok ihlető útbaigazítását kapta, a természetfestésnek azt a felszabadító, harmóniateremtő örömét, aminek képei népszerűségét köszönheti, s ami benne a festőművész hivatásérzetét boldogító tartalommal töltötte meg." — írta egyik cikkében *Pogány Ö. Gábor.*

Sági nem azok közé a festők közé tartozik, akik kitalálják, elképzelik képeiket. Minden idegszálával belekapcsolódik a valóságba, annak áhítatos szeretete nem a látvány lemásolására ösztönzi, hanem őszinte vallomásra serkenti. Valamennyi festménye a természet közelében élő, a természet szavát értő és a természettel azonosulni tudó festő megnyilatkozása. Azt festi, ami a táj lényege, s azt olyannyira jellegzetesen, hogy máshová, az ország egyetlen helyére sem képzelhetők el ezek az üde színekben pompázó tavaszi vagy őszi dombok, csillogó vízfolyások. Ezek a képek, a sokféle táj — Balaton, Dunakanyar, Alföld — és az évszakok hangulati elemeihez simulva, a magyar földet szinte teljességében mutatják meg. Tájképei figura nélkül, vagy apró kis figurákkal is az emberről vallanak. Vérbeli festő, mindent színárnyalatokkal fejez ki. Képeiben kerül minden homályosságot, romantikus illúziót, érzéseit a felületek szépségébe rejti, mely derűt, harmóniát, ünnepi hangulatot áraszt.

Szemet-szívet melengetően gyönyörködtetnek csendéletei, ahogy a szoba sötétjéből a tarka csokrok sugárzó színei elővillannak. Ha egy csendéletének először csak piciny részletét nézzük, a lendületes ecsetnyomokat, a halk vagy erőteljes színakkordokat, nem látjuk a dáliákat, rózsákat, szarkalábakat; ha áttekintjük az egész képet, virágai szinte varázslatosan, a valóságnak olyan fokán tűnnek elénk, hogy érezzük illatukat.

Sági Sándor a valóságról, az igazságról szerényen, egyszerűen szól, ezért teszi munkáit népszerűvé a megértés és az azonosulás.

Pellionisz Valéria

DÖMÖS—BARÁTOK KÖRE. A Duna-kanyar kétségtelenül egyik legkedvesebb szakasza a dömösi; nem véletlen tehát, hogy néhány éve eredményesen működik a Dömös-barátok Köre. A község művelődési házával közösen erre az évre is gazdag kiállítási programot állított össze. A bármelyik városunknak díszére váló galériában ez alkalommal helyet kapnak a környék népművészei is. A legfrissebb kiállításon *Nyergesi István* naivfestő és *Katona István* fazekas, népi iparművész alkotásaiban gyönyörködhet a közönség.

vosi könyvillusztrációk a XV—XVIII. században (időszaki kiállítás). Nyitva: 10.30—18 óráig.

BAJOR GIZI SZINESZMUZEUM (XII., Stromfeld A. út 16.) Zárva!

FÖLDALATTI VASUTI MUZEUM (V., Deák téri metróállomás).

HOPP FERENC KELET-AZSIAI MÜVÉSZETI MUZEUM (VI., Népköztarsaság útja 103. T.: 228—476). A Kelet-Azsiai Múzeum legszebb műtárgyai.

AQUINCUMI MÚZEUM ROMTERÜLET ÉS KÖTÁR (III., Szentendrei út 139.)

AQUINCUMI HERCULES VILLA (III., Meggyfa u. 19—20.) Nyitva: 10—14 óráig, szomb., vas. 10—18 óráig.

AQUINCUMI FÜRDŐ MÚZEUM (III., Flórián tér 5—7.) Nyitva 10—14 óráig, szomb.—vas. 10—18 óráig.

GÜL BABA TÜRBE (II., Mecset u. 14.)

KINA MUZEUM (VI., Gorkij fasor 12. Tel.: 423—916). Kinai porcelánművészet. Japán művészet. Kinai festészet (áll. kiáll.).

PESTERZSÉBETI MÚZEUM (XX., Kossuth L. u. 39. Tel.: 278—017) Helytörténeti emlékek a XX. kerület múltjából — (áll. kiáll.). Horváth Gábor, Morvay László és Varga László grafikusok kiállítása.

MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI GYÜJTEMÉNY (VII., Kazinczy u. 21. Tel.: 220—472). Nyitva: kedd, csütörtök 10—16-ig, szerda, péntek 12—18 óráig.

A kiállítótermek programjából

A kiállítások hétfő kivételével 10—18 óráig látogathatók. Az ettől eltérő nyitvatartásokat külön jelezzük.

BARTÓK BÉLA ÚT 32. GALÉRIA (XI., Bartók B. u. 32.) Képzőművészeti Főiskola '79. — jún. 1-től. Nyitva 14—19 óráig, szombat—vasárnap 10—19 óráig.

CSEPEL GALÉRIA (XXI., Vasmunkás tér, Ifjúsági Klubház). Berzy Katalin és Kecskés Lajos szobrászművészek kiállítása jún. 3-ig. A Csepeli Munkásotthon amatőr képzőművész körének éves gyűjteményes tárlata, jún. 5-től. Nyitva 13—19 óráig.

CSONTVÁRY TEREM (V., Vörösmarty tér 1.). „Tiszatáj" kollektív kiállítás, jún. 7-ig. Nyitva 9.30—18 óráig, szomb. 9—14 óráig, vas. zárva.

FÉNYES ADOLF TEREM (VII., Rákóczi út 30.) Huzelláné Csanak Éva festőművész kiállítása, jún. 3-ig.

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT (IX., Mester u. 5.). Sövegjártó Mária keramikusművész kiállítása jún. 6-ig. Nyitva du. 2—7-ig, ünnepnap de. 10—12-ig és du. 2—4-ig.

HELIKON GALÉRIA (V., Eötvös L. u. 8.). Marsovszky Endre festőművész kiállítása.

JÓZSEFVÁROSI KIÁLLÍTÓTEREM (VIII., József krt. 70.) Munkahelyek esztétikája — jún. 1-től.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERME (V., Dorottya u. 8.). B. Bencze Lilla festőművész tűzzománc kiállítása.

NAGY BALOGH JÁNOS KIÁLLÍTÓTEREM (XIX., Ady E. u. 57.). Iparművészet — gyermekvilág címmel bábkiállítás — jún. 3-ig.

57/b.). Tokay Ilona festőművész ... jún. 7-ig. Nyitva 9.30—18 óráig, szomb. 9—14 óráig, vas. zárva.

STÚDIÓ GALÉRIA (V., Bajcsy-Zs. u. 52.). Körösényi Tamás szobrászművész kiállítása. Nyitva 9.30—18 óráig, szomb. 9—14 óráig, vas. zárva.

VIDÉKI KIÁLLÍTÁSOKBÓL

EGER, Rudnay Gyula Terem. P. Fára Janka festőművész kiállítása, jún. 7-ig.

SZENTENDRE

Ferenczy Múzeum (Marx tér 6.)

Kovács Margit Kerámiagyűjtemény (Vastagh Gy. u. 1.)

Czóbel Múzeum (Templom tér 1.)

Barcsay Jenő Gyűjtemény (Dumtsa J. u. 10.)

Kerényi Jenő Emlékmúzeum (Ady E. u. 5.)

Művésztelepi Galéria (Vöröshadsereg u. 51.) Vaszkó Erzsébet festőművész kiállítása.

MÚZEUMI ELŐADÁSOK, HANGVERSENYEK

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM

Vasárnap, 3-án, de. 11-kor: Reneszánsz kórusmuzsika. Közreműködik: a Jászberényi „Palotássy" Énekkar, vezényel: Bakki Katalin, és a Komlói Kun Béla Gimnázium Vegyeskar, vezényel: Nagy Ernő;

Du. 3-kor: Hangszeres muzsika. Közreműködik a Pénzügyőr Kamarazenekar, karnagy: Galánthay Szabolcs.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM

Vasárnap, 3-án, de. ½11-kor és **kedden, 5-én,** du. 3-kor: Gyermekfoglalkozás (ének, játék, játékkészítés).

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Szombaton, 2-án, de. 11-kor: Közönség—művész találkozó a műhely sorozat c. kiállításon Joó Margit grafikusművésszel; **du. 2-kor:** Filmvetítés a „B" épület előadótermében (Az ősember művészete, Bronzkori művészek, Sumér és akkád művészet, Babilon és asszír művészet, Az ókori Egyiptom I., II., III., Egy görög művész Magyarországon: Makrisz Agamemnon — diaporáma film).

Vasárnap, 3-án, de. 11-kor: Vasárnapi kórusmuzsika. Közreműködik az „Entzbruder" Szakközépiskola Kórusa, vezényel: Holéczi Szilvia.

Pénteken, 1-én, szombaton, 2-án és vasárnap 3-án, du. 3-kor: Színes, animációs rövidfilmek az Orbis Pictus-sorozat gyermek- és ifjúsági könyveinek történetéből.

Csütörtökön, 31-én, kedden, 5-én és szerdán, 6-án: Ifjúsági bábcsoportok műsora.

MAGYAR MUNKÁSMOZGALMI MÚZEUM

Csütörtökön, 31-én, du. 3-kor: Filmvetítés gyermekeknek (Légy jó mindhalálig).

Pénteken, 1-én, du. fél 3-kor: Gyermekrajzfoglalkozás.

Kedden, 5-én, du. 3-kor: Játékkészítés.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM

Vasárnap, 3-án, de. 11-kor: A vizek élővilága. Dr. Tuli Györgyné előadása.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

Csütörtökön, 31-én, du. 3-kor: Műelemzés gyerekeknek.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM

Szombaton, 2-án, de. 11-kor és **szerdán, 6-án** de. 11-kor és du. 4-kor: Természetfilmek vetítése.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726

1979 JUN 5
NÉPÚJSÁG (TOLNA)

Sági Sándor festőművész.

1021

Kiállítás

Csütörtökön nyílt meg Szekszárdon, a Szinyei Merse teremben Sági Sándor festőművész kiállítása. A művészről, aki 1917-ben született Csongrádon, így ír Pogány Ö. Gábor, egy egri kiállítás kapcsán: „Megjelenítő képességei talán virágcsendéletein vizsgáznak a legmeggyőzőbben, a szirmok könnyed vagy súlyos, halvány vagy tüzes foltjai pompás színjátékká teljesednek ki műveiben, gyöngédség és meghatottság éppen úgy felfedezhető bennük, mint lendület, bőség, derű, akaraterő. Következetes realizmusa jó közérzetet tükröz, s azt bizonyítja, hogy a művészet sokat tehet az emberi lét biztató értelmezéséért."

együttműködést példázza az a makett, mely az idén elkészülő kabai cukorgyárat mutatta be. A napi 6 ezer tonna cukorrépát feldolgozó üzemen kívül 1980-ig összesen mintegy 80 millió rubel értékű építési, szerelési munkát

többek között gyógyszer műszál, gépjárműipari t kek előállítására kö megállapodást.

Az NDK árucsere-fo megállapodásában sz termékek több mint 30

oooooooooooooooooooc

lyozza a Btk. a pártfogó felügyeletet, amit azokkal szemben lehet elrendelni, akiket a bíróság próbára bocsátott, a szabadságvesztésből feltételesen szabadságra helyezett és akiknél a szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre felfüggesztette, ha szükségesnek látja, a próbaidő eredményes elteltéhez az elkövető rendszeres ügyelemmel kísérését. A szirított őrizetből ideiglenen elbocsátottakat kötelezően pártfogó felügyelet alá ell helyezni. Ennek az inézménynek a lényege egyszt az ellenőrzés, másrészt elkövetőnek nyújtandó gítség. E feladatokat a köIlmúltban létrehozott hivasos pártfogói szervezet irárítása mellett társadalmi tívák látják el.

Nagykónyi, Dombóvár, Debrecen...

(TUDÓSÍTÓNKTÓL)

Az igazgatói irodába hivatták Dávid Jánost, a dombóvári Gőgös Ignác Gimnázium IV. b. osztályos tanulóját. Örömhír fogadta. Ott tudta meg, hogy második helyezést ért el az országos középiskolai tanulmányi versenyen földrajzból. Csak szerénysége leplezte arcán a meglepődést, a megálmodott örömöt. Nehéz volt az út idáig.

— Nagykónyiban jártam általános iskolába. Akkor még minden tantárgy érdekelt. 4,7-es bizonyítvánnyal jöttem a Gőgös

Dávid János

— Jártál már külföldön?

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 AUG 24

DAILY NEWS

Géza Sáfrány

1021

Piroschka denkt an Sie...

Als Toulouse Lautrec' Werke noch zu dessen Lebzeiten Einzug in den Louvre hielten, galt das als eine Sensation. Seither hat es mehrfach Beispiele dafür gegeben, daß lebende Künstler mit Ehren überschüttet wurden, doch gilt es noch immer als ganz besondere Wertschätzung, wenn sie in dieser Zeit sogar ihr eigenes Museum erhalten. Solches Glück widerfuhr unlängst dem Töpfer und Gewerbekünstler Géza Sáfrány aus Bakóca im Mecsek-Gebirge. In dem kleinen Dorf, das sich bisher keinerlei Lorbeeren auf dem Gebiet des Tourismus erfreuen konnte, hielten seine Arbeiten Einzug in ein Haus, das vor 150 bis 200 Jahren erbaut, ein schönes Beispiel ungarischer Volksbauweise darstellt. Der 73jährige Géza Sáfrány gehört zu den letzten Vertretern des einst blühenden Töpferhandwerks dieser Gegend, und dieser Tage feierte er ein Doppeljubiläum: vor 60 Jahren hatte er mit der Arbeit auf der Drehscheibe begonnen und vor 40 Jahren seine eigene Werkstatt eröffnet, in der auch heute die phantasievollen Schöpfungen ungarischer Töpferkunst unter seinen Händen Gestalt annehmen. Rund 200 seiner schönsten Arbeiten werden in dem Museum gezeigt, ebenso Urkunden, die von der Anerkennung zeugen, welche dem Meister im Verlaufe seines bisherigen Lebens zuteil wurde. Wie gesagt, durch besondere Anziehungskraft auf den Fremdenverkehr hatte sich Bakóca bisher nicht ausgezeichnet, doch seit das Museum eröffnet wurde, gibt es jeden Tag eine Menge Besucher, die sogar aus Übersee kommen, um ihm bei der Arbeit zuzuschauen, das Entstehen einer schönen Keramik zu ergründen. Und nicht in letzter Linie bewundern sie auch die Wohnung des Künstlers, zu deren Verschönerung er von jedem Meisterwerk ein Stück zurückbehalten hat. Bei einem Besuch in dieser Gegend empfiehlt Ihnen einen Abstecher, Ihre

PIROSCHKA

und freies Geleit.

Dem Vernehmen
Staatschef Somoza
griff des Komma

IKP fordert Krisenmaßnahmen

Rom, 23. Aug. (ADN) — Die Verwirklichung versprochener Maßnahmen gegen die Krise, die am härtesten die Werktätigen trifft, hat das Mitglied der Leitung des ZK der IKP, Luca Pavolini, von der italienischen Regierung gefordert. Die bedrohten Arbeitsplätze müßten gesichert, Arbeitsplätze für Jugendliche beschafft, der sozialökonomisch zurückgebliebene Süden und die Landwirtschaft entwickelt werden. Pavolini betonte, daß „kein Aufschub mehr möglich" sei und die Regierung unverzüglich entsprechende Schritte einleiten müsse.

● **Brauweiler** — Holland gewann am Mittwoch in Brauweiler die Mannschafts-Weltmeisterschaft über 100 km.

Sicherheitsmaßnahmen im ganzen Land. Besucher von Restaurants und Hotels sowie Kunden von Warenhäusern wurden vor dem Betreten der Gebäude einer Durchsuchung unterzogen.

Den Haag — Dreizehn iranische Studenten haben am Mittwoch die iranische Botschaft in Waddenaar bei Den Haag besetzt und die Geheimpolizei (SAVAK) ihres Landes beschuldigt, den Brandanschlag auf ein Kino in Abadan und damit den Tod von fast 400 Menschen auf dem Gewissen zu haben.

**Die drei meistgesuchten westdeu
und Willy Peter Stoll. Fotografiert
men und die damals auch nicht v**

Sáfrány Géza, fazekas

Hatvan éve korongol

MÚZEUM AZ ÉLETMŰNEK

A mecseki Bakócán élő *Sáfrány Géza* fazekas iparművészt nagy tisztesség érte: *még életében saját múzeumot kapott az államtól.*

KETTŐS ÉVFORDULÓ

A hegyek közt megbúvó kis falu egyik legszebb háza fogadta be *a gazdag kerámiagyűjteményt.* A fehérre meszelt, oszlopos tornácú parasztház 150—200 éve épült. Népi műemlékké nyilvánították, védelem alá helyezték, amikor homlokzatára került a felirat: *„Sáfrány Géza Fazekasmúzeum".* Bakóca sosem volt idegenforgalmi hely, de amióta a múzeum megnyitotta kapuit, minden nap fogad hazai és külföldi vendégeket. Híre *eljutott az óceánon túlra* — az Egyesült Államokból is érkeztek már látogatók, vásárlók.

A 73 esztendős *Sáfrány Géza* egyik utolsó képviselője a mecseki hegyháton valaha virágzott agyagművességnek. Most volt munkásságának *kettős évfordulója:* 60 évvel ezelőtt — még gyermekfejjel — kezdett korongolni és 40 évvel ezelőtt építette kis műhelyét, amelyben mind a mai napig dolgozik. Nemrégiben kapta meg a *„Fazekas népi iparművész"* címet.

A jellegzetes vörösbarna színű, fehérrel díszített Sáfrány-kerámiák itthon és külföldön egyaránt keresettek. Mind többen látogatnak Bakócára, hogy *munka közben lássák* az idős mestert, aki ma is minden munkát maga végez, az agyag bányászásától a cserepek kiégetéséig. Megcsodálják lakását is: valamennyi szép alkotásából *egy-egy darabot megőrzött* magának.

KÉTSZÁZ REMEK

Az életművét őrző múzeumban csaknem *kétszáz remek látható.* Elhelyezték benne *Sáfrány Géza* elismerő okleveleit és néhány régi munkaeszközét is. A kiállítás talán legérdekesebb darabja egy *hatalmas fedeles fazék,* valaha ilyenben főzték a levest a lakodalmas népnek. A 92 literes, szépen díszített edényt azonban nem főzésre készítette a mester, hanem *a hajdanvolt falusi élet* emlékét idézi vele, mint sok más munkájával is. Például a nyeles lábossal, a kacsasütővel, a tejesszilkével, a kanáltartóval.

A múzeum gyűjteménye — minden bizonnyal — *tovább gyarapszik,* hiszen a névadója ma is friss alkotókedvvel dolgozik, s új meg új művek kerülnek le korongjáról.

Iglói Zoltán

Iglói Zoltán: Ha

Esti Hirlo

eleti
vilonban

ETI CIKKEK
LÉKOS
IÉNNYEL
ATÓK

szlet tart!

aluljáró a Baross téri kerengőhöz hasonló lesz — a föld szintje alatt — szintén a Skálához tartozik — ABC-áruház nyílik. A Bajcsy-Zsilinszky út és a Váci út tengelyében kétszer egysávos közúti felüljáró segíti majd a közlekedést. Az építkezések generál kivitelezője a Közlekedési és Metróépítő Vállalat. *Természetesen a tér rendezéséhez igazodva megújítják a környező épületeket is;* a Nyugati pályaudvar is megszépül.

(Wormser Antal felvételei)

Esti Hirlap 3

1978. augusztus 22., kedd

- Hogy mennyiért adom a cuccaimat.
- És eladtad őket?
- Nem.
- Mért nem adod el őket?
- Mert az enyémet, az enyémek.
- És azokat nem adod el?
- Nem.
- Hát akkor mért vitted árulni a vásárba?
- Megmutatni.
- Kiknek?
- A vevőknek.
- És mikor kezdtetek tanulni korongozni?
- Én amikor 3 éves voltam.

1978. II. 24. Televízió 18.05 (Gné)
Cserepek

Sáfrán Jézáné Annus Lazekárné

- A tányérba a tálba abba jött koszoru, szilvamag, és macskanyom virágba a tulipánt, rózsát, szegfüt ugy nevezetük a virágokat meg a gyöngyvirágot szeretem, a madarakat. Hát lehetett talán egy éves vagy féléves házasokvoltunk akkor én ugy belopakodtam a mühelybe és hát cifráltam egy darab poharat, ugy tudom, de ezt eldugtam. Apósom észrevette mert ő mindig nagyon figyelmes volt minden és azt kérdezte ezt ki csinálta. Mondta az úram, hogy Annus. Azt mondta azután bejössz cifrálni. Itt kezdődött már. 38-ba bevonult az úram katonának, attól kezdve vendégségbe hazajött aztán siettünk dolgoztunk éjjel nappal, de nagyon sokat, hogy meg is tudjunk élni meg ki is tudjuk fizetni ezt a kis házat, volt hogy 11 órakor értem haza éjszaka, a kocsival ahova vásárra mentünk Szigetvár, Szentlőrinc, Királyegyháza, Sásd mit tudom én az ország minden sarkába mentünk, reggel 2-kor kocsira ültem este 11-kor 10-kor mikor milyen volt a vásár hazaértem, volt hogy nagyon jó vásár volt, hogy elfogyott minden, aztán volt olyan, hogy például árultam 5 pengőt, 5 pengő volt a fuvar. Hát azt mondta nekem a kocsis, hogy tudod mit öcsi együk meg ezt az 5 pengőt, akkor se nekem nem lesz, se neked nem lesz, hát akkor ezt megettük. Igy 47-be hazajött az úram a fogságból, akkor készitettünk egy kemence edényt. Hát abba minden volt. Elmentünk a sásdi vásárba az volt a legközelebb. Mikor kipakoltunk akkor már jól ment a népnek jöttek és voltak paraszt tányérok, amibe emi szoktunk régen azt mondták, hogy ilyent hoznak maguk a vására, hát ebből én még a kutyának se adok emi már annak is müanyagból, vagy porcelánba. Na aztán nem is ment a vásár semmire. Elmentünk cserélni falukra, felpakoltunk egy kocsival aztán volt olyan is, hogy csak hátizsákba fogtuk az edényt és akkor cseréltünk, ha mázas edény volt azt kivül belül töltettünk, ha kivül belül mázas volt az edény azt háromszor töltettük buzával árpával kukoricával zabbal, de volt még benne mák is, meg vaj is ami éppen hiányzott a háztartásból. A pécsi vásár, hát életemnek nagyon szép élménye, amit nem is tudok igy csak egyszerüen elmondani. Hát itt olyan nagy volt az érdeklődés, látszik, hogy azemberek már ujra fölkeresik ezeket a régi dolgokat, nem hagyják el azt, ami régen volt és nagy az érdeklődés a müvészet után, azt tudtam leginkább megfigyelni a népbe. Meg azt a nagy nagy müveltséget, ami volt a nép között. Például egy edény zörrenéstnem lehetett hallani, olyan finoman vettek föl egy egy edényt, hogy annak a zörgését hallani nem lehetett. Csodálkoztam rajta, hogy régen nem volt ez, mert egyik a másikától, vagy például nagyon kellett akkor kikapkodták egymás kezéből. De itt olyan szépen megvárták amig az leteszi vagy nem teszi le és amig a kezébe fogott valamit azt nem bántották. Tehát a pécsi vásár csodálatosan szép volt.

-És tudod hol láttalak téged a vásárba ott is árultál ugye?

- Igen.

- És megakarták venni a kis figuráidat?

- Igen.

- Mit mondtak neked.

102

1978.II.24.Televizió 18.o5 Gné
Cserepek

- Reggel 6 óra. 1977 október 9-én Pécsett a Széchenyi tér szomszédságában a hangulatos kis Jókai téren szekszárdi, csákvári, sümegi, dombóvári, kecsekeméti, nagyatádi, kishajmási, nádudvari, pécsi és bakócai fazekasok csomagolják ki áruikat, némi szorongással. Vajon nem hoztak-e tul sokat magukkal az első pécsi cserépvásárra.

- A diszes cserépedény hajdan a falusi porták gazdagságát is jelezte. A mázatlan korsókból azaratók ittak, a cifra tányérokból,a módsabb gazdák és vendégeik ettek. Ma elsősorban a városivá lett ember otthonának féltve őrzött disze a népi kerámia. A muzeális értékü és a hires vagy éppen divatos fazekas mesterek, keramikusok nevével fémjelzett uj tárgyak egyaránt csupán a lakások diszei. De talán éppen ezért válnak maradandó értékké.

- Sáfrán Géza bácsi jó pár éve a Baranya megyei Bakócában dolgozik.

- Hát én itt születtem a faluba, az apám is fazekas volt. Én már 12 éves koromtól benne voltam az iparba. 37-be kezdtem önállóan dolgozni. Azután gyüröm az ipart mindig. Szóval az agyagot itt szedtünk a határba az árok mentén van. Ezt az anyagot mikor hazahoztuk akkor leiszapoltuk. És mikor kiszikkadt a gödörből akkor az első munkánk az volt egy inasnak, hogy az agyagot el kellett készíteni finomra a gazdának. Akkor kaptam egy ilyen rossz fazekat, egy tejes köcsögöt, mind itt is vannak csak 2 literesek. És akkor apám azt megmutatta, hogy hogyan kell egy fület ráakasztani, a fazékra. Mikor azt megmutatta na azt mondja most fülezd ezt a fazekat addig mig olyan fület nem tudsz csinálni, mind én. Hát én csináltam egyiketleszedtem a másikat rátettem, hát mindjárt abba nem ment, de pár nap mulva ment. Festéket kellett darálnom, abba az időbe még a mázatis mi daráltuk, akkor még készen nemlehetett kapni.

- És miből szedték ezt a festéket?

- A fehéret azt Váraljáról hozom, a pirosat azt meg én magam csinálom, van itt a határba az is, ilyen vörös agyag abból csinálom. Akkor mikor még az apám meg a bátyám hátelhagyták a korongozást, akkor odaülhettem a kononghoz, akkor tanulhattam korongozni. Először csak ilyen kis tányérokat próbáltam csinálni, ha nem ment persze a gazdám segitett. Megfogtam a kezemet aztán igazgatta. Minden nap próbálkoztam nagyobbat csinálni. Utóbb mire lejárt a 3 évi inasidő akkorra már csináltam 3o-4o literes fazekat is.

- Mi az amit régen szerettek az emberek meg kerestek meg amit eltetszett tudni adni a vásárokon.

- Hát volt tejesköcsög, cifra pohár, akkor paraszt fazék, széles fenekü sparhelt fazék, akkor boroskancsó, vizeskancsó, bandó korsó, ecetes korsó. A tányérokba van különbség, van paraszt tányér és van ez a sütő tányér. Ezek vannak. Ezt a paraszt tányérokat ezeket valamikor hát ebből evett a nép is. De máma már ugye porcelán tányérból de most már ujból keresik ezt a paraszt tányért, mert ujból ezt akarják felvenni. A segitségem a feleségem. Az meggyurja az agyagot a koronghoz én csak csinálom. Amikor az leszikkad az a darab edény, amit csinálok, akkor én lefestem őket, ő meg aztán amikor mármegszikkad fogja az irókát és az cefrálja őket, mintázza a tányérokat.

1980.VIII.8.Televizió 2.MÜSOR 21.lo
TV Hiradó 2

1021 Mégegyszer forgásba lendül a korong, készülnek a szépmüvü népi kerámiák. Sáfrán Géza bakócai fazekasmester most utoljára a mi kérésünkre formálja a nemes agyagot, köcsöggé, tányérrá. A 75 esztendős mester több mint 6o éve dolgozik, volt idő, amikor alig-

Sáfrán Géza fazekasmester

alig élt meg cserepeiből. Napjainkban viszont külföldről is keresik művészi termékeit, de egészsége már megrómlott, a korongozás még menne, de az égetés nehéz munkája már nem. Az idő parancsolt megálljt. Édesapjától örökölte hivatását, kerámiái a hagyományos formákat, szineket a népi diszitőelemeket viselik. Ő az utolsó a községben, s ha megáll a korong, talán örökre vége a helyi fazekasságnak. Szeptemberben mégegyszer begyujtja kemencéjét, kiégeti cserepeit, azután ebben a tornácos parasztházban rendezett most megnyilt kiállitás hirdeti, hogy á környékbeli agyagból itt formálta edényeit a bakócai fazekas..

- "Ha nincs benne, legyen benne, Géza bácsi töltse tele!"
Ilyen xxxxxxx feliratokat akkor is szokott írni a kancsókra?
- Igen, igen.
- /érthetetlen/
Aztán van "Bort iszunk mi, nye pajtás, nem élünk mi vízzel, mint más!"
"Úgy is rám vár a koporsó, akor mondjuk, jó éjszakát, boros korsó!"
Aztán van, hogy
"Azért szeretem a bostani ablakot, mert gyakran csókolja körül az én szamat."
"Bort innia az öregapám tartott, aki még a presshazal is koccintott."

Mert nagy a kemencém, aztán sok kell bele.

- Meg aztán a szőlőben is most már sürget a munka.

- Hát így van.

- És már

- Ezt is nehéz itthagyni.

- Ide is idejönnek

- Ésen a szép helyen

- Csak egyedül a feleségem azért még nem

- Bizony.

- Na most, olyan nincs már, hogy vasárnap is ide kijönnek egy kicsit elbeszélgetni, itt a pincében?

- De.

Én, ha megunom a munkát, már a műhelyben, mert 4 óránál tovább nem tudok dolgozni a műhelyben. Akkor el kell mennem, akkor eljövök ide ki.

Ha hideg van, akkor ő befűtöm ezt a spormelőt, aztán itt melegszek.

Akkor ha már jó idő van, hogy nincsen hideg, akkor kint lefekszek a gyepre, és akkor a kancsó bort odaállítom, és akkor iszok.

- /értelmetlen/

- Itt van, és szép tejes csupor, mellette egy nagyon jó alakú boroskancsó.

Most látom, felirat is van ezen a boroskancsón.

- Igen.

Így is lehet gabonát szerezni.

- Igen.

- Cserépedénnyel.

- Azt mondta, hogy ebből meg lehet élni.

- És a felesége is segít a mesternek?

- Hát úgy nem. Korongozni nem tudok, denát nagyon sok, egy fazekas mellett rettenetes sok munka van egy asszonynak.

Festéssel

- Festeni szokott? Mintázni is?

- Festeni szoktam.

- Igen.

- Igen, szoktam.

- /érthetetlen/ segit, eleg jól belejött a, ő is a cifrázásba. Én ha leringlizem a szélét, akkor ő már kitölti.

- Sok látogatója van?

- Vannak mindeg.

Eljönnek, még a határszelről is jönnek.

- Manapság mit keresnek legjobban?

- Legjobban a tányérfélét és a tálfelét keresik.

- Amit a falra lehet akasztani, disznek.

- Igen.

Akasztani lehet a falra.

- /érthetetlen/ ezeket a korsókat, viznordókat, a tüzállót nagyon keresik. A főzőedényt.

- Napokban volt az égetésem, Most mire összejön megint egy kemence edényem, beletelik három hónap.

1974. V. 28. Kossuth 13.45 LA-né /11/
Bavanyai népművészek

Sárfány Géza népművész, fazekas

1021

Igen nagy élmény a kiállitás, denát Sárfány Gézával is szeretnék megismerkedni, és ezért vállalkozott a riporter egy kisebb hegyi turára, megmászta az igen meredek szőlőhegyet, ennek eredményeként most itt beszélgetünk a pincében.
Egyébként ez a pince is megérte, hogy idáig jöjjünk, igen szép, mult századi stilusu, hegyoldalba vájt borpince.
Es természetesen itt is cserépedények diszitik a falat.
Látszik, hogy fazekas család tulajdona.
- Az apám is fazekas volt.
Ötőle tanultam az ipart meg,
Na, azért ~~xxxx~~ /érthetetlen/ember nem volt az apám, az elég /érthetetlen/ fogta, fogott bennünket a
- Nehéz mesterség ez. Kevesen tudják megtanulni.
- Kevesen, mert nagy, nagy
- Nagy kézügyességet kiván.
- kézügyesség kell hozzá.
Az apámnak az apjának volt egy szomszédja, az fazekas volt.
És apám az mindig elment, olyan gyermek volt, elment hozzá.
Mindig látta, hogy hát /érthetetlen/ edényt, meg elmennek vásárra, igy cséplés után meg elmentek falura, cserélni.
És hát vitték az asszonyok a gabonát, meg a faluról is hozták a zsákokban a kocsin a gabonát.
És apám erre kedvet kapott, aztán akkor elment inasnak.
Igy tanulta meg az ipart.
- Igen.

cserepet amit ott láttam, elsütöm a gépet egyszer, közben fölöttem megkérdezi egy nő az árustól, mennyi ez a nagy tál? Azt mondja 3o Ft, fölhúzom a gépet elsütöm mégegyszer, jön egy másik hang, mennyi ez a nagy tál? 35 Ft, két gépfelhúzás között. Megszólal a hang amikor elfordulok, hogy megyek el: végkiárusitás nagy tál 5o Ft, kistányér 25 Ft. Gondolom, hogy azért ment oda a pasas, hogy keressen, de bocsánatot kérek három perc alatt? Ciki, ciki,

- Géza bácsi keveset hozott, mert látja, hogy mekkora igényük van

- 23o darabot körülbelül.

- Volt még otthon?

- Még maradt otthon.

- Hát ami itt érdemes, a használati tárgyai azok, amelyek egy kiforrott kicsiszolódott művészetet mutatnak. A disztárgyait csak a legutóbbi években kezdte és szinte követelik tőle. De az igazi szép tárgyai azok a használati tárgyak. Azért mert bizonyos edényeket nem tudott kiszoritani a gyáripar.

- Például?

- Hát például a tejes köcsögöket, mert más izü a tejföl ha egy ilyen porózus félig-meddig a levegőt átengedő ilyen cserépedényben alszik meg mint egy üvegben.

- Vagy esetleg ami a mezőgazdasági munkához kint a mezőn szükséges,

- Hát igen, a mázatlan korsó, amely kiizzadja a vizet és ezáltal frissen tartja. Ezeket nem tudták a demizsonok kiszoritani amelyekben megposhadt a viz, megmelegedett.

- Ne haragudjon, hogy megállitom, sikerült valamit találni?

- Ebben a pillanatban érkeztünk.

- Akkor elkéstek.

- Valami igazit akartunk látni,

- Volt is.

- Nézze ez a sok ember mind azért jött, mert az embereket érdekli az ami igazi. Nem akarjuk azt a sok ronda kerámiát megvenni. Azokat a borzalmakat. Szépet akarnak venni, igazit. Igazi szép magyar kézimunkát, erre vágyódnak. És akkor ezt csinálják? Hát a Rádió hányszor bemondta, én két héttel ezelőtt hallottam és beirtam a naptáromban. Arról nem is beszélek, hogy az embernek,- gyerekes dolog,- de egy álom, nem, készülődik rá, áhh

- Marha pipa vagyok, mert fölkészül az ember arra szivvel lélekkel, hogy elmegyek és megnézem ezt az első pécsi kerámia kiállitást, cserepes vásárt és akkor odaér az ember és sehol semmi. Az utcán azzal fogadnak az emberek, hogy már nem érdemes odamenni, már nincs semmi 1/2 9 óta. Olvassa az ember az újságot, hirverés doszt, tele pestivel, tele külföldivel és égés, égés egyszerüen a saját embereink előtt, tősgyökeres pécsiek ilyen céklafejekkel közlekedtek, azt mondták hogy lehet igy csinálni valamit. Ott van az a kis Jókai tér, gyönyörü szép minden, glédába álltak egymás mellett az emberek, nem lehetett elférni mellettük és akkor konvojok, az ország minden tájából, tele külföldi kocsikkal egyik a másik után, rohan mind, mert valamit hallott egy fülest, hogy sietni kell és leér és jön a nagy "pofára-esés". Bemegyek a tömegbe, lehajolok, fotozom azt az utolsó 3 szem

1977. okt. 15. Kossuth 16.oo M.

1o8 óra.

- Amikor hirét vettem, hogy Pécsett fazekas vásárt rendeznek mindjárt az jutott eszembe hogy hányan akarták már megvenni tőlem azt a mázas, ál-népi motivumokkal diszitett pálinkás butykost, amelyet kizárólag a rajta lévő fura felirat miatt őrzök, amelyik igy szól:"szeresd a hazát, igyed a gyöngyösi Forgalmi Bank csemege borát." No de vissza a témához, a fazekas vásárhoz, amelyet a múlt vasárnap rendeztek azzal a céllal, hogy az országban szerteszét élő népi fazekasok évente egyszer találkozhassanak, megismerjék egymás munkáit, bemutassák legszebb müveiket a közönségnek és persze el is adjanak belőlük. Az eseménynek kellő hirverést csináltak, a lapok megirták hogy a pécsi vásáron együtt látható majd az ősi fazekasság mai müvelőinek szine-java és hogy a vásár majd egyben idgenforgalmi látványosságnak is igérkezik. Riporterünk Bakonyi Péter a vásár forgatagában bekapcsolta a magnetofont, hogy a portékák felől érdeklődjön, megszólitson valakit, de egyszer csak őt szólitották meg:

- Nem tudja hol van ez a köcsög-vásár?

- Azért kérdezi tőlem, mert nálam mikrofon van?

- Nem, nem, azért hogy van ez megszervezve nem furcsa ez. Lacikonyha, mézeskalács, de jelen pillanatig még egyetlen egy köcsögöt látttam ott.

- Pécsiek?

- Sajnos. Szégyen a városnak ezt igy megszervezni.

- Az történt, hogy 8 órakor már alig volt kiállitási termék, hatalmas tömeg és pillanatnyilag most már olyan selejteket lehet csak kapni amit a Képzőművészeti Boltba minden pillanatban,

- A pécsi Jánus Pannonius Múzeum néprajz osztályának vezetője Andrásfalvi Bertalan . Az én meghivomon az áll, hogy itt olyan kerámiákat látok,- lehet hogy aki korán jött azok láttak is, amelyek nem elsősorban disztárgyak, hanem használati cikkek is.

- Hogyne, ilyen volt a Géza bácsinak is az anyaga mindjárt meg is kérdezzük.

- Akkor be is mutatom Sáfrány Géza bácsit. Bakócán dolgozik. Milyen használati tárgyakat hozott most?

- Tüzálló kuglófsütő, lábos, tányérok, boros kancsók, vizeskancsók, ecetes korsó, küpüő,

- Mindig olyan tárgyakat készit ami használati tárgy?

- Igen, amit használni lehet. Én olyat nem készitek amit nem lehet használni.

Szökröny, szekriny, szekrény – láda

Mit rejtenek?

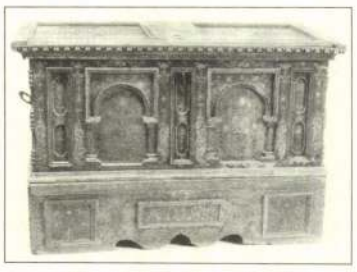

Zipszer láda, Kassa, 1835
festett fenyőfa, 90x133x68 cm

Az emberiség legrégebbi tárolóbútora, a láda a néprajzi aukcióknak is kedvelt tárgytípusa. Kialakulásának kezdeteit ma sem ismerjük pontosan, mindenesetre ládatöredékek már az egyiptomi archaikus kor idejéről származó, ötezer éves ásatási leletek közt is előfordulnak. Legrégebbi típusa a fekvő fatörzsből mélyítéssel készített úgynevezett vályúláda, amelynek a középkorból több, vasalással erősített példánya maradt fenn, többségében templomokban. Ilyen például a Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonában lévő, a szepesbéla templomból származó XIV. századi műtárgy.

Az ácstechnikával készült láda eredete szintén az ókorba nyúlik vissza. A magyarságnál a honfoglalást követő időkben honosodott meg mint kelengyebútor. Eredeti magyar neve – amely a népi használatban egészen a közelmúltig megmaradt – szekrény (vagy szökröny, szekriny stb.). A köznyelvben és a műkereskedelemben általánossá vált szuszék terminust eredetileg csak Észak- és Kelet-Magyarországon használták, mégpedig a nagyméretű, rendszerint gabona- vagy liszttartó láda megnevezésére.

Az ácsolt láda a XIV. századra a jobbágyok körében is országosan elterjedt, ekkor már vásárokon árusították. A XIV–XVI. századból az erdélyi szász erődtemplomokban számos gyönyörű példány menekült meg a pusztulástól. A törökök betöréseitől mindinkább fenyegetett dél-erdélyi szász határőrvidéken ugyanis a családok az erődszerűen megerősített templomokban helyezték el értékeiket. A ládák aztán a békeidők bekövetkeztével is gyakran a helyükön maradtak, s az időközben divatjamúlt bútordarabok gabonás szuszékként szolgáltak tovább. E darabokat részben vésett, geometrikus, részben pedig figurális és indás, festett ornamentika jellemzi. A mértani díszítőelemek között a növényi motívum csak jóval később, a XIX. századtól megfigyelhető.

A középkori és a XVIII–XIX. századi példányok közötti legfőbb különbség azonban a méret. Az ácsolt ládák kisebbek lettek, és kialakultak a jellegzetes táji stílusok. Gömörben például e tárgytípus egészen sajátos módosuláson ment keresztül: a vaskos fatörzsek megfogyatkozása miatt mind keskenyebb deszkákból egyre magasabb, lábakon álló ládák készültek. Baranyában és Somogyban pedig az alacsony, zömök, háztető alakú fedéllel – négy sarkán egy-egy szarvval, „bibóval" – ellátott változat terjedt el, amelyet gyakran színeztek növényi festékkel, vörös alapon feketével. A székely és a kalotaszegi ládákra a lapos tető jellemző. A XIX. században ugyanakkor egy másik jelentős folyamat is zajlik: az asztalosláda mint kelengyebútor lassú térhódítása a parasztság körében, amely Erdély nagy részén kiszorítja, illetve a kamrába „száműzi" az ácsolt ládát.

Az első, asztalosok készítette ládák a XVII. századból maradtak fenn. E bútorokat kezdettől fogva díszítették, főként festett virágozással – mely a komáromi bútor befolyásterületén például ékrováshoz hasonló faragással párosulhatott –, de a Balaton-felvidékről intarziás ládák is ismeretesek. A táji típusok közül mindenekelőtt a komáromit kell megemlíteni. A helybeli műhelyek túlnyomórészt ládák előállítására szakosodtak, s termékeiket nem csupán a környéken adták el, hanem hajószámra szállították lefelé a Dunán, egészen Vidinig. (Belgrádból már 1728-ban említenek komáromi ládát.) Mindez nemcsak a XIX. században kibontakozott Dunamenti műhelyek stílusán hagyott nyomot, hanem távolabb, például a hódmezővásárhelyi bútorokon is érezhető.

A polgári divat hatása természetesen a parasztbútorokat sem hagyta érintetlenül: a XIX. században, a sublót hatására a láda fiókot imitáló rátétet, illetve az aljára egy vagy két fiókot is kaphatott.

A ládák datálása, a házasságkötés évszámának és a menyasszony nevének megörökítése a XVIII. század második felétől válik általánossá, ami egyfelől lehetővé teszi a pontos kormegállapítást, másfelől pedig rávilágít e tárgyak egykori tulajdonosainak kilétére, társadalmi helyzetére.

KŐRÖSI KATALIN

Bartók Béla tárgyakat is gyűjtött

Csak tiszta forrásból

A zeneszerző a Péntek Gyugyi-bútorokkal
a falakat népi szőttesek díszítették

Köztudott, hogy Bartók Béla hatalmas népzenei anyagot gyűjtött a történelmi Magyarország eldugott falvaiban s több távoli vidéken, például Törökországban. Ugyanakkor a népi kultúra egyéb megjelenési formái sem hagyták hidegen. Utolsó budapesti lakhelyén, a Csalán út 29.-ben húsz éve rendezték be a Bartók Béla Emlékházat. Itt tekinthetők meg Péntek Gyugyi György kőrösfői asztalosnak a 26 éves zeneszerző megrendelésére 1907-ben készített festett, faragott népi bútorai: egy étkezőasztal paddal és székekkel, egy tálas, néprajzi relikviákkal – korsókkal, bokályokkal, cseréptálakkal –, a falakat pedig szőttesek díszítik. Az eredeti helyén található dolgozószobában a Bösendorfer-zongora mellett áll az ugyancsak a kalotaszegi asztalostól rendelt íróasztal is.

Péntek Péter, a mesterember fia találkozásuk után 45 évvel így emlékezett vissza Bartókra: „Beállít... egyszerű kis köpeny a karján, kis kézibőrönd a kezébe'... »Én vagyok Bartók Béla. Én rendeltem azt a sok bútorokat magától, Péntek bátyám. Most eljöttem, hogy személyesen lássam meg magát, mint ahogy levélben megígértem.«" Ott maradt két hétig, s a következő nyarakon is visszatért. „Népszerű, eccerű ember vót... Vót neki egy kis felvevő dalosgépje – én csak így tudom a nevit –, s amit beledanoltunk, a géppel mind visszadalolta nekünk."

K. T. L.

A magyar népművészet klasszikus alkotóperiódusai már lezárultak

Az értékesítés az alkotókra hárul

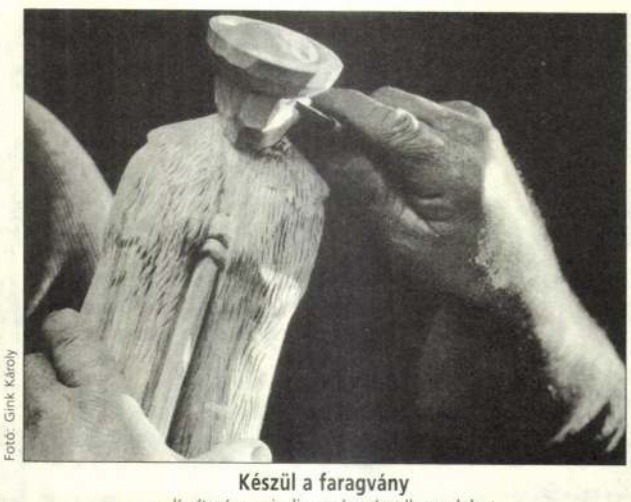

Fotó: Gink Károly

Készül a faragvány
a díszítmény mindig csak másodlagos lehet

Az ezredvég jellemző népművészeti alkotásait mutatta be a kortárs népművészet tavalyi seregszemléje, amelyet a közönség májustól októberig láthatott a Néprajzi Múzeumban. Mint Sáfrány Zsuzsa etnográfus, a kiállítás rendezője elmondta, a tízezres nagyságrendű anyagból a megyei válogatás után mintegy 3000 tárgy került a fővárosba, ezekből választotta ki a zsűri a legszínvonalasabb munkákat, több mint félezer pályázó alkotásait. A kiállításon legnagyobb számban textilmunkák (hímzés, szövés, ruha) szerepeltek, de jelentős részt tettek ki a gyermekjátékok, a fából készült különböző tárgyak, a fazekastermékek és a díszes tojások is.

„Tény, hogy a magyar népművészet klasszikus alkotóperiódusai már lezárultak – szögezi le Sáfrány Zsuzsa. – A XX. század végén jelentkező népművészet, kézművesség nem lehet ugyanolyan, mint akár egy évszázaddal korábban, hiszen megváltoztak a körülmények, az életmód. Mások a szükségletek, mások az ízlésformáló tényezők és mások az alapanyagok. Jelentősen megváltozott a készítők, a népi iparművészek köre. Jó néhányan élnek és alkotnak még a régi mesterek közül, akik a hagyományos módon tanulták a kézművességet. Ugyanakkor a fiatalabb generációk jelenléte is egyre érzékelhetőbb, tagjaik közül a legtöbben kézműves-iskolákban, a szakirodalom alapos tanulmányozásával sajátították el a mesterséget, sokan diplomával is rendelkeznek. Szerencsés módon a kihalófélben lévő mesterségek is újjáéledtek az utóbbi időben, elsősorban a lakáskultúra, a viselet és bizonyos használati tárgyak készítésére akadtak fiatal vállalkozók."

Azoknak, akik bizonytalanok a kortárs népművészeti tárgy és a giccs megkülönböztetésében, a szakember azt ajánlja alapszabályként, hogy tartsák szem előtt: a népművészeti tárgyak elsődlegesen valamilyen funkciót teljesítettek régen is, ma is; a díszítmény mindig csak másodlagos lehet. Ugyancsak fontos a felhasznált anyag és a megmunkálás technikájának összhangja. Gyanús, ha egy használati tárgy díszként jelenik meg. A kortárs népművészetet persze ugyanúgy behatóan tanulmányozni kell annak, aki komolyabban érdeklődik iránta, mint bármely más művészeti ágat. Az aukciókon szereplő klasszikus népművészeti tárgyak folyamatosan emelkedő ára mindenesetre azt mutatja, hogy jó szemű, képzett gyűjtőknek érdemes kortárs népművészeti tárgyakat vásárolni.

Az etnográfus nem hallgatja el a sikeres, magas színvonalú kiállítás hátterében álló aggasztó problémákat sem, amelyeket a népi iparművészek legutóbbi, decemberben megtartott tanácskozásán többen is megfogalmaztak. Az elmúlt tíz évben megszűntek a háziipari szövetkezetek és üzleteik, melyek szerény, de viszonylag biztos jövedelmet jelentettek az alkotóknak. A közelmúltban felszámolták a budapesti Váci utcában működött többszintes Folk Art Centrumot is, s a rendszeresen vagy alkalomszerűen megrendezett, súlyos helypénzeket szedő népi kirakodóvásárok túlságosan szűk piacot jelentenek.

A sokszor nehezen beszerezhető, drága alapanyagok, bizonyos ágazatokban a megmunkálásukhoz szükséges gépek és az időigényes, komoly képzettséget feltételező kézműves munka jelentős anyagi következményekkel jár. Az alkotókra hárul a piackutatás és az értékesítés ódiuma is. A jövő útja mindenképpen az iparművészet és a népművészet egyre fokozottabb közeledése, egymásra épülése lehetne.

S. K.

Szemle a Váci utcában

Folk hátán folk

Fotó: Pataky Zsolt

Cifra szűrtől a kékfestőig
tizenöt éve még aluljáróáru volt, ma országimázskellék

A budapesti Váci utca kettős természetéről már többször írtunk. Míg a Vámház körúttól az Irinyi utcáig komolyabb antikvitás- és ajándékboltok határozzák meg az utcaképet, a másik szakaszon, az egyetemtől a Vörösmarty térig „szabad(abb) a vásár": több a vitatható színvonalú áru, és a profil is változik; butik, sportbolt, szuvenír váltja egymást. Ha a folklórtermékeket kínáló boltokat nézzük, egységesebb a kép: nagyjából ugyanaz van mindenhol. Népies ajándéktárgyak, matyó baba, csipketerítő, párna, ing, blúz, lajbi.

Az utca hírmondóit, a folklórba öltözött reklámlegényeket és -leányokat nem láttuk – hiszen mínusz két fok volt –, egyetlen cifraszűrös betyár jött velünk szembe fázósan, de szórólapot nem kaptunk tőle. Így a Hódmezővásárhelyi Majolika mintaboltja teremtette meg sétánkhoz az alaphangulatot: óriási köcsögfa, rajta minden, ami mázas, többek között népies mintájú bögrék, kancsók 550–700 forint közötti áron. Odabent tányérok, Miska-kancsók sorakoznak 1700 forinttól. Ezen az utcaszakaszon egyetlen klasszikus folklórüzletet találunk, a Panoráma Rt. kissé a nyolcvanas éveket idéző boltját. Egyszerű pult, sápadt neonfény, akár egy régi Röltexben. A folklór az ajándéktárgyakkal keveredik. Trikolóros trikók, címeres felvarrók, kulcstartók, kalocsai mintás párnák, matyó babák egymás mellett, ez utóbbiak árengedménnyel kaphatók 2–4000 forint között. De egyszerűbb kivitelű csipketerítőket, valamint kékfestőárukat, konyhai készleteket is tartanak. Matyó babából, sőt a bálokon szokásos palotásruhákba bújtatott babákból nagyobb a választék az utca másik szakaszán, az Erzsébet híd és a Vörösmarty tér között. Az Art Festivalban széles a babakínálat. Itt csakúgy, mint a szomszédos Goebl Souvenirben megjelennek a más típusú magyaros ajándéktárgyak is: gyűszűk, tűpárnák, hímes tojások, magyaros hűtőszekrénymágnesek (menyecske, legény, betyár, puli). Áruk 1400 forint, kint az utcán ugyanolyan darabokat 900-ért láttuk. Ez a szuvenírbolt egy porcelánüzlettel osztozik a helyiségen. A porcelánok között sok a népies díszítésű, áruk nem szerepel a tárlókban. Szemben található a mondén képzeteket keltő Petra's Doll House (felirata szó szerint: „Art's Designer: Judit Lukács"). Exkluzív üzlet, stílusosan öltözött eladókkal. Babából itt a legjobb a kínálat. Tucatnyi méret és típus, számtalan ruha, a paraszti viseletet imitálótól az operettes díszmagyarszerűig; vegytiszta stílusú nincs, kicsit mindegyik eklektikus és egyben a nyugati ízlés felé húz. A Fontana divatházzal szemben egy aprócska kirakatban szívünknek kedves tárgyra leltünk: borosüvegre húzható posztóbetyár szűrrel, kalappal. Jólesik látni a sok újkori szuvenír között egy darabot a hetvenes évek trafikvilágából. Kontrasztként mellette találjuk a Bluebird butikot, a kékfestőtárgyak paradicsomát. A kékfestő olyasféle kultusztárgy, mint a holland fapapucs, az angol teáskanna vagy a portugál csempe. Éppen „határeset" volta teszi alkalmassá erre: nem nagyipari giccs, van valami kézműves jellege amellett, hogy autentikusnak és kedvesnek tetszik a turista szemében.

A kékfestőkultúra őriz valamit múltjából. Kirakodóvásárokból került a Váci utcába, tizenöt éve még aluljáróáru volt, ma országimázskellék. Olcsóbb és tetszetősebb is egyébként, mint bármi más itt, a Váci utcában. Van terítő, párna, de van belőle gyermek- és felnőttruha is, a motívumaival pedig bögrét, tányért, porcelántárgyakat díszítenek.

Minthogy a Folk Art Centrum, a város talán legnagyobb ilyen jellegű boltja átalakítás miatt zárva tart, aki drága csipkét keres, a White House Csipkeházba tér be. Sétánk befejező állomásán kivitelükben igényes terítőket láttunk, mérettől függően néhány ezertől 160 ezer forintig. Igazi vagy inkább igazibb népművészeti darabokért még mindig az aluljárókba kell menni, az erdélyi asszonyokhoz.

N. G.

Beszélgetés Mészáros Júliával

Sikeresen és/vagy jól?

Micimackóval szólva: szakmai körökben az a nézet, hogy a győri Városi Művészeti Múzeum az elmúlt két-három évben a legrangosabb hazai művészeti intézmények, a Városi Képtár pedig a legjobb kiállítóhelyek közé lépett. A Győrben kialakított és folyamatosan gyarapodó kortárs művészeti gyűjtemény pedig a székesfehérvári, a pécsi és a szombathelyi mellett szintén jelentőssé emelkedett. A múzeumot 1994-ben alapította a megyei jogú város önkormányzata. Hozzá tartozik az akkor felújított Magyar Ispita nevű műemléképület, amelyben a Váczy Péter-gyűjtemény is helyet kapott, illetve a Borsos Miklós és Kovács Margit Múzeum, a Kovács Margit-gyűjtemény és állandó kiállítás, valamint a Városi Képtár, amelyen belül több kitűnő kiállítóhely is található. A Műértő Mészáros Júliát, a múzeum igazgatóját kereste fel, s a győri „sikertörténet" hátteréről érdeklődött.

Román György: Álom, 1946
olaj, vászon, 124x131 cm (Kolozsváry Gyűjtemény)

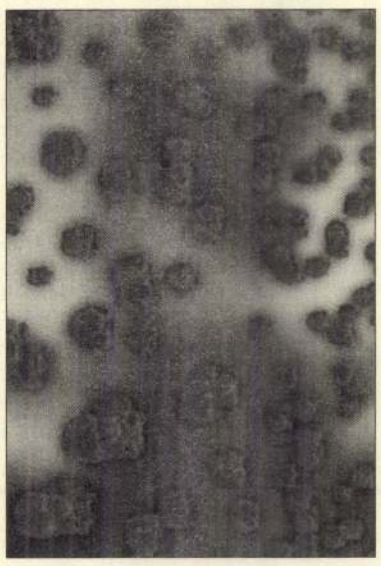

Nagy Gábor György: Federico-copy, 1998
print, akril, vászon, 117x83 cm

– Mindig kétféle követelménynek kell megfelelnünk. A helyi igényeket és a saját szakmai programunkat kell összhangba hozni. Ez itt idáig sikerült. Egy ilyesfajta történet azonban csak akkor folytatható, ha szakmai utánpótlásunkat biztosítani tudjuk, ha alkalmas embereket tudunk ide csábítani. Ez elég nehéz, mert jelenleg a múzeumban összesen egy művészettörténészi állás betöltésére van mód. Másfelől azt látom, hogy a pályakezdő szakemberek úgy gondolkodnak: minek jönnének ide, ha úgyis minden Pesten történik. Ez szerintem tévedés, mert rajtuk is múlik, hogy mi és hol történik. A szakmai közvélemény és a sajtó persze főleg Pestre figyel. Csak egyszer-egyszer válik a tevékenységünkből valami médiaeseménnyé. Ez azért baj, mert ha kevés a szakmai és a médiabeli visszajelzés, akkor a mi önkormányzatunk sem tudja meg, hogy mennyire jól dolgoztunk.

– Elsősorban az lesz sikeres, ami illeszkedik a trendbe.

– Én azonban nem szeretem a trendkövető kiállításokat, szerintem fontosabb valamiben elmélyedni, alaposabban elemezni a folyamatokat és saját véleményt alkotni a trendekről, még ha az részben el is tér a szakmai közvéleményétől.

– Mitől lesz valami esemény a szakma és a média számára? Ha Győrt tekintjük, a Mediawave-nek például remek a sajtója.

– Ott már a kezdetektől tudatos PR-munka folyt. És a különössége folytán talán a fesztivál jobban fel is kelti az érdeklődést. A múzeumokban nincsenek PR-szakemberek, a jelenlegi struktúrában el sem férnének. A struktúra pedig nem változtatható meg, amíg az állami vagy önkormányzati támogatást is ehhez, s nem az új igényekhez rendelik hozzá. A múzeumokban szakma- és feladatkörök szerinti osztályok vannak, de lehet, hogy inkább egyetlen jól felkészült, állandó szakmai mag kellene, amely meghatározza az intézmény koncepcióját és az annak megvalósítását szolgáló feladatokat. Ezeket aztán részben közvetlenül az állandó alkalmazottak, részben egy-egy projekthez kapcsolódóan, egy-egy feladatra szerződtetett külsősökkel lehetne megoldani. Tanulhatnánk a korszerű vállalatvezetési rendszerekből. Nyitottabbnak kell lenni kifelé, belülről pedig rugalmasabbnak. Egy művészettörténész nem érthet egyszerre a szakmájához, a pályázatokhoz, a PR-munkához, a pénzszerzéshez, a „fund raisinghez". Én nemigen tudom – de a gyakorlatban kényszerülök valahogy megtanulni –, hogy hogyan kell „megcsinálni" egy kortárs művészeti kiállítást. Szakmailag természetesen tudom. De hogy kifelé hogyan kell tálalni, azaz hogyan kell „eladni" a nagyközönség számára, hogyan kell elérnie a célját, az egy másik szakma.

– A múzeumkommunikáció témáját kerülgetjük. Ez éppenséggel Pesten sem működik jobban.

– Talán mert a múzeumok nincsenek felkészülve arra, hogy a mai kor vizuális nyelvének megfelelően szóljanak a látogatóhoz. Nemcsak a kommunikációnk, de a kiállításrendezési gyakorlatunk is túl hagyományos. Egyszerűen ma mások a megismerés formái, mint akár csak öt-tíz évvel ezelőtt. A térrel, az elhelyezéssel is másképp kellene bánnunk. Láttam például két nemrég nyílt állandó kiállítást, az ingolstadti Audi Múzeumét és a budapesti Mezőgazdasági Múzeumét. Az Audi Múzeumhoz képest elszomorító, hogy a Mezőgazdasági Múzeumban dolgozó szakemberek kiváló muzeológiai munkáját hogyan jeleníti meg az ottani kiállítás. Az ötletek nagy része legtöbbször nem a pénz függvénye, hanem szellem és gondolkodás kérdése.

– Ha képeket akasztunk a falra, az ma már nem elég, unalmas?

– Szó sincs róla. Nem a művészetet kell másképp bemutatni, hanem a hozzá tartozó információkat kellene más, élményszerűbb módon közölni.

– Ehhez azért elég sok pénz kell. Az ember azt hinné, az országnak ebben a dinamikusan fejlődő régiójában be lehet vonni a cégeket a támogatásba.

– Szerintem nem könnyebb, mint máshol. Ha a vállalatvezetés nyitott is, a PR-részlegük vagy -ügynökségük sokszor nem áll velük egy szinten. Nekünk az Audival nagyon jó a kapcsolatunk: például évi hat kiállítást rendezünk náluk a gyárban.

– A gyárban?

– Igen. Többnyire kortárs művészeti kiállításokat viszünk hozzájuk, és a közreműködésünkkel műveket is vásárolt a cég. A vállalat konferenciatermében – amelyet ebédlőnek is használnak – tartják a kiállításokat, és miközben a dolgozók értekeznek, ünnepelnek vagy éppen ebédelnek, művek veszik körül őket. Ennek nagyon jó a visszhangja. Legutóbb szóvá is tették, amikor az egyik kiállításunk kevéssé izgalmasra sikeredett. Jöttek az emberek és azt mondták, tőlünk nem ezt szokták meg.

– Publikus adat, hogy a múzeum mennyit keres egy-egy ilyen kiállításon?

– Százezer forintot. Talán nem hangzik soknak, de a jelenlegi viszonyok között ez mégis számottevő. Itt a tíz-, húsz-, ötvenezer forintos támogatás a megszokott.

– Beszéljünk a szakmai munkáról is. Az elmúlt években Győrben jelentős kortárs művészeti gyűjtemény kezdett kialakulni.

– A mi kortárs gyűjteményünk eltér a többi hasonlótól. Talán a kortárs szót értelmezzük másként. A ma művészetét valóban a mának megfelelő szempontrendszerrel közelítjük meg és gyűjtjük. Tehát nem – mondjuk – az avantgárd vagy a neoavantgárd szemléletével próbáljuk megérteni.

– Kiknek a műveivel bővült újabban a kollekció?

– Sok nevet sorolhatnék. Köztük van Köves Éva, a Block-csoport, Deli Ágnes, Baranyai Levente, Nagy Gábor György, Gál András, Erdélyi Gábor, Nayg István, Koronczi Endre, Gál Tamás, Szacsva y Pál.

– Milyen szempontok szerint alakul a kiállítási program?

– Visszatérnék a beszélgetésünk elejére: a helyi igényeket és a magunk törekvéseit egyszerre szeretnénk megvalósítani. Egy helyi múzeum akkor működik jól, ha a város elégedett vele. Bemutatjuk tehát a helyi művészeket, bekapcsolódunk a helyi fesztiválok munkájába, működtetjük a nagy hagyományokkal rendelkező művésztelepet. A másik fő vonulat a XX. századi magyar művészeti sorozat, benne jelentős magángyűjtemények bemutatása. A harmadik pedig a kortárs művészet, a nemzetközi rajz- és grafikai biennáléval, a kiállításokkal és a gyűjteménygyarapítással. Földrajzi helyzetünkből kiindulva a nemzetközi kapcsolatainkat is ápoljuk, osztrák, szlovák és középeurópai sorozatot kezdtünk.

– Hogyan alakulnak a közönségkapcsolataik?

– Van múzeumpedagógiai programunk, együttműködünk az iskolákkal, és a pedagógusképzésben is vállaltunk szerepet. Működtetjük a Múzeumbarátok Körét. Úgy alakítjuk a programot, ahogy azt a tagok érdeklődése megkívánja. Vannak például gyűjtők, így a gyűjtés kérdéseiről is beszélünk, kiállításlátogató utakat szervezünk Pozsonyba és Bécsbe.

– Jó helyen vannak.

– Igen, földrajzilag még Budapesttől sem vagyunk messze. De ha valaki ide jönne dolgozni, mégsem volna elég hetente kétszer ide utaznia. Részt kell venni a város életében.

NAGY GERGELY

A drága holmi a fővárosba kerül

Gyűjtők és kereskedők

A monarchia győri alattvalói felmentek Bécsbe, átmentek Pozsonyba és lementek Pestre. Az I. világháború után határsorompók zárták el az emberek és az áru útját. A II. világháborút követően a nyolcvanas évek végéig jelentős ipari-kereskedelmi központ szerepét töltötte be a nyugat-magyarországi város, amelynek súlya az utóbbi tíz esztendőben tovább nőtt. Győrben napjainkban mintegy tíz műtárgy- és régiségkereskedelemmel foglalkozó vállalkozás működik – néhány éve számuk meghaladta az egy tucatot –, és két antikvárium várja a vevőket meg az eladókat. Műtárgyaukciókat egy helyi és egy fővárosi cég rendez, mérsékelt sikerrel. A városban minden hó harmadik vasárnapján országos jellegű régiségvásárt tartanak, ezzel felzárkózva a hasonló fővárosi, pécsi és debreceni piacok mellé. A Műértő kérdésére a megkérdezett érdekeltek egybehangzóan állítják: a nagy értékű műtárgyak eladói inkább a fővárosi aukciókon és műkereskedésekben értékesítik jószágaikat. A győri vásárlók pedig „biztonságosabbnak" gondolják a budapesti árveréseken, illetve műkereskedésekben történő beszerzést, így igyekeznek megőrizni anonimitásukat.

Természetesen akad kivétel. Németh Vilmos, ötvenesztendős mérnök egy prosperáló cég társtulajdonosa. Igazi lokálpatrióta, a műkereskedők álma, mindent szívesen vásárol, ami Győrrel kapcsolatos, szívesen teszi közszemlére gyűjteményeit, sőt aktív szervezőszerepet vállal. Gyűjtői karrierjét a következő történettel szokta jellemezni: „Öt rubellel kezdtem, leningrádi egyetemistaként egy akkor divatos inget cseréltem öt cári rubelre. A cserekereskedelmet természetesen az egyetemi éveim alatt folytattam, és jelentősnek mondható orosz numizmatikai gyűjteménnyel tértem haza." Németh Vilmos ma a 90 tagot számláló Magyar Éremgyűjtők Egyesülete győri csoportjának titkáraként is tevékenykedik. A képeslapgyűjtést négy győri anzix beszerzésével kezdte, s mára már többször is kiállította helytörténeti képeslapjait. E tevékenységben Komondi Miklós, a legjelentősebb hasonló tárgyú gyűjtemény tulajdonosa a mentora. Vele folyamatos versenyben van. Harmadik érdeklődési területe a műtárgyakkal kapcsolatos: nem hagy veszni semmit, akár a háromlábú széket is megveszi, legfeljebb a hiányzót szakemberrel megfaragtatja. A negyedik kapcsán Greguss István antikváriust, illetve a metszeteket említi. A Honterus Antikvárium ügyvezetője egy találkozás alkalmával így szólt hozzá: „Ha már ilyen szép győri képeslapjaid vannak, mutatok néked a városról metszeteket." A beszélgetés vége két győri Rochbock-metszet megvásárlása lett; a gyűjtemény ma 30 metszetet számlál, amelyet a városi múzeumban mutatott be a gyűjtő. Az ötödik szenvedélye a fafaragás. Csornán egy régiségkereskedésben figyelt fel Kiss Ernő népi fafaragó Olvasó kisfiú című szobrára. Azóta negyven Kiss-féle szobrot és nagyméretű faragványt vásárolt, és az alkotó életmű-kiállítását készül megszervezni, természetesen monográfia kiadásának kíséretében.

Caspar Bouttats rézmetszete, Antwerpen, 1700, 140x280 mm
Jacobus Peeters Civitates Hungariae Turcis ereptae című műveből

Tóth Virgil, az Almárium Régiségbolt tulajdonosa még nem töltötte be a harmincat. Ő úgy látja, hogy a győri műkereskedelem fellendülése 2-3 éve vett újabb lendületet, s ebbe a folyamatba időben sikerült bekapcsolódnia. A fiatalember faiparos édesapja boltját vette át; az új bútorkínálatot a régivel, majd festményekkel egészítette ki. Az üzlet mindennapjaiban érzékeli a kereslet fokozatos bővülését. Az új lakások, házak tulajdonosai egyre bátrabban vásárolnak régebbi bútorokat. Tóth Virgil szerint csökkent az olasz és az osztrák vevők érdeklődése, ami önmagában még nem lenne baj, de visszaestek a vásárlásaik is. A műkereskedő azonban bizakodó. „Itt mindenki ismer mindenkit – mondja –, klienseim elégedettek, és másoknak is ajánlanak."

A Kazinczy utcai antikvárium vezetője, Weisdorn Mária már 25 éve van a szakmában. Az antikváriumot 1989-ben az ÁKV többi könyvesboltjával együtt privatizálta a jelenlegi tulajdonos. A városban éppen napjainkban nyílt – a kínálatot bővítve – egy néhány négyzetméteres másik antikvárium. Ám Weisdorn Mária inkább használtkönyv-boltként, mint antikváriumként sorolja be az üzletet, mert tapasztalatai szerint Győrből a régi, értékesebb könyvek a fővárosi aukciókra kerülnek. „Hullámzó, szerény a felhozatal és a kereslet, de nem panaszkodom, ha sikerül olykor-olykor egy jobb könyvtárat vásárolni, akkor tapasztalható némi élénkülés."

A győri műkereskedelem motorja Németh István és Kovács Elvíra, a felesége. Az Antikexpo Kft. tulajdonosaiként szervezik a Győri Régiségvásárt, övék a Szabadsajtó utcai régiségbolt, és aukciókat is rendeznek. Mindketten gyűjtők, a férj numizmata, a feleség pedig népi festett kerámiatárgyakat gyűjt. Az üzemmérnök és tanár végzettségű házaspár a hetvenes évek végén nyitotta meg első használtcikk-kereskedését a Baross úton. A nyolcvanas évek legvégén úttörőként nyitották meg magán zálogházukat, a ki nem váltott tárgyakat pedig elárverezték. Majd profilt váltva kiszálltak a zálogüzletből, és műkereskedéssel kezdtek foglalkozni. Elvíra ebben az időben tanított, és szabad idejében segített az üzletben. „A nyolcvanas években jöttek a német gyűjtők és kereskedők, megspórolták a piackutatást, elmondták, hogy mire van igényük, én pedig igyekeztem felvásárolni az általuk kért dolgokat" – emlékszik vissza a kezdetekre Németh István. Az első műtárgyaukciót 1998-ban rendezték, a mérsékelt siker magyarázata szerintük az, hogy a győriek zárkóztak, egy nyilvános aukción kiderülne, hogy ki mit vesz, ezért inkább a fővárosban licitálnak. Az Antikexpo első műtárgyárverésének évében rendezték meg a szabadtéri régiségvásárt, amely viszont sikert aratott. Január, február kivételével minden hó harmadik vasárnapján több mint félszáz régiségkereskedő hozza el a portékáját szerte az országból Győrbe. Erre az idén első ízben március 18-án nyílik majd alkalom.

BERÉNYI PÉTER

HIRDETÉS

GOLD GRIFF
Budapest, Kossuth Lajos u. 10. 1053
Telefon: 117-3531, • 117-5745

A GRIFFMADÁR ÖNRE VÁR

Karácsonyi vásár Münchenben
Belvárosi, 4 csillagos szállodai elhelyezéssel, svédasztalos reggelivel.
Utazás: autóbusszal.
1 éjszaka 6900 Ft,
2 éjszaka 9900 Ft,
csak szállás:
napi 3200 Ft,
személyenként.

FERIARTE - antikvitások vására Madridban
Utazás: repülőgéppel.
44 900 Ft.
Síelési lehetőségek Franciaországban és Ausztriában
Ausztria-Svájc
Hétvége az Alpokban, autóbusszal.
Városnézések. 7900 Ft.

Szilveszteri programok
Párizs, 18 000 Ft,
London, 33 900 Ft,
Egyiptom, egy- és kéthetes utazások, 57 000 Ft-tól.
Belföldi szilveszteri programok
Mexikó-Taxo-Acapulco. Repülőgéppel, 172 000 Ft.
Mexikó-Merida-Cancun. Repülőgéppel, 192 000 Ft.

BÓBITA BABABOLT

Babakocsi- és babamérleg-kölcsönzés.
Gyártók, készítők jelentkezését is várom!
Cím: Kalocsa, Kossuth Lajos u. 57. 6300
Üzenet, fax: (64)-61-244

MALÉV Hungarian Airlines

A MALÉV Rt.
felügyelőbizottsága
pályázatot hirdet
két belső ellenőri munkakör betöltésére

A munkakörök betöltésének feltétele:
- műszaki, illetve kereskedelmi felsőfokú végzettség
- belső ellenőrzési gyakorlat
- középfokú angolnyelv-tudás.

Előnyt jelent a közlekedés területén szerzett, szakmai tapasztalat.
Bérezés: megegyezés szerint.
A pályázat tartalmazza a pályázó szakmai önéletrajzát, jelenlegi munkahelyének és beosztásának megnevezését, az állami iskolai végzettségét, szakképzettségét, nyelvtudását tanúsító okiratainak másolatát.
A pályázatokat december 15-éig lehet benyújtani, ajánlott küldeményként vagy személyesen, a MALÉV Rt. humán központjába (Budapest, Ferihegy I. 1185).
A pályázatokat a MALÉV Rt. felügyelőbizottsága december 31-éig értékeli, a döntésről írásban értesítik a pályázókat.
A pályázatokat bizalmasan kezelik.

ÁLLAMI VAGYONÜGYNÖKSÉG
ELŐPRIVATIZÁCIÓS PROGRAMIGAZGATÓSÁG

Árverési hirdetmény

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából

az Ofotért Vállalat árverésen értékesíti

a következőkben felsorolt

üzleteit

Jelentkezési határidő január 8-a:

Budapest II., Frankel Leó út 24.
A **21/A sz. fotóbolt** bérleti jogának átadása.
Kikiáltási ár: 980 000 Ft.
Privatizációs költség: 100 000 Ft. Bánatpénz: 49 000 Ft.
Árverés: január 18-án, hétfőn 9 órakor.

Ózd, Vasvár u. 29-31.
A **46. sz. optika- és fotóbolt** bérleti jogának átadása.
Kikiáltási ár: 2 180 000 Ft.
Privatizációs költség: 210 000 Ft. Bánatpénz: 110 000 Ft.
Árverés: január 18-án, hétfőn 10 órakor.

Bonyhád, Perczel Mór u. 4.
A **78. sz. optika- és fotóbolt** bérleti jogának átadása.
Kikiáltási ár: 1 990 000 Ft.
Privatizációs költség: 200 000 Ft. Bánatpénz: 100 000 Ft.
Árverés: január 18-án, hétfőn 11 órakor.

Komló, Városház tér 13.
A **91. sz. optika- és fotóbolt** bérleti jogának átadása.
Kikiáltási ár: 1 900 000 Ft.
Privatizációs költség: 200 000 Ft. Bánatpénz: 95 000 Ft.
Árverés: január 18-án, hétfőn 12 órakor.

Jelentkezési határidő január 15-e:

Budapest XX., Tátra tér 3.
A **32. sz. optika- és fotóbolt** bérleti jogának átadása.
Kikiáltási ár: 1 390 000 Ft.
Privatizációs költség: 140 000 Ft. Bánatpénz: 70 000 Ft.
Árverés: január 25-én, hétfőn 9 órakor.

Makó, Széchenyi tér 9.
Az **52. sz. optika- és fotóbolt** bérleti jogának átadása.
Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft.
Privatizációs költség: 200 000 Ft. Bánatpénz: 100 000 Ft.
Árverés: január 25-én, hétfőn 12 órakor.

Kiskunhalas, Jókai u. 3.
A **86. sz. optika- és fotóbolt** tulajdonjogának átadása.
Kikiáltási ár: 4 690 000 Ft.
Privatizációs költség: 470 000 Ft. Bánatpénz: 235 000 Ft.
Árverés: január 25-én, hétfőn 10 órakor.

Szarvas, Szabadság u. 39.
A **102. sz. optika- és fotóbolt** bérleti jogának átadása.
Kikiáltási ár: 1 550 000 Ft.
Privatizációs költség: 470 000 Ft. Bánatpénz: 78 000 Ft.
Árverés: január 25-én, hétfőn 11 órakor.

A privatizációs költséget készpénzben kell kifizetni.
Az Állami Vagyonügynökség a vételár kiegyenlítésénél, a privatizációs költség kivételével, a kárpótlási jegyet a kamattal növelt névértéken elfogadja.
A jelentkezés feltétele: a bánatpénz bemutatóra szóló betétkönyvben való elhelyezése, az árverés napjáig.
Jelentkezni lehet személyesen, az Ofotért privatizációs irodájában (Budapest XIII., Reitter Ferenc u. 39-49. földszint), munkanapokon 8 és 12 óra között.
További információt és írásos tájékoztatót ugyanitt adnak. Telefon: 120-9221, telefax: 120-3293. Levélcím: Budapest 62., Pf.: 471. 1396.
Az árverés helye: a Kereskedelmi Szakszervezetek Szövetségének (KSZSZ) Művelődési Központja, Budapest VI., Eötvös u. 25/A.
Az árverésen részt vevők anonimok maradnak.

HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT

A kárpótlási jegy aranyat ér!
Megvesszük kárpótlási jegyét, ha ellenértékét aranyra vagy ezüstre költi.
Ellenértékéért arany ékszerek, órák, ajándéktárgyak vásárolhatók.

KOLIBRI ékszerbolt
Budapest I., Mészáros u. 6.
Telefon/fax: 201-4131
Nyitva tartás: 9-től 18 óráig, szombaton 9-től 13 óráig.

Az Alföld legszebb barokk terén álló
BETA HOTEL KALOCSA
éttermében megrendezzük
üzleti találkozóit, termékbemutatóit, állófogadásait, vacsoráit, rendezvényeit.

HK HOTEL KALOCSA
Kalocsa, Szentháromság tér 4. 6300
Telefon: (64)-61-562, 61-244
Fax: (64)-61-244

PDM
BELSŐÉPÍTÉSZETI STÚDIÓ KFT.

Vállaljuk:
- irodák
- panziók, szállodák
- vendéglátó-helyiségek bútorozását, komplex kivitelezését, a tervezéstől a kulcsátadásig.

Bemutatóterem:
Budapest XIII.,
Váci út 114.
Nyitva: hétfőtől péntekig 10 és 17 óra között.
Tel./fax: 269-8750.

TAKARÉK-SZÖVETKEZETEK

Mindenki vállalkozik.
Ha Ön is ezt teszi, ne maradjon egyedül!
A takarékszövetkezetek
az Ön megbízható partnerei.
Biztosak vagyunk abban, hogy az otthonától, a vállalkozásától pár percnyi utazással eléri egyik fiókunkat, az Ön fiókját, ahol vállalják számlájának vezetését.
Ne utazzék tovább, nyisson számlát a közvetlen környezetében!
Ne fáradjon feleslegesen!
Ha betér fiókunkba, újabb haszon várja:

- magas kamatláb (a számla kamata 8-12%)
- alacsony bankköltség (0,5-2 ezrelék).

Az már csak ráadás, hogy a számlakezelő is régi ismerőse. Bízzék benne!

Nem csalódik a takarékszövetkezetekben.
Záhonytól Letenyéig,
1800 helyen várja Önt
a 260 takarékszövetkezet.

A régi barát az új világban

MALÉV Hungarian Airlines

A MALÉV Rt.
felügyelőbizottsága
pályázatot hirdet
a belső ellenőrzési szervezet vezetői beosztásának betöltésére

A kinevezés első alkalommal meghatározott időre szól, alkalmasság esetén meghosszabbítható.
A munkakör betöltésének feltétele:
- közgazdasági egyetemi végzettség
- középfokú angolnyelv-tudás
- a belső ellenőrzési területen szerzett szakmai gyakorlat.

Előnyt jelent a közlekedés területén szerzett pénzügyi, gazdasági, ellenőrzési gyakorlat.
Bérezés: megegyezés szerint.
A pályázat tartalmazza a pályázó:
- szakmai önéletrajzát
- jelenlegi munkahelyének és beosztásának megnevezését
- iskolai végzettségét, szakképzettségét, nyelvtudását tanúsító okiratainak másolatát
- elképzeléseit a betöltendő munkakörrel kapcsolatban.

A pályázatokat december 15-éig lehet benyújtani, ajánlott küldeményként vagy személyesen, a MALÉV Rt. humán központjába (Budapest, Ferihegy I. 1185).
A pályázatokat a MALÉV Rt. felügyelőbizottsága december 31-éig értékeli, a döntésről írásban értesítik a pályázókat.
A pályázatokat bizalmasan kezelik.

Galéria

Térviszonyok

Sáfrány Csilla 1964-ben született Budapesten, csillagképe: az Ikrek. Úgy érzi, ez a kettőség valóban jellemző egész életére. Sokáig intenzíven sportolt, más nem is igen érdekelte, míg nagyapja – aki kora fiatal művészeinek mecénása volt – fel nem fedezte rajzi tehetségét. Csilla próba-szerencse alapon jelentkezett a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába, ahová fel is vették textil szakra. Ezután a Iparművészeti Főiskolát végezte el, mestere Polgár Csaba és Szilvitzky Margit volt.

– Mi az, amit a főiskola adott neked?

– A főiskola nem kizárólag a technikai képzés szempontjából fontos, hanem ad egy sajátos szemléletet, ami a mai napig meghatározó a munkámban... és feledhetetlenek azok a barátságok, amelyeket évfolyamtársaimmal kötöttem.

– Diploma után tovább tanultál a főiskola Mesterképző Intézetben. Szakmailag miben fejlődtél ez alatt az idő alatt?

képeket csinálok. Ezek bonyolult, mozgalmas, egymásra rakódott rétegek mintázatát adják ki. Az első év a kísérletezés időszaka volt. Mivel a főiskolán előtérbe helyezték a munkák funkcióját, ezért kerestem egy valódi feladatot, amelynek lehetőségei egyeztek elképzeléseimmel. A Korona Szálló hobbi bárjában terveztem egy faliképet.

– Hogyan kezdtél a munkához?

volna sugározni. Fontos szempont volt, hogy a kép vizuálisan illeszkedjen a szálloda arculatához, de azt is szem előtt kellett tartani, hogy önálló kompozícióként is megállja a helyét. A szálloda igényelte, hogy a „Korona" mint a hotel neve, motívumként megjelenjen. Erős hatással volt rám a bécsi szecesszió és a plakátművészet kompozíciós megoldásai.

– Diploma után hogyan alakult a helyzet?

– Mivel képeim elsősorban a kísérleti textil kategóriába tartoznak, a főiskola elvégzése után komoly nehézséget okozott számomra az elindulás. Egy piaci közegben elég nehéz összeegyeztetni a vizuálisan, sajnos, képzetlen megrendelők és a művész egyéni elképzeléseit... Hiányzik a szakmai közeg visszajelzése is, ami nehezíti azt, hogy a művész behatárolja helyét a világban. Az egyetlen pozitív kontroll, amire számíthatok: barátaim véleménye a munkámról.

Sáfrány Csilla faliképe a Korona Szállóban

– A mesterképzőn kezdtem foglalkozni egy speciális vegyes kézműves technikával, amely a szitanyomás és a kézi festés ötvözete. Kiindulási alap mindig néhány fotó, amelyekből montázsszerű, intenzív színvilágú

– A tér viszonyai alapvetően meghatározzák a munka látványvilágát. A tonetbútorok adták az alaphangulatot. A bár közönsége főleg a Nemzeti Múzeum látogatóiból kerül ki, ezért egyfajta patinás érzést szerettem

Ősz Szilvia

Gyökere nő minden szónak

Versek a „józanul olvadó" hóról

Mivel a csillag szó (és kép) hihetetlenül gyakran fordul elő kezdő költők verseiben, szinte észrevétlenül változom át „csillagvizsgálóvá": a műélvezetem gyakran abba merül ki, hogy jegyezgetem, mi mindent lehet még leírni ezekről a jobb sorsra érdemes, pislákoló égitestekről. Különösen az ismétlések szoktak szórakoztatni. Nem tudom, mi az oka, bizonyára a csillagok makacs lírai kisugárzása teszi – de szinte minden ifjú verselő ugyanazt zengi róluk.

Csillagászati ügyködésemről azért kell itt számot adnom, mert hosszú idő óta először járt a kezemben olyan verseskönyv, amelyben sokat olvastam a csillagokról – is; de nem közhelyeket. Alábbi két sor szerzője csak vérbeli költő lehet:

„Hullik a csillag,
menteni kár."

Naná, hogy kár! De kár lenne meg nem fogalmazni ezt a hetyke „kárvallást". A groteszk kép beletapad az elmébe, s ez bizony a szókapcsolat szerzőjének tudatossága mellett: tehetségéről is árulkodik. *„Gyökere nő minden szónak"* – állítja egy másik versében a költő, s valóban ez a legmegejtőbb (ha úgy tetszik legátejtőbb) lírai mutatvány.

A hullócsillagra – mint nyelvi tényre! – visszaszármaztatható szócsűrés vagy csavarás oly leleményes, hogy (gyökeret eresztvén a tudatban) tovább gerjeszti önmagát. Sokszor mondjuk: hullócsillag. De sosem jelentjük ki: hullik a csillag. Mint, teszi azt, például az alma. De ha a költő sosem volt kijelentést tesz, akkor már engedünk a játék kényszerének. Ilyen szövegkörnyezetben még ez az állítás sem tűnne túlságosan furcsának: a lehulló csillag nem gurul messze a fájától... vagy egyebétől.

Hullik a csillag – ez a kép azt feltételezi, hogy valahol bizonyára gyűl is. Kissé károsodva persze, akár a lehullott alma, amit *hullásalmának* nevez a népnyelv.

A *hulláscsillag* képzete valahogy így törvényesíti az új szót, amit egy költői játék – annak „logikus" továbbgondolása – eredményezett.

Annyi egyforma „csillagvers" elszenvedése után „felelősen állítom": elképesztő, hogy mit művel ez a huszonnégy éves, első kötetes fiatal költő a hagyományos lírai motívumokkal. *Vass Tibor* öntörvényűsége – az igazi, a vitathatatlan költőké.

Első kötete a felnőtté válás állomásait rögzíti. Dicséretére legyen mondva, a lélektani folyamat érzékletesen nyomon követhető, de közben nem észlelünk különösebb „költői fejlődést" – magyarán: Vass Tibor kész költő. A kész költő fejlődése: irodalomtörténeti mítosz. A kész költő ugyanis nem fejlődik, csak változik. Változása szellemi kaland.

Az a fajta látásmód, amely Vass Tibor összetéveszthetetlen egyéniségét sugározza – a nyelven át a világba –, nos ez eléggé hiányzik a kortárs magyar lírából. Kormos István halála óta kevesen tudták-tudják a mélyen megélt tragikumot fanyar és mégis harsány derűféleséggel „keresztezni". Vass Tibor java verseiben ez a szavakat sírva bukfenceztető vidor hagyomány éled újra.

„Daloló, réveteg fák alatt
józanul olvad a hó."

Andersen hóemberén nőttünk fel. Ezért számunkra ennek a sornak különös jelentése van: *„józanul olvad a hó"*.... Betölti a sorsát.

Vass Tibor verseiben a lét cicomázatlan józansága – olykor egyszerűsítő nyelvi cicomákkal (!) tud felszínre törni. Ez a (lírai hagyományaink által meghatározott) helyzet szüli költészetének a paradoxonait.

A hó amikor olvad: megszűnik létezni; meghal. Vass Tibor *„hóhalálában"* írott versei azt a vitathatatlan, derűt, hetykeséget árasztják, amelyet akkor érez az ember fia, amikor szembe mer nézni a léttel.

Röviden: első kötet, de fontos könyv. (*Vass Tibor: Hó, ima, virág, Új Bekezdés Könyvek, Miskolc, 1992)*

Szávai Géza

MESSZELÁTÓ

Illúziók

Hónapok óta szeretnék leszámolni egy bennem terebélyesedő rossz érzéssel. Tudom, az embernek elsősorban az illúzióval kell leszámolnia – de hát azok gyakran bizonyulnak valóságban-gyökerezőknek, ezért többé-kevésbé joggal ragaszkodunk hozzájuk.

Én például hiszem, hogy minden nemzedékkel tisztul valamicskét az, amit irodalmi közéletnek szokás nevezni. Hiszem, hogy minden igazi tehetségnek fontos az irodalom – ebből következően: írótársa – sorsa. Illúzió lenne?

Amióta a Messzelátó oldalban megjelenő anyagokat az egész Káprát-medence magyarok lakta vidékeiről rendszeresen gyűjtjük, amióta próbálunk megteremteni egy közös nemzedéki fórumot az új történelmi helyzetben eszmélő fiatal alkotók számára – nos, azóta a kollegialitás, önzetlenség számtalan szép példáját láthattam. Mégis, hónapok óta gyűl, gyűl bennem a keserűség.

Mert akadt olyan fiatal író is, aki többször „elfelejtette" elhozni nemzedéktársai írásait. A sajátját mindig kitette az asztalra. Brassóból, Kassáról Újvidékről nehezen, gyakran kalandos úton érkeznek el hozzánk a borítékok. Ezért használunk „baráti postásokat": S mivel nemzedéki összképre törekszünk, minden fiatáltól, aki kapcsolatba kerül a Messzelátóval azt kérjük, hogy segítsen nekünk is – nemzedéktársainak is. Akiket tehetségesnek tart, azokat „hozza be" a lapba, az oldalba... Nekem hónapok óta az fáj a legjobban, hogy két nagyon tehetséges fiatalember rendszeresen megfeledkezik nemzedéktársairól. Csak saját műveiket „szállítják". Talán nem tudják: ami érték, az előbb-utóbb napvilágra kerül. Ez vigasznak persze kevés. Én ragaszkodom az illúzióimhoz. És várom, várom a küldeményeket.

(Sz. G.)

A pénz

Már akkor köllött volna
lepottyannia az ember karjának,
mikor földhöz hajolt
felmarkolván a pénzt
– és vér tapadt kezére,
szétfolyó vér tapadása
elárasztotta a testét,
a pénz megellett,
mint egy jól hizlalt disznó
óriásira növekedvén
az ember vergődik alatta
mert csakis vergődhet alatta;
befogta az ekébe a lovak helyett...
Bizarr ábrándokat
keltő terméséből
kiábránduló ítélet.
Meddig még...
– A pénzkoporsóban zordan
hangzanak a fegyverek
eltávolodó eszmék pénzviadala
a fej a földön
a pénz a fogak közt
Meddig még...
Folyton folyvást – ne folytasd!

Tóth Péter
Komárom

Urbán Tibor: Illusztráció Vass Tibor verseihez

Verselemzés

Nehézkes fogadalom:
holnaptól mindenkinek napirendet írok egy pusziért
Lírai kérdés prózai elemekkel:
hogyhogy nem fulladunk meg éjjelente
a dögnehéz dunnáktól
A költő zseniális ötlete:
ma már minden megoldható egy áramszünettel
Romantikus befejezés:
hogy egyszerre hunyják le szemüket az ablakok

Polgár Anikó
(Szlovákia)

Igazgyöngy

Verejtékem bimbóiból bogozd ki a harmatot,
hogy lelhesd gyöngyök örömhírét
vörheny-kehelycsapdáimból orozz édes gyarmatot,
csillagmagzatot,
hogy mondhasd
ama Hajnalcsillag gyötrelmét
ismerem.

Batári Gábor
Budapest

Alibi

Arcod előregyártott
halotti maszk –
Valaki vasalt ingeden
felfedezte a szerelmet.
Ezután védekezned kell,
hát mutasd meg igazi arcodat:
arcod előregyártott halotti maszk.

Bágyi Bencze Jakab
Székelyudvarhely

DISPLACE SAGÁT ÁGNES

8 építészeti terv/ 8 architectural projects

Boór András * Klobusovszki Péter * Kühn Péter
Lévay Jenő * Marián Balázs * Sagát Ágnes * Szabó Zoltán
Taraczky Dániel * Zombor Gábor

kurátorok/curators: Klobusovszki Péter és Páldi Lívia

megnyitó/opening 1999.04.16. 18.00
megnyitja/opened by Janesch Péter, építész/architect
nyitva/open 1999. 04.16.- 1999.05.22.
naponta/daily 10.00 - 18.00
hétfőn zárva/Mondays closed

támogatóink/supporters
Soros Alapítvány,
'Az Építés fejlődéséért' Alapítvány,
Dunaújváros Önkormányzata, Dunanet,
No.1. Számítástechnika,
DTV. OKITEKI

KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
INSTITUTE OF CONTEMPORARY ART
VASMŰ ÚT 12. * H-2400 DUNAÚJVÁROS * HUNGARY
TEL/FAX ++36 25 412 220
ica-d@dunanet.hu
http://www.ica-d.hu

ingyenes busz indul a Müegyetem főepülete előtti parkolóból a megnyitó estéjén 16.00-kor/vissza Budapestre 22.00-kor
free bus leaves from the parking lot in front of the main building of the Technical University on opening eve at 16.00/returns at 22.00

DISPLACE

8 építészeti terv/ 8 architectural projects

Boór András * Klobusovszki Péter * Kühn Péter
Lévay Jenő * Marián Balázs * Sagát Ágnes * Szabó Zoltán
Taraczky Dániel * Zombor Gábor

kurátorok/curators: Klobusovszki Péter és Páldi Lívia

megnyitó/opening 1999.04.16. 18.00
megnyitja/opened by Janesch Péter, építész/architect
nyitva/open 1999. 04.16.- 1999.05.22.
naponta/daily 10.00 - 18.00
hétfőn zárva/Mondays closed

támogatóink/supporters
Soros Alapítvány,
'Az Építés fejlődéséért' Alapítvány,
Dunaújváros Önkormányzata, Dunanet,
No.1. Számítástechnika,
DTV. OKITEKI

KORTÁRS MÜVÉSZETI INTÉZET
INSTITUTE OF CONTEMPORARY ART
VASMÜ ÚT 12. * H-2400 DUNAÚJVÁROS * HUNGARY
TEL/FAX ++36 25 412 220
ica-d@dunanet.hu
http://www.ica-d.hu

ingyenes busz indul a Müegyetem főepülete előtti parkolóból a megnyitó estéjén 16.00-kor/vissza Budapestre 22.00-kor
free bus leaves from the parking lot in front of the main building of the Technical University on opening eve at 16.00/returns at 22.00

SAGÁT ÁGNES

Patak Jenő

Táblakép.

"Az első imádság". Sagerth Hermann fe festő müve a Müegylet sorsolási ki-állitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.l.332.old.

Patak Jenő

Sagerth Hermann festő/19.sz./müve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

A helyzet szerdán

◆

A lengyel küldöttség tagja Josef *Konarzewszky*, Varsó rendőrfőparancsnoka és Helena *Woliuska*, a varsói rendőrség személyzeti főnöke is. Már az sem mindennapos, hogy a személyi ügyek legfőbb intézője a rendőrtestületnél nő legyen, de az orosz forradalom óta már több példa adódott nők közhivatali karrierjére. Helena Woliuska asszony mindenesetre nagyon szereti a foglalkozását, mert még látogatóban is érdeklik a rendőrségi ügyek. Elmult éjszaka, Konarzewszky rendőrfőparancsnokkal együtt, *részt vett* az *R-csoport portyázó körútján*. Az R-csoport eredményes munkájáról több adatot mondtak el a vendégeknek.

◆

Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy *Babanyecz* Balázs, a Dohányjövedék volt vezetője szegénysorban él egy kanadai faluban, mert poggyászai közül a legértékesebb eltünt. Most a „Magyar Nap" azt írja, hogy ebben a „poggyász"-ban 38.000 dollár volt, amelyet Babanyecz Jékely Lászlónak, a sikkasztó exminiszternek adott át, amikor az megszökött. Jékely most Amerikában azt mondja, hogy neki Babanyecz nem adott át semmit.

◆

A fővárosnál érvényben lévő szabályrendelet értelmében a közélelmezési szakra mezőgazdasági főiskolai végzettségű tisztviselőket kell kinevezni. A Mezőgazdasági Szakemberek Szövetsége levelet intézett a polgármesterhez, hogy a vásári kiskereskedők és a vásárcsarnokok üzemi bizottságának ismételt tiltakozása ellenére is a közélelmezési szak magasabb fizetési osztályába mészárosmunkást, szabósegédet, kifutót, gépészt, altisztet, s más képesítés nélkülieket nevezett ki, csupán a X. fizetési osztályú segédfelügyelők között akadnak érettségizettek és egy jogi doktor is. Ugyanakkor pedig egy közélelmezési szakmában működő képesített mezőgazda kérelmét azzal utasították el, hogy neki nem adható felmentés a felsőbb képesítés alól.

E beadványra, amelyet S. Szabó Sándor földmüvelésügyi államtitkár írt alá, a polgármester válaszában ezt sérelmet azzal ismerte el, hogy „még bizonyos százalékban sem biztosították a képesített szakemberek kinevezését, s arra sem voltak figyelemmel, hogy hosszabb ideig szakmába vágó gyakorlattal rendelkező embereket vegyenek fel". Megígérte azonban a polgármester, hogy „a legközelebbi előléptetéseknél már szakembereket nevezünk ki".

E tényálláshoz nem fűzünk kommentárt, mert olcsó siker lenne megjátszani ezt a „ziccert". Az eset önmagát jellemzi. Azzal az ígérettel pedig, hogy legközelebb megtartják a most megsértett rendeletet — bármennyire bízunk is a polgármester abszolut jószándékában —, úgy vagyunk mégis, mint az ismert tréfás kocsmacégérrel, hogy „ma pénzért, holnap ingyen!". Mindig ma van, s a holnap mindig csak holnap lesz.

◆

Nem mehetünk el szó nélkül egy szürke halálozási hír mellett. Szegeden a kerékpáron haladó dr Somogyi József egyetemi tanárt, a kiváló filozófust, egy villamoskocsi hátsó lépcsője elütötte, s a karambol következtében rövidesen kiszenvedett. — A professzor nem sportból kerékpározott, hanem *tejet* akart szállítani nagyszámú családja számára. A filofózusok sorsa anyagi téren sohasem volt valami rózsásnak nevezhető. Egy klasszikus latin költő szerint: „pauper Aristoteles cogitur ire pedes", azaz: a szegény Aristoteles gyalog kénytelen járni.

Mindenesetre leíagadhatatlan fejlődés, hogy a flozófusok évezredek multán már kerékpárra is felülhetnek. S a pedagógus-társadalom csökkentett igényeit ismerve, bizonyára meg is elégszenek ennyivel, és nem áhítoznak Packardokra és Hudsonokra.

Ám az mindenesetre kívánatos volna — s a költségvetések tárgyalása idején figyelmébe is ajánljuk a kultuszkormánynak —, ha a pedagógusok mentesülhetnének a napi megélhetés, az élelmiszerbeszerzés háztartási gondjaitól, ha a kerékpáron haladó egyetemi tanárok mögött nem ülne a puszta létfenntartás sötét gondja.

Ezt elsősorban az ifjúság érdeke követeli meg. Mert hogyan láthatja el a tökéletesen a rábízott ifjúság oktatását és nevelését az a szegény professzor, akinek studiumában való elmélyedés helyett a családi tejbeszerzés gondjaival kell törődnie?

◆

Rövidesen megjelenik az Elhagyolt Javak Kormánybiztosságának felszámolásáról szóló kormányrendelet, amelynek tervezetét a minisztertanács már elfogadta. A rendelet végrehajtása után új alapra helyezik az elhagyott javak kezelését. A kormány tudvalevően a *részvénytársasági* konstrukció mellett döntött. Ezt a megoldást helyesléssel kell fogadni. Hogy egyebet ne említsünk, a részvénytársasági forma lehetőséget nyujt arra, hogy az adminisztráció rugalmasabb legyen, vagy hogy a vezetőket hatékonyabban lehessen felelősségre vonni.

Egyébként nem első ízben vetődött fel most az a gondolat, hogy a kormánybiztosság helyett részvénytársaság alakuljon. *Balogh* István tett ilyen javaslatot miniszterelnökségi államtitkársága idején, mint az Elhagyott Javak elnöki tanácsának elnöke. A kormánybiztosság élén *Zombory* Gyula állott. Az indokai ugyanazok voltak, amelyekre az imént hivatkoztunk. Akkor azonban a javaslat a pártoknál nem talált megértésre.

◆

Nemrégiben értesültünk arról, hogy *Dinnyés* Lajos miniszterelnök meleghangú, baráti levélben köszöntötte és invitálta haza *Molnár* Ferencet. A hírt azzal a kommentálással olvastuk, hogy magyar miniszter részéről ehhez hasonló gesztus még sohasem fordult elő. Anélkül, hogy miniszterelnökünk ebbeli érdemét egy parányival is kisebbíteni akarnók, pusztán a tárgyi igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy: *előfordult*. Persze nem a közelmultban, hanem jóval korábban.

A kiegyezés alkalmával az uralkodó Arany Jánost is ki akarta tüntetni a Szent István-renddel. A szerény költő vonakodott elfogadni a kitüntetést. Ekkor írta *Eötvös* József báró kultuszminiszter az alábbi levelet Arany Jánosnak:

„Hidd el, kedves barátom, nincs senki az országban, aki ne találná természetesnek, ha a magyar király a legnagyobb magyar költő iránt hódolatát fejezi ki. A régiek borostyánt adtak, a praktikusabb Anglia pénzt, de az első nem díszlik éghajlatunk alatt, a második nem illenék hozzád; de midőn a király azon meggyőződését fejezi ki, hogy Arany Jánost tartja a nemzet most élő legnagyobb költőjének, s ha ezt azon módon teszi, mely helyzetében legtermészetesebb, azaz rendjel által: neked jogodban áll e rendjelt nem hordani, s ezt alkalmasint tenni is fogod, de azt visszautasítani, ahhoz bizony, barátom, nincs jogod. Nemcsak a fejedelem iránti tiszteletet, de más érdekeket sértenél meg, melyek bizonyosan épúgy szíveden fekszenek, mint bárkinek. Kérdezz erről bárkit, kérdezd Deák Ferencet, ki nálamnál sokkal okosabb lehet, de bizonyosan nem tisztel, s nem szeret inkább, mint hív barátod: *Báró Eötvös József.*"

Tehát volt már példa arra, hogy Magyarországon hivatalos részről is megbecsülték a szellemi kiválóságot. Amikor Eötvös József volt a kultuszminiszter és Arany János a legnagyobb költő.

Rákosi Mátyás a szociáldemokrata kérdésről

Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes kedden Miskolcra utazott. Délután a diósgyőri munkásokat kereste fel, s a munkások nagy tömege előtt mondott beszédet. Rákosi a következőket jelentette ki:

— A szociáldemokrata pártban megindult a tisztulási folyamat. Ma már elmondhatjuk, hogy a szociáldemokrata testvérpártban a munkásegység hívei kerekedtek felül. A március 8-i kongresszusra megválasztott szociáldemokrata kiküldöttek többsége a munkásegység következetes híve. A szociáldemokrata jobbszárny, mint *Kelemen* államtitkár lemondása is mutatja, kezd szétesni. Elmondotta a miniszterelnökhelyettes, hogy a régi szociáldemokraták már régen mondják neki, jobb lett volna már 1945-ben egységes munkáspártot alakítani. Erre én azt szoktam mondani, hogy amit 1945-ben elhibáztunk, próbáljuk meg 1948-ban jóvátenni. Azok a szociáldemokraták, akik most a kommunista pártba belépnek, azt szokták mondani: *előbb-utóbb úgy is egyesülni fogunk s akkor jobb előbb, mint utóbb.*

— Az árvizkárosultak mögött egységben áll az egész állam. Nyolcmillió forintot szavaztunk meg megsegítésükre s valószínűleg újabb segélyeket fogunk nyujtani nekik. En magam csak nagynehezen, *„protekcióval"* tudtam egy kisgyereket magamhoz venni, annyira szétkapkodták őket a dolgozó befogadó szülők.

— Ha az állam, vagy a magyar kormány hivatalosan segitséget nyujtana a görög szabadságharcosoknak, abból *beláthatatlan nemzetközi bonyodalmak keletkeznének.* A szabadságért harcoló görög népet csak társadalmi gyüjtéssel tudjuk megsegiteni. Aki most az árvízkárosultakat próbálja a görögök ellen kijátszani, az sandán a reakció malmára hajtja a vizet. Ha végigtekintünk a hároméves terv elmúlt hat hónapján, akkor bátran elmondhatjuk, hogy ha így folytatódik a javulás, jövő őszre elérjük a békebeli színvonalat.

Végül Rákosi Mátyás bejelentette, hogy *a Szovjetúnióval rövidesen tárgyalások indulnak meg a kintrekedt hadifoglyok hazahozatala érdekében, úgyhogy ebben az esztendőben minden hadifogoly visszatér.*

A belpolitika hírei

Csütörtökön délben az országgyűlés formális ülést tart, amelyen *Nyárádi* Miklós pénzügyminiszter minden valószínűség szerint benyujtja a felhatalmazás meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatokat. A költségvetést a bizottságok tárgyalják és még a hét végén befejezik. A kormány e héten már nem tart minisztertanácsot.

★

A nemzeti ellenállást igazoló 1. számú bizottság kedden folytatta tanácskozásait. A bizottság nyolc ellenálló elismerése mellett szavazott, elutasított 35 ügyet és nyolcat függőben tartott. Az elismertek a következők: *Sikos* Gyula vasmunkás, *Hoebl* József, *Dormándy* Géza nyug. vezérőrnagy, dr *Holló* János vegyészmérnök, néhai *Odescalchi* Miklós, *Újváry* Miklós, *Ruttkai* Armand és *Karácsonyi* Jenő.

★

A minisztertanács hozzájárult ahhoz, hogy a külügyminisztérium és a pénzügyminisztérium együttesen Sévresbe küldje a pénzügyminisztérium mértékügyi szakelőadóját, dr *Molnár* Kálmánt, valamint dr *Markos* Sándor mértékügyi tanácsost. Az a feladatuk, hogy a magyar nemzet tulajdonát tevő *kilogramm prototípusát, az* úgynevezett *„nemzeti kilogramm alapegységét"* Sévresben az ottani nemzetközi mértékhitelesítő intézetben újra hitelesítsék és összehasonlítsák a francia mértékekkel. Ez a hitelesítés húsz esztendővel ezelőtt történt utoljára és mivel ez a kilogramm prototípus 1944-ben a háborús cselekmények következtében először Veszprémbe, majd pedig más városokba került, fönnáll a lehetősége annak, hogy a rendkívül nagyértékű *iridiumból* készült kilogramm-súly a nemzetközi hiteles méreteknek nem felel meg. A kiküldöttek tizennégy napig maradnak Sévresben.

★

Az igazságügyminisztérium szerdán délelőtt kiadta a közkegyelmi törvény végrehajtási utasítását, amely a következőket tartalmazza:

A közkegyelem alá eső ügyekben az állam-, illetve népügyészség, fellebbezési ügyekben a főállamügyészség, illetve népfőügyészség, az elítéltek ügyeiben pedig a letartóztató intézet vezetője által előterjesztett lista alapján az első fokon eljárt ügyészség köteles felterjesztést tenni az igazságügyminisztériumhoz. Az igazságügyminiszter háromtagú bizottságot alakít, amely a kegyelem feltételei szempontjából elbírálja a felterjesztett ügyeket. A miniszter a bizottság meghallgatása után hozza meg döntését, ez a döntés a bíróságokra kötelező. A kegyelmi elhatározás a népbírósági ügyekre vonatkozó rendelkezés alapján a nyomozási szakban lévő ügyekben a népügyészség a nyomozást saját hatáskörében is megszüntetheti. Az országos bűnügyi nyilvántartó értesítésének megérkezése előtt a büntetést töltő elítélt ideiglenes szabadlábra helyezését csak abban az esetben lehet elrendelni, ha a szabadságvesztés büntetés hátralevő része az egy hónapot meg nem haladja. Ellenkező esetben meg kell várni az értesítést, hogy más népbírósági bűncselekmény miatt büntetve nem volt-e.

„Frontnélküli háború" a Szentföldön

„Európa fürdőkádjának", a Földközi-tengernek keleti partjain nehéz tankok dübörögnek a városokban középületek, raktárak repülnek a levegőbe s éjszaka sötétjébe itt is, ott is, égő falvak tüze világít bele. A lakosság naphosszat pincékben és bunkerokban húzza meg magát s valahol szüntelenül „hadijelentéseket" fogalmaznak. Ugynevezett „frontnélküli háború" tombol a Szentföldön, azokon a helyeken, ahol valamikor a szeretet és a béke szavai hangzottak el.

A harcok hátterében egy olyan csekk beváltása áll, amelynek aláírója *Roosevelt* volt, névértéke pedig az önálló Zsidó Állam. Az UNO döntése értelmében Anglia kénytelenkelletlen hajlandó a csekket beváltani, de a kamatokról már nem szívesen mond le. A diplomácia boszorkánykonyhája fortyog s a főzet: zsidók harcolnak az arabok ellen, mohamedán arabok a keresztény arabok ellen, szökött német foglyok a zsidók ellen. Anderslengyelek a kollaboráló arabok ellen s végül az angolok hol az egyik, hol a másik tábor ellen.

Neonfények a 3000 éves városban

Jeruzsálem a forrongások főfészke, bár ez a városon kivül nem nagyon vehető észre. Karcsu kupolák, minarettek, tornyok köszöntik az utast, amint a Jaffa-kapu elé ér. A kapu előtt óriási tömeg nyüzsög. A legkülönbözőbb típusú és faju emberek találkahelye ez. Az arabok alacsony székeken ülnek, hosszú pipákat szívnak és török kávét isznak. A narancscsal megrakott tevék és szamarak óriási tömege majdnem eltorlaszolja az utat a város felé.

A kaputól befelé szűk utcák tekervényes labirintja kezdődik, ahol lépten nyomon feketeszemű fellahok árulják gyümölcseiket. A 3000 éves régi város mellett szinte egyik napról a másikra nőtt fel egy másik városrész, a modern belváros, zsúfolva a legelegánsabb mozikkal, bárokkal, neonfényes éttermekkel és szállodákkal. A kávéházak azonban üresek. Az ellenségeskedések megkezdése óta a forgalom óriási mértékben megcsappant. Az utcákon járni veszélyes és valósággal kalandszámba megy.

Military Police Jákob és Ábrahám nyomain

Autóval alig 15 perc kell ahhoz, hogy az ember Betlehembe is eljusson. Az úttesten óriási a forgalom. Gyanus rendeltetésü személyszállító autóbuszok, katonai teherautók s a Military Police apró, fürge jeep-jei rohangásznak a két helység között. Valamikor Jákob és Ábrahám is ezen az úton gyalogoltak. A háttérben Poncius Pilátus vízvezetékének romjai láthatók, mely csúnya pénzügyi botrány hősévé tette a viaszlágyságú helytartót. A legenda szerint hulláját a Moabit hegység sötét tavába dobták s a gyengébb idegzetű vándorok, akik közlekedési időpontul szívesen választják a hűvösebb éjszakát, egy-egy fehérleples vándorral történő találkozás után Betlehembe érve, égre-földre megesküsznek, hogy az úton Poncius Pilátussal találkoztak. A derék betlehemiek évszázadok óta hallgatják az esküket, csupán akkor jönnek izgalomba, ha a vándor azt is tudni véli, hogy az országúton a Haganah, vagy valamelyik fegyveres arab banda vonul fel. Ha valaki tankot lát, vagy lőszerládákkal megrakott teherautót, azt elhiszik, de Poncius Pilátusnak nincs már hitele.

Krisztus születésének helyén csak keresztények laknak. A betlehemi polgárok szőkék, kékszeműek és nagyon szívélyesek. Festői, fehér fejdíszüket tátyol egészíti ki, melyet az áll alatt összefogva és hátul a váll felett hátradobva viselnek. Karácsony ünnepén a világ minden részéből voltak hívők a Bazilikában, hogy résztvegyenek az éjféli misén, melyet két órakor gyertyás körmenet követett.

Jézus születésének a helyén 12 m hosszú és 4 m széles oltár áll. A barlang falai tapétával vannak fedve, a kápolnát gazdag arany és ezüst ornamentika díszíti. A magasban egy ezüst csillag ragyog ezzel a felírással: „Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est".

Hordozható repülőtér Tel-Aviv mellett

Palesztina városai 25 év alatt fejlődtek mai értelemben vett modern városokká. Különösen Tel-Aviv bizonyság erre. A város nagy része modern, háromemeletes, tetőkertes házakból áll. Főtere, a Dizengoff Circle bármelyik európai főváros díszére válna. A körtér a nacionalista zsidók kedvelt fölvonulási helye.

A villamos ismeretlen fogalom. Akinek csak egy kis pénze van, már autón jár. A benzin alig kerül többe a semminél. A háború után a palesztinai font kitünően állt s az amerikaiak valóságos árudömpinget zúdítottak Palesztinába. A folyton kísérletező angolok érdekes újítás tökéletesítésén dolgoznak. A találmány népszerű neve: hordozható repülőtér. Hatalmas drótháló kat fektetnek le a szétfolyó és süppedő homokba s így startolhatják gépeiket.

Hazai „mapilok" Palesztinában

Az ujdonsült bevándorló hivatalos neve „mapil" vagy „olé". A magyar bevándorlók inkább a kereskedelemben helyezkednek el, az államéletben és a közigazgatás területén nem nagyon találkozhatunk velük. Zenében, irodalomban már otthonosabbak. Palesztinában nagyon élénk könyvkiadás van s emellett még rengeteg ujság és folyóirat jelenik meg.

A magyarok részére szerkesztett folyóirat címe: *Hatchdut o é Hongrie.* Novellákon és magyar híreken kívül bő apróhirdetési rovata is van a lapnak. Ime néhány példa a teljesen „budapesti" stílusú hirdetésekből: — Révai lexikon jó állapotban eladó, Petack-Tikva Road 27. — Férfi inget méret szerint csakis Lászlótól. — Még néhány csomag magyar kártya kapható Lukácsnál, Tel-Aviv, 7. Bernstein Cohem.

Zsidó-arab társbérlet

Az utasnak szinte nehéz elhinni, hogy a cédrusok, pálmák és ciprusok békés, idillikus környezetében néha kézigránátok is robbannak. A gyülölet lett urrá a történelmi varázsú Szentföldön s a bevonulási hirdetmények, békeajánlatok, mozgósítási parancsok zűrzavarából a lakosság reménykedve tekint az UNO felé, hogy végre béke legyen, rend és nyugalom. A mai helyzet azonban az, hogy az ellenségeskedések közeli beszüntetésének még csak a reménye sincs meg. Egy Palesztinából visszatért magyar mérnök jellemezte a legtalálóbban a Szentföldön uralkodó állapotokat. Szerinte Palesztina egy óriási bérházhoz hasonlítható, ahol az UNO a háziúr, az angolok a főbérlők, a zsidók az albérlők, akiknek kiutaltak egy szobát s az arabok az ingerült és folyton acsarkodó társbérlők.

H. L.

LEGSZEBB FÜGGÖNYÖK és FÜGGÖNYANYAGOK, ágyterítők, díszpárnák, gyapjúfonalak, finom PULLOWEREK és KÖTÖTT ARUK csak
SZEKERESNÉL VIII, Rákóczi-út 63

ÜZEMHÁZAT keresünk bérbe vagy megvételre
cca 1.000 m² munkaterülettel, lehetőleg nem alápincézve, Budapest vagy közvetlen környékén. „Textil 29" jeligére Patakhoz, Bajcsy-Zsilinszky-út huszonkilenc.

TŰZIFA
kisebb-nagyobb tételekben, prompt szállításra jutányosan, GÖZÖLT BÜKK, TÖLGY, mindenféle asztalos- és épületfa nagy választékban raktáron.
HONI FAIPAR RT.
BUDAPEST, XIII., GÖMB-UTCA 23.
Telefon: 20-36-30.

Műszaru lapok
rudak eladók. Gizella-út 24—26.

„Ezt énekli Budapest"
címmel február 2-án, Gyertyaszentelő B. A. ünnepén d. u. ½3-kor
a ZENEAKADÉMIÁN
HEGEDÜS TAMÁS
SZERZŐI DÉLUTÁNJA
Főszereplők:
BABAY JÓZSEF — KARÁDY KATALIN
BALASSA JÁNOS — KOMLÓS VILMOS
BILICSI TIVADAR — POGÁNY LÁSZLÓ
DAYKA MARGIT — POTASSY BÜVÉSZ
HALMAI IMRE — TÜRK BERTA
HERCZEG JENŐ — VADAS ZSUZSA
A FELLER—DUBÁN ZENEKAR
Konferál: KIRÁLY DEZSŐ és KUNSZERY GYULA.
Jegyek: a Magyar Nemzet kiadóhivatalában, a jegyirodákban és a Zeneakadémia portásánál kaphatók. (Pinocchio rendezés.)

KIVÁLÓ MAGYAR ÍRÓ NAGYÉRTÉKŰ REGÉNYE!
BARÁT ENDRE
NEHEZEN VIRRAD
A pesti alvilág sajnálatra méltó elesettjeinek s a kispolgári miliőnek franciásan könnyed, véres realizmusú, de mélységes szánalomtól sugalit, magas irodalmi nívót reprezentáló, művészi rajza.
Kötve 28.— DANTE

Őrizetben a szegedi Nemzeti Színház balettmestere

Szegedről jelentik: A rendőrség államvédelmi osztálya őrizetbe vette *Zsedényi* Károlyt, a szegedi Nemzeti Színház balettmesterét. Zsedényi szovjetellenes és demokráciaellenes kijelentéseket tett egy társaságban. Többek között azt mesélte, hogy *álmában az amerikai csapatok megszállták Magyarországot.* A rendőrség kihallgatása után átadta a népügyészségnek.

Ítélet a tiltott kölcsönök ügyében

A kúria *Gergics* tanácsa szerdán tárgyalta *Gömöri* Károly, a Nemzeti Hitelintézet kispesti fiókjának és *Villányi* Lajos, a Rákóczi-úti fiókintézet vezetőjének bűnügyét, akik *tiltott zálogkölcsön-üzletekkel foglalkoztak.* Az elsőfokú bíróság Gömöri Károlyt felmentette, vádlottársát, *Bars* Bélánét, továbbá *Pál* Istvánt, *Balogi* Antalt hathónapi, *Villányi* Lajost tízhónapi, *Nagy* Lajost hét és *Pörzsi* Ignácnét ugyancsak hathónapi börtönnel sújtotta. A kúria Gömöri felmentését és Bars Béláné büntetését helybenhagyta. A többi vádlott ügyében bizonyításkiegészítést rendelt el.

Külföldi segélyhírek

A Magyarországon tartózkodó külföldi segélyszervek vezetői közös akciót kezdtek az árvízkárosultak érdekében. Megbízottjuk állandóan lenn tartózkodik Mátészalkán és rendszeres jelentést tesz a helyzetről.

✦

A Magyarországot legtöbbet segélyző svájci szerv, a *Don Suisse* június 31-én megszűnteti működését. A svájci segélyszervek azonban továbbra is gondoskodni kívánnak Európa nélkülözőiről és ezért tervbe vették az összes svájci szervek tömörüléséből alakult újabb intézmény felállítását, amely az eddigi intézmények megszűnése után is folytatni fogja munkáját.

✦

A *Kvékerek* a *Mennoniták* és a *Don Suisse* által fenntartott egyetemi étkeztetési akcióhoz a svéd »*Mentsük meg a gyermeket*« mozgalom is csatlakozott. Így a segélyezettek számát 3500-ról 5000-re emelhették.

✦

Az *Amerikai Magyar Segély* keretében 600 yard lepedővászon és 200 takaró kerül az árvízkárosultakhoz. Ezenkívül az Amerikai Magyar Segély a közeli napokban vár egy 60 bálás ruhaszállítmányt és még 800 takarót, 12 hordó ruha és 1 láda cipőszerszám kiosztásra vár.

✦

A *Don Suisse* akció keretében öt magyar tüdőbeteg egyetemi hallgatót visznek ki hat hónapra Svájcba, üdülésre. Kint az egyetemistának nemcsak gyógykezeléséről gondoskodnak, de egyetemi tanulmányaikat is folytathatják.

✦

Az árvízkárosultak megsegítése céljából a *Don Suisse* berni központjától 50.000 frankos keretet kapott. Az összegből elsősorban gyermekcipőkkel és pelenkákkal látták el a károsultakat. A pénz további részét tetőszerkezet, épületfa és ágynemű beszerzésére fordítják. Ezenkívül egy 100.000 frankos keretet is kapott a Don Suisse, amely összegből két vármegyét akarnak vándorkelengyével ellátni. Körülbelül minden nyolcadik születésre esik egy kelengye.

Lósport

A csütörtöki ügetőverseny főszáma a 2100 méteres Januári hendikep, melyben Katinka 2260 méterre állítva adja az előnyöket — esélytelenül! — és ezért nincsen is indulónak jelezve. Jeanne d'Arc (2220) és Champion junior (2200) is nehéz feladat előtt állnak és minden valószínűség szerint az élről indulók közül fog a nyerő kikerülni. Elysia, Fenegyerek és Furcsa egyvonalról indulnak és Irénke is ottan lehet a végküzdelemben jobbik formájával. Jeanne d'Arc már megint nagy formában van, ha szabad útja lesz, nagyon elöl végezhet. — Jelöltjeink a versenyre a következők: I. Kerner—Lobogó, II. Konta hajtás—Csapláros, III. Menyecske—Kis hamis, IV. Fenegyerek—Elysia—Jeanne d'Arc, V. Napoleon—Marianne, VI. Ernő—Nurmi, VII Laci—Tarzan, VIII. Tobi—Izgató, IX. Dodó—Dajka II. A verseny délután 2 órakor kezdődik.

Ma délután 2 órakor

ÜGETŐ

Mező Ferenc nyilatkozata a sport-totóról

Az Embersport-fogadások Intéző Bizottsága az alábbi hír közlésére kérte fel a Magyar Távirati Iroda Sportosztályát:

Oláh Béla szolnoki lakos az embersport fogadások tizenkettedik hete utáni hétfőn megjelent a Postatakarékpénztárban és egy 12 találatos szelvényt mutatott be, amelyet az előtte való pénteken délután bélyegeztek le a szolnoki postahivatalban.

A másik két ellenőrző szelvényrész csak szerdán érkezett be a Póstatakarékpénztárhoz, ezek azonban a budapesti 5. számú postahivatal bélyegzőjével voltak ellátva.

Ezzel kapcsolatban *Mező* Ferenc dr miniszteri osztályfőnök, az Embersport-fogadások Intéző Bizottságának helyettes elnöke a következőket jegyezte meg:

— Tizenhat hete, hogy működik az embersport totalizatőr. Azóta *Fóris* László pénzügyminisztériumi államtitkár, az Embersportfogadások Intéző Bizottságának az elnöke, magam, mint az Intéző Bizottság helyettes elnöke, *Ferenczy* Emil miniszteri tanácsos, a VKM költségvetési osztályának a vezetője, valamint az Intéző Bizottság valamennyi tagja állandóan figyeljük a Totointézmény tevékenységét s valamennyien úgy személyünkben, mint erkölcsi sulyunkkal jótállunk érte, hogy *minden tisztességesen és becsületesen megy végbe.*

— Senkinek sincs olyan szándéka, hogy bárkit a jogos igényétől elüssön, ellenben megvan az a kemény és rendíthetetlen elhatározásunk, hogy minden szélhámost és csalót lefüleljenek és ellenük a rendőrségi eljárást folyamatba tegyék. Boldogok vagyunk, ha az embersport-toto rendszeresítésével a magyar sport élete és fejlődése szempontjából szükséges anyagi erőket a totóból befolyó összegek révén részben sikerül biztosítanunk.

— Éppen ezért elítélünk minden olyan meggondolatlan cikket, amely a viszonyok alapos ismerete nélkül meggondolatlan támadást intéz az embersport-totó intézménye ellen. Nekünk takargatni valónk nincsen. Bárki bármikor betekinthet minden intézkedésünkbe, akár a sajtó igen tisztelt képviselői, akár magánosok. Bármikor [illegible] a rendelkezésére állunk s minden ténykedésünk és eljárásunk részleteit hajlandók vagyunk bárkinek feltárni és megmutatni.

Sporthírek

Az embersport-fogadások utolsó eredményei közül, még fel nem derített zavarok vannak, most állítólag olyan pályázók is jelentkeztek állítólag nyerő szelvényekkel, melyeknek első példányai nem voltak feltalálhatók a beküldött szelvények sokszázezres tömegében. Mindez természetesen aligha fogja visszatartani a játékosokat attól, hogy az eheti 16. fordulóra megint beküldjék a szelvényeiket, melyeken a következő mérkőzésekre kell tipelni: Mérkőzések a Téli-kupáért: EMTK—Gázgyár; Soroksár—Postás; Mogürt—Drasche; Ganz—Magyar Acél; III. ker. Madisz—Előre; Mémosz—Hitelbank; KTK—BKSE; ZHAC—KPSE; FSE—Husos; PVSK—Dinamó; Mérkőzés az angol ligabajnokságért: Derby County—Wolberhampton Wanderers; egy kézilabda mérkőzés: Kistext—MAFC. A pótmérkőzések listáján négy angol bajnoki mérkőzés szerepel.

A nemzetközi kosárlabda-mérkőzések során kedden este Magyarország csapata 55:24 (18:12) arányban győzte le Lengyelország csapatát. Egyéb eredmények: belgrádi Vörös Csillag—Bank válogatott csapat 41:32 (16:19); Budapest női csapata—Vörös Csillag női csapata 65:18 (25:7).

A Tersztyánszky Ödön kardvívó-emlékverseny februárban kerül megrendezésre San Remoban. Ezen a versenyen fognak találkozni először a második világháború óta a magyar és az olasz kardvívók és az eredmény nyomán ki fognak alakulni a nyári londoni olimpiai versenyen várható esélyek is. A versenyt 1935 óta ötször rendezték meg, felváltva, Olaszországban és Budapesten és minden alkalommal a magyar vívócsapat győzött.

Csepel ökölvívói legyőzték Belgrád csapatát a kedden este tartott mérkőzésen a Nemzeti Sportcsarnokban. A csepeli csapat végeredményben 12:4 arányban győzött.

Csütörtöki röplabda mérkőzések a Nemzeti Sportcsarnokban: délután 5 órakor Pest és Buda női csapatai mérkőznek, utána következik a Budapest—Varsó városokközötti mérkőzés.

Városok közti versengés az Egyesült Nemzetek közgyűlésének színhelye miatt

Páris, január hó.

A valutakorlátozások miatt csökkent idegenforgalomra ítélt európai nagyvárosok, lakásgondjaik ellenére is feszülten várják, melyikükre esik az UNO választása az Egyesült Nemzetek 1948-as szeptemberi közgyűlésének megtartására.

Trygve Lie, az UNO főtitkárának első útja Párisba vezetett, ahol megtekintette az 1937-es világkiállítás alkalmából, a régi Trocadéro helyén épült *Palais de Chaillot*-t, a közgyűlés esetleges színhelyét. A nemes, modern stílusban épült palota a *Champ de Mars*-ra nyíló remek kilátásával rendkívül megnyerte a főtitkár tetszését, de ahogy a sajtó képviselőinek kijelentette, előbb még Genfbe, Hágába és Brüsszelbe is ellátogat s az UNO beszámolója alapján fog dönteni a színhely felől. Eredetileg Prágával és Moszkvával is folytak tárgyalások az ülés megtartása céljából, de ez a két város nehéz lakásviszonyaira való tekintettel visszalépett.

A sajtóértekezlet a place de la Concorde-on lévő *Hotel Crillon*-ban zajlott le, melyet *Gabriel*, XV. Lajos híres építésze tervezett. A nemesveretű, XVIII. századbeli pompával díszített különterem aligha volt tanuja annyi indiszkrét kérdésnek, mint amikkel az ujságírók Trygve Lie-t elárasztották. Az 52 éves, zömöktermetű, egyszerű sorból a norvég szociáldemokrata párt titkárságán keresztül a külügyminiszteri székig s onnan az UNO főtitkárságáig emelkedett volt jogász, aki Haakon királlyal együtt a német megszállás elől a legnagyobb veszélyek közt menekült Angliába, vitézül állta az ostromot. A kényesebb kérdéseket: Palesztina, Görögország stb. elhárította ugyan, előzetes bejelentése alapján, amely szerint bármilyen kérdést fel lehet tenni, csak nem biztos, hogy az illető feleletet is kap rá. Az 1948-as ülés székhelye felől viszont készségesen adott meg minden felvilágosítást. Élénk derültséget keltett egy tisztes, szürkehajú amerikai ujságíró halálos komolysággal feltett kérdése: nem gondolja-e a főtitkár, hogy a Párisban található szórakozások kedvezőtlenül befolyásolhatnák a közgyűlés munkáját. Trygve Lie általános tetszés közt azt válaszolta, nem hiszi, hogy Párisban több szórakozási alkalom nyílna, mint New Yorkban. Valamelyik ujságíró a hírhedt vasfüggöny kérdését kezdte bolygatni, mire a főtitkár emelt hangon jelentette ki, hogy az ő szemében nem szerepel semilyen vasfüggöny, csupán tagállamok. Úgyis túlsok függöny van a világon az emberek közt, nem szükséges még újabbakat teremteni.

Mindenesetre már a sajtóértekezleten elhangzott kérdésekből is kiviláglik, hogy az 1948-as közgyűlésnek rendkívül nehéz kérdéseket kell megoldania.

Réval Erzsébet

Hamvas Endre csanádi püspök 1848 megünnepléséről

Hamvas Endre csanádi püspök legutóbbi körlevelében bőven foglalkozik 1848 megünneplésével. A püspök a többi között ezeket írja:

„Nem feledjük, hogy a 48 nemzedéke, bár a vallásosságot elvizenyesítő liberalizmus korában élt, a Patronát nem tagadta meg és a Nagyasszony képével díszítette harci zászlóit. Mi is a Boldogasszony képével akarjuk ünnepelni 48 hősi harcainak emlékét és az ő pártfogásában bízva merítünk erőt a nehéz idők küzdelmeiben. A Nagyasszony pártfogásának gyümölcse nem abban nyilvánult hogy nemzetünket megszabadította csapásoktól és kudarcoktól. Tudjuk, hogy miként az egyének, hasonlóképp a nemzetek életében is Isten kegye nem az állandó jószerencsében nyilvánul, hanem abban a lelki erőben, mellyel az egyesek és népek minden nehézség közt magukat fenntartják s a bukásokból felemelkednek, és azon erényekben, melyeket e szenvedések közt drága lelki gyöngyökként magukból kiváltanak."

„Felelevenedik lelkemben egyházmegyénk dicső szereplése 1848-ban. „Szeged népe, nemzetem büszkesége" — dicsérte Kossuth a mostani püspöki székváros akkori polgárait. És a püspöki székház előtt áll a szőregi csata emlékoszlopa. Itt a piarista rendház és gimnázium is, mely 48-ban kiürült, mert tanulói és tanárai bevonultak honvédeknek és tábori lelkészeknek. Emlékezem nagy elődömről, Lonovics József püspökről, kinek hazafias magatartása miatt számkivetésbe kellett mennie. Majd borongva száll az emlékezés Világos felé, a régi csanádi egyházmegye északkeleti sarkába, onnan Arad sáncai alá, hol életével áldozott a szabadság ügyének a Tizenhárom. Kezemben az anyakönyv, melyben a tábori lelkész feljegyezte halálukat. A Tizenhárom közül kilenc katolikus, valamennyi a bejegyzés szerint meggyónt és megáldozott és meghalt a hazáért „durch den Strang", vagy „durch Pulver und Bley".

Így végződött 48 után 49, így hullt látszólag sírba egy nemzet idealizmusa. De csak látszólag, mert nem halhat meg a nép, mely lelkét megölni nem hagyja."

A főváros közgyűlése új főtisztviselőket választott

A főváros törvényhatósági bizottsága szerdán délután *Szakasits* Árpád elnöklésével közgyűlést tartott. Az elnök megnyitójában megemlékezett a közeledő február 1-éről, amikor a magyar köztársaság megalakításának és *Tildy* Zoltán köztársasági elnökké választásának második évfordulóját ünnepli.

A napirendre átlérve a közgyűlés *Pintér* Géza (szocdem), *Dárdai* Gábor (kg), *Kéry* János (pp), *Kis* Károly (mkp) és *Bakonyi* György (pdp) felszólalásai után elfogadta a harmadik alpolgármesteri állás, valamint a közmunka- és katonaügyi bizottság megszüntetésére vonatkozó javaslatot. A közgyűlés ezután nyugdíjazta *Morvay* Endre alpolgármestert, *Csordás* Elemér tisztifőorvost, *Némethy* Károly, *Galiner* Ferenc és *Viola* Rezső tanácsnokokat. A közgyűlés nevében Szakasits Árpád a főváros közönségének elismerését és köszönetét tolmácsolta a távozó főtisztviselőknek Budapest fejlesztése terén kifejtett buzgó munkásságukért.

A közgyűlés ezután megválasztotta az új főtisztviselőket. Műszaki tanácsnok lett *Rados* Kornél (mkp) és *Sághy* Gábor (szocdem), az előbbit a magánépítési, az utóbbit a középítési ügyosztály vezetésével bízták meg. A tisztifőorvosi állásra *Bakács* Tibor (mkp) helyettes tisztifőorvost választották meg.

Bakács Tibor, az új tiszti főorvos a spanyol nemzetközi brigádban harcolt, mint orvos főhadnagy. Később a franciák oldalán küzdött a németek ellen. A felszabadulás után megkezdte Budapest egészségügyének szervezését és kormánybiztosként küzdött a szegedi tífuszjárvány ellen.

Rados Kornél műszaki tanácsnok magánmérnökként működött az összeomlás előtt, a nácik deportálták. Hazatérve, a városrendezési ügyosztályon kapott alkalmazást. Vezette Budapest romtalanítási munkálatait.

Sághy Gábor műszaki tanácsnok több, mint 25 éve áll a főváros szolgálatában. Főleg iskola és lakásépítési ügyekkel foglalkozott. Az ostrom óta 700 lakás épült vezetése alatt. Különböző tervpályázatokon számos díjat nyert.

Súlyosan inzultáltak egy bori keretlegényt

A népbíróság *Pálosi* tanácsa szerdán kezdette meg *Horváth* József keretlegény bűnügyi tárgyalását, aki a vád szerint a bori haláltábor egyik *legkegyetlenebb hóhéra volt.* Több munkaszolgálatost agyonlőtt, többeket a latrinákba zárt be. Az érdeklődők hatalmas tömege töltötte meg a tárgyalótermet és a kegyetlenkedésekről elhangzó tanuvallomások hatása alatt a hallgatóság megrohanta az erős fogházőri és rendőri fedezettel távozó vádlottat és *súlyosan inzultálta.* A tárgyalást elnapolták.

A rendőrségi eskü új szövege

Rajk László belügyminiszter felterjesztésére a minisztertanács elfogadta a rendőrségi eskü alábbi, új szövegét:

„Én, ... becsületemre és lelkiismeretemre esküszöm, hogy a magyar köztársasághoz és a magyar alkotmányhoz hü leszek, Magyarország törvényeit és törvényes rendelkezéseit megtartom. Esküszöm, hogy elöljáróimnak és fellebbvalóimnak engedelmeskedem, rendeleteiket és parancsaikat híven teljesítem, alárendeltjeimről a legjobb tudásom szerint mindig gondoskodom. Példaadásommal és teljes erőmmel azon leszek, hogy kötelességüket minden körülmények között becsülettel teljesítsék, a hivatali titkot megőrzöm és hivatali kötelességeimet pontosan, lelkiismeretesen, a nép érdekeinek szem előtt tartásával teljesítem. Esküszöm, hogy köztársaságunk, népünk, a közrend szolgálatában, ha kell, életem és vérem feláldozásával is hűen teljesítem kötelességemet. Esküszöm, hogy a magyar köztársaság törvényei szerint, népem igaz fiához illően viselkedem, így becsülettel élek és halok."

—

Fogyasztói utalvány nélkül február 1-től pamutárut kiszolgáltatni nem szabad. Ezeket az utalványokat és a nyersanyagbehozatali hozzájárulás lerovására szolgáló bélyegeket a vidéki kiskereskedők az illetékes kereskedelmi és iparkamaránál, a budapesti kereskedők a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamaránál, vagy érdekképviseletüknél szerezhetik be.

Mit kapni jegyre? A nagybudapesti felnőttek és 12 éven aluli gyermekek januári élelmiszerjegyének F szelvényére szelvényenként 3 *meszes tojást* adnak darabonként 70 fillérért február 4-ig a Községi fiókjai.

Színházi műsor

Operaház: Figaro házassága (7) **Nemzeti:** III. Richard KIII. 3. (6) **Nemz. Kamara:** Dandin György és A kényeskedők (7) **Víg:** Vidám esték (½8) **Madách-színház:** Zsugori (½8 órakor) **Belvárosi Színház:** Volpone (½8) **Magyar Színház:** Lili (½8 órakor) **Művész:** Mélyek a gyökerek (½8) **Pesti Színház:** Nincs előadás. **Pódium:** 1947 Szökőév! (½8) **Fővárosi Operett:** Bál a Savoyban (7) **Medgyaszay:** Doktor úr (½8) **Kam. Varieté:** 3 Édes Terv (½8) **Kis Színház:** Két otthon (7) **Sportcsarnok:** Atomember (7)

Mozik műsora

ÁTRIUM (457-121): Nő az ablak mögött (4, ¼7, ½9, szomb., vas., ünn. 2 is) **CALVIN-TÉRI HÍRADÓ** (138-125): Román kormányküldöttség Budapesten, Riport a Szovjetunióból, A Jónás-sziget, A hős kandur, Johnny Long zenekara, Mafirt, francia híradók (Délelőtt 9 órától 18 óráig v. ü. 2-ig) **CITY** (128-129): Az óra körbe jár (am) (¼4, ½6, ½8 szomb., v. ü. ½2 is) **CORSO** (182-818): Nő az ablak mögött (Előadások: 4, 6, 8, sz., v., ü. 2 is) **CORVIN** (330-933): Páris gyermekei (Előadások mindennap: 4, 6, 8-kor) **DÉCSI** (121-343): Nő az ablak mögött (Előadások: 5, 7, 9, sz., v., ü. 3 is) **FORUM** (189-707): Szenvedély rabjai (¼4, 6, ½9, szombat, vas. ünn. 1 is) **KAMARA** (423-901): Forgószél, Híradó (amer.) (4, 6, 8, szomb. v. ünn. 2 is) **KÖRÚTI HÍRADÓ** (222-499): Román kormányküldöttség Budapesten, Riport a Szovjetunióból, A Jónás sziget, A hős kandur, Johnny Long zenekara, Mafirt, francia híradók (9-től este 11) **LLOYD:** Forgószél (amerikai) Híradó (5, 7, 9, szomb., vas., ünn. 3-kor is) **OMNIA** (139-693): A szent és az utcalány (4, ¾7, ½9, sz., v. ü. 2 is) **ROYAL APOLLO** (222-656): Az óra körbe jár (4, ½7, 9, sz., v. ü. 2 is) **SCALA** (120-150): A szent és az uccalány (4, ¾7, ½9, sz., v., ü. 2 is) **URÁNIA** (136-838): Páris gyermekei (Előadások mindennap: 4, 6, 8-kor) **VÁROSI** (137-540): Kalózok kapitánya (¼4, ¾6, 8)

MÁSODHETES MOZIK:

ADY: Valahol Európában (magyar) (4, 6, 8, szomb., vas., ünn. 2-kor is) **BELVÁROSI:** Imádlak, de elválok (¼4, ¼6, ½8, v., ü. ½7, ½9) **Balt.:** Miki és Plútó kalandjai (¼4—½8 óráig-kint vas., ünn. ¼4, ½5, ½6 órakor) **BETHLEN:** Boldogság dala (amer.) (4, 6, 8, vas., ünn. 2) **BODOGRÁF:** A titokzatos lakó (4, 6, 8, v. ü. 2 is) **B. VIGADÓ:** Bernadette (¼4 6 ½9 v. 11) **CAPITOL:** Valahol Európában (magy.) (½2, ¾4, 6 ¼9 vas. ünn 11 is) **ELIT:** Botrány a túlvilágon (amer.) (4, 6, 8, vas., ünn. 2 is) **HOMEROS:** Mennyország kulcsa (3, ½6, 8, v. ½11) **HUNNIA:** Lowoodi árva (amerikai) (½3, ½5, ½7, ½9, v. ü. ¾12 2 4 6 8) **IPOLY:** Mr. Cockrill este (amerikai) (½5, ¾7, 9, v. ü. ½3 is) **J. ATTILA:** Nabonga (amer.) (4, 6, 8, v. ü. 2 is) **KRISZTINA:** Két férfi asszonya (fr.) (¼4, ½6, ½8, v. ü. ½2 is) **KOSSUTH:** Valahol Európában (4, ¼7, ½9, sz., v. ü. 2) **MARX:** A holnapért élni kell (4, 6, 8, v. ü. 2 is) **OLYMPIA:** Romlás asszonya (½2, ¼4, ½6, ½8, v. ü. ¼12) **OTTHON:** Trópusi szenvedély (fr.) (¼4, ½6, ½8, vasár- ünnepnap ½2) **PALACE:** Korzikai testvérek (amer.) (11, 1, 3, 5, 7, 9) **PATRIA:** Boldogság dala (½3, ½5, ½7, ½9) **PETŐFI:** Kirchfeldi pap, az angol trónörökös esküvője (¼4, ½6, ½8, v. ü. ½2 is) **PHÖNIX:** Forradalom kapitánya, Vadrózsa (11, 1, 3, 5, 7, 9) **ROXY:** Az idegen nő (11, 1, 3, 5, 7, 9) **SAVOY:** A holnapért élni kell (4 ¼7 ½9 v. ü. 2) **STUDIO:** Piccadilly (½2, ¼4, ¾6, 8, v. ü. ½12) **SZABADSÁG:** A holnapért élni kell (¾4, 6, ¼9, v. ü. ¾2 is) **TÁTRA:** Mennyország kulcsa (amer.) (¾4, 6, ¼9, v. ü. ¾2 is) **TINÓDI:** Holnapért élni kell (½5 ½7 ½9 v ü. ½3) **TURÁN:** Egerek és emberek (amer.) (3, 5, 7, 9, v. ü. 11, 1 is) **VESTA:** Stan és Pan, Chaplin (amerikai) (10, 12, 2, 4, 6, 8) —

A rádió műsora

BUDAPEST I.

6.30: Falurádió. **6.45:** Torna. **7:** H. **7.20:** Áttelepítési közl. **7.30:** A Szabadegyházak vallásos félórája. **8:** Reggeli zene. **8.45:** E. **9:** Könnyű muzsika. **10:** H. **12:** H. **12.15:** Bárány Erzsi hegedül, Horthi Hilda énekel. **13:** E. **13.15:** A házi együttes. **14:** H. **14.10:** Tánczene. **15:** Rádióiskola. **15.55:** Műsorism. **16:** Jazz. **16.30:** Gyermekrádió. **17:** H. **17.10:** Magyar Hadifogoly Híradó. **17.15:** Vöröskereszt. **17.45:** Falurádió. **18:** Lengyel est. Vers, novella, előadás, zene. **18:** E. **19:** Szabad kabaré. Tarkaest. **20:** H. sport. **20.20:** A Rádiózenekar. **21.30:** E. **21.50:** H ordszul. **22:** H. **22.25:** Magyar nóták **23:** Szív küldi szívnek szívesen. **24:** H. **0.10:** H franciául. **0.20:** H angolul.

BUDAPEST II.

17: Jazz. **18:** H. **18.05:** Falurádió. **18.15:** A magyar-lengyel barátság estje. **18.15:** E. **20:** Tánczene. **20.15:** Heti sport. **20.30:** A Rádió Szabadegyeteme. **21:** H. **21.15:** Rossini: Tell Vilmos. **21.30:** Strauss J. est Bécsből.

ÍRÓGÉP
eladás–vétel–csere
javítás–karbantartás
CSEIE irodagépvállalat
VII, Madách Imre-út 10, I. em, Telefon: 423—399.
KOVÁCS A. és TSA Royal írógép
V, Nádor-utca 5. Tel.: 183—296,
SIMO FERENC irodagépüzem
IV, Kecskeméti-utca 2
Telefon: 184—767.
VÖLGYI FERENC irodagépüzem,
javítóműhely, viszonteladók bevásárló helye:
V, Alkotmány-u. 16. Tel. 120-232.

Durferrit cyansó
edzőberendezés, pittlerek excenderprés, esztergák, univerzális maró eladók.
Gizella-út 24—26.

GYÖNGYÖSPATA

944 JUN -7.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Sághy Gábor

Elektromos művek
Tehérvári uti kislakás-
tos ~~[illegible]~~ házak ferop.
megvétel

MMÉEKözl
1943. 72-l.

pontok és vonalak bemély
lyedésekbe jutott festék
fajai: acélmetszet, rézk

Melzi, Francesco /Milá
olasz festő, Leonardo t
ciao.-ba is elkisérte; n
Művészetéről alig tudun
való hü barátsága őrizt
merjük /Milánó, Ambrosi
egy Pirtal nő arcképe /
/Milánó, magángyüjtemén
között.

S.C.M. Pictor Joan.ab Ach. pinx.

Bárta György..., rézm.

Tört. Képes. graf. kiáll. 1907. 30 l.

S.T.E.R.F.

~~Sch/7~~

Schletterer, Jakob
bécsi szobrász

signaturája.

lásd ott.

SV

ötvös MDK

A berkenyei r.k. templom aranyozott ezüstkelyhének mesterje ye.

149.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

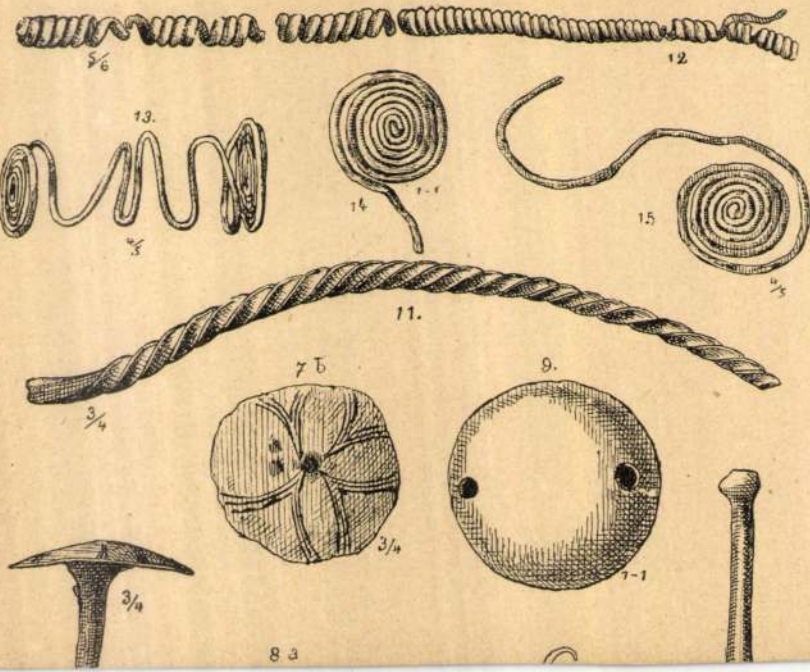
5/6
12
13.
1/3
14
1-1
15
1/3
11.
3/4
7 b
9.
3/4
1-1
3/4
8 a

SPAB mesterjegy

érdélyi ötvös XVII. sz

d.

Vá Hó Ernstgjust

58. l.

Váczi ütközet VI. 148.

S. N. mesterjegy

lőrsei bétyeggel.

Ciborium, ar. ezüst.

XVII. sz.

A létánfalni (hepes. vm) rk. pléb. templomban.

Div Felsőm

260. l.

50.
306.

SK mesterjegy

Nagyszeben XVII. sz.

Talpas pohár

1.

Csányi régiérmek

28 l.

2314. MÁRIA IMMACULATA, szobrocska, fatalpon. Spanyol, a XVI. sz. stilusá Stil des XVI. Jhs.

2315. NAGY FALI KONZOL, faragott és — Grosse Wandkonsole, Holzschnitze

2316. PIÉTA-szobrocska, faragott fa, sziklás sz. — Piéta, Holzschnitzerei. Österre

2317. NAGY VIRÁGVÁZA, domborműves Blumenvase, Holzschnitzerei vergolde

2318. ZARÁNDOK SZENT, szinezett és far farbige Holzschnitzerei. Deutsch, XV

2319. MARIA IMMACULATA, faragott é Immaculata, farbige Holzschnitzerei.

2320. TALPAS VÁZA, hengeres talapzaton rák, 1830 k. — Vase mit Fuss, krat

2321. ÁLLÓTÜKÖR, faragott és aranyoz sz. — Spiegel, geschnitzt, vergoldet

2322. NAGY KARNIS, faragott és aranyoz goldet. XIX. Jh.

2323. KÉT LEVÉLFÜZÉR, koronázó rés girlande, Holzschnitzerei vergoldet.

S. K. mesterjegy

Nagyszeben, XVII. sz.

12. Kistalpas pohár, ezüst, nemben aranyozva

XVII. sz. M.

KLEINER BE

und Voluten, au

zeichen. Ungarisc

Ernst Muzeum aukcioik

XXXI.

M. D. K.

S. J. R. fametsző.

Melius Péter: Herbarium-ának
címképe

Fametsek, (repr.). S. J. R. m.-jegy.
Kolozsvár, 1578.

Soltész Zoltánné: A XVI. századi
kolozsvári könyvdíszek.
Művészet. 1957. VII. é. f. 2-3. sz.
149-150., 156. l.

VIII.

SZŐNYEGEK, TAKARÓK, FÜGGÖNYÖK

S. J.

nagyszombati mester

1636.

Bosnyák István

kelyhe az esztergomi

főszékesegyházi kincs-

tárban.

l. Magyar Topograf

		Kikiáltási ár pengőben
59944.	ÁLLÓ ÓRA. Diófatokban, ütőszerkezettel. 18. sz. (Hibás.)	60.—
59945.	LEGYEZŐ. Teknőc és fehér strucctoll . . .	10.—
59946.	BURNÓTSZELENCE. Puszpángfa, faragott díszítéssel. (Javított.)	4.—
59947.	ZENÉLŐDOBOZ. Berakott díszű diófa . . .	30.—
59948.	JÁTÉKDOBOZ. Diófa, berakott díszítéssel. Puff-, sakk- és malomjátékoknak Hozzá 26 préselt faérem (táncoló és zenélő alakok.) Német, 16. sz. (?)	50.—
59949.	TEJSZÍNKANNÁCSKA. Berndorfi alpakka. (Alja kissé csorba.)	2.—
59950.	ÁLLÓ ÓRA. Aranyozott bronztokban, ütő- és ismétlőszerkezettel. Készítette: Joseph Lichtenstern in Wien. 18. sz. vége. (Hibás.) . . . *(Illusztrálva a XI. táblán.)*	120.—
59952.	ÁLLÓÓRA. Fatokban, alakos és aranyozott dísszel, bronzveretekkel. Empire. (Hibás.) . .	70.—
81232.	SZENT MELLKÉPE. Viaszdombormű polyonfoglalatban. Zárdamunka, 18. század . . .	16.—
81233.	SZENTKÉP. VIASZDOMBORMŰ. Zárdamunka, fakeretben. 18. század	16.—
81234.	SZENTKÉP. VIASZDOMBORMŰ. Zárdamunka, fakeretben. 18. század. (Hibás.) . .	16.—

S. I. mesterjeny

brassói ötvös

Rizspordobor, XIX. sz.
közepe

Árverési Közlöny

1938. 3. rk. sz.
10. l.

JEGYZETEK

MDK

S.I. monogrammu festő, 187o-körül.

Petőfi arcképe

Almássy-Teleki VIII. 1942.
38 l.

Lugger-Birken:

Spiegel ... des ... Erzhauses Oesterreich: T. 64i.

"Ladislavs (v.)
Posthumus Avstriacvs Rex Hvngariae
& Bohemiae."

Mellkép, ov. keretben. Felette: „Me puerum Doctor seduxit..." kezdetű 6 soros vers (alatta németül).

Méretei 13 : 18 cm.

Signat:
„C. N. S." „SCVL"

SBAP mesterjegy

Nagyszeben XVII. sz

l.

Csányi Ernst iparos

215 sz

~~1551~~
~~1540~~

S. E. mesterjegy

Óbuda 1810

1203. Gombolyagtartó, ezüst filigrán, félgömbös testtel.

Ernst Muzeum aukcioi

XII

MDK

SM mesterjegy

Csányi régi ezüst 51 l.

MDK

S.M.

Tingsram Krypton. 1938., 125x94.5 OSZK 447

Magyar Plakát-Történeti Kiállitas.1960.
Műcsarnok. Kat.38.1.

S.M. MDK

Tungsram Krypton, 1938

Miskarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

S. M. névbetüs augsburgi ötvösmester. A főszékesegyházi kincstárXVII. század,végéről származó lavaboján augsburgi városjegy mellett fekvő oválban S.M.névbetü olvashatü./Voit 1958./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

S M névbetűs augsburgi ötvösmester M.D.K.

---

névbetűje látható Augsburg vá-
ros jegy mellett az egri főszékesegyház
lababójának fekvő ováljában.
(XVII. sz. végéről)

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400.old.

„SM" mester

Kapitelte az Eisenstadt-i Esterházy kastély ezüstveretes asztalát.

Georg Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler, Burgenland, Wien 1935 635-676 l

642 l

S.M. MDK

jelzésü plakát:

"Tungsram Krypton" XØZ 1938.

MAGYAR PLAKÁT-TÖRTÉNETI KIÁLLITÁS. Bp. 1960.

38.1.

MDK

SL /S..... Levius 7

jelzésü XVII.sz.-beli mézeskalács-faformák talán a pozsonyi Levius-család valamelyik tagjához kapcsolhatók.

295.o.

Szent Család. XVII. sz. Mézeskalácsforma az Iparmüvészeti Muzeumban. 292.o. (repr.293.o.)

Valószinüleg ő készitette ~~4/77~~ az"I. Lipot képmása" formát is. 1659-ben.

292.o. repr. u.o.

Weiner Mihályné: Névjelzés e_yezések az Iparmüvészeti Muzeum néhány faragott mézeskalács-faformáján. Müv. Ért. 1956. V. évf. ~~2-3~~.sz. 292-295.

4.

SL. rézmetsző

Katalógus II/11 Zrinyi Miklós mellkép c. ovális keretben, fordított, kicsinyített beállítás ban. Rézmetszet: „Wahre Abbildung des ~~starken~~ starcken Granitzhaus". c. illusztráción. Szignatúra: ~~Luca~~ SL (egymáson) fecit. „Ortelius Redivivus et Continuatus". Nürnberg 1665. c. m. illusztrációja. MT Kcs. 2920 T. 203 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Zrinyi Miklós, a költő arcképeinek ikonográfiája. 187.o.

Folia Archaeologica. XVI.1964. Képzőmüv. Alap Kiadóvá Bpest

SL rézmetsző

Katalógus II/2.a. Zrínyi Miklós, mellképe ovális keretben, fordított, vicsinyitett beállítás ban. Az 1663 as ducról nyomva eltérő szöveggel. Szignatúra: SL (egymáson) fec./Nürnberg bey Johann Hoffmann/Kunsthändlern.
MTKcs. 53901. 203 old

Jennerné Wilhelmb Gizella: Zrínyi Miklós, a költő arcképeinek ikonográfiája. 187.o.

Folia Archaeologica. XVI.1964. Képzőmův. Alap Kiadóvál Bpest

SL (egymáson) rézmetsző

Katalógus II/2 Zrinyi Miklós mellképe ovális keretben, fordított, kicsinyített beállításban. Rézmetszet a „Warhafft und eigentlich geometrischer Grund-Riss" c. röplapon 1663. Szignatúra SL (egymáson) fec. MT Kcs 1038 T. 20 sold

Gennerné Wilhelmb Gizella: Zrinyi Miklós, a költő arcképeinek ikonográfiája. 187.o.

Folia Archaeologica. XVI.1964. Képzőmův. Alap Kiadóvál Bpest

S. L

Lithografia

Illésházy István 18 x 20

Hormayr-Medvyánsky

Taschenbuch für die vaterländische Geschichte

Wien 1821.

és

Graf Franz Széchenyi.

litogr. 18 x 20.

u. ott, 1822 évf.

MDK

S.J.R. kézjegyü fametsző

Melius Peter Herbaráiumát illusztrálta.

Soltész Zoltánné: A magyar képdiszités a XVI.században.

Budapest 1961. Akadémiai kiadó p.72.

MDK

S.J. mesterjegy

Csányi régi ezüst 51 l.

SJR, fametnő (vagy SRH)

– özv. Heltainé fametnője, Heltaiék negyedik iniciálé-készletének egyik készítője. 1578-ban Melius Herbarium-mának címlapján Lonicer Kräuter-buchját utánozta.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

67-l.

SJR, jametnő

- a metnője Melius Herbariumának (Kolozsvár, 1578). Az 1569-es A. Lonicer-féle Kräuterbuchból egy-egy tükörkép után másolt és egyszerűsített címlépet és zárómetszetet vett át.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

182. l.

S.I.R, fametnő

jelzete Horhi Melius Herbariumán

(Kolozsvár, 1578.)

s = Sculpsit

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II. k. Bp. 1967.

168. l.

S. G. C. Gametnő

- Heltainé prózai népi rodalmi kiadványának ámbarján a Gametneten a monogram és a farvagás éve: 1577.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp. 1967.

182. l.

SGC, fametző

-1592-ben már Bárffán tartózkodott. Barátsága Klösz Jakabbal, aki azelőtt a kolozsvári Heltai-nyomdában dolgozott.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

67.l.

S.G.C. fametnő

– illusztrálta a Heltainé által kiadott: Salamon királynak ... Markalfal valo Tréfa beszédeknek rövid könyvét (1577). Címlapjának fametszete alatt a jobb negletben áll a jelzet.
S = Sculpsit

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

167 – 168. l.

G. S. grafikus

Erhard Walther Szigetvárról készült rajzán az Óváros kaputornyát már egy 1578-ban megjelent G. S. jelzésü fametszeten láthatta, de megfigyelhető a torony Mathias Zündt 1566 után kiadott metszetén is . 334.old. 6.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

SGC (vagy GCT), fametsző

- Heltainé fametszője, a 4. iniciálé készlet egyik készítője, névjegye 1577-től kezdve a század végéig minden kolozsvári és kántori kiadványok metszetein. Legrégibb a Salamon és Markalf c. történet népkönyv címlapképe.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp. 1967.

67. l.

S.G.A.szobrász

165.Sportérem./Súlylökés/.Myron diszkoszvető ábrázolása.Balra a mezben:ÉP ÉSZ/ÉDZETT/TESTBEN/EL/.Lent:Sax S.G.A./mesterjegy/.Hátlap:Belül véset:IIaDIJ.SZ.A.K./ 909 IX.8./Ezüst.33.mm Nyolcszögletes csegely.186.old

Csongor Győző-T.Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve.1969-1.Szeged,1969 Szegedi Nyomda

S.G.szobrász

- -

125.Érdemérem./Szegedi Vivó Egyesület/.Sárkányölő Sz
György.Hátlap:Körben:SZEGEDI/VIVÓ EGYESÜLET/.Mélyite
mezőben:S.G.mesterjegy.Utólag vésve:KARD/II.DÍJ/1906
IPR.1-8.Ezüst. 27 mm. 180.old.

Csongor Győző-T.Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és
plaketttek 153.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve.1969-1.Szeged,1969
Szegedi Nyomda

S.G.A. szobrász

r.

126. Plakett./Szegedi Vívó Egyesület/. Férfi vívórukába
Lent: SZEGEDI VIVÓ/EGYESÜLET. ~~xxxxx~~ Ezüst. ~~xxx~~ 26.5+~~7~~5
vörösréz. S.G.A-jegy nélkül, téglaalakú. Az ezüst, más
méretű jelvényen az S.G.A. mesterjegy rajt van. 180. old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és
plakettek 153. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

S.G.A.szobrász

126.Plakett./Szegedi Vivó Egyesület/.Férfi vivóruhában
Lent:SZEGEDI VIVÓ/EGYESÜLET.Lent:~~xxxxxx~~ S.G.A.mester-
jeg-.Ezüst. 28+75 mm. téglaalakú. 180.old

Csongor Győző-T.Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és
plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve.1969-1,Szeged,1969
Szegedi Nyomda

Saar, Karl von

festö

l.

Ernst Mus. kiáll. X.
Magyar bieder-
meier művészet
Bp. 1913. 38. l.

MDK.

29o. Saar, Kari von /1771-1853/

Férfiarckép. Elefántcsontminiatür.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció.
Bp. 1923. 18. l.

Földmivelési minisztérium V. 80, [illegible],

— — gazdasági jellegü
népkönyvtárai V. 82.

Saar R.V.

München 1913. 312.

MDK.

291. Saar, Karl von /1771-1853/

Férfiarckép. Elefántcsontminiatür.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció
Bp. 1923. 18.1.

Saar, Karl von

"Mária Dorottya"

MDK

f arckép - rézmetszet

Saar, Karl von - Hofbauer - Ehrenreich

65.o.

Rózsa György : Ehrenreich Ádám forrásai.
Műv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Római temetői dunaadonyi

VIII. 185.

Saar Alois

* 1795

Lieb TV. 46, 105, 110

152

Komárom.

A háttérben van a város
na innensó partján ■ a bárka
gyászt veszünk észre, mig bal
lében pipázó földmives nézi k

UNGERN
Stadt und Fes

alól jobbra: Litho. v. A.v. (S

Kny., mér. a vk. 25

131-91-95

Saar, A. v.

T. 2320. II.

és vár, az előtérben pedig a Du-
mellett csolnakot és kirakott pod-
ra a beszélgető fiú és leány köze-
utyáját. Felirata:

tung Comorn.

aar.

.4 : 35.4 cm.

C.

ɔbbi kutatások igazoltak is.Rómában
élénk müvészi élet volt,s ez önmagá-
llenisztikus müvészeti stilusba.

nüvészet kutatása terén ALOIS RIEGL
nkája,aki a volt osztrák-magyar Ho-
vonta le következtetéseit.Ezek a
ira esnek,Riegl beleventa kutatási-
,amit a keresztény müvészet kialakí-
elentett.A keleti,vagy római eredet
egyenlitve,s a mai kutatók túlzás
ómának,mind pedig a keletnek meg van
a fejlődésben.Riegllel és az osztrak-
FÖLDY,NAGY LAJOS,ETTICH/ felmerül
sával arra az eredményre jutottak,
asában nemcsak Rómának,Itáliának
ornak és a barbár népeknek is meg
őknek azon tényezői,melyek a ko-
nban ha is ismerjük is azokat a tényé-
lus,még nem ismerjük magát az uj
ől a kereszténység szelleme,kultu-
uj müvészetet hozott létre,melyben
ső századokban az egyes elemeket.
al találkozunk,amelyek határozottan
yek a fejlődés folyamán mindnagyobb
:"Die spätrömische Kunstindustrie"
glepő módon kitágitotta a történe-
vészetelmélettel is foglalkozott és
vetkeztetéseket vont le.Felallitot-
müvészi alkotásban nem a müvésznek
szándéka /Kunstwollen/ a fő tényező.
népeké is,primitivnek,kezdetleges-
felfogásuk szerint tökéletesebb

Komárom.

Stadt und Festung Comorn

Lith. v. A. v. Saar. folio

Lautos X. Aukció 419.

Saar, A. v.

Saar, A. von

a Következő mű képeit (köztük magyar vidékeket) fenti rajzolta köré.

Alt, Jacob: Malerische Donau-Reise von Ursprunge bis nach Belgrad. Wien, 833.

Komárom képe repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstort. V. k. Bp. é. n. 104,666-l.

3.

4.

Saar

l.

LykaMagyműI800-50

422,502.l.

Saar

festő, nezin.

József nádor az 1800-as
évek elején:

Repr.

Lestyán Sándor:

József nádor. Egy alkotó élet írásban és képben. 1776–1847. Bp 1943.

~~számla összegének enge-~~
~~délyezése és kintalása céljából~~
j. é. január hó 2-án kelt
158/1918. számú ~~iratunkban~~ alatt
ministerium nak bemutattuk,
honnan hozzánk vissza nem
érkezett.

Budapest 1919. szept.

Ú

Saár Alajos

festő

l. Mátrai 1862

30 l.

~~a megrütött szmárokat~~

~~f. a vinszacutolva~~

Saar A. von

Komárom, Könyomat
fenti rajza után, a
köv. umbol

Alt, Jacob = Malerische
Donau-Reise vom
Ursprunge bis nach
Belgrad - Wien 1833.

Repr
Domanovszky Sándor
Magyar művelődéstört -
v. k. Bp. é. n. 104, 666 l.

Köre rajzolta Saar, A. von

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II 240 l.

Név: Saal Johann Caspar

Foglalkozás: kolorész (Bildhauer)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1743 IX. 9

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Saál Vilmos

„Madonna" (fénykép)
III. díj a BME fotószakkörétől

A Budapesti Műszaki Egyetem fotószakköre.
Fénykép kiállítás az Egressy Klubban

Népművelés, 1962, 6. sz. 23. l.

MDK

Saall /Sall/ János Gáspár szobrász /sz. 1714/.

Schöen Arnold: A budai szent Anna templom.

Saál [?] Erzsébet, szobrász MDh

Gábor Andor mellszobrát kérítette el.

–: Szobrot állítottak Kaposvárott Gábor Andornak 4.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1969. dec. 13.

SÁÁGHY MICAELA, festő

A Független Művészek Társasága és a Szombathelyi Szent Márton Céh karöltve olasz-magyar kiallitast rendezett Szombathelyen 1928 szeptemberében.
Neves olasz és magyar mesterek vettek részt azon.
A szombathelyiek közül Sáághy Micaela festőművész is kiallitott azon, 546.old.

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa István, 542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szám, Szombathely

K. Ad.

SAAL János Gáspár szobrász

(SAALL)

Szül. Budán 1714-ben,

polgár 1743-ban

1735-ben Pécsben házasodott

1746. Buda, Gr. Anna-templom szobrászmunkáiért 5,48 forint

Agghásy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 265.

Langer Sándor ~~V. 184~~

Sall, Joannes Casparus

8980.
1735 jan. 23. – Joannes Casparus Sall, bürgerl. Bildhauer, geb. von Ofen aus Ungarn, Annam Catharinam Hoffmannin, des Johann Caspar Hoffman, bürgerl. Bildhauers Witwe.
Nösuls 1735. Decsben.

Starzer A., Quellen zur Geschichte der Stadt Wien. Wien, 1908 VI. Band. No 8980.

Saal János Gáspár

nobrász

U 1735

a

S a a l János Gáspár
szobrász

Siklóssy László: Pesti szobrász-harc 1774-ben. Pesti Napló. 1918. szept.17.

EUROPA
FILM-, KÖNYV-, LAPTERJESZTŐ ÉS KÖNYVKIADÓ RT.

Budapest, V., Visegrádi-u. 36.
Telefon: 493-947.

T. Harmathy Sándor úr
hírlapbizományos úrnő

Hidalmás

Saal

Thieme Becker

XXIX. 278-l.

(Lyka)

Dordogne X. 46.

Saághy Michaela

festő Szombathelyen.

Képzőművészek Vidéki
Követsége 1928. évi tárlatán
cenzura és tollrajzok.

.s, hogy helyet adtak nekik a folyó-
könyvek lapjain is. Igy kerül az
solatba, s egymást támogatva igy
ők is szivesebben vették a szépen
litográfiákkal-"tsinositott" folyó-
karöltve nevelte a közönséget és
főváros , Pest-Buda müvészi életét.
ásokba is fogtak, egymásután adva ki
leginkább kőről sokszorositott
nemzeti mult, s a jelen nevezetes
amelyeknek ugyancsak nagy szerepe
tti kapcsolat megteremtésében. Más-
tnak arra, hogy milyen fontos szere-
óknak és litográfia-sorozatoknak
g csaknem teljesen hiányzó kiálli-
g" csaknem kizárólag ily módon jutott
kor a pesti müegylet első kiállitása 1841-
sőt vásárló közönség is. A Senefelder
szempontjából ebben rejlik első leg-

Saágly Michaella

nobrán és Eramikus

Szombathelyen

írod

Magyar Művészet

1936. 121 l.

Öngyujtó.

Angol pipa-különlegességek.

Sétabot-ernyő.

Borostyán.

NOVÁGH KÁROLY

müesztergályos

utóda

WEISS ARTUR és DÁVID SÁNDOR

IV., EGYETEM-UTCA 3. SZ.

TELEFON: 86-3-62.

Sakk-Dominó.

Elefántcsont.

Elsőrendü javitó-műhely.

Ajándék tárgyak.

Weisz Andor — Telefon 13-5-38

Sáágly Michaela

Hobrán

Kombathely

l -

Trott Kö

1936. 157. l.

Saághy Michaela
festő és volvai
S. István nagybirtokos leányai, Kámon.
A szobrászatot (Vasvm)
Rumi Rajki István-
tól tanulta. A
tanításért Rumi 3
hold földet kapott
Saághytól.

Kismartoni Gidy Fri-
ppes: Nehány vó Tóth
Jánosnak Rumi Rajki
Istvánról vöbö cikké-
hez. Dunántulihemhe.
1943-325-l.

MDK

Saághy Michaela, Szombathely

Hölgy agarakkal, cer.rajz
Salome, "
Kisértés, tollrajz
Hágár, cer.rajz

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N. Szal.
1928. jan. 10 1.

MDK

Saághy Michaela, Szombathely

Gál E: Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll.
Képzőművészet, 1928, 6.sz. 24 l.

M.D.K.

Saághy Michaëla

A Tehetségavatás" c. felhivásra beküldött kép repr.
ját "Kisértés" cimmel bemutatja a lap.
Herman Lipót megjegyzése: "Jó illusztrativ képes-
ség...Türelem és szeretet látszik a munkájában."

Szinházi Élet. Bp. 1932. juli 10-16. XXII. évf.
29. sz. 95. lap.

Sádaghy Michaela.

(Szombathely), grafikus

Grafikái szerepeltek a Képzőművészek Vidéki Szövetségének kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 6

M.D.K.

Szápáry Michaela, keramikus

részt vett az 1936-ban Szombathelyen rendezett dunántuli művészeti kiállításán.

Szelényi Lajos: Adalékok az első szombathelyi Derkovits-kiállításhoz,
Művészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.2.sz.
131. old

MDK

Saághy Michaela /Szombathely/

Ceruzarajzait állitotta ki a Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiáll.-án.

Gál Endre dr.: A Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiall.

Képzőművészet,1927.6.sz. 24.l.

Balajtiné Szabó Edit
gazd.vez.

SAÁGHY István életrajza

VÉRTESI Péterné: Saághy István és a Kámoni Arborétum. Összáll. és az életrajzi bev. irta Vértesi Péterné. A Kámoni Arborétum történetét irta Mátyás Csaba. Szombathely : BDMK, 1985 96p.,ill. (Vasi életrajzi bibliográfiák ; 16.)

Sáághy István

Kármoni partja
l.

Rapaics Raymund
A magyarság világai.
Bp. 1932. 405. l.
406. l.

S., Johann Adam, bécsi festő

a kölni és bajor választófejedelem egykori udvari festője és asztalnoka. 1772.Temesvárt festettea székesegyház mellékoltárának képeit és 1776. ugyancsak ő festette a nyagyváradi székesegyház és a püspöki kápolna freskóit valamint az utóbbi oltárképét.
A nyagyváradi székesegyház Mária mennybemenetelét ábrázoló főoltárképét szintén ő festette, de ezt visszautasitották.

E. G. II. 427.l. - Arch.Ért.XXX.Bp.1778.No.5459.

SAADA v. SADA

S. W. monogramista 1800 körül

„Baromfiak"

O. fa. 18×14 J. l. 6. S. W.

1. ár: 1500 ft.

BÁV 40. Képaukció katalógus Bp. 1976. Szeptember.

MDK

S. R. ötvös, Pest

Elefántcsontkupa ezüstfoglalatban, repr.

Képzőművészet 1934. 3o.1.

Scheidung zwischen diesen beiden Orientierungen zugunsten der Betonung des nordalpinen Raumes, was in den ersten Schriften zur regionalen Künstlergeschichte außerhalb Italiens demnach rasch zum Ausdruck kommt. Damals erscheint die Hochschätzung der täuschenden Naturwiedergabe in Anekdoten über Apelles, Parrhasios und Zeuxis ähnlich wie in Italien auch bei Schriftstellern wie Jakob Wimpheling (1502), Johannes Butzbach (1505) und Jean Lemaire (1509). Christoph Scheurl bezeichnete Dürer 1508 als „deutschen Apelles", wohl ebenfalls in der Absicht, heimische Künstler im Wettstreit mit den Italienern in den Mittelpunkt zu rücken. Oft wird auch Israhel van Meckenem genannt, und die spätere deutsche Künstlergeschichte erblickt gerade im Buchdruck und in der Graphik die Zeugen der Überlegenheit deutscher Erfindungskraft vor der italienischen[14]. Nur mehr in der Hochschätzung des Fortschritts, in der Darstellungstechnik, besteht die einzige Gemeinsamkeit zwischen dem Norden und dem Süden. In Italien klingt die Bezeichnung „modern" eher pejorativ und wird für die abschätzige Beurteilung der Gotik benützt, während das für die gute alte Kunst gebrauchte Wort „Antike" eher das

---

[12] Luschin, A.: Das Admonter Hüttenbuch und die Regensburger Steinmetzenordnung von 1479. Mitteilungen der k. k. Zentralkommission für Denkmalpflege. N. F. 20 (1894) 168 ff. – Vgl. Wagner-Rieger, R.: Mittelalterliche Architektur in Österreich. St. Pölten-Wien 1988, 107f.

[13] Fehr: Benedikt Ried.

[14] Zu „Welsch" und „Deutsch" als Keime des Bewußtwerdens der Eigenarten s. Baxandall, M.: The Limewood Sculptors of Renaissance Germany. New Haven–London 1980, 135 ff. – Einen kurzen Überblick bietet auch: Geschichte der deutschen Kunst 1470–1550, Malerei, Graphik und Kunsthandwerk. Hrsg. v. E. Ullmann. Leipzig 1985, 212f. – Vgl. Lüddecke, H./Heiland, S.: Dürer und die Nachwelt. Berlin 1955.

SAÁRY Éva festő

(turi): Luganóból a Károlyi-palotába. =
[beszélgetés Saáry Évával]. = Reform, 1992.julius 18.
27.p. ill.

Gosztonyi Péter: Köszönet Saáry Évának. = Magyar Nemzet,
1992. julius 6. 9.p.

MDK

vámosi Saáry Gyula

Manczi, paszt.

N.Szal. és Bicskei Műv.telep kiáll. N.Szal.
1922. jan. 9 1.

Saárossy Gábor, Jaragó

Ifjú népművész címet kapta.

— : Népművelők és népművének kiküntetése

8.

Népszabadság, Bp. 1971. aug. 19.

Saárossy Emericus

eperjesi ötvös 1828

lásd

Arch. Ért

1912. 137

Saárossy Imre

ötv

Kőimagyötvj. 649. sz.

Sárosy Gábor, népművész, iparművész

a Győri járási Művelődési Központ és a győri TIT három éve fafaragó szakkört létesített és most az MTESZ székházában mutatkoznak be munkáikkal a tagok. A szakkör vezetője Sárosy Gábor, akinek dobozait, kulacsait látjuk a kiállításon.

Gy. : Fafaragók, hímzők.
Kisalföld, 1974. jún. 15.

Saárossy Gábor faragó Győr

A népművészet ifjú mestere címet kapta.

A népművészet ifjú mesterei

Népművelés 1972/9 5 old.

Saárossy Gábor, Jaragó

A népművészet ifjú mestere.

—: Népművelőket és népművészeket tüntettek ki 8.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 19.

Saárossy Gábor, Jaragó

A népművészet ifjú mestere.

— : Népművelők, könyvtárosok, népművészek kitüntetése 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972 aug. 18.

Saárossy Gábor
faragó, a népművészet ifjú mestere
ennek kapta.

Népművelők és népművészek kitüntetése.

Magyar Hírlap 1972/229 3 old.

Saárossy Gábor, Győr

faragó, „Ifjú népművész" kitün

tetést kapta

Népművelés 1971/10

15 old

Sáárossy Gábor (Győr)

A KISZ KB által kezdeményezett honismereti mozgalom Győr-Sopron megye pályázatán 1971-ben „ifjú népművész" faragódíját nyerte el. A kiállításon munkája szerepelt.

Molnár Imre: Ifjú népművészek kiállítása.

Jövendő, Győr, 1972. febr. (?)

Szárossy Gábor népi faragó

Mint országos szintre jutott faragó 10 napot töltött a Fadd-dombori nép-művészeti táborban

H.B.L.: Népművészet – népművészet

Kisalföld 1970 XI. 1

Szakossy Gábor fafaragó

Szerepel Győrött az alábbi

háslaton

Medve Imola: A népi ipar-
művészkör kiállításáról

Kisalföld 1971 II. 14

Jaárossy Gábor

Fafaragással szerepel az alábbi
háslatban

H. Bakó L: Népi iparmüvészkör Győrött

Kisalföld 1970 VII. 26

Eliel Saarinen, finn építész 2.) Folytatás

Maróti Géza 1921-ben munkák híján örömmel fogadta el Saarinen meghívását, hogy elvállalja az Egyesült Államok-beli Cranbrookban épülő egyetem külső és belső díszítőszobrászati munkáit. Itt alakult ki, Saarinené hez hasonlóan, a további munkáit jellemző neoklasszicist stílusa.

Gerle János: Maróti Géza építészet és szobrászat határán. Magyar Építőművészet, Budapest, 1983. jún. 50-51-old.

Eliel Saarinen, finn építész 1.) Folytatás

Maróti Géza általános művészi ambiciója – bár előbb Bpesten rajzot, majd a bécsi akadémián szobrászatot tanult – közvetlenül a Gesamtkunst szelleméhez kapcsolta. Működéséből kiemelhetők legnevezetesebb szobrai, pld. a Mező Imre úti temetőben a saját sírja fölé elhelyezett „Szferák zenéje" c. domborműve, – amelynek másolata Eliel Saarinen hvitträski műtermébe került még barátságuk idején.
/említve és repr./

Gerle János: Maróti Géza építészet és szobrászat határán.
Magyar Építőművészet, Budapest, 1983. jún. 50-51-old.

Mit

Herzliche Grüße

Ihr

Gerhard Schmidt

Gerhard: herzliche Grüße
PS: Ste. Olde, Pennsylvania

B. Saári Zsuzsa

festő

M:D4.

Mélt adás

Hunyady József: Portrék

Magyar Ifjúság, 1960. okt. 29.

B. Saári Zsuzsa, festő M Ok

Az egri képző művészek – köztük B. Saári Zsuzsa – legfrissebb alkotásaitól kiállítást rendezett az városi műv. otthon.

A nyár folyamán „alkotóházakban" és t. sz.-ekben dolgoztak az egri művészek.

Hunyady József: Egri képek 8. l

Népszabadság, bp. 1960. okt. 29.

Sáár Erzsébet.

A megyei képzőművészeti kiállításon
képei szerepelnek.

Hajdu-Bihar megyei Néplap, Debrecen, 1952. dec. 2.

B. Saár Zsuzsa M.D.K.

Müvei a kiállitáson

A pedgógus-müvész konfliktusa

Gondolatok a IV. Orsz. Pedgógus Képzőművészeti Kiállitáson

Köznvelés 1965. febr. 26.

B. Saár Zsuzsa

Egri pedagógus-művész.

"Egri házak" /repr/

Rajztanitás 1963. I.sz. 11.1.

MDK.

Saári József

Fotókiállitási kritika

Fotó 1966 okt.p.443.

170.

170.

szet történetének velünk becses szolgálatot tenni, egy régi jeles mesterünket új megvilágitásba helyezve.

Felkérjük a Lotz-képek tulajdonosait, hogy kiállitásunkat gazdagitani kegyeskedjenek s az Ernst-Muzeum igazgatóságának a tulajdonukban levő Lotz-festményeket 1915 december havában bejelenteni sziveskedjenek.

LÉGRÁDY TESTVÉREK BUDAPEST

Saar v. Carl

festō

l.

lexikonom

424. l.

mia az MTA keretében?

, úgynevezett Művé-
kadémia létrehozásá-
erjesztésére. Ez adott
n belül maga válasz-
jait, fogalmazná meg
és programját, s a ja-
ő Kosáry Domokos
lehetővé tenné, hogy
nyok és a művészetek
k eltérő modján, de
yüttes erővel segítsék
lődésünk nemzetközi-
ismert magas szintjé-
osítását".
gyülésen a kormány
Surján László népjó-
szter felhívta a figyel-
y ha az MTA túlságo-
szerepet vállal a tu-
dományirányításban, az elmúlt évtizedek hibájába esik, és ez hátrányára válhat egy autonómiára törekvő szervezetnek. Mindamellett egy új tudományirányítási minisztérium létrehozása ma nem realitás. *Andrásfalvy Bertalan* művelődési miniszter többek között a fokozatos szerves átmenet fontosságát hangsúlyozta a tudományos fokozatok rendszerének átalakításában, a radikális változásnak — mint mondta — nem híve.

Az akadémikusok a javaslatok feletti vitát ma folytatják.

Palugyai István

Szegényedő Akadémia

Népszava XII.3.

Sanyarú gazdasági évnek néz elébe a Magyar Tudományos Akadémia. Ez derült ki *Láng Istvánnak*, az MTA főtitkárának a tegnap megkezdődött rendkívüli közgyülés

SAÁRY Éva fotóművész

Ruganóban él

Szij 1990. 22.

gyemeletes, 4+1+4 ablaktengelyes,
ésü udvar, kőkonzolos függőfolyosó,
, 186o körül.

12 1/ .

MDK

vámosi Saáry Gyula, Szombathely.

Alkonyat a kikötőben, temp.

Szegedi Képzőműv. Egyes. kiáll. Hungária-szálló.
1943. okt. 8 l.

SAÁRY Mihály asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134.

Nagyprágos

Dr. Szentiványi Gyula

úrnak

Kassa

Felsőmagyarországi Rákóczi muzeum

Saáry Gyula,
számosi

festő
Muraszombat

l.

Szt Márton Cék

1943. tav. kiáll
kat

MDK

vámosi Saáry Gyula

Tanulmányfej, tusr.

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 22. l.

180 —
170 —
250 —
400 —

1000.

Saáry Gyula,
vámosi
festő
lárd
Vámosi Saáry
Gyula alatt
is

Sadry Gyula, vámosi

festő kombathely

Cisl

Kefed ezi kiáll. 1943

felv

1944. febr.

vas- és füszerkereskedő

MAGYAR KIR. POSTA KÖNYVTÁR

KÖRÖSLADÁNY

Az

„Európa"

könyv és lapterjesztő tér vállalatnak

Budapest

V. Rothermere-ü. 12.

III. 2.

Saáry Gyula,

vámosi

festő

Muraszombat (Vas vm)

Lendva u. 12.

Győrdunántúli tárb.

1944.

Életrajza megvan.

Kaposmérői Kelta vaslelet

VI. 129

Sááry Gyula,

vámosi

1926. egyházmův. Eiáll.-a

Nemzeti kalomban

Golgotha, negrorajz

Zólyomlipcse h. n. V. 305

Saáry Gyula, vámosi.

1922. jan.
ki[illegible] Nemzeti Szalon -
Manci, pasztell

litográfia ~~feltalálója~~ és a magyar
művészi élet kialakulása.

Irta: Dr Nagy Zoltán

emcsak a politikai és társadalmi
, hanem a művészetben is. A rene-
kratikus társadalma háttérbe szo-
felnövekedett polgárság mellett,
sterének helyébe a neoklasszicizmus
lép, s lesz belőle a polgárság
. Az előkelő mecénás szerepét a
tvenni, akinek lakásába ekkor tart-
szet, de már nem monumentális szob-
és kisebb igényü grafikai "mülapok"
~~akok hatalmas palotáit is csak kis~~
~~"középületei"~~.

obi fő technikája, a fa- és rézmet-
~~önmagát~~ (multját ismételgető)
erőtlen, ~~ismétlődő~~ szavait. És ezek
lépett a grafikai müvészetek szin-
irdesse a kor követelményeinek

Saáry Gyula, Vámosi

Kőrmendi festő

cod

Magyar Művészet

1936. 12. l.

Sadry Gyula
grafikus
1919-20
Éimisk 1930. 88 l.

épületeivel. A szabályos elrendezésnek

Saáry Gyula

1911/12 I.

Ferkèpzomfoiskèvk
128. l.

EGIDIUS SADELER, rézmetsző

Antwerpni, élete végén Prágában dolgozott. Ő szignálta a magyar Judex Curiae képeit és később 1615-ben Forgách Zsigmond képét. Ha átlapozzuk képeit, felismerhetjük benne Bethlen Gábor portréjának készitőjét. l. kép. 170. old

GYÖRGY RÓZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169. old

FOLIA ARCHAEOLOGIKA. A Magy Nemz. Muz. Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

---

EGIDIUS SADELER, rézmetsző

Thurzó Györgyről 1607-ben portrét készitett. Thurzó Prágaba xxi vitte Bethlen Gabor portré rajzat. Lehet, hogy erről masolta Sadeler Bethlen Gabor képét, de politikai okokból, a Habsburg hadjarat miatt nem szignalta. 176. old

GYORGY RÓZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169. old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy. Nemz. Múz. Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

EGIDIUS SADELER, rézmetsző

Prágában dolgozott élete végén, Antwerpeni mester. Domanovszky Sándor szerint Bethlen Gágor két képe tőle származik, de ez még nem eléggé bizonyitott. 170.old. 5.jegyz. 2-3.kép.

GYORGY RÓZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

EGIDIUS SADELER, rézmetsző

16?20-ban kelt egy képe Lukas Kiliannak Bethlen Gaborról. Ezt Sadelerről másolta, de a kép rosszabb, A keretnek több elemét átvette, 176.old. 7.jegyz

GYÖRGY RÓZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve, XXI. 1970.Bpest

EGIDIUS SADELER, rézmetsző

Bethlen Gábor portréja. 3. kép. 177. old. rekete repr.

GYÖRGY ROZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169. old

Folia Archaeologica. A Magy. Nemz. Múz. Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

EGIDIUS SADELER, rézmetsző

Bethlen Gábor portréja. 5.kép. 175.old. Fekete repr.

GYÖRGY RÓZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169.old

Folia Archaeologica. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

EGIDIUS SADELER, rézmetsző

Bethlen Gábor portréja. 4.kép. 174.old. fekete repr.

GYÖRGY RÓZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169.old

Folia Archaeologica. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

Egidius SADELER, rézmetsző

Bethlen gábor portréja. 2.kép. Fekete repr. 1½.old

GYÖRGY RÓZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169.old

Folia Archaeologica. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

EGIDIUS SADELER, rézmetsző

Forgách Zsigmond portréja. 1615. Fekete repr. 1. kép. 171. old

GYÖRGY RÓZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169. old

Folia Archaeologica. A Magy. Nemz. Múz. Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

EGIDIUS SADELER, rézmetsző

Forgách Zsigmond portréja és Bethlen Gáboré megegyezi zik. Egyforma a ruházata és a keretezés is. Későbbi hasonló portréi/Bethlen/is erre mennek vissza. 176.o

GYÖRGY RÓZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169. old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy. Nemz. Múz. Évkönyve, XXI. 1970. Bpest

EGIDIUS SADELER, rézmetsző

Élete végén Prágában dolgozott. Antwerpeni mester. 1629-ig. Bethlen Gábor portréját élet után, vagy idegen kép után készitette? 176.old

GYÖRGY RÓZSA: Ein unbekanntes Werk von Egidius Sadeler 169.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy. Nemz. Múz. Évkönyve, XXI. 1970. Bpest

Sadeler, Egidius

MDK

" Forgách Zsigmond"

arckép - rézmetszet

Sadeler - Hofbauer - Ehrenreich

65.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

S

Egidius Sadeler, rézmetszö
XVII-X VIII.sz.

Anna császár- és királynö. 1616. Rézmetszet.

gr.Almásy-Teleki Eva mův.int. /v.Ernst-Kuz./
IX.Művészeti aukció.1942 máj.1e.-től kiáll. 18.-án
Kat. 19.1. aukció.

/Sádeler/ Sadeler , Egidius MDK

"Thurzó György"

arckép - rézmetszet

Sadeler - Ehrenreich

65.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám ferrései.

Műv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67. o.

E. G. Sadeler, rézmetsző (1570–1629).
Switek Erzsébet: Metszetek a Festetics-kastély könyvtárából. Kiállítás a Zalaegerszegi Megyei Könyvtárban.

„Báthory Zsigmond fejedelem", rézmetszet,
31.5 x 21.5 cm, 1607. (repr.)

Művészet, 1988. márc., 60-old.

M.D.K.

Ifj Sadeler Egidius, rézmetsző

Gróf Thurzó György arcképét készitette. Thurzó 1607 máj. 24-júl. 21 között volt Prágában. Akkor készült e rézmetszet. Thurzó is kapott belőle. Hiteles ábrázolás. /AL, tábla, 2. kép./ . 155.o.

Gennerné, Wilhelmb Gizella: Egidius Sadeler magyar arcképei. 153.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

ifj.Sadeler Egidius,rézmetsző

1615-ben metszi rézbe Forgách Zsigmond országbiró,ké.
sőbbi nádor portréját./XLI,tábla,1.kép./.Bisenyára
találkozott vele,mert egy,a család birtokában levő ké
képpel egyezik. 155.o.

Gennerné,Wilhelmb Gizella: Egidius Sadeler magyar
arcképei. 153.o.

Folia Archaeologica.VI.1954.Bp.Tankönyvkiadó Váll.
Bp.1954

M.D.K.

ifj.Sadeler Egidius,rézmetsző

Legkorábbi Magyar ábrázolása Báthory Zsigmondnak a barokk korban szokásos allegorikus mellékalakokkal diszitett arcképe./XL.tábla,1.kép/.Báthory 1597-ben volt Prágában.A kép a felirat szerint is akkor készült Szakállas,bajuszos portré,A Custos metszeten szakállatalan.Nem tudjuk,melyik az autentikus. 154.o.

Gennerné,Wilhelmb Gizella: Egidius Sadeler magyar arcképei. 153.o.

Folia Archaeologica.VI.1954.Bp.Tankönyvkiadó Váll. Bp.1954

M.D.K.

Sadeler Egidius, rézmetsző

1570-ben szül. Antwerpenben. Apja id. Egidius is rézmetsző volt. Nagybátyjánál tanult. Német és Olaszországa után 1597-ben I. Rudolf udvari rézmetszője. 1629-ig, haláláig Prágában élt. Vallásos, mitológiai képek, arcképek, Prága panorámája művei. 15?-o-

Gennerné, Wilhelmb Gizella: Egidius Sadeler magyar arcképei. 15?.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

ifj.Sadeler Egidius,rézmetsző

Antwerpenben szül.I.Rudolf udvari rézmetszője.A 15 éves háború,I.Rudolf és II.Mátyás trónviszálya és a Bocskay felkelés idején dolgozott Prágában.Báthory Zsigmond,Forgács Zsigmond és Thorzó György képmásait készitette. 153.o.

Gennerné,Wilhelmb Gizella: Egidius Sadeler magyar arcképei. 15[illegible].o.

Folia Archaeologica.VI.1954.Bp.Tankönyvkiadó Váll. Bp.1954

M.D.K.

ifj.Sadeler Égidius,rézmetsző

Forgách Zsigmondról készült portréja 1615-ből.
Rézmetszet. XLI,tábla.1.kép. Fekete repr.

Gennerné Wilhelmb Gizella:Egidius Sadeler magyar arcképei. 153.o.

Folia Archaeologica.VI.1954.Bp.Tankönyvkiadó Váll. Bp.1954

M.D.K.

ifj.Sadeler Egidius,rézmetsző

Gróf Thurzó György arcképe.Készült Prágában 160?-ben
Rézmetszet. Fekete repr. AL.tábla.2.kép.

Gennerné Wilhelmb Gizella:Egidius Sadeler magyar
arcképei. 153.o.

Folia Archaeologica.VI.1954.Bp.Tankönyvkiadó Váll.
Bp.1954

M.D.K.

ifj.Sadeler Egidius, rézmetsző

Egidi Báthory Zsigmond arcképe. Rézmetszet. Fekete repr. XL. tábla, 1. kép.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Egidius Sadeler magyar arcképei. 153.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

Id.Sadeler Egidius,rézmetsző

Antwerpeni rézmetsz,hasonló nevű fia Prágában I.Rudolf udvari rézetszője lett. 153.o.

Gennerné Wilhelmb Gizella:Egidius Sadeler magyar arcképei. 153.o.

Folia Archaeologica.VI.1954.Bp.Tankönyvkiadó Váll. Bp.1954

szentély/ az ókori g
pontja volt. I.e. 7.
az uj templomot Eupo
-4 Polykleitos készi
radványait egyéb épü
oszlopcsarnok, római
tások feltárták. --
eum. 1--2. köt. Bost
tuaire d'Apollon Pyt

argosi iskola:

MDK

Sadeler

I.Rudolf koronázása 1572.

Koronázási kiáll. Tört.Képcs. 1916.dec.

f. 67

Szepesvármegye

műemléki emlékei.

A Műemlékek Országos Bizottsága támogatásával kiadja a Lőcsevármegyei Történelmi Társulat.

szerkesztő dr. Vajdovszky János.

I. Építészeti emlékek. Írta Divald Kornél.

1.—86. ll., 12 képes

Sacri Lakatjárta

Pál

1691. Szombathely

l.

Dunántuli Szemle

1944. 238. l.

1-011

Saczl Laratgyártó

Ádám

1653. Bombathely

l.

Dunántuli Szemle

1944. 237 l.

Saczi Vera iparművész

a bőr tálak, díszdobozok, övek, mellények kérzítője és tervezője, hozzászól az iparművészeti munkák új zsüvizéséhez.

Nyitott bovíték.

1973. XII. 5. 18.00/5/7.

Sack, Wolfgang

bécsi szobrász a pesti
belv. templom 1805-
ben készült neoklasszi-
kus oltára részére ké-
szítette Szent Istvánci
Szent László szobrait
az alabástrom relie-
fekkel együtt. Az oltár
jelenleg a rákoske-
resztúri plébánia-
templomban áll

Pálinkás belvtemplom

406. l.

407. l. képpel

K. D. L.

SACK, Wolfgang szobrász
(1748–1815.)
udvari kamarai szobrász Bécsben

1808. Pest, belvárosi plébániatemplom, főoltárára István- és László-szobrok, domborművek (ma Rákos-keresztúron)

Ágfalváry: Barokk szobrászat ... Bp. 1955.
I. 265. l.

Pöstyén.

A háttérben hegyek látszanak
körül az utat járókelők élénkit
zeledik, a Vág vizében, a melye
hatan fürdenek míg az innenső p

balra: (Ungarn) DAS BAADHAUS
jobbra: LA MAISON de BAIN et l

legalól középütt: à Vienne chez

Rm., mér. a rl.33.6: 45.3

140-95

Sack, Wolfgang

bécsi kamarai
szobrász

l.

Schoenbelvarósi

10-l.

Sack, Wolfgang MDK

Rákoskeresztúri r.k. templom /Pesti út./

Épitette Rigó Márton és Hoffmann György 1894.

Benne a budapest belvárosi templom oszlopos bronz oszlopfejes márványoltára, domborművekkel, Hild József műve, az öt domborművet Wolfgang Sacktól, 1808.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.
188-189.l.

319

1904. július 2.

Az orsz. tanács elnökének: a Magyar Minerva iránt táplált jóindulatért köszönet nyilvánittatik sa kötet késői megjelenése Gárdonyi betegségének folyománya (322/1904.)

Sackh Mihály

vésnök

Körmöcbányán

1614 ~~[illegible]~~ ikj. II. Matyás

ötös arany féltallér-

ját veste

Harsányi P.

Numizmatikai Körl.

1921. 34. l.

Gubbio h. n. II. 25.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Sackh v. Sockh Miling

gemeen

Cäsd

Cr Sz II. 428 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

Sack (Sockh) Mihály

éremvező.

II. Rudolf idejében Kormőczbányán dolgozott,

irod

Goh. I. 36 l.

1601-ben főéremvesővé lépettek elő.

Sack (Sackh v. Sock)
Mihály

érenvéő Körmöcz-
bányán II. Rudolf idejé-
ben

bvod. esetleg lánd

Gohl Ödön. Adalékok a
Krisztus érmekhez. Arch.
Ért 1901. 235 l

~~Scha~~

Sackh Mihály

l. Ráth. I. 290. 291. 293.

Glycines h. n. VII. 291

SACKH 1. *A.* éremvésző II. Mátyás alatt a körmöci pénzverdében. S. műve a II. Mátyás királlyá választására vonatkozó emlékérem 1617-ből. Szíglája A. S.

Eg. II. 4041

Benczúr Béla.

Sackh A

l. Räth. I. 290.

293

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Sackh A.

Thieme Becker

~~XXIX~~. 297. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Sack Michael

Thieme Becker

XXIX. 297. l.

(Lyka)

JOHANN SACK, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamaen Handwerks Deren Kais
Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und SchwartzFär
bern in der Königlichen Stadt Pressburg.
Név.-55.- Herr Johann Sack
Felvétel ideje: 1775. 28. Augs.
Hová vették fel: WESTBRÜN, /Veszprém/. 155.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Sachsenheim Klara

Laid

=

Soferins von

Sachsenheim alab

MDK

Sachsel Jenő építész

magánépiti eng.

Épitő Ipar-Épitő Művésze, 1922. okt. 15. 152 l.

SACHINGER Sebestyén pallér XVIII. szd. MDK.

Tóth Andrásné Polányi Nóra: A mérnöki szervezet kialakulásának előzményei Budán és Pesten. Tanulmányok Bp. multjából. 1956. XI. köt. 84. l.

20. kép. *Jánosréti meste*

Sachsel Jenő
épitéss

l.
Erődi-Bodmár
222 l.

CENTENARIUM
1839
1939

Sacher Endre

Önarckép. olaj.

Nemzeti Szalon
1917. május
tav. tárl.

Sacher Endre

festő

Önarckép. olaj.

Nemzeti Szalon

1915. szept.

őszi kiáll.

Sacer

Thieme Becker

XXIX. 295. l.

(Lyka)

Vécsei népkrt. X. 217.

Sacher Endre

1915. szept. kiáll. N. Szalon
Önarckép, olaj –

1915. dec. kiáll. u. o.
Szobareszlet, pasztell 200. –

1918. máj. kiáll. u. o. –
Interieur, pasztell.

MDK

Sacher Endre, festö

Utcarészlet. Pasztell.

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932.dec. Kat.

Sachaffer Bernadett

Az idén 9-ik alkalommal rendezték meg Balatonfüreden a megyei amatőr képzőművész csaportok kiállítását. – A zsüri külön is díjazta Sachaffer Bernadett, Enyedi Károly, Németh ákos és Riskó Erzsébet munkáit.

Napló (Veszprém), 1975. aug. 30.

Sacchi, Andrea

d.

Cincik

30. l.

Sacchetti Lorenzo

olasz festő és díszlettervező (1759 - 1830 után) feltehetően bécsi tartózkodása idején tervezett az esterházi udvari színháznak is.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi lexikon, Gondolat, 1969.

383/.

Sacchetti Lorenzo

Valószínűnek vélhetjük, hogy e körülmény következtében kerülhettek tervei az Esterházy gyűjteménnyel a budapesti Szépművészeti Muzeumba.

Hont Ferenc - Staud Géza: Szinházi kislexikon, Budapest, 1969. 383 l.

SACCHETTI, Lorenzo festő

1818-tól a belső termek dekoratív
díszítésén dolgozik Csákváron

MÉrt 1997/1-2. 16, 17. a ill.

ben behódolt a töröknek. A 16. század végén ma ref. iskolája volt. 1696-ban 12 jobbágy és egy házas zsellér lakta. 1720-ban kuriális hely, jobbágy-részé ben lakatlan. 1726-ban 4 család igazolta nemessé gét a helységben. 1750 körül települt újra ref. ma gyarokkal. 1828-ban 50 háza volt, 66 rk., 265 ref és 11 zsidó lakossal. Lélekszáma 1869-ben 268 1920-ban 225. 1938 január 1-én Szárazberencs és Abaujsáp kisközségeket csatolták hozzá, azóta Rásonysápberencs a neve.

Saáp a Poháros-család ősi birtoka volt, de a 15. században szintén a Kapy-családé lett. 1427-ben 7 portáját írták össze. 1639-ben behódolt a töröknek és 1648-ban már csak egy nyolcad adózó portája volt. 1672-ben Berencs és Sáp is a Szemere-kastély tartozéka, Szemere László birtokában. 1696-ban Sápon 5 jobbágy lakott, Berencs lakatlan. Sápot 1715-ben egy jobbágy- és két zsellér-család lakta, később protestáns magyarokkal népesítették be. 1828-ban 86 háza és 220 ref. lakosa volt. 1869-ben és 1920-ban egyformán 192 lelket számláltak benne.

Berencs 1427-ben a Nagy-család birtokában 20 adózó portával szerepel. Később a Kapyaké és Sáppal egyidőben hódolt meg a töröknek. 1715-ben csak egy nemesi családnak volt itt udvarháza. Ref. magyarokkal és rk. tótokkal települt be újra a Putnoki-család földesurasága alatt. 1828-ban 297, nagyrészt protestáns lakosa volt, 1869-ben 257, 1920-ban csak 174 a lélekszám.

Kisközség a szikszói járásban. Területe 562 k. hold. Lélekszáma 286, mind magyar és 52 rk., 16 gk., 204 ref., 12 ev., 2 izr. Főként őstermelésből élnek. Lakóházainak száma 56, ref. templom helyben. Iskolái: 1 ref. népiskola és 1 ref. általános továbbképző. Vasútállomása: Halmaj 7 km-nyire U. p. és u. t.: Léh.

SACA.

Hihetőleg ősi jogon az Abák birtokállományából lett a belőle származó Csirke- vagy mint az egykori oklevelek írják Chyrke-család tulajdona. 1367-ben tűnik fel nevük. 1426-ban alattyáni Csirke Péter birtokait Pólyi, Miszlóka, Saca, Enyiczke falvakban a Semseyek kapták, az előbbinek hűtlensége miatt. Semsei Frank a család támogatása mellett építette a huszita háborúk nevezetessé vált várát. Giskra uralmának terjeszkedése miatt az 1446. évi országgyűlés határozatai között szerepel Sacza vár lerombolása, amely akkor Semsei Frank Lászlóé volt. Ennek célja az volt, hogy esetleges huszita támadás alkalmával a jól épített, de fegyverekkel gyéren ellátott vár ne kerüljön a legádázabb ellenség kezére. Tulajdonosa dacolt a királyi megintéssel is és 1458-ig nem romboltatta le várát. Végül királyi dekrétummal Kassa városát bizták meg elpusztításával. 1665-ben Semsey János a földesura 8½ portával. A 17. században megélénkült kuruc háborúkban, különösen Thököly Imre vezérlete alatt a Semseyek derekasan kivették részüket. A részvétel miatt Semsey György és Pál birtokai 1686 után kincstári tulajdonba mentek át. 1696-ban Szacsi néven 7 jobbágy és 3 zsellércsaládú jobbágyfalu. Semsey György hűtlensége miatt 1700-ban is kamarai biztosok vezetik. 1848-ban Semsey Lajos a földesura. 1869-ben 590, 1920-ban 534 lakosa volt.

Kisközség a kassai járásban. Hozzátartozik Cigánytábor és Lajosháza. Területe 2634 k. hold. Lakosainak száma 666, akik közül 566 magyar, 3 német és 97 szlovák; 636 rk., 20 gk. és 9 ref. Főként őstermeléssel foglalkoznak. Rk. templom helyben. Lakóházak száma 121. Közoktatásügye szolgálatában áll 1 rk. népiskola. Vasútállomása: Nagyida, u. p. és u. t. ugyanott.

Mon

Sacai Semsey kastély

SACZA. /Abauj./

Semsey-család régi kastélya.

Gerevze, 1906, 881,

Sacza vára

SACZA. (Abonj.)

Hajdani várának helye.

Gerecze, 1906, 881,

Szarvas M. templom

SACZA. (Abauj.)

Régi r. k. templom.

Gerecze, 1906, 881.

Sacai ref. templom

SACA

Ref. tpl

Ráth Károly: Az egri püspöki megerősített templomok a XVII-ik század végén. Magyar Sion, II-Esztergom, 1868, 279 l.

Saca vára

SACA

Vár

Pogrányi-Nagy Félix: A ránki „Hradiszkó"
Hadtörténelmi közlemények, XXX-1929,
771 l.

STE

STEPHANUS SABUNCSIA, szabómester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeírást és felmérést készittetett./Grundbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen/.-Ot kéziratos kötet,754 tétellel.-Hazzal biró mesterek a Belvárosban:
A telek száma: 287.-A tulajdonos neve: Stephanus Sabuncsia.- Foglalkozása: szabómester (31. old)

FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975

SABRETZKY, Sebastian, festő és aranyozó
Pozsonyban

S. S. Mahler und Vergolder † 64 éves korában,
1805 szept. 29. (1805, 1045 e)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

M.D.K.

Sabretzky Sebestyén,

festő és aranyozó

1805. szept. 29-én halt meg Pozsonyban, 64 éves korában.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf. 1. sz. 23. old.

SÁRKÖZI
TESTVÉREK
nyomdai műintézete
és papirkereskedése
V. SZEMERE UCCA 2
TELEFON: 123-083

Sabov Franc

festő és írás

XVIII. n

l.

Schirek Holitsch

110. l.

Cremonai mester a XIV. száadból:

Krisztus.

A szem be néz és ülve, Ha
és bajusz hord. s
~~[illegible]~~, Job
dére állított könyvön n
lára vetette.
Márványszobor,
~~Cremona XIV. sz~~

223

Lfka: 131.

4625/8

246/95:6
91. sk.
301

...ston temptomból.
...ól 1895: VIII. 7. én 800 liráu
...ott 1895: VIII. 31-én (246/95)
...ve l. a 5434/95. n. min.

...müvészeti Muzeumban helyeztetett el. (480 97)

Sabovljev Sina
ötvös
1828 Versec
Kapmagyarországi ötvösök 441.

MDK

Sabóczi Mihály

Dózsa népe, gipsz

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt.
1951. szept. 6 l.

SÁBÓ IGNÁC, süvegesmester

Hauzer Pál,Haik Pál,Helmik Leopold és Sábó Ignác nyilatkoztak arra a leiratra,melyet a helytartótanács küldött a megyéhez bizonyos feltételek mellett a hadsereg számára szükséges süveges legények képzése ügyében. 164.old

LÉNART ANDOR: Az egri céhek és a magisztrátus a 18-19.század fordulóján 155.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, XIII. 1975.-Eger,1975

ováky Hajnalka Ágnes

SABJÁN CSABA

„A VITÉZEK EMLÉKE"

ZALAI HÍRLAP 1998 MÁJUS 18

MDK

Sabljak Srécko

Képzőm. főisk. ifj. kiállitása. 1913/14.
Zemplényi Tivadar növendékei.

kezdtek foglalkozni a V.-tel és annak mint önálló nagy irodalma, egyesületei, kongresszusai és tanszékei vannak.

A *modern* V. úgy dolgozik, hogy mindenekelőtt gyakorlati és esztétikai szempontból elválasztja és saját jel-

Sabljak Srecko

1912/13 II., 1913/14

Ferképzomfoiskèvk

128 l.

M. k. O. Fsége 1912. évi javadalmának
részletes tervezete VI. Fo.

Sabljak Grécko

szül. Zimonyban 1892
nov. 19, Rk. Reál ejetts.
1912/13. II. elsőontálybeli rendes művésznő. Templeny T.
1913/14. I. másodontbeli n. o.
1913/14. II.
(neve Sabljak Šrecko-nak írva).

M.D.K.

SABJAK Srecko-

1914.-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Acél: Nagybánya... Bp., 1954. 331.l.

Sabbatino viola,

a Corvina-könyvtár egyik betűfestője
Beatrix királyné dajkájának volt a férje.

Budapest, 1969. 12.sz.
39 l.

Sabatini, Andrea (1484-1530)

Mária Sézussal és Keresztelő Sánossal

o. fa 44x32 cm (sérült) Védett.

Kiviáltási ár: 30000 ft

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

Sabathiel Richard dr.

betonépitész

l.

Szefeltlex 354

355. l.

Életr. arch.

u. o. 968. l.

Sabathiel Richárd MDK

Az 1900- évi világkiállitással Hennebique licentiát adott Zielinszki Szilárdnak vasbetenszerkezetek épitésére. Zielinski tervezőirodát szervezet, hamarosan függetlenitette magát Hennebique-től. A tervező iroda tagja többek közt: Dr Sabathiel Richárd, Gut Árpád, Jemnitz Zsigmond, Beck Alajos, Gergely Jenő.

106. o.

Dr. Mihalich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépitész története. Bp. 1960.

Dr. Sabathiel /Richard/ MDK

Külföldi tanulmányutja után Kherndl mellett tanársegéd, majd négy évig a resicai hidgyárban dolgozott. 1908-ban müszaki doktor és magántanár lett.

Hidak Zsilipek tervezésén kivül , nagy tudományos munkát fejtett ki.

pl. a Hollán-dijat nyert Boltozatalak meghatározás /1906/ stb. cimü dolgozatai.

111.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli, magyar hidépités története. Bp. 1960.

Sabarics Lukács

győri ötvös

1673

l.

Jankó Ötvös-apródok

6-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

JKAS

Sabarics Eötvös Lukács

Győr 1663 – 1682.

Jankógyőriötv. 13. l. / 33. l.

1677 – 1682 céhmester

1663 ápr. 22. mutatta be remekét. 1668-ban házat vesz. Tisztséget visel a városnál is. Meghalt alighanem 1682-ben

dohányárus és újságbizonmányos
MEZŐTELEGD

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Sebastian Lukács

győri ötvös

1679

l.

Jankó Ötvös-apródok

6. l.

2 rész

~~Földtani intézet VIII 162~~

Šabac vára

Gyalókay Jenő:

Šabac vára 1787–88-ban

Hadtört. Közl.

1924. 205–219. l.

egy várlattal

Saáry Zoltán, festő

L. Illingk József.

– : Tárlat

8.

Esti Hirlap, Bp. 1979. jan. 6.

Saáry Zoltán, festő

L: Ihling József

8.

—: Kir

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 9.

Bányai János, polg. isk. tanár

VIII. 174.

Sadeler Egyed

l.

Kat Szemere aukció

790, 791 n.

M.D.K.

S. névbetűs ónöntőmester

XVIII. század közepéről származó egy-egy keresztelő óncsészéje maradt fenn a felsőtárkányi és az egerszalóki r.k. templomban. Jele: 12. szám és „S". (Utalás Santini Felice-re.)

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 393. old.

S. MDK

Nagy Péter, filmplakát, 194o

Műcsarnok 196o. Magyar plakát-történeti kiáll.

MTK

S.

jelzésü filmplakát:

"Nagy Péter" 1940.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.Bp. 1960.

38.1.

MDK

Egidius Sadeler, S.C.

Forgách /II./ Zsigmond, országbiró. Rézmetszet.

Tört.Képcs.graf.kiáll.1907. 38.l.

SADELER, Egidius, ifj, rézmetsző M.D.K.

- / 1570-1616 ø

Thurzó György arcképe /1607/ repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarorsz g történetének képeskönyve 896-1849, bp. 1962. 122.l.

MDK

Sadeler Egidius

Forgách, Sigism, de Ghymes. Egidius Sadeler
rézmetszete 1615. 20x29 cm.

Árjegyzék. Lantos tudom.antiquarium,Bp.
IV.Muzeum-krt.3. 1940.okt.

Sadeler, Egidius

MDK

antwerpeni metsö

1618-ban Chehországi tartózkodása idején Készített egy halotti portrét Albrecht Johann Smiřickyről, aki 24 éves korában meghalt.

(ill)

Pigler, A. Portraying the dead. Acta Historiae Artium IV Tom. 1956. 1-2 n. 53.o

MDK

Sadányi Jenő

Régelypalankon és környékén festett képei a régi Ernst Múzeum helyiségeiben rend. kiállitáson.

Somogyi Vilmos: Fiatal művészek nagyarányu csoportkiállitása.

Esti Kurir, 1945.máj.1. 7.l.

MDK

2.

Sadányi Jenő

Prégelypalánkon és környékén festett képei a régi Ernst Múzeum helyiségeiben rend. kiállitáson.

Somogyi Vilmos: Fiatal művészek nagyarányu csoportkiállitása.

Esti Kurir, 1943.maj.1. 7.1.

Pozsony. Sada András, Könnüvessegéd,
1779.

Pressburger Zeitung

1779., 84. sz.

Sada András, Könyvsegéd,
1779. Pozsony,

Pressburger Zeitung
1779, 84. sz.

SADA, Andreas, pozsonyi kőművesmester

A. S., Maurergesell, 7 éves fia meghalt. (1779, 84. szám, 8.l)

—

A. Saada, Maurergesell, 9 hónapos lánya meghalt. (1790, 763.l)

—

A. Saida, Maurergesell, 6 éves fia meghalt. (1800, 303.l)

—

A. Sazda, Maurergesell, 33 éves feleége meghalt. (1812, 247.l)

—

Preßburger Zeitung
(Gerthner)

Saczl Lakatjártó

Mátyás.

Pál fia.

1695–1698.

Szombathely

l.

Dunántuli Szemle

1944. 238. l

Sáfár Pál

Női aktot ábrázoló rajzát hozza a lap. Repr.

Fenti rajzot lásd: Lapis András nevénél, Varjas Endre: "Ady Endre nyoma" c. a Petőfi Irodalmi Muzeumban rendezett Centenáriumi Kiállitás-ról szóló cikkének hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. márc. 26. XXI. évf. 13. sz. 11. lap.

Sáfár Pál Gábor, [ ]

L.: Kiss Róbert

Sáfár Pál Gábor: Alumínium olvasó 71.

Ifjú Mozgó Világ, Bp. 1978. jún. IV/3.

Sáfár Pál Gábor 1) Folytatás,

Várpalota inotai megjedében kiállítás nyílt meg, inotáról készült művekből. Sáfár Pál Gábor a nemvég meghirdetett pályázatra küldte el alkotásait.

„Aluminiumalvarutó.

Napló (Veszprém), 1977. aug. 27.

2.

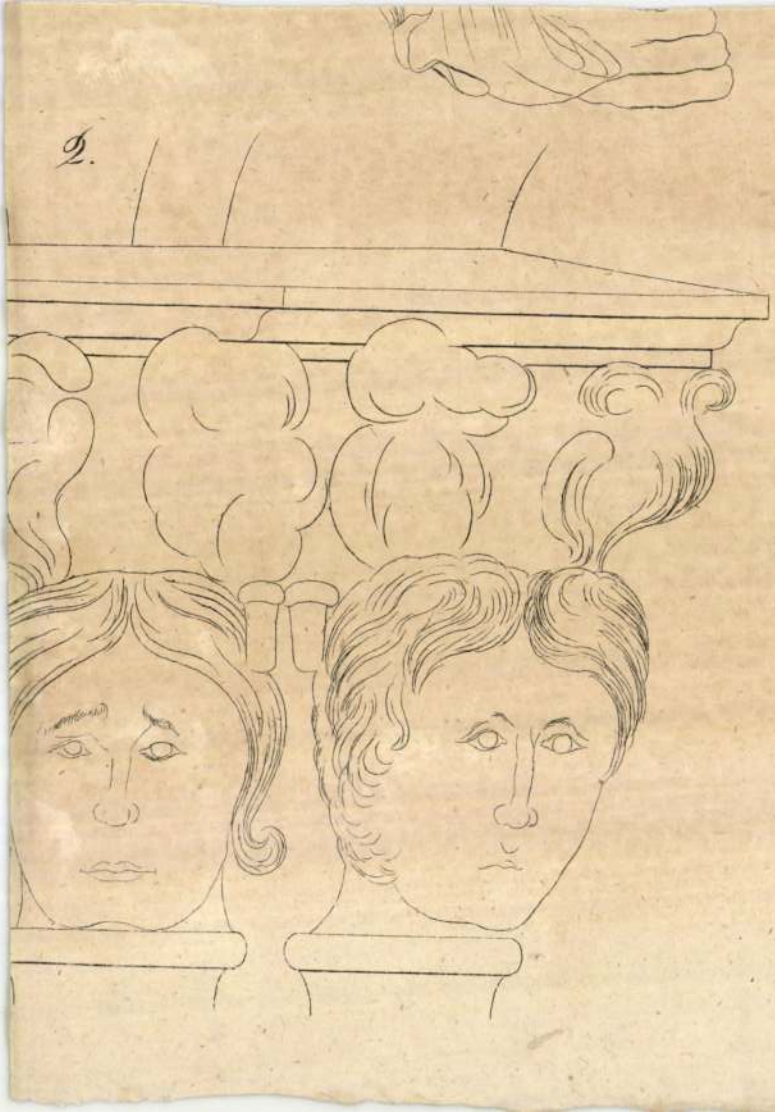

Sáfár Mózes

Beállott 1867 ápr. 17

Kolozsvári antalrok

5. t

40K

Sáfár Miklós műlakatos (Debrecen)

1909. Vörösréz vert fali órát kénit. (6. l.)

Ernst plakettet nyer (10 lap)

A debreceni iparmův. kiállításról. D. 1909.

6

Sáfár Miklós műbakatos-rézműves.
(Debrecen)

MDK

1909. Varrácsok, bútorveretek, hűtő üst, Falióra

Ernstplakettet-yer

Debreceni Szemmű. Kiállítás veretője. D. 1909. 19. l.

19

MDK

Sáfár Miklós, rézmüves, Debrecen

Rácz L: Debreceni iparm.kiáll. Magy.Iparmüvészet, 1909, 117 l.

M.D.K.

Sáfár Lajos, takácsm.

A szentgáli takácscéh cserépkorsója. Feliratából: "... Készült 1879-dik Évban... jző Sáfár Lajos..." L.52. Lép. Veszprémi Bakony Múz. Lsz: C-42. Függelék: 83. 198.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

M.D.K.

Sófár Jenő, építész

terve 600 p-ös megvételben részesült az OTI pécsi tudóbetegszanatórium pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.

jan. 11. sz. 6. old.

Sáfár Jenő MDK

tervét megvételre javasolta

A MABI székház tervpályázatának eredménye.
Müvészet 1939. 29.sz 115. o.

M.D.K.

Sófár Jenő, építész

tervét 1000.-p-ért megvették a MABi-szérkész pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1939. LX. évf.

ang. 10. sz. 8. old.

Sáfár Jenő

OTI pécsi tüdőbe-
tegszanatorium
terop dicséret

MMELKözl

1940. 8. l.

Sáfár János

Kolozsvári nülesési

Felvetér 1820
dec. 10.

Kolozsvári asztalosok

3. 1.

Sájár Ildikó, gyermekrajzoló

L:Berencsi Irén

-:Átadták a Shankar gyermekrajzverseny dijait 9.

Népszabadság, Bp. 1977. máj. 13.

SÁFÁR FERENC, csutoromsmester

A céh kölcsönöket vett fel vagy tagjaitól, vagy azok rokonaitól.--Sáfár Ferenc 1824-ben 40 forintot adott kölcsön "procento szerint"-253.old.

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorosok 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

ifj.SÁRÁR

IFJ.SÁFÁR FERENC, csutorásmester

1879.dec-ben megalakult az ipartestület.Bejegyzés a jegy
zőkönyvbe:"Cseh Ferenc megválasztott céhmesternek vagyi
társulat elnökének"Ugyanakkor szolgálómestert is vá-
lasztottak,ifju Sáfár Ferencet.1875.dec.28./Téves dát-
tum ?/ 245.old. 29.jegyz

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

SÁFÁR FERENC, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891

107.-Sáfár Ferenc:	Első adat	1808
	Utolsó adat	1845
	Remekel	1808
	Vice-céhmester	1812
	Céhmester	1825
	Notárius, jegyző	1826
259.old	Remekel	

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

ifj.SÁFÁR FERENC, csutorásmester

A veszprémi csutorásmesterek névsora 1722-189[illegible]

108.-ifj.Sáfár Ferenc: Első adat 1843
Utolsó adat 1868
Remekel 1843
Céhmester 1856
Munkaláto mester 1842
Szárazpénz, Bejáró mester még 1855 259.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorasok 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

legifj.SÁFÁR FERENC, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek művsora 1722-1891

109.-Legifj.Sáfár Ferenc: Első adat 1875
Utolsó dat 1893
Remekel 1873

259.old Szárazpénz

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Sajdik Ferenc, karikaturista

MDK

Öt rajz.

Repr.

— : Sportolunk

14, l.

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 19.

SAECULA Kristóf fazekas. Egerben 1766-os összeíráskor az adózók között találkozunk nevével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Saecula Kristóf, farcás M.D.K.

neve, Egerben az 1766 évi adóösszeírásban fordul elő.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 393. old.

MDK

Sadr nohán
Lenin nohrot résztett

Beiträge zum sozialistischen Realismus
Berlin 1953

120.0

D. Sadr

MDK

A Műcsarnokban szovjet képzőművészek kiállítását rendezték. Fenti művész is részt vesz.

/portré/

Esti Hirlap 151 sz. 1958. jun. 29. 2 old.

MDK

Sadr
szobrász

Szovjet művészek kiállitása a Műcsarnokban

Fenti művész is részt vesz.

/Gorkij portré/

Esti Hirlap 152 sz. 1958. jul. 1 2 old.

MDK

Sadr

szovjet ~~festőművész~~ szobrászmüvész
"Magvető" c. szobrát látjuk a képen.

Esti Hirlap 166 sz. 1958. jul. 17 2 old.

Sadr

Május 3-án nyilik a Mücsarnokban
szovjet képzőművészeti kiállitás
fenti művész munkáival részt vesz.

/Gorkij portré/

Esti Hirlap 98 sz. 1958. ápr. 27 2 old.

~~Bloem A. rajza~~

~~+ 1657~~

múcs véd.

Sadler Tobiás

+ 1670 után vézm.

Boldog P. Pongrácz István jezsuita vértanú archépe (+ 1619 Kassa)

Fentsch unive

Emlitve

Velicsjezsuiták I. 13. l.

ivod

Hennig A. A három kassai vértanú. Kalocsa, (év?) 28. l.

Sadler Tóbiás rézmetsző"

metszette a Lőcsén 1619. IX. 7-én el-
hunyt Grodecz Menyhért jezsuita per-
zetes képmását.

Velics László: Vázlatok a magyar
jezsuiták multjából. I-III kötet, Budapest,
I. kötet 1912

13 l.

Sadler Tobias rézmetsző.

metszette és Bloem J. rajzolta Pongrácz István jezsuita szerzetes portréját.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I-III. kötet, Budapest. I. kötet 1912.

131.

atropa belladonna
nadragulya

Sadler Tobiás
rézm

Boldog P. Grodecz
Menyhért jezsuita
vértanu (+ 16/9 Kassa)
arckepe fentitol

Emlitve -

Velicsjezsuitak
I. 14. l.

Sadler Tobias

rézm -

XVII-n

1

Mihalik Miklósbört

28.1 -

Tob. Sadler sc

Leid
z

A. Bloem

sejzolit

IESTEREK

:ázadból

területéről

ı Luxová, Mária Maliková és
t levéltári gyűjtése alapján
oly István

Kutató Csoport

JSTRI

SADLER Károly

Csikós c, képe

SINKÓ, Katalin: Der Tschikosch als ein orientalischen Thema.In. Bild-Kunde - Volks-Kunde. Hrsg. Kunt, E. Miskolc, 1989 24o.p. és képe

Sadler

1847 ben is megnyitotta
a Pesti Divatlap
divatképeit.

Sadler

rézmetsző Pesten

megette a Pesti Divatlap

divatképeit 1845-ben

Sadler ~~Hir~~ C. vérmetsző

Divatkép. 1.)
" " 2.)
" " 3.)
" " 4.)
Divatkép. 5; 6.7. 8. 9. 10. 11. 12.

Pesti Divatlap. 1816 évf. 460 l.
" " " 521 l.
" " " 561. "
" " " 621.
" " " 658. l. 718 l. 778. 839 l.

879. 918. 1018. 1058.

Sadler Károly

Pesten

~~[illegible]~~ 1844. nüegylet.

Kisfaludy Károly halála-

Rézmetszet

Sörözö tivoli. Rézm.

Koldus. Rézm.

Z

Vászon, méretei 35·5 : 41·5 cm. — Mündler: X. 4.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: XIII. 12. *J. Wynants:* Eine Landschaft mit Falkenjägern. — 1815: X. 71. *J. Wynants:* Eine Landschaft mit Falkenjägern. — 1835: II. 31. *J. Wynants:* Landschaft mit Falkenjägern. — 1844: VI. 13. *J. Wynants:* Landschaft mit Falkenjägern. — 1865, 1866, 1867, 1869: X. 4. *Wynants János:* Tájkép solymárokkal.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: X. 4. *Wynants János:* Tájkép solymárokkal. — 1873: X. 4. *Nach Joh. Wynants:* Landschaft mit Falkenjägern. — 1876, 1878, 1879: XI. 407. *Wynants J. után:* Tájkép sólyomvadászokkal.

Sadler Károly

pesti acélmetsző

l.

Kremszépítő

55. l.

Sadler Károly

graphus, rézin

Pest

vrod

Ney Ferenc Az

idei munkiállitás. Élet

kévek ~~tg~~ 1844. I. évf.

2. félév. 184. l.

h 79

vEGYES

1 köt. 8-ad r.

GALGÓCZY

Károly

Péczel község leirása.

Régi és ujkori ismertetése. A magyar nemzetnek az 1896-dik ezredéves ünnepe alkalmából irta _____

Kiadja a péczeli ev. ref. egyház közönsége.

Péczel község támogatásával.

Sadler János

ötvös

Magyaró

XVIII. sz.

1761.

l.

Korrespondenzblatt

1893. 40. l.

Napló		Pénztár Részvénytőke Tart.		Tokyo Rész Kövr.		Tokyo Rész Tart.	
108.808	79	150.000	·	146.061	64	360966	
				150.000	·	150.000	
3.653	12						
27.200	·						
3.600	·						
550	·						

Sadler F.

Árverési Csarnok aukció kat.

40-ry. 1927 dec.

Kossuth L. arcképe, rézm.

32x22.

Ykör.

bont

Sadler C.

1847-ben divatrajzokat a Pesti Divatlap számára. Sablonnal színezett rézkarcok.

Pest

Sadler

rézmetsző

Lex Ungar 1844. jul. 27.
Wegweiser u. Anzeigeblatt
(Se.: Perther Kunstausstellung 1844.)

Kalmár

—

...obb sferikus boltcikkel
...két oldalon 4 bevágato
... a boltozaton van és
...nak s érintkernek a kö-
— keretelő párkaiy a-
...kaj kat a boltozat felé
...illerek tart jak vagy
...vizepső mező beosztá-
...ó szereppel bírnak. Ez
... de kiakarja fejtmi
...iel, a tartat — Ennek
... még tovabb megy és

Sadler

rézkarcoló

l.

Ransnéprirod

27. l.

M.D.K.

Sadik Kaceli
festő

Bányász ábrázolásai és grafikai
művei.

Magyar Nemzet, 1959. július 26.
(fl): Az albán képzőművészek kiállítása

4 l.

Sádi Péter, festő
grafikus

L: Sajkó József

– : thí
– : (kabadkaiak tregeden)

8.

Nipszabaasag, Bn. 1981 dec 19.

Sádi Péter festőművész

a Topolyai Munkástelep jan. 25.-től febr. 10.-ig tartott téli táborozásán részt vett a művész.

Magyar Szó, 1974. febr. 24.

MDk.

292. Sadeler, Jan /1550-1610/:

Kain és Ábel Áldozata. Rézmetszet.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció.
Bp. 1923. 18.l.

M.D.K.

Sadeler János, rézmetsző

Antwerpeni művész. Unokaöccse, Sadeler Egidius nála é másik nagybátyjánál Dominicus Custosnál tanúlta e mesterséget. 153.o.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Egidius Sadeler magyar arcképei. 153.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

Sadeler Egyed

Báthory Zsigmond
arcképe 1607-ből

Tanti rerum

Repr.

Szádeczky Lajos

Kovachóczy Farkas
1576-1594.
M. Tört. Életr.
Bpo. 1891. 110. l
után

ort.

nagy és négy kis körtéből, gránátalmából, a melyek közül a, alkotott csoportból szőlő- szilvák válnak ki. Jelzése alól

cm. — Lelt. sz. 2148. — Delhaes ztus 21-én (465–901.) — Értéke n és 4-én (340–902). — A hagyo- 10-iki 3883 sz. leirat (340–902).

III

294 (2148).
654 (571).

294

294

Sadeler Egyed

császári rézni
Prága

Thurzó György arc-
képe 1607.
Repr.

Dézsi Lajos dr

Szenczi Molnár Albert
(1574–1633) M. Tört.
Elektr. Bp. 1897 185. l.

ŐÍV

g stb.) tulajdonában (birtokában) lévő gépjáróművekről.

Állandó alkalmazottak létszáma :	
Átlagos napi termelés :	
Gazdasági ingatlan kiterjedése kat. holdban :	

v e k :

ocsinál hány ıny cm³-es ; ocsinál és nna teherbírás; ntató képesség ob sebesség ; nál hány cm³-es	az első üzembe-állítás éve (rendőrhatósági vizsga napja)	rendeltetése (alkalmazottak gjm-nél a tulajdonos neve és munkaköre)	Az üzem felelős vezető-jének	A hüm. (húsz. pk.)	A sá
6.	7.	8.	javaslata 9.	10.	1

Sadeler Egyed

festő és rézmetsző
Prágában működött

Forgách Zsigmond
arcképe, rézmetszet.

Repr.

Ferenczi Zoltán
Rimay János
(1573–1631)
Magyar Élet
Bp. 1911. 87 l.

Dániel Ernő:

Csaknem térdig, állva és
kezyűket tartja, baljával pedig
juszt és körszakált hord. ~~[illegible]~~
elöi látszatak ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
gombolta. Mellütés
(nyam gyűrűket vísel
gönyön album ~~[illegible]~~ fekszik. Felira

„Daniel Ern

kereskedelemügyi m. k

orsz. Képviselő,

az asztalnál: „Giehsz Alfons"
s alól balra: „Kiadta özv. Veré
Középütt: „utánnyomás
s jobbra: „Ny. Légrády

Könyomat, az alak n
Köre rajzolta: Giehsz Alf

Lásza 8606 C
8607 C

Sadeler Egyed

rezin

Báthory Zsigmond

archeje repr.

Hadtört. Közl

1892. 2. füzet.

SZAKCSOPORT

ALCSOPORT

KOR

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

MÉRET

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

NKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Sadeler Egyed

rézm.

Thurzó György
nádor arcképe 1607.

Fenti műve
repr. -
Fraknói Vilmos

Pázmány Péter
1570 - 1637.
Nyp. 1886. 84. l.
után

~~Tisza folyó VIII. 138.~~

Sadeler Egyed

rezin

l.

Forgách József gróf

Szalánczvár eredete és nevezetesebb esemenyei

Mándok 1906

~~Wagner-levelek, kamis 754~~

VII. 211

Sadeler Egyed

vézm.

l.

Szilágyi: Magy nemzet
tört. VI. k. 584. l -

Sadeler, Egidius

Forgách Zsigmond
nádor arcképe,
fenti rézm. -
Repr.
Deák Farkas:
Forgách Zsigmond
1582–1633.
M. Tört. Életr.
Pp. 1845
95. l. 107. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél ....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ...., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Sadeler E

läsd

Perlapt 41.l
42

magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Sadeler L

lisd

Perlajst 251

Jadeler Eyed

Kassai'nin Eat.

419 l.

Sadeler Egyed

Báthori Zsigmond.
Oval keretben páncélos
mellkép. A keretet két
női alak ~~[illegible]~~ tá-
mesztja, egyik pálmával
és babérkoszorúval kezében,
a másik bőség szarúval.
Felül kardot és koszorú-
pálcát tartó sas, alul
a kartusba foglalt táble
két oldalán két meglán-
tvolt sphinx. A keretben,
táblán s legalul felira-
tok.
Rézin. folio. Eg. Sadeler fecit.

Ugyanez felirutok nélkül és
megfordítva. ~~[illegible]~~ Tört. képes. metsz. egyet

S. E. Mtis Sculptor Æg Sadeler ad vivum delineavit et D.D. pragae 1607

Kollonits Szigfried.
Rez. 8° latin jelvi
torral.
fent jelvi

Sadeler Egged

Anna Királynő Lavezzi
Tobb Kérete a korszmybottal
s balban a birodalmi
alma, előtte csasza-
si korona.

4 sor latin szöveggel.

Készítette Prágában 1616
tunt ben

t II Mátyás neje.

Sàfár Éva
Cipőtesvező

„Cipőtesvek"

— : Diplomamunkák

Nőt hapja, 1970. március – 11 szám

Sáfrán Sándor

műkedvelő festő

Miskolc

1925 nov. Kall. kiáll.

a miskolci városháza

nagytermében.

Halm Leszik

269. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Sáfrán György, izbégi

győri tarehas

XVII. sz.

Bedy Vince

Adalékok a győri

ipar történetéhez.

Győri Szemle

1941. 186. l.

MK

Sáfrán György

A kaposvári Agyagiparosok Szövetkezetében dolgozik.

Szüts István: A jó bornak is kell cégér, az agyagipari készitményeknek is.
SOMOGYORSZÁG. 1957. febr. 27.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Sáfrán Éva, gyermekrajzoló

MDK

13 éves kecelei kislány.

Rajza: ülő ember,

virágok közt: Rep.

Balázs Éva: A költő és a virágok p. 11.

Népszabadság,

~~ESTI HIRLAP~~, Bp. 1969. szept. 28.

MDK

Sáfrán Éva, gyermekrajzoló

Kecskeméti tanuló. Különdíjat kapott.

– : Újabb magyar gyermekek az indiai gyermekrajzkiállítás nyertesei között 9.

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 14.

MDK

Sáfrán Éva, gyermekrajzoló

A Shankar-gyermekrajzpályázaton
Különdíjat nyert.

— : Elutazott Magyarországról U.V. Giri
indiai elnök 1.

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 8.

Sáfrán Edina, [gyermekrajzoló]

V. ont. tanuló: Levélben számol be a keceli ált. iskola ma már világtárú képzőművészeti szakköréről: vezetőjéről B. Doros Ilonáról, munkájukról, terveikről, eredményeikről. Tőkéret batikolnak, de más eljárással is készítenek képeket. A Nemzeti Galériában jelenleg 38 batikolt faliképük van. Sáfrán Edina: Zöld ló, lila kutya, piros nemű nagymama

M.11.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 12.

SÁFRÁN DÓRA ROZÁLIA

Új művészet

2002. szept.

17.o.

MICH. S A F F R A N , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 277.- Herr Mich. S A F F R A N
Felvétel ideje: 1811. 13. July.
Hová vették fel: Raab,/Győr/. 159.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

M. D. K.

Saffaryth László aurifaber

1565. Pozsony

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 178. l.

Művért. 1953. 1–2. sz.

MOL

Safcsák Rezső és Strébely Gusztáv
nyomdászok

közös munkája a debreceni mellékl.,
nyomás — szedés.

÷ Borítékunk és mellékletünk

Grafikai Szemle 1908 évf. 17 ll.

MDK

Safarik

Safarik monográfiája Kupeczkyről.

Szalatnai R: Mányoki Ádán ujraértékelése.
Forum 1934. 145.

Safári István épitész hallgató MDK

Bővithető családiház, tervpályázat I.dij repr.

Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.11-12.sz.341.l.

M.D.K

Sáfrány Magda
grafikus

Női fej

Élet és Irodalom, 1962. június 30 — 5 lap

Sáfrány Magdolna, Dobó Sándorné

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművész stúdiója 1953-1963
Ber. Vajkai Aurél Bp. 1963

37. o.

mdk

Sáfrány Magda

műve a kiállításon

(b.t.) Pest megyei képzőművészeti kiállítás az Egressy klubban

Népművelés, 1961, 3. sz. - 25 l

Sáfrány Magda MDK

Nő portréja, pasztell

Műcsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Sáfrány Magda, festő MDK

Jó képességű festőt ismertünk meg Sáfrány Magdában a Pest megyei képzőművészek Kiállításán.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 9. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. febr. 3.

Sáfrány Magdolna
grafikus

M.D.K.

Női fej.

Élet és Irodalom, 1964. aug. 8. – 3 kép

nítani fogja, hogy ők is kövessék
hogy háladók vagytok az érdem irá
nok példáját; hogy érezzék, melly
polgártársak hálájára érdemet tenn
nyerjenek, mikor őszülni vagy má
melly nemes, melly hasznos, melly
reltetnének általa és munkálkodnán
Tisztelői az Elhúnytnak! Mi, kik
hiszszük és reményljük, hogy felhi
nem fog. Reményljük, segítséget f
telet nélkül ne dűlt legyen ki."[14]
ményben *Kisfaludy Károly mindei*
vasva feltűnik, hogy az emlékál
nyelvhasználat egyáltalán nem,

---

[12] Uo. 229.
[13] Vö. FISCHER 1928. 9.; KÉKY 19
[14] *Felszólítás*, 231-232.

SAFRÁNY Imre: Agyag és kerámia. (A kerámia, A kisbeggesi példa [Jegyzetek a XI. kerámiai kiállítás margójára], Az anyag diadalútja [Jegyzetek az I. kerámiai triennále katalógusának margójára] = Híd, 1989/9. 1073–1076.

[3 „Újratűzés" a 7Nap-ból, 1963. szept. 13. 1968. szept. 13. 1968. okt. 25.]

XX.12. 45.-/Ipamű./Kerámia

93

2 P Ottó
3 Sz Kornél, Soma
4 V Ulrik

5 H Emese, Sarolta
6 K Csaba
7 Sz Apollónia
8 Cs Ellák
9 P Lukrécia
10 Sz Amália
11 V Nóra, Lili

12 H Izabella, Dalma
13 K Jenő
14 Sz Örs, Stella
15 Cs Henrik, Roland
16 P Valter
17 Sz Endre, Elek
18 V Frigyes

19 H Emília
20 K Illés
21 Sz Dániel, Daniella
22 Cs Magdolna
23 P Lenke
24 Sz Kinga, Kincső
25 V Kristóf, Jakab

26 H Anna, Anikó
27 K Olga, Liliána
28 Sz Szabolcs
29 Cs Márta, Flóra
30 P Judit, Xénia
31 Sz Oszkár

Október

1 P Malvin
2 Sz Petra

2 H Lehel
3 K Hermina
4 Sz Domonkos, Dominika
5 Cs Krisztina
6 P Berta, Bettina
7 Sz Ibolya
8 V László

9 H Emőd
10 K Lőrinc
11 Sz Zsuzsanna, Tiborc
12 Cs Klára
13 P Ipoly
14 Sz Marcell
15 V Mária

16 H Ábrahám
17 K Jácint
18 Sz Ilona
19 Cs Huba
20 P **Állami ünnep**
István , Vajk
21 Sz Sámuel, Hajna
22 V Menyhért, Mirjam

23 H Bence
24 K Bertalan
25 Sz Lajos, Patrícia
26 Cs Izsó
27 P Gáspár
28 Sz Ágoston
29 V Beatrix, Erna

30 H Rózsa
31 K Erika, Bella

November

1 H Marianna
2 K Achilles

2 Cs Rebeka, Dorina
3 P Hilda
4 Sz Rozália
5 V Viktor, Lőrinc

6 H Zakariás
7 K Regina
8 Sz Mária, Adrienn
9 Cs Ádám
10 P Nikolett, Hunor
11 Sz Teodóra
12 V Mária

13 H Kornél
14 K Szeréna, Roxána
15 Sz Enikő, Melitta
16 Cs Edit
17 P Zsófia
18 Sz Diána
19 V Vilhelma

20 H Friderika
21 K Máté, Mirella
22 Sz Móric
23 Cs Tekla
24 P Gellért, Mercédesz
25 Sz Eufrozina, Kende
26 V Jusztina

27 H Adalbert
28 K Vencel
29 Sz Mihály
30 Cs Jeromos

December

1 Sz Elza
2 Cs Melinda, Vivien

SÁFRÁNY Imre

művéretéről – beszélgetés Sebül Zoltánnal

ÉS 1994. jan. 21. 4. p

Sáfrány Imre

a jugoszláv–magyar kulturális kapcsolatok keretében Pécsett megnyílt a szabadkai képzőművészek kiállítása, melyen alkotásai szerepelnek.

Földessy Dénes: Szabadkai művészek kiállítása a Technika Házában.

Dunántúli Napló, 1942. febr. 22.

Sáfrány Imre

A centai művésztelep alapítói közt neve említve.

A Hét, 1973. jan 19. 4. évf. 3 sz. 9p.

Sáfrány Imre:

Linósmetszetei az 1., 13., 20., és 23. oldalakon

Uj Symposion 1969/51-52

Sáfrány Imre (szabadka)

a szabadkai Városi Galéria tervezésében okt. 22-én megnyílik a szegedi és szabadkai képzőművészek II. közös kiállítása, melyen a művészek munkái szerepelnek.

Magyar Szó, 1942. okt. 20.

1984. november 9. 12.

KÍGYÓS Sándor (1943-1984). = Népművelés, 31, 1984, 12. 37., ill.

2038. **Kincz István**

kiáll. Bp., Ferencvárosi Pincetárlat, 1984 **ism.** (bán) [BÁN András]: Bizonyosságkeresés : Budapesti kiállításokról. = Magyar Nemzet, 1984. október 16. 6.

2039. **Király Sándor**

KIRÁLY Sándor kiállítása, Bp., Városi Galéria, 1984. szeptember 14. - október 28. Bev. Vámossy Ferenc. Bp. :[k.n], 1984 [6]p., ill.

2040. **Kirchmayer Károly**

KIRCHAYER Károly kiállítása, Tapolca, Batsányi Művelődési Központ, 1984. július 13. - augusztus 17. Bev. Tasnádi Attila. Tapolca : Batsányi Művelődési Központ, 1984 [12]p., ill.

2041. **Kis Roóz Ilona**

TASNÁDI Attila: Kitüntetett művészek. = Népszava 1984. április 30. 11.

2042. **Kisfaludi Stróbl Zsigmond**

ifj. KÁLMÁN Gyula: Kisfaludi Stróbl Zsigmond emlékezete. = Honismeret, 12, 1984, 3. 9-11., ill.

KENESSEI András: Kisfaludi Stróbl. = Új Tükör, 1984. július 1. 29., ill.

KENESSEI András: Zsigmond Kisfaludi Stróbl, 1884-1975. = Budapester Rundschau, 1984. augusztus 20. 9., ill.

SZÁZ éve született Kisfaludi Stróbl Zsigmond. = Népszabadság, 1984. július 1. 7., ill.

SZOBRÁSZ és modellje: Kiállítás Kisfaludi Stróbl Zsigmond centenáriumán, Bp., Magyar Nemzeti Galéria, 1984. július - szeptember. A kiállítást rend. a katalógust írta N. Pénzes Éva. Bp. : Magyar Nemzeti Galéria, 1984 [12] p. ill. **ism.** ÁDÁM András: Figyelmébe ajánlom. = Élet és Tudomány, 1984. július 20. 922.; BRESTYÁNSZKY Ilona: Szobrász és mo-

SÁFRÁNY Imre festő

Sáfrány Imre párizsi muzsája. In: Kalapis1990 213-216. ill.

Saftleven, Cornelis

(Gorkum, 1607 - Rotterdam, 1681)

„Kutya" Vegyes technika 57 x 103 mm

Védett. Kikiáltási ár: 3000 Ft.

Bp.1982.május BÁV 57.Képaukció

Sáfrány Imre, festő- és grafikusművész

Jugoszláviában, a Tisza-parti Kanizsában, - mint minden évben, - idén is megrendezik a Kanizsai Irótábort. - Ennek kapcsolatban a közelmúltban elhunyt tehetséges szabadkai festő- és grafikusművész Sáfrány Imre kiállítása szept. 9-13-ig tekinthető meg. A 13 nagyméretű festmény - köztük a díjat nyert „Párizsi tavasz", a „Palicsi lámpák" és a „Tűzvész siratása" a művész haggatékaként a Szabadkai Városi Múzeum tulajdona. (emlitve).

Vass Imre: Kanizsai Irótábor. - 1980.
Petőfi Népe, 1980. szept. 9.

plazák korában

rsó művészpáros munkája szerepel

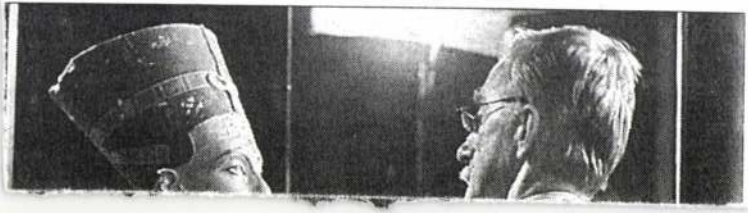

SÁFRÁNY IMRE

Gyüjtök 2001/3-4

Minden művészet
Magazin

Sáfrány Imre festő
(Zmajevo, 1928-

1949-ben végzett az újvidéki Tanaiképző Fórskola képzőmű-
vészeti tagozatán

Müve szerepelt a Szabadkai Müvészek kiállitásán
Szegeden/1978.IX.17-X.2./ és Szabadkán/1978.X.8-XI.3c

-katalógus a könyvtárban-

Safranj Imre

"Két fehér virág" repr.

Szabadkai és szegedi képzőművészet I.
Körös kiállítása, 1970.
Szeged, Móra F. Múzeum Képtára

Sáfrány Imréről

azt

Bánpai János. Sáfrány virágai
Új Symposion, 51-52. szám, 24.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Sátrány Imre

vajdasági képzőművész

Tolnai Ottó: A nádszál
Maxx Uj Symposion, 47. szám 2.o.

Sáfrány Anna

linómetretei

Új Symposion, 51-52. szám, 1, 13, 20, 23. o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Sáfrány Imre

vajdasági képzőművészet
a Pop Artról

Új Symposion, 50. rám, 13–16. o.

MDK

Sáfrány Imre
festő

Parkrészletét mutatta be.

Szelei Zoltán: Szabadkai képzőművészek tárlata.
Művészet, 1967. szeptember - 36 lap

Sáfrány Imre

Virágok c. képe (ewl.)

szerepel a szabadkai művészek szegedi kiállításán.

B. Tehér Zsuzsa: Szabadkai művészek Szegeden.

Tiszatáj, 1968. VIII. sz. 747. o.

Sáfrány Imre (1928-) festő

Pantelképe

nekrepel a szabadkai művészek kiállításán

Szegeden

Szelesi Zoltán: Kapcsolatok Szeged és Szabadka képzőművészetében

Tiszatáj 1967 X. n. 922 old.

MDK.

Sáfrány Imre

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 máj.23.

tner Jenő tanár úrnak Jánoshalma Bács-Bodrog m.

csvárad

erlőteinek legközelebb a Régi és új művészet

cikke jelent meg, de itt alighanem

árgyaló írásra utal FL, amelyet már

volt Harkányban.

SAFRÁNY IMRE

ÚJ MŰVÉSZET

2000/aug.

P-9765

26.0.

Archive Copy

Sáfrány Gyula

Alkotásával szerepel a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

N.U.932.IV.24.

MDK.

Sáfrány György

Kiállitási kritika

Délamagyarország 1965 ápr.3o.lap -

MDK

Sáfrány György

Kiállitási hir

Csongrádmegyei Hirlap 1968 juli.14.

Sáfrány Géza, keramikus, pazetkas

Az elbeszélésszerű tanulmány bőven foglalkozik életével, munkásságával.

Hallama Erzsébet: Népművészet vagy szuvenír – gyártás? 130–141

Jelenkor, Pécs, 1979. február XXII/2.

SÁFRÁNY GÉZA, fazekas

1973-ban jelentős volt Sáfrány Géza bakócai fazekas-népművész 190 darab edényének megszerzése a múzeum számara. 314.old

--- A Baranyai Múzeumok 1972-73 évi működése 313.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVII-XVIII/ XVIII. 1972-73.-Pécs, 1975

SÁFRÁNY GÉZA, fazekas-népművész

1973-ban Bakócán Sáfrány Géza fazekas-népművész műveiből állandó kiállítást nyitottak. 315.old

---A baranyai Múzeumok 1972-73.évi működése
313.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

Sáfrány Géza
keramikus

A Mecsek hegyei hívták el Sáfrány Géza keramikust, akinek művei alkotójuk életében múzeumot kaptak.

← : Farkas múzeum
Tükör, 1977. február 20–43. oldal

Sáfrány Géza, fazekas népmüvész

--

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett müvészeti kiállitások 1945-1974 között:

A Janus Pannonius Múzeum állandó kiállitásai a megyében.-Bakócán Sáfány Géza fazekas népmüvész kiállitása 387.old

Barkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Sáfrán Géza, fazekas

L.:Dugár János

Széky Péter:Fazekasok,vevők és a csali korsók 4.

Esti Hírlap, Bp.1977 okt. 10.

Sáfrány Géza, fazekas

L: Kada István

– Közművelők és népművészek bibliotéke 4.

Népszabadság, Bp. 1978. aug. 19.

Sáfrány Géza

A tanács egy régi parasztházat vásárolt Sáfrány Géza életművének bemutatcisára: ott állítottak legszebb munkáit és néhány munkaeszközét. Az idős mester még most is rendszeresen dolgozik, és a keze alatól kikerülő legértékesebb munkákat ugyancsak a nevét viselő múzeumban helyezik el.

Fazekasmúzeum Bakócán.

Magyar Hírlap 1973/164 Sold

Sáfrány Géza 1.

A Mecsek hegyei között fekvő Bakócán pénteken felavatták azt a kis falumúzeumot, amelyben Sáfrány Géza fazekas munkáit helyeztek el. A most 68 éves mester utolsó művésze a néves fazekasdinasztiának és egyik utolsó képviselője a hegyháti cserépművességnek.

Fazekasmúzeum Bakócán.

Magyar Hírlap 1973/164 8old.

Sáfrány Géza

fazekasmester múzeuma a baranyai Bakócán
nyílt meg.

N.N.: Museen für lebende Volkskünstler.
Neueste Nachrichten, Budapest 1974. 3.8.

Sáfrány Géza

A mecseki Abakócán a 69 éves Sáfrány Géza kapott muzeumot. Tálak, kancsók, köcsögök kerültek kiállításra.

Magyar Hirlap 1974/65/6

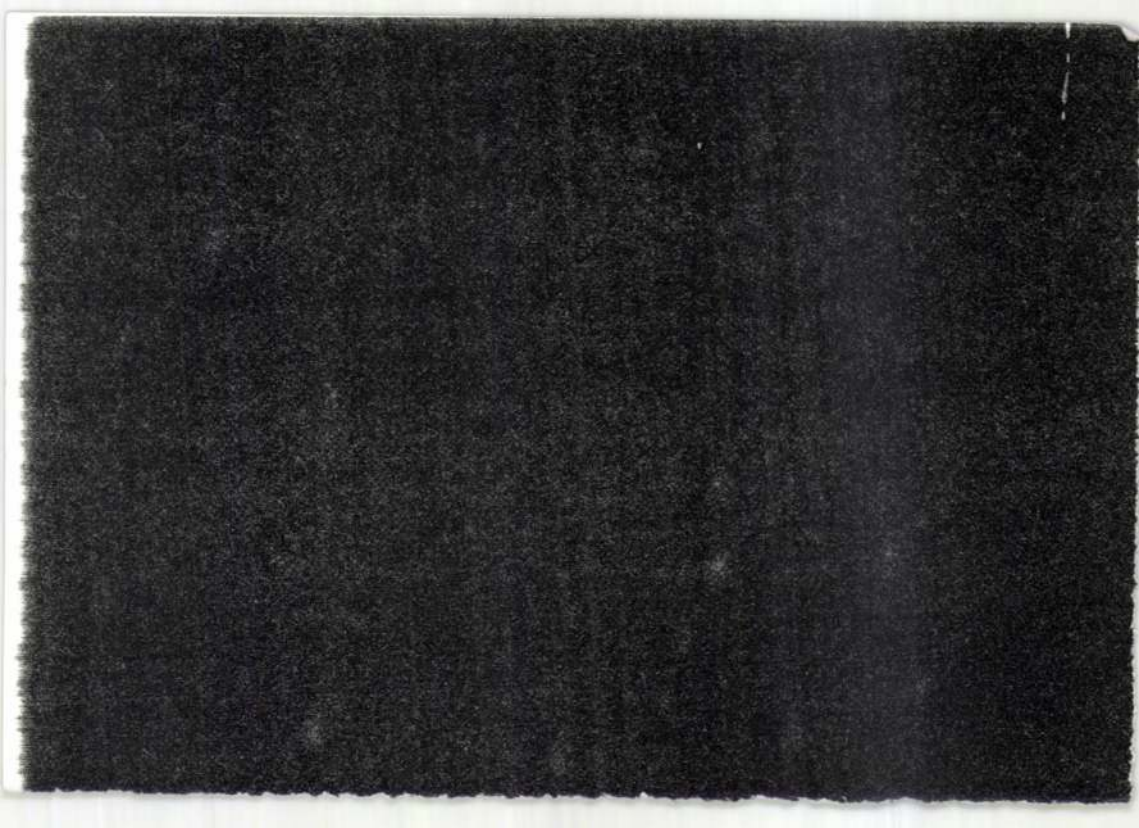

SÁFRÁNY Csilla

ŐSZ Szilvia: Térviszonyok [interju Sáfrány Csillával]. = Uj Magyarország, 1992. dec.3. 15. ill.

ays

SÁFRÁNY Ákos graf.

Árnyékkatók Viall. 1992. Újvidék

6. 70. p.

Új Tüv. 1993

Sáfrány:

Az önállónak mondható vajdasági iskola képzőművéne

Tolnai Otto: A nádnál

Uj Symposion 1969/47 2. old

eneszánsz egyik legnagyobb alakja,
onardo és Rafael között áll.De ilyen
ronológia,midőn beállitjuk őket a
ejlődésbe.Talán ő a legmaradibb a
ere között,mert nemcsak a közvetlen
,a Trecentoba is belekapcsolódik,kü-
con Giovanni Pisano müvészetébe.
XV-XVI.század alakjai között kere-
ő igazi lelki rokona.Ha nem ragasz-
hoz,meg kell állapitanunk,hogy Mich
neszánsz,ha nem is fordul el a kö-
azt sajátos formában,a középkortól
.Formai elképzelése is különbözik
Iangelo viszont lelkileg még a kö-
em ismerte a mosolyt,mint Giotto és
embert müvészetében eszmei magas-
a.A természet szépségéből az embert
zépség iránt érzéketlen volt.Bár a
rhoz vezethető vissza,régebben a ba-
nne.Őt a barok atyjának tartani ma
észetét a középkornoz kapcsolódó
a barok szenvedélyes mozgalmassága,
obban kifejezi Rafael,kinek lelki-
világnézetének.Még fiatal korában
anak.

egyéni müvészetet adott,de saját-
kus müvészete,aminek azonban nem fe-
árnank el,ha müvészi alakját vizsgál-
ü életrajzok módszerét követve,életé-
vagy müvészi magasságára emelnők fel
lt.Izolálta magát korától és korának
afaeltől,ki részt vett a pápai és
en.Michelangelo szinte szenvedélye-

Saffranko János
éperjesi könnyv

l.

Arch. Ert.
1900. 74 l.

Saffranko János

Lásd

Albercsik

Safranko Iván

eperjesi festőművész

neve szerepel #" A magyar

képzőművészet Csehszlovákiában " c.cikkben a

7-8. oldalon

Kritika 1973 december

M.D.K.

SAFRANIK Franciscus

murariorum magister

Galánta

1952)

Müvért. Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137.l

La rassegna mensile per l'operaio
(Firenze) TV. 210.

Sághi Gyula

garéi ig. tanító
rajzoló

gr. Batthyány Károly
arcképe
fentitől
tollrajz, repr.

P. Ángyán Aurél:

A gyüdi-kegyhely
a történelmi esemé-
nyek forgatagában
Gyüd 1930
80-l

MDK

Sághy Ferenc

műszaki vezető

a nyomdát Közép-Europa egyik legfejlettebb intézményéve emelte.

Sanka Gyula, csuhai Cs. Géza stb. Az Egyetemi Nyomda története.

Magyar Grafika 1958 II évf 6 sz 461 l.

Sághy Árpád

épitőiparmüvész

A soproni tüzéremlék pályázatán a második dijat bozzai Bozzay Dezsővel közösen elnyerte.

Nemzeti Ujság
1935.II.14.

Sághy Árpád

Nohrán

A Nemzeti Újság 1935 II. 14-i száma tudósít arról, hogy Borzay Dezső Sághy Árpád dal korisen készítette a sopsoni mulékművet.

----: Dokumentumok tömondatokban.

Művészet, 1974.szeptember - 4.oldal.

M. SÁGHI ANNAMÁRIA

Az aradi Alfa Galériában nov. 4.-től látható M.Sághi Annamária kiállitása. /rövid hir/

Utunk, XXXVII.évf.48.sz. 1982 nov.26. 8.old.

Sághi Annamária (gobelin)

Falinőnyeg c. művét adományozta A Két Képtárá-
nak

A Két, 1974. aug. 16. 5. éf. 33. m. 4p.

Sághi Annamária

Faliszőnyeg (fotó)

A Hét, 1974. jún. 7. 5. erf. 23 sz. 5 p.

Sághi Ammannárna
textilkerető

Szőtleseinek témáját a cirkusz
világába keresi.

Ágopcsa Marianna: A valóság szintézise.
Müvészet, 1971.március - 24.lap

MDK

Sághelyi Lajos

A magy.üvegesipar története.
Magy.Iparművészet 1939. 123 l.

Sági . . . . .

dr. Kiss Tibor: Kertészeti Kutató Intézet, Budapest, XXII, Park utca. Épitész V.Pázmándi Margit, belsőépitész Bánky Péterné, statikus Zámbó Gyula, mélyépitő Zimay János. /Ismertetés, fotók: Pázmándi, Sági/.

Magy.Ép.műv.1972.5.sz.40-42.l.

Sági . . . .

P.M.: Lakóház, Budapest, I. Hegyalja út. - Építész: V.Pázmándi Margit. Statikus: Szabados Pál, gépészek: Kohlmann Miklósné, Both Lajos, Ács Béla. Mélyépités: Halászy Jenő. - Ismertetés /fotók: ÁÉTV, Sági, és Pázmándi M./

Magyar Építőművészet, 197o. 5.sz. 18-19. l.

agyni, miszerint nek ünk 400 kor.
május hó 12-től járó 6%

ját és a lent felszámitott perköltségeket
ellett végrehajtás fizesse ke meg.

é g e k:

. . .	20 kor.	— fill.
. . .	1 „	— „
. . .	4 „	50 „
. . .	1 „	— „
. . .	2 „	— „
sen . .	31 kor.	50 fill.

Tisztelettel

II ik Kerületi Bank
mint az övetkezek

Sági prepostsági

templom

alapfalani épült

a XVIII. században

az

Ipolysági rk.

pléb. templom.

Divald 1927

46-l.

M.D.K.

Sághy Tamás

A HCM Mészmü , Hejőcsaba, épitésvezetője
Épitész: Balázs György

Magyar Épitőmvüészet 1966/2. 26-28.l.

IRODALOM

JEGYZET

Sághy Michaela

l.

Fehér Szombathely

160 l.

МОВ кл.
2039

Tafel 5.

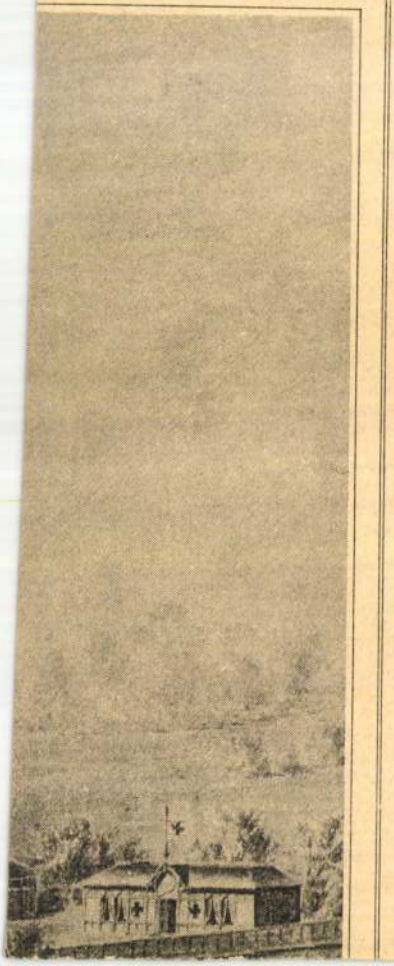

Sághy Michaela

Nombathelyi szobrászno

Tancospár c. szobra

repr.

Művészet 1937. 7. s.

6 f l.

Rajki István tanítványa

kerámiát, linoleummetszetet

s egyéb grafikát Eszt

MDK

Sághy Michaela, graf.
Szombathely.

Hölgy agarakkal.	Ceruzarajz.
Salome.	"
Kisértés.	Tollrajz.
Hágár.	Ceruzarajz.

Nemz. Szal. 388.kiáll.
Képzömüvészek vidéki Szövetségének I.kiáll.
1928.jan.

M.D.K.

Ságly M. kerámikus

herendi szobra:

Kiggó 110 mm sines

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és dombormüvek. Bp. 1959. 18.old.

Ságby Lajos mérésbalácsosvegéd

1909. Mérésbábválu fafaragásokat mutat be

A debreceni iparmův. kiállításról. D, 1909. (7. l.)

7

MDK

negszakítás nélkül 4 évig tartó külföldi tanulmány-
ppant sokaságát saját szemléletből ismerte meg,
önállóságát, s a fölfogásban eredetiségét megőrizte.
itéleteinek önállóságánál, tömör és élénk előadá-
ebbet emeli ki, a hasonnemű külföldi művekkel
at sok tekintetben fölülmulja. Egy másik nagy
művészeti emlékekre kiváló gondot fordított, azokat
énetébe, s a hol csak teheti, a fejlődés mozzanatait
István koronájától kezdve minden kiválóbb mű-
emlékekről és az országos képtárról részletesebb
ıyv. Azt hisszük tehát, hogy az irodalmi és tudo-
ly régen érzett hiányt pótol, a művészet iránt érdek-
inden tekintetben teljesen ki fogja elégíteni.

: *Az* | népeinél. — A görög-római képirás. — Az ó-keresztény
:. – | képirás: A katakombák falképei. — A római és
:s. – | ravennai mozaik képek. — A képirás Byzanczban. —
by- | Képes kéziratok. — A képirás a román és csúcsives
·s. — | építés idejében; Mozaikképek. — Képes kéziratok. —
II-ik | Üveg képek. — Falképek és függőképek. — A re-
. — | naissance képirás a XV. században: Németalföld. —
-kori | Olaszország. — Németország. — Fametszet és réz-
rusk | metszet. — A renaissance képirás a XVI. században:
Az | Olaszország. — Németország. — Németalföld. —
n és | A képirás a XVII. és XVIII. században: Flandria és
brá- | Hollandia. — Olasz-, Spanyol- és Francziaország. —
brá- | Német-, Angol- és Magyarország. — A képirás a
ADIK | XIX-ik században. — *Mutatók.* Irodalom. — Ábrák. —
eleti | A művészek nevei. — Hely- és tárgymutató.

lin-társulat nyomdája.

Sághy István

l.

Thirfelsödmantul

271. l.

Sághy és Kovács, építészek M.D.K.

az öt db. 1200 p-ös egenlő díjat egyirét nyerte el az OTI egemeletes, zártsoros bérháránar szerebb körü pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

nov. 7. sz. 5. old.

Salath Pelen

és junius 23-től julius 7-ig

Budapest, 1930

A miniszter

Tina

miniszter

A Müemlékek Országos B i z o

< Sághy Gyula >
építési cikke

< > A Szent László
kórház tervpályázata.
Új Építészet 1948. 257-
257. l.

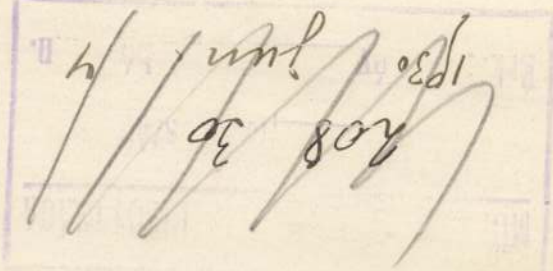

Sághy György

Overti hires szur-
szabó

l.

Grőffyszur

172. l.

Alfréd hg.

obbrafordult. Rövid haja, ajusza őszbevegyült, szeme a felett, mely alatt ingének alagon az aranygyapjasrend ig két más rendjel és ugyan- Kettős elejű és piros szegésű állérja paszománt.

cm. — Lelt. sz. 686. — Értéke eith-féle ereklyemúzeumból. — latokat l. a 62. lapon az 593 prilis 23-án (107–95). — Átvételi udomásul vette az 1896 április

Sághy György

Bpesti szürszabó m.

l.

Ráth György 1896

249. l.

250. l.

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

30 nap **JÚNIUS** 23. hét

2 Vasárnap		Erazmus vt. *Anna*
3 Hétfő		Klotild *Klotild*
4 Kedd		Kar. Ferenc *Kerény*
5 Szerda		Bonifác p. v. *Bonifác*
6 Csütörtök		Norbert pk. *Norbert*
7 Péntek		Róbert hv. *Róbert*
8 Szombat		Medárd pk. *Medárd*

Sághy György

budapesti szűrszabó
mester szines szűrje
előtről és hátulról
vepr.

Vas. Ujs. 1897. 383. l.

(A népies magyar vu-
házat credete.)

Sághy Gábor

okl. építészmérnök

szül. Koronczó 1899.

Oklevelet nyert 1937.

József nádor 1937/38

208. l.

MDK

Sághy Gábor

Kovács Gyula és Sághy Gábor tervét, a mosonmagyaróvári városháza tervp.megvették.

MMÉEKözl, 1940. 47.lap

Sághy Gábor MDK

építészmérnök, született Koronczó, 1899

az oklevél keltének éve 1937 száma 108

József nádor 1937/38

Sághy és Kovács, M.D.K. építészek

az öt egyenként 1200 p-ös díjak egyikét nyerték el az OTI egyemeletes zárt-sorú házaira kiírt eszmei tervpályázaton.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.
nov. 7. sz. 5. old.

M.D.K.

Sághy Gábor, építész

terve megvételben
részesült az Elektromos
Művek Ferérvári-uti
kislakásos bérházának
pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1943. LXIV. évf.

máj. 6. sz. 5. old.

ZETI MÚZEUM

ATÓSÁG.

gos Bizottsága,

Budapest

---

ntetes Elnökség 184/1932.sz.a.
iratára, szerencsém van szives
n foglalt javaslatot magamévá
éztem felterjesztést a vallás-
hoz, kérve a szükséges anyagi
mként való kiutalását.

(Sághy Gábor)

éjtetés? Cikke

( ) A Magyar Állami Hőbányák bányászlakóház tervpályázata. Új Építészet. 1947. 239–243. l.

< Sághy Gábor >

cikke

< > A Magyar Állami Szénbányák bányászlakóház tervpályázata.
Új Építészet. 1947.
239-243. l.

SAECULA Kristóf fazekas. Egerben 1766-os összeíráskor az adózók között találkozunk nevével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

29. *Saar, Carl von:* Apponyi Júlia grófnő képmása.

170.

170.

Saar, A.v.

Komárom. T. 2320. II.

A háttérben van a város és vár, az előtérben pedig a Duna innenső partján a bárka mellett csolnakot és kirakott podgyászt veszünk észre, mig balra a beszélgető fiú és leány közelében pipázó földmives nézi kutyáját. Felirata:

UNGERN
Stadt und Festung Comorn.

alól jobbra: Litho. v. A.v. Saar.

Kny., mér. a vk. 25.4 : 35.4 cm.

131-91-95 C.

Lugger-Birken:

Spiegel ... des ... Erzhauses Oesterreich: T. 641.

"Ladislaus (V.)
Posthumus Avstriacvs Rex Hvngariae
& Bohemiae."

Mellrép, ov. keretben. Felette: „Me puerum Ductor reduxit..." kezdetü 6 soros vers (alatta németül).

Méretei 13 : 18 cm.

Signat:
„C. N. S." „SCVL"

S. K. mesterjegy
Nagyszeben, XVII. sz.

12. Kistalpas pohár, ernst, rézben aranyozva

szel, oldalán három madár, talpán fekvő szarvas és kutya. SK mesterjeggyel. Nagyszeben, XVII. sz. M. 15.5 cm. (1884. ötvöskiállitás katalógusa. IV. terem, 35. l. 90. sz.)

KLEINER BECHER, Silber, teilweise vergoldet, mit getriebenem Lambrequindekor, Masken und Voluten, auf der Wandung drei Vögel, am Fuss liegender Hirsch und Hund. SK Meisterzeichen. Ungarisch, Hermannstadt, XVII. Jh. Höhe 15.5 cm.

Ernst Muzeum aukcioi
XXXI.

2314. MÁRIA IMMACULATA, szobrocska, fatalpon. Spanyol, a XVI. sz. stilusá
Stil des XVI. Jhs.

2315. NAGY FALI KONZOL, faragott és
— Grosse Wandkonsole, Holzschnitze

2316. PIÉTA-szobrocska, faragott fa, sziklá
sz. — Piéta, Holzschnitzerei. Österre

2317. NAGY VIRÁGVÁZA, domborműves
Blumenvase, Holzschnitzerei vergolde

2318. ZARÁNDOK SZENT, szinezett és far
farbige Holzschnitzerei. Deutsch, XV

2319. MARIA IMMACULATA, faragott é
Immaculata, farbige Holzschnitzerei.

2320. TALPAS VÁZA, hengeres talapzaton
rák, 1830 k. — Vase mit Fuss, krat

2321. ÁLLÓTÜKÖR, faragott és aranyoz
sz. — Spiegel, geschnitzt, vergoldet

2322. NAGY KARNIS, faragott és aranyoz
goldet. XIX. Jh.

2323. KÉT LEVÉLFÜZÉR, koronázó rés
girlande, Holzschnitzerei vergoldet.

KAFFEEKANNE, Silber, von flacher Bi
Ungarisch, Temesvár. XVIII. Jh.

5. CUKORTARTÓ FEDŐVEL, ezüst, négy
FG'mesterjeggyel. Boroszló, XVIII. sz. k

ÉPÍTÉSZETI BARANGOLÁSOK ERZSÉBETVÁROSBAN

A Springer Verlag irodaháza

Szakítva az eddigi gyakorlattal, mely szerint sorozatomban inkább régebbi épületeket mutattam be, ez alkalommal vadonatúj házról írok, mégpedig nem puszta ismertetést, hanem kritikát. Nálunk ez a műfaj nem létezik, noha a századforduló óta hiányolják. Filmekről, színdarabokról, regényekről és versekről, sőt néha képzőművészeti alkotásokról is jelennek meg kritikák, gyakran kemények, ám a mindennap szemünk előtt lévő épületekről szinte soha. Ennek következtében a mégoly súlyos vizuális helyesírási hibáktól sem szisszenünk fel: *nem tanultuk meg észrevenni.*

A Wesselényi és Nyár utca sarkán 1989-91 között épült fel a tudományos könyvkiadással foglalkozó Springer Verlag (nem tévesztendő össze a konszernnel) új irodaháza, *Varga Tamás* és *D. Sági Ágnes* (KERTI Studió Kft.) tervei alapján, az osztrák AST und Co. vállalat kivitelezésében.

A ház első pillantásra érdekes, változatos, láthatóan *alkalmazkodni igyekszik környezetéhez* és kivitele is gondos, jó minőségű. A tervezők feladata izgalmas és nehéz volt, hiszen rendkívül keskeny, mindössze hét méter széles telekről van szó, melyet egyik oldalról hatemeletes, a másikról kétemeletes bérház szegélyez. Véleményem szerint az első hibát akkor követték el az építészek, amikor a helyszínt sarokteleknek fogták fel, hiszen *a két irány nem egyenrangú:* a telekre kerülő épület elsődleges feladata a Wesselényi utca térfalát „befoldozni", vagyis a helyszín emblematikus, azaz „falszerűbb" épületet kívánt volna. Ezzel szemben a tervezők *a sarkot hangsúlyozták az üveges zárterkéllyel*, és az amúgy is keskeny oldalhomlokzatot szétfaragták az alacsonyabb szomszédhoz igazodás jegyében. Az osztópárkány csak a lelkiismeretük megnyugtatására jó, félbevágja a házukat, s a felső rész a besűrített ablakokkal toldaléknak tűnik.

Valójában architektúrája egyik szomszédjához sem illeszkedik, hiszen az eklektikus épületnek nem a lényegét: arányrendszerét, ritmusát követi (az ott emeleti háttérfelületként szolgáló sárga téglát is másként használja, a földszint burkolására), s az 1929-ben épült, *Barát* és *Novák* által tervezett modern bérház vízszintes csíkozását, zárterkély-képzését sem veszi figyelembe. Nem is kellene, ha a házuk öntörvényűbb lenne.

A legfőbb hibának azt tartom, s ebbe a hibába majd minden *posztmodernkedő* építész beleesik, hogy *össze nem illő elemeket használ egy épületen.* A sarok vas-üveg zárterkélye az avantgárd, esetleg a premodern formakincsét idézi (sok ilyet találni a fővárosban!), egy ilyen elemet nem keretezek fallal, és főleg nem húzok rá Bramac-cserepes sapkát. A párkányos magastető (amit a nagy magasság miatt alig látni) és az oromzattal lezárt rizalit inkább régebbi korokra utal, azok formai következetessége nélkül. Akkor ugyanis nem tettek volna háromszögű oromzattal lezárt és kiugratott középrészre raszter osztású üvegfalat, mert az ember nem „repi" tárgyalót, hanem lépcsőházat sejt mögötte. Egyszóval a stíluskeverés, a motívumok kölcsönzése *nem vezethet oda, hogy az épületnek ne legyen egységes, saját kompozíciója.* Végül a színekről: a sárgafehér falakon a zöld ablakok-ajtók szépek, a lila párkány elmegy, de a fémszerkezetek pirosát már soknak érzem.

Az elsőépületes tervezőt kérem, ne keseredjen el, segítő szándékkal írtam e kritikát, bízva abban, hogy további pályáján hasznára válhat.

Ferkai András

Szigetszentmárton '92 nyara

Hajnali öt körül apa és fia szokásos pecatevékenységét zavarja meg egy furcsa, álomkóros társaság. Mintegy negyvenen, a legkülönbözőbb korú gyerek és felnőtt, mappákkal felszerelkezve lepik el a terepet, előkerülnek a ceruzák, ecsetek. És jön fel a nap is.

Igen, Önök már tudják, ez az „MS"-Mester Kör, egyenesen Pestről, az Almássy térről. Telephelyük itt a parton az Erzsébetvárosi Önkormányzat tábora, most művészteleppé avanzsálva. Most egy „csemetét" látunk, amint tanítgatja egy „diákkorú". Ilyen kis csapatokkal találkozhatunk mindenhol Mártonban. Ez az egyetlen kötelező program, de szokatlanul vagány dolgokat látni a kisebbektől is.

Gyöngyösi Levente – Házak (1991) 50x60-as olajvászon

A hely pompás, van itt szikrázó napfény és Dunapart, árnyas fák, nádas, vagy rikítóan sárga mező.

És fürdés, ugrabugra a Dunába minden helyzetből, poénhegyek. Ezek is mi vagyunk. De volt itt vérre menő sportvetélkedő: foci, pingpong-, röplabdabajnokság. És erőfitogtatás az egy szem csónakért.

És szerelem és féltékenység.

És kaja az „Andalgó"-ban.

És megint rajz, most modell után a helyi iskolában. Ez nem volt kötelező, de furcsa mód, a szorgos kis művészek szép számmal megjelentek.

És a vége felé a nagy „kiteregetés", az iskola folyosójára.

Csak az alkalmi zsűri volt bajban, mert abban még tudtak dönteni, kié

Simon Attila – portré (1991) 50x70-es szénrajz

legyen az 1000 forintos, „legígéretesebb gyermek" díja (a nyolcadikos Renáta és a harmadikos Szandra kapta megosztva), még a „legSzigetszentmártonibb" munkára – Parragh Mónit díjazta (1400 Ft). A másik két díjra 12 táborlakót tartott érdemesnek, ezért úgy határozott, hogy döntsék el egymás között. Az eredmény: a fődíjat Kollár Edvina nyerte (2000 Ft), az „alkotótábori" díjat Simon Attila (1600 Ft).

És az utolsó este a szalonnasütés, kicsit áztatva, amitől aztán nem volt mindenki teljesen rendben.

Díjkiosztás; – citromdíj (túrótorta) Gyöngyösi Leventének, aki több kategóriában is második, kókuszos csoki és sós mogyoró sportdíjakra, hogy ne maradjon ki senki (a Skorpió Kft. jóvoltából).

De miből telt minderre? Nos, az Erzsébetvársi Honatyák szavaztak meg 30 000 Ft-ot tábori pályázatunkra.

Megyünk jövőre is, ha lehet!

KIÁLLÍTÁSUNK:
Szept. 21-én 18 órakor nyitás
Almássy Téri Szabadidőközpont I. em.
Kiállítóhelyiség
1075 Hungary Budapest, Almássy tér 6. III. em. 116.
„MS"-Mester kör – hétköznap 16–19 óráig.

az „MS" Mester kör tagjai

Sági György

farago

Kemencen. Atyja
és nagybátyja is
farago ember volt.
Farago szerszámai
hagyományos emlé-
kek, melyeket ~~[illegible]~~-az
alabbi cikk részletesen
ismertet.

Gönyey

230 – 235. l.
Képekkel

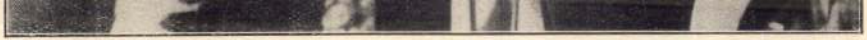

Il Duce saluta Balbo al ritorno dalla crociera atlantica.

1931: 5465; 1932: 5383; 1933: 4733; 1934, al 30 giugno, 2735.

La Compagnia Nazionale Aeronautica, di cui è anima il conte Bonmartini, allo scopo di cooperare alla diffusione del turismo aereo, ha tenuto due mostre dell'aeromobile da turismo con ottimo successo. L'8 giugno 1930, organizzata dal Ministero dell'Aeronautica, fu celebrata all'Aeroporto la Giornata dell'Ala, magnifica rassegna delle nostre forze aeree, e di-

Ságí István, grafikus

szül. 1912. Kilőbáránd /Fehér m./. A tatai Társulat háznagya.

Angyal Tatabánya

30 R 11/16.

Kiadatik Borbély József min. főszámtanácsos úrnak arral, hogy a bluti nyugta ellenében dr. Csabai István-nak különmunkadíj címén, a könyvtár-katalogizálási javadalom terhére 80 Pengőt kifizetni szíveskedjék.

Budapest, 1939 febr. 11.

[illegible]

Kerezsi
elnök

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

Sed ut perspiciatis unde omnis iste natus error sit voluptatem accusantium doloremque laudantium, totam rem aperiam, eaque ipsa quae ab illo inventore veritatis et quasi architecto beatae vitae dicta sunt explicabo. Nemo enim ipsam voluptatem quia voluptas sit aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt. Neque porro quisquam est, qui dolorem ipsum quia dolor sit amet, consectetur, adipisci velit, sed quia non numquam eius modi tempora incidunt ut labore et dolore magnam aliquam quaerat voluptatem.

Ut enim ad minima veniam, quis nostrum exercitationem ullam corporis suscipit laboriosam, nisi ut aliquid ex ea commodi consequatur? Quis autem vel eum iure reprehenderit qui in ea voluptate velit esse quam nihil molestiae consequatur, vel illum qui dolorem eum fugiat quo voluptas nulla pariatur? At vero eos et accusamus et iusto odio dignissimos ducimus qui blanditiis praesentium voluptatum deleniti atque corrupti quos dolores et quas molestias excepturi sint occaecati cupiditate non provident, similique sunt in culpa qui officia deserunt mollitia animi, id est laborum et dolorum fuga.

Et harum quidem rerum facilis est et expedita distinctio. Nam libero tempore, cum soluta nobis est eligendi optio cumque nihil impedit quo minus id quod maxime placeat facere possimus, omnis voluptas assumenda est, omnis dolor repellendus. Temporibus autem quibusdam et aut officiis debitis aut rerum necessitatibus saepe eveniet ut et voluptates repudiandae sint et molestiae non recusandae. Itaque earum rerum hic tenetur a sapiente delectus, ut aut reiciendis voluptatibus maiores alias consequatur aut perferendis doloribus asperiores repellat.

táj kevésbé érdekelte. Ami megragadta figyelmét, ha nem is idil li, de okvetlenül megnyugtató, pihentető, nyugodalmas. Nemcsak a témák, az előadásmód is időtlen, pontosabban időt nem ismerő, Sárdi Brutusz képeit egy-egy technikai megoldáson kivül semmi sem köti a korhoz, amelyben keletkeztek. Csak a hagyománnyal van kapcsolata, a jelennel nincs. Azért annyira egységes szemlélet ben és stilusban ez a festészet, mert kisérlet, kutatás nem ér dekelte, sohsem vállalta a bukás kockázatát.
A katalógusban idézett vallomása, valóban ars poetika. " Ha van egy kis szabad időm, fogom az állványt, a festéket és sietek a hegyeimhez. Mindig találok valamit, amit érdemes elmondani és akkor boldog vagyok. Ena harmóniát kerestem egész életemben. A müvészet nemcsak boldogság, de fájdalom is, harmónia és disz-harmónia, szép és rút, nyugalmas és zaklatott, Sárdi Brutusz azonban az ellentétek drámáját nem türte képein, valószinüleg boldog ember volt és a boldogságért a müvészetről való lemondás sal fizetett.

1021

1975. IV.20. /Petőfi/ 17,39. Ka.
Láttuk - hallottuk - a kiállitó termekben.

- Mai számunkban Sik Csaba, a Nemzeti Galéria Ságí Brutusz emlékkiállitásáról ir.

- Pogány Ödön Gábor, Józsa János békéscsabai tárlatáról,

- Bán András ugyancsak Békéscsabára és Nyiregyházára látogatott el és erről számol be.

- Majd Patkós Judit interjuját hallják Ormos Tiborrl, a jubi leumi képzőművészeti kiállitásról.

- Végül Csapó György jegyzetét, Bor Pál, az Épitőművészek Klubjában rendezett bemutatója kapcsán.

- Elsőnek hallgassák meg Sikß Csabát, a Ságí Brutusz emlékkiállitásról.

- A művészek közössége köztársaság ugyan, de ebben a respublikában szigoru hierarchia érvényesül. A művészeti közvélemény, amely néha megbizhatóbb a kritikusok mérlegénél, néha pedig jóvátehetetlen tragédiát okozva fog mellé, a köztársaság minden polgárát rangsorolja. A rangot gyakorta gondolkodás nélkül átveszi a müvészettörténet, pedig kialakulásában legalább annyi szerepe van az egyéniségnek, mint a münek, a viselkedésnek, a baráti kapcsolatoknak,mint a tényleges jelentőségnek. Van egy szabály azonban amely könyörtelenül érvényesül, a közepes vagy gyenge festőnek is magasabb a rangja a restaurátorénál, legyen bár virtuoz a szakmájának. Sárdi Brutusz pedig restaurátor volt 1933 óta a Fővérsi Képtárban, aztán a Szépmüvészetiben, majd a Magyar Nemzeti Galériában. Festészetünk nem egy remekét mentette meg a pusztulástól, köztük Barabás: Vitó Istvánnéról festett képét, Szinyei Merse: Lilaruhás nő-jét, a legszebb magyar portrékat talán. De gőgös ember is volt, inkább lemondott a müvészek köztársaságának polgárjogáról, minthogy az idétlen besorolást tudomásul vegye. 1918-tól volt kiállitó müvész, nem egy dijat kapott, nem is akármilyeneket, de a 30-as évektől kezdve csak ritkán szerepelt egy-egy képpel a nyilvánosság elött, leadta a névjegyét, hogy elkerülhesse a bemutatkozást. A festőt lassan elfeledtük, a restaurátort viszont egyre növekvő megbecsülés és tisztelet övezte. E szerepcseréért azonban még sem kizárólag, a müvészeti életnek a müvészettől oly annyira különböző mechanizmusa a felelős. Sorsa alakulásában, egyéniségének igazi természete érhető tetten és egy paradoxon. Ez a mestersége minden csinyját-binját tudó festő, valójában mükedvelő volt. Nem felkészültsége és képessége szerint, hanem magatartása, müvészet szemlélete következtében. Kizárólagos témája a természet volt, az alakitatlan, az eredeti, az emberkéz formálta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1970 JAN 1

Mi lesz az írókörrel, lesz-e antológia 1970-ben?

Azt mondják, Békés megye irodalmi élete igen szerény. Így igaz. Szerény. Sőt: nagyon szerény. De hogy miért az, hogy annyi jó kezdés után miért maradt újra csak szerény, egyszer már erről is beszélni kell. Mi sem alkalmasabb erre, mint az év végi visszatekintés, a számvetés. **Csoór István** író ül velem szemben, gyulai otthonának dolgozószobájában. Kimondatlanul vagy félig kimondva sokszor kerülgettük már a témát, és mint az kiderült, egyikünk sem hisz annak törvényszerűségében, hogy a megye irodalmi élete csak ilyen színvonalú lehet, hogy nincs itt több erő, több akarat, több tehetség.

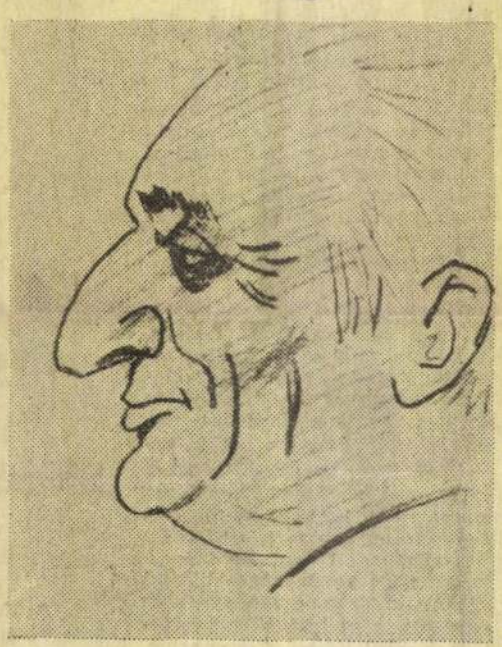

Sági István rajza

Tizennégy éve és egy-két évig utána volt a Békési Üzenet. A fórum, a megyei napilap mellett. Megszűnt. Egy évtized távolából azt hiszem, nyíltan elmondhatjuk, miért?

— El. Ahogy én tudom, többeknek nem tetszett. Vagy maguk akartak csinálni hasonló folyóiratot, erre megfúrták a régit. Aki leginkább ellene volt, már nincs itt. Viszont akkor csinált egy „Viharsarki élet"-et, amiből egyetlen szám jelent meg, nem futotta többre.

Abban az időben a megyei tanács mintegy 20 ezer forintot adott minden évben a Békési Üzenet megjelentetésére. Aztán ez a támogatás megszűnt, hiszen megszűnt a Békési Üzenet is, és a Viharsarki élet is. Pedig akkor kevesebb volt a pénz, ma joggal gondolná az ember, hogy több van, ilyen célra is.

— Értem. Az antológiára gondolsz. A tavalyi terv, sajnos, dugába dőlt. A megyei tanács azt mondta: szedjetek össze anyagot, ha jó, kiadjuk. Meg kell mondanom, hogy nem hitt ebben az antológiában senki. Egyikünk sem. Valahogy fordítva kellett volna kezdeni: van ennyi meg ennyi pénz, írók, csináljatok egy antológiát, ha jó, kiadjuk. Szóval nem hittünk benne. Lehet, hogy a mi hibánk is, hogy az 1969-es antológiából nem lett semmi. De előtte — a csabai Mi időnk-et kivéve —, semmi nem jelent meg. Egy teljes évtizedig. Fórum nélkül pedig nem író az író.

És a Köröstáj? Lapunk kulturális melléklete?

— Ez külön kérdés, és nem is szabad örökké a Köröstáj-ra hivatkozni, sem írónak, sem hivatalos személyiségnek. A Köröstáj az egy napilap kulturális melléklete, az itt élő írók egyfajta fóruma, amelyben ritkább időközönként és szűk terjedelemben megjelenhetnek. Persze, az ilyen mellékletnek más népművelési, kultúrpolitikai feladatai is vannak. Tehát nemcsak alkotások megjelentetése. Tíz év alatt ez a melléklet szépen kialakította arculatát, és ezt nem azért mondom, mert éppen a Népújság-nak nyilatkozom. Aki nem hiszi el, nézze meg. De előítéletektől mentesen!

Véleményed szerint, tehát a Köröstáj mellett feltétlen szükség lenne valami más fórumra is?

— Azt hiszem, ez minden itt élő író véleménye. Remek lenne viszont, ha nemcsak az írók véleménye lenne. Tudom, hogy a megyei pártbizottság is helyesli, ösztönzi ezt. Például: miért ne lehetne megvalósítani azt a több éves ötletet, hogy legyen Békés megyében egy kéthetenként megjelenő irodalmi lap? Mondjuk nyolc oldalon, szegedi, pesti lektorok közreműködésével, itt élő írók, tanárok, újságírók, esztéták rovatvezetésével? Azt mondták egyesek annak idején, hogy nincsenek alkalmas, megfelelő koponyák. Ezt nem osztom, sőt, ellenzem. Éppen az ilyen vélemények okozzák, hogy még mindig „szerény" az irodalmi életünk. Persze, a meggondoltság, az fontos. De a rágódásra semmi szükség. Lassan már nem lesz olyan megye, ahol a napilap lenne az egyetlen megjelenési lehetőség.

Újból hangsúlyozom, ehhez pénz kell.

— Nyilván, ki mondja, hogy pénz nélkül lehet irodalmat csinálni?! Csak egyetlen egy olyan ember lenne a megyében, aki akarja is az irodalmat segíteni és pénze is van. Sőt, mi több, nem is sajnálná erre. Jó dolog, hogy a képzőművészektől már nem sajnálják. Vesznek tőlük egy képet egy-kétezer forintért, kitűnő támogatás. Festékre, vászonra, megélhetésre, külföldi útra. De ki vesz tőlem egy novellát? Én nem rajzszegezhetem ki a kerítésre valahol, nekem, az írónak nyomda kell, és újság, antológia vagy kötet, amiben megjelentetik. De ezeket csak zárójelben mondtam, örülök, hogy a képzőművészeknek könnyebb a publikálás. Ti is csináltok ilyen bemutató-tárlatokat a szerkesztőségben. Csak egy szép előcsarnok kell hozzá és 15 jó kép. Azt hiszem, más akadály nem lehet.

Tehát a pénz. És van valami ötleted, javaslatod? Véleményedre sokan számítanak, és nagyon sokan tisztelik, becsülik, amit mondasz.

— Nézd, ha jól meghányjuk-vetjük a dolgot, meg nem akarunk a kapzsiság vádjába keveredni, azt hiszem 15—20 ezerrel el lehetne kezdeni. Egy évre gondolom. Ebből egy-két író kaphatna támogatást alkotói szabadságra, a feltételeket aztán kell kidolgozni, ha már pénz is van. Aztán egész évi munkáért nívódíjat is adhatnánk egy költőnek, vagy prózaírónak, vagy többnek is, megérdemelnék. Ez az egész még 10 ezret sem ér el. Csak újabb példának és viszonyításnak, a csabai Sygma-zenekar (remek fiúk, nagyon tudnak!) 100 ezerért kapott ultramodern felszerelést. Ha erre került ennyi pénz, huszonöt megyei író támogatására is akadhat 15 ezer. Meg egy antológiára is valahogy ennyi vagy egy kicsit több. Hangsúlyozom, tudom, hogy a Sygmások ügyesek, aranydiplomások. Nekünk, íróknak még nincs aranydiplománk, de néhány gondolatunk lenne, amit szeretnénk elmondani vagy megírni.

Más lehetőség nincs?

— Az is van, vagy inkább volt. Irodalmi délutánok, estek, író—olvasó-találkozók. Két éve sok ilyet szervezett a megyei TIT. Úgy látszik, megunták. Vagy nekik is „szerény" a mi színvonalunk. Pedig egy-egy ilyen találkozó nagy élmény. Legutóbb a mezőhegyesi ipari tanulóknál voltam, és a csabai konzervgyár két szocialista brigádjánál. Mondhatom, igen jól megbarátkoztunk. Sajnos, az író—olvasó-találkozók szervezésével pillanatnyilag senki sem foglalkozik. Spontán a dolog.

Mi újság a körben? Mint elnök-től kérem az interjút!

— Az elnök nem éppen jókedvű. A TIT csabai klubjában kaptunk fedelet, de ez nem vált be. Nem is sikerült olyan igazán magunk közt lenni, és legféltettebb vágyainkat kiteregetni egymás előtt, sohasem. Meg sok ebben a körben a címzetes tag. Akik nem tudni miért, de ott vannak, közben semmit sem produkálnak, de véleményük az van, ha vitatkozni vagy ellenkezni kell. Néhányan el is határoztuk: az új esztendőben kivisszük a köri összejöveteleket Orosházára, Gyulára, Szarvasra, összekötjük látogatásokkal, ankétokkal. Hátha így megpezsdülne az élet.

Megérkeztünk tehát 1970-hez. Azt nem is kérdem, mi a kívánságod, magad és társaid számára, és sok sikert sem kívánok, mert az olyan könnyű, és mibe kerül? Azt hiszem, nehéz év következik, de a „szerény" irodalmi élet szintjéről most már éppen ideje lesz kimozdulni. Hinni kell az írónak önmagában, de az is kell, hogy neki is higyjenek. Megérezzék a tehetségét, megértsék a gondolatait. És hátha még abból az újságból meg az antológiából, meg a 15 ezer szerény forintokból is lesz valami.

— Én csak azt kívánom, legalább annyi támogatást kapjunk, mint egy NB II-es labdarúgó. Az NB I/B-t már nem is említem... Szerények vagyunk, valóban.

Sass Ervin

THON

Kiss Péter:

Lapozgató

Képeskönyvünk mesevilág,
látod: itt a róka,
s fenn az ágon ugrabugrál,
csipi-csipi csóka.

Másik lapon Maci Laci
indul hosszú útra,
kulacsába vizet venni,
elballag a kútra.

Hosszú orrú manógyerek
fityfirittyet mutat,
a zsebünkben Hüvelyk Matyi,
csoki után kutat,

Űrhajósok repülnek ott,
száguld a rakéta,
fenn a Holdon várja őket
csipi-csipi csóka...

Lelkes Miklós:

Cica

Ez a cica, de hamis!
Látta, aki látta:
mivel az ágy jó puha —
belebújt az ágyba!

Node kérem, ki látott
doromboló ágyat?!
Így az ágyból kiűzték
bajszos kiscicámat.

Később hallom: igencsak
dorombol a szekrény!
Bosszankodtam a cica
álomszuszék kedvén.

Ez a szekrény azóta
furcsa dolgot láthat:
előtte az egerek
lábujjhegyen járnak!

tudomány

háromféle:
orgalmasan
ekelni, re-
ri és Pipi
ancúrozott,
ert Apuka
a gondos-
mindenről,
hordták a
tot, kárté-
ket.
zorgalmas,
úgy kez-
lni, hogy
nyu csőrét
elejtette a
tól és
pült, hogy
arai tolla-
yosan be-
összecsi-
hogy ma-

gukra fogják hagyni a két kis haszontalant. Félreültek és úgy figyelték lusta kis fiaikat, kik nem tudták mire vélni a dolgot. Éhesek voltak és türelmetlenek. Piri kapott először észbe, s rájött, hogy pótolni kell a sok mulasztást, mert maguknak kell most már gondoskodni.

Félretették a sok haszontalan mókát, elkezdtek tanulni, énekelni, repülni fel, akár a csillagokig.

Boldogan látták be, hogy a tudást, bátorságot csak tanulással lehet elérni.

Romhányi Ilona

Nádor Vera rovata

Néhány szó az alkalmi ruhákról

Az alkalmi ruha anyagát, fazonját természetesen attól függően, hogy színházba, társasági összejövetelre vagy táncmulatságra használjuk-e, úgy kell megválasztani, hogy egyik évről a másikra is viselhessük.

A divatos formák közül fiataloknak, időseknek egyaránt — sőt még erősebb testalkatúaknak is — ajánlhatjuk az ingruha formát, amely nagyon jól kihasználható, célszerű megoldás. Készülhet szövetből, csipkéből éppúgy, mint fénylő, mintás brokátból vagy egyéb alkalmi zsánerű anyagból is.

Fiataloknak alkalmi ruhára is divat a tunikás, pantallós összeállítás vagy a bő, puffos ujjakkal szabott nylon blúz elegáns selyemnadrággal. Nagyon divatos forma a kazakos ruha, amely kétféle anyagból is készülhet, tehát még alakításnál is lehet erre a formamegoldásra gondolni. A kivitel mintás és egyszínű anyagokra is sokféle elképzelést ad. Ismét divatos a hosszított derekú, erősen bővülő szoknyájú ruha, a szoknya-blúz együttes, s az idei télre megjelent a maxi hosszúságú ruha is.

1. Csipkéből készült ingruha, a bélelő selyem anyagból készült övvel, gallérral és hólpánttal. A ruha és a ¾-es ujjak is lefelé bővülnek.

2. Kazakos, kétrészes ruha, mellközépen levő vízszintes irányú szabásvonalnál gyöngy- és rojtdíszítéssel. A rajzunkon látható modell egyszínű, ripsz-karakterű selyemből készült.

3. Kézzel festett selyemből vagy nagymintás műszálkasmírból készült tunikás, nadrágos kisestélyi ruha. A szabásvonal és a hasíték végénél ékszergombokkal díszítve. A nyak kivágása érdekes megoldású. Fiatal lányoknak ehhez a ruhához az anyaggal megegyező színű szép művirágot ajánlunk a hajba.

4. A hosszított derekú, kivágott kisestélyi ruha a csípőn körbefutó színes népi hímzéssel díszített. Az erősen bővülő szoknyarész glokniba szabott. Ez a típusú ruha egészen rövid, mini hosszúságú lehet.

5-ös rajzunkon látható ruha fémmel átszőtt jacquardselyemből készült, maxi hosszúságú, ami azt jelenti, hogy lábikra középig ér. A derék kihangsúlyozására szolgál a széles, egyszínű öv, amely alá szép nagy divatékszert is tűzhetünk. A mélyen kivágott derékrész japán ujjakkal készült.

A divatos pasztellszínek ugyanúgy alkalmasak estére, mint a közép és sötét tónusúak. Jó néhány évig nem volt divatos télre a mintás anyag, az idén ez is „abszolút" újdonság. Ehhez ajánlhatjuk a kézzel festett selymeket, a kasmír hatású műszálszöveteket, mintás jersey-ket és egyéb anyagokat.

A díszítések közül legdivatosabb a kézi vagy gépi hímzés, amellyel régebbi ruháink is felfrissíthetők. Nagyon szépen lehet dekorálni régi ruhát divatos gyöngyözéssel, selyem fonalból horgolt fényes paszpóllal vagy zsinórdíszítéssel. A ruhákhoz megfelelő divatékszert választva, esetleg egy-egy szép frizurába tűzött divatékszerrel is igen sokat változtathatunk a ruha jellegén és megjelenésünkön.

Az alkalmi ruhákhoz nagyon divatosak a fém-bőrökből, antilopból, lakkból vagy ezek kombinációjából készült pums cipők, s a kimondottan estélyi ruhákhoz a szandál. Sötét színű harisnya csak azonos, sötét tónusú ruhához szép és divatos.

Csigavonal

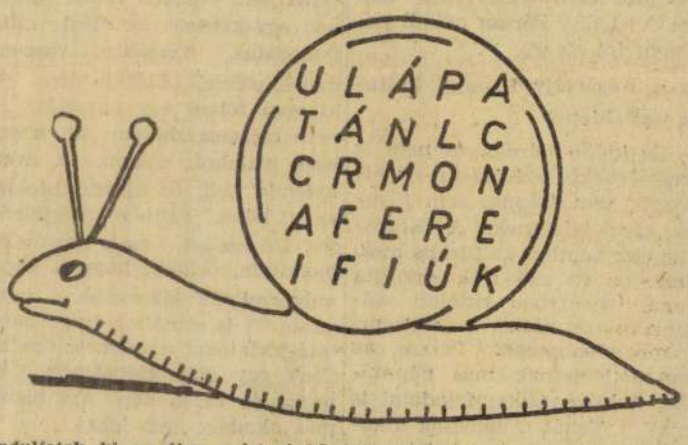

Induljatok ki az ábra mértani középpontjából és csigavonalban haladva, olvassátok össze a betűket. Ha helyes útvonalon haladtok végig, egy magyar író nevét és egyik ifjúsági regényének címét kapjátok megfejtésül.

A TÁBLABÍRÓ-VILÁG MŰVÉSZETE. (Írta *Lyka* Károly, négy kötet, 1800—1850.) A magyar Biedermeier-kor művészete mindeddig feldolgozatlan volt. Az a pár munka, mely a mult század elejének művészi törekvéseit ismertette, inkább hézagos és vázlatos ismertetése volt egyes művészek munkásságának, mintsem egy korszak összefoglaló művészettörténete. Ez nem is könnyű feladat, aminek elsősorban tárgyi okai vannak: a mult század első felének művészi képe, ízlésiránya ugyanis heterogén. A klasszicizmus és a romantika, a festői, iparművészeti és az irodalmi szempontok minduntalan összekeveredtek e korszak művészi struktúrájában. A napoleoni háborúkat követő időszak művészete mindenütt tele van idejüket mult, vagy vajúdásban levő művészeti irányzatokkal s talán csak a francia képzőművészetben rohan a fejlődés tisztán elkülönülő medrekben a biztosan meglátott célok felé. Lyka azonban húsz év szorgalmas adatgyűjtésével és nemes íróművészettel széles és bámulatosan részletes helyzetképet ad az akkori Magyarország művészettársadalmi viszonyairól. Apró mozaikokból sok ezer könyvtári, folyóirati s memoárokból összeszedett adattal vázolja a táblabírák korának sivár, szegényes kultúrális életét, melyben a főurak és a gyűjtők javarészt bécsi művészeket foglalkoztatnak, a nyárspolgár pedig siralmasan közönyös minden iránt. Szokatlan bátorság, kíméletlen igazmondás jellemzi őt ebben: nemzeti hiúságból nem igyekszik mentegetni e korszak bűneit. Közönségben és művészben egyaránt megleli a kicsinyesség filiszteri vonásait és amint kialakul a harmincas-negyvenes évekbeli Pest-Buda kultúrális képe, ez bizony a Biedermeier-kor vak rajongóinak lelkesedését kissé le fogja hűteni. E bátorságon és korjellemző erőn kívül még egy nagy erénye van Lyka könyvének: rengeteg szorgalommal összeszedett adattára. Képkiállításokról, mecénásokról, a művészek honoráriumairól, a főnemesség és papság műpártolásáról, a bécsi, müncheni és olasz művészakadémiákról, Erdély, a Felvidék és Pest-Buda művészi koloniáiról oly rengeteg adatot gyűjtött össze, hogy helyenként szinte fárasztóvá válik ez az adattömeg. Ha azt olvassuk, hogy kik, mely festők és rézmetszők örökítették meg az egyes városképeket, vászonokat és eközben egész sereg a dilettánsoknál is ismeretlenebb művész nevére bukkanunk, akkor arra gondolunk, hogy ama finom és élesmetszésű összefoglaló képeket, amelyek Lyka előbbi munkáiban oly lebilincselő hatással voltak az olvasóra, ezúttal is szivesebben vennők a lexikális pontosságú adatok tömege helyett. Nagy és becses forrásmunka válik ennek a korrajznak négy kötetéből, kivált ama kutatókra nézve, akik e művészileg nem termékeny korszaknak munkás hangyáira kiváncsiak lesznek. De Lyka kellemes csevegő készsége, pompás magyarságú stílusa sem tudja egészen nélkülözhetővé tenni azt az imitt-amott művészetanalizáló készséget, amely viszont egyik-másik fejezetben, például a pesti művészéletről szóló tanulmányokban nagyszerű pergőképpé szélesül. Bennünket természetesen az iparművészet állapota érdekel leginkább, mert hiszen a kor egész művészélete úgyszólván az otthon kultúrájában jegecesedik ki. E részben Lyka gondosan és szeretettel foglalkozik a kor nagyon fejlett bútorművességével, de egyéb iparágak: az ötvösség, a keramia és a könyvnyomtatás is hálás területeül kínálkoznak arra, hogy a nagyon szűkös viszonyok közt élő főváros ízlésének fokára, mesterembereinek tanultságára következtetni lehessen belőle. Itt bizonyára egy statisztikával és gazdaságtörténeti adatokkal alátámasztott ipartörténeti fejezet, még beszédesebb bizonysága lett volna az akkori művelődési viszonyoknak. Ám ne legyünk túlságosan követelők: Lyka munkája így, ahogy van is, nagyon becses, történetileg értékes eseménye szegényes művészeti irodalmunknak, chef d'oeuvre, amellyel húsz év fáradhatatlan kutató- és tanítómunkáját koronázta meg Lyka. S elmondhatni, hogy az utolsó évtizedekben alig jelent meg ehhez fogható komoly és értékes művészettörténeti munka magyarul, amelyet bátran lehet a majdan megírandó nagy magyar műveltségtörténet egyik teljes és lezárt kortörténeti részének tekinteni. Csodás szorgalma, történetbírói objektivitása és a magyar tehetség sorsát aggódva kísérő lírai melegsége minden fejezetben újra és újra csodálójává teszi az olvasót. És valóban még a mai mostoha nyomasztó viszonyok mellett is sokkal szebb köntöst, főleg pedig több és jobb műmellékletet érdemelt volna ez a négy kötet, mint amennyivel kiadói útnak bocsájtották művészeti irodalmunknak ezt a standard work-ját.

RÉGI MÓDI KALENDÁRIOM 1922-RE. (Egybeszerkesztette: Öregbik *Bogárdi* Gedeon). Vagyis: igazi nevén Mészöly Gedeon, a Tud. Akadémia könyvtárosa, aki e sokféle multszázadeleji krónikából, költői munkákból, vigjátékból, anekdotás könyvből összegyűjtött mulatságos, olykor vaskos olvasmánnyal pompás jellemzést ad ama századeleji világból, melynek ma annyi a rajongója. Teljesen hű fakszimilék, gondos tipografiai korszerűség, ódon stílus, adják meg a könyv levendulaillatát. Mostani időkre pedig az teszi aktualitássá, hogy az éppen száz éves írásokból ugyanazok a problémák bontakoznak ki, melyek a mai magyar társadalmat is foglalkoztatják. Néhol szélesen röhögve, malacságokkal tarkítva, máskor a gyengéd romantika napsütésében. A bécsieknél s a németeknél nagyon divatosak most az efféle almanachok, minálunk csak a bibliofilek s egy-két kuriózum-kedvelő szeme akad meg rajtuk. Pedig megérdemelné a kedves és érdekes kis könyv mindazok figyelmét, akik az elmult korok embereivel és viszonyaival halk memoárok sárgult lapjaival szeretnek érintkezni. Az ízléses, szép kiállítás a Rózsavölgyi-cég gondosságát dicséri.

OSZTYÁK HÍMZÉSEK. A Néprajzi Múzeum egy nagyon gazdag, színes litográfiákban bővelkedő kiadványban közrebocsátja most a *Pápai* Károly és *Jankó* János osztyákföldi utazásaiból származó ingek hímzéseit. A magyarság e távol északi rokonainak párhuzamos és lapos öltéssel készült hímzései a maguk sárga, vörös és kék színeivel, nagyobbrészt geometriai mustráival elsősorban az etnografus számára érdekesek s művészileg sokkalta egyhangúbbak, hogysem a magyar vagy szláv hímzések színpompája és formagazdagsága mellé lehetne állítani. De mintegy primitiv életviszonyok közt élő néptörzs díszítőkedvének bizonyságai, melyre kétségkívül ázsiai ornamentális hatások is befolyással voltak, érdekesek. S elsősorban iparművészeket érdekelhet ez a gazdag ornamensgyűjtemény, mert itt nem is a pamutfonalaknak, hanem a mozaikművességnek és az üvegfestésnek világító színpompája lángol fel az ábrák egynémelyikéről. A kötet élén rövid magyarázószöveg is van, amelyet *dr. Viski* Károly irt a táblák elé.

SZAKIRODALOM

AZ IPARMŰVÉSZETI ÉVKÖNYV. *Nemcsak az Iparművészeti Társulat választmányában s az iparművészek körében, hanem tagjaink és a nagyközönség részéről is szíves fogadtatásra talált az iparművészeti évkönyv eszméje. A folyó év végére tervezett impozáns méretű és tartalmú képes iparművészeti almanach lenne hivatva arra, hogy a lapunkban már jóideje nélkülözött újabb iparművészeti termelést képben és szóval bemutassa. Megemlékeztünk már erről a nagyjelentőségű újításról, amely hivatva lesz arra, hogy nemcsak a belföldön, de — a kísérő idegennyelvű szöveg segítségével — külföldön is propagandát csináljon hazai iparművészetünknek. Mindent fel fog ölelni ez az évkönyv, ami jelentős, szép alkotást a művészi kéz és a mestermunka hazánkban az utóbbi években létrehozott s az iparművészet körének legszélesebb értelmezésével bele fogja vonni az alkotómunka kereteibe a nagyipari termelés ízléses példáit is. Azt szándékozunk megmutatni vele, hogy a lelkes és értelmes magyar tervezőművészek mellett egy haladni tudó s megértő magyar ipar is szolgálatába szegődött itt a mindennapi élet ízlésbeli igényeinek s e sokat szenvedett ország ezernyi sorscsapás között is méltó maradt a kultúrnemzetek megbecsülésére. Serényen és széles alapokon folynak az előkészületek, hogy az évkönyv minél beszédesebb beszámolója lehessen az utolsó évek eredményeinek. Ha felhívásunknak meglesz a remélt visszhangja és olvasóink és a hazai iparművészet barátai az előfizetési díjak beküldésével biztosítják az illusztrációk és a nyomatás százezrekre rúgó költségeinek legalább egy részét, akkor az évkönyv meglesz. Ha csalódnánk reményeinkben, akkor — ha fájó érzéssel is — le kellene mondanunk az évkönyv kiadásáról. De bízunk a művelt magyar közönségnek kultúraszeretetében, áldozatkészségében s ezért már csatoljuk is az előfizetési felhívást e füzetünkhöz s kérjük t. olvasóinkat az előfizetési pénzek szíves beküldésére, előre biztosítva őket arról, hogy az előfizetési díjnak búsás ellenértékét kapják majd az évkönyvben. Bolti ára az évkönyvnek legalább 600 korona lesz. ELŐFIZETŐK, kik f. évi szeptember hó 20-áig beküldik az ELŐFIZETÉSI díjat, 500 korona kedvezményes áron kapják az évkönyvet. Felhívjuk elsősorban az Orsz. M. Iparművészeti Társulat tagjait, hogy ezzel a kedvezménnyel éljenek.*

A MAGYAR NÉP MŰVÉSZETE. (Hont, Nógrád, Heves, Gömör, Borsod magyar népe.) *A palócok művészete.* Írta Malonyay Dezső. A Franklin-Társulat kiadása 1922. — Erdély és Dunántúl népművészetének 2—2 kötetes ismertetése előzte meg ennek a műnek megjelenését, mely eszerint *ötödik* kötete Malonyay nagy munkájának. A szerkesztő halála, majd a vesztett háború után bekövetkezett nagy összeomlás és az ebből fakadt szinte leküzdhetetleneknek látszó technikai és anyagi nehézségek miatt késett ez a sokaktól régóta várt nagyszabású mű, mely még nem lehet záróköve a Franklin-Társulat e vállalkozásának, mert hogy a magyar népművészet monografia-sorozat teljes legyen, azt még a Matyók (Mezőkövesd), a nagy Alföld és az Északnyugatmagyarország magyarlakta vidékek népének művészkedéséről szóló ismertetésekkel kellene kiegészíteni. Reméljük, az érdemes kiadótársulat ennek is ejti majd módját s ezzel betetőzi a magyar kultúra szempontjából annyira fontos nagyszabású művét. A most megjelent, 305 szövegképpel és huszonnégy színes melléklettel díszített 333 oldalas mű anyagának javarészét Malonyay Dezső főmunkatársai: Gróh István és Sági János hordták össze, hangyaszorgalommal és nagy hozzáértéssel. A palócok etnografiai jellemzése után a viselet, a templom, a ház és ami benne van és a temető ismertetései köré csoportosították a könyv írói a földolgozott óriási anyagot. A leírások mindvégig vonzók, érdekesek és lankadatlan figyelemre serkentik az olvasót, míg a gondosan megválogatott szövegképek és a kifogástalan sokszorosító-technikával készült színes táblák érdekes és változatos néznivalót adnak a szemnek. Különösen tanulságos és értékes megfigyeléseket meríthet e könyvből a művészettel foglalkozó, a festő, szobrász, építész, elsősorban pedig az iparművész. A népi építkezésen nyilvánuló eredeti, ősi formavilág, a naivságuk mellett is mindig igen artisztikus díszítmények, a szövött és hímes munkák gazdag és színdús ornamentikája, a parasztházak bútorzatának és az eszközöknek ötletes szerkezete és ékítményei, a göröncsérmunkák, a hímes tojások stb. ésszerűen és tetszetősen elrendezett cifrázatai, a temető sírköveinek és fejfáinak fantasztikus formái stb. dús kincsesbányáját kínálják az eredeti szerkezeti és művészi gondolatoknak és alakításoknak. Kívánatos, hogy e valóban nagyjelentőségű munkát a magyar közönség éppúgy felkarolja és megbecsülje, mint ahogyan megbecsüli Malonyay eddig megjelent népművészeti könyveit a külföld. Hogy a Magyar Nép Művészetéről szóló régibb kötetei ma már alig kaphatók, ez főképpen a külföldi műbarátok, múzeumok és könyvtárak egyre fokozódó érdeklődésében leli okát. Olyannyira elkapkodják a művet, hogy megesett, hogy az I. teljesen elfogyott kötetet külföldi antikvárus közvetítésével kellett beszerezni, mert itthon nem volt kapható. Reméljük, hogy a szokatlanul magas ár, 2.200 K (mely azonban a papír, a nyomtatás és a reprodukció aránytalan drágasága miatt még mindig elég olcsó), nem fogja visszariasztani a magyar népművészet barátait a mű beszerzésétől. A szerkesztő, derék munkatársai és az áldozatkész kiadótársulat egyaránt derekasan rászolgáltak a magyar olvasóközönség igaz hálájára, mert pusztuló népművészetünk jellegzetes része adatainak és alkotásainak ismertetésével és méltó közreadásával elévülhetetlen érdemeket szereztek.

Gy. K.

Magyar Iparművészet
1922. 51.
1922 M. K. Iparművészeti

Sági István

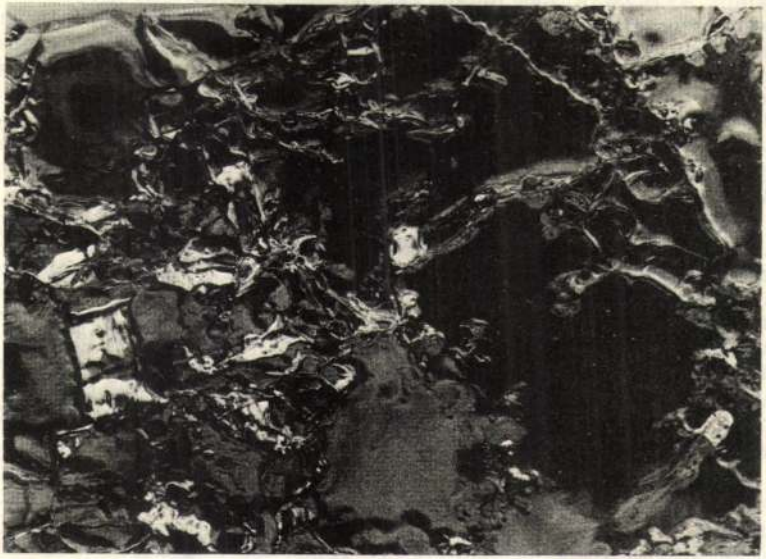

Sági István: Jég-ábra

„Nem. A második és a harmadik kötet aligha fog megjelenni. Bár az
mint említettem, együtt van, a lényeg, sajnos, hiányzik. Bármennyire ismeri is

Sági István

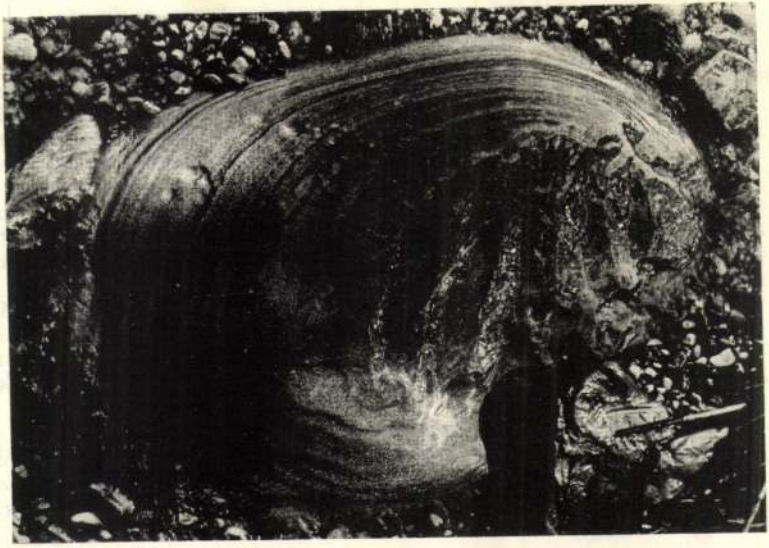

Sági István:
Kavics

ÜVEG ÉS MÚZEUM
(Előzetes koncepció)

I. A feladat

A veszprémi Bakonyi Múzeum 1988-tól kezdődően felvállalta a kortárs magyar üvegművészet muzeológiai szempontú kutatását.

Ennek során rendszeres gyűjtőmunkával begyűjti a kortárs üvegművészek alkotásainak értékes és jellemző darabjait, és jelzésszerűen a XX. szd.-i előzményeket. Kialakít egy sokoldalú dokumentációt amely írásos anyagokból, katalógusokból, fotókból, diákból, videofilmekből stb. áll. Ehhez csatlakozik egy részletes szakkönyvtár és folyóirattár is.

Erre a gyűjteményre alapozva kétoldalú feladatot lát el. Egyrészt rendszeresen bemutatja gyűjteményét illetve a kortárs üvegművészeket kiállításokon, amelyek közül a legnagyobb súlya a triennálé módszerrel működő országos bemutatónak lesz. Mindehhez középtávra szóló kiállítási tervet készít. (A kiállítási tervben kiemelten szerepelteti a pályakezdő fiatalokat.)

Másrészt e gyűjtemény és dokumentáció alapján segíti az üvegművészeti kutatásokat illetve közreműködik ilyen témájú publikációk megjelentetésében.

Ezt a tevékenységét jól egészíti ki az ún. szimpozion rendszer. Ennek során meghatározott időközökben Ajkán az Üveggyárban több napos műhelymunkát szervez. Egyelőre hazai üvegművészek számára, majd később kiterjeszti ezt az európai üvegművészekre is. A hagyományos felépítés szerint a huta munka mellett lehetőség nyílik szakmai tanácskozásra, baráti beszélgetésekre, kamarakiállítás készítésére, előadások tartására, stb.

Mindezeket rendszerré foglalja az ugyancsak Ajkán, 1995-ben létrehozandó magyar üvegművészeti múzeum. Ez függetlenül, s egyúttal társként működne más hasonló jellegű múzeumok mellett, mint pl. Róth Miksa Múzeum, parádi múzeum, egyes gyárak múzeumszerű mintatermei stb.

II. Együttműködés a múzeumokkal és szervezetekkel

A múzeumi intézményekkel szoros és eleven kapcsolatot kívánunk kialakítani. Elsősorban az Iparművészeti Múzeum, a pécsi és a székesfehérvári múzeum jön szóba, amelyeken a kortárs magyar művészet gyűjtésében az üveggel is foglalkoznak. Ez az együttműködés egyeztetett gyűjtési és kiállítási feladattervet is jelent.

Természetesen más múzeumok segítségére is számítunk, főleg olyanokra, ahol jelentős üveggyűjtemény van. Így pl. debreceni Déri Múzeum, salgótarjáni múzeum, sárvári múzeum, miskolci múzeum stb. Ennek során figyelemmel kísérjük az üvegtörténeti kutatásokat is és alkalomadtán ezek

„A Balaton hajóflottája már felszerelőfélben van. A Kelén gőzerővel öltözködik a szezonra s az ötven hajóból álló vitorlás hajóraj is szaporán követi példáját. Felszerelésükön már erősen dolgozik a Stefánia-yachtegyesület balatonfüredi hajógyára, s két hét múlva már lerohannak a sreepway vágányain a hullámok közé."

KÖSZÖNTJÜK A 70 ÉVES SÁGI KÁROLYT

„Certus amicus in re incerta cernitur"

Sági Károly 1919. július 7-én született a Somogy megyei Fonóban. Néhány év múlva szülei Balatonöszödre, majd Balatonakaliba költöztek, s a gyermek Sági Károly itt ismerte meg és szerette meg örökre a Balatont, a tájat, s az itt élő embereket. 1929-ben a veszprémi piarista gimnáziumba került, ahol 1937-ben tett érettségi vizsgát. Még ugyanebben az évben megkezdi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészeti Karának Régészeti Tanszékén. Másodéves egyetemi hallgatóként került az *Alföldi András* professzor által vezetett Érem- és Régiségtani Intézetbe. 1939 tavaszán görögországi tanulmányúton vett részt, ahol elsősorban a bizánci kerámiát tanulmányozta. A közelgő háborús események miatt azonban – Görögországban nem maradhatott – hamarosan megváltoztatta kutatási témáját: 1939 második felében kezdte el a pannoniai római kori temetkezések tanulmányozását. Kutatásának első eredményeit 1943-ban publikálta az „Archaeológiai Értesítőben".

Időközben – 1941-ben – a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Osztályán megkezdte egyéves gyakornoki munkáját, majd a következő évben a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségéhez került havi díjas tisztviselőnek. 1943 őszén már doktori szigorlatára készült, amikoris katonai szolgálatra hívták be. Részt vett az ojtozi (Erdély, ma: Románia) harcokban. Doktori szigorlatát végül is – betegszabadságát kihasználandó – 1944 végén tette le „summa cum laude" minősítéssel. Ezzel csaknem egyidőben – továbbra is sorköteles katonaként – Jutasra (Veszprém megye) került, a második tiszti tanfolyam elvégzésére. Innen 1945 januárjában századát a már szovjet csapatok által körülzárt Poznanba (Lengyelország) vezénylik. 1945. február 5-én századával együtt Sági is hadifogságba esett. Hadifogolyként egy Leningrád környéki legénységi fogolytáborba került, ahol társaival együtt a szovjetunióbeli táborokra jellemző és közismert, nyomorúságos körülmények között élt és dolgozott. De Sági nemcsak a foglyok szokásos nehéz fizikai munkáját végezte, hanem társai körében népraj-

SÁGI ZSUZSA

Sági Zsuzsa a szentendrei keramikusokat képviselte a a nagy porcelántárlaton. Úgy látszik, hat rá a szentendrei modern művészek hangulata, mert pop-stílusban készíti kerámiatárgyait. Az eredmény pedig — ahhoz képest, hogy önálló műhellyel csak egy éve rendelkezik — szép és látványos.

ÚJ TÜKÖR 1980. XVII.évf. 10. sz. 47.o.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1966 NOV 2

1021

Megnyitották a Téli Tárlatot

A Szolnok megyei képzőművészek Téli Tárlatát vasárnap délelőtt 11 óra után néhány perccel nyitotta meg a Damjanich Múzeum földszinti kiállítótermében Sági Pál, az SZMT kulturális bizottságának vezetője. A képzőművészek hagyományos téli kiállítása ezúttal megelőzte a naptári telet, úgy tűnik azonban, hogy most az időjárás igazodik a kiállításhoz.

A vasárnap délelőtti megnyitón szépszámú közönség jelenlétében méltatta Sági Pál a Szolnok megyei képzőművészek ez évi kiállítási sikereit és a közönség részéről megnyilvánuló megnövekedett érdeklődést, amellyel figyelemmel kísérte a képzőművészek munkálkodását. A kiállítás megnyitóján jelen voltak az alkotó művészek, a megye és a város vezetőinek képviselői is. A Téli Tárlat január 7-ig tekinthető meg hétfő kivételével minden nap.

szakára ...
ajánlásokat tesznek, kongresszusi munkahetet tartanak.

A szolnoki 1. számú üzemvezetőség kollektívája többek között vállalta hogy határidő előt még ezen a héten be kapcsolja a Ságvári körú B. épületét a közvilágítás ba, befejezi a Táncsics é

Az alföldi olajb

Az MSZMP alföldi olajipari bizottsága hétfőn a következő disztáviratot küldte az MSZMP IX. kongresszusa elnökségének: A kongresszus munkájához sok sikert kívánva örömmel jelentjük, hogy az alföldi olajipar szocialista brigádjai a kongresszus tiszteletére tett vállalásaikat túlteljesítették. A kőolajtermelő vállalat éves tervét már november 11-én teljesítette, így év végéig még több mint 50 ezer tonna kőolajat biztosít a népgazdaságunk számá-

Jelentjük a ko

Jelentjük, hogy üzemünk

SÁGI KÁROLY

Százharmincöt éve van vasútja a Balatonnak

A Déli Vasút megnyitása, azaz 1861 előtt, a Balatonnak egyetlen fürdőhelye volt, Balatonfüred. Oda sem a Balaton, hanem szénsavas vize miatt utaztak a vendégek! Füred vendégei körében sokáig az a hiedelem élt, hogy fürdeni csak szénsavas vízben érdemes. Aztán akadtak bátor emberek, akik forró nyári napokon a Balaton vizében is megfürödtek s megállapították, hogy az igen kellemes, ideget nyugtató szórakozás.

1783-ban Szily József, Pest vármegye alispánja tutajra építette fürdőházát, a lehorgonyzott tutajra csónakkal lehetett eljutni. Egyszer aztán a vihar Tihanyba verte át ezt a fürdőt, ahol darabokra tört.

Pesterreicher manes József, Füred 1786-ban kinevezett első fürdőorvosa, a tutaj roncsaiból már a Balaton partján épített fürdőházakat, s ezzel kezdetét vette a balatoni fürdőzés.

Az 1834. évi tűzvész elpusztította ezeket a tóparti fürdőházakat, de a tűzvész után új fürdőket építettek, éspedig 12 szobát jobbra a férfiak, 17 szobát balra a nők részére. „A hölgyek fürdője felé úszni tilalmas." - intette a férfi fürdőzőket a területükön elhelyezett tábla.

Kezdett kialakulni a balatoni fürdőélet, Füredre viszont nehézkes volt eljutni. Budáról és Délvidékről menetrend szerint közlekedő gyorskocsik szállították a vendégeket Füredre, vagy saját fogataikon érkeztek a látogatók.

Némi javulást hozott a Kisfaludy gőzhajó 1846. évi vízrebocsájtása. Ezt követően csak Keneséig és Keszthelyig kellett kocsikázniuk a Füredre igyekvőknek, onnét már a gőzhajó szállította a vendégeket.

A balatoni fürdőéletben a döntő változást az első vasútvonal megépítése hozta, 1861-ben.

Az 1850-es években még a frankfurti bankárok pénzén épül meg a Buda-Nagykanizsa-Trieszt közti vasútvonal. Az osztrák és francia tőkével alapított „Cs.Kir. Szabadalmazott Ferenc József Császár Keleti Vaspálya Társaság" 1856. október 8-án megszerezte a császár által kiadott engedélyt vasút megépítésére és üzemeltetésére. 1858. szeptember 23-án császári engedélyokirat nyilvánította ki, hogy az új társaság egyesülhet a „Császári és Királyi Szabadalmazott Déli Állami és Lombard-Velencei Középolaszországi Vasúttársaság"-al. Az egyesülésből jött létre a Déli Vaspálya Társaság, rövid nevén a Déli Vasút.

A vasútépítés munkáit hosszú vita előzte meg. Somogy is, az északi part két megyéje, Veszprém és Zala is azt szerette volna, ha a maga részén húzódik a Balaton-parti vasútvonal. Az 1850-es évek végén állapodtak csak meg a szakértők, a déli parti vonalépítés mellett.

A vasútvonal tervezését Carl von Etzelre bízták. Az építési munkálatok 1859-ben kezdődtek meg. Az építkezések sok külföldi munkást csábítottak hozzánk, akik közül nem egy fejezte be életét a keszthelyi városi kórházban.

1860. szeptember 16-án Vinczenczi Rudolf „vasúti munkás" halt meg ott. Március 8-án találkozunk Nikolaus József „vasúti dolgozó egyén" halálának bejegyzésével. 1860. november 7-én halt meg Chalondor Antal „vasúti kőmíves legény". Krizmanics Nándor „vasúti napszámos" halála december 7-én következett be.

A Déli Vasút jóérzésű tisztviselői, mérnökei adományaikkal segítették a keszthelyi kórház

munkáját. Dr. Schütz kórházi orvos, Popier vasúti mérnök 5 forintnyi adományát a kórházból gyógyultan távozó Horova Dorottyának, „vasúti munkásnőnek" adta át.

A buda-kanizsai vasútvonal 1861. márciusára készült el. A vonal ünnepélyes próbaútja 1861. március 22-én történt, Kanizsáról Budára induló szerelvénnyel. Ezen a vonaton ott voltak a tervező, von Etzel mellett a hadügy és kereskedelemügy vezetői, a vasúttársaság főtisztviselői, számos bankár és több magyar előkelőség, köztük Festetics II. György is.

A teherforgalom március 22-én indult. Ennek első napján az angol „Bibby and Sohn" cég 50000 mérő kukoricát szállított, hogy azt Triesztből saját hajójával Liverpoolba irányíthassa.

A személyforgalom 1861. április 2-án indult. A Déli Vasútnak három balatoni állomása, akkori szóval „indóháza" volt: Szántódon, Bogláron és Keszthelyen. A mai balatonszentgyörgyi állomás viselte akkor a „Keszthely" nevet. Az állomások helyét úgy választották meg, hogy a tó északi partjának lakói a rendszeresen közlekedő kompjáratokon, illetőleg az 1839-ben épült fenékpusztai hídon eljuthassanak a vasúthoz.

Ezt követően a Kisfaludy gőzös Balatonfüred és Szántód között közlekedett.

Mivel az 1862. évi magas vízállás jégzajlása megrongálta a pályatestet, szükséges lett a Sió medrének kotrása és torkolatánál zsilip építése. A Sió-zsilip ünnepélyes megnyitására 1863-ban került sor. Ekkor kapott vasútállomást Siófok és ekkor érkezett az első különvonat Budáról a Balatonhoz.

A következőkben a Kisfaludy gőzös már Balatonfüred és Siófok között járt, hozva és víve a füredi vendégeket.

A Déli Vasút megindította a balatoni idegenforgalmat, erről majd másik cikkünkben számolunk be.

Nagy veszteség érte folyóiratunk szerzői gárdáját. 1997. január 24-én elhunyt dr. Sági Károly régész, a keszthelyi Balatoni Múzeum nyugalmazott igazgatója. A HÉVÍZ megalapítása óta rendszeresen publikált lapunkban. Esszéi, tanulmányai elsősorban szűkebb pátriánk régészeti, helytörténeti, néprajzi különlegességeit tárta az olvasók elé. Egyik utolsó, folyóiratunknak szánt cikkével búcsúzunk tőle. Emlékét megőrizzük! Nyugodjék békében! *Cs. G.*

SZIRTES GÁBOR

A „meghívott halál"

Több mint száz esztendeje sorskérdéseink egyike. Az 1950-1980 közötti ún. második makrociklus közepe óta pedig vitathatatlan világelsőségünk. A „meghívott halál" az öngyilkosság csaknem a magyarság szinonimája lett. A tragikus történet persze nem előzmények nélküli, csak éppen a növekvő és egyre kivédhetetlenebbé váló devianciák évtizedeken át szinte a „szőnyeg alá" kerültek. Kézdi Balázs, az ismert öngyilkosság-kutató most megjelent könyve azonban nem ezen hagyományos oknyomozás útján építkezik. A pécsi pszichiáter szakorvos és egyetemi oktató az oksági összefüggések és a magyarázatok helyett a megértésre törekszik. Például annak megértésére, hogy egy közös (társadalom) lélektani állapot és egy individuális döntés hogyan határozza meg együttesen az öngyilkossági cselekményeket és hogy mindebben milyen szerepet játszhatnak egy adott ország, nemzet kultúrájában meglévő értékek és normák, azaz, hogy milyen a kapcsolat kultúra és önpusztítás között. A laikus olvasó is érzékeli, hogy Kézdi esetében nem hagyományos megközelítéssel áll szemben, különösen nem, ha mindennek magyarországi vetületével szembesül.

Kézdi kiindulási pontja, hogy az öngyilkosság nem csak társadalmi, hanem kulturális tény is. Ám nem reked meg ennek megállapításánál, újabb diszciplínát hívva segítségül, szemiotikai eszközökkel mutatja be az öngyilkossággal kapcsolatban létező individuális beszédmód létezését, azt, hogy a tett elkövetése előtt mindenki valamilyen formában jelzi a szándékát környezetének. Ez a segélykérés egy ambivalens lelkiállapot kifejeződése, hiszen az öngyilkosok nem meghalni vágynak, hanem másképpen élni. A krízisben lévők segélykérése - mutat rá a szerző - mindig tartalmazza a lehetőséget a tett kívülről jövő megakadályozására, feltéve, ha létezik az erre alkalmas vételi rendszer is. Azaz, amennyiben a kód dekódolható. Ami persze függ az adott kultúrától de a rendelkezésre álló eszközök működőképességétől is, például attól, hogy a különböző SOS telefonszolgálatok - melyek egyikének ezelőtt éppen húsz éve e könyv szerzője volt megalapítója és azóta is fáradhatatlan irányítója - mennyire képesek az öngyilkossággal kapcsolatos egyéni beszédmódok megértésére, az erre jellemző tagadó grammatika (a negatív kód) megfelelő értelmezésére. Sőt, ezen túlmenően a szakszerű és gyors „beavatkozásra", a krízisintervencióra.

A könyv nem arról szól, hogy a szinte mindannyiunkat valamikor, valamilyen mélységben megérintő lélektani krízisből miként lehet - a szuicidumot elkerülő - kiutat találni, hanem elsősorban arról, hogy az öngyilkossági válság kialakulásában milyen szerepet játszik az adott kultúra, amely szinte tradicionális „megoldásként" kínálja az öngyilkosságot. Mint ahogyan ez fennáll a magyar kultúra esetében, mely Teleki Páltól József Attiláig, Széchenyi Istvántól Latinovics Zoltánig jelentősebbnél jelentősebb szimbólumokban mutatja fel és testesíti meg ezt a tradíciót illetve választási lehetőséget. Az a történelem-lélektani elemzés, melyet Kézdi Balázs könyvének kiemelkedően érdekes önálló fejezeteként a „legnagyobb magyarról" olvashatunk, bizonyára sokakat fejcsóválásra késztet, ha érzelmeiknek engednek, másokat vitára ingerel, ha eddigi ismereteikkel szembesítik az olvasottakat. Mert Széchenyi István személyiségszerkezetének az 1814 és 1865 között - megszakításokkal - írt Naplójának megállapításain nyugvó elemzése nem csak a kossuthi terminológia nimbusza által övezett reformer patologikus nárcizmusának meggyőző bemutatáshoz vezet el, hanem annak elemzéséhez is, hogyan függtek össze a családi elemek és a személyiségalakulás, vagy a nárcizmus és a szuicidum, végezetül, hogyan integrálódott a magyar kultúrába a kétféle Széchenyi (de mondhatnánk azt is, hogy a kétféle József Attila) kép, az éjszakai gyötrődésektől kísért és a nappali kiegyensúlyozott, a lelki betegé és zsenié, az alkotóé és a szétesett elméé. Azaz hogyan

Sági Károly

Hévíz 1997/2

- Ez nem periódus. Egyre inkább úgy éreztem, hogy fogyóban van a levegő. Amikor Varsóból hazaérkeztünk, visszajöttem az egyetemre. Eredetileg Csatári Dániel professzor úr hívott Szegedre, s vele igazán jól együtt dolgoztunk. Ő - sajnos - 1989-ben nyugdíjba ment. Utána számomra új korszak kezdődött. Én itt „jött" emberként szerepeltem, nem tartoztam egyetlen szakmai csoportosuláshoz, szekértáborhoz sem. Úgy véltem, hogy négy könyvvel, nyolc szerkesztett kötettel és kétszázhúsz publikációval biztos a helyem, hogy elegendő ez a háttér és nem kell senkihez dörgölőznöm. Ráadásul megválasztottak a magyar-lengyel történész vegyesbizottság alelnökévé. Nem kineveztek, választottak! Ez pedig szakmai elismerés. Sajnos belementem egy utcába, ahova nem kellett volna. A bölcsész kar történész szekciójában új párttitkárt kellett választani. Az akkori dékán is úgy gondolta, hogy én mint frissen hazatért diplomata és tudományos fokozattal rendelkező, alkalmas leszek a funkció betöltésére. Megválasztottak. Ez nem volt szerencsés. Pár hó múltán írásban lemondtam, azzal, hogy remélhetőleg anyagi és egzisztenciális következménye nem lesz. Egy ideig nem volt.

- Miként változott meg ezután a helyzete?

- A helyzethez tudni kell, ahogy amikor 1978 őszén Csatári professzor hívására a bölcsész kar új- és legújabbkori egyetemestörténeti tanszékére kerültem, a „tősgyökeres" kollégák gyanakvással fogadtak. Rangban a tanszék második embere voltam (tudományos teljesítményben a második.) Sokat publikáltam. Írásaim negyven százaléka idegen nyelven jelent meg. Az egyetemi évkönyvek bizonyítják, hogy voltak évek, amikor a tanszék tudományos közleményeinek hetven-nyolcvan százalékát én adtam. Az 1985. évi XVI. történész világkongresszusra a szegediek közül Kristó professzortól és tőlem kértek tanulmányt. A „helyi képbe" azonban mégsem fértem bele. Nem sikerült integrálódnom, söröznöm, kávéznom a többiekkel. A tudományos ülések szervezése is meglehetős ellenérzést váltott ki. Valaki a fejemre olvasta, hogy „hiányzik belőlem a kollektív érzés". Most már tudom, túlságosan autonóm voltam. Magányos farkasként hosszú évekig jól megvoltam. Tudományos előmenetelem egyengetői is az ELTE és az MTA professzorai voltak. Kandidátusi védésemre a tanszékvezető nem jött el, a kollégák sem. Ezután már egyáltalán nem vontak be a tanszék belső életének alakításába. 1984 tavaszán volt egy újabb döccenő. Varsói „átigazolásomat" a tanszékvezetővel és a rektorral megbeszélve elintézettnek véltem. Tévedtem, mert a párttitkárt nem tájékoztattam. Később ő került döntési pozícióba. Mire 1988 őszén hazatértem, a tanszéken új gárda volt kialakulóban. Néhány éven belül négy új ember került hozzánk, kizárólag lojális, a vezetőre orientáltak. Amikor jött a Bokros-csomag, magától értetődő volt, hogy ki menjen. A rektor 1996. március 31. határidővel fölmentett állásomból. A mechanizmus jellemzője, hogy az egyik kollégát előlépteték adjunktussá, azután néhány hét múlva ő is megkapta a „szép üzenetet". Állástalanként jött az ügyintézés, s az egyre csökkenő járadék, majd - esetleg közmunka. „Jövőképem" kezdett kialakulni. Álláskeresés során voltam felül- és alulképzett. A lényeg: sem tudományos műhelyben, sem iskolában, de még xerox műhelyben sem találtam munkát. Az állástalanság - határozottan állíthatom - különleges, lelket és testet nyomorító állapot.

- Van ezek után jövőképe?

- Nem látom az alagút végét. Az elbocsátottak nehezen találnak maguknak munkát, helyet. Nosztalgiázók, szárnyaszegettek lesznek. A feleslegesség és a kiúttalanság többnyire az életkör bezárulásával jár. A pókhálóból nincs menekvés. Nekem szerencsém volt, nem kellett sokáig a „padlón" maradnom. Tisztes fizetéssel köztisztviselőként dolgozok. Amíg lehet... A jövő? Két - összesen mintegy ötven ív - dokumentumkötet anyagának válogatásán és szerkesztésén dolgozok, amikor éppen van rá időm. Hiszem, hogy a tudománytól való végleges búcsú ideje még nem érkezett el, hiszem, hogy az elkötelezett kutatómunkának, a minőségpártiságnak, az eredményességnek helye van a nap alatt! Húsz évig voltam főállású kutató, s most hiányzik a levéltár csendje, az alkotás belső öröme és békéje...

1996 októbere

ÜVEG ÉS MÚZEUM
(Előzetes koncepció)

I. A feladat

A veszprémi Bakonyi Múzeum 1988-tól kezdődően felvállalta a kortárs magyar üvegművészet muzeológiai szempontú kutatását.

Ennek során rendszeres gyűjtőmunkával begyűjti a kortárs üvegművészek alkotásainak értékes és jellemző darabjait, és jelzésszerűen a XX. szd.-i előzményeket. Kialakít egy sokoldalú dokumentációt amely írásos anyagokból, katalógusokból, fotókból, diákból, videofilmekből stb. áll. Ehhez csatlakozik egy részletes szakkönyvtár és folyóirattár is.

Erre a gyűjteményre alapozva kétoldalú feladatot lát el. Egyrészt rendszeresen bemutatja gyűjteményét illetve a kortárs üvegművészeket kiállításokon, amelyek közül a legnagyobb súlya a triennálé módszerrel működő országos bemutatónak lesz. Mindehhez középtávra szóló kiállítási tervet készít. (A kiállítási tervben kiemelten szerepelteti a pályakezdő fiatalokat.)

Másrészt e gyűjtemény és dokumentáció alapján segíti az üvegművészeti kutatásokat illetve közreműködik ilyen témájú publikációk megjelentetésében.

Ezt a tevékenységét jól egészíti ki az ún. szimpozion rendszer. Ennek során meghatározott időközökben Ajkán az Üveggyárban több napos műhelymunkát szervez. Egyelőre hazai üvegművészek számára, majd később kiterjeszti ezt az európai üvegművészekre is. A hagyományos felépítés szerint a huta munka mellett lehetőség nyílik szakmai tanácskozásra, baráti beszélgetésekre, kamarakiállítás készítésére, előadások tartására, stb.

Mindezeket rendszerré foglalja az ugyancsak Ajkán, 1995-ben létrehozandó magyar üvegművészeti múzeum. Ez függetlenül, s egyúttal társként működne más hasonló jellegű múzeumok mellett, mint pl. Róth Miksa Múzeum, parádi múzeum, egyes gyárak múzeumszerű mintatermei stb.

II. Együttműködés a múzeumokkal és szervezetekkel

A múzeumi intézményekkel szoros és eleven kapcsolatot kívánunk kialakítani. Elsősorban az Iparművészeti Múzeum, a pécsi és a székesfehérvári múzeum jön szóba, amelyeken a kortárs magyar művészet gyűjtésében az üveggel is foglalkoznak. Ez az együttműködés egyeztetett gyűjtési és kiállítási feladattervet is jelent.

Természetesen más múzeumok segítségére is számítunk, főleg olyanokra, ahol jelentős üveggyűjtemény van. Így pl. debreceni Déri Múzeum, salgótarjáni múzeum, sárvári múzeum, miskolci múzeum stb. Ennek során figyelemmel kísérjük az üvegtörténeti kutatásokat is és alkalomadtán ezek

Ságí Károly 1972-ben a fenékpusztai ásatásai színhelyén

Károly ellen. A fegyelmi eljárás nem fejeződött be, mert időközben – 1979. január 1-én – közigazgatási átszervezés következtében Keszthelyt s környékét Veszprém megyétől Zala megyéhez csatolták, itt pedig a fegyelmi eljárás folytatása helyett – nyugdíjazták Ságit.

Már nyugdíjasként került 1980-ban Tapolcára, ahol a Városi Tanács és a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság az akkor alapított új városi intézmény, a tapolcai Pedagógiai Gyűjtemény gyűjtő, szervező és koordináló munkálataival bízta meg. Az említett időpont óta – éppen egy évtizede – az időközben Városi Múzeum néven területi múzeummá szerveződött tapolcai intézmény megbecsült munkatársa, a régészeti feltárások állandó konzulense, a régészeti gyűjtemény vezetője. Erőt és energiát nem kímélő munkájáért, a templom-dombi Romkert kialakításában végzett tevékenységéért a tapolcai Városi Tanács javaslatára 1988-ban a „Kiváló Munkáért" kitüntetést kapta meg.

Ságí Károly széles érdeklődési körét és sokoldalúságát, szakmai-tudományos felkészültségét elsősorban közel félévszázados, gazdag irodalmi munkássága bizonyítja. Sajnos ehelyütt hely hiányában még válogatott publikációinak jegyzékét sem adhatjuk közre, ehelyett azonban őszinte szívből kívánunk Neki további, az eddigiekhez hasonló alkotókedvet, jó egészséget, békés és boldog életet.

Törőcsik Zoltán

zi gyűjtéseket is végzett. Cementzsák papírból varrt „füzetekbe" írt feljegyzéseit sikerült a két és féléves hadifogság után – 1947. július 1-én – hazamenekítenie. (A hadifogolytáborban gyűjtött néprajzi anyaga a „Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei" köteteiben jelent később meg).

Itthon korábbi budapesti állását foglalta el, de mellette – 1948-tól – ideiglenesen ellátta a keszthelyi Balatoni Múzeum igazgatói teendőit is. Ez idő tájt kezdi meg – *Radnóti Aladár* munkáját átvéve – több évig tartó fenékpusztai ásatását, amelynek összefoglalása 1961-ben jelent meg.

1949 és 1954 között Sági rendkívüli széleskörű tevékenységet fejtett ki: hivatali munkájának végzése mellett Dunapentelén (később Sztálinváros, ma Dunaújváros) római kori ásatásokat végez, Győrben kiállítást rendez, ugyanekkor megkezdi egy Központi Régészeti Adattár megszervezését is. 1954-ben – a központosító törekvések és az „ésszerű szocialista centralizmus" időszakában – azonban a nem párttag Ságit budapesti állásából elmozdították, s ekkor került véglegesen Keszthelyre, ahol hamarosan a múzeum igazgatója lesz. 1955-ben kezdi meg a keszthely-dobogói késő római temető feltárását, amelyet 1962-ben fejez be. Eredményeit 1981-ben publikálta. Ez utóbbi munkával szinte egyidőben – 1958 és 1963 között – tárta fel a nagy nemzetközi érdeklődést is felkeltő vörsi langobard temetőt.

A 60-as években tevékenysége elsősorban két területre koncentrálódott: részint a veszélyben forgó Balaton regressziójáról írt cikkeket, tanulmányokat és tartott előadásokat, másrészt – akadémiai feladatként – az országos régészeti topográfiai munkálatokba kapcsolódott be. Társszerzőkkel együtt nevéhez fűződik a „Magyarország Régészeti Topográfiája" sorozat első (1966) és harmadik (1970) kötetének megjelentetése is.

1967-ben Sági vezetésével elkészült a keszthelyi Balatoni Múzeum új, állandó kiállítása, amely két évtizedig állott fenn.

1970-ben kezdte meg a fenékpusztai erőd régészeti feltárását, amelyet 200 tábla mellékletével 50 ívnyi kéziratban összegezett. Őszinte sajnálatunkra – bár az Akadémiai Kiadóval 1982 óta ma is élő szerződése van! – a munka a mai napig sem jelent meg nyomtatásban.

Az 1970-es évek Keszthelyének tehát – jórészt Ságinak köszönhetően – volt rangos múzeuma, jelentős muzeális törzsanyaga, állandó kiállítása, az intézmény tudományos munkássága pedig országhatáron túli érdeklődésre is számot tarthatott – de időközben tönkrement a múzeum épülete. A Veszprém megyei vezetés – Sági többszöri jelzése, kérése ellenére – mit sem tett az épület helyrehozatalának, felújításának érdekében, bár az már tűzveszélyessé vált, s a kiállítások egy részét is le kellett zárni. Sági elkeseredésében 1978 őszén a TV nyilvánosságához fordult segítségért. Ez olaj volt a tűzre: a szélsőbalos konzervativizmusáról, s helyi diktatúrájáról 70-es, 80-as években egyébként is országszerte hírhedt Veszprém megye vezetése – jól idomított „csinovnyik-hadseregén" keresztül – fegyelmi eljárást indított Sági

„A Balaton hajóflottája már felszerelőfélben van. A Kelén gőzerővel öltözködik a szezonra s az ötven hajóból álló vitorlás hajóraj is szaporán követi példáját. Felszerelésükön már erősen dolgozik a Stefánia-yachtegyesület balatonfüredi hajógyára, s két hét múlva már lerohannak a sreepway vágányain a hullámok közé."

KÖSZÖNTJÜK A 70 ÉVES SÁGI KÁROLYT

„Certus amicus in re incerta cernitur"

Sági Károly 1919. július 7-én született a Somogy megyei Fonóban. Néhány év múlva szülei Balatonöszödre, majd Balatonakaliba költöztek, s a gyermek Sági Károly itt ismerte meg és szerette meg örökre a Balatont, a tájat, s az itt élő embereket. 1929-ben a veszprémi piarista gimnáziumba került, ahol 1937-ben tett érettségi vizsgát. Még ugyanebben az évben megkezdi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészeti Karának Régészeti Tanszékén. Másodéves egyetemi hallgatóként került az *Alföldi András* professzor által vezetett Érem- és Régiségtani Intézetbe. 1939 tavaszán görögországi tanulmányúton vett részt, ahol elsősorban a bizánci kerámiát tanulmányozta. A közelgő háborús események miatt azonban – Görögországban nem maradhatott – hamarosan megváltoztatta kutatási témáját: 1939 második felében kezdte el a pannoniai római kori temetkezések tanulmányozását. Kutatásának első eredményeit 1943-ban publikálta az „Archaeológiai Értesítőben".

Időközben – 1941-ben – a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Osztályán megkezdte egyéves gyakornoki munkáját, majd a következő évben a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségéhez került havi díjas tisztviselőnek. 1943 őszén már doktori szigorlatára készült, amikoris katonai szolgálatra hívták be. Részt vett az ojtozi (Erdély, ma: Románia) harcokban. Doktori szigorlatát végül is – betegszabadságát kihasználandó – 1944 végén tette le „summa cum laude" minősítéssel. Ezzel csaknem egyidőben – továbbra is sorköteles katonaként – Jutasra (Veszprém megye) került, a második tiszti tanfolyam elvégzésére. Innen 1945 januárjában századát a már szovjet csapatok által körülzárt Poznanba (Lengyelország) vezénylik. 1945. február 5-én századával együtt Sági is hadifogságba esett. Hadifogolyként egy Leningrád környéki legénységi fogolytáborba került, ahol társaival együtt a szovjetunióbeli táborokra jellemző és közismert, nyomorúságos körülmények között élt és dolgozott. De Sági nemcsak a foglyok szokásos nehéz fizikai munkáját végezte, hanem társai körében népraj-

Sági József tervei

SÁGI JÓZSEF TERVEI SZERINT KÉSZÜLT AZ ÉGŐ ARANY PRESSZÓ

Délmagyarország / Szeged /
1974. jún. 16.

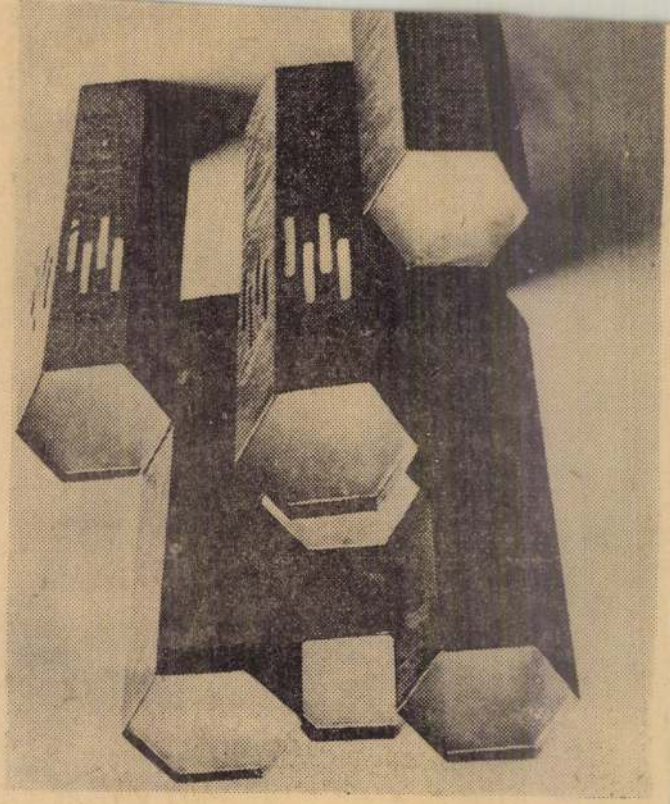

VILÁGÍTÓTESTEK A ROYAL BÁRJÁBAN.
TERVEZŐ BELÓ PÁL

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Sági József tervező

1974 JUN 16
Délmagyarország (Szeged)

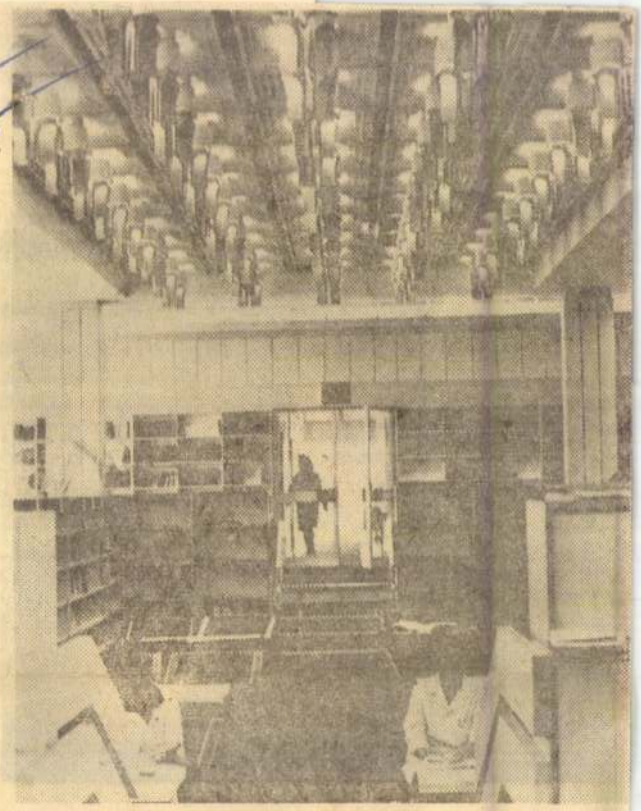

SÁGI JÓZSEF TERVE: A BIOLÓGIAI KÖZPONT KÖNYVTÁRA

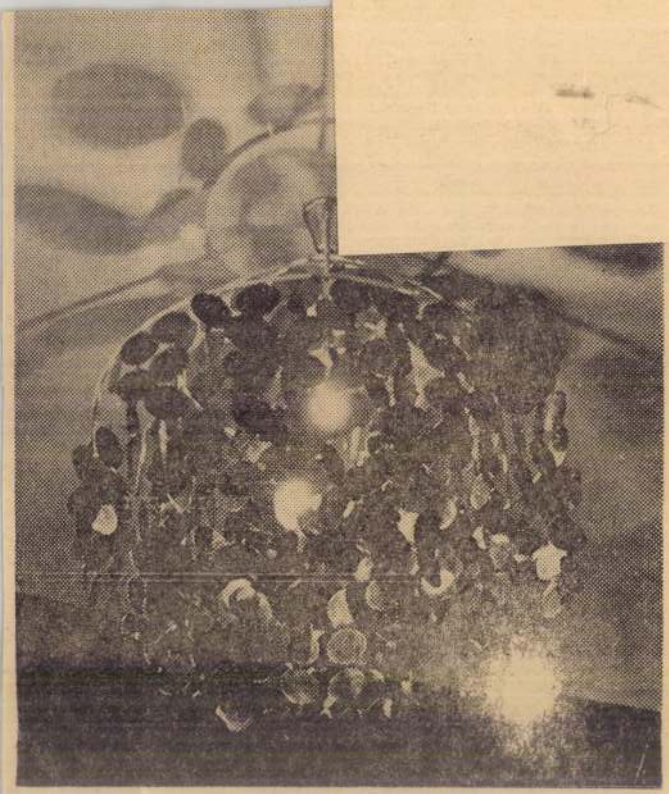

SÁGI JÓZSEF VILÁGÍTÓTESTE AZ ÉGŐ ARANYBAN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 1 0
Valóság

Sági István

1021

Sági István: Jég-ábra

őtt belépnék az olvasóval az Eaton Avenue
ál a műnél, amely elegendő volt ahhoz, hog
írója annak idején megállapította — „felmé
nk művészettörténeti szemléletére". Talá
nre hivatkozom. Egy könyv írásához adato
zembe (a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
anyaggyűjtő politikája jóvoltából) az 19
e *Painting and its Social Background* című
nomra, mint amikor diák koromban elős
aihoz. Az ragadott meg mindenekelőtt, aho
zését összekapcsolta gazdasági, társadalmi és politikai hatóerők érvényesülé-
udományos, vallási, filozófiai eszmék az irodalmi és egyéb művészeti irány-
entkezésével. Ehhez a történelem átfogó, „panorámikus" szemlélete — s
or az apró részletek kifejtésére, a kiemelkedő *chef d'oeuvre*-ök mögött
ló „kisebb remekművek"-nek a kor képébe való beillesztésére való hajlam és
árul. Mindezt pedig a vizuális szépség iránti mély és ellenállhatatlan erejű
y hatja át, ötvözi egységbe. Páratlan mű. És mégis: magyarul nem jelent
a sem.

trilógia első kötete lett volna...) „Több, mint két évtizeden át gyűjtötte az
*Firenzei festészet*hez — mondja Evelyn Antal —, de szerzői szándéka messze
a a megjelent kötet kereteit. Egy trilógiát akart létrehozni: annak három
nyomon követte volna a firenzei festészet kibontakozását a korai kezdetek-
n a Nagyhercegség koráig. Mivel a legapróbb részleteknek is igen nagy jelen-
lajdonított, az adatokért beutazta szinte az egész világot (hiszen a remek-
em is beszélve a kisebb művekről, szétszóródtak az öt kontinens múzeumai-
osszú, aprólékos munka eredményeképpen össze is gyűlt az egész anyag.
ben, sőt részben kézirat formájában is, a második és a harmadik kötet is,
dani szokták, összeállt."

számíthatunk tehát, hogy — az elmúlt években megjelent posztomusz
hasonlóan — a trilógia hiányzó második és harmadik kötete is napvilágot
kára?

. A második és a harmadik kötet aligha fog megjelenni. Bár az anyag,
tettem, együtt van, a lényeg, sajnos, hiányzik. Bármennyire ismeri is valaki

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Sági István

1971 DEC 19

1021

Sági István — Kislány, babával

Korszerűsítik a diákotthont

Mintegy ötvenezer forintos költséggel modern, fotocellás automata olajégő berendezést szerelnek fel Tótkomlóson az általános iskolai diákotthonban. Szokolai Sándor középiskolai tanár, az ismert festőművész, a kollégium új igazgatója elmondotta, hogy az új berendezés lehetővé teszi azt, hogy a diákotthonban korszerű, villanyboylerrel ellátott fürdőszobákat alakítsanak ki és új konyhát létesítsenek. A 100 kis tanyai gyermek otthonát ugyanakkor a képzőművészre való ízléssel teszi esztétikusabbá és kényelmesebbé.

Tótkomlós környékén különben a körzetesítés utolsó stádiumában vannak. Az utóbbi években tömegesen szüntek meg a község határában a tanyai iskolák, melyeknek tanulói ma már a jól felszerelt diákotthonban laknak és az osztott tótkomlósi általános iskolában tanulnak. Jövőre a pusztaszöllősi tanyai iskolát körzetesítik, és annak 22 tanulója is a diákotthonban nyer elhelyezést.

Különvonat nőnapra

A IBUSZ és az SZMT az országban egyedülálló kezdeményezéssel lepte meg a szakszervezeti aktívákat. Március 8., a Nemzetközi nőnap alkalmából ötnapos jutalomkirándulást szer-

Húsz éve önálló k

Örménykút területileg valamikor Szarvashoz tartozott. Csak 1952. január 1-én vált önálló községgé. Később, 1969. április 1-én kettévált az északi rész maradt Örménykút, a déli a Kardos nevet kapta.

Hogy az Örménykút elnevezés honnan származik, azt nem tudnám megmondani, mert örmény nincs a községben, a központban levő kút pedig alig ad vizet. Ezt a kutat 1951-ben fúrták és kezd egyre inkább kimerülni.

A községközpont egyelőre még nem jelenti azt, hogy ott valami igazi települést talál az ember. Az 1396 lakosból — ahogy ezt Tusják Mihály tanácselnöktől megtudom — az idén tavasszal száznál alig valamivel többen laktak itt és azóta nem sokat nőtt a számuk. A lakosság csaknem 9? százaléka tanyán él, nagyrészük hét dűlő mentén. A központban azonban modern családi házak sorakoznak egymás mellett és természetesen ott található a tanácsháza, az iskola, a kultúrház. Templom nincs, kocsma kettő van. A települést kövesút szeli át ,amely északra a Szarvasról Mezőberénybe, délre a Szarvasról Békéscsabára vezető útba torkollik.

Örménykút területe nagy kiterjedésű. Aki a Petőfi Tsz majorjából a Béke Tsz majorjába el akar jutni, annak mintegy 9 kilométert kell megtennie. A kettő között van a Szarvasi Állami Gazdaság egyik kerülete.

Más a „szomszéd" fogalma

Ilyen bevezetés után az olva-

arra kell figyelr
gyázzanak, amik
úttesten, hanem
hogy igyekezzen
tétedés előtt érj

Az örménykút
hez szoktak ho
ben talán nem
toztatni rajta. I
bek, akik a se
hizlalásból, vala
nevelésből évr
családi bevételre
Ők anyagilag it
biztonságban. D
akik az általán
jezése után tová
egy kicsit jobba
nek a világgal,
nem kívánkozna
kor módjuk nyíl
központjában
vagy elmennek
Főként Szarva
Csabacsűdre,
vissza is járnak

Azért nem sza
ni, hogy a tan
mar vége szaka
nem is épülnek
lassan tünedezn
szórt tanyák, a
pedig sok kö
megoldását köv
tanácstól.

A község a gondol

Brusznyiczki
párt községi cs
titkárával, Tusj
nácselnökkel é
vb-titkárral bes
ség gondjairól.
nak egy új kút

BÉKÉS MEG

A MEGYEI PÁRTBIZOTTSÁG ÉS A MEGYEI TANÁC

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsabán

Ködszitálás, eső

Várható időjárás ma estig: Erősen felhős, párás, ködös idő, többfelé kisebb esővel, ködszitálással. Éjszaka gyenge, napközben mérsékelt déli szél. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet mínusz 2 —plusz 3, legmagasabb nappali hőmérséklet 0—plusz 5 fok között.

— BETILTOTTÁK A BÚCSÚCSÓKOT a kairói Al Akhbar szerint a kairói nemzetközi repülőtéren. Az indoklás: a vámhivatal előtti forró búcsúzkodás akadályozza a forgalmat és bosszantja azokat, akiktől senki sem vesz búcsút. Nem vonatkozik a tilalom az érkezők csókkal köszöntésére, mivel a hatóságok szerint ez utóbbi nem tekinthető forgalmi akadálynak.

Ápolónői t

Békéscsabán é
működik a Vörösk
zésében 5+1-es egészségi osztály. Az ápolónői hivatás iránt megyei vezetősége kéthetes tanfolyamot szervezett Gyulán, az ápolónőképző intézetben. A tanfolyamra Békéscsabáról és Orosházáról összesen 13 tanuló jelentkezett, akik a két hét alatt értékes ismereteket szereztek az ápolónői munkáról. A vizsgán kivétel nélkül mind sikeresen szerepeltek, az itt tanultakat a későbbiek során nemcsak az iskolai tanulmányaikban, hanem a gyakorlatban is hasznosítani tudják.

— HITEL NÉLKÜL GAZDÁLKODTAK az elmúlt évben megyénk sütőipari vállalatai. Tizenötmillió forint tiszta bevétel-növekedést értek el, lényegében a munka termelékenységének növelésével úgy, hogy 3 millió forinttal csökkentették az állami támogatás igénybevételét.

— EDDIG ISMERETLEN ÁSVÁNYT fedeztek fel a NASA által rendelkezésükre bocsátott hold-kőzet darabok között a Heidelbergi Max Planck Atomfizikai Kutatóintézet tudósai. Az új ásvány enyhén mágneses tulajdonságú, összetételében réz és ólom szerepel. Neve a tervek szerint „tranquility" (nyugalom) lesz a nyugalom tengere után, ahol a kőzetet az Apollo—11 utasai találták.

Mai névnap: Lóránd

A név az ógermán Roland névből származik, melyben a „hruod", „dicsőség"-et, a másik szó pedig a mai német nyelv „land" szava után „ország"-ot jelent. Így a név viselője olyan ember lenne, aki dicsőséget hoz országára, hazájára. A név első mássalhangzóját aztán a magyaros hangzás miatt felcserélték, utolsó hangzója viszont többször változott, még a tavalyi naptárakban is Lóránt ként szerepel a név. Családnévként „Lorántffy" lett belőle, történelmünkből I. Rákóczi György erdélyi fejedelem Lorántffy Zsuzsánna nevű felesége ismert.

Köszönet a pedagógusoknak

Mint már lapunkban hírt adtunk róla, jóval a tegnapi, január 14-i határidő előtt befejeződött megyénkben a népszámlálás. Ma már ismét az iskolai katedrák várják azt a 2200 pedagógust, akik a tanítási szünet alatti pihenőnapjaikat áldozták fel, és sorra járták a városok és községek lakóházait, az eldugott tanyákat, településeket. Áldozatkészen róták a dűlőutakat hóban, sárban, s munkájuk nyomán most már csak az adatok összesítése van hátra.

A Megyei Statisztikai Hivatal köszönetet mond mindazoknak, akik a népszámlálásban részt vettek, a számlálóbiztosoknak, a felülvizsgálóknak, a tanácsi dolgozóknak és mindenkinek, aki ebben az országos mozgalomban tevékenykedett.

Évforduló

Százhúsz éve, 1850. január 15-én született Mihail Eminescu, az észak-moldvai Botosaniban, részben szerb, részben orosz eredetű paraszti ősöket számon tartó, és csak nemrég kisnemességet szerzett családból. Fiatalon évekig vándorol, mindennel próbálkozik, egy vidéki színtársulatnál súgóként is működik. Aztán Bécsbe kerül, s az egyetem „rendkívüli hallgatójaként" filozófiával, hindu bölcselettel ismerkedik, de leckekönyve tanúsága szerint jogi és orvostudományi előadásokat is hallgatott.

Eminescu, aki fiatalon a románok legnagyobb költője lett, de akinek életében csak egyetlen verskötete jelent meg, ismerte a szocialista ideológiát, olvasta az utopista szocialistákat, sőt Marxot is. Élesen bírálta kora román társadalmát; mindenekelőtt az úgynevezett „fölülhelyezett réteget". Tiltakozott a munkásosztály nyomorult helyzete ellen. Az elnyomottakkal való együttérzését táplálta a munka megbecsülése. Ezt így fejezte ki: „Az új világ törvénye a munka".

— ÜLÉST TARTOTT a Szeghalmi Nagyközségi Tanács Végrehajtó Bizottsága tegnap, január 14-én. Az ülés első napirendi pontjaként a járási könyvtár tevékenységéről tárgyaltak, majd Szívós Lajos vb-elnökhelyettes a személyi földhasználat felülvizsgálásáról adott tájékoztatást.

Egy pillanatra

Angliában új börtön nyílt,
összkomfortos — mint
[olvasom,
szőnyeg, függöny a cellákban
és rács sem lesz az ablakon.

Valóságos üdülője
lesz ez sok jövendő rabnak,
érdekelne: Majd kimenőt
és fizetést mennyit kapnak?
— o —

— KISIKLOTT EGY SZEMÉLYVONAT a brazíliai Campine Grande közelében. A hatalmas sebességgel az országútra rohanó szerelvény az árokba taszított három gépkocsit. Az első jelentések szerint a szerencsétlenségnek 17 halottja és legalább 60 sérültje van.

A GYULAI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
azonnali belépéssel felvesz építőiparban jártas

munkaügyi előadót,
teljesítményelszámolót,
épület villanyszerelési szakmunkást

gyulai munkahelyre.
Üzemi étkezés van.
Vidékieknek útiköltséget térítünk.
Fizetés: megállapodás szerint. Jelentkezés személyesen vagy írásban a vállalat főkönyvelőjénél, Gyula, Hajnal u. 3 szám alatt.
97496

gyelete

ÖTÉVI SZABADSÁGVESZTÉSRE ÍTÉLTÉK A MOHAI VÁLTÓKEZELŐT

Foglalkozás körében elkövetett, halált okozó gondatlan veszélyeztetés, valamint a társadalmi tulajdonban különösen nagy kárt okozó, gondatlan rongálás miatt a Székesfehérvári megyei Bíróság ötévi szabadságvesztésre ítélte Szili József 42 éves MÁV váltókezelőt, aki 1969. október 14-én Mohán helytelen váltóállítással vasúti karambolt idézett elő és négy vasutastársa halálát okozta.

ÚJ ORVOSI RENDELŐ NYÍLT BÉKÉSCSABÁN

Tegnap reggel 7 órakor megnyílt az az új orvosirendelő, melyet a lakosság kívánságára a Békéscsabai Városi Tanács az Áchim L. András Lakótelepen

Kulturális élet Szeghalmon

(Tudósítónktól)

A színházi kultúra terjesztése érdekében sokat tesz Szeghalmon a községi népművelési tanács Munkájának egyik eredménye az, hogy míg az 1967—68-as népművelési évadban 127 bérletes látogatta a megyei Jókai Színház előadásait, addig az elmúlt évben ez a szám 225-re emelkedett.

Az ifjúság zenei műveltségének fejlesztése érdekében szervezték a nagy sikerű Ifjú Zenebarátok Hangversenysorozatát. E rendezvényeken előadásonként 350—380 fiatal vesz részt.

N. J.

1970 JAN 15

A ragyogó őszi szereplés hozta meg az NB I. kilencedik helyét

Szóban, rajzban a Bcs. Kötött kézilabdásairól

Szabó Károlyné

Orvos Judit

Ilyés Mária

Szegedi Istvánné

Kékesi Lászlóné

Darabos Mária

Tímár Lászlóné

Vaszkó Mária

Zahorán Györgyné

Kovács Györgyné

Tóth Erzsébet

Bodó Jánosné

(Sági István rajza)

Megyénk egyetlen NB I-es csapata, a Bcs. Kötöttárugyár női kézilabdásai második évüket zárták a legjobbak között. Amíg 1968-ban 15 ponttal a 12., addig tavaly 20 pontjukkal 9. helyen végeztek. A csapat sikerének titka: ugrásszerűen javult a védőjáték, a lányok megfelelő rutint szereztek, feljöttek a fiatalok s a taktikai fegyelem betartása terén sokat fejlődtek. A sportszerűségi versenyben 14 csapat között az 5. helyen végeztek, s az FTC, a Veszprém, a Bp. Vasas, a Pécsi Bányász után a legkevesebb gólt kapták. Támadójátékuk azonban — bár 202 gólt lőttek — további javulásra szorul.

A gárda az őszi fordulóban nagyszerűen szerepelt, emlékezetes mérkőzésen győzte le a Bakony Vasast, idegenben verte az OGSC-t, pontot szerzett Ózdon, Tatabányán, Csepelen. Emellett megnyerték a Népújság Kupát, a szentesi Felszabadulási, a vásárhelyi Alföld és a szarvasi November 7 Kupát. Sikerrel szerepeltek a Zalgiris Vilnius ellen, s három mérkőzést nyertek Aradon.

A legjobb egyéni teljesítményt *Szabóné, Kékesiné Tímár Márta, Darabos, Szegediné, Ilyés* nyújtotta, de szépen fejlődött *Kovácsné* és *Vaszkó* is. A góllövőlista a következőképpen fest: *Darabos 53, Szegediné 50, Ilyés 45, Kovácsné 16, Kékesiné, Vaszkó 11—11, Tímárné Ancsin Judit 9, Tóth 4, Zahoránné Rácz Margit 3 gólt szerzett.*

Az NB I. 9. helyének elérése — ragyogó fegyvertény. Ezt az eredményt azonban nem adták ingyen! Az év 365 napjából a textiles lányok 207-et edzéssel, 56-ot mérkőzéssel töltöttek el, nem beszélve az utazásokról...

Éppen ezért megérdemelték azt a támogatást, amelyet korábban kaptak a gyártól, s amelyet a jövőben fokozni fog a vállalat és a megyei, városi TS. Bízunk abban, hogy a Bcs. Kötöttárugyár női kézilabda-csapata — bár egy-két játékos visszavonult — az 1970-es bajnoki évben is biztosítja helyét a legjobb magyar csapatok között, s az elmúlt esztendőben megszerzett jó hírét — tovább üregbíti!

Jó szándék

Három okot nevezett meg a pénzügyminiszter, ami lehetővé tette a megállapodást a Nemzetközi Valutaalappal. A csütörtöki rádiós Esti Krónikában elhangzottak szerint ezek közül kettő a jó szándékkal fügött össze. Szabó Iván *a társadalombiztosítási önkormányzatok magatartását minősítette ekként, s szót ejtett még kölcsönös jó szándékról is.*

Mivel az elmúlt három-négy évben nem sűrűn (szinte egyáltalán nem) hallhattuk ezt a szót, szinte gyökeret vertem a rádió előtt. Elsőként a megdöbbenés miatt. A tavaszi tb-önkormányzati választások kampányát végigkísérve nem gondoltuk volna, hogy fél év is alig telik el, s máris ilyen minősítést hallunk egy kormánytag szájából. (Igaz, abban sem lehettünk biztosak, hogy ilyen nemesnek tűnő magatartásra lesznek képesek a tb-önkormányzatok, ha megismerik, milyen örökség jut nekik, s rajtuk keresztül nekünk, járulékfizetőknek is.) De elérkezett ez az idő is, a jó szándék lám megvan. Hogy ebből majd milyen következmények gondolkodtatnak el bennünket, az más kérdés.

A pokolba vezető út is jó szándékkal van kikövezve – jut eszembe az ide nem illő gondolat, ott a rádió előtt legyökerezve, de azonnal el is hessegetem. Hiszen csak pár órája hallottam a népjólét letéteményesének tekintett minisztérium válságkezelésért felelős főtisztviselőjétől: az elmúlt három év a magyar vidék sikertörténete. Sőt: Európa legdinamikusabban fejlődő térségét jelentik a magyar falvak. Tudtam ott, akkor, Balatonfűzfőn is, hogy nem szabad a megyénk nyugati szélén fekvő, vagy éppen a Bakony rengetegében rejtőző községekre gondolnom. Ők nyilván a kivételt jelentik a sikertörténetben többségében inaktív (önálló jövedelemmel nem rendelkező idős és gyermekkorú), illetve munkanélküli lakosságukkal. Hogy az egyetlen munkalehetőséget jelentő tsz, bánya megszűnése az ellehetetlenüléssel egyenlő számukra? Szinte hallom a választ: farmergazdaság, válságkezelő programok. Ha ezek jelentik a megoldást, akkor vajon a három éve szarvasmarha-tenyésztésre vállalkozó, az állatok számára a takarmányt is jórészt maga termelő gazda vajon miért adta el mára csaknem az összes jószágot? Vagy mi az oka annak, hogy a bakonyi, egymástól alig néhány kilométerre lévő falvak közül csak egy-kettő jutott a válság sújtotta térségeknek szánt támogatáshoz, miközben a baj mindegyiküknél egyformán kopogtatott?

A népjólétért, illetve a válságkezelésért felelős tisztviselő persze tudta, mi a gyógyír. A közmunkát, vagy az iskolai takarítói, konyhai mosogatói állást el nem fogadó munkanélküliektől meg kell vonni a jövedelempótló támogatást. Egyébként is furcsa – mondta –, hogy az önkormányzatok többsége a járadékban már nem részesülőknek az idei felülvizsgálat során általában a támogatás maximumát határozta meg. Azaz 5160 forintot! Próbáljon megélni belőle – mondaná a szociális demagógia átkával terhelt –, de hagyjuk ezt. Hiszen az e célra szánt költségvetési keret szűkösen lesz elegendő ebben az évben. Annyival többen szorulnak ugyanis rá a számítottnál.

Köztük természetesen olyanok is, akik a korábban létező büntetőjogi kategóriának, a közveszélyes munkakerülő minősítésnek felelnek meg inkább. Velük szemben határozottan fellépni miként lehet? Ha megvonják ezt a kis pénzt is, vajon nem számunkra lesz-e rosszabb a következmény?

Én abban bízom, ők vannak kevesebben, s azok többen, akik szeretnének dolgozni, lehetőleg régi – ma már nem keresett – szakmájukban, de nem tudnak alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez. Esetükben a vak jó szándékot tételezem fel, mely nem számol a következményekkel.

Ezután már csak a tanulság levonása következik – miként ígértem az írás közben éppen vacsorázó tízéves fiamnak. (Aki az öltözőbeli sportcipő eltűnését, majd egy szekrényből való előkerülését úgy kommentálta: az a fiú azért tette oda, nehogy ellopják a cipőt.) A tízéves még bizakodó, mindenkiről a jót tételezi fel. Hagyjam, hagyhatom-e ebben a hitben?

Horváth Éva

Az ÁV Rt. gyorsít

Az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság (ÁV Rt.) 100 millió dollár értékű hitelt kíván felvenni külföldről az állami szuperholdinghoz tartozó vállalatok feljavítására. A kölcsönt nem egyetlen banktól, hanem erre a célra létrejött szindikátustól kívánja megszerezni. A lebonyolítással, illetve az ügylet megszervezésével már meg is bízott egy társaságot.

A szerződést az érintettek azonban még nem írták alá – válaszolta *Szekeres Szabolcs*, az ÁV Rt. elnök-vezérigazgatója az MTI kérdésére azon a sajtótájékoztatón, melyet pénteken tartottak az ÁV Rt. elmúlt üzleti évéről, illetve jövőbeni üzleti elképzeléseiről.

A hitelt a vállalatok feljavítására, reorganizációjára, termelési struktúrájuk megváltoztatására fordítják. Az elképzelések szerint már néhány hónapon belül 5–10 ilyen átstrukturált vállalat tartozik az ÁV Rt.-hez. Az ÁV Rt. felelős tulajdonosként kíván működni. Sem állami garanciát, sem állami támogatást nem kap tevékenysége során, így a hozzá tartozó vagyon osztalékából, illetőleg a privatizációs bevételekből gazdálkodhat. A privatizációt egyébként a jövőben szeretnék felgyorsítani.

Úgy vélik: tőkeerős stratégiai befektetőt csak akkor találnak, ha a jelenleginél nagyobb arányú tulajdonvásárlást tesznek lehetővé. Ezért már október elejére elkészül egy új lista.

Még az idén megkezdődik a vállalatok stratégiai elemzése. Első lépcsőben, várhatóan még októberben megvizsgálják az Ikarust, a Hungalut, a Mahartot, a Hungarocamiont, a Biogalt, a Richter Gedeon Gyógyszervegyészeti Rt.-t, a Borsodchemet, a TVK-t, a Hungária Biztosítót és az ÁB-Aegont, a Törökszentmiklósi Mezőgazdasági Rt.-t, valamint a Lajta-hansági Rt.-t.

A stratégiai tanulmányok elkészítését követően kategorizálják az összes vállalatot. A legjobb cégeket azonnal privatizálják, a legrosszabb cégeket gyorsan privatizálják vagy megkezdik a válságkezelést. A fejlődőképes cégeket átalakítják és úgy értékesítik. Mindeközben kezdik meg a bankszektor reformját.

Az ÁV Rt. az év végéig befejezi a vállalatok átalakítását – eddig 130 társaságot hozott létre a korábbi állami cégekből –, és ezt követően kerül sor a nagy kereskedelmi bankok helyzetének felülvizsgálatára, illetőleg a privatizációra.

Az ÁV Rt. 1996 végéig összes vagyonának közel felét kívánja magántulajdonba adni.

MAGYAR ÁLLAMKÖTVÉNY

Ogilvy & Mather

Sohasem volt tervezhetőbb

A Magyar Államkötvény ideális befektetés. A legkedvezőbb befektetési forma mindazoknak,
– akik megtakarításaik értékét utánjárás nélkül akarják növelni;
– akik rendszeres éves jövedelmet akarnak általa elérni;
– akik tőkét gyűjtenek, például gyermekeik taníttatásához, ingatlan vásárláshoz vagy vállalkozás beindításához.

Állami garancia

A kamatok kifizetéséért és a törlesztésért az állam teljeskörű garanciát vállal. Ha tehát nemcsak megfelelő kamatot vár, de a pénzét teljes biztonságban szeretné tudni, akkor az Ön befektetése a Magyar Államkötvény.

Az államkötvények kamatozása

Minden befektető megtalálhatja a számára legmegfelelőbb kamatozású államkötvényt. Egyes kibocsátásoknál mozgó kamatozású, ami azért kedvező, mert bármi történik a gazdaságban, a befektetőt nem érheti meglepetés, kötvényének kamata értékálló. Az államkötvények többsége fix kamatozású, ami azért előnyös, mert kiszámítható a befektetés jövedelme. Csökkenő kamatlábak mellett ez nyújtja a legelőnyösebb feltételeket a befektetőknek. Előre tervezhetünk, tudjuk, hogy mekkora haszonra tehetünk szert, ha államkötvényt vásárolunk.

Az államkötvény szabadon adható-vehető

A Magyar Államkötvény a futamidő alatt is adható-vehető. Természetesen az államkötvények hozama akkor a legkedvezőbb, ha a futamidő lejártáig benntartjuk pénzünket.

Az államkötvény biztonságos

Az államkötvényt nem kell hazavinni. Ingyenes értékpapírszámlán tarthatjuk anélkül, hogy elvesztés, lopás vagy megsemmisülés veszélye fenyegetne.

Hol kapható?

Államkötvényeket elsősorban a Magyar Nemzeti Bank Főpénztárában és megyei igazgatóságain vásárolhatunk, ahol készséggel válaszolnak valamennyi, a befektetéssel kapcsolatos kérdésre. Szívesen adnak tanácsot, hogy megtalálhassa az Ön számára legkedvezőbb, legjövedelmezőbb befektetést.

Amennyiben többet szeretne megtudni az Államkötvényről, töltse ki és adja fel a megadott címre ezt a kupont. Postafordultával elküldjük Önnek információs anyagunkat.

Név: □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

Lakáscím: □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

Postacímünk: O&M 1034 Budapest III., Szőlő utca 38–40. (21)

MAGA A BIZTONSÁG

Működőképesek az iskolák közalkalmazotti tanácsai

Könyvből is tájékozódhatnak

Mintegy 110 résztvevővel tegnap tanácskozást szervezett a Pedagógusok Szakszervezete Veszprém városi és körzeti bizottsága a májusban megválasztott közalkalmazotti tanácsok elnökeinek, tagjainak, a velük kapcsolatban álló intézményvezetőknek, valamint az együttműködő reprezentatív szakszervezet képviselőinek.

Előadó *dr. Selmeczíné dr. Csordás Mária*, a PSZ jogtanácsosa volt. A tanácskozáson tisztázták, melyek a közalkalmazotti tanácsot megillető munkavállalói részvételi jogok, s milyen jogok illetik meg a szakszervezetet, mint a munkavállalói érdekképviselet szervezetét. Számba vették a két szervezet működtetésének és együttműködésének feltételeit, a munkáltatóval való kapcsolattartás törvényi előírásait.

A Pedagógusok Szakszervezete kiskönyvtár sorozatában részletes írásos útmutatót is készített e témához.

Veszprém belvárosában épülő üzletházban emeleti 40 négyzetméteres, igényes helyiség üzletnek, illetve irodának

eladó, vagy bérelhető

Telefon: 88/325-243

(55863/1K)

Sági Sándor ferté

Kormánytervezet az új adósávokról

Tegnap a kormány elfogadta a jövő évi adósávok és az adózás rendje tervezetét.

A gyermekenkénti kedvezmény nem változik. Megadóztatják a természetbeni juttatásokat, ugyanakkor ezer helyett havi 1200-ig lesz adómentes az étkezési hozzájárulás.

Új elem az az elképzelés, hogy az összjövedelemből levonható lesz az 1994-től lakásvásárlásra, illetve -építésre felvett pénzintézeti hitel törlesztőrészlete, évi 50 ezer forintos mértékig. Jelentős változás, hogy a tandíjfizetés adózási ellentételezéseként a hallgató vagy közeli hozzátartozója csökkentheti az adóalapját a tandíj meghatározott összegével. Ami pedig a társasági adót érintő módosításokat illeti: az ÉT-megállapodás értelmében 36 százalékra csökken a társasági adó.

Az állam földtani, földtani-kutatási, valamint ásványvagyon-gazdálkodással összefüggő feladatainak ellátására a kormány létrehozta a Magyar Geológiai Szolgálatot – jelentette be a kabinet egy másik döntését ismertetve *Schmidt Péter* minisztériumi főosztályvezető. Elmondta, hogy az önálló feladat- és hatáskörrel rendelkező, az ipari tárca felügyelete alatt álló szolgálat a Központi Földtani Hivatal jogutódja lesz. A hivatal két intézete, a Magyar Állami Földtani Intézet és a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet a jövőben a szolgálat keretén belül, részben önálló kutatóintézetként működik tovább. A bányászattal kapcsolatos földtani hatósági jogosítványok a Magyar Bányászati Hivatalhoz kerülnek át.

A továbbiakban *Juhász Judit* szóvivő beszámolt arról, hogy a kormány elhatározta: a jövő évben meg kell kezdeni a közforgalmú tömegközlekedés elhasználódott, környezetszennyező és egyre drágábban üzemeltethető járműparkjának megújítását. (MTI)

A hír igaz, csak...

A Perr állja a sarat

– A Perr rendkívül veszélyes vegyszer. Nem bomlik, a talajba kerülve mérhetetlen károkat okoz – mondja egyik ismerősöm, aki megszállottja a környezetvédelemnek. Különösen érzékeny a vegyszerekre. S most itt van ez a PERR.

– A mosodákban használták – állítja. Újabban Pápán valaki jó pénzért eltünteti. A földbe ássa. Valóban, a megjelölt helyen, Pápa-Öreghegy Igal-pusztai részén ott áll az épület. Három lakat védi a bejáratot.

A Higiénia Szövetkezet elnöke, *Baboth István* – a vegytisztítók és a mosószalonok hozzá tartoznak – első pillanatra meglepődik a kérdésen: kit bíztak meg a vegyszer eltüntetésével?

– Honnét veszi ezt a képtelenséget? – kérdez vissza. – A közterület-felügyelet képviselőinek is elmondtam, mi nem tüntetjük el a vegyszert. Felhasználjuk a vegytisztítóinkban, itt Pápán és Ajkán. A zártláncú munka során úgynevezett Perr-sár keletkezik, ezt gyűjtjük össze és egy környezetvédelmi kft.-nek szállítjuk. Hogy ők mit csinálnak vele, azt nem tudom.

– *S az Igal-pusztai épület, az sem igaz?*

– De igen, de nem úgy, ahogy önnek előadták. Valóban mi béreljük, s ott tároljuk a Perr-sárt, az előírásokat betartva. A környezetvédelemtől és a tisztiorvosi szolgálattól van engedélyünk. Az épületbe idegen nem juthat be.

A Perr-sár útját nyomon követve Taksonyig jutottunk. A Biofeld Környezetvédelmi Kft. vezetője, *Dalmanné Vörös Erzsébet*.

– Az ön által említett Perr-sárt biológiai úton semlegesítjük. Ezt különböző adalékanyagokkal tudjuk elérni. Ezután szarvasmarhatrágyában érleljük egy évig. Tudniillik, míg maga a vegyszer valóban nem bomlik, de annak a sara már igen.

Szóval a Perr miatt nem lesz per. Egyébiránt a Higiéniának nemcsak a vegyszer megvétele kerül pénzbe, de a sár elszállításáért is fizet, tonnánként huszonkétezer forintot.

Németh Sándor

NAPRÓL NAPRA

Jeszenszky útja

Kegyeletes megemlékezéssel folytatódott *Jeszenszky Géza* romániai programja Marosvásárhelyen. A székelyföldi körút során a megemlékezés virágait helyezte el az 1989-es decemberi fordulat hőseinek emlékművénél, majd megkoszorúzta a székely vértanúk és a román nemzeti hősök emlékműveit.

Kormányváltás?

Az 1990-es rendszerváltó választások után '94-ben teljes biztonsággal kormányváltó választások lesznek. Elmaradását semmilyen politikai erő nem képes kiharcolni. E válaszokat teljesen egybehangzóan adta Tatabányán *Kuncze Gábor, Gál Zoltán és Deutsch Tamás.*

Energiagondok

November 15-ig közös munkabizottság tekinti át a jövő évi energetikai szénátvétel kérdéseit és javaslatot tesz mind a mennyiségre, mind pedig az árra – mondta *Schalkhammer Antal*, a Bányaipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének elnöke a kormány–BDSZSZ találkozó után. (MTI)

Autók randevúja

Veszprém belvárosában mától két napon át igazi fesztiválhangulat uralkodik.

A Skála Áruház parkolójában és a Lovassy gimnázium pályáján a hazánkban kapható szinte valamennyi autótípus látható, továbbá márkás motorok, teherautók, kiegészítő berendezések szerepelnek a kínálatban. A kiállítók valódi vásárnak tekintik ezt a veszprémi alkalmat, hiszen szinte valamennyien különleges ajánlatokkal, kedvezményekkel, extra felszerelésekkel várják az érdeklődőket.

A csillogó autó- és motorcsodák mellett a kiállítás vendégeit a folyamatosan zajló műsorok is szórakoztatják. Érdemes tehát ellátogatni a helyszínre, ahol a szerencsések tombolán is nyerhetnek.

Jövő szombaton

Országos rocky-kupa

Éppen egy éve, hogy megrendezték az első veszprémi rock and roll fesztivált. Akkor elhangzott: hagyományteremtésnek szánják az eseményt, rangos hazai, esetleg külföldi vendégekkel, versenyzőkkel.

Nos, az elképzelés valóra vált, hiszen a jövő hét végén, szombaton a Vetési gimnázium sportcsarnokában ismét várják a rock and roll szerelmeseit és mindazokat, akik egy kellemes délutánt kívánnak tölteni jó zene és mozgalmas látnivalók társaságában.

Mint *Szakál Attilától*, a megyei rock and roll szövetség elnökétől megtudtuk, a veszprémi országos kupára elfogadta a meghívást hazánk szinte valamennyi versenycsapata. Természetesen itt lesznek a „hazai" résztvevők is: a Ki mit tud? elődöntőjében is szereplő veszprémiek, a herendi, ajkai, pápai táncosok. Minden esély megvan tehát arra, hogy a tavalyihoz hasonló színvonalas eseményt lássanak az érdeklődők.

Balatoni festő tárlata a veszprémi Hemóban

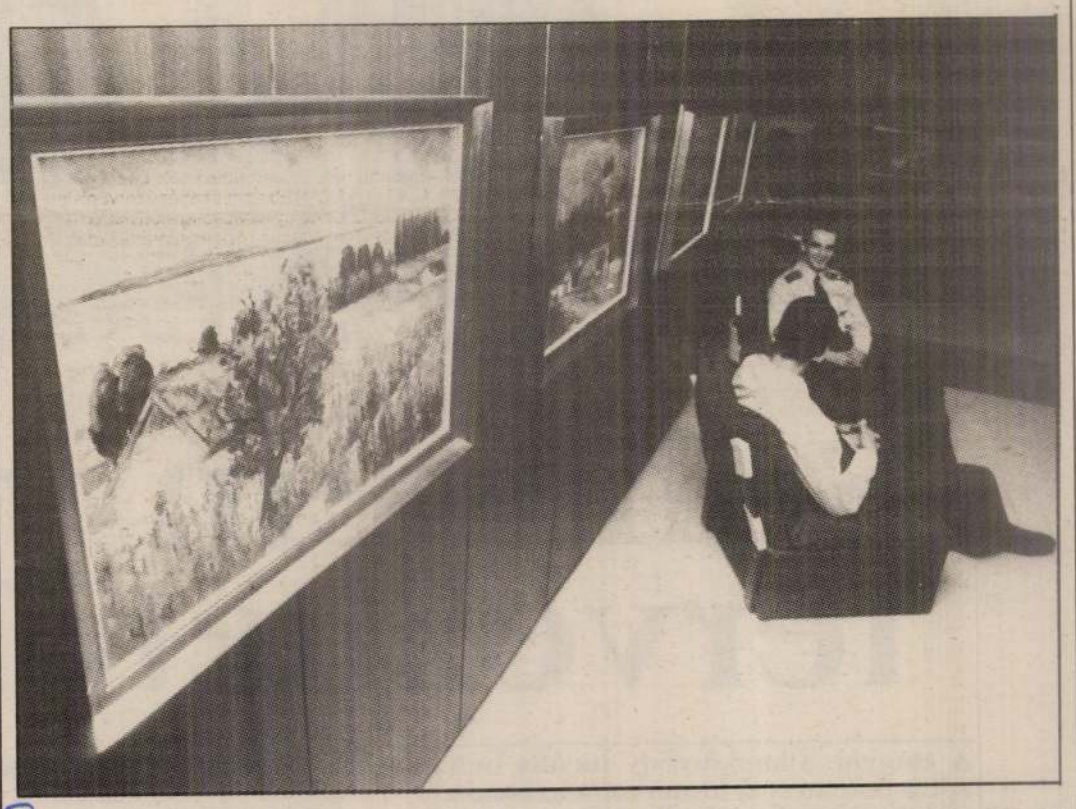

Szerdától október 5-ig tekinthető meg a veszprémi helyőrségi klubban – népszerű nevén a Hemóban – Sági Sándor, Balatonalmádiban élő festőművész tárlata. A kiállítást **Heitler László** *festő, művészeti író nyitotta meg*

Fotó: Áfrány

Felelőtlen riogatók

A tegnapi nap sok apróbb balesetet hozott, a mentők dél körül alig tudtak megbirkózni az eseményekkel. Csót belterületén gyalogost gázoltak, aki nyolc napon túl gyógyuló sérülést szenvedett. Több városban történt koccanásos baleset, és pont ekkor különbözött össze két atyafi Ötvöspusztán, aminek késelés lett a vége.

Ezeknek a baleseteknek az ellátása csaknem veszélybe került amiatt, hogy a badacsonyi benzinkút térségéből súlyos közlekedési balesetet jelenetettek telefonon. Azt állították, hogy egy személygépkocsi és egy mikrobusz ütközött, négy súlyos sérült a roncsokba szorult. Rohant is a helyszínre három mentőautó, egy rendőrségi gépkocsi, két motoros járőr és egy tűzoltóautó. Baleset tegnap délben Badacsonyban nem történt. Közben meg máshol segítségre vártak...

Mi társai leszünk az üzleti életben

AZ ÖN ÉRDEKE AZ, HOGY REKLÁMJA A LEGTÖBB EMBERHEZ ELJUSSON

A naponta átlagosan **55** ezer példányban megjelenő Veszprém megyei napilapot,

A **NAPLÓ**-t átlagosan **200** ezren olvassák!

Az ön érdeke az, hogy a lehető legolcsóbban jusson el a legtöbb emberhez

Ezt nyújtjuk mi önnek

NAPLÓ hirdetésfelvétel:
NAPLÓ-REKLÁMIRODA, Veszprém, Szabadság tér 15.
Telefon: 06/88/327-444
Telefax: 06/88/327-077, 327-845

Telefonos apróhirdetés-felvétel:
06/88/321-872 (csak magántelefon-előfizetők részére)

Hirdetésfelvevő irodáink:
PÁPA, Kossuth u. 16., fotószalon
AJKA, Szabadság tér 5., fotószalon
TAPOLCA, Arany J. u. 1., tájékoztatási iroda
VÁRPALOTA, Táncsics M. u. 5., vegytisztító szalon
BALATONFÜRED, Kossuth u. 4., szolgáltatóház, valamint a takarékszövetkezetek helyi kirendeltségei

Hirdetésfelvétel: hétfőtől péntekig, 8–16 óráig

A JÓ HIRDETÉS BEHOZZA AZ ÁRÁT!

Mozgalmas, jól jövedelmező munkára várjuk lehetőleg

AGRÁR és KERTÉSZ végzettségű

munkatársak jelentkezését

Veszprém megye egész területéről

A részletes tájékoztató helyszíne:
HOTEL VESZPRÉM

Időpontja: szeptember 20., hétfő, 14 óra

(56570/1K)

Örvényes polgármestere tájékoztatja a szeptember 20-án sorra kerülő, kárpótlási árveréssel érintett személyeket, hogy az árverésre kijelölt területeket tévesen határozták meg, ténylegesen sokkal kisebb terület kerül árverésre

(56629/1H)

HYUNDAI-AKCIÓ!

A személygépkocsik teljes típusválasztéka

65 000 Ft-tal olcsóbban

megrendelhető, és színválasztással már két hét szállítási határidővel átvehető

Amíg a készlet tart!

AUTÓSUDVAR, VÁRPALOTA,
VESZPRÉMI ÚT 31.
Telefon:
06/60/396-258

(56731/1H)

Az ECHO PR Kft., az Országos Továbbképző és Taneszközfejlesztő Vállalat jogutódja (Veszprém, Victor H. u. 3.) az 1993/94-es oktatási évben

SZAKKÉPESÍTŐ TANFOLYAMOKAT INDÍT

VESZPRÉM, PÁPA és AJKA városokban

Szakképesítő tanfolyamaink:

- külkereskedelmi idegen nyelvű levelező (német vagy angol) gépírással és szövegszerkesztői ismeretekkel
- pénzügyi ügyintéző számítástechnikai könyvelési ismeretekkel
- képesített könyvelő számítástechnikai könyvelési ismeretekkel
- pénzügyi szakügyintéző számítástechnikai ismeretekkel és pénzügyi, bankszakmai nyelvoktatással (angol vagy német)
- számviteli szakügyintéző számítástechnikai ismeretekkel
- középfokú marketing-üzemgazdász számítástechnikai ismeretekkel és nyelvoktatással (angol vagy német)
- vállalkozások komplex ügyintézője (középfokú tb-ügyintéző és pénzügyi ügyintéző, gépírással, számítástechnikai ismeretekkel és nyelvoktatással (angol vagy német)
- titkársági asszisztens (számítógép-kezelői végzettség, gépírás, angol vagy német nyelv)
- alapfokú személyiszámítógép-kezelő
- középfokú személyi számítógép szoftver üzemeltető
- szerkesztett videófelvétel készítő

A tanfolyamokkal kapcsolatos valamennyi információt az ECHO PR Kft. székhelyén személyesen vagy a 06/88/324-752 és a 06/88/323-244-es telefonokon kaphatnak ügyfeleink

(56702/1H)

KÖZLEMÉNYEK

Bőrcipő és farmervásár reklámárón. Bőrcsizmák előszezoni árengedménnyel 2400–3200 Ft-ig, 18-án, szombaton Veszprémben, a Skála előtti cipőkereskedésnél. (56628/1K)

Német használt bútorok érkeztek (szoba-, konyhabútor, sarokgarnitúrák stb.) Papkeszi, Hársfa u. 42. Nyitva: 14–19 óráig. (56637/2K)

1993. szept. 25

Egy katonaköltő emlékezete

425 éve született Wathay Ferenc

Wathay Ferenc 1568. szeptember 24-én Nagyvágon látta meg a napvilágot. Élete kalandfilmbe illő történet. Katonacsaládban született, famíliájának szinte összes férfiúja végvári vitézként szolgált. Apja, Lőrinc Csesznek várának kapitánya volt. Az apa azonban hamarosan meghalt, édesanyja pedig deáki pályára szánta az ifjú Ferencet. Németújvárra, majd Sopronba küldte tanulni. Ő azonban összeveszett anyjával, mert mindenáron apja nyomdokaiba kívánt lépni. 1584-ben (16 éves korában!) már Tihany várában szolgált katonaként, 1585-ben apja egykori várában, Cseszneken katonáskodott. 1588-ban sebesült először súlyosabban, Tatán gyógyították. Felépülése után rövidesen Pápára került, önéletírásában a Palota, Veszprém, Tihany és Nagyvázsony környéki harcokról számol be, közben 1592-ben hadnaggyá nevezték ki. Pápán esett először fogságba. A dolog előzménye annyi, hogy a pápai vár mintegy 1500 francia (vallon) katonája – miután nem kapta meg zsoldját – 1600. június 1-jén egyszerűen lefegyverezte a vár német és magyar őrségét, tisztjeit (köztük Wathayt), pedig vasra verve börtönbe vetette, majd a várat pénzért felajánlotta a töröknek.

Június 20-án éjszaka Wathay Ferenc az illemhelyre kéretőzött. Leoldották egyik lábáról a vasat, majd egy vallon kíséretében a „kamoraszegre" ment. Ott aztán leütötte az őrt és kirohant az épületből. Az őr azonban magához tért és riasztotta az őrséget. Wathay az éjszaka sötétjében a Borsosgyőr felőli bástyáig jutott, itt azonban már minden irányból rohantak feléje. Nem tehetett mást, leugrott a bástyáról a vár árkába. A vallonok utána lőttek, két helyen is eltalálták, mégis fél lábán bilincscsel, csuromvizesen és sebesülten Marcaltőig ment, ott vágatta le a vasat.

A következő évben azonban már újra hadakozott. Szinte az egész évet táborban töltötte, majd szeptemberben Nádasdy Ferenc csapatában részt vett Székesfehérvár visszafoglalásában. 1602. február 17-én nősült másodszor (első felesége 10 havi házasság után meghalt), nőül vette Vághy Zsuzsannát. Nem sokáig érezhette az otthon melegét, mert hamarosan Székesfehérvár helyettes kapitányává nevezték ki. A törökök augusztus 12-én körülzárták a várat, majd 29-én elfoglalták azt. Wathay az ostrom során súlyosan sebesült, így ágyban fekve, betegen került török fogságba. Budára vitték, magas váltságdíjat remélve érte. Az összeg azonban olyan magas volt, hogy rokonsága nem tudta kiváltani. Útnak indították hát a birodalom belseje felé. 1603. május 4-én Belgrádnál láncát elmetszette és megszökött. Nem jutott messzire, a rácok újra elfogták és Temesvárra vitték. Július 10-én innen is megszökött, de a törökök megint elfogták Lippa környékén. Október 31-én csukódott be a konstantinápolyi Héttorony ajtaja Wathay Ferenc mögött. A deákos műveltség alapjait fiatalon elsajátító Wathay a rabság magányában nekilátott és megírta önéletrajzát. Írása kitűnően megírt rajzot nyújt koráról, saját megpróbáltatásai, kalandjai pedig izgalmas olvasmánnyá teszik. Irodalmi szemmel nézve azonban jelentősebbek versei. 28 énekből álló költői életművet hagyott hátra. E verseket – önéletírásával együtt – egy gondosan kiállított, saját vízfestményeivel díszített kéziratos kötetbe másolta, mely csodával határos módon fennmaradt. Wathayt a fogság tette költővé. A rabság nyomorúságából fakadt lírája a végvári katonaköltészet – Balassi hatását is mutató – értékes része. Mintha egy régi film peregne előttünk, úgy jeleníti meg verseiben a Sztambulban és más tengerparti városokban raboskodó magyarok szeme elé táruló tájat és a honvágyat. Ezt érezhette hatvan évvel korábban Török Bálint és több ezren mások:

„Ó jó Magyarország, édös jó társaság,
Vajon s mikor láthatlak
Kit jó szabadságért s egy szeginy árváért
Bizony igen óhajtalak..."
(Ázsiának földe)

Wathay Ferenc 1606-ban kiszabadult a Héttoronyból, valószínűleg kiváltották vagy kicserélték egy török fogollyal. Ezután egyetlen adat ismeretes róla: 1609-ben cseszneki várkapitánynak nevezték ki. Tehát a pennát ismét szablyára cserélte. További sorsa ismeretlen.

Vázsonyi Varga Béla

Domján Gábor két verse

Dalok egy mesejátékból

Poroszló is dalol

Talpig vasban,
becsületben térdig.
Nyakig a parancsban.
–Hé, poroszló! Hol
a poroszló? –kérdik.

Nyugalom. Kit utál, és
óhajt, és retteg a tömeg,
téged is vár:
a Testület.

Ha lopnál külföldi
fogkrémet, OTP-fiókba
ha betörsz, ha
tüsszentesz is vagy
ha mégsem, vigyázz,
fickó... fölébredünk!

Csak lendítem a lábamat,
a frász azonnal rád szakad.
Nem hallani hangod, szavad.
Összerogysz. Nyekk. Egy pillanat.
Azt se mondod: bántottalak.

Talpig vasban,
becsületben térdig.
Nyakig a parancsban.
– Hol a poroszló? – kérdik.

A jó alattvaló dala

Vagyok, ki másra nem való:
a jó alattvaló.
Ösztönzőm, édes Félelem,
nélküled mit ér az életem?

Hiába bármi értelem,
nem foghat ki e végzeten.
Végzet? Azt teszem, ami jó.
Alávaló egy alattvaló?

Belém ha rúgnak, élvezet.
Nem sminkelem a képemet,
az én mosolyom valódi:
lélekkel bírok csaholni!

Mint más a boldog hivatást,
gyakorlom én az alattvalást.
Így leszek egyszer, ó,
a legeslegjobb alattvaló!

A Balaton szerelmese

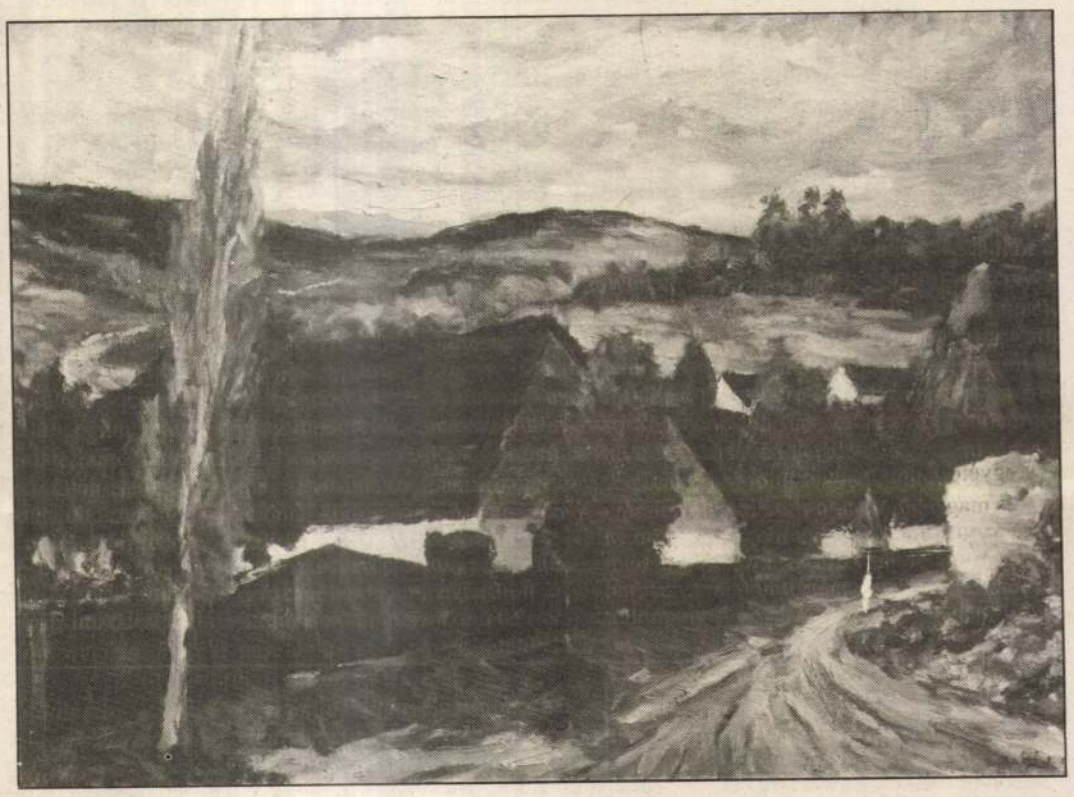

Balaton-felvidéki táj házakkal

Az impresszionisták gazdag színvilágát, a realisták gondolatteremtő, mély humanizmusát ötvözi alkotásaiban *Sági Sándor*.

Nem akar, s tán nem is tud elszakadni egykori mesterei – Koszta József, Boldizsár István, Edvi Illés Aladár – plántálta gyökerektől, az alföldi tájfestészet lángoló színgazdagságától, feszültségteremtő, de ugyanakkor harmonikus kompozíciókészségétől vagy a nagybányai iskola művészt, embert formáló gazdag hagyományaitól.

Mi az hát, ami tanítóitól mégis megkülönbözteti? Művészetével, festészetben tett hat évtizedes, olykor nagyon is göröngyös, kalandos utazásaival a balatoni tájakat, csendéleteket színesebben, mozgalmasabban örökíti meg a festészetében.

Csongrád szülöttje gazdag élményvilágot tudhat magáénak. S bár pátriájához kötődő kedélyvilága motiválta pályáját, művészetében kitárulkozó, ellentmondásoktól, feloldatlan kötöttségektől mentes, briliáns palettájú alkotóvá vált.

És a Balaton szerelmesévé. E sokat szidott és ugyanakkor hőn imádott magyar tengert oly szuggesztíven eleveníti meg műveiben, hogy a nézőnek el kell hinnie, nincs ennél szebb, gyönyörűbb tó sehol e földtekén. A kép ámulóját odavarázsolja a lankás Balaton-felvidéki szőlőhegyek szüretelői közé, a viharban hánykolódó vitorlásra, a nád szélében búvó halászladikba.

S a csendéletei, a napraforgó, a kardvirág, a dália a természet, s a fény-árnyék alkotta színtobzódást sugározzák értőnek és bámulónak.

Sági Sándor emberközelbe hozza mindazt, ami körülöttünk van, amiben élünk. Palettájának színei és mély humanizmusban gyökerező embersége, művészi hitvallása és tehetsége teszi érthetővé, élvezhetővé azt a gazdagságot, amit ugyancsak alkotó ember teremtett.

Kovácsi Miklós
művészeti író

(Október 5-ig látható a Balatonalmádiban élő és dolgozó festőművész kiállítása a veszprémi MH Helyőrségi Klubban.)

Nem vagyok egyedül

Nyolcadik éve laktam tömbházban, de egyetlen szomszédomat sem ismertem. Egyedül a feleségemmel voltam köszönő viszonyban, aki közvetlenül mellettem lakott egy szobában, s akivel az ebédnél néhány keresetlen szót váltottunk távirati stílusban. Egyébként ritkán találkoztunk, mert ő korán ment, én későn keltem, és különleges foglalkozásom többnyire a késő éjszakai órákra is lekötötte minden időmet. A hölgy viszont ez idő alatt mélyen aludt. Ismertem még futólag egy remek fiút, aki „Szervusz, papa" kiáltással, köszöntött, amikor megismert, de gyakran nem ismert meg, mert egy másik tömbházban lakott a nagyszüleinél, akik velem rokoni viszonyban voltak, mint fiam nagyszülei.

De, mondom, egyetlen szomszédomat sem ismertem. A délutánok fegyelmezett csöndjében néha megnyugtató döndülések jelezték, hogy nem vagyok egyedül. Közvetlen körülöttem élet mozog, tesz-vesz, és talán lüktet is...

A hosszú délutánok csöndje néha jóleső érzéssel töltött el, néha viszont feszengéssel. Vannak délutánok, amelyek pihentetnek, és vannak, melyek kergetnek bizonyos irány és cél felé. Ez a nyugtalanság csak azért ad erőt, hogy kimerítsen.

Egy ilyen délután váratlanul hangos kopácsolás, döngetés remegtette meg fejem fölött a mennyezetet. – Olyan ez a zaj – mondtam magamnak érzéketlenül –, mintha bontanák a plafont a fejem felett.

Végül is kiderült, hogy ez nem hasonlat volt, hanem maga a tény. Az egyik sarokban hullani kezdett a vakolat, aztán egy kis nyílás keletkezett, s láthatóvá vált egy fényes csákány le-lecsapó hegye.

Az ellenkező sarokba állva vártam meg a fejleményeket.

Egyre tágult a nyílás, majd amikor akkora lett, hogy egy ember átférjen rajta, két láb jelent meg, egyre lejjebb ereszkedett, majd hirtelen lehuppant szobámba egy férfi.

- Erőt, egészséget! – mondta, és vakolatos kezét a nadrágjába törölve felém nyújtotta. – Vedres vagyok. Itt lakom ön felett. Már bocsásson meg, hogy alkalmatlankodom, de itt az ideje, hogy megismerkedjünk egymással.

–Örvendek –mondtam. –Ez a 73-as lakás, s a bejárat itt van mindjárt az előszobaajtón.

–Nem jók a bejáratok –mondta a férfi –, a bejáratok mindig be vannak zárva. A bejáratokon nem lehet bemenni, a bejáratok nem is bejáratok, hanem kijáratok. Kimenni: egyszerű dolog. Bemenni –az a nehéz!

–Csak csengetni kell, uram –mondtam józanul.

– Áh, csengetni! – legyintett. – A csengők többnyire nem működnek. És hogy valaki gombnyomásra jöjjön ki, és gombnyomásra beengedjen... Már bocsássson meg... ez riasztó. Egyszerűbb dolog rést vágni.

Fölnéztem a lyukra, amin a szomszédom bejött, mert nem akart csengetni...

–Nem érzi jól magát? –kérdeztem.

– Dehogyisnem! Kitűnően érzem magam. Sőt remélem, az elkövetkező órákban még jobban fogom magam érezni az ön társaságában.

–És ezt miből tetszik gondolni?

– Abból, hogy beszélgetni fogunk. Nincs kellemesebb annál, mint amikor két értelmes ember kicseréli gondolatait.

–Ebben igaza van –tűnődtem el –hát akkor rajta!

Cseréljünk gondolatokat. Mire gondol ön most?

–Arra, hogy vajon mire gondol most ön?

–Én arra gondolok, hogy vajon milyen gondolatok vezették önt ide?

–Hogy megismerjem önt és a gondolatait.

–Helyes, de gondolom, ön gondolatokkal jött hozzám.

–Korántsem. Ezzel a csákánnyal jöttem.

Kezdett a beszélgetés kínossá válni. Képtelenek voltunk kitörni abból a bűvös körből, amely az eszmecsere kiindulópontja lett volna, ám nem vezetett sehova.

Az idő pedig telt, beszéltünk, de egyre inkább rá kellett jönnünk arra, hogy ez csak beszéd és nem beszélgetés. A feszengés fokozottabban merevített meg bennünket. Észleltem, hogy nemcsak én szeretnék mielőbb megszabadulni mennyezetből jött látogatómtól, de ő is keresi az utat visszafelé.

Egyszer aztán azt mondta:

– Nagyon örvendtem, nagyon örvendtem, nagyon kellemes volt. Én akkor megyek.

–Ugyan, hova siet? Maradjon még – s máris tereltem kifelé.

–Mennem kell –mondta ő. - Eltelt az idő. Merre is van a kijárat?

–Erre tessék, erre –és szívélyesen kifelé kormányoztam az előszobába.

A mennyezeten jött be, és az ajtón ment ki. Utána kétszer ráfordítottam a kulcsot.

A plafonon vágott rést azon a napon gondosan becementezte. Még a helye sem látszott.

Kvári Sinkó Zoltán

A látogató a játékszínben

Akták az íróasztal mögött. Régi, kopott lámpa. Írógép kopogása. Ki tudja, mit rejtegető aktatáska. Sötét. Félig leégett cigaretta, összehúzott szem. Zene. Halk monológba gyötört emlékezetes félórák – így kezdődik *Konrád György* A látogató című regényének színpadra vitt változata.

Az egyórás monodráma, melyet *Lang Rudolf* színész állított színpadra és maga is játssza, *Borby Gergely* a könyvből lerövidített szövegkönyve alapján, már Sepsiszentgyörgyön megél-te első bemutatóját.

Konrád György 36 évesen írta első regényét, mely azokban az években a legfeketébb könyvek közé tartozott. A '69-ben íródott mű modern elbeszélés, ami a mű, az író, a szerep és az alkotás közti kapcsolatokat, tereket feszeget és tágít. *A prózavershez közelítő, hömpölygő lírai sorok, impresszionista megfigyelések, elvont gondolati szférák tagolják a könyvet* – írja egy korabeli kritika.

Az „én-hős" elnyűtt, mogorva hivatalnok, csupán csak látogató a humánum oldalán. Látogató az idióta Ferikénél –fájdalmakkal, kételyekkel, gondolatokkal –idegenül. Az elbeszélés (és így a szinpadi mű is) igazi történet híján lelki etűdökből áll. A könyvben leírt világ mozgásképtelen, amit a tárgyak, bútorok estlegessége, a kapcsolatok lazulása, a töredezett tér, a feneketlen idő jelöl. Az előadás is szinte eszköztelen, lemeztelenített, cicoma nélküli monológ. *Kövi Szabolcs* zongorával és fuvolával írt líraian neurotikus zenéje remek, mely megidézi a regény harsány és iramló szavai mögötti suttogó hangokat.

Szent az, aki feltétel nélkül segít. A regényben a kurva, aki nem kérdez semmit csak cselekszik. Ő a szent, aki odaadja magát – írja Konrád könyvéről, mely a humanizálódás tiszta regénye. T., a hivatalnok tapasztal, ítél, elmélázik, idéz, elképed, gyötrődik, mégsem kiált megváltásért. E világban a kudarc abszolút érvényű. *Minden nép közül, az én népem adja a legtöbb öngyilkost. A legszabadabb eszerint. Szabadságát az alku és kisiklás angyalai fogják kézben. Ezer társam közül egy minden évben megpróbálja abbahagyni önmagát. Kit érdekel az az egy?!*

A manírokat nélkülöző, a regény tiszta szellemiségét visszaadni megpróbáló színielőadás bemutatója szeptember 27-én, hétfőn este hét órakor a veszprémi Játékszínben lesz. Az előadást követően Konrád György beszélget az érdeklődőkkel.

mt

Felvételi előkészítő

Ingyenes főiskolai-egyetemi felvételire előkészítő tanfolyam indul tapasztalt pedagógusok bevonásával a Munkásképviseleti Alapítvány gondozásában Veszprémben magyar, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia, Pápán matematika és történelem, Balatonfüreden matematika, magyar és történelem tantárgyakból.

A családokra nehezedő költségek mérséklése érdekében elsősorban a nehéz anyagi körülmények között élő családok gyermekeinek jelentkezését, érdeklődését várják. A tanfolyam 18 hetes, tantárgyanként heti három órában nyújt segítséget a felkészüléshez.

Jelentkezni október 5-ig lehet az MSZP megyei (Veszprém, Kossuth L. u. 10., 8201 Pf. 38.) és városi (Pápa, Szent István u. 12., 8501 Pf. 55. – Balatonfüred, Kéki u. 6., 8232 Pf. 81.) irodáiban.

A felkészítő tanfolyam szervezését a Magyar Hitelbank Rt., a Villányi úti Konferencia Központ és Szabadegyetem mellett a megyei és helyi társadalmi szervezetek, valamint magánszemélyek támogatják.

Ki mit tud: 7–4+ áfa

A pápai törpék nagyra nőttek

Jóval elmúlt már éjfél is, amikor a maratoni hosszúságúra nyúlott Ki mit tud? döntőjében a pápai törpék következtek.

Az álommal vívott közelharc „sebei" egy pillanat alatt eltűntek, és jót nevettem. Mit nevettem, röhögtem! Amit azok a fiúk csináltak! Akkor és most is, amikor a pápai polgármesteri hivatal esküvői termében már túljutottak a megilletődés percein. A tiszteletükre rendezett fogadáson elsőként az utolsó fogásnak estek. A somlói galuskának.

– Nehogy elegyék előlünk – mondja *Frankó Gábor*, miközben a kiskanalat nyalogatja drámai arccal.

–Ez most természetes mozdulat, vagy most is játszatok? – kérdezem, miközben felkapok egy adag édességet én is.

– Tudod, az élet az egészen más, mint a színpad – segíti ki barátját *Szabó Szilárd*, aki egyúttal a HRT vezetője is.

A protokoll szigorú szabályai szerint most a polgármesterre kell figyelnünk. *Kovács Zoltán* pezsgős köszöntője a város elismerését jelenti. Persze nemcsak szóban. Kemény ezresekben. A város százezer forinttal jutalmazta törpéit.

–Jól jön, van helye –böki ki *Szabó József* két falat és levegővétel között. –Lesz majd miből költenünk Bangkokban.

Hát legyen is, mert ha valakik, ők igazán megérdekmlik az elismerést. Hisz az az út, amit bejártak, nem igazán volt sima.

– Az 1988-as Ki mit tud?-ra jöttünk össze – magyarázza a kezdeteket Szabó Szilárd. Később ketten kiváltak a csoportból, de jöttek újak. Aztán az idei versenyen az lett, ami lett.

–Nagyra nőttetek, magas növésű törpék magasröptű humorral. Hogyan áll össze a műsorotok?

–Hogyan is? –fordul társaihoz –Azt hiszem, valahogy úgy, hogy valaki hoz egy ötletet, aztán közösen összeállítjuk. Az az igazság, sohasem véglegesen. Amikor a színpadról kinézünk, és kevésnek tűnik a tapsoló kéz, már tudjuk, valahol változtatni kell.

–Az előbb azt mondtad, más az élet és más a színpad.

–Hát persze –vág közbe. A színpadon komolyan kell venni a humort. Az életben? Nos, ott csak a humor segít.

–Hamarosan indultok a mesés kirándulásra. Ha lehetne, vinnél-e valakit magaddal?

–Igen, a feleségemet és a kislányomat. Ugyanis egyedül én vagyok családos a társaságban.

A törpék összeállnak a fotó kedvéért. Ki így, ki úgy próbálja hozni magát. *Csukárdi Sándor* fintorral oldja a pózkeresést.

–Így kell ezt csinálni –mondja fotós kollégámnak, s gyérülő hajára mutat.

Jót nevetünk. Aztán mindenki a terülj asztalkámhoz furakodik. Csak *Vincze Róbert* ül kísérője mellett.

– Te nem örülsz? – húzódok melléje.

– Dehogynem, talán nem látod. Persze az az igazság, egy kicsit izgulok az út miatt. Annyi oltást kell elviselnünk, hogy az már egy kicsit sok.

A város illetékesei súgják, kérdezzem meg, hogyan lesz tovább. Mi lesz a postai alkalmazottakkal, a vállalkozóval és a kft.-ben dolgozókkal?

– Hát, már most sok meghívást kaptunk: Talán profik leszünk? – néznek rám kérdőn. Pedig erre nem nekem kell válaszolni. Inkább nekik arra, hogy miért 7–4Törpe HRT a nevük.

– A törpét nem kell magyarázni, igaz?

Bólintok, –de a többit?

–H a humort, az R a részvétet, T a társaságot jelenti.

–No és ez az abszurd matematika, hisz öten vagytok.

–A különbözet az áfa.

No igen, hogy ez nekem nem jutott eszembe! Mindenesetre én is gratulálok a 7–4 Törpe HRT-nek, akik nem csinálnak politikai humort. Mert mint mondták, amire elkészülnének vele, már rég más a politika.

A fogadás véget ért. A törpék köszönik a segítő támogatást a Jókai Művelődési Központnak, a városnak és a megyének, mert mint kiderült, a megyei közgyűlés elnöke is várja őket. Beszélgetésre? Juttalmazásra?

Németh Sándor
Fotó: Andrónyi

Hős vagy áldozat?

Hadtörténészek Jány Gusztávról

***Mindig vajas kenyeret kért teával* – mondja róla *Kincses Zsófia*, egykori házvezetőnője. Manapság Siklóson él, ott kereste föl az Új Dunántúli Napló munkatársa.**

Az idős asszony kifejti vitéz *Jány Gusztáv* vezérezredesről, hogy nagyszerű ember volt, aki – mint mondja –szerfölött kedvesen fogadta a vendégeket, az ötszobás villa zöld szalonjában. Emlékezete szerint utoljára *Horthy Miklós* felesége ült a kanapén, amikor ugyanis a főméltóságú asszony hírét vette, hogy a frontra kiküldött főtiszt felesége búslakodik, nyomban fölkereste.

Igazándiból nem is érti a hajdani házvezetőnő, hogy a háború után miért jött haza a vezérezredes úr.

Én úgy gondolom –vonja le a következtetést a Baranyában élő matróna –, *hogy felelni akart a sok áldozatért.*

Miként vélekednek ugyanerről a hadtörténészek, akik hivatásszerűen foglalkoznak a Donkanyarban elpusztult Második Magyar Hadsereggel? És természetesen a hadsereg parancsnokával, Jány Gusztávval is, akinek a perújrafelvétele szeptember 27-én kezdődik a Legfelsőbb Bíróságon.

Nemeskürty István

A most hatvanhét éves hadtörténész és esszéista már 1968-ban könyvet írt az orosz hadszíntéren elpusztult magyar katonákról. A Requiem egy hadseregért csak évekkel később jelenhetett meg, akkor is jókora vihart kavart. A szerzőről, aki egyébként hadnagyként fejezte be a második világháborút, tudni érdemes, hogy katonatiszti családból származik és gyermekkorában személyesen ismerte Jány Gusztávot.

– Amikor élt még az édesapám, a Ludovikán harcászatot tanított. Nos, akkoriban Jány Gusztáv a Ludovika parancsnoka volt, apám baráti köréhez tartozott.

– Ma, 1993-ban hogyan vélekedik róla? Hősnek tartja-e vagy áldozatnak?

– Jány sorsa tipikusan magyar sors. Parancsnoki mulasztásai miatt felelőssé tehető a rábízott katonák pusztulásáért, de hogy 1945 után komédia keretében ítéljék halálra és agyon is lőjék, az ízléstelen volt.

–Ízléstelen? Furcsa kifejezés egy kivégzés, egy kivégzett esetében.

– Vállalom. A hadbíróság ugyanis sok mindent nem vett figyelembe. Jány vezérezredesnek például lelkifurdalása volt, ezért jött haza Bajorországból, a biztonságos hadifogságból. Az úriember vállalja tettének következményeit, ezt azonban nem méltányolta a bíróság. A közvéleménynek szüksége volt egy bűnbakra.

– Hősnek tartja tehát Jány Gusztávot vagy áldozatnak?

–Ha mindenáron ragaszkodik ezekhez a kategóriákhoz, akkor hibáztatom a Második Magyar Hadsereg pusztulásáért, a halálát azonban maga választotta. Ezért tartom tragikus hősnek.

Gosztonyi Péter

A Svájcban élő magyar hadtörténész néhány évvel fiatalabb, mint Nemeskürty István (egyébként ugyanúgy tartalékos alezredes az új magyar hadseregben). Egyike azoknak, akik a legalaposabban ismerik a honvédség történetét. Nemrégiben vaskos monográfiát is publikált erről a témáról. Telefonon értük utol berni lakásán.

– Gosztonyi úr, véleménye szerint elmarasztalható-e Jány Gusztáv a voronyezsi hadszíntéren történtekért?

–Abban feltétlenül vétkezett, hogy amikor bajban voltak az emberei és megfontolt mondatokra lett volna szükség, akkor elvesztette a fejét. A híres-hírhedt hadparancs legfontosabb mondata manapság szinte közhelyszámba megy, mégsem árt talán felidézni: „A Második Magyar Hadsereg elveszítette becsületét." Ezt a bántó hadparancsot szerintem lelki betegség következtében adta ki vitéz Jány Gusztáv vezérezredes.

Ölvedi Ignác

A budapesti hadtörténész nyugalmazott ezredes, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia múzeumának parancsnoka. Közlegényként harcolta végig a második világháborút, közeledik a hetvenhez. Jól emlékszik Jány Gusztáv hadbírósági perére.

– Már akkor is túl erősnek éreztem a halálos ítéletet. Viszont azt sem titkolom, hogy 1947-ben az volt a benyomásom, amit azóta hadtörténészként is alá tudok támasztani: Jány vezérezredest felelősség terheli több mint százezer magyar katona pusztulásáért. Elítélendő a szerencsétlen hadparancsa, a honvédek megsemmisüléséért azonban mégsem tehető teljes mértékben felelőssé. A felelős a rendszer, amely a határainktól kétezer kilométernyire küldte harcolni a második hadsereget.

– Ez azt jelenti, hogy Jány Gusztáv „csak" parancsot hajtott végre?

– A parancsot sokféleképpen lehet végrehajtani. Úgy például, hogy kisebb legyen a veszteség.

– Nemeskürty István, akivel korábban beszéltem, azt mondta, hogy a háború után a közvéleménynek szüksége volt egy bűnbakra.

–Egyetértek vele. A háborút elvesztettük, ezért valakit felelősségre kellett vonni.

–Kellett?

–Most a korabeli vélekedést idézem.

– A perújrafelvétel előtt miként gondolja Jány vezérezredesről, a Második Magyar Hadsereg kivégzett parancsnokáról: hős volt vagy áldozat?

–Áldozat, aki súlyos hibákat követett el.

Zöldi László

SÁGI SÁNDOR festő

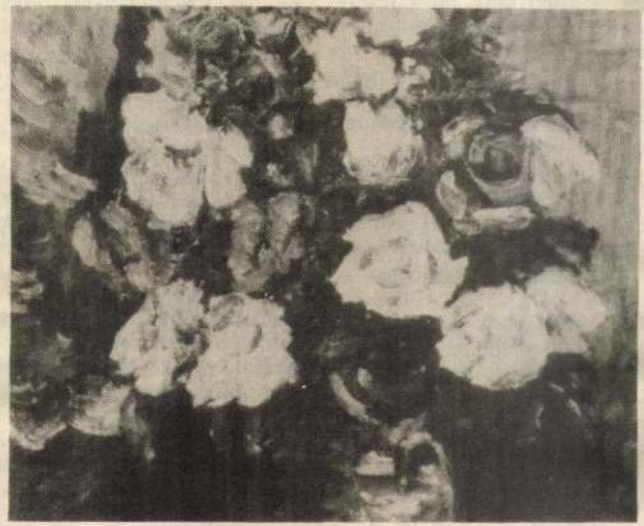

A 75 esztendős Sági Sándor festőművész jubileumi tárlata a Mednyánszky Galériában látható

Népszava, 1992. junius 2o.
2

ten. Von den beiden Verbindungsflügeln sollte de östliche die Aufenthaltsräume der Mitglieder des kaise lichen Hofes umfassen und hat direkte Verbindung z der »Kaiserloge« des Sitzungssaales, im anderen Flüg hätten Postamt, Druckerei, sowie die Räume für di Presse Platz gefunden.

An der Außenfassade des Gebäudes sollten die große Ziegelflächen durch eine Steinarchitektur mit minuziös Ausgestaltung der Einzelheiten in »gotischen« St bereichert werden.

Es liegt auf der Hand, daß Steindl, der in der Atmo phäre der Lehren von dem deutsch-nationalen Inha der Gotik, bei einem der hervorragendsten Repräse tanten der Kölner Schule, bei Schmidt lernte, in Kenntn des genannten Ideenprogramms des Reichstagsbaue seine Stimme in der Formsprache der von seinem Meist erlernten »dogmatischen« Gotik hören ließ, obwohl seine Projekte für den Wettbewerb bereits in Ungar verfertigte.

Nach den zum Reichstags-Wettbewerb eingesandt entwürfen von Imre Steindl scheint es, das er dur das Wiener Rathaus, das Hauptwerk Schmidts, m dessen freieren, zeitgemäßeren, der Zweckmäßigke untergeordneten Auffassung beeinflußt wurde. Offenb wirkte auf Steindls Vorstellung auch das andere berühm Schmidtsche Gebäude, die Fünfhauser Kirche, dere mächtige Kuppel, ja sogar deren Bauzeichnungen Stein gewiß bekannt waren. Diese »in Gotik ungesetzte Karl kirche« wurde in den Jahren 1868—75 erbaut, währe der Bau des Rathauses im Jahre 1872 — also gera im Jahre des ersten Reichstag-Wettbewerbs — begonn wurde.

Der Platz des Entwurfs von Imre Steindl im Materi des ersten Reichstag-Wettbewerbs

»... Interessanter sind mehre, an den bekannt Herrenhaus Entwurf Fr. Schmidt's in Wien anklingen

1021

Ezek mellett a sorok mellett látható az a fénykép Sági Sándor festőművészről, mely dokumentumfelvétel. Még a télen készült abból az alkalomból, hogy hatvanötödik születésnapjára Balatonalmádiban nyári műtermet ajándékozott a Községi Tanács neki. Úgymond: „a Balaton híres festőjének".

A megtisztelt — a megajándékozott — az átadási ünnepségen bizonyára meghatódott. És ezt lepiezendő — vagy éppen valami természetes kötelességtudatból és még természetesebb hivatásérzetből — vette a kalapját — s együttal rajzmappáját is —, és kiment a tóhoz, a mi tengerünkhöz. Mely téli álmát aludta.

De a színeket, a vibráló, libegő színfoltokat ezúttal is látva, a festő ismét megbizonyosodott — belefeledkezve, gyönyörűséget találva —, hogy az élet télen is élet: a Balaton télen is Balaton: kedves, oly magával ragadó.

éért

rőhely-bővítést már nem. Tehát egy ötven férőhelyes üdülőt nem lehet mondjuk nyolcvan személyesre bővíteni.

— Végezetül el kell hogy mondjam: a balaton-parti építési tilalom egy intézkedési sorozat része, melyet alapvetően vízvédelmi okokból hoztak, s véleményem szerint ennek következetes végrehajtásával meg lehet menteni a Balatont, elérhetjük a vízminőség jelenlegi helyzetének tartását, megakadályozhatjuk a további romlást. A lakosság figyelmezetlensége, a felelőtlenség, a nemtörődömség már-már tragikus méreteket öltött. Ez ellen most már erőteljesen fel kell lépnünk kiemelkedő értékű nemzeti kincsünk, a magyar tenger védelmében. A minisztertanácsi határozat és az intézkedési program végrehajtása sokkal nagyobb fegyelmet, együttműködést kíván meg az állampolgároktól és az intézményektől egyaránt.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Sági Sándor festőművész
KÉPES ÚJSÁG
1983 JUL 16.

SÁGI SÁNDOR:

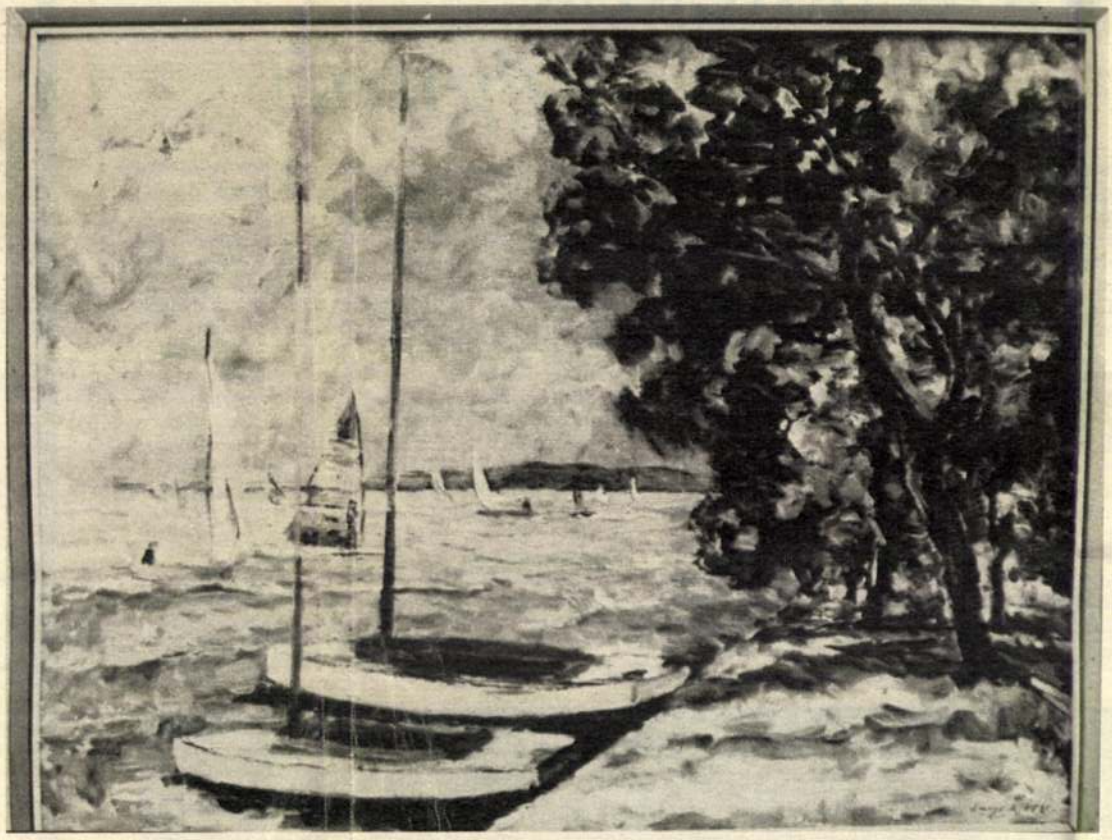

(Fotó: MTI — Horváth Éva)

Azért tettem el mostanra e téli fotográfiát és a „Téli Balaton" című Sági-festmény reprodukcióját, hogy a Balaton nyári megszállottjainak elmondhassam: a szépség nem évszakhoz kötött, illetve évszakonkint is mutatja más-más vonásait.

Talán nem véletlen, hogy Sági Sándor ezt ilyen jól tudja. Volt kitől megtanulnia, hogy hogyan kell a természet legmélyebben megbúvó összefüggéseinek közelébe jutni.

Sági Sándor első tanítómestere ugyanis a magyar képírás jelentős egyénisége, a természet lényegét is olvasni tudó Koszta József (1861—1949) volt.

A télnek, a halhatatlanságnak adózzunk tisztelettel: a napfény-aranyozta, az ily derűs-önfeledt nyáron is.

S. GY. F.

Téli Balaton

Agria Játékok: *Liliomfi*

Fantáziamozgató feladat az olvasópróbán a majdani premiert látni... Hosszú asztal körül egy tucatnyi színész civilben, előttük a szerep szövege, amit most még csak papírról olvasnak, a dalbetéteket pedig Aldobolyi Nagy György vezetésével éneklik.

Hiányzik a színház összes lételeme, a jelmezek, a kellékek. És hiányzik a közönség; a kis reagálások, a nézőtéren végighullámzó nevetések, a tapsok. Ezen az álmosító kánikulai péntek délutánon, a Vígszínház házi színpadán, oly távolinak tűnik az egri bemutató ünnepi estéje.

— *Pedig éppen, hogy nagyon közel, túlságosan is közel van a bemutató!...* — mondja Szombathy Gyula, az egri szabadtéri produkció — Szigligeti „Liliomfi"-jának — egyik főszereplője. — *A június 10-i olvasópróbától július 7-ig kell úgy felkészülnünk, hogy jó előadást vigyünk Egerbe, ahol én már az ötödik nyaramat fogom tölteni. A mostani darabban Szilvai professzort játszom, a figura megformálására vannak elképzeléseim, de ezek hadd derüljenek ki az előadásokon!...*

Marton László, a darab rendezője azt mondta, azért szereti ezt a darabot, mert talán a világirodalomban sincs még egy mű, ami ennyire szeretettel fordul a színészek felé, hiszen a „Liliomfi" összes igazán rokonszenves figurája — színész... De valószínűleg más is indokolja választását: ez a szórakoztató vígjáték bizonyosan napjainkban is, Egerben is sikert hoz. Ezt a reményt erősíti a színészgárda is: a címszerepet játszó Rudolf Péter, Csákányi Eszter, Koltay Róbert, Pap Vera, Miklósy György. És sikert ígérnek Aldobolyi Nagy György zenéje, Fehér Miklós díszlete, Jánoskuti Márta jelmezei.

Kenedi Lia

(Fotó: Kiss Zoltán)

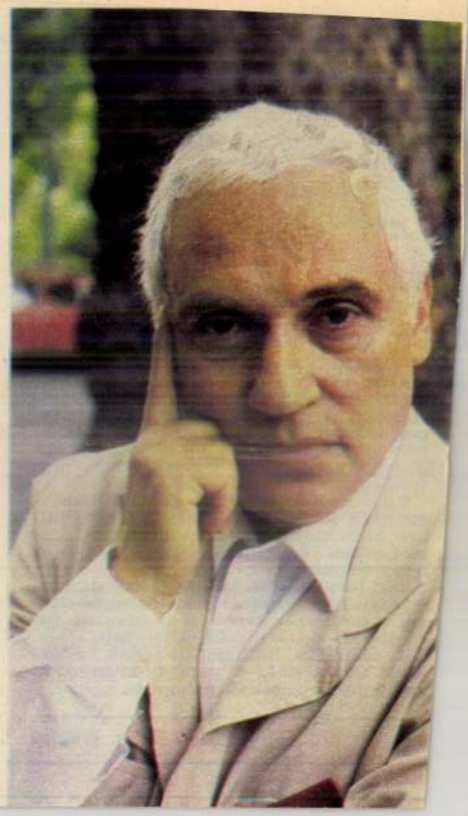

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Sági Sándor festőművész

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1984 SEP 22

1021

Művészeink alkotóműhelyéből

Sági Sándor festőművész

Anya gyermekével

Csongrádon született 1917-ben. Művészetére az alföldi iskola jellemző. Koszta József várfoki tanyájának szomszédságában élt, és a nagy művészt mesterének tekinti. Közel három éve él Balatonalmádiban, ahol műtermében idős kora ellenére kitartóan munkálkodik. Számtalan kiállítást mondhat magáénak, több sikeres kiállítása volt az ország különböző részein. Egyéni kiállításai nagy sikernek számítottak. A legjelentősebbek Budapesten, Csongrádon, Győrben, Nyíregyházán, Veszprémben és Balatonalmádiban voltak. A Bakony–Balaton országos tárlatok rendszeres kiállítója. Az utóbbi években készült festményei a Balaton és környékének ihletésében születtek. Realista művészete, különleges színösszeállításai méltán népszerűek a képzőművészetet kedvelők körében. Alkotásai megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galériában, közintézményeknél, belföldi és külföldi magángyűjtőknél. Munkásságáért 1967-ben a Szocialista Hazáért érdemrenddel jutalmazták. 1976-ban a Csongrád városi tanács emlékplakettet és oklevelet adományozott az idős mesternek.

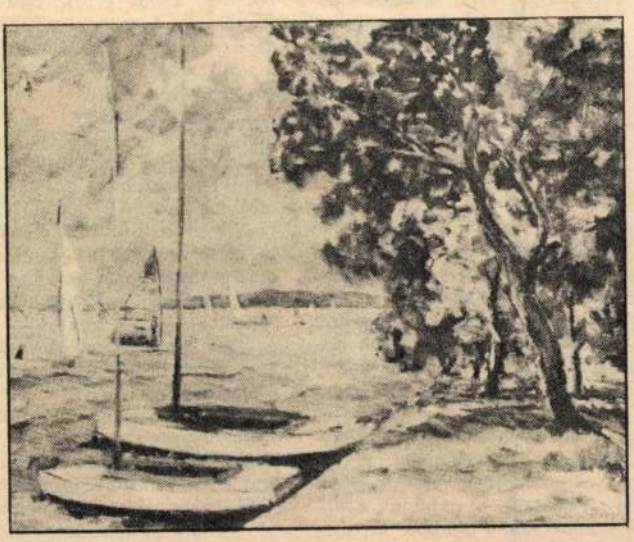

Két vitorlás Almádinál

ok láncruhában

különösen a légtömlős gumiabroncsok. Ezek kímélésére abroncsvédő láncokat fejlesztettek ki, amelyek a gumiköpenyt sűrű hálójú láncpáncéllal zárják körül, és védik a mechanikus, termikus és egyéb szélsőséges igénybevételekkel szemben. Az abroncsvédő lánc lényegében rugalmas, erősen ötvözött acélból készült láncháló, mely az abroncsot futófelületén és oldalain is szorosan körülzárja. Ezáltal megszűnik a közvetlen kapcsolat a gumiabroncs és az útpálya között, ami igen sok előnnyel jár. A védőháló bővíti a gumiabroncsos gépek alkalmazási területét. A kerekes rakodók, dózerek, talajgyaluk, dömperek, stb. az abroncs védelme nélkül sok területen, átázott, lágy és mély talajon nem használhatók. Különleges alkalmazási területekre találnak az abroncsvédő láncos munkagépek a mező- és erdőgazdaságban, kő- és homokbányákban és a forró salakhányókon.

Képünkön láncházós óriási gumiabroncsokat láthatunk egy kiállításon.

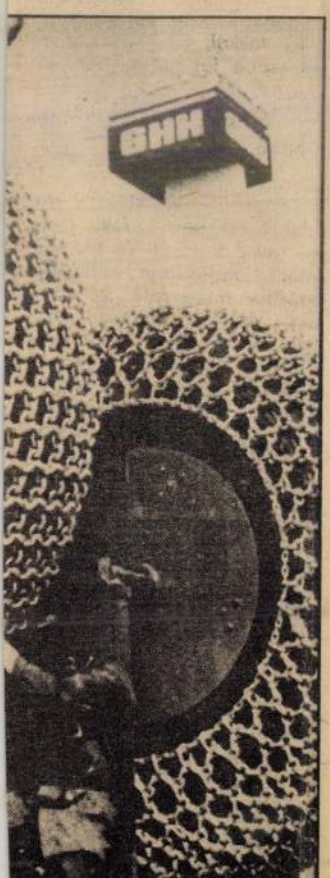

A tenger ajándékai

Az ENSZ adatai szerint a világon az egyik legelterjedtebb betegséggé a fehérjeelégtelenség válik. A becslések azt mutatják, hogy a föld lakosságának mintegy a fele szenved fehérjehiányban, ez pedig a szervezet legyengüléséhez vezet, egyben csökkenti a fertőző betegségekkel szembeni ellenállóképességet.

A halakat és más tengeri élelmiszer-származékokat a legfontosabb fehérjeforrásoknak tartják. Az lenne az optimális, ha minden ember évente 20 kg halat, illetve halterméket fogyasztana. Nem véletlen tehát, hogy a part menti vizekben a halászat oly intenzívvé vált, hogy ma már egyes vizeken a haltartalékok kimerülésével kell számolni. A tudósok számításai szerint a világ halászati hozamának évente nem lenne szabad meghaladnia a 80 millió tonnát. A FAO előrejelzései szerint 2001-re a világ halászata elérheti a 130 millió tonna mennyiséget. Érdemes tehát elsősorban a tengerpart menti országoknak az akvakultúra felé orientálódni, azaz a hal, rák és tengeri növények termesztése felé.

A Szovjetunióban, elsősorban a távol-keleti telepeken olyan tengeri puhatestű állatokat tenyésztenek, amelyeknek igen magas a tápértékük. Ezenkívül az utóbbi években jó eredményeket értek el az algatermesztésben, a Laminaria és a barna alga termesztésében. Japán vendéglőkben gyakran szerepelnek az étlapokon az algából készült ételek. Amíg más országokban is megszokják az algát az emberi táplálkozásban, addig is felhasználhatók a gyógyszeriparban és állati takarmányként.

Képünkön: szovjet kutatók az „óceán gyümölcseit" osztályozzák egy Indiai-óceánon végzett expedíció után.

Ságí Sándor: Bakonyi faluvég.

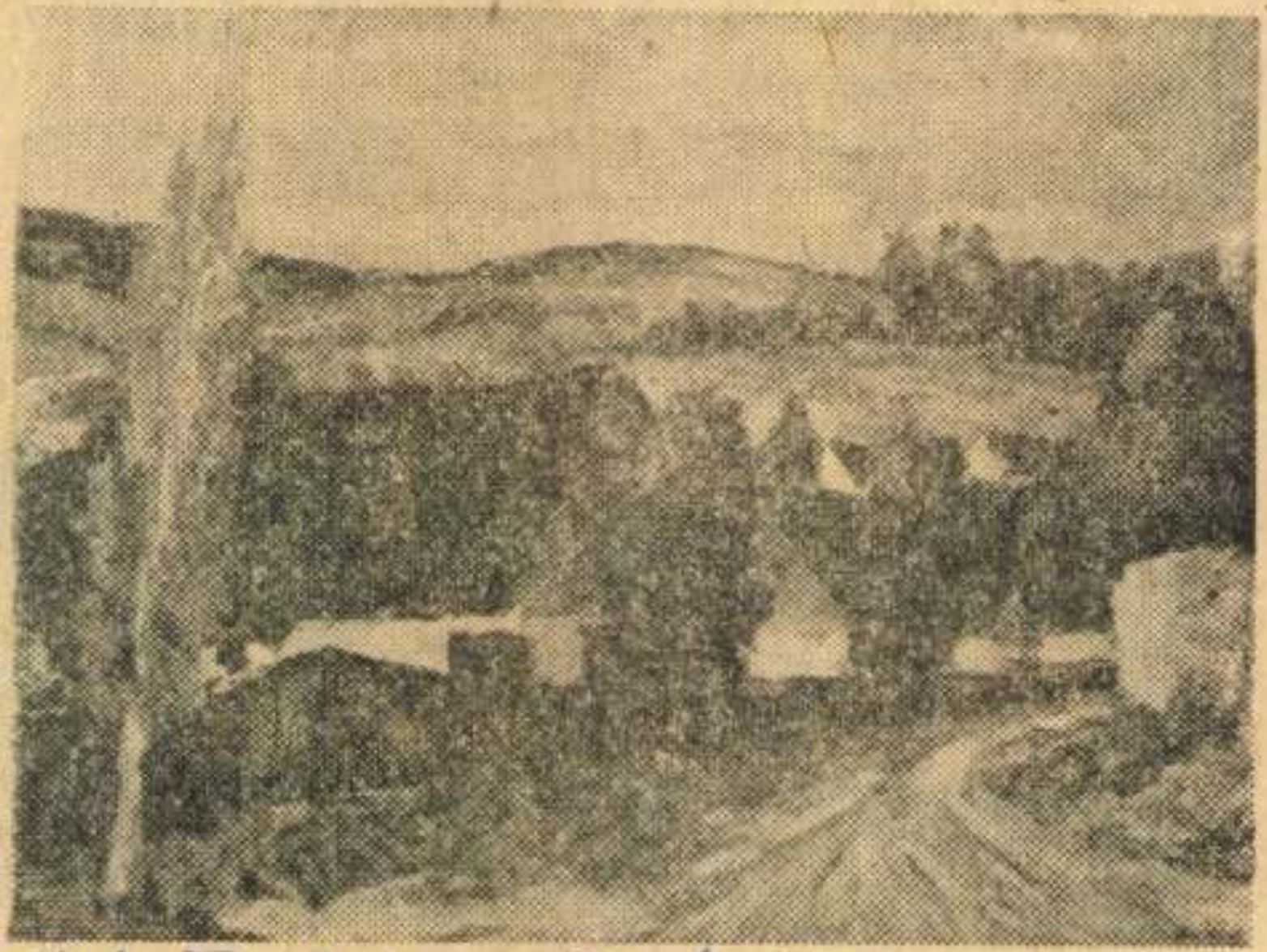

Ságí Sándor festőművész

Ab. i. Bakony – Balaton.

Petőfi Népe, 1982. aug. 11. 5. old.

löttel... — vallotta. Őszinte erőt sugároznak fölényes biztonságú litográfiái. S bár a részleteket míves aprólékossággal, valósághűen ábrázolja, fantáziája rendkívüli szenvedéllyel szárnyal, ahogyan a katonai élet tragédiáit örökíti meg. Nyomasztóak, szorongást keltőek a nyomorúságban élők reménytelen, sötét világát megelevenítő lapjal.

az utcán bo
cipekedő sz
Szívet tépő
s szörnyű t
című tanu
drámai a „
embert...".

... Két s
hatatlanná
ta.

Pesti
rogram M
NEMCSAK A BUDA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1984 MÁJ

TÚRISTA

Sági Sándor festőművész
1021

EMBERKÖZELBEN:

SÁGI SÁNDOR FESTŐMŰVÉSZ

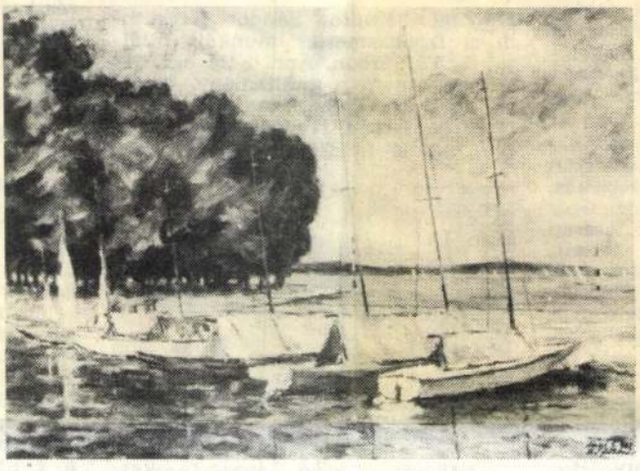

Úgy is írhatnánk, hogy ketten ugyanarról a Sági Sándor festőművészről, a magyar táj nagy szerelméséről így ír a művészettörténész-kritikus Kovácsi Miklós:

„Az impresszionisták gazdag színvilágát, a realisták gondolatteremtő, mély humanizmusát ötvözi alkotásaiban Sági Sándor. Nem akar, s tán nem is tud elszakadni egykori mesterei — Koszta József, Boldizsár István, Edvi Illés Aladár — plántálta gyökerektől, az alföldi tájfestészet lángoló színgazdagságától, feszültségteremtő, de ugyanakkor harmonikus kompozíciókészségétől, vagy a nagybányai iskola művészt, embert formáló gazdag hagyományaitól. Mi az hát, ami tanítóitól mégis megkülönbözteti? Művészetével, festészetben tett hat évtizedes, olykor nagyon is göröngyös, kalandos utazásaival új iskolát teremtett a honi tájképfestészetben.

Csongrád szülöttje gazdag élményvilágot tudhat magáénak. S bár pátriájához kötődő kedélyvilága motiválta pályáját, művészetében kitárulkozó, ellentmondásoktól, feloldhatatlan kötöttségektől mentes, briliáns palettájú alkotóvá vált. És a Balaton szerelmesévé. E sokat szidott és ugyanakkor hőn imádott magyar tengert oly szuggesztíven eleveníti meg műveiben, hogy a nézőnek el kell hinnie, nincs ennél szebb, gyönyörűbb tó sehol e földtekén. A kép ámulóját odavarázsolja a lankás Balaton-felvidéki szőlőhegyek szüretelői közé,a viharban hánykolódó vitorlásra, a nád szélében búvó halászladikba. S a csendéletei, a napraforgó, a kardvirág, a dália, a természet, s a fényárnyék adta színtobzódást sugározzák értőnek és bámulónak. Sági Sándor emberközelbe hozza mindazt, ami körülöttünk van, amiben élünk. Palettájának színei és mély humanizmusban gyökerező embersége, művészi hitvallása és tehetsége teszi érthetővé, élvezhetővé azt a gazdagságot, amit ugyancsak alkotó ember teremtett."

Hogyan látja önmagát a művész, Sági Sándor?

Így vall erről:

„1917-ben születtem, Csongrádon. Rajztanulmányaimat 1928-ban kezdtem a középiskolában, 1932-ben Koszta József várfoki tanyájának szomszédságába kerültem, ahol Koszta 1932—1934 között, látva rajzaimat, tanácsokat adott és korrigálta azokat. 1937-ben Szegeden, a Móra Ferenc Múzeumban tanulmányoztam és festettem az alföldi mesterek műveit, de közben szabadiskolákat látogattam. Ugyanazon években díszlet- és plakátfestőként is dolgoztam.

1947—1949. között Szegeden, a Madách Gimnáziumban, a képzőművészeti iskola tagozatán Vinkler László és Erdélyi Mihály festőművészek vezetésével továbbképeztem magam. 1953-ban Budapestre költöztem és munkakapcsolatba kerültem Boldizsár István és Edvi Illés Aladár festőművészekkel. A művészi tevékenységem mellett a magyar múzeumok műkincseinek megvédése érdekében is munkálkodtam.

Egyéni kiállításaim: 1971 Budapest, BM-klub; 1976 Csongrád Városi Tanács díszterme; 1977 Eger, Rudnay Gyula-terem; 1979 Szekszárd, Szinyei Merse-terem; 1981 Győr, Képcsarnok; 1983 Nyíregyháza, Benczúr Gyula-terem. Főbb csoportos kiállításaim: 1980, 1981 Veszprém, Képcsarnok; 1982 Budapest, Csontváry-terem, Bakony—Balaton-tárlat.

Szívesen festettem és festem ma is az Alföldet, de az elmúlt másfél évtizedben főleg a Balaton és a Bakony tájai kívánkoznak vásznaimra.

Alkotásaim megtalálhatók: a Magyar Nemzeti Galériában, közintézményeknél, belföldi és külföldi műgyűjtőknél. A munkásságomért 1967-ben a Szocialista Hazáért Érdemrenddel, 1970-ben jubileumi emlékéremmel tüntettek ki, majd 1976-ban a Csongrád Városi Tanácsa emlékplakettet és oklevelet adományozott."

A közönség számára pedig az a legértékesebb információ, hogy aki kisebb-nagyobb kirándulást tesz, vagy a nyári szabadságát tölti a Balaton partján, az ne mulassza el Balatonalmádiban felkeresni Sági Sándor festőművész „nyitott műtermét". Az Aurora Szálló szomszédságában található kis galériában a mester minden látogatót szívesen vár. A mindig változó kiállítás a legújabb alkotásokat mutatja be. Előzetes bejelentésre csoportoknak tárlatvezetést tart a művész. Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 36., telefon: (80)-38-106.

TÁJAK - KOROK - MÚZEUMOK

A FAZEKASSÁG NYOMÁBAN...

Az Alföld agyagos talajából ősidők óta készítenek edényeket. Ásatások során a honfoglalást jóval megelőző korok cserépedényei kerültek elő. E tájon gyakori Fazekas családnév is arra utal, hogy nemzedékről nemzedékre szállt a szakma hagyománya. Gyakran viselnek ilyen neveket utcák is, mint Fazekas, Cserepes, Korsós. Több száz éves mázatlan, zöldmázas, fekete cserép tárgyak és az újabbak, a festett, színes mázas edények, virágos, írásos technikával készült korsók, tányérok, tálak vagy díszkerámiák agyagcsipkés mintái a magas szintű paraszti kultúra, kézművesség tanújelei, amelyeket meg kell őrizni és mindenki számára hozzáférhetővé tenni. Ezt az elvet valósítják meg az alföldi muzeológusok, tanácsok vezetői, a kultúra hivatásos és társadalmi munkásai. Jelentős erőfeszítéseket tesznek, hogy minél több fazekasházat kemencéivel, eredeti belsőkkel, az ott gyártott edényekkel, dísztárgyakkal mutathassanak be a látogatóknak. Egyik legutóbb megnyílt és leggazdagabb ezek közül a túri Fazekasmúzeum (Mezőtúr, Damjanich u. 2.). Látogatható naponta 10—12-ig és 15—17 h-ig. Vasárnap 9—12 és 15—17 h-ig.

A szakma hagyományait őrző és azt ma is folytató agyagművesek közül többen szívesen mutatják be magángyűjteményüket, mesterségük eszközeit. TKM bélyegzővel rendelkezik már Hajdúszoboszlón Fazekas István. Száma: 0946. Címe: Ady E. u. 2/a. Vendégeket csütörtökön 10—12-ig fogad, de előzetesen bejelentett csoportoknak más időpontban is rendelkezésére áll, hogy megmutathassa gazdag, részben családi örökségként fennmaradt színes és fekete kerámiagyűjteményét, sőt a korongozás művészetét is láthatják, valamint a még működő égetőkemencét.

Karcagon Kántor Sándor Kossuth-díjas fazekasmester munkáit találjuk a Tájházban. Ápr. 1-től okt. 31-ig látogatható a gyűjtemény. (TKM sz. 1631). A Tájház bemutatását a Győrffy István Nagykun Múzeumban kell kérni. Címe: Kálvin u. 4.

Tiszafüreden Nyúzó Gáspár fazekasmester házában láthatók a helyi agyagművesség legszebb darabjai. TKM szám: 1633. Címe: Malom u. 12. Nyitva ápr. 15—okt. 31-ig, 10—12 és 14—18 óráig. Ettől eltérő időben is bemutatja gondnoka, Tóth Józsefné (Malom u. 9.).

A hódmezővásárhelyi fazekasmesterség hagyományai alapján készíti a Kerámiaüzem egész világon ismertté vált edényeit, dísztárgyait. A Csucsi Fazekasházban látható ez ősi mesterség fejlődése, eredményei. Címe: Hódmezővásárhely, Rákóczi út 101. Nyitva: hétfő kivételével 13—17 óráig. TKM száma: 0616.

TKM „VÁNDOROK" JELENTIK

Az ország keleti végén levő Vásárosnaményben található értékes gyűjteményre hívta fel a figyelmet Tokody Ilona, aki „Vándorkönyvében" a magyar iskolatörténetet dolgozta fel és „inas" hónapjainak vándorlása közben bukkant az Eötvös kastélyban elhelyezett szépen rendezett állandó iskolatörténeti kiállításra. Nyitva: hétfő és csütörtök kivételével 8—17 óráig. Előzetes bejelentésre még ezeken a napokon kívül is bemutatja a gyűjtemény vezetője, aki a kastély szomszédságában lakik, vagy a Beregi Múzeum igazgatója.

Dr. Kormossy Teréz ugyancsak vándorló „inas", ő a műemlékekben oly megkapták a 0579 számút, amelyet eredetileg a sátoraljaújhelyi levéltárnak szántak, de ott ezt nem vállalták el.

TKM KLUB ALAKULT KESZTHELYEN

A kulturális értékekben oly gazdag idegenforgalmi gócpont, Keszthely TKM aranyjelvényesei közül többen tették magukévá a „vándorkönyv" akció felhívását és ekkor kiderült, hogy lakóhelyük közelében nem működik „Tájak—Korok—Múzeumok" klub. Keresték a lehetőséget megalakítására és elképzelésüket a „Goldmark Károly" Művelődési Ház felkarolta, segítséget kaptak a helyi múzeumoktól is. 1984. március 10-én kerülhetett sor a színház épületében tartott ünnepélyes megnyitóra, ahol megválasztották a vezetőséget, jóváhagyták az alapszabályt, valamint a klub elnevezését Kőrösi Csoma Sándorról.

ÚJ BÉLYEGZŐHELYEK

Nagycenken a XVIII. század második felében épült barokk sírkápolna, a Széchenyi család temetkezőhelye megkapta a TKM 0883 sz. bélyegzőjét.

Győr-Sopron megye gazdag népi emlékeinek újabb gyűjteménye látogatható Tápon. A Tájház címe: Hegysor u. 11. Nyitva: hétfő kivételével 10—14 óráig. TKM száma: 0884.

Ónod a történelmi nevezetességű borsodi község, amelynek közelében 1707-ben trónfosztottá nyilvánították a Habsburg-házat, nemcsak történelmi emlékeit, hanem népi hagyományait is őrzi. A Tájház a TKM 0566 sz. bélyegzővel igazolhatja a látogatásokat.

Megváltozott a nyitva tartás a Jászai Mari Emlékmúzeumában a Komárom megyei Ászáron. Ezentúl csütörtökön és szombaton 10—14 óráig tart nyitva. Gondnoka a Kossuth u. 11-ben lakik és bejelentésre más időpontban is kalauzolja a látogatókat.

HAZAI TÁJAKON

Sokezren keresték fel az UTAZÁS '84-en a Tájak—Korok—Múzeumok kiállítóhelyét. Itt találkoztak először a fiatalok játékos vetélkedőjének, a már közismert „Hazai tájakon..." 1984—85. évi felhívásával. A játékban résztvenni kívánók ún. „Vállalási levelet" kérhetnek, amelyet, ha 1984. május 31-ig beküldenek a TKM Szervező Bizottságához (1476 Bp., 100 Pf. 54) megkapják a játékhoz szükséges nyomtatványokat és részletes tájékoztatást.

LÉNÁRT JUDIT

Sági Sándor, festő

□ SÁGI SÁNDOR festőművész kiállítását szeptember 8-án, csütörtök délután 5 órakor Kocsis Sándor, a városi tanács elnökhelyettese nyitja meg Egerben, a Rudnay Gyula-teremben.

□-: Sági Sándor

2

Esti Hírlap, Bp. 1977 szept. 2.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

KISALFÖLD
1983 JAN 4

SÁGI SÁNDOR
1021

A Balaton festője

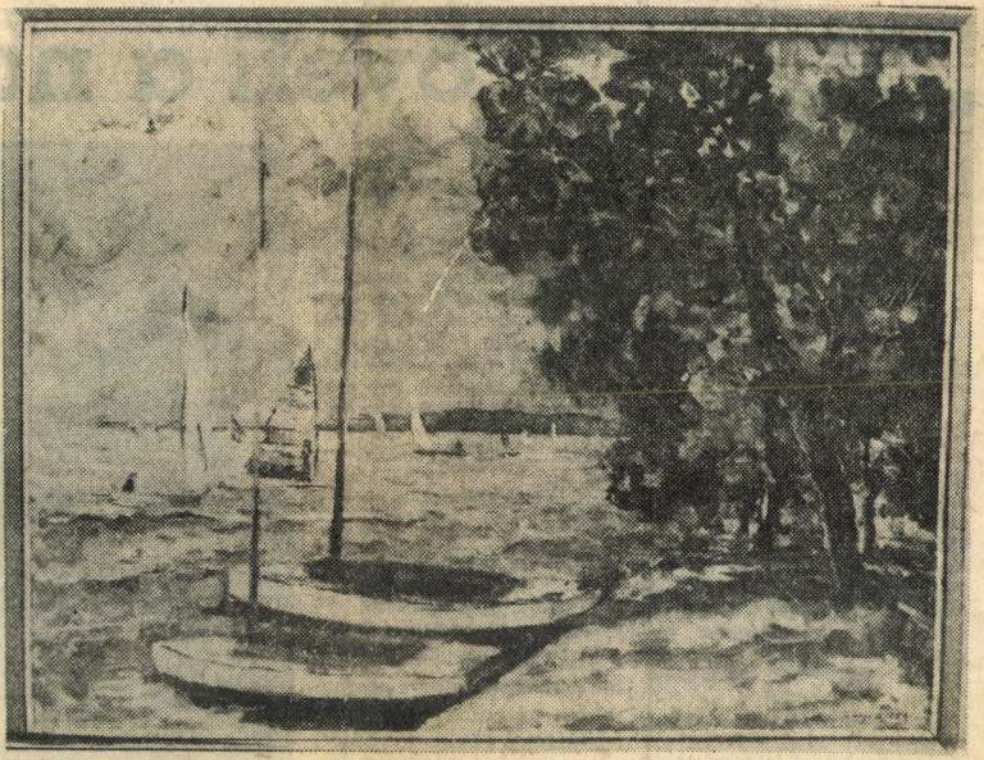

Sági Sándornak, a Balaton híres festőjének 65. születésnapja alkalmából műtermet ajándékozott a balatonalmádi községi tanács. Az átadási ünnepség alkalmából a művész bemutatta a Balaton életét megörökítő legújabb festményeit.

Korszerű egészségnevelés

Makk Marci színes filmen

A fiatalok nevelésében résztvevők — pedagógusok, közművelődési szakemberek, a tömegszervezetek aktivistái, orvosok, egészségügyi szakdolgozók — számára készít egészségnevelési programokat az Országos Egészségnevelési Intézet ebben az évben. A tapasztalatok szerint az ifjúság egészséges életmódra nevelése eredményesebb, ha a családban, a munkahelyen, a közösségben jó példát látnak a fiatalok. A szakemberek természetesen folytatják közvetlenül az ifjúság körében végzett egészségnevelési tevékenységüket is: egészséges táplálkozásra, rendszeres testmozgásra, higiénés magatartásra, a káros szenvedélyek ellen neve-

Követi a napot...

Amióta megbolydult a világ energiagazdálkodása, kutatók ezrei foglalkoznak új energialehetőségek tanulmányozásával. Ezek persze nem mindig újak, hiszen a Nap, a szél, a hullámzás munkába fogása tulajdonképpen egyidős az emberiséggel. A Napból a Földre özönlő energia hallatlanul nagy mennyiségű, ebből azonban ma még csupán annyit termelhetünk ki gazdaságosan, amellyel körülbelül 400 000 tonna olaj váltható ki. Ez pedig a mai olajfelhasználásnak csupán a tízezrede.

A legnagyobb létesítmény eddig a kaliforniai naperőmű, ennek teljesítménye 10 megawatt. Napenergia szempontjából egyébként Kalifornia szerencsés vidék: gombamódra szaporodnak a napenergiával fűtött és hűtött házak. Azt tervezik, hogy 1985-re Kalifornia olaj- és gázfogyasztásának 15 száza-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 12 17

ORSZÁG VILÁG
Budapest

/1021/ készült Sági Sándor

MTI — Külföldi Képszolgálat

SÁGI SÁNDOR KÉPEI

A BM Központi Klubjában rendezték meg a Sági Sándor 30 képét – olaj- és akvarellmunkák – bemutató kiállítást. A tehetséges művész vonzó, szuggesztív festményei szép sikert arattak. Felvételünk a kiállítás megnyitásán készült

Fotó: Esztergály Keve

ruit sor, de a delfinek különbe
is arról nevezetesek, hogy *em*
bert soha meg nem támadnak.

„A delfin az egyetlen teremt
mény, amely az embert sajá
akaratából szereti" — írta *Plu*
tarkhosz már kétezer évvel ez
előtt, s ezt az állítást mind
mai napig nem cáfolta me
semmi.

Halászok segítőtársai

Ausztrál halászok emberemlékezet óta a szó szoros értelmében *együttműködnek a delfinekkel* a nagyobb fogás érdekében. A part kiemelkedő pontján őrszem figyeli a halrajok vonulását. Amikor egy nagyobb csoport húz el a part előtt, jelt ad társainak — s a parttól nem messze ugyancsak a „nagy vadászatra" várakozó delfineknek.

azonban — a kutatók őszinte szomorúságára — a kísérleti állatok csaknem kivétel nélkül elpusztultak. Kiderült, hogy a delfinek — eltérően más állatoktól — *nem bírják az altatást, megfulladnak.* Csupán egyiküknek sikerült túlélnie a tortúrát, amikor azonban visszaeresztették a vízmedencébe, magatehetetlenül elsüllyedt.

Ismeretes hogy a delfin tüdővel lélegző víziemlős, amely ha

Lilly professzor a
ban olyan kísérletek
amelyek nem okozt
fájdalmat, sem kárt
nek. Hajszálvékony
vezetett például az e
fájdalomra érzékeny
majd gyenge áramin
kal ingerelte a célba
részt. Ekkor az történ
delfin egész sereg oly
produkált, amely *a*
közérzet, az öröm meg
lása. Kiderült, hogy a

KIÁLLÍTÁSAIM:

1971. Budapest BM terem. 1976. Csongrád Városi Tanács díszterme. 1977. Eger Rudnay Gyula terem. 1979. Szekszárd Szinyei Merse terem. 1980. Veszprém Dési Huber terem. 1981. Győr Képcsamok, bemutatóterem. 1982. Budapest Csontváry terem. Bakony-Balaton tárlat. 1983. Nyíregyháza Benczúr Gyula terem. 1983. Balatonalmádi Kultúrház. 1983. Veszprém Megyei Oktatási Főigazgatóság. 1985. Budapest Mednyánszky terem. 1986. Budapest Derkovits terem. 1987. Budapest Mednyánszky terem. 1988. Pécs Ferenczy terem. 1989. Győr Képcsamok. bemutatóterem. 1987. Veszprém - Napló szerk. 1987. Debrecen Virágkamevál. 1988. Szombathely Derkovits Gyula terem. 1991. Balatonalmádi Balaton '91. 1992. Budapest Mednyánszky terem.

Csongrádon 1917-ben születtem. Rajztanulmányaimat 1938-ban kezdtem a középiskolában. Első mesterem Koszta József festőművész volt, aki 1932—1934 között irányított és rajzaimat korrigálta.
1937—38-ban a Móra Ferenc Múzeumban tanulmányoztam és másoltam az alföldi mesterek műveit, díszlet- és plakátfestőként is dolgoztam.
1947—1949-ig Szegeden a Madách Gimnáziumban a Képzőművészeti Iskola tagozatán Vinkler László és Erdélyi Mihály vezetésével tovább tanultam.
1953-ban Budapestre költöztem, és munkakapcsolatba kerültem Boldizsár István és Edvi Illés Aladár festőművészekkel. Évtizedekig a Magyar Múzeumok műkincseinek védelmében is tevékenykedtem. Több államban jártam tanulmányúton.
Festettem és festem az Alföld, a Balaton és a Bakony tájait, de szívesen festek csendéleteket is. Műveim közül sok került ki: az USA-ba, Hollandiába, Németországba és más államokba.

Sági Sándor

SÁGI Sándor

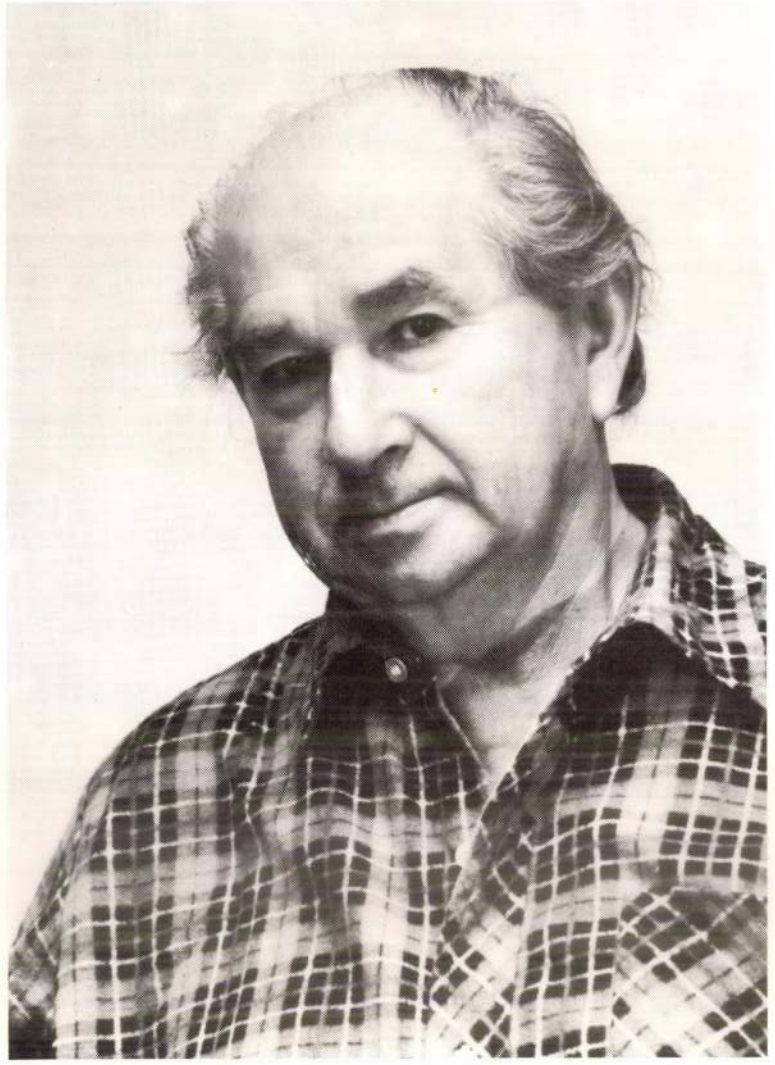

A KIÁLLÍTÁS

Az **LÍZING** Kft.
TÁMOGATÁSÁVAL
JÖTT LÉTRE

F.K.: KUSZENDA SÁNDOR
GRAFOTIP KFT – EGER

A KÉPCSARNOK

MEGHÍVJA ÖNT

SÁGI SÁNDOR

FESTŐMŰVÉSZ

75. ÉVÉNEK

ALKALMÁBÓL RENDEZETT

JUBILEUMI KIÁLLÍTÁS

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1992. JÚNIUS 18-ÁN

CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA

BAYER ILONA
ÚJSÁGÍRÓ

MEGTEKINTHETŐ

1992. JÚNIUS 18-27.

MG MEDNYÁNSZKY GALÉRIA
BUDAPEST, V. KÁROLY KRT. 26.

SÁGI SÁNDOR festő

Uj Tükör, XXII. évf. 45. sz. 1985 3. p.

SÁGI SÁNDOR FESTMÉNYEI
Mednyánszky terem

Negyvennyolc oldalas, reprezentatív, színes katalógus invitál erre a kiállításra. Ismerős tájak, csendéletek, utcarészletek bukkannak elő: egy „szívvel-lélekkel" festő, a természet szavára figyelő művész szép pillanatai. Ezek a képek inkább a közvetlen természeti élménnyel hatnak, idézve a balatoni vihart, a nyári eső utáni fényeket, a bakonybéli rengetegben megbúvó házakat és az évszakok virágait.

„Sági Sándor festészetének kibontakozására három tényező hatott: szülőföldjének, a Tiszatájnak az emlékanyaga, Koszta József és Boldizsár István szép példája. ... Koszta József az alföldi piktúra forró színeinek, belső feszültségének művészi lehetőségét tudatosította benne. Boldizsár Istvántól a nagybányai tanulságok ihlető útbaigazítását kapta, a természetfestésnek azt a felszabadító, harmóniateremtő örömét, aminek képei népszerűségét köszönheti" — írta róla Pogány Ö. Gábor. Az év nagy részét a Balaton mellett töltő, a tájat figyelő művész több év-

tízede tanulmányozza a forma-, szín- és fényjelenségeit, melyek keze nyomán gazdagon, festői eszközökkel bontakoznak ki. Itt találta meg végül azokat az élményeket, amelyek a maga festői világának kiteljesítéséhez segítették. *(Képünkön a Balatoni vitorlások című festmény)*

Pellionisz Valéria

vegő, víz, napfény, fű, fa, virág, gyümölcs
semmiképpen sem akarunk elveszíteni, s
nálisan a szó szoros értelmében. És még
mítosz megteremtésére, vagy még inkább
közvetlen az EMBER-ről.
nondott és gyógyírt hozó jelszó: a „vissza
, vagy ki sem merjük mondani, olyan távol
rmészet érdekében. S annyit hadakoztunk
ratívvá vált maga a szó is. Pedig küzdelrt most már létfenntartási ösztönünk szólal
y veszélyeztetettsége miatt, hanem belső
ingadozásai miatt is.
r hozzájárulása két művész: Bakos Tamás
zza, és Sebestyén Zoltán drámai elmélke-

AI

Tamás az, akinek eddigi művészetében a
hozzá természetesen kapcsolódó akvarell
igkísérhetjük rövid művészi alakulását a

SÁGI SÁNDOR festő

Jelenkor XXXI. évf.4.sz. 1988

KIÁLLÍTÁSOK. Március 3-án nyílt és április 4-ig tekinthető meg a pécsi Ifjúsági Házban a Művészeti Szakközépiskola textil szakosztályának kiállítása. – A Kossuth Lajos utcai Ferenczy-teremben március 17-től 25-ig volt látható *Sági Sándor* festőművész kiállítása, melyet *Sólyom Katalin* színművész nyitott meg. – A Pécsi Galériában március 25. és május 8. között nemzetközi plakátkiállításra kerül sor.

De közben megy a telak, a nagy rohanás. Lefordultam a Szabadság térnél, ahol valamikor óvoda volt. Az emeletes házak között szétnéztem. Ha bokorba bújok, elemlámpával úgyis megkeresnek. Ha fára vagy tetőre mászok, akkor is. Hirtelen jött az ötlet, hogy beleereszkedek a kukába. Igen ám, csakhogy ilyen házi típusúba nem férek bele. Erre megláttam a szemetes konténert, ami végül is három órára a menedékem, börtönöm lett. Szerencsére csak annyi szemét volt benne, hogy elegánsan elférem. Hát nem vagyok egy finnyás gyerek, de éktelen kandi volt odabent, olyan büdös . . . pfuj. Kétajtós ez a kuka. Én a hátsót választottam, ott kevesebb volt a trágya. Bemásztam, lezártam a műsort. Közben rájöttem, hogy ez így nem baró. Ha mind a két ajtót lenyomom, akkor ezek kiszúrják. Kinyitottam az egyiket. Be is néztek a mulyálók, semmi. Én meg ott hátul. Körülöttem üvegtörmelék. Ha letámasztom a kezemet, az üveg elvág, ott vérzek el. Vigyázni kellett arra is, hogy ne mozogjak, mert a konzervesdobozok csörögtek. Levetkőztem félmeztelenre, a cuccot az ölembe vettem. Két kocsi jött, kilenc rendőr. Elemlámpával végignézték a bokrokat, fákat. Ha ezt a rohadt csavargót megfogom, szétrúgom, mondja az egyik. Húsz éve vagyok rendőr, de még nem szökött meg tőlem senki, így a másik. Mért nem bilincseltétek meg? Hányszor mondták már, hogy nem lehet így szállítani ilyen embereket.

Aztán csak elmentek a mulyálók. Eltelt vagy két óra. A türelmet nagyon tisztelni kell. Hogy az ember képes legyen fékezni magát. Holott tudja, hogy szarban van. Menne, menekülne. S azt mondja: Állj meg, a rohadt életbe, maradj nyugton! A két labardim úgy elzsibbadt a guggolástól, hogy először azt éreztem, hangyák szaladgálnak rajta, utána meg mintha amputálták volna. Ha megmozdulok, tré van. Mit tudom én, lehet, hogy valamelyik rendőr még ott áll, hátha előjön a csávó, aztán elkapja. De nem volt már ott senki. Elhatároztam, hogy lassan eltűnök. Vártam még húsz percig. Ekkor valami ajtó csapódott. Megint a mulyálók. Lehordanak mindennek. Hova a rossebbe tűnt ez el? Hát itt kell neki lennie! Még egyszer átfésülik a terepet. Aztán megint elmennek, vége az akciónak. Egy-

Csongrádon születtem 1917-ben. Rajztanulmányaimat 1928-ban kezdtem a középiskolában. 1932-ben Koszta József várfoki tanyájának szomszédságába kerültem, ahol a mester látva rajzaimat, 1932–34 között tanácsokat adott és korrigálta munkáimat. 1937-ben Szegeden a Móra Ferenc Múzeumban tanulmányoztam és festettem az alföldi mesterek műveit, de közben szabadiskolákat is látogattam, díszlet- és plakátfestőként is dolgoztam. 1947–49 között Szegeden a Képzőművészeti Iskola esti tagozatán Vinkler László és Erdélyi Mihály festőművészek vezetésével továbbképeztem magam. 1953-ban Budapestre költöztem, és munkakapcsolatba kerültem Boldizsár István és Edvi Illés Aladár festőművészekkel. A művészi tevékenységem mellett a magyar múzeumok műkincseinek megvédése érdekében is tevékenykedtem.
Több egyéni és csoportos kiállításon szerepeltek műveim.
Alkotásaim megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galériában, közintézményekben, belföldi és külföldi műgyűjtőknél.

MÁTRAINDUSTRIA

SÁGI SÁNDOR:
„Balatoni vitorlások"

Fk.: Tóth Pál István

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

SÁGI SÁNDOR

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1988. MÁRCIUS 17-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA
MEGNYITJA

SÓLYOM KATALIN

JÁSZAI-DÍJAS SZÍNMŰVÉSZ
MEGTEKINTHETŐ
1988. MÁRCIUS 17–25
FERENCZY TEREM
PÉCS, KOSSUTH UTCA 29/31.

Csongrádon születtem 1917-ben. Rajztanulmányaimat 1928-ban kezdtem a középiskolában. 1932-ben Koszta József várfoki tanyájának szomszédságába kerültem, ahol a mester látva rajzaimat, 1932–34 között tanácsokat adott és korrigálta munkáimat. 1937-ben Szegeden a Móra Ferenc Múzeumban tanulmányoztam és festettem az alföldi mesterek műveit, de közben szabadiskolákat is látogattam, díszlet- és plakátfestőként is dolgoztam. 1947–49 között Szegeden a Képzőművészeti Iskola esti tagozatán Vinkler László és Erdélyi Mihály festőművészek vezetésével továbbképeztem magam. 1953-ban Budapestre költöztem, és munkakapcsolatba kerültem Boldizsár István és Edvi Illés Aladár festőművészekkel. A művészi tevékenységem mellett a magyar múzeumok műkincseinek megvédése érdekében is tevékenykedtem.
Több egyéni és csoportos kiállításon szerepeltek műveim.
Alkotásaim megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galériában, közintézményekben, belföldi és külföldi műgyűjtőknél.

MÁTRAINDUSTRIA

SÁGI SÁNDOR:
„Balatoni vitorlások"

Fk.: Tóth Pál István

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

SÁGI SÁNDOR

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1988. MÁRCIUS 17-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA
MEGNYITJA

SÓLYOM KATALIN

JÁSZAI-DÍJAS SZÍNMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ
1988. MÁRCIUS 17–25
FERENCZY TEREM
PÉCS, KOSSUTH UTCA 29/31.

Sági Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 JAN 14

Sági Sándor festőművész gyűjteményes kiállítása január 16-án, szombaton délben nyílik meg a Belügyminisztérium Zrínyi utca 5. szám alatti központi klubjában.

1021

SÁGODY *József*. építész és festő. * 1815 körül, † Pozsony 1898 körül. 1842—43. tervezte és építette a budai színkört a Krisztinavárosban. 1841. három olajfestményét állította ki a Pesti Műegyletben. Az 1850-es évektől Pozsonyban működött.

K-g II. 405 b

Gruber Károly, tanító VII. 20.

Ságódy festö.

Pesti Hirlap.1841.53.sz.448-49.l.

Vas. Ujs. 1858. 574

+ (*Halasról egy kis zsemlyét*) küldtek a napokban nemzeti muzeumunknak, melly 2—3 hüvelyk átmérőjü, s e fölirattal van ellátva : „Május 17-én 1817-ben hat krajczár volt.“

+ (*Egy fiatal nő, mint váltóhamisitó.*) Bécsben közelebb egy jó családból származott fiatal lányt fogtak el, mivel egy vendéglőben 10,000 ftról szoló hamis váltot készitett. A fiatal nő a törvény előtt egri születésünek s odavaló lakosnak vallá magát.

— (*Farkas Miska bandája Bécsben.*) Okt. 14-ről irja egyik bécsi levelezőnk : A magyar lapok vidéki levelezői hol Velenczében, hol Páduában, hol Gráczban muzsikáltatják azt a szegény Farkas Miskát; pedig vahotugyse! . . . már hetek óta itt zengedezteti hegedüjét, még pedig nagy hallgatóság előtt, melly minden darabját jószivüen s sokszor lelkesedéssel tapsolja meg. Kár, hogy az operákból *csak* a régieket s a *magyarokból* (?) csak az ujakat huzza; ugy látszik, hogy Miska a Frank-féle csárdások hirdetőjéül állt be. Én nem tudom, ez a Frank igen derék ember, becsületes hazafi és soha vidéki levelet nem irt ember lehet, de csárdásokat nem tud csinálni; minden az, kérem alássan : galupp, kalamajka, tán még minét is, de afféle *magyar izü*, tősgyökeres, csimbókos csárdásoktól épen annyira áll, mint a frank a magyarhoz. Hát nincsenek ott a genialis *Pecsenyánszky*, a jó humoru *Svastics*, *Nyizsnyai* vagy nem bánom *Simonffy* is? — Hanem jó volt az mindamellett; fölengedett szivünk a nyirettyü minden vonásánál, a játszi czimbalom szónál, a komoly kontrás mindegyik rántásánál. Még a német atyafiak is ugy nekimagyarosodtak, illetőleg lármáztak, hogy versenyt kiáltoztak velünk „*ujrát!*“ meg „*hogy volt*“-ot! — Leonardo, a nagy sörényü művész, ki privátpasszióból igen roszul tanult meg magyarul, magyarázgatta a sógoroknak, hogy voltaképen, mi is az a mit kurjantanak. Hát a „*hogy volt*“ = *Was hat gekostet* s az „*ujra*“ = *auf den Finger*-féle magyarázat lett az etymologiai fejtegetések eredménye. — No; majd ha Kecskeméthy Jóska jő közénk, s amugy Isten igazában lekanyaritja a „vékony deszka keritést“, én is kanyaritok még egy vastagabb levelet. — *K. T.*

— (*Babona és természet.*) Bármint törekedjenek is az ujságirók a nép erkölcsi állapotán segiteni, még mindig távol látják a czélt, mellyhez elérkezni legszentebb ohajtásuk. — Barsmegyének egyik civilisált városa X. lakosával találkoztam nemrég, ki kisded gyermekének halála miatt szomorkodott. Lássa uram, mondá ő, mindeneket megtettem, a mit csak javasoltak barátim, szomszédnőim; elmentem a kijelölt kutra s mint meghagyták, hogy senkihez se szóljak, vizet meritettem a korsóba, utközben előtalál egy ismerős és megszólit, először, másodszor, harmadszor, én nem válaszoltam; mi lelte? kérdé ujra, én elfelejtkezve szent hitemről felelék „semmi.“ De rögtön magamba térve, kiöntém a vizet s ujat meriték, azzal a gyermeket meglocsolám s *mégis meghalt!* És illy babonás ember hány van nálunk. — A természet uj életét csudáltam egy szilvafán, melly Podluzsán községben (¾ negyed óra Lévától) virágzik és uj virágzásának három veréb tojásnyi gyümölcsével dicsekszik a falu végén, ha a gyümölcsöt csintalan kéz vagy zordon idő nem háborgatja, meglehet, hogy a fának gazdája szilváit fényes aranyokért eladhatja. — *X.*

△ (*Hajótörés.*) Egy amerikai lap szerint Amerika és Európa közt a tengeren 13 év óta 11 gőzös teljesen a tengerbe veszett, mellyekkel 2662 ember és 21 millió pftnyi áruérték lett a hullámok áldozata. Megjegyzendő, hogy ezek közé már a legujabban leégett Ausztria hajó is bele van számitva.

△ (*A zugirkászok*) működési körét korlátozó rendelet ujabban az urbéri ügyekre is ki lőn terjesztve; mert alig van magánjogi viszony, hol a zugirkászok kontár üzletét jellemző bujtogatásaik által, messzebb ható károkat tehetnének, mint épen a jog ezen terén.

△ (*A községi élet pangása*) napról napra inkább érezhető. Sok helyen megtörtént, hogy a tanácsülés nem volt határozat hozatalra teljes számu, ugy hogy néhol pénzbüntetéssel kell az illetőket a megjelenésre kötelezni, e kényszer fölsőbb helyen is helyben hagyatott. Hogy a hosszu ideiglenesség alatt egy részről némellyekben az erő aggott el, másokban elaludt a közérdek s a községtanácsok uj tagok általi fölfrisitése kivánatos, e körülmény már fölsőbb helyen is magára vonta a figyelmet s hivatalos tárgyalásokra adott alkalmat.

— (*A szobbi kápolna és sirkert.*) *Szobb* (Hont), okt. 16. A szobbi földesurak t. i. Luczenbacher testvérek, az idevaló sirkertben egy gyönyörü góth izlésü kis kápolnát épitettek. Ezen kápolnát, melly 1852-ben épült, Scitovszky János herczeg-primás ő eminentiája, több kanonok ur kiséretében f. hó 15-én délután 5 órakor szives volt meglátogatni. Az uraság honn nem léte miatt ő eminentiáját és a kanonok urakat, a helybeli plebános és Luczenbacher urak főszámtartója, Vimmer Ferencz ur fogadta. Ő eminentiája a kápolnába érkezvén, megdicséré Luczenbacher urak áldozatkészségét, és megigéré, hogy Isten dicsőségére legközelebb ünnepélyesen föl is szentelendi e kápolnát. A kápolna épitési alakja, modora, és a belső frescoképek valóban remekek, mint azt *Ságody* ur pozsonyi épitőmester (pesti alpolgármesterünk fivére) mondá, de fájdalom — másképen áll a sirkerttel, mert az egész kert elhagyatott, a sirkeresztek össze-vissza töredeztek és idestova hevernek a földön, és nincs senki, a ki itt rendet parancsolna. Az egy-két kőkereszt, melly a sirkertben itt-ott van, telve helyesirási hibával, ollyannyira, hogy ki azokat olvassa, valóban szánakozással távozik e szent helyről. Ennek bizonyságaul közlöm a következő feliratot, mellyet egy itteni sirkeresztről másoltam le :

„It nukzig
Kratko Myra (Mária akart lenni)
megolt 1854-ten
15-ten agusutba.“

Hogy lehet illy botránytit itt eltürni? — *B. R.*

⊙ *Dr. Roth* ur a *női betegségekről* könyvet irt, mellyről a szakértők kedvezőleg nyilatkoznak.

+ (*Rózsaági Antal értesiti a közönséget*), hogy „Kisvárosi titkok“ czimü regénye, mellynek megjelenése *akarata ellen* elkésett, folyó október hó végével hagyandja el a sajtót, és igy november elején tisztelt előfizetői ki lesznek elégitve.

+ (*A marosvásárhelyi kisdedóvoda*) alaptőkéje gyarapitására egy „Kisdedóvoda-almanachot“ szándékoznak kiadni, mellynek szerkesztésével hir szerint *Mentovich* Ferencz tanár és költő fogna megbizatni.

+ (*Uj lap Bécsben.*) *Ernuszt* Imre hazánkfia Bécsben a jövő hó 1-én egy politikai és szépirodalmi hetilapot indit meg. A lap német nyelven lesz irva, de magyar érdekeknek szentelve.

+ („*Vasárnapi ünnepi és alkalmi imádságok*“) czim alatt *Czelder* Márton losonczi ref. lelkész egy templomi használatra megjelenendő imahönyvet ad ki, mellyre 2 pforintjával előfizethetni.

△ (*A weimari német geographiai intézet*) mult évben nagy vállalatot inditott meg s ez egy 70 lapra terjedő atlasz, mellynek czime : „*Handatlas der Erde und des Himmels.*“ A P. N. figyelmezteti az illetőket e térképekre, mellyeknél tökéletesebb a közel időben nem adatott ki. Az eddig megjelent 28 térkép eléggé ajánlja e nagyszerü vállalatot. Eddiggelé a következő térképek jelentek meg : Európa, Holland és Belgium, Amerika, Olaszország átalános térképe, Felső- és Közép Olaszország, Alsó-Olaszország, Angolország, Azsia, Würtemberg és Baden, Schleswig-Holstein és Lauenburg, Pommerania, európai Oroszország, Magyarország, Nagy-Britannia, Ausztrália, Uj-Holland, ázsiai Törökország, a porosz birodalom, Hannovera, északnyugoti és északkeleti Francziaország, délnyugoti s délkeleti Francziaország, Dánia, az amerikai egyesült szabad-államok, a földgömb, az északi s a déli égbolt. — A térképek (23 hüvelyk magas s 28 h. széles) elég nagyok, hogy teljesek lehessenek, s nem olly nagyok, hogy kézi használatul ne szolgálhatnának. Kitünő szorgalommal készittettek. — Ki kell emelnünk e térképek főérdemét t. i. a terrainrajz tisztaságát és tökélyét, valamint a helynevek világosságát. A jeles „geographiai intézet“ a legjobb kutfők után dolgozik s az egyes térképekhez mellékelt geographiai, statistikai s történelmi jegyzetek *Scharff* tanártól elég kimeritőleg s kellő utmutatást nyujtanak. A vállalat elterjedése lehetővé tette, hogy az egyenkint is megszerezhető s Hartleben könyvkereskedése utján megrendelhető füzetek ára olcsó legyen. Az egyes füzet ára csak 10 ezüst garas. Ha a térképek jelessége mellett azok igen diszes kiállitását tekintjük, ez ár valóban igen csekélynek mondható. Olcsóbb vállalat most nincs. Bár akadna effélére magyar vállalkozó is!

+ (*Szuper Károly vidéki szintársasága*) september hó közepe óta N.-Kanizsán müködik. E társaság 30 tagból áll, kik közt mind a férfi-, mind a nőnemből több jeles tehetség van. A társaság mindent elkövet, hogy a közönség, melly azt kellő pártolásban részesiti, elégülten hagyja el a szintermet; miután azonkivül, hogy naponkint a jelesebb eredeti darabokat hozza szinre, egyszersmind szorgalma és összevágó játéka által tanusitja, hogy hivatását teljesen fölfogta, s szép föladatát megoldani akarja is, tudja is.

+ (*A „Székely leány“*) czimü uj eredeti magyar opera első előadása f. hó 30-kára van kitüzve. Szerzője *Huber* Károly.

+ (*Philharmoniai hangversenyek*) kellő részvét hiánya miatt nem fognak többé tartatni. Valóban szomoritó körülmény, hogy ez egyetlen nagyobbszerü zenevállalatunknak is, alig nehány éves rövid élete után buknia kellett.

+ (*A pest-budai dalárda titkára*) jelenti, miszerint a magyar négyes tételü kardalok (quartett) palyamüvek beküldésére az 1858 október 15-kén lejárt pályázati határidőt, f. é. december 1-ig a közzétett föltételek mellett meghosszabbitá.

— (*A pest-budai dalárda*) okt. 27-én esti 8 órakor az egylet termeiben (Redout-épület) ez évi *nagygyülését* tartja, mellynek tárgyai lesznek : az egylet ügyvivőinek s választmányi tagoknak megválasztása; az egylet mult évi állásának előterjesztése; a jövő téli zene-előadások s a tagok további fizetési járulékainak meghatározása. — A Dalárda szombaton, okt. 23-án este *énekestélyt* tartott a „horgony“-nál.

+ (*Fehérvári Mari és Téli Emilia k. a.*) a jövő tavaszszal elhagyják nemzeti szinházunkat; helyettök Markovics Ilka, szép tehetségü fiatal énekesnő lesz szerződtetve.

+ (*A műegylet által*) kisorsolás végett közelebb a következő festmények véttettek meg : 1, „A menyasszony üdvözlése“ Jankótól Pesten; 2, „Pusztai fergeteg“ Lotztól Pesten; 3, „A keserü pálinka,“ Rhombergtől Münchenben; 4, „Tanulmányfő,“ Frankel Ignácztól Budán; 5, „szorgalmas tanuló“ Giergltől Pesten; 6, „Holdvilágos tájkép,“ Haanen Remitől Bécsben. — A közelebbi kiállitásból a nemzeti muzeum is vett egy „eszményi tájképét,“ mellyet a fiatal Markó Károly festett Flórenczben.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

— (*Nyilvános köszönet Röck és Szabó gépgyárnok uraknak Pesten.*) Egy előttem igen kedves kötelességet teljesitek, midőn önök iránt hazafiui hálámat és egyuttal irányomban tanusitott ernyedetlen szorgalom és valódi szakértőséggel párosult eljárásukért nyilvános köszönetemet leróni van alkalmam. — Hazánk az iparosság terén milly helyet foglal jelenleg, de mire látszik hivatva lenni, s valóban milly erélylyel s kitartással tör utat e helyet elfoglalni, egybevetve ebbeli multunkkal jelenünket, beszámitva azon nehéz körülményeket, mellyeken magunkat tultettük; valóban üdvözölnünk kell minden iparosainkat és főkép ollyakat, kiknek működési köre nem a gyártmányaik elkészitésével szünt meg, egy vagy más azt igénybe vevők irányában, sőt épen a készitményük létrejötte után válnak ujabb iparággá. — Ily-

Képes Vasárnap 1937 máj. 9.

AZ ELMULÓ BUDAI NYÁRI SZINHÁZ BÖLCSŐJÉNÉL

Az Ur 1843-ik esztendejének májusra virradó éjszakája örökké emlékezetes volt főkötős fejü dédanyáinknak, amig csak volt kinek mesélniök a budai Horváth-kertben töltött órák polgári romantikájáról. A nagyvendéglőbe már április 30-án délután beültek a budaiak, ugyhogy a később jövő pesti hadnak már csak a kertben jutott férőhely. (Nem baj, igy olcsóbb lesz!) Az egykoru tudósitás szerint háromezer ember uzsonnázott, vacsorázott, sörözött, borozott és végül reggelizett itten; egyik a vendéglő konyhájából, a másik a saját batyujából. Az éjszakába belenyulólag hallgatták *Morelli* zenekarát, amely a legszebb bécsi keringőket játszotta. Azután beódalogtak a füstös komák is. Lehetett táncolni, énekelni, sétálni, pihenni, szunyókálni, hogy hajnalban ujra kezdődjék a mulatság.

Ezen az éjszakán szerelmesekből jegyesek, ellenlábas üzletesekből megértő kollégák, pajkos suhancokból az épitő- és rokoniparnak szakértői váltak, beleértve a szinművészetet is. Az történt ugyanis, hogy az ifjuság fantáziáját izgatni kezdte az a nagy faépület, amely őszről tavaszra kinőtt a kert nyugati sarkából. Nappal fölényes ácslegények elhessegették őket a környékről, most azonban az éj leple alatt ki lehetett fürkészniök, mit csinálnak odabent. Mi történik e titokzatos kastélyban, ahonnan világosság szürődik ki, kalapálás, kiabálás, zene, tánc, ide-odarohanás hangjai hallatszanak.

Eláruljuk, mert a gyerekek is megtudták: szinház épült ott és öt nap mulva már meg is kellett nyitni. Egy 33 éves fiatalember állt a leendő nézőtér közepén és parancsnokolt a mesteremberek tömegének, mert ő tudta, hogy befejezi a szinházát. Ez *Ságody József* épitész volt. Egy megtört ember ült a leendő szinpad sarkában, pohár sör mellett: ez *Huber* szinigazgató volt. Eddig ő bátoritott mindenkit, most már őt kellett vigasztalni. Pedig most is rajta csüggött népe. Kedélyes apa, intrikus, bonviván, hős szerelmes, naiva, kómika, tenorista, basszista, zenészek, karénekesek és magántáncosok, mind Huber papával akartak beszélni arról, hogy *mi lesz?* Huber papa rájuk nézett, ezer ráncra huzta össze arcát és igy szólt:

— *Nagy skandál lesz, meglátjátok . . .*

— Ha nagy lesz a skandál — szólt közbe Ságody épitész —, akkor leeresztjük a függönyt. És máris megjátszotta a maga külön meglepetését.

Legördült a függönyök függönye, amelyen a legcsodálatosabb együttesben voltak láthatók a görög mitológia alakjai tizenkét Argandi-lámpával megvilágitottan. Azután felszaladt a függöny s az Argandi-lámpák fényében most már ott ragyogott maga Huber papa saját külön muzsáinak társaságában. *Seidl* ur, a rendező, merész ötlettel felkapta Huber papa mellől a söröskancsót s a benne maradt néhány csöppet a *Herr Director* fejére s a jövő sikereire üritette.

A zenekar tust huzott s a társulat tagjai nagy vigan kezdtek próbálni a félig kész szinpadon. Igazi Commedia dell'Arte volt ez, jókedv, ötlet, vigasság.

— Csavarjátok le a lámpákat, spórolni kell! Világitanak a csillagok — mondta a rendező s a még nyilt tetőre mutatott.

Az égbolton azonban vörös fény jelent meg és kivülről behallatszott egy kiáltás:

— *Ég a pesti cirkusz!*

Egy pillanatra elállt mindenkinek az érverése, de aztán fellélegzettek: *nem a szinház égett . . .*

*

Az épület elkészült s a szinház nagy sikerrel nyilt meg 1843 május 6-án.

— A belépőt impozáns látvány fogadja ebben a pompázó csarnokban — olvasható az egykoru *Der Spiegel*-ben, Buda „művészet, elegancia és divatlapjában". — Az ember meglepetésből meglepetésbe esik: az aranykeretes függöny, a nézőtér szinektől ragyogó diszitése, a páholyok közt elhelyezett virágvázák, a tejüveglámpák, mind, mind kedves, romantikus hatást gyakorolnak. A rossz időben is nagy közönség jött el a megnyitásra.

Mari, az ezred leánya volt a megnyitó darab s a közönség tombolva ünnepelte Huber igazgatót, amiért ide *mert* szinházat épiteni. Az igazgató igyekezett is változatos lenni. Adott ő mindent. Május 20-án operát: *Donizetti: Lukrécia Borgia-ját*, 24-én pedig *Dr. Darázs* cimmel vigjátékot, amely az ujságirókat figurázta ki. „Sokféle szerkesztő van, de ez a *Dr. Darázs* mégis csak tulzás" irta az egykoru kritika. Még egy emancipációt sürgető nő is szerepelt a darabban — *nadrágban!* Persze, mind németül beszéltek.

Az épitésznek is megvolt a maga sikere, amit mi sem igazol jobban, mint hogy *Alt Rudolf*, a hires bécsi mester, arra méltatta, hogy *Bellini Norma*-jának előadása közben lerajzolja. *Ezt a képet közöljük mi is.* A hátteret a nyitott szinpadon át látszó Gellérthegy szolgáltatja (a Citadella előtti időből).

Két gondviselésszerü ember honositotta meg Budán a *magyar* szinészetet: *Molnár György* és *Krecsányi Ignác*. Molnár György 1861-ben megalapitotta a maga külön *Népszinházát* Budán a Lánchidfőnél. Az ő gárdájából került ki Krecsányi Náci bácsi, aki 1883-ban vette át a mai szinkört, adott benne operettet, operát, bohózatot, drámát, könnyü muzsát és nivósat; felfedezett irókat, még inkább szinészeket és énekeseket. Mindenki megtalálta a magáét ebben a hajlékban. De semmi sem tart örökké. Náci bácsi már rég elment s most elmegy az épület is.

Siklóssy László.

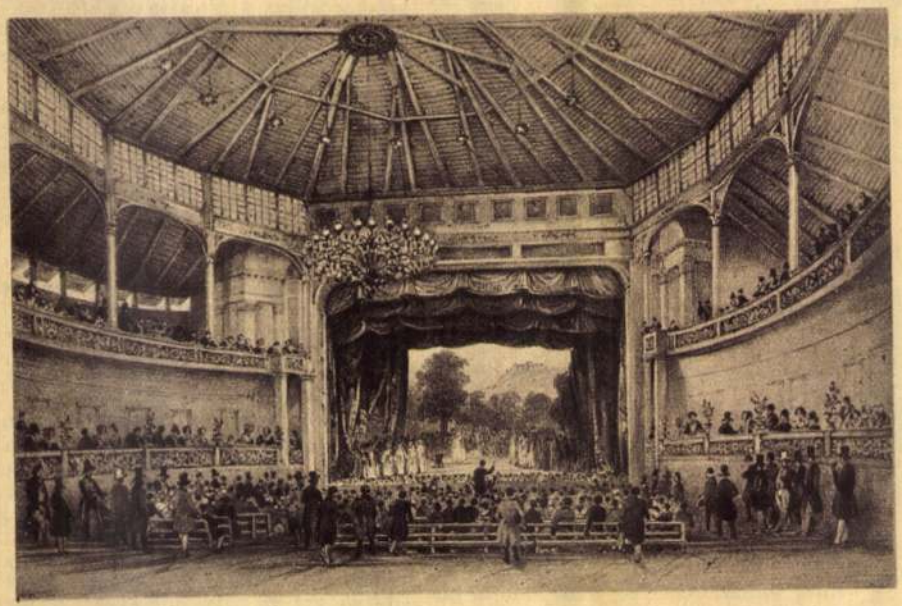

Alt Rudolf rajza. A Norma előadása a Nyári Szinházban.

A P. H. melléklete. Légrády Testvérek kiadása és nyomása, Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. szám.
Szerkesztésért és kiadásért felelős: BÓNYI ADORJÁN. Nyomdaigazgató: KERTÉSZ ÁRPÁD.

ELSŐ FELLÉPÉSEM

IRTA: RÁTKAI MÁRTON

Első fellépésem? Mikor volt csak? Remélem, a dátumot nem kívánják tőlem. Mert erre nem akarok emlékezni. Ki tudja, háthogyha van színigazgató, aki egy szerelmes ifju szerepét akarja rám osztani és ezt elolvassa s rájön arra, hogy elmultam már huszonegynéhány éves.

Szóval, először egy műkedvelő előadáson léptem fel, mert mint mondani szokás, már a civiléletben is ellenállhatatlan vágyat éreztem a világot jelentő deszkák után. Miután színész mingyárt nem lehettem, egy kis kerülővel kellett azzá lennem, tehát először műkedvelő voltam. Egy szolga szerepét osztották rám. Tizennégy napig próbáltam rettenetes izgalomban, nagyon meg voltam hatva. A szerep ugyan nem volt nagy, nem volt terjedelmes, de mint mondani szokás, fontos volt. Szerepem szerint a második felvonásban bejövök a szinpadra... Mi az, hogy jövök? Belopódzom.Kinyitok egy iróasztalt... Mi az, hogy kinyitok, kifeszitek. Az iróasztalból pedig kiveszek, sőt kilopok bizonyos aktákat, amiket a darab szerint nekem el kell égetnem.

Most képzeljék el: első fellépés, rettenetes izgalom, borzalmas lámpaláz s én bemegyek a szinpadra, kinyitom az iróasztalt és nincsenek ott az akták. A kellékes is műkedvelő volt. Egy pillanatig meredten néztem az üres fiókba, de az az istenáldotta tehetségem megmentette a helyzetet. Igy szóltam:

— Ah, valaki már ellopta és elégette őket. Ám jó.

Második első fellépésem, mint országos színészegyesületi növendék, Szolnokon történt. Akkor szokásban volt, hogy a növendékek, hogy pénzhez jussanak, nyáron kis alkalmi társulatot alakitottak s igy járták a vidéket. A Bort játszottuk Szolnokon, én alakitottam Szunyog Mihályt. Mondhatom, olyan üres házat vonzottunk, hogy az egész társaság utánvét mellett jött haza, papák, mamák, nagybácsik és nagynénik váltottak ki bennünket. Még ma sem értem ezt a fiaskót. Akik bejöttek az előadásra, azoknak nagyon tetszett. Igaz, hogy nagyon kevesen jöttek be.

Rátkai Márton.

Harmadik és végleges első fellépésem már komoly szinpadon, a Magyar Szinházban volt, az évszámot itt sem mondom meg, elégedjenek meg annyival, hogy Leszkay és Zoltán voltak az igazgatók. Még a sziniiskolába jártam, de a szinház már leszerződtetett azzal, hogy a vizsga után ott leszek tag a Magyar Szinházban.

Képzeljék izgalmamat és meglepetésemet, amikor egy reggel megjelent lakásomon a szinház szereposztó szolgája ezzel a hirrel:

— Az igazgató ur küldi ezt a szerepet..., Faragó Ödön ur megbetegedett, ma este Rátkai urnak kell beugrani helyette.

A szerep nyolc irott iv volt. Csekélység! Volt benne kuplé, finálé és tánc. Még az operett cimére is emlékszem, Trouville gyöngye. Soha még szinpadon zenekarral nem énekeltem. Egy próbát adtak. Egy ócska zongora mellett délelőtt féltizenkettőtől két óráig.

De én vállalkoztam mindenre, mert imádtam a szinpadot, fiatal voltam. A Gellérthegyet is eltoltam volna estére.

Fiatal voltam és szemtelen. Olyan szemtelen, hogy este nemcsak eljátszottam a szerepemet, de a második felvonásbeli kuplémba még irtam is egy aktuális strófát valami nagy eseményről, ami aznap történt.

Mert ilyen merész az ember, amig fiatal. Ma már nem mernék ilyesmire vállalkozni. Ma már tudom, mi a szinpad.

A Vigszinház társalgójában Somló István panaszkodik a szinház fiatal hölgytagjainak:

— Borzasztó. Valamelyik szédült nő belémbolondult s most nem hagy békén.

— Pista te nem panaszkodol, te dicsekszel — mondták a többiek.

De Somló kifejtette részletesen, hogy semmi oka sincs a dicsekvésre, mert az az ismeretlen hölgy, aki a szinpadról beleszeretett, egyáltalában nem kellemes neki.

— Képzeljétek el — mondta —, délelőtt tiz órakor megszólal a telefon, egy női hang csicsergi: „Somló?" Erre belemorgom a telefonba: „Igen", mire a vonal másik végén megindul egy vacak gramofon és elkezdi bömbölni: „Ugy kivánom én magát, mint a hold az éjszakát..."

Nevetnek, Somló meg van sértve:

— Ezen igazán nincs mit nevetni.

Másnap megkérdezik Somlót:

— Na, mi van az imádóddal?

— Most már végleg megbolondult. Ma már ötször felhivott.

A következő nap Somló álmosan, rosszkedvüen ért a szinházba.

— Az a bestia éjszaka kétszer hivott fel s adta le a holdvilágot.

Azóta Somlónak nincs nyugta: hajnalban, reggel, délben, este, éjszaka állandóan szól a telefon és mindig, amint jelentkezik, felcsendül a megható dal.

A postától már titkos telefonszámot kért. A Vigszinház ifju művésznői pedig minden nap részvéttel érdeklődnek nála, hogy vajjon az ismeretlen telefonál-e még.

Pedig nekik igazán tudni kellene, mert ők telefonáltak Somlónak. Felosztották egymás között a szolgálatot. Az „Ugy kivánom én magát" kezdetü lemezt mindegyik beszerezte. Pénzt fektettek be abba, hogy Somlót szekirozzák.

*

A kitünő színészt az öltözőjében meglátogatta egyik barátja.

— Nagyon jó vagy. Igazán nagyon jó vagy ebben a szerepben.

— Tetszettem? Ennek örülök. Nem volt semmi hiba?

— Nem, semmi. Azaz várjál csak, azt meg akarom mondani, hogy ott a harmadik felvonásban az nagyon rosszul van beállitva azzal a gyertyával. Ötlettelen rendezés, buta.

A kitünő színész arca elkomorult.

— Igazán megnyugtató, amit mondasz... Tudniillik a gyertyával játékot azt én találtam ki... Ez az egy, amit én találtam ki.

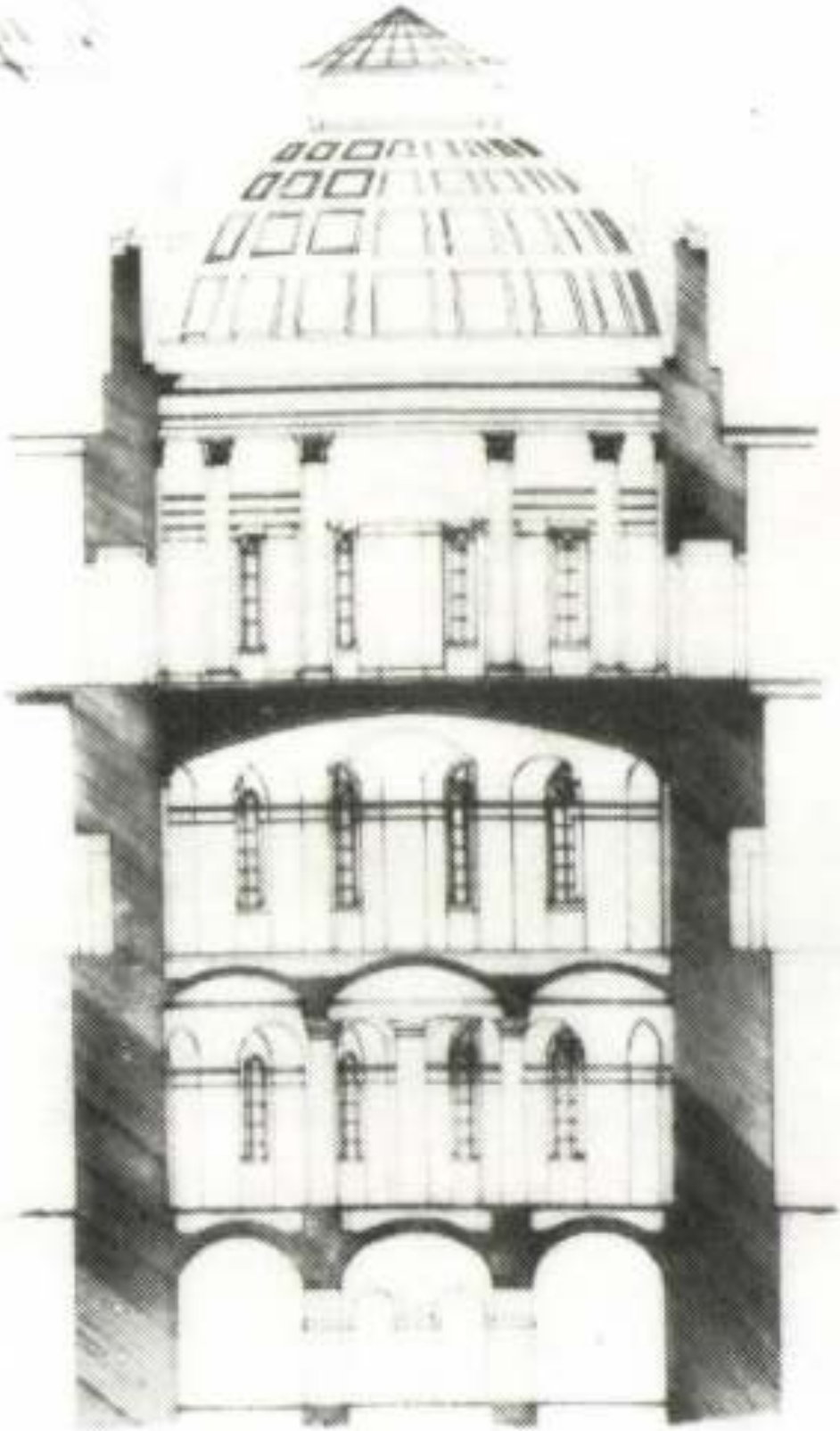

39/e

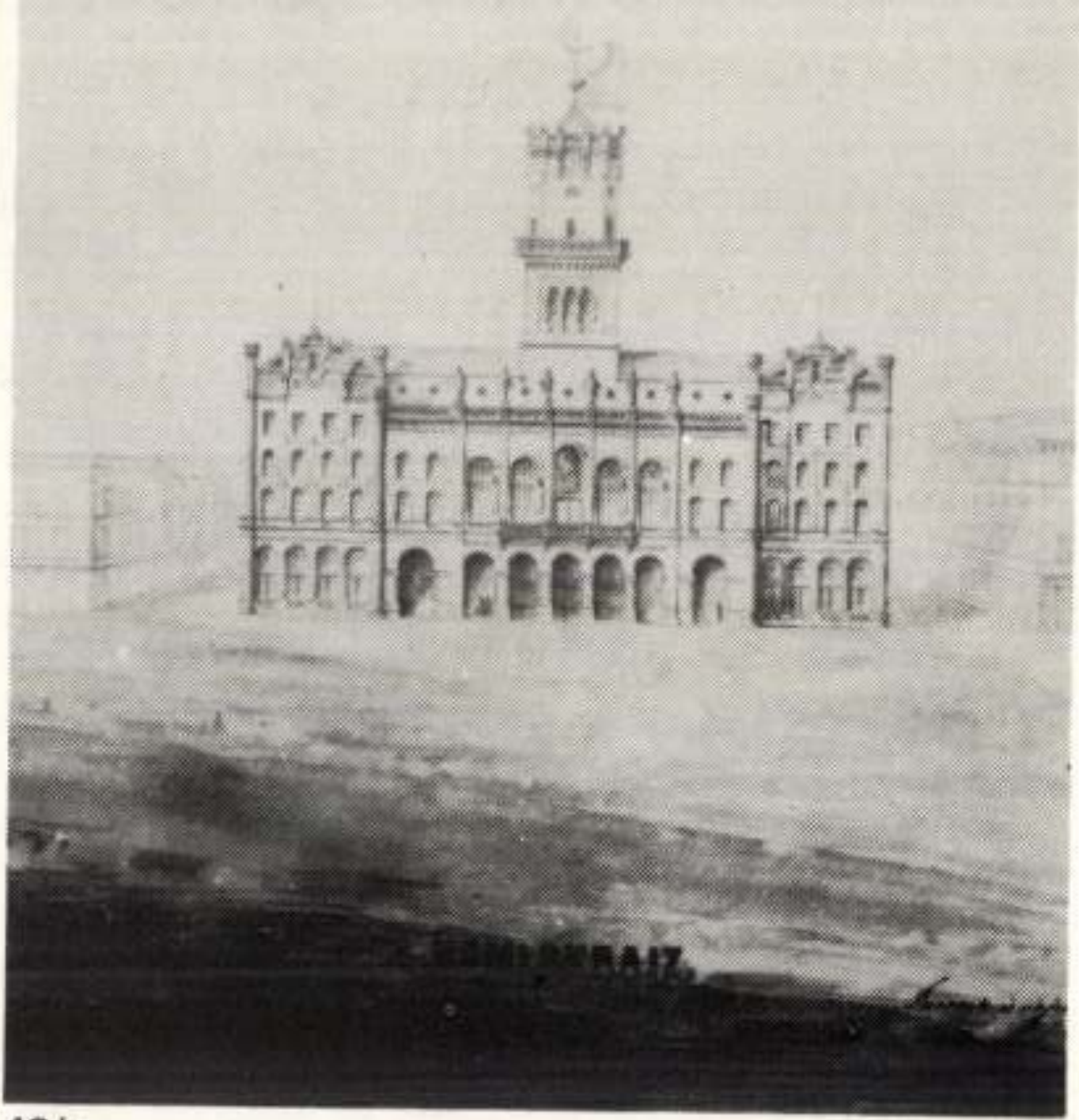

43/g

a meglevőnek alapos javítása és bővítése. E vizsgálat eredményeként született meg ez a nagyszabású, eddig ismeretlen terv, melyet 1844 júliusában kelt jelentéssel nyújtanak be a Helytartótanácsnak, s melynek költségét 300.000 forintra becsülték. — A nagyléptékű, reprezentatív célokat is szem előtt tartó első magyar orvosegyetem-épület a pesti ferences kolostor helyén, az egykori Ferenciek tere és Reáltanoda utca sarkán épült volna fel, a mai Ferenciek-bazára és az Egyetemi Könyvtár által elfoglalt területen, klasszicista stílusban. Figyelemre méltó, hogy a köralaprajzú anatómiai teremnek az alatta levő előadóteremtől elválasztó födémét vasszerkezet gyámolítja.

K.D.

e. Fedélszék alaprajza
színezett tus, p., 63,5x37 cm (alátéttel: 75,5x52,5 cm)
Felirata: Tető alaprajz

f. Keresztmetszet
színezett tus, p., 63x38 cm (alátéttel: 75,5x52,5 cm)
Felirata: Keresztmetszés

g. Hosszmetszet
színezett tus, p., 87x98,5 cm

h. Főhomlokzat

nek a romantikus átépítésnek terve nem Feszl Frigyes, Gerster Károly és Reitter közös műve – ahogyan ez a szakirodalomban tévesen szerepel –, hanem kezdettől fogva az Országos Építési Igazgatóságnak Reitter Ferenc által vezetett osztályán készült. Az 1852 februárban kelt első változatot Glaser Rudolf, a második – megvalósult – változatot Szumrák írta alá, mindketten „kk. Bau Elève" minőségben és „nach Angaben des Herrn kk Oberingenieurs Reitter" megjegyzéssel. Utóbbi terv két lapja az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat 1899. évi tavaszi kiállításának építészeti részében Reitter – Szumrák: A budai Kapucinus templom terve címmel szerepelt. Gerster Károly, aki az építkezésnek csupán kivitelező vállalkozója volt, megbízását az 1854. jún. 20-án tartott versenytárgyaláson nyerte el. A félköríves stílusú romantikus épület kivitele 1854 júliusától 1856 októberéig tartott.

Irod: Horler-Pogány 1955, 644–655.; Komárik D.: Az I. Fő utca 30–32. MüVé 1973. 247–248.

K.D.

RIGEL, RAPHAEL RITTER VON (Bécs, 1787 – ?) építész

Charles Moreau Bécsben működő francia építész tanítványa. Dolgozott a Pálffy-grófok szolgálatában, majd hosszabb ideig Rómában működött. 1843–47 között kiadta Enzyclopedie der neuesten Architektur c. művét, melyben zömmel saját terveit publikálta.

38. A tervezett Pesti Országház perspektivikus képe, 1840-es évek *3.*

acélm., 52,5x67,5 cm
Jelezve: Entworfen von Raphael Ritter von Rigel Architect und Decorateur. – Gedruckt bei C. Horeg'schj in Wien. – Gestochen von Max Farmbacher.
Felirata: A Pesten építendő új Országháznak távképe. Perspectiv-Ansicht des neu zu erbauenden Landhauses in Pest. – Prospetto in Prospettiva del Palazzo delli Stati da costruirsi in Pest.
OL tervtára, T.14/2/Sz.36

A kiállított lap keletkezésének időpontjáról s a tervezés körülményeiről semmi közelebbit nem tudunk. 1848 után nem készülhetett, mert a magyar szabadságharc bukása után

SÁGODY JÓZSEF (Pest, 1809 – Pozsony, 1899), mérnök

Ságody József amatőr festő, Ságody Sándor Pest városi tanácsnok, majd alpolgármester testvére. Mérnöki képzését a budai Institutum Geometricumban nyerte, ahol 1829-ben oklevelet kapott. Az Országos Építész Igazgatóság szolgálatában Soprontól Debrecenig az ország legkülönbözőbb helyein működött. Nevéhez fűződik a budai nyári színkör épületének tervezése a Horváth-kertben, amelynek előfüggönyére a mitológiai alakokat is ő festette.

39. Pest, orvosegyetem terve, 1843 *8.*

Mindegyik tus, p., 37x47 cm
OL, T. 73. (Abszolutizmuskori levéltárakból kiemelt levelek), 639/1–5.

a. Földszinti alaprajz
Jelezve j.l.: Ent. Jos. v. Ságody
Felirata: Ebenerd: Geschosz

b. I. emeleti alaprajz
Jelezve j.l.: Entworfen und gez. Jos. v. Ságody
Felirata: 1ter Stock

c. II. emeleti alaprajz
Jelezve j.l.: Entworfen und gez. Jos. v. Ságody
Felirata: 2ter Stock

d. Metszet

e. Részlet (metszet)

A Hatvani és az Újvilág utca sarkán levő egykori jezsuita épületben elhelyezett orvosi egyetem, a domus medica az 1838-as árvíz idején komoly károkat szenvedett. 1841-ben már az épület összeomlásától kellett tartani. Ezért ugyanezen év július 20-án a Helytartótanács felszólítja az Országos Építési Igazgatóságot, vizsgálja meg, hogy új épület építése lenne-e célszerűbb, vagy valamely meglevő, alkalmasabb épület felhasználása, esetleg

Művészet Magyarországon 1830–1870
MTA MKCS – MNG Bp. 1981

Szilágyi Miklós nyiregyházai társvállalkozók kaptak megbizást.

Silingyia. (Iskola épités.) A silingyiai kegyes alapitványi birtok intézősége julius 30-án árlejtést tartott az aradmegyei Dezsőháza községben emelendő iskola és tanitói lakás épitésére 16.626 kor. 52 fill. előirányzattal. Ajánlatot tettek: Hack Ferenc (Gyula) 4%, Szabó Mihály és Mészáros István (Hódmezővásárhely) 1·3% árengedéssel, Schneider János és Mátyás (Gyula) 2% felülfizetéssel, Sebők István csak a bádogos munkára az alapárral.

Hack Ferenc gyulai vállalkozó ajánlatat jóváhagyás végett felsőbb helyre terjesztették.

Kolozsvár. (Hidak és jégtörők épitése.) A kolozsvári magyar királyi államépitészeti hivatal julius 31-én árlejtést tartott a kolozsvár—páncélcsehi, a válaszut—hidalmás—pusztaszentmihályi és bonchida—kalyáni th. közutakon épitendő kőellenfalas vasgerenda hidak és jégtörők épitésére 22092 korona 28 fil. előirányzattal. Mivel ajánlat nem érkezett be az épitkezésnek házilag leendő kivitelét határozták el.

Hejc
épité
31-én
épitésé
Ajánlat
Stei
Luk
14544
15675
21036
Kolo
bich
fillérrel
Sz
Adolf t

Eszé
folyó k
az 19
munkál
litásána
lyammé
árlejtés
maradt.

Ungv
áll. köz

Eső magy. cs. kir. osztr. kir. szab. viharáll
Kronsteiner Károly, Wien, Landstras
Kronsteiner-féle uj
HOMLOKZAT FES
Festékpor 50 különféle szinben vizzel felkeverei
mentes, zománcerős mégis enyhe, csak egyszeri n
Kérjen in

Sai-Halász Antal

Reiber János

Sai-Halász Antal és Reiber János repülőtér tervén látható, hogy a különleges ismereteket kivánó feladatot előzetes tanulmányok után oldotta meg. A kép madártávlatból, tehát érkező repülőgépről nézve igen jó, valószínű, hogy a földről tekintve is jó arányú.

irod

Becz Jenő: Épitészet a Műcsarnok tavaszi tárlatán. Művészet 1940. 34. 7. 71. l.

Sai Halász Antal

Sai-Halász Antal okl. építészmérnök, VI. Aradi-u. 43. 127-442

Bptávb 1940 szept.

Székesfehérvár.

A középtért az égő vár fogl
ostromló csapatokat és sátraik
át a törökök menekülnek; a hát
is jelezték, jobbról Russwurm

WAHRE CONTRAFACTVR DER KÖNIGLI
VON CHRISTEN EROBERT WORDEN

fölül középütt: 29.
magyarázó szövegének kezdete:
befejezése: T. Der weg nach

Rm., mér. a vk. 15.9: 26.4 c

69-92-46

Kassa

Saidam Antal, ötvös, 1842

Arch. Közl. 1899. XXI. 313

ivatnak mindazok, kik ezen munkálatokra igényt
hogy 5% bánatpénzzel ellátott ajánlataikat **folyó**
sztus hó 9-ének déli 12 óráig alulirott polgár-
annál is inkább adják be, mert később beérkező
en fel nem szerelt ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.
natpénz az ajánlatok elfogadása esetén 14 napon
-ra kiegészitendő.
ltételek a városi kiadóhivatalban a hivatalos órák
7 [illegible] óráig megtekinthetők.
áns

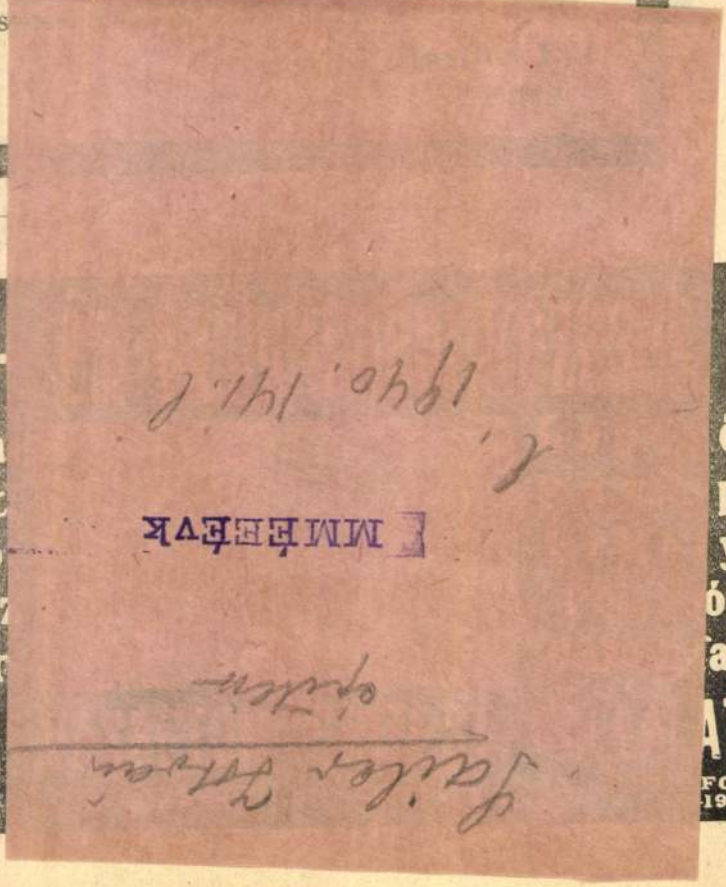

nyezések. — Magyarországi vételek és eladásoknál segédkezés.

Saját műhely mindennemü fürószerszámokra.

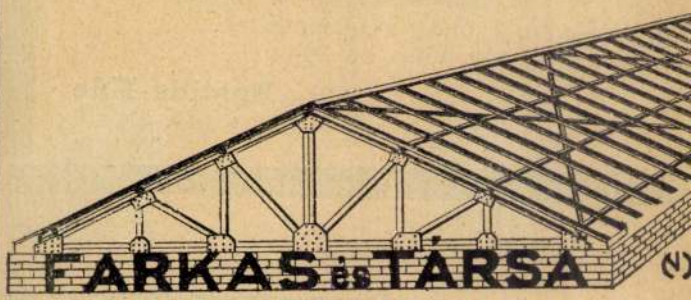

FARKAS és TÁRSA

VASSZERKEZETI GYÁR

BUDAPEST, VI., Lehel-utca 8.

TELEFON: 82–70. **INTERURBA**

Készit: **Szegecselt tartókat és oszlopokat, minden szerkezeteket, idomvasablakokat, csigalépcsőket, fedélszékeket, ivlámpa oszlopokat, vasgerenda h és annak szerelését.**

Tervek és költségvetések készitése a gyár mérn a legnagyobb szakértelemmel végeztetne

Vidéki szállitásokra különösen berend

Sailer István építész

Tér és Forma, 1932

V. évf. 65-87.o.
Dr. Bierbauer Virgil: A lakóház-forma, alacsony, közép magas, vagy magas lakóház.

Sailer István

Sailer István okl. építészmérnök,
XI. Horthy Miklós-út 79. 259-956

Bptávb 1940 szept.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Sailer István

a BSzK Rt. budai
autogarázs terop
III. díj

MMEEKözl.

1939. 28. P.

telen, szeméremsértő, perverz részleteket tartalmaz. Abba is kellett hagyni a közlését.

Ugyancsak a Friss Ujsággal történt ez a kalamitás, hogy mint izgalmas, gyilkosságokban és kalandokban bővelkedő regényt konferálta be — persze megint akaratlanul, — az akkoriban nagyon felkapott Conan Doyle «Külvárosban» cimü müvét. Közlés közben derült ki, hogy az a hires angol detektivregényiró — egyetlen halkszavu, hangulatos lirai alkotása.

Az egyetlen Erdélyi Hirlap volt, amely szakitott az ollózási rendszerrel és csak eredeti kéziratot közölt, amelynek minden sorát megfizette. El is árasztották a pesti irók zuhatag módjára a vidéki sajtónak ezt a ritka orgánumát kéziratokkal. A Friss Ujság próbálkozott illusztrációkkal is, de abbahagyta, amikor Széll Kálmán miniszterelnökké való kinevezésekor képmása helyett — egy nagy fekete pacni jelent meg a lap vezetőhelyén.

Persze az ugynevezett «Leiter Jakabok»-ban is bővelkedett az akkori kolozsvári sajtó. Az Előre cimü lap, amelyet a derék Laskay Árpád paplanos adott ki, Caruso budapesti vendégszerepléséről, amelynél Vasquez Itália grófnő is fellépett, a következőképpen adta le egy pesti táviratában:

J. G. Saiter 11735.

Kupetzky János.

Mellik és kissé balra fordultan van ábrázolva. Szembe néz és prémes sapkát visel. Felirata a kép alatt:

Johannes Kupezky
Natione Boemie

ez után: Denatus Norimberg Aº 1740.

jelrése pedig alól balra: Johannes Kupezky pinx.

jobbra: Joh. Gottfried Saiter sc. A. V.

legalól középütt: J. J. Haid et filius exudit A. V.

Lelt. 14246.

Lakl. ~~175~~ 174-914

510-914-114.

4 K.

MIKSZÁTH KÁLMÁN DOLGOZÓ-SZOBÁJÁBAN, FIAIVAL

A SZOBOR ÉS ÉN.

Levél Nagy Miklóshoz.

Kedves Barátom! Azt kivánod tőlem, hogy irjam le lapodnak, milyen érzései vannak az olyan embernek, a ki mint modell ül a saját szobrához. Azt látom ebből, hogy ezt te valami különös élvezetnek tartod. Legalább is úgy kérdezed, mint a hogy kérdeznéd, mit érez egy ember, a kinek például a lábát vakarják.

Hát erre én azt felelem neked: hogy minden attól függ: vajjon viszket-e a lába az illetőnek? Mert ha viszket, akkor mennyei kéj, de ha nem viszket, akkor csak alkalmatlan csiklandozás.

Hát az én lábam nem viszket — és igazán azt gondoltam magamban, mikor a szép szőke ifjú finn szobrász, Sailo Alpo fölkeresett, hogy le akar mintázni, a mit Filtsik István (egyik beszély-alakom) mondott, mikor egyszer a te rajzolód, Dörre Tivadar, a falujában utazván, le akarta a vázlatkönyvébe rajzolni.

— Köszönöm, nem kivánom; nincs már nékem szeretőm.

Bizony már nekem sincs. Sem azokból, a kik szoknyában járnak, sem azokból, a kiket a görögök fantáziája látott el toilette-el és nem Monaszterly és Kuzmik. Maholnap elhagynak a múzsák is, a hiúsággal pedig régen szakítottam.

A szobrász azonban rokonszenves ifju, nem akartam egyszerűen megtagadni a kérését.

— Hát minek lesz önnek az a szobor? — kérdeztem tőle töredezett németséggel, mert finnül nem tudok.

— Tanulni akarok az ön fején, — felelte szintén németül, mert magyarúl nem tud.

Titkon az a gondolatom is volt, hogy a míg ülök neki, legalább a német nyelvben gyakorlom magam. Mert azt hittem, hogy ő tökéletesen beszél németül, csak később tudtam meg, hogy ő meg rólam hiszi azt. S ebben a hitben beszélgettünk vagy két hétig, mig valami gazember felvilágositott bennünket. Ez volt az első kölcsönös csalódásunk.

Elmondta, hogy a kész szobrot majd a helsingforsi múzeumba küldi. Ott aztán keresnek egy hozzá hasonló finn-koponyát, egymás mellé teszik a kettőt s épitik tovább a magyar-finn rokonságot.

No, erre csakugyan elég jó lehet az én fejem is, hát ráálltam, hogy ülök neki, de figyelmeztettem, hogy kezdjen mindjárt hetven évesnek mintázni, mert az eltart vagy húsz esztendeig, míg engem annyiszor odakaphat a Strobl műtermébe, a mennyiszer szükséges.

Hanem Sailo Alpo is ravasz emberke a maga nemében:

— Niksz, nuksz. Ich werde Sie hier machen in seinen Zimmer.

A lakásomra hozatta az agyagot, az állványt, a fejmérő körzőt s egyéb szobrász-szerszámot. Mikor aztán minden együtt volt, odaálltam nagy resignáczióval: No hát most már itt vagyok, tessék a fiziognomiámmal rendelkezni.

— Hohó, — szólt a művész — nem oda

Enlund-Sailo Alpo szoborműve.

MIKSZÁTH KÁLMÁN MELLSZOBRA.

Helsingfors. Először is az úr lelkéről akarok egy kis mintát. Ehhez körülbelül három nap kell.

— Hogy a lelkemről? Azt csak nem tehetem a tenyeremre.

— No, azt nem is kivánom, csak a könyveit akarom elolvasni.

— Szeretném tudni, milyen nyelven?

— Hát finnül — felelte egész egyszerűen. — Épen ma kaptam egy szállitmányt.

Igen megörültem a finn könyveknek, melyeket *Jalava* és mások fordítottak, de melyekről eddig semmit se tudtam. A művész elolvasta a «Szent Péter esernyőjé»-t, továbbá két kötet apró elbeszélést, majd igy szólt:

— Most már tisztában vagyok önnel. Most már kezdhetjük a külső hüvely formálását.

A délutáni órák voltak kitűzve, 3-tól 5-ig. De ez csakhamar lehetetlen időnek bizonyúlt, mert a mint leültem, azonnal letapadtak a szemeim. Majmuna álomtündér suhogó sohogó szoknyája szelével megérintett. Ez az egyetlen asszony még, a ki varázserővel bír fölöttem. Sailo Alpo azonban nem akart egy alvó irót. Arra kért, tegyem át az üléseket délelőtt 11-re. Nem ért semmit. Délelőtt is legott elaludtam, mihelyt eleibe kellett ülnöm s egy pontra szegeznem a szememet. A művész kétségbe volt esve, de én legalább gazdagabb lettem egy tapasztalattal: «Ha álmatlanság gyötör, állj be modellnek».

Egy szó, mint száz: nagy viszontagságok között vittük annyira, hogy a szürke, idomtalan agyag lassankint engedelmeskedni kezdett a fiatal mester újjai alatt s napról-napra jobban fölvette az én alakomat. És hát most már megvan és abban is megfelel a szobrokhoz kötött követelményeknek, hogy nem igen hasonlít hozzám.

Nem tagadom, sokat szenvedtem, mert néha órákig kellett állnom egy helyen, úgy hogy a

SAILO ALPO MIKSZÁTH KÁLMÁN SZOBRÁT MINTÁZZA.

lábaim elzsibbadtak. De nemcsak én szenvedtem, a szobrász is sok keserűséget állt ki a látogatóim kritikája alatt. Egyik ezt kifogásolta, másik azt.

— Kerekebbnek kellene lenni a fejnek.

— A szemek túlságosan messze vannak egymástól.

— A fej nem eléggé hosszúkás.

— A szemekben nincs elég kifejezés.

— Valami idegenszerű van rajta.

A szegény művész elszomorodott ilyenkor s mint egy modern Sisiphus, újra kezdte átgyúrni az egészet, de hányszor! Hasztalan. A látogatók mégis többnyire azt mondták:

— Nem az igazi . . . Tudja Isten, még se az igazi.

— Most még kevésbbé hasonlít.

— Hisz ez az öreg Deák Ferencz.

— El van hibázva profilban.

— A homlok nagyon alacsony.

— A fej túlságosan nagy.

Néha annyira ellentmondók voltak a jóakaratú megjegyzések és tanácsok, hogy a Sailo Alpo homloka elborúlt a tanácstalanságban: «Istenem, mit csináljak hát?»

— Ne adjon semmit a megjegyzésekre — tanácsoltam neki. — A milói Vénusz még ma sem lenne kész, ha alkotója minden észrevételt honorálni akar. Hanem, tudja, mit csináljon? Gyúrja át a nyakkendőmet *ferdén lecsúszottra*, mert ez a csinos bog a nyakamon és a jó vasalású kabát zavarja meg az embereket.

A művész szót fogadott, egy két mozdulatot tett a nyirkos agyagon és íme a nyakkendő balra csúszott.

Jöttek azután is a látogatók, nézték a szobrot, meglátták a ferde nyakkendőt, elmosolyodtak és szóltanak egyik úgy, mint a másik:

— Ejnye, de tökéletes!

Olyan, a milyen. Én nem akarom dicsérni, de azt az egyet minden felebarátomnak jó lélekkel mondhatom, hogy az efféle mulatságot tegye el magának a halála után való időkre.

Mikszáth Kálmán.

EGY MELLSZOBOR TÖRTÉNETE.

A szobrászok gyakorlatában nem ritkaság, hogy valaki beküld egy fényképet és a fénykép után rendeli meg a szobrot, sőt még a napját is megszabja, hogy mikorra kell készen lennie. Pedig még a vargától sem várjuk, hogy mértékvétel nélkül készítse el a csizmát; oda kell neki adnunk a lábunkat, hogy minden oldalról mértéket vegyen róla.

Ez jutott eszembe, mikor azon feladat előtt állottam, hogy mellszobrot csináljak Mikszáth Kálmánról, Mikszáth Kálmán nélkül. A kitűnő iró nyilván abban a véleményben volt, hogy a mit ő megtehet, az én tőlem is kitelik. Ő leül iróasztala mellé, vagy kényelmesen elterül a pamlagon, vagy föl s alá sétál szobájában és ezalatt egyre-másra születnek meg legváltozatosabb, de mindig élethű alakjai. Hiába erősítgettem, hogy én így nem tudok képmást alkotni. Ha szoborban kívánja magát látni, akkor le kell telepednie velem szemben s nyugton maradnia bizonyos ideig. De lehetetlen volt Mikszáthot erről meggyőznöm s makacsúl vonakodott «ülni». Járt föl és le, vagy épenséggel eltűnt szemem elől, hogy a szomszéd szobában fiait keresse föl. Szóval épen csak a helyén nem akart maradni, mikor mintáznom kellett volna.

Beláttam, hogy hasztalan minden küzdelem, Elkértem a Mikszáth fényképét s azután elkezdtem dolgozni. Néhány nap múlva annyira jutottam, hogy a mellszobrot hasonlónak kezdték találni. Egy nap odajött egy iró és költő. Megnézte a szobrot köröskörűl s legfelsőbb megelégedését fejezte ki. Csupán az ellen tett kifogást, hogy a fej kissé túlságosan nagy. Másnap jött a borbély. Ez is megtekintette művemet. «No, mit szól hozzá?» — kérdezte tőle Mikszáth. «A többi megjárja, — szólt a hajművész, — csak a bajusza volna rendesebb és jobban kikenve.» Már vártam, hogy mikor jön a szabó, a ki szintén némileg kolléga, mert ő is megbizóinak testalkata után alkotja meg műveit.

Sokáig nem ment ki a fejemből, hogyan mondhat véleményt egy iró ember, egy költő olyan szoborról, a mely még a készülés első fokozatán van. Mintha én odamennék ő hozzá, a mikor egy költemény alapeszméjét papirosra vetette s birálni kezdeném a rímeket, a sorokat, a szerkezetet, sőt a betűket, hogy itt, meg ott hiányzik a pont az *i* betűről, vagy épen azt vizsgálgatnám, hogy a papiros és a betűk elég nagyok-e! A szabón se csodálkoztam volna, ha eljön és a kabátkészítés szempontjából birál.

Szerencsére szabó nem jött. Ellenben jött Strobl mester, tanárom, hogy segítségemre legyen. És csakugyan sikerrel lépett közbe. Először ő is megbirálta a művet és — a fenti költő ellenére — a fejét *nagyobbnak* kívánta. Így is történt. Ő maga vitte véghez a módosítást. Teljes egy óráig szót fogadott neki Mikszáth. Elhitte most már, hogy máskép nem lehet. Így aztán jól indult a dolog tovább. A mit az alatt az egy óra alatt ellestem Mikszáthból, azon a nyomon haladva, most már hamarosan befejeztem munkámat annyira, hogy gipszbe lehetett önteni. De nem lett az, a minek óhajtottam. El kellett térnem az eredeti tervtől, hogy a humorista Mikszáthot ábrázoljam. A könnyebb végét kellett fogni a dolognak. Egyszerű képmást készítettem Mikszáthról, olyant, a minők itt rendesen készűlnek.

A kép ily alakban is megnyerte azok tetszését, a kik látták. Részben magam is meg vagyok vele elégedve. S azzal a meggyőződéssel búcsúztam el tőle és akaratos gazdájától, hogy Mikszáth jó iró, de rosz modell. Mindazáltal jól esik most, a sok bajjal megalkotott szobor befejeztével, visszagondolnom a nála töltött órákra és örülök, hogy mellszobra az én kezem alól került ki.

Enlund-Sailo Alpo.

A SZABADSÁG SZOBRA.*

Előfohász.

Atyánk! halálból életet Teremtő!
E gyásznapon hála-dal zeng Feléd.
Feltámadást hirdet ma bús temető.
Övezze fény halottaink nevét!
Ha kérünk most, áhítva, könyörgve,
Figyelj reánk, néped jó Istene!
Gyöngyözzön harmat vér-áztatta rögre,
Hogy a könny is örömre intene!
Amen.

Uram! hű karodon vezetve néped,
Száraz lábbal kelt át Jordán folyón,
Ki lankadott csüggedve: újra éled
Szabadságért rajongva, lángolón.
Jutalma negyven évi bujdosásnak
Aranykalászszal ékes, szép vidék.
Folyam mély medréből köveket ásnak,
Kik a frigyládát vállukon vivék.

Józsué, a vándor nép óriása
Szavadra figyelvén: emelt követ,
Hogy ezt *jegyül* utód-utódja lássa.
Nevednek értte hála s köszönet!
Törvényed tizenkét kő-lapra vésve,
Szabaditó Erőd jelképe lett.
Igy szállott át jövendő nemzedékre,
Sértetlenül idők árja felett!

A múlt magát ismételi időnként,
Te rendeléd, sorsunk körben forog,
Magyar nép is bejárt kietlen ösvényt.
Járomba fogva: álomkép a Jog!
Mintha levetted volna róla gondod,
Ősi honban bolyong hazátlanúl,
Letiporták, ha zászlót néha bontott,
A hóditó görnyedni megtanúl!

Megszántad őt! . . . derűl atyai arczod,
Anteoszként élet-halálra kész;
Dávid gyanánt vívja a hősi harczot,
Nevedbe bízva: szebb jövőre néz.
Hazánk porát áztatja vérpatakja,
Suhint a kard, az ágyú meg dörög,
A vérkeresztség mártirrá avatja
A Honvédet s neve így lett örök!

Már zeng diadalról magasztos ének,
Egész világ csodákat emleget.

Honvédeinkről legendát regélnek,
Ürítenek győzelmi serleget!
De ostorodat, bíránk, kibocsátod,
Vad csordában zúdúl irtó sereg,
S mintha vétkünkért verne régi átok,
Leigáznak a zsarnokfegyverek.

E várost is, hitünk kőszikla-tornyát,
Mely annyi részt legyőzött hősileg,
Rabolva dúlják gyilkos, durva hordák,
Nyáron jött el az éjszaki hideg . . .
Intesz megint! . . . s iszonyú rombolásra
Reánk terül a barna szemfedél,
S mint vihartól megrongált gyönge bárka,
Hányattatunk . . . havaz a szürke tél.

Pereg a könny . . . csörög a rab bilincse,
Több éven át keserv keservre gyűl,
S ki a romot fölépítni segitse,
Csak tőled várjuk, Atyánk, egyedül!
S te nem maradtál tőlünk messze távol;
Elküldötted a Béke angyalát,
Leoldva már a bánat-szőtte fátyol;
Esdő imánk, te Szent, meghallgatád!

Békóba vert szabadság s igaz eszme
Maradhat-é börtönbe zárt halott?
Fagyos télen a gabona kiveszne,
De kikelet kikelti a magot.
Áldott lelked vérözönben nevelhet
— Habár néha sok időbe kerül, —
Szabadságot szülő fönséges elvet,
S szoborrá öntve áll szövétnekül!

Az érczszobor ott szent házad tövében
Mint Jordán vizének kő-oszlopa,
Viadalról, diadalról regéljen,
Szent ihlettel járuljatok oda,
Magyar honvédek hősi nemzedéke!
Szolgáljon ez jegyül, mint hajdanán,
Fénylő koronája legyen a Béke,
Hazánknak földje gazdag Kanaán!

Ha jőne kor, midőn házad gyalázva,
Véres önkény ülne halotti tort,
S rabnemzeted nyögne hamuba, gyászba,
Mert vas-erőszak mindent eltiport:
Szobrunkra nézve erőnk visszatérhet;
Széttör igát s jogért harczolni fog,
Babért arat, ki küzd, felöltve vérted,
Ha keblében hű magyar szív dobog.

Hazát, Királyt szeretni lelkesitsen
Az az eszme, mit e szobor jelez,
Védő szárnyad takarja, kegyes Isten!
Akkor e nap szép ünnep napja lesz.
A névtelen testvérek álma felett,
Kik e hazáért küzdve estek el,
Viraszszon igaz, bánatos kegyelet,
Mely üdvökért Te hozzád esdekel!

Elvérzettek . . . de sirjokból kikelve,
Beszélnek, bár ajkuk néma s lezárt,
A vértanuk tüzes pünkösti nyelve
Nem ösmerhet korlátot és határt.
Lelked beszéde az; szivünkbe irod;
Ha testet öltve gyujt — virul a hon.
Legördül a kő, mely lezárja sirod
S dicsfény ragyog, Szabadság, szobrodon.

Atyánk! prófétád is hallotta régen,
Hogy városát *vas oszloppá* teszed,
Ércz-bástyát is emelsz; paizsa légyen,
Ha ellenség emelne rá kezet!
Hazánkon is lássék meg ez igéret!
Minden szobor ledől, de templomod,
Hol hirdetünk megváltó szent igéket,
Kiáll s visszaver minden ostromot.
Amen.

Utó-fohász.

Bús emlékek romjainál megállva,
A multakon kesergő kegyelet
Panaszos siralmat szövött imánkba
S honvédsirra koszorút helyezett,
De fényénél szabadság oszlopának,
Szivárványnyá változnak könyeink,
S mint napkeltén a köd: oszlik a bánat,
Mihelyt reánk védő szemed tekint!
Amen.

Könyves Tóth Kálmán.

* Az 1849 augusztus 2-iki debreczeni csata évfordulóján, 1902 augusztus 2-ikán, a debreczeni ref. nagytemplomban elmondott ima.

A HONVÉDMENHÁZ JUBILEUMA.

Az agg honvédek menedékháza ez évben éri meg fölépítésének harminczadik évfordulóját. Három holdnyi kert közepén, fák, virágok s árnyas lugasok közt emelkedik az egy emeletes díszes épület, a melynek csinos homlokzatán ez a fölirás van:

Az 1848/49-iki rokkant honvédeknek hálás elismerésül a nemzet egyesei.

ANDREA

Cementárugyár és építőipari r.-t. Műkőmunkák, padló és falburkolatok Budapest, V., Vigszinház-utca 5.
Telefon: Automata 298—37

PARAFAKŐGYÁR R.-T.

Ezelőtt: Kleiner és Bokmayer
Budapest, VIII., Főherceg Sándor-tér 4
Telefonszámok: József 301-14, József 301-16

Készít sajtolt parafa, parketta padló burkolatokat. Kórházakban, szanatóriumokban, szállodákban, fürdőkben, torna- és vivótermekben, irodai helyiségekben, könyvtárakban, muzeumokban igen előnyösen alkalmazható.
Rugalmas, zajtalan, pormentes és teljesen lábmeleg padló. Mosható, vízálló.

INCZE GÁSPÁR MŰ- ÉS BÚTORASZTALO
Készít egyházi, iskolai és irodai berendezéseket Bpest, I, Bertalan-u. 22T.Lá 5-1

Központi fűtések, szellőztetési berendezések
Magyar Fűtési és Szellőztetési Berendezési Vállalat
Budapest, IX., Márton ucca 35/a. szám

Templomberendezések
Aranyozás, fényezés, festés, szakszerű renoválás, ötvös- és bronzmunkák mintázása.
Ecclesia Részv.-Társ.
Budapest, VI., Csángó ucca 22
Telefonszám: Aut. 908-44

KRAUSZ LAJOS SZOBRÁSZ
Egyházi munkák, oltárok szobrok, keresztkutak, diszitmények stb. Profan épületi munkák, homlokzati diszitmény, specialista stukkó mennyezeti munkákban. Bronz- és famunkák. Művészi siremlékek márvány, gránit, mészkő, műkőanyagból. Elsőrangu referenciák.
Müterem: Bpest, VI., Lehel-u. 14. Telefonhivó Aut. 934-53

Lakatosáruk
vasszerkezetek
kovácsmunkák
TELEFON: JÓZSEF 348-15
Nagy Gyula
épületmülakatos
Budapest, VIII., Köris-utca 10a

MARGITTAI GYULA
BUDAPEST, I., VERPELÉTI-ÚT 5.
Bádogos-gáz, vízvezeték és csatornázási vállalata
Telefon: Lágymányos 5-95

Speciális U vasakból
körforgó-ajtók, tűzbiztos vasajtók, vasszerkezeti munkák és üvegtetők
Kajtár Lajos
épület, műlakatos és vasszerkezeti gyára
Budapest, IX. Liliom-u. 26
Telefon: József 344—12

BOSTWICK
RENDSZ. TOLORÁCS
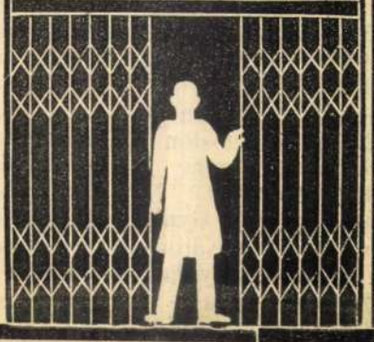

Aranyérmekkel többszörösen kitüntetve. Alapitva: 1887
BIEBER KÁROLY épület és műlakatos mester.
II., Tégla-utca 6 szám.

KRISZTIÁN SÁNDOR iparművészeti és szobrászműterme, Bpest, VII., Gyarmat-utca 12. Tel.: Z. 70-80
Készit úgy saját, mint megadott tervek alapján: épület külső és belső figurális és dekorativ szobrászmunkákat, homlokzatdiszeket, belső stukkómenyezeteket, kandallókat, oszlopokat. Kerti disztárgyak, díszpadok, pergolák, virágtartók, díszkutak, siremlékek stb. úgy márvány, mint elsőrendü tartós fagyálló müköből.

Oltárok, szószékek, gyóntatószékek
teljes templomberendezések
OBERBAUER A. UTÓDA
Magyarország legrégibb templomberendező vállalatánál
BUDAPEST, IV. KER., VÁCI UCCA 41. SZÁM
Alapitási év 1863. Telefon: Aut. 833-44.
Kelyhek, miseruhák, szobrok stb. stb. állandóan nagy választékban raktáron.

PAULAY LÁSZLÓ elektrotechnikai és műszaki vállalat
BUDAPEST, VIII., KOSZORU U. 14-16. TEL. JÓZSEF 401—76
Villamosvilágitási, villamos erőátviteli, optikai, akusztikai jelzőberendezések, magán- és házi telefonberendezések.

Közönséges tömör faltéglákat árusító részvénytársaság
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 27. sz. — Telefonszámok: Teréz 276-53, 276-54

Felelős kiadó: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR „HOLLÓS MÁTYÁS" NYOMDA r.-37. Üzemigazg.: MARTINOVITS A. I., Bors-ucca 24

Sailer István

K

A m. kir. József Műegyetemen oklevelet, absolutoriumot, vagy oklevélhonosítást nyert építészek névjegyzéke. 1873—1928-ig.

I. Építészek.

Sorszám	Név	Születési hely	Születési év	Oklevél kelt. éve	Oklevél száma
697	Rados Jenő	Budapest	1895	1919	6464
698	Radványi Tibor	Losonc	1893	1915	5849
699	Raichl J. Ferenc	Apatin	1869	1891	713
700	ifj. Rainer Károly	Szeged	1875	1897	1398
701	Raisz Ervin	Lőcse	1893	1914	5603
702	Raksányi Gyula	Szigetvár	1896	1922	7530
703	Rátkovics Mihály	Szeged	1876	1899	1769
704	Razel József	Ókigyós	1876	1902	2518
705	Réczey Miklós	Nagybecskerek	1896	1921	6868
706	Rédl F. Sándor	Belovár	1903	1927	9512
707	Reich Alfréd	Miskolc	1892	1916	5896
708	Reich Ede	Budapest	1877	1899	1782
709	Reich Jozsef	Budapest	1875	1898	1628
710	Reich Sándor	Budapest	1894	1920	6698
711	Reichl Kálmán	Budapest	1879	1901	2314
712	Reischl Ágoston	Budapest	1881	1904	3178
713	Reischl Ferenc	Budapest	1875	1897	1401
714	Reiss Zoltán	Budapest	1877	1901	2259
715	h. Reitzner Gyula	Budapest	1899	1925	8888
716	Reményik Károly	Dobsina	1857	1883	124
717	Répászky Gyula	Kassa	1870	1893	906
718	Rerrich Béla	Budapest	1881	1903	2872
719	Révész Tibor	Budapest	1884	1907	4095
720	Réz Géza Antal	Hegybánya	1896	1920	6548
721	a. Ribáry Alajos	Budapest	1895	1918	6194
722	Riedl Béla	Pétervárad	1881	1902	2657
723	Riedl Emil	Budapest	1884	1921	7125
724	Riedl Frigyes	Turn-Severin	1875	1911	4741
725	Riemer Márkus	Budapest	1874	1896	1211
726	Rigler Jenő	Nagykamarás	1897	1927	9621
727	Rimanóczy Gyula	Wien	1903	1925	8731
728	Ring Kálmán	Hatvan	1899	1927	9710
729	Ritter Ignác	Tenke	1873	1899	1783
730	Riva József	Budapest	1896	1923	7744
731	Róbert Emil	Oroszfalu	1882	1905	3459
732	Rockenstein A.	Kassa	1879	1900	1994
733	Román Ernő	Budapest	1883	1905	3434
734	Román Miklós	Budapest	1879	1901	2368
735	Róna László	Tiszafüred	1892	1914	5609
736	Róna Tibor	Budapest	1893	1924	8653
737	Rosenberg József	Miskolc	1903	1927	9882
738	Rosenfeld Samu	Budapest	1877	1898	1582
739	Rosenthal Henrik	Nagyszmiklós	1881	1904	3152
740	Rosner Miklós	Kisvelence	1892	1915	5809
741	Roth Ernő	Budapest	1899	1925	8723
742	Roth Samuel	Budapest	1887	1910	5230
743	Róth Zsigmond	Csacza	1885	1907	3914
744	Rottenberg Vilmos	Budapest	1890	1912	5150
745	Rottman Elemér	Budapest	1897	1923	7805
746	Rózsavölgyi Gyula	Budapest	1888	1910	4628
747	Rubinich János	Lovrana	1877	1900	2344
748	Rudicky István	Budapest	1900	1925	8563
749	ny. Rupp Jenő	Budapest	1878	1900	1996
750	Rusz Ervin	Szenttamás	1899	1925	8523
751	Rusz János	Budapest	1874	1900	1888
752	Rusznyák Géza	Budapest	1891	1913	5297
753	Ruttkay Endre	Szentpál	1899	1924	8133
754	Sailer István	Likér	1897	1924	8087
755	Sajó István	Debrecen	1896	1920	6644
756	Salkovits Károly	Tördemitz	1864	1888	471
757	Salzer Géza	Győr	1870	1893	908
758	cs. Sándor Ernő	Mezőörmény.	1895	1928	9989
759	Sándor József	Tura	1900	1926	9107
760	Sándy Gyula	Eperjes	1868	1891	688
761	Sárkány János	Szarvas	1877	1900	1988
762	ifj. Sárkány László	Aszód	1898	1926	9403
763	Sarló László	Abaujszántó	1901	1924	8365
764	Schanneu Artúr	Budapest	1879	1901	2255
765	Schármár Károly	Sopron	1877	1900	2083
766	Schay Gusztáv	Budapest	1893	1918	6422
767	Schedel Andor	Alsókubin	1903	1925	9758
768	Scheiber Miklós	Szatmár	1880	1902	2550
769	Schiller Jenő	Kislőd	1878	1900	2151
770	Schiller Miklós	Budapest	1893	1923	7658
771	Schleiffer Frigyes	Sopron	1878	1900	2040
772	Schlesinger Béla	Nagybittse	1876	1898	1770
773	Schlichter Gyula	Győr	1880	1902	2656
774	Schlosser Sándor	Nagyvárad	1878	1901	2269
775	Schmahl R. Lajos	Budapest	1880	1902	5800
776	Schmidhofer István	Kolozsvár	1901	1925	8734
777	Schmidl Ferenc	Székesfehérv.	1902	1927	9655
778	Schmidt Gyula	Budapest	1879	1901	2261
779	Schmitterer Jenő	Budapest	1885	1908	4203
780	Schneider János	Szigetujfalu	1882	1905	3458
781	Schneider Róbert	Nagyenyed	1892	1918	6144
782	Schoditsch Lajos	Budapest	1872	1894	975
783	Schöfer Ervin Ottó	Budapest	1877	1902	2672
784	Schön József	Budapest	1885	1906	3639
785	Schöntheil Richard	Csóka	1874	1896	1378
786	Schreiber Gábor	Ipolyság	1892	1914	5610
787	Schreiner József	Budapest	1881	1904	3185
788	Schubert Frigyes	Budapest	1874	1900	2104
789	Schulek János	Budapest	1872	1894	976
790	Schuster Ferenc	Pesterzsébet	1898	1927	9634
791	Schwab Gyula	Budapest	1879	1903	3171
792	Schwarcz Aladár	Temesvár	1887	1910	4896
793	Schwarz Árpád	Budapest	1877	1900	2039
794	Schwarz Károly	Budapest	1899	1924	8201
795	Schwarz Lajos	Budapest	1893	1918	6193
796	Schweiger István	Budapest	1882	1904	3176
797	Scultéty János	Vajszló	1893	1919	6412
798	Sebestyén Endre	Szeged	1888	1911	4797
799	Sebestyén Lajos	Kolozsvár	1887	1908	4131
800	Sebestyén Lóránd	Budapest	1901	1928	10004
801	Seidner Dezső	Berzova	1882	1906	3679
802	Selymessy Zs.	Budapest	1903	1927	9573
803	Sigray János	Pusztanagyb.	1854	1892	794
804	Simkovics Lajos	Budapest	1896	1923	7832
805	Simtion Miklós	Nagyszeben	1892	1919	6306
806	Sipos Béla	Jernye	1888	1910	4596
807	Sipos József	L. szentmiklós	1877	1902	2420
808	Sipos László	Debrecen	1897	1925	8728
809	Skutecky Bertalan	Marosportus	1864	1889	531
810	Skutezky Sándor	Bécs	1883	1905	3433

noz tartozó
tunk ezen
erőlködve
ki teljes cs
tak, betegs
erről a mé

Az első
kal kezdőd
előnyünket
géig kiegye
időben mi
ponttal, de
nás követk
megint egál lett. Csak szerencsével sikerült megszerezni a győzelmet.

Kosárszerzők: **Vojtkó** (26), **Kiss E.** (19), **Spániel** (8), **Árendás** (7), **Varga** és **Nagy A.** (4—4).

tuk a második helyet. Kosárszerzők: **Vojtkó** (29), **Pálvölgyi** és **Csibor** (17—17), **Kiss E.** (13), **Spániel** (10), **Árendás** és **Sárffy** (6—6), **Nagy Gy.** (2).

Az utolsó, a századik pontot, ismét **Kiss E.** szerezte meg.

LABDARÚGÁS

Befejeződött az őszi forduló

A Budapest II. osztályban szereplő labdarúgóink az egyetemi előadások későbbi kezdése miatt sűrített ütemben voltak kénytelenek bajnoki mérkőzéseiket lejátszani. Lehet, hogy a túlzott megterhelés, valamint a sok gyenge talajú pálya is hozzájárult a csapat visszaeséséhez, mégis túlzottnak látszik a GEAC sorozatos veresége.

Már beszámoltunk róla, hogy első mérkőzésén, *Budapesten* vereséget szenvedett ugyan a csapat, de a második mérkőzésen *Gödöllő* már biztosan szerezte meg a két pontot. A folytatás is nagyon bíztató volt.

Az elmaradt mérkőzéseket a *K. Tégla* ellen, a *Tipográfia* ellen idegenben pedig újra 3:1 arányban biztosan győztek fiaink. *Rákoshegyen* 1:1-re végeztek a *XIV. Építők* ellen.

A hetedik mérkőzés után csupán 3 pontveszteséggel a GEAC a csoportban a legjobban állt. Sajnos ezután visszaesés következett. *Pestimrén* 3:1-re továbbá az *Aszfaltozókkal* és az *ÉPFA* csapatával szemben szintén idegenben 1:0-ra, illetve 2:1-re kikapott a csapat. A harmadik hazai mérkőzésen fölényesen 7:2-re győztek ugyan a gyengébb képességű *Orion* ellen, de Budapesten a *MALÉV*-től 3:0-ás, majd a *Generátoroktól* nagy küzdelem után 1:0-ás veresé-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

MEZŐGAZDASÁGI MÉRNÖK
Gödöllő

1971 DEC 1 0

Sailer György

SPARTACUS

1021

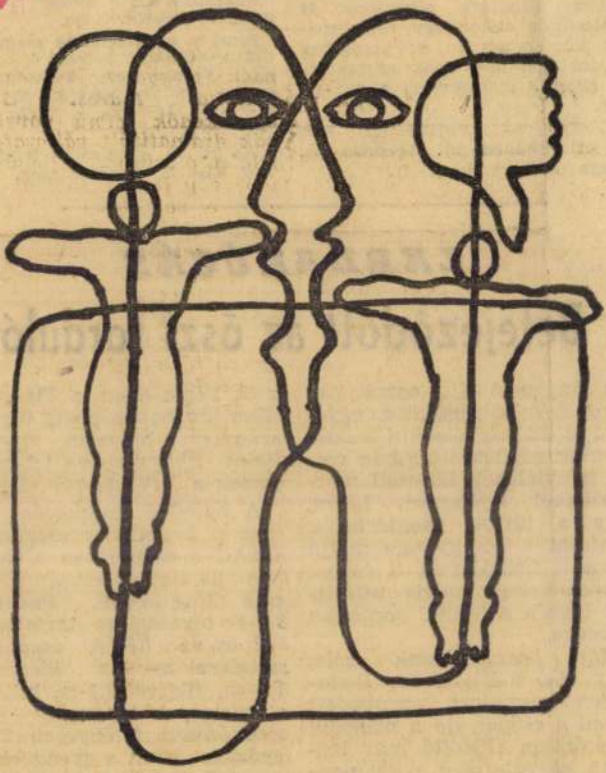

(Sailer György tusrajza)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 349-726

MEZŐGAZDASÁGI MÉRNÖK
Gödöllő

1971 APR 26

1021

AKT

Sailer György

(Sailer György tusrajza)

A GÖDÖLLŐI ATE LAPJA

XII. ÉVF. 8. SZ. ÁRA: 40 FILLÉR 1971. IV. 26.

Üdvözöljük

az agrár-felsőoktatási intézmények

fiatal oktatóinak és kutatóinak

első országos konferenciáját

MA REGGEL, április 26-án, cióülés — *mezőgazdasági-mű-*

Cservenka Ferencné, Gödöllő országgyűlési képviselőjelöltje, az MSZMP KB tagja, a Pest megyei Pártbizottság első titkára április 16-án délután a Ganz Műszer Művek Árammérő Gyárában mondott beszédet.

Köszöntő szavai után a következőket mondotta képviselőjelöltünk:

— Őszintén hirdetjük meg igaz célunkat: a szocialista Magyarország felépítését. Ami a cél meghirdetését illeti — fűzte tovább gondolatait *Cservenka Ferencné* —, valóban nincsen új benne, de mivel a cél megvalósítása sok-sok évet, egész korszakot ölel fel, ezért a módszer, a gyakorlat változik, és ehhez a módszerhez, gyakorlathoz kívánjuk segítségül hívni az ország, a megye, a város lakosságát.

Majd az előadó értékelte az elmúlt beszámolási időszak eredményeit, beszélt a Szovjetunióhoz fűződő baráti szálakról, amelyek fejlődésünk zálogául szolgálnak és részletesen ecsetelte jelenlegi országépítő munkánkat, az előttünk álló feladatokat. Ezek kapcsán a következőket mondotta:

— Mi azt valljuk, változatlanul az az alapelvünk: a munkáshatalom a legnagyobb gondot kívánja fordítani a munkásosztály életére, életszínvonalára, életkörülményeire és a munkáshatalom, a munkásosztály támogatásával, a vele szövetséges parasztság életszínvonalát állandóan és fokozatosan javítani akarja.

A továbbiakban szólt az egészséges erkölcs kialakításának fontosságáról, arról, hogy ez az egészséges közszellem csak a vezetők és minden egyes állampolgár erőteljes összefogásával valósítható meg.

A megyei pártbizottság első titkára részletesen beszélt a megye, ezen belül Gödöllő fejlődéséről, jövőjéről. Értékelte a harmadik ötéves terv megyei eredményeit, vázolta a IV. 5 éves terv célkitűzéseit; ismertette a lakásépítési terve-

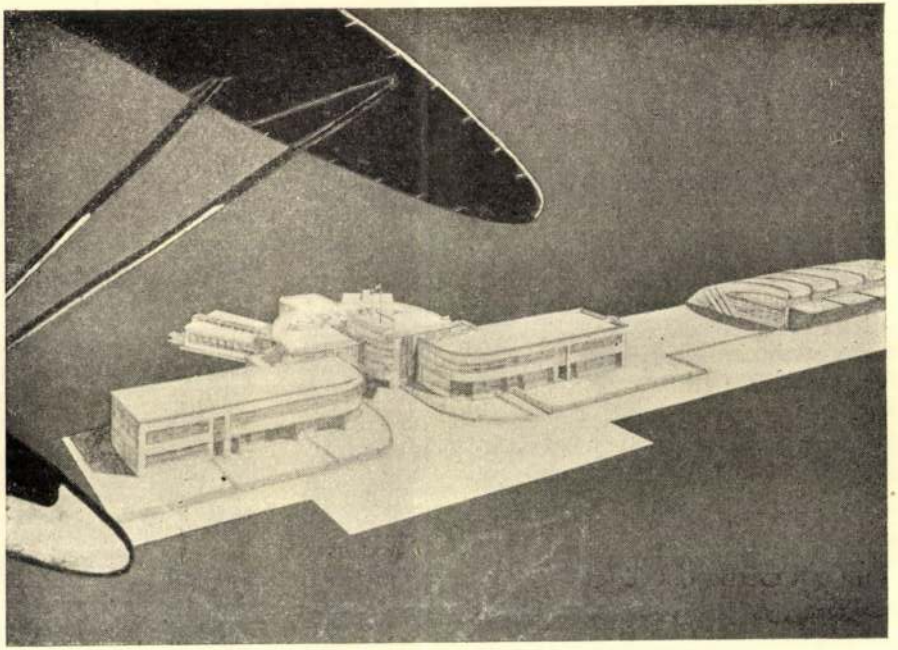

Repülőtér terve — Plan d'un aéroport

Tervezték — Composé par: Sai Halász Antal és Reiber János

A Műcsarnok építészeti kiállításáról (Tavaszi Tárlat) — De l'exposition architecturale de la „Galerie" (Exposition de printemps)

Művészet. 1940. IV. 6.

Sai Halász Antal K.
és Reibel Imre

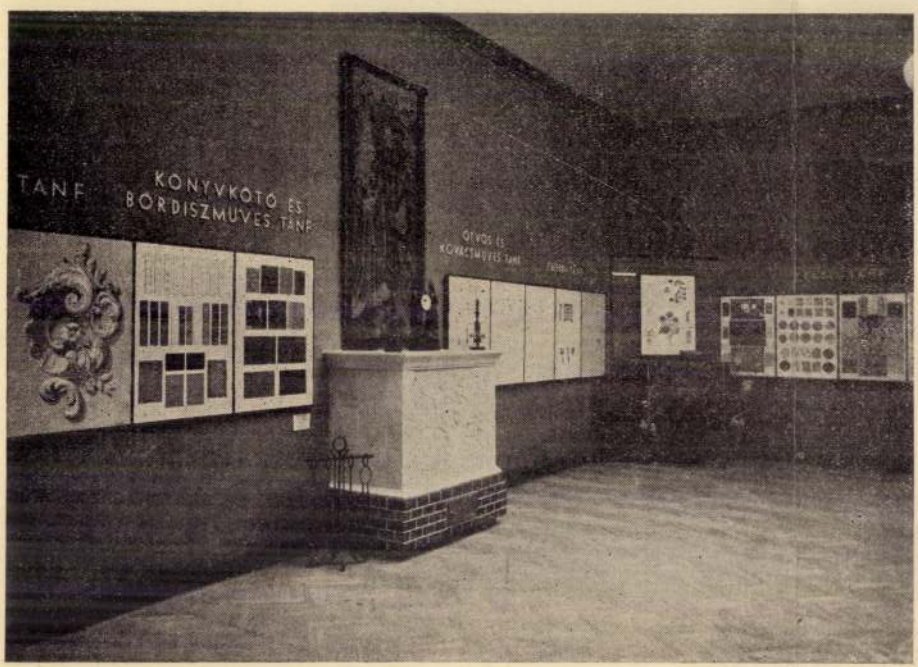

Részlet a Székesfővárosi Iparrajziskola kiállításáról — De l'exposition de l'École des Arts Décoratifs

Ságvári Katalin, textiltervező iparművész

Aug. 16-án nyílik a Kaposvári Galériában Ságvári Katalin textiltervező iparművész és Horváth Márton üvegtervező iparművész közös kiállítása.

Studió '84

1984. VIII. 14. Televízió 1. műsor 21.35 (Fordané).

Sárvári Katalin, ruha- és ilmentervező-iparművész

1984.VIII.16.10,45 Petőfi Faragó András

Láttuk, hallottuk

- A Kaposvári Képtárban ma nyilik Sárvári Katalin ruha és Horváth Márton üvegtervező iparművész kiállitása. Sárvári Katalinnal még a megnyitó előtt beszélgettem és meglepve tapasztaltam, hogy a ruha nem mindig jelenti pusztán önmagát.

- A ruha mindenképpen tükrözi valakinek a személyiségét, pontosabban tükröznie kellene. Hogyha végig mész az utcán mondjuk a Rákóczi uton, akkor a szembejövő emberekről mit tudsz leolvasni annak alapján, hogy mi van rajtuk?

- Úgy érzem, hogy az értékrendek kicsit megváltoztak és az életformák is. Nagyon sok ember változtatott az eddigi életformáján és még nem találta meg teljesen a helyét. Úgy, hogy a ruha ma nem türközi olyan egyértelműen a hovatartozást, mint ahogy tükrözte ezelőtt mondjuk 100 évvel vagy 50 évvel, de igy is nagyon sok minden leolvasható. Nemcsak az öltözködés módjából, hanem hogyha én egybe nézem az embert, az emberek arcából tükröződik nagyon sokszor az, ami esetleg a ruhájukból nem.

- Képeket is csinálsz, ruhákat is tervezel és néha még jelmezkészitéssel, jelmeztervezéssel is foglalkozol. Ezek a dolgok hogyan hatnak egymásra?

- Elsősorban az anyagoknak a gazdaggága az, ami a képek készitésénél vonz, hogy textillel ugyanúgy lehet festeni, mint bármi mással vagy lehet létrehozni egy képet. Nagyon sok olyan anyag van, amit például ruhánál nem szeretek, viszont nagyon izgat, hogy az az anyag, amit én nem szeretek, az hogyan viselkedik más helyzetben és a képeknél tudom ezt úgy alkalmazni, hogy megszeressem ezt az anyagot. Amikor el-

kezdek dolgozni, akkor van egy elképzelésem és akkor elkezdem hozzá először az anyagot gyüjteni, tehát a matériát és utána kezdek el konkrétan dolgozni.

- Egészen más nyilván ruhákat kiállitani, mint képeket. Az ember kifejezi önmagát a képein, hogy tudja önmagát kifejezni a ruhákon?

- Nekem az öltözködés több, mint divat, ez egy szemlélet, amit próbálok ezen a kiállitáson is érzékeltetni.

- A kiállitáson óhatatlanul a ruha is, meg minden, amit kiállitanak átváltozik műtárggyá,mert egyfajta távolsággal szemléljük. Hogyan maradhat meg élettel teli a ruha ilyenkor?

- Az anyag az ugyan úgyél tovább tulajdonképpen, hogyha kiállitásként szerepel is egy ruha, az csak egy plusz, hogyha egy ember fölveszi és az egyéni varázsával még élőbbé tudja tenni.

- Ennek az egész kiállitásnak nem az a lényege, hogy egy-egy ruhát lát, hanem itt szineket lát, formákat lát, amit meglehet, hogy talán mivel nem emberen jelenik meg, nehezen tud elképzelni, de talán megpróbál elgondolkozni, hogy mi lehet. Nem akarok belemenni abba a csapdába, ami az öltözködési divatról annyiszor elhangzott, mert egyszerűen irritál érted, hogy egy olyan időben, amikor annyi mindenféle probléma feszit, ez legyen egy alapvető kérdés, mert nem ez. Itt egy nagyon egyszerű szabásokkal készülő öltözékek vannak, ami nekem borzasztó fontos és talán akik megnézik, azok közül is egy-két embernek nagyon fontos lesz. De ez nem divat és nem a mit kapunk, mit nem kapunkkal kapcsolatos dolog. És engem ez igy tulajdonképpen nem is nagyon érdekel, egy gondolkozásmód erről a témáról.

Egy alapkő – és ami ráépül

A szép nevű Zugligetnek abban az útkanyarulatában, ahonnan a turista felfelé szokott lépkedni a Disznófő meg a Tündérhegyi Camping felé, ahol még jól látszik a Tündérszikla, de már kevéssé látszanak a Hild József tervezte „Fácán'' vendéglő maradványai, a Zugligeti út 113-ban egy mindig megújulni kész öreg iskola áll. Az egykor itt élt magyar és német anyanyelvű szőlőtermelők, vendéglősök, villatulajdonosok és középosztálybeli lakosok gyermekei számára szükségessé vált a helyi iskolai oktatás megteremtése, ezért megszerezték a düledező állapotú Vadászmajort az elemi iskolai oktatás számára éppen százhárom éve, vagyis 1891-ben.

A kétosztályos, összevont elemi iskolától az önálló, nyolcosztályos általános iskoláig (1952) időben és működési körülményekben egyaránt hosszú volt az út. A tanulói létszám is ingadozott az idők során, ezért az iskolaépület bővítése és korszerűsítése is elkerülhetetlenné vált: emeletráépítés, tetőtér-beépítés és egyéb munkálatok tették lehetővé a mai 200 fős diáksereg (és persze tanáraik) részére a megfelelő oktatási feltételeket kellő számú tanteremmel, szakköri helyiségekkel.

Mára már csak egy nagy szívfájdalma maradt a közösségnek: nincs az iskolának megfelelő tornaterme!

1994. XI. 19.

Alapkő-elhelyezési ünnepségre szól a meghívó. Esztétikus és nagyon ügyes, mert grafikája egyben a meghívott kezébe is adja a majdan felépülő, megálmodott tornaterem környezetbe illeszkedő képét.

Az iskola nagyon készült az eseményre. A folyosó falain kiállították a leendő építmény tervrajzait, *Hayde Tibor* vezető tervező (zugligeti lokálpatrióta és a szülői választmány tagja) munkáját. Mindenütt tablók, tele fényképekkel: biciklitúrák, a zugligeti evezős vándortábor (Duna, Rába, Sajó) és a családi sportnap dokumentumemlékei. Egy tanteremben pompás kis makett a Zugligetről a Jánoshegyi kilátótól a Libegőn át, s nem kifelejtve magát az öreg iskolát sem. Az érkező vendégeknek egy kedves, dundi kisfiú az iskolaújság mai, első számát nyomja a markába, az érdeklődők pedig kaphatnak az iskolai Centenáriumi Évkönyv sok ismeretet egybefoglaló, szép füzetéből is. Az idő is kegyes az ünneplőkhöz, a novemberi verőfényes nap szárítgatja az iskolaudvar nedves bitumenjét, ahol gyerekek, szülők, pedagógusok, leköszönő és megválasztásra pályázó városatyák, és ki tudja még hányféle vendég várja az ünnepséget.

Az igazgatónő köszöntő szavai, a Himnusz és a protokoll vendégek üdvözlése után a gyerekek adnak műsort. Hetedik–nyolcadik osztályos lányok zenés tornagyakorlatának tapsol a közönség, majd a felsős fiúk mutatnak be ügyességi és formációs gyakorlatokat saját kerékpárjaikon. (Kedves fiúk, ugye, legközelebbre már *biciklilámpa* is lesz ügyes gépeiteken?) Festett bajszú *tornárok* mutatnak be ízelítőt a régi idők testneveléséből, végül két diák a világ minden gyermekéről szóló verssel zárja a szórakoztató blokkot.

Kell a tornaterem

Szabó Károlyné igazgatónő szavai először az iskolát mutatják be. Tizenöt éve van műhelyük, tíz éve szertáruk, könyvtáruk, és mára már megvalósulhatott az állandó délelőttös tanítás is. A tanteremből átalakított, 6x9-es tornahelyiség azonban nem elég a tantervi előírások megvalósításához. Az udvari és erdei torna egészséges, de nem pótolja a hiányzó tornatermet. A harangvölgyi szánkózások, a campingbeli korcsolyázások is csak szükségmegoldások, nem beszélve az iskolaudvar szabadtéri bordásfalairól, amik esős időben már nem használhatók. A Zugligeti Diáksport Egyesületnek sincs igazán otthona, pedig ez a kerületben működő legeredményesebb sportkörök egyike. A sportéletre igazán van igényük az itteniek, ezt bizonyítják a túrák is.

A létesítendő tornateremre vonatkozó elképzelések 1991 óta öltenek alakot, lassú, de szívós folyamatossággal. Az engedélyezési és kiviteli tervek is megvannak, de hogy a munkálatok mikor kezdődhetnek meg, az attól függ, hogy 101 iskolai pályázat közül mikor fogadják el a zugligetiekét, és mikor lesz meg rá az állami támogatás. Ez az alapkőletétel még nem az építkezés kezdetét jelenti, hanem azt, hogy a képviselő-testület vitte át az ügyet, őt illeti hát az ünnepi aktus és az első köszönet.

Az alapkőben elhelyezendő fémhengerbe sorra beteszik a létesítmény tervrajzát, az osztályok, az iskolai tanárok és dolgozók, a szülői munkaközösség, valamint az alapítványi kuratórium névsorát, az iskolaújság első példányát és a *Hegyvidék* legutolsó, november 15-ei számát, majd nemzetiszín szalaggal kötik át a dokumentumokat. *Sebes Gábor* polgármester pedig a gyerekek zugligeti csatakiáltásai közepette cementezi le az alapkő fedőlapját.

Alapkő-lap

Az ünnepség záró jeleneteként a jelenlévők nagy tapssal veszik tudomásul, hogy az iskola legrégebben itt tanító pedagógusát, idősebb *Turák László* tanár urat „Budapestért'' kitüntetésben részesítették az idén. Laci bácsi, akinek fia szintén ennek az iskolának tanára, örökös tagja lett az öreg iskolának. A gyerekek szerethetik, mert nagy az ováció.

Sikere van az iskolaújság első számának is, amit szerkesztőként heten: *Biller Dani, Déri Miki, Hoffer Szilvi, Percze Timi, Sárai Bori, Szendrei Zsófi, Székely Gábor* jegyeznek. A lap létrejöttében a technikai segítséget *Szendrei* apuka és a *Budapest Week* hetilap adták. *Szendrei Zsófi* kissé elfogódott, hogy most őt kérdezi az újságíró, de azért elmondja, hogy az iskolaújság ötletét a szülők sugallták, és az első megjelenéshez kapóra jött ez az ünnepség, ezért is lett a neve: *Alapkő-lap*. Nem biztos még, hogy később is ez marad a neve, de szeretnének havi újságot kiadni. A gyerekek összeülnek, szétosztják egymás között a feladatokat és nekilátnak. Ez a lap elég gyorsan, egy hét alatt született így meg, a későbbiek viszont kevésbé lesznek „hivatalosak'', lesznek bennük rajzok, rejtvények, írnak majd tanárokról, diáktémákról.

Ami a tornatermet illeti, annak nagyon örülnének már a gyerekek is, mert nem jó, ha a zsúfoltság miatt egy osztály kiszorul még a pici tornaszobából is az esős udvarra, folyosóra.

A fogadáson *Krizsán Györggyel*, Zugliget helyi képviselőjével folytatom a beszélgetések sorát. Ő is megrögzött lokálpatrióta. „Sok követ megmozgatott'' már ezért az iskoláért és ezért a tornacsarnokért. Hiszen ahogy múlik az idő, úgy nőnek az építési költségek is. Idén még 50–60 millióból ki lehetett volna hozni, jövőre vagy még később lehet, hogy csak ennek többszöröséért. Az alapítványi pénz, a közadakozás csak a berendezésekre lesz talán elég, de addig nem akarnak belevágni, amíg nincs meg a megpályázott támogatás. Itt ugyanis nem lehet sokáig ottfelejteni a munkagödröt; a domb miatt a kiásás után azonnal kell a támfal, a szigetelőfal stb. Ám a környezetvédőknek sincs okuk aggodalomra, mert a tervek „finn stílusban'' készültek, pl. hogy ne kelljen kivágni a hatalmas fenyőt, az építkezés inkább kikerüli. A kertnek csak olyan részét bolygatják meg, ahol nem kell értékes növényeket feláldozni.

Hayde Tibor vezető tervező is úgy mutatja be a létesítendő tornatermet, mint ami organikusan illeszkedik majd a domboldalhoz mind színeivel, mind formájával. Ha a 12 x 24-es minimális kis tornatermet valósítanák meg, az lehet, hogy már el is készült volna. Ám mivel a Diana úti iskola tornaterme az egyetlen nagyobb ilyen csarnok a kerületben, úgy döntöttek, hogy 18 x 30 méteres, középméretű tornaterem legyen az övék, ami éppen a versenyméretű kosárlabdapályának felel meg. Ezáltal az iskolai testnevelésen túl a ZDSE számára is segítség lehet a környék sportcentrumaként. Az öreg iskolát pedig jól építették meg, és felújítása is sikerült, fogja tehát bírni új szárnyával együtt is a szolgálatot.

Az alapkő a dokumentumokkal már végleges helyén nyugszik. A jelszó, miszerint *„Ne legyen a fővárosban olyan iskola, ahol nincs tornaterem!''* – kecsegtető. A 101 sorbanálló iskolai pályázat aggasztó. Az önkormányzat eddigi hozzáállása reményt keltő. Az építési költségek emelkedése sürgető. A zugligetiek hangulata pedig optimista és várakozó.

Hát ennyi minden épül egy alapkőre!

M. A.

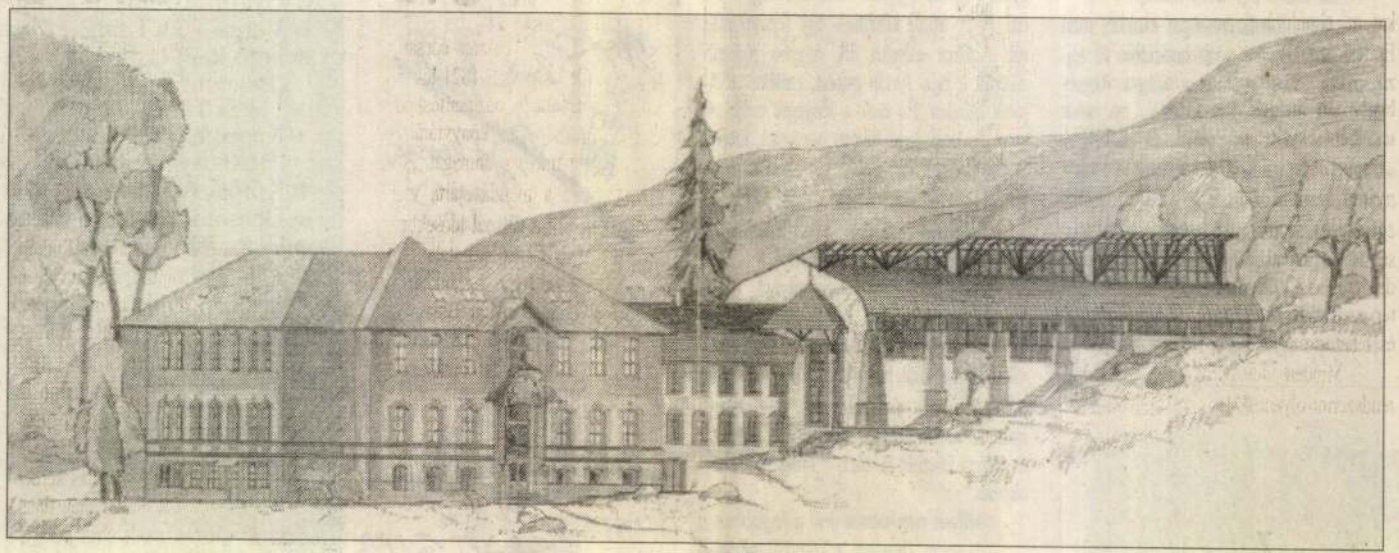

Emlékek – tennivalók

Karácsony! Ünnep! A szeretet ünnepe! Emlékeimből előbújnak régi karácsonyok. Kislány koromban, amikor a mama sütötte a bejglit, a papa díszítette a karácsonyfát. Valami nagyon kellemes, bizsergő érzés töltött el már egész délután. Aztán ünneplőbe öltözve ültünk a vacsorához, mi hárman.

A menü: borleves, rántott hal és a BEJGLI! Meleg volt a szoba, meleg volt a hangulat. Vacsora után csengőszóra (a papa tiszte volt a csengetés) ajándékbontás, öröm és kivételesen sokáig maradhattam ébren.

Felnőttem, gyermekeim lettek. Az ünnepi koreográfia megváltozott a számomra. Már a vásárlás, az ajándékok beszerzése is hozzátartozik. Másfajta, de kellemes szerep. A bejglisütés az én feladatom lett, a hal, a borleves elkészítése szintén. Néhány év alatt már gyakorlatot szereztem abban, hogyan előzzem meg magam a tennivalók sűrűjében. Ugyanis szeretek ünnepelni! Így előrehozom, amit lehet. Például: már október végén, november elején gondoskodom családtagjaim és barátaim ajándékairól. Ha éppen úgy adódik, hogy egyedül vagyok otthon, be is csomagolom az ajándékokat. Aztán alig várom, hogy lássam az arcukat, amikor kibontják a fa alatt, mert imádok ajándékozni.

A vacsorához valót és a karácsonyi menü minden kellékét legalább egy héttel előbb hazaszállítom. (A vásárlás bonyodalmairól most nem beszélek...)

A hal panírozva is ragyogóan eláll a mélyhűtőben. A bejgli megsül előző nap. A borleves készül csak frissen.

Előre készülhet a töltött káposzta, és a pulykasültet is előkészítem úgy, hogy csak a sütőbe kell majd tenni. Utóbbihoz burgonyasalátát tálalok, mert ezt is el tudom készíteni egy nappal hamarabb. December 24-én délután már a fa díszítésének az ideje, amit a családom szívesen vállal, de én sem akarok kimaradni belőle. Számomra ez a karácsonyi tennivalók koronája!

Évek óta hosszú tűlevelű fát veszek a hagyományos fenyő helyett. Legalább olyan szép feldíszítve, mint lucfenyő társa, de hónapokig megtartja tűleveleit. A hónapokig szó szerint értendő. Lányaim még kicsik voltak, amikor az első ilyen fát márciusban bontottuk le, mert már kifakult és poros lett.

Így előre „dolgozva'' kevésbé veszítem el az ünnep „ízét''. Marad idő a családra, barátokra és magamra.

Lehet vendégül látni és vendégségbe menni! Hiszen sok családban és baráti körben a karácsony első és második napját így töltik el szívesen. Én is.

Imádom a vendéglátást, főként, ha én vagyok a vendéglátó. Kedves, derűs és meghitt beszélgetésekre nyílik alkalom a gyantaillatú meleg szobában. Az eltelt év szép élményeinek felidézése és tervezgetése egy újnak. Mert jön az új év, benne egy szép, új karácsony!

Reméljük, mindenkinek egyre melegebb és gondtalanabb.

Befejezésül két kedvenc receptemet ajánlom Önöknek:

BORLEVES

1 liter jó asztali bort felforralunk, beletéve 1 citrom levét, kevés darabos fahéjat, 1-2 szegfűszeget és 1 citrom darabokra szelt héját. 8 tojás sárgáját habosra keverünk 8 púpozott evőkanál cukorral és a forró bort vigyázva – folytonos keverés közben – lassan rászűrjük. Újra a tűzre tesszük és habverővel addig verjük, míg jól megsűrűsödik. Átszűrve tálaljuk.

A fehérjéből – úgy mint a madártejhez – habgaluskát főzünk, és minden csésze leves tetejére rácsúsztatunk egyet.

SZILVÁS KARAJ (IDÉNYBEN FRISS, TÉLEN MIRELIT SZILVA)

Kivert hússzeletek, szelenteként 2-3 szem szilva, vele pároláshoz még kb. 1/2 kg gyümölcs. A hússzeletekbe 2-3 szem szilvát göngyölünk, hústűvel összetűzzük, majd forró zsíradékban minden oldalról pirosra sütjük.

Ezután beszórjuk a húszsírba a 1/2 kg kimagozott szilvát, és fedő alatt a hústekercsekkel együtt kb. 10–15 percig pároljuk. Rögtön tálaljuk! Fogyókúrás étel!

F. R. J.

Laci bácsi köszöntése

A Zugligeti Diáksport Egyesület „spiritus rectora'' *idősebb Turák László* tanár úr, érdemes természetjáró, kétszeres ezüstjelvényes túravezető, az Ezüstfokos Vándordíj kitüntetettje az idén újabb, igen rangos elismerésben részesült: a főváros „születésnapján'' – Pest, Buda és Óbuda egyesítésének évfordulóján – *Budapestért* kitüntetéssel jutalmazták négy évtizedes kiemelkedően eredményes nevelőmunkáját. Az ifjúsági turisztika terén tevékenykedő természetbarátok lelkes csapatában szinte mindenki kedves ismerősének, barátjának vallja. Mosolygós arca, mokány, mozgékony alakja gyakran látható tanítványai gyűrűjében a különböző turista rendezvényeken. Daliás, Tarzan-termetű fiával és egykori kisdiákjaiból felnőtt vezetőtársaival együtt szervezi, vezeti a gyalogos, vízi, kerékpáros, sí, barlangi és magashegyi túrákat.

Pedagógiai pályafutását az ELTE bölcsészkarának elvégzése után 1954-ben kezdte Rákoscsabán. 1959 óta tanít jelenlegi munkahelyén, a Zugligeti úti Általános Iskolában. Ez a festői környezet, a takaros, új villák, a felújított iskolaépület, a családias hangulat (kb. 200 tanuló és 20 pedagógus) szinte a béke és nyugalom szigete a mai zaklatott világban. Az első kedvező benyomásokat igazolják a tények is: ebben az iskolában töretlenül folytatódnak azok a nagyszerű, tanórán kívüli foglalkozásformák, amelyek egyébként országszerte sajnos háttérbe szorultak, megfosztva a gyerekek százezreit semmi mással nem pótolható élményektől. Itt viszont ezek szinte apáról fiúra öröklődnek. A folyamatosságot nem csupán Turák tanár úr tevékenysége biztosítja – egyébként is nagyon szerény ember, s nem győzi hangsúlyozni a *csapatmunkát* –, hanem a családi elkötelezettség is, mivel apjával együtt itt dolgozik Laci fia és Éva lánya is. (Azt reméli, hogy három unokája sem lesz hűtlen ehhez a családi hagyományhoz.)

Az ifjabb Turák tanár úr kiváló műszaki-gyakorlati érzékkel barkácsol olyan szerkezeteket, amelyek főleg a kerékpáros és vízitúráknál szükségesek. Apja büszkén mutatja fia „birodalmát'', a műhelyt, a pályázatokon nyert kerékpárokat, a szállításokhoz használt utánfutókat, a motorkerékpárokat, amelyekkel a vállalkozó kedvű tanulók KRESZ-oktatása és vizsgáztatása folyik. Hosszú évek szorgalmas munkájával sikerült elérni, hogy ma már egyszerre mintegy hatvanan tudnak vízre szállni, és 20–30 fős kerékpáros csoportokkal indulhatnak hazai és külföldi utakra.

Különös gondot fordítanak sportfelszerelésük fegyelmezett, rendeltetésszerű használatára és folyamatos, „saját kezű'' javítására. Így tudja igazán megbecsülni minden gyerek az általa használt sátrat, kerékpárt, csónakot stb. A többgenerációs tapasztalat e téren még arra is jó, hogy a „lazább'' viselkedésű gyereket apja–anyja egykori pozitív példájával serkentsék a kívánatos magatartásra...

Évek óta gazdag programjukat jól jellemzi az 1994. évi rendezvénysorozatuk is. Egyhetes sítábor. Börzsöny-Cserháti kerékpáros nagytúra a tavaszi szünetben. Május vízitúra a Sajón. Nyári tátrai túra mindkét 8. osztály tanulóinak. Esztergom–Budapest vízitúra. Bakony–Balaton kerékpáros vándortábor. Kétnapos evezőstúra az egész tantestületnek. Rába-túra a 8. osztályosoknak. Mosonmagyaróvár–Budapest vízi vándortábor. Cseretúra az Elbán (rendszeres cserekapcsolat)). Családi sportnapok. Jánoshegyi Kupaverseny. Pákozdi emléktúra.

A felsorolásból is kitűnik, hogy itt valóban jól összehangolt, alaposan megszervezett és profi módon végrehajtott csapatmunka folyik, hiszen egy „átlagos'' mai iskola ennek a töredékét sem képes biztosítani tanulóinak...

A lelkes és szakszerű természetbarát nevelőmunka fontos tartozéka az élmények rögzítése és propagálása. Ezt szolgálja a túrákról, táborokról, versenyekről és egyéb rendezvényekről készített videofilmek vetítése. Nehéz lenne eldönteni, hogy ezeket kik nézik lelkesebben: a bennük szereplő gyerekek vagy szüleik, nagyszüleik... Hasonlóan értékes dokumentumok az iskola folyosóin látható ízléses túra- és tábortablók.

Talán ez a néhány példa is magyarázatot ad arra a tiszteletre, rajongó szeretetre, amellyel a zugligeti gyerekek és szüleik ezt a nevelőmunkát honorálják. Csoda-e, ha ezek után Laci bácsi boldog, elégedett embernek érzi magát? Meggyőződése, hogy semmi olyat nem tett, amit mások ne követhetnének: mindenki saját sorsának, sikerének kovácsa! Ezért is lenne kívánatos, hogy példája követésre serkentsen másokat is.

A további Turák-túrákhoz sok sikert, jó erőt, egészséget kívánunk!

dr. Tóth József

SAJDIK Ferenc

NYÁRPÁRTI ÉS ZÚZMARAKEDVELŐ

Hegyvidéki szomszédaink

Sajdik Ferenc

A régi Lúdas Matyiban figyeltem fel karikatúriának jellegzetes vonalvezetésére, ott szerettem meg rajzait. Mások a Pom-Pom, vagy A nagy ho-ho-ho-horgász rajzfilmsorozatok alapján tanulták meg a nevét. Mindmáig az egyik legsikeresebb reklámfilmünk a „Bontott csirke" – ő rajzolta. Nem létező állatok, bűbájos szörnyikék szülőapja lett. Talán ennyiből is kitalálható (már csak a cím után is), hogy ismert hegyvidéki szomszédainkat bemutató sorozatunk ezúttal a hatvannégy éves Sajdik Ferencet kérte beszélgetésre.

Nézem az arcát. Nem jellegzetes, inkább egyszerű, csöndes, hétköznapi. Aztán, amikor pici zavarral elmosolyodik, arca egyszeriben olyan lesz, mint egy Sajdik-rajz. Szeme, szája, orra kedves fintorba, huncut grimaszba húzódik és már kész is a lerajzolatlan karikatúra.

A Sajdik-rajzok nem szoktak bántani, nem szoktak gúnyolni. Az ő humoruk a kedves bumfordiságból, a meglepő ötletekből, a történet bájosan fricskázó szeretetéből ötvöződik nevettetővé. Ugyanakkor a vonalvezetés, a megkomponálás szignó nélkül is azonnal kijelöli alkotóját.

Felismerhetőség

– Örülök annak, amit mond, mert a karikaturista számára nagyon fontos, hogy fölismerhető legyen. Én néha szeretnék másképp rajzolni, de egyszerűen nem tudok. Az biztos, hogy változtam az idők során én is, régen egyszerűbbek, tisztábbak voltak a rajzaim, ma bonyolultabbak, több bennük a vonal. Remélem, javult a rajztudásom is – de a világom biztosan jellemző rám.

– Erre a pályára készült gyermekkora óta?

– Tulajdonképpen igen. Dunakeszin éltünk sokáig, apám zsoké volt, bátyám is annak tanult, de engem az alagi ménes csak kívülről vonzott. Ipar-rajz iskolába a Török Pál utcába jártam, nyomdászati grafikai ismereteket többek között *Szántó Tibortól* tanultam, a nyomdászatot pedig a Révai Kliségyárában.

Első sajtó-munkahelyemen, a Rádióújságnál még inkább tördeltem, a rajzolás csak mellékesen kellett, bár már akkor vonzott a karikatúra. A Lúdas Matyinál, ahol a régebbi, konzervatívabb stílus uralkodott, jól jött a fiatalok frissebb stílusa és látásmódja, ezért is töltöttem el ott annyi időt. Most pedig a Tallózó újság mellékletének, az Ürítőknek vagyok munkatársa.

– Jó iskola egy ilyen hetilap?

– Igen. Rendszerességre szoktat, mert sokat kell rajzolni adott határidőre és fejleszti az ember rálátását a világra. Régebben heti 40 rajzot is leadtam, ma sokat dolgozom akár magamnak is, hobbiból. Persze vigyázni kell, hogy meg ne unják az emberek a vonalaidat, ezért én inkább a szöveges rajzokat szeretem csinálni, mert a jó humort nagyon szeretik az emberek.

– Szereti az embereket?

– Egyéneket szeretek, de úgy tömegben az embereket nemigen. Nagyon hajlamosak a rosszra. Egyszer *Dargay Attila* nézte a rajzaimat, és így szólt: *„Te már nem szereted az embereket!"* Hát ennyire meglátszana ez a rajzokból, a stílusból? Én sokkal inkább ösztönösen rajzolok, semmint tudatosan.

Egy hiányosság előnyei

– Rájöttem, hogy nagyon rossz megfigyelő vagyok. Egyszer felkértek, hogy *Dobai Péter* íróról készítsek egy fejkarikatúrát. Amikor előttem ült, nagyon rosszul sikerült a rajz. Aztán otthon, emlékezetből ment minden. Én csak a lényegre emlékezem, azt már nem tudom pontosan, merre is gombolódik egy kabát. De azért az emberek szeretik viszontlátni a saját fejüket.

– Hogyan születtek a Sajdik-állatok, ezek a fantázia-teremtette lények?

– Szintén emberi hiányosságból. Nem tudtam lerajzolni egy létező állatot, ezért „linkeskedésből" született ez a halandzsavilág. Egyébként nagyon vidám családban nőttem fel, sok volt a nevetés, az ugratás, ezért is látom nevetős oldaláról a világot, és keseredésemet is csak a világ mai arca okozza.

– Milyen munkáknak örül a legjobban?

– Nagyon szeretem a könyvillusztrációt, mindig úgy belelovalom magam, hogy van rá kedvem. Szeretem a filmjeimet is, de a forgatókönyvek fárasztanak, mert sokszor kéne ugyanazt a figurát mindenféle módon lerajzolni, de azt nemigen tudom, mert mindig más lesz. De azért kedvencem *Gombóc Artúr*, a dagadt madár, aki mindig csokoládét enne. *Csukás István* meséit jó megrajzolni. Egy pszichológus féltett minket, hogy ezután minden kövér gyereket így fognak csúfolni a társai, ehelyett Gombóc Artúr-klubok alakultak országszerte.

– Milyen a karikaturisták megbecsültsége?

– Én nem panaszkodom. *Érdemes művész* vagyok, *Munkácsy-díjas*, volt kiállításom Anconától Montrealig, az emberek pedig örülnek a karikatúrának. Még a fiatalok is jönnek erre a pályára.

Az Orbánhegyről nézve

– Dunakeszről felköltözve tudatosan keresett építkezési lehetőséget itt a kerületben. Aztán az egyik szerkesztőségi barátjával, Balázs-Piri Balázzsal és még két másik családdal felhúzták ezt a négylakásos társasházat az Orbánhegyen. Milyennek látja innen a kerületet?

– Ilyennek – mondja nevetve. – Lerajzoltam.

De félre a tréfával, mi nagyon szeretjük ezt a kerületet. Én nyárpárti vagyok, de az itteni zúzmarás fák megszerettették velem még a telet is. Tulajdonképpen szívesen rajzolnám az itteni utcákat, vagy akár ezt a társaságot is. (Beszélgetésre ugyanis a Királyhágó söröző sarokasztalához ültünk le.) Szeretném a Budai Várat is megrajzolni – persze, a magam stílusában. De nem merek az utcán rajzolni, mert azt hiszik, hogy adóellenőr vagyok, meg nem tudják, hogy mit akarok vele. Persze, lehet fényképről is naturalista rajzot, majd abból elvonatkoztatottat ábrázolni – vagy ahogy szoktam, fejből.

Muzsay András

Karácsony a nagyvilágban

– Minden országban van egy jellegzetes téli figura, általában jóságos apó képében ábrázolják: hol Mikulásnak hívják, hol Fagyapónak, másutt Karácsonyapónak, Santa Claus-nak.

Évszázadok óta folyik a „vetélkedés", hogy végül is ki hozza a karácsonyi ajándékot – a Mikulás vagy a Jézuska?

Egy hír szerint Hollandiában az idén harcosak lettek a Mikulás-pártiak. A hagyományokhoz való visszatérés szellemében követelik, hogy a kereskedők ne karácsonyra időzítsék nagy téli vásárukat, hanem december 6-ára. Aki ezt nem teszi, annak üzletét sárga lappal látják el és a „Mikulás ellensége" címmel bélyegzik meg. Szép kis keresztényi cselekedet...

– Az ajándékozás féktelen bősége éppen a leggazdagabbaknál nem szokás. Erre utal, hogy Erzsébet angol királynő állítólag valamennyi családtagjának zoknit, harisnyát, lábmelegítő-féléket ajándékoz. Néhány éve még szerepelt a karácsonyi listáján, hogy „Dianának csipkeharisnya" – vajon most is megajándékozza őfelsége renitens menyét?

– Egy másik „főhölgy", Clinton elnök felesége is készülődik a karácsonyra. A Fehér Házban 19 karácsonyfát állítanak fel, a legnagyobb, hatméteres mellett fényképezteti magát mostanában az új frizurájú First Lady, Hillary.

- G -

Az **ART'HÚR** Kortárs Művészeti és Kultúrális Alapítvány szeretettel meghívja Önt az *1994. december 23-i rendezvényére* a Budapest Kongresszusi Központba

A programok 16–24 óráig tartanak, a belépés ingyenes! A rendezvény a Művelődési Minisztérium és a Budapesti Kongresszusi Központ támogatásával jött létre. A megnyitót Péterffy András filmrendező tartja.

- Csellistáink koncertje (Quartet)
- Gyermek fotó-, irodalmi pályázat díjkiosztása
- Varga-Tóth Csaba és barátai zenélése
- Fotó kiállítás megnyitója (Balatoni Imre, Körmendi Imre, Tóth Bálint, Tőkés Tamás, Iparművészeti Főiskola)
- Képzőművészeink kiállítása (Bükkösy Beatrix, Kisgyörgy Tibor, Dolina Tamás)
- Kőrösi András, Jóna Dávid verskötet bemutató
- Dömötör László versképek
- Diaporámás vetítés (Csomór Imre – Metamorphónia)
- After Crying
- Irish Rovers
- Szerda du. együttes koncertje
- Lois Viktor (Tunder voice) előadása
- ART'HÚR szerkesztőségi bemutatkozása, sajtótájékoztató
- Videóantológia premiervetítés (ART'HÚR mozgóképes melléklete)
- Jelszínház

Rendezvényszervező: Marschalkó Eszter
Információ: 06 23 342 312
Kérem tiszteljen meg minket jelenlétével!

ZSÁMBOKI TÓTH JÓZSEF

Erdő fehér fényben

Éjszaka dermedt, szürke lehellet:
köd gomolyog fel lassan a völgyben
s dércsipke fátylat, szűzi fehéret
lebbent a fázós, lombtalan tájra.
Reggelre minden meztelen ágra,
s árván didergő vézna fűszálra
dús ezüst zúzmara-bunda borul,
s szikrázó gyémánt-szarvasagancsként
égnek a kék-fehér fényben a fák!

BARANYI FERENC

Felnőttek bújócskája

Gimnazista koromban minden idők legnagyobb magyar tenorjának, Pataky Kálmánnak az egyik lemezét ajándékozta nekem karácsonykor egy lány. Akkor még nem tudtam, hogy a világhírű Mozart-énekes a háború alatt átmenetileg a földim is volt.

Pataky Kálmán tüzérfőhadnagy 1921 júniusában jelentkezett próbaéneklésre operaházunkban. Megtetszett, ottfogták – és pillanatokon belül világnagyság lett belőle.

Huszonegyben tehát levetette az uniformist, hogy színpadi jelmezekre cserélje fel. Akkor még nem sejthette, hogy huszonhárom esztendő múlva, 1944 őszén újra szüksége lesz az egyenruhára.

Hogyan is történt a dolog?

Az akkor már világsztárnak számító Pataky Kálmán a földgolyó nem egy nyugodalmas zugolyában „bekkelhette" volna ki a második világháborút. Őt mégis hazahúzta a szíve. Helyzete nem volt rózsás, kiváltképp negyvennégy őszén, hisz' nem esküdött fel Szálasira – s ez a művészvilágban is kellemetlen következményekkel járhatott. Más gond is volt: felesége, Lea, Beregi Oszkárnak, a nagyszerű színésznek volt a lánya. Hiába volt nagy formátumú művész Beregi, sok jóra nem számíthatott, mivel nem vala „tiszta fajú árja"...

El kellett tűnnie tehát a nyilasoktól és németektől nyüzsgő fővárosból. Pataky még előzőleg vett egy parasztházat– amolyan földes, nádfedeles viskót – Vasadon, felnevelő falum, Nyáregyháza mellett. Oda menekítette ki magát és a családot, méghozzá hadicsellel. Régi barátja, egy Majoros nevű repülőszázados fél napra „megfújt" egy gépkocsit és egy ezredesi uniformist a Ferihegyről. Az ezredesi uniformist Beregi Oszkár öltötte fel. Pataky Kálmán pedig elővette molyirtóval béporzott tüzérfőhadnagyi ornátusát és huszonhárom év múltán belebújt. És belebújtak mind a négyen a lopott kocsiba: a volánhoz Majoros százados telepedett, oldalán Pataky főhadnagy navigált, Beregi Oszkár pedig repülőezredeshez méltó merevséggel dölyfölt a hátsó ülésen leánya, Lea társaságában. A németek nemhogy akadékoskodtak volna, de még szalutáltak is Beregi Oszkárnak.

Simán suhantak Vasadig, ott érte őket a felszabadulás.

Ha akkor tudom, hogy majdani kedvenc magyar tenorom tőlem három kilométernyire dekkol, biztosan zokszó nélkül eszem meg a sárgarépafőzeléket. Hétéves voltam mindössze akkor, de felnőtt felelősségérzettel ruházott volna fel a cinkosságtudat.

Mert az a gyerekemberben a legerősebb.

Apám legalább annyira megvetette a nácikat, mint amilyen mértékben tartott a szovjet katonáktól, a menekülőket viszont sohasem faggatta, hogy honnan és miért iszkolnak. Éppen ezért a felszabadulás után sem kérkedett soha azzal, hogy F. I. szökött munkaszolgálatost több héten át rejtegette a németek elől – sikerült is megmentenie. Természetes emberi kötelességteljesítésnek tudta be cselekedetét, nem pedig érdemnek, ezért aztán sohasem hivatkozott rá, sosem kovácsolt tőkét belőle.

Mint említettem, hétéves voltam akkor. Amikor szüleim időnként a feljárójától megfosztott padlásra tessékelték a szőkevényt, gyermekes kíváncsisággal vallattam őket:

– Hova megy a bácsi?

– Bújócskát játszik, mint ti szoktatok. A német katonák a hunyók, nem akarja, hogy megtalálják. Te sem örülsz, ha rádlel a hunyó, nem igaz? – mondta apám mosolyogva, de korántsem tréfából.

Azóta sokat töprengtem, hogy vajon miért nem tette hozzá még: „Aztán el ne áruld a búvóhelyet a német katonabácsiknak, mert agyonverlek!" Mondania kellett volna, hiszen egy gyerek önkéntelenül is bajt keverhet ártatlan fecsegésével...

Azt hiszem, apám nagyon bölcs ember volt. Jól tudta, hogy a cinkossá vált gyermek sokkalta megbízhatóbb a megfélemlítettnél. Ha játék közben rámtalált a hunyó, a világért sem árultam volna el neki társaim rejtekhelyét. Ez így volt természetes, így volt íratlan törvény a falatnyi emberkék etikájában. Apám jól tudta ezt, ezért mert építeni erre a magától értetődő cinkosságérzésemre. Én nem tudtam, hogy az ő bújócskájuk végzetesebb – nekem játék volt ez is, mint a többi. És nap mint nap jókat vihogtam azon, hogy a hunyóknak nem sikerül megtalálniuk F. I. bácsit. Ha nem játékként tálalják nekem a véresen komoly, kockázatos vállalkozást – rémült, drukkoló gyerekarcom áruló lehetett volna. Így viszont játékosan vihogva, öntudatlanul részese lehettem egy igen pozitív emberi cselekedetnek.

Apám tette sem volt egészen tudatos: öntudatlanul tette azt, ami tisztességes emberhez illett, fogalma sem volt talán arról, hogy milyen előjelű rendszer útját egyengeti áldozatot és kockázatot vállaló kiállásával.

...Pataky Kálmán is elsősorban a saját, valamint a szerettei életét mentette, amikor Vasadra menekült. Ám rendkívüli tálentumát is átmentette egyben a tűzön. Azt a képességét, amellyel jobbá tudta igézni az emberek ezreit Bécsben, Salzburgban, Glyndebourne fesztiváljain vagy éppenséggel Buenos Airesben, a Teatro Colón színpadán. Aki a munkakedvét, a tettrekészségét és a jóra kaphatóságát is menti az irhájával együtt, az sohasem lehet önző ember. Annak előbb-utóbb hasznát veszi a jövendő.

Gimnazista voltam, amikor Pataky egyik Radiola-lemezével ajándékozott meg egy lány. Hetvennyolcas fordulatú, normál korong volt. Az egyik oldalon Cavaradossi híres áriája bújt meg a fekete barázdák között. Amikor tölcséres, pliocén-korabeli gramofonom – amelyet nyári keresetünkből, alaposan lestrapált állapotban, kéz alatt vettünk meg az egyik barátommal – előcsalogatta a barázdákból a halálra ítélt festő megrendítő sikolyát, bennem megváltozott valami.

Azóta jobban megbecsülöm az életet.

A művészet tehát elvégzett valamit bennem. És még nagyon sokakban, dalszínházak nézőterein is elvégezhetett ehhez hasonló munkát – hála Pataky Kálmán korábbi menekülési ösztönének...

Tűzből mentett hegedű – ez a Zelk Zoltán kötetcím motoszkált bennem, amikor a napokban újra meghallgattam a hajdani karácsonyi ajándékot. Pataky Kálmán művészete az volt. Tűzből mentett hegedű. S a nagy világégés idején több hegedűt mentett át a tűzön az emberiség kiirthatatlan szebbre-törekvése.

Csak össze ne törjük egymás fején azokat a hegedűket!

Nagyon-nagyon dalszegény, húrszakadásos idők járnak ránk.

SAJDIK FERENC

...e, hogy megis-
...falut, a lakossá-
...m, hogy ez for-
... is a titka lehe-
..., hogy tudtam

– Harminchét elsőssel kezdtem Emődön. Nekem kellett berendeznem a termet, hogy le tudjam ültetni őket, de nem kese-

viszont büszke vagyok, ha a tanítványaim tanárokká válnak, és együtt taníthatok velük akár egy tantestületben is.

Karikatúrák kiállítva

Kazincbarcika (ÉM) – Sajdik Ferenc grafikusművész karikatúráiból nyílik kiállítás október 30-án, csütörtökön délután 4 órakor a kazincbarcikai Városi Kiállítóteremben. A november 20-ig megtekinthető tárlatot Mező István karikaturista ajánlja az érdeklődők figyelmébe.

HIRDETÉS

EFELCO Interservice

...g lenne
...ckén kí-
... az él-
...ul a tor-
... mondja,

1997.10.28.
Észak-Magyarország

akik november 10-től november 29-ig, három héten keresztül (heti öt munkanap, napi 6 óra), miskolci bankfiókban dolgoznának hostessként. Fizetés: 3000 – 4000 Ft/6 óra. *146966/2H

SZEMÉLY-VAGYONŐR tanfolyam indul Miskolcon és Kazincbarcikán novemberben. Részletfizetés, államvizsga, utazási kedvezmény. 46/323-991. ŐRSZEM-13. *146984/2K*

NÉMETORSZÁGI munkára keresünk építőipari és fémipari szakmunkásokat. Telefon: 96/218-121, 06-30/392-208. *147007/1H

CIPŐ és fehérneműárusítására lehetőleg házaspárt keresünk Tokaj, illetve (20 km) környékén gépkocsit és árukészletet biztosítunk. Kereseti lehetőség 50 ezer Ft/fő. Ingatlan fedezet az áru megőrzése érdekében szükséges. Érdeklődni: 06-60/411-353 vagy 06-1/439-50-97. *147010/1H*

Rozsdamentes (saválló) anyagok
— cső, köracél
— szerelvények, csavarok
— zártszelvény, lemez
Perforált lemezek
— kerek
— négyzet
— ovál
} Ko-s, ötv.-len alu, horg.
Nyíregyháza, Szegfű u. 23—25.
Tel./fax: 42/411-444, 42/411-635
226579/1H

Személyautó

DACIÁT, Arót, Oltcitot, Latviát, Ladát reális áron vásárolok. 06-30/514-998. *146646/4H*

A HIRDETÉS A LEGJOBB

A generális

A generális fütyült a halálra. Negyvenhét éves volt, de amióta az eszét tudta, csalhatatlanul hitte, hogy élete során még sokra viszi. Márpedig annak, aki ilyesmit feltételez önmagáról, könnyű a sora, mert amitől a legtöbb ember fél — a haláltól —, annak ő fittyet hány.

Hadik generális sokszor találkozott már a halál küldötteivel. Néha török szpáhik képében jelentek meg, máskor bajor dragonyosokként rohantak feléje, de Hadik ezredes — akkor még ez volt a rangja — úgy vágta szemközt a csontos kaszást, hogy az menten eltakarodott.

Most mégis enyhe izgalom borzongatta. Volt rá oka bőven. Vagy száz mérföldnyire a porosz király háta mögött ügetett ezredével, fenyőerdők hajlatáról fenyőerdők ölébe: Berlin felé!

Maroknyi volt az ezred a porosz seregekhez képest, amelyek valahol Sziléziában vonultak reggeltől estélig, hogy szétverjék az ifjú királynő: Mária Terézia hadait.

A felvidéki kisnemesből, a hétszilvafás Hadik Andrásból erre az esztendőre már tábornokot varázsolt a kardja. Huszonkét éves korában lépett be a hadseregbe, és a Dessewffy huszárezredben kezdte pályafutását. Ha a török hallotta, hogy Hadik huszárjai jönnek, turbánját, kardját elhányva menekült. Nehéz lenne kiszámítani, hány halált osztott a hadnagyi, főhadnagyi és a többi rangért.

Amikor Pozsonyban összegyűlt a magyar nemesség, és meghallgatta királynője esdeklő szavait, Hadik András is pirosló arccal kiáltotta:

— Vitam et sanguinem! — Életünket és vérünket!

Ifjúságától kezdve a lovagiasságot — a nők védelmét — szívta magába, és ezekben az órákban különös gyönyörűséggel hajszolta huszárjait Berlin felé.

Királynőjét — Mária Teréziát — támadta meg a porosz uralkodó. Egy okoskodó férfi, egy gyenge nőt! — vélte és hitte a nagypolitikához nem sokat értő magyar huszár.

A főseregek Sziléziában kerülgették egymást. A poroszokat maga II. Frigyes vezette.

Hadik generális parancsot kapott arra, hogy zavarja meg kissé az ellenséges seregek hátát.

— Kegyeskedjék rám bízni, felséges asszonyom! — mosolygott büszkén, majd kissé tréfálkozó hangon, de az illedelem határai között megkérdezte: — Mit hozzak Felségednek Berlinből?

A királynő néhány pillanatig habozott, nem tudta eldönteni, hogy vajon megdorgálja-e az öntelt katonát. De győzött benne a tréfakedv, és mosolyogva mondta:

— Mondják, a berlini kesztyűsök csodálatos kesztyűket készítenek. Ha netán arra veszi útját, generális uram, elkelne nékem tizenkét pár kesztyű.

— Négy hét múlva Felséged elé teszem! — csörrent meg a generális kardja, amint oldalához kapta.

Két hete hangzottak el ezek a szavak. Azóta négy porosz ezredet vertek szilánkokra, és ha igazuk van a kalauzoknak: holnap hajnalra Berlin kapuinál lesznek a Hadik-huszárok.

Az októberi hajnalok ezen a tájon sűrű ködöket ülepítettek az erdők közé. Ez egyszerre adott biztonságot, de félelmet is. Ugyanúgy meglephették az ellenséget, mint ahogy a legváratlanabb pillanatban rájuk törhettek volna a brandenburgi dragonyosok. Ám, úgy látszik, a hadiszerencse a magyar generális oldalára pártolt. Igaz, hogy Potsdam környékén megpillantottak néhány száz porosz lovast, s mivel okosabbat nem tehettek, meghajszolták paripáikat, és szétkergették az ellenséget.

Ezután óvatosan vonultak tovább. El sem hitték, hogy Berlint, Frigyes király székvárosát, ne védje erős sereg. De az előőrsök már a kapukhoz értek, és néhány kószáló ulánuson kívül senkit sem találtak.

— Kelepce ez, vagy valóban elkövették azt az ostobaságot, hogy fővárosukat védtelenül hagyták? — töprengett tisztjei tanácsában a generális.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PAJTÁS
Budapest

1970 MÁR 2 6

VONALAK

szat ott loholászott egy birkanyáj körül, míg egyszercsak lesántult és el akarták pusztítani.

— Elkértük, új nevet adtunk neki. Jó sora van nálunk Csulinak, de nagyon hiányzik neki a nyáj. A vendégeinket szokásaihoz híven mindig bokában kapja el. Hiába, a mesterség, az mesterség! Egyszer, ha sok pénzem lesz, veszek neki egy pár birkát, hadd őrizze őket — mondja olyan komolyan, mintha nem is tréfa lenne.

Feje fölött a falon rajzok. Külföldi lapokból, kollégáktól. Az asztala is tele vázlatokkal. Mesealakot vélek felfedezni bennük.

— Francia megrendelésre La Fontaine mesélből Dargay Attilával együtt készítünk rajzfilmsorozatot. Éppen most készültünk el „A békák királyt választanak" című résszel.

Buksira terelődik a szó. A Ludas Matyi egyik rajzsorozatára. Egyszer kilencéves, máskor tizenkettő, és mindig apró-cseprő kalandba keveredik az a kislány.

— Valamit kellene adni a gyerekeknek is — gondoltuk, és a világra rajzoltam Buksit. Kisebbik lányom, Zsuzsi, nagyon sok tanácsot ad hozzá. De ő még csak hatéves. Nem bánnám, ha a Pajtás olvasóitól is érkezne valami jó gondolat Buksi történetelhez. Csak azért, merthogy nekik rajzolom, legyen hát benne az, amit ők szeretnének. Egyébként nagyon irigylem a gyerekeket. Szerintem a legszebb kor a gyerekkor. Még azt se bánnám, ha iskolába kellene menni, pedig nem szerettem!

— Ezt hogy írjam meg? Mégis csak a Pajtás...

— Nyugodtan. De azt is, hogy az életben vannak kötelességek. Hiába nem szeretünk, nem akarunk valamit. Szükséges! És az a buktatója a dolognak, hogy a saját érdekünk kívánja!

Azt hiszem, a beszélgetés vége felé járunk. Hogy is lett hát karikaturista Sajdik Ferencből? Amióta csak él, figyeli az embereket, a cselekedeteiket, a beszédüket, s mindezt rajzban formázza meg.

SZIGETI PIROSKA

KOLLÉGÁI MONDJÁK SAJDIK FERENCRŐL: A LEGNEMESEBB TULAJDONSÁGAI KÖZÉ TARTOZIK, HOGY KULONOS SZERETETTEL, SEGÍTŐKÉSZSÉGGEL FOGLALKOZIK A FIATAL KARIKATURISTÁKKAL.

HALAK A FÜRDŐSZOBA FALÁN. ZSUZSIKÁNAK IS TETSZIK A DOLOG

SZÁGULDÓ

— Hogyan lett karikaturista?

— Rossz lóra ültem.

Biztosan tréfál, bár itt, a Ludas Matyi szerkesztőségében, a nevettetés központjában minden elképzelhető.

— Apám zsoké volt — válaszol a gondolatomra Sajdik Ferenc. — Szerettem volna én is valami jó lóval világot járni, versenyezni, győzni. Gyerekfejjel tetszett nekem, hogy apám külföldi útjaira magával vitte családját. Sok országot bejártunk. Görögországban például négy évig éltünk. Úgy beszéltem görögül, mint most magyarul. Tíz éves koromig ott jártam iskolába. Apám persze mindig mindenhonnan hazavágyott. Folyton arról beszélt, milyen nehéz küzdelmes élete van egy zsokénak — úgy gondolta, ezzel elveszi a kedvem a lovaglástól. Meg is lepődött, amikor mindezek után mégis kijelentettem, hogy zsoké leszek. Jól van, mondta elgondolkodva és kijelölt számomra egy lovat, majd bezárt vele a padikba (lovaglópálya). Csintalan, ravasz ló volt, annyi szent. Felültem rá, elkezdett velem rohanni, aztán hirtelen lefékezett. Csak úgy repültem a levegőben és zutty! A ló újra és újra megállt mellettem, várta a következő menetet. Estig kísérleteztem, másnap moccanni sem tudtam. Fájt minden porcikám. Örökre elment a kedvem a lovaglástól. Apám évek múlva árulta csak el, hogy szánt szándékkal ültetett arra a „rossz" lóra.

— És akkor rajzolni kezdett?

— Azt már hamarabb is csináltam. A második titkos vágyam ugyanis a rajz volt. Leginkább lovakat, kutyákat és halakat szerettem rajzolni. Egyszer egy lexikonból minden halfajtát lerajzoltam.

— Rajzból ezek szerint kitűnője volt.

— Dehogy! Inkább mindig közepes. Általánosban is, felsőbb iskolákban is. Voltak nálam sokkal jobbak. Különben pedig nem tanultam rosszul. Csak nagyon izgultam felelésnél. Ez a tulajdonságom sajnos megmaradt. Most is zavarban vagyok, ahogy magának felelgetek.

— Hát akkor mit csinálna szívesebben?

Most nevet először, mióta beszélgetünk. Hintázik a széken.

— Egy napfényes dzsungel-kertben hasalni. Szeretnék ugyanis egy olyan kertet, amely tele van fűvel, gazzal, bozóttal. És olvasni, olvasni, olvasni...

— Mit?

— A Svejket. Ha van egy kis szabad időm, azonnal olvasok. A Svejket minden évben újból és újból. Közel áll hozzám ez a kedves, szerencsés flótás.

— Olvasni szeretne. És mit kell csinálnia?

— Holnapra egy-két új tréfát rajzolni.

— Mi lesz az?

— Még nem tudom. Van rá mindig egy hetem, gondolok is rá a sokféle, más feladat mellett, de rendszerint a határidő előtti utolsó éjszakán készítem el. Sokszor órákig járkálok és semmi sem akar kikerekedni az ötletből. Néha úgy elfog a méreg.

— Rosszkedvűen is lehet tréfát rajzolni?

— Előfordul, hogy akkor sikerül igazán.

Az ember azt hinné, hogy tréfa csak ott születik, ahol vidámság van. Úgylátszik mások a törvények, ha valaki hivatásból nevettet.

— A tréfát fel kell fedezni. Villamoson, utcán, üzletekben, emberek között. Ők adják az ötletet. Az ötletekből lesz aztán a rajz.

És ez a művészet. Egy pár ceruzavonás, száguldó vonalak, és ott állok a papírlapon én, az Ember. Valami csúnya tulajdonságom került pellengére... Sajdik Ferenc karikatúráit egy jó magyar közmondással úgy is tudnám jellemezni, hogy: „Aki másnak vermet ás, maga esik bele." Pórul jár rajzaiban az, aki rosszat akar.

— Kedvenc témám a rosszindulat. Ott ütök rajta, ahol lehet és amekkorát csak tudok. A legszebb emberi tulajdonság, a jóindulat érdekében.

A jóindulat pedig Sajdik Ferencnek is tulajdonsága. Elmond egy történetet, hogy Dunakeszin összebarátkozott egy Pusztuli nevű pulikutyával. Szegény jószág naphosz-

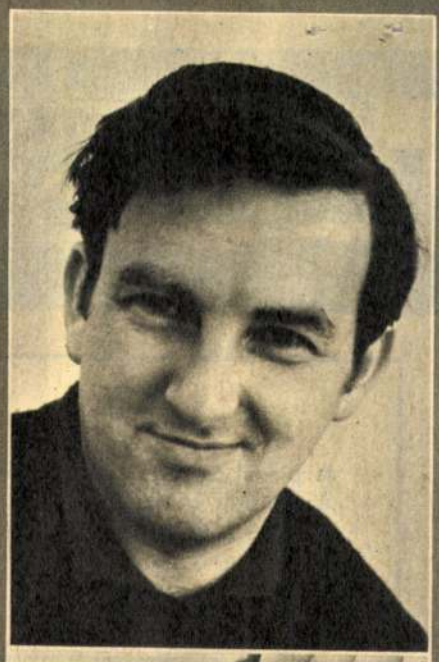

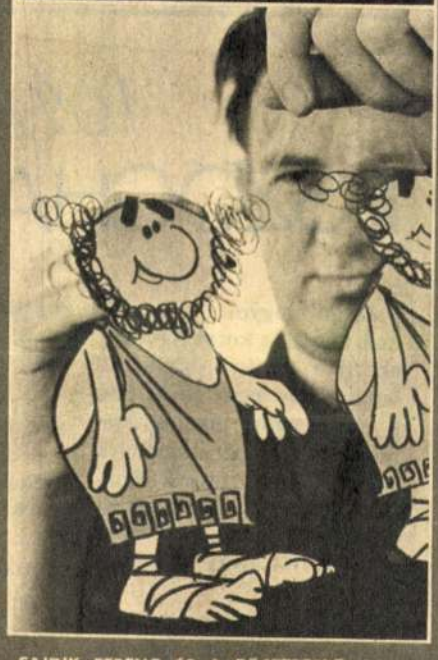

SAJDIK FERENC ÉS A FŐSZEREPLŐ EGY RAJZFILMJÉBŐL

BÍRÁLÓ VIZSGÁLÓDÁS EGY KÉSZÜLŐ MESEFILM KOCKÁI ELŐTT

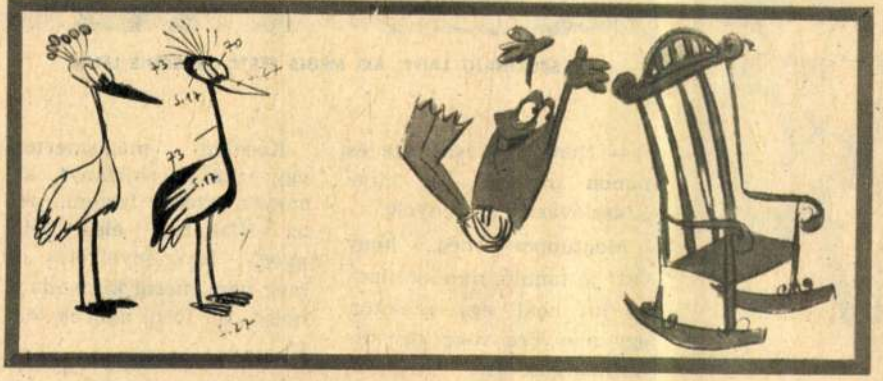

Színes ceruzáim

A pirosban egy szegfű lakik
A kékben a nyári ég
Zöldbe bújt az erdő színe
Szürkébe a messzeség

Sárgában a napfényt látom
Barnában az új ruhám
Feketében mozdony füstjét
Narancsban egy villanást

A táskámban sok szín van még
Egy kis tarka dobozban
Úgy érzem, hogy iskolámba
A szivárványt is elhoztam

TÓTH ANDRÁS
BUDAPEST, VIII. KERÜLET.

A SZÖGHAJÚ LÁNY

Jéggé fagyott hóbuckákon dobált a kocsi Kecelen, amint a Sugár út felé haladtam. De nem sajnáltam a fáradságot: megtudtam, hogy egy falubeli kislány a Német Demokratikus Köztársaságban aranyérmet nyert a festményével. Megérdemli hát, hogy bemutassam!

Szilvölgyi Ottilia 7. osztályos, a keceli 2900-as számú Petőfi Sándor Úttörőcsapat tagja. Fekete hajú, szép szemű. Kedvesen fogad. Eddigi eredményeiről inkább a nagypapa beszél:

— Otti ötödik óta jár szakkörre. Volt már jutalomtáborban Debrecenben, Balatonedericsen, sőt Pesten is. Mindig nyert a festményeivel, de mégis erre az aranyra a legbüszkébb.

A lakásban rengeteg terítőt, gyönyörű faliképet látok. Legnagyobb részük batikolással készült. Mindegyik kitűnő színérzékre vall, és mindegyik Otti munkája.

— Már a fele sincs meg. Az ajándékozást mindig ezzel oldom meg. Van viszont néhány kedves darabom, ezektől nem válok meg.

— De hiszen ez mind batikolással készült!

Otti szerényen elmosolyodik:

— A batikolást szeretem a legjobban.

— Az NDK-ban is ezzel nyertél?

FURULYÁZÓ FIÚ. OTTI EGYIK MUNKÁJA, A SOK KÖZÜL

A SZÖGHAJÚ LÁNY, AKI MÉGIS FESTŐ SZERETNE LENNI

— Nem, egy zsírkréta és panda rajzzal. A címe „Zászlóvarró asszonyok".

Megtudom még, hogy Otti jó tanuló, minden napra jut neki egy szakkör, egy nyelvóra vagy egy úttörőfoglalkozás.

Kecelen megismertem egy szöghajú kislányt, aki nagyon szeret festeni, aki az NDK-ban első díjat nyert festményeivel, de még nem merte kimondani, hogy „Én festő akarok lenni".

GEBRI ANTAL

TELEVÍZI

Ami a t

Agay Karola

Ágay Karola a Lammermoori Lucia cím-szerepét énekli (Tv-fotó — Vörös Ilona felv.)

Ágay Karola p
héten sugároz
nek a műfajnak
donsága, hogy rug
főszereplő művés
korához, egyénisé
pályája végén rög
szegez és visszat
rierje magaslatán
rolát — mutat be
az ötvenperces
állomás.

Minket most
kelt, amiről Ág
képernyőjén nem
lata, amelyiket ne
ványosságnak szán

— *Sokat tűnőd*
—, *hogy én, a szí*
hoz szokott éneke
náljam a képern
nyilatkozásomat,
kerüljenek egy
maimmal. Nyilvá
mermoori Lucia
tek anekdotákat,
csak a művésze
vallásomat mond
ről mégsem szól
lyámnak igen fo
a daléneklés.

Ágay Karolát
*Karper László*va
vésszel együtt s
diumon is, kö
valóságos kamar

— *Nyolc évvel*
mondja Ágay Ka
nia felkérésére

Új játék: a győztesek vetélkednek

Sokat érő Teli

Mikor örül a néző? A többi között, ha gyermekkora kedvelt játékát a képernyőn megelevenedni látja, új ötletekkel gazdagítva. Ilyesmiben lesz részünk a következő hetekben, amikor a *torpedó* néven ismert társasjáték fordulóin izgulhatunk.

Mert ez rejlik a csábító *Telitalálat!* cím mögött. *Fellegi Tamás* szerkesztőtől megtudtuk, hogy az új játék több meglepetést tartogat, sok mindenben más lesz, mint az eddigi vetélkedők. Újdonság, hogy a versenyzőknek először „vizsgázniuk" kell négy tárgyból, melyet tetszés szerint választhatnak a történelem, a történelmi kuriózumok ismerete, a magyar nyelv, az irodalom, a földrajz, a gazdaságföldrajz, a zene vagy a sport köréből. Minden helyes válaszért egy-egy pénzt is érő golyót kapnak, s akinek „lőszere" van, az „lőhet" az ellenfél „hajóira".

Egyszerre ketten versenyeznek, mindkét versenyző berajzolja saját „hajóit" a megadott négyzetbe. Ők nem látják egymás mezőit, de a nézők a demonstrációs táblákon természetesen figyelemmel kísérhetik a „hajók" és a
kodtak arról i
vonalasan izg
tizenkét vers
rűbb tévés-rá
válogatták, íg
mély szerint i

Egy-egy m
zott: aki a 70.
siknál, a for
következő me
sorsolt ellenf
hető, hogy e
12 fordulóban
latban persze
zet, mert ige
válaszolni.

Az eredmér
az ügyes vála
latokat" anya
senyzőket *Vit*
és a szerenc
veszélyei közö
Iván, Bernáth
tész Iván, Pet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1971 FEB 27
FILM, SZÍNHÁZ, MUZSIKA
Budapest

A műsor margójára

Időrablók

1021

Ezt a címet is adhatták volna a február 16-án bemutatott *Emberrablók* című tévéfilmnek, amelyről gyanítjuk, hogy az India-sorozathoz történt árukapcsolás révén kellett megvásárolnunk. A néző töprenghetett, kiért is szurkoljon: a géppisztolyos, ámde vajszívű rablókért, avagy a fegyvertelen, ámde milliomos áldozatért.

Eszményi párbeszédek is elhangzottak közben társadalmi kérdésekről, igazságról és igazságtalanságról. Megtudtuk, hogy a rablók dolgozhatnának is, hiszen mindegyiküknek van szakmája, de ők inkább zsarolnak. Amellett érzékeny lelkületűek, mert az áldozat egyszer majdnem azt mondta egyikükre, hogy gazember, s az illető haragjában még szerény ebédjét sem sajnálta kiköpni.

Mindezek közepette áldozatukkal szép utazást tettek festői tájakon, s igyekeztek megszerettetni magukat, hogy az áldozat adandó alkalommal fel ne fedje kilétüket a rendőrség előtt.

Még jó, hogy legalább a 14 éven aluliakat megóvtuk ettől a produkciótól...

Karikatúra és rajzfilm

Sajdik Ferenc

A *Telegroteszk* második adásában *Sajdik Ferenccel* ismertetett meg a televízió. Örömmel láttuk, hogy a sorozat változatos, és ezúttal egészen más formáját választották a bemutatásnak, mint első alkalommal. Sajdik bájos humorához és szemérmesen lírai alkatához illett az a megoldás, hogy róla, de nélküle beszéltek. Ő személyesen nem, csak rajzaival vett részt az adásban.

Nagyon elgondolkoztató volt, hogy az összeállítás megmutatta, *milyen közel van a karikatúra a rajzfilmhez.* Szinte csak egy lépést kell tennie — és ezt a lépést a televízióban szereplő karikatúristák, akár csak egy meteorológiai jelentés illusztrálásával, mindig meg is teszik. Ez a televízió természetéből ered. Egy műfaj eddig szunnyadó lehetőségét parancsoló szükségszerűséggel ébreszti föl. A Telegroteszk műsora tehát nemcsak szórakoztató, de tanulságos és elgondolkoztató összefüggéseket felfedező is volt.

1981. II. 28. 20.55 Televizio 2. Müsor

Tv-hiradó 2. kiadás

1021

S

- Pomponnal ellentétben aligha járnak rosszul mindazok, akik elmennek Sajdik Ferencnek, a Debreceni Müvelődési Központban holnap délelőtt 11 órakor nyiló kiállitására. Persze a bálványos mesealakok mellett a Sajdik világát benépesitő többi figurával is találkozhat az érdeklődő. Kisplasztikákkal és rajzokkal, amelyek mindegyikében az emberről vall a karikaturista. A gyarló emberről aki a rajta esett sérelmet a neki kiszolgáltatottakon torolja meg. Az emberről, aki mint a táncosnő is, mindig képes a megujulásra. És nem veszíti el a hitét. Arról a lényről, akit a szerelem, a világtörténelmi pillanat, az ürhajó indulása előtt is lángre lobbanthat. Egy szóval valamennyiünkről, aki a Földnek nevezett repülőgépben ülve ismeretlen veszélyekkel a hátunkban száguldunk az ürben. Sajdik Ferenc mindössze néhány vonalból épiti fel alkotásait. Ám ezek varázsolni tudó vonalak. Hol könnyed derüre, hol harsogó kacagásra, hol döbbent felismerésre késztetik a nézőt. A rajzot szemlélve tükörbe néz az ember, amely villanásnyi időre megmutatja igazi arcát. Ily módon igazi önmegismerő vállalkozás is a Sajdik-tárlat megtekintése, amire a Debreceni Müvelődési Központ az április 5-éig nyitva tartó kiállitás megrendezésével teremtett lehetőséget.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1982 SEP 17

ÉLET ÉS IRODALOM

SAJDIK FERENC

1021

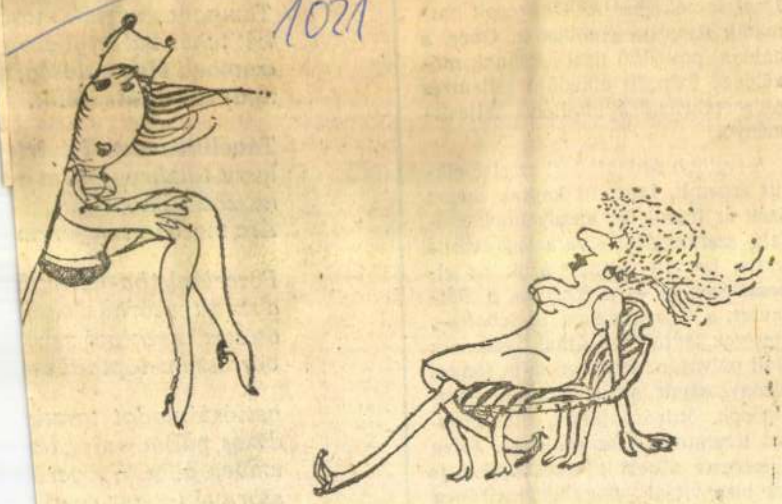

Sajdik Ferenc rajza (részlet)

igazi helyén. De „vicces
folytán itt is okkal sz
Igazi remekléssé az *Obsi*
madik darabja emelkedi
hajdani politikai tiszt sorsá
nológgá formált előadása je
és sorsábrázolás kivételes t
ménye.

A legtöbb érdeklődést az első ciklus érdemli. Igaz, itt kaptak helyet azok az írások is, amelyeknek műfaja, szerkesztési elve a legkevésbé tiszta. De itt vannak azok az elbeszélések is — a *Kaff-ka*, a *Balfauszt*, a *Gyere velem Etelébe!* —, amelyek leginkább újnak tetszenek Gáll pályáján. Ezekben adja fényes bizonyosságát stílusváltogató készségének, öniróniájának, dialógusokat teremteni kész erejének. (Még a kevéssé sikerült elbeszélések is azt bizonyítják, hogy drámaíróhoz méltó dialógusteremtő ereje van. A kabarétréfára emlékeztető *Gerontokrácia*, vagy a pikareszk hajlamú *Saulus-Paulus* is mutatja: drámai

hússzállítókocsik.
Arc moccan tenyerem

Porcelánbaba-könnyű
a szeretetkórház vasá
áttetsző eszkimó zsírk
borsószem-lépteid sze

gettószámodat tanul
dacos pulim szája le
ember, állat. Szögesd
szörnyű tavasz reszk

Föltéphetetlen házte

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

S

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 FEB 18
Sajdik F.
1021

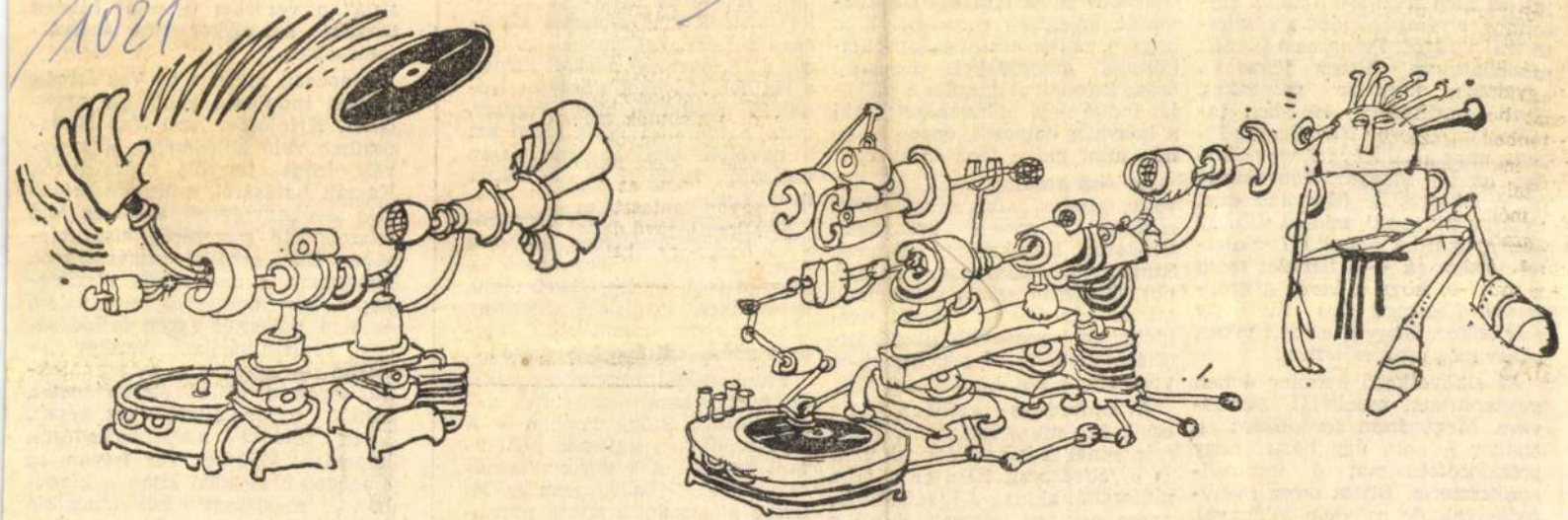

Sajdik Ferenc: Hanglemezkritika helyett

résére írom le, hogy ne csomagoljuk ki nem mondott számok sejtelmes selyempapírjába a köszöntő szál virágot. Pedig nem illenék csodálkoznom, hiszen jóformán egyidőben kezdtük pályánkat. Kezdő fordítóként, 1950-ben találkoztam először Nikodémusz Ellivel, mint az Európa Könyvkiadó őse, az Új Magyar Könyvkiadó orosz lektorával. (Harminc évet töltött a kiadónál, mielőtt néhány éve, nyugdíjba vonult.) Tisztelettel néztem rá — a tisztelet máig is tart —, hogy a kerek gyerekszemű, fitosorrú kis fityfiritty már *lektor*. Hogy a szó mit takar, akkor még csak sejtettem.

Az elkövetkező harminc évben megtanultam, munkáját számbavéve. Megtudtam fordítóként is, amikor a sors úgy hozta, hogy prózafordításaimat ő kontrollszerkesztette. Biztos orosz nyelvtudásával, de sohasem fölénnyel, fejemre olvasta hanyagságom valamennyi apró bizonyítékát. Néha ma is ott érzem ceruzáját egy-egy felületes megoldásom szavai kö-

az ország, amikor lefordította Gorbatov Apák ifjúsága című darabját, amelynek mondanivalója: hogyan váltak hősök egészen hétköznapi emberekből. Egyszerű orosz katonáktól tanulta a pályáját indító népi bölcsességet: „Aki a konyhán dolgozik, éppen olyan hős, mint aki a fronton harcol."

Az első fordítást sok más követte, kisebb könyvtárnyi mű: mintegy negyven prózakötet. Grekova, Kazakevics, Panova, Sznyegirjov, Szimonov, Akszjonov, Glagyilin szinte valamennyi művét lefordította. Egyik legutóbbi és legnagyobb sikerű fordítása Ribakov Nehéz homok-ja volt. Máris két kiadást ért meg.

A műfordítás azonban csak egyik fele munkásságának. Talán még annál is jelentősebbnek vallja *a felfedezést*. Nem az a fajta műfordító, akinek a kiadó kezébe nyom egy-egy könyvet, s azt a legjobb tudása szerint lefordítja. Ő olvas, sokat és rendszeresen, a mai napig követi és számon tartja a kortárs szovjet prózát. Megfog-

fordító-utánpótlás nagy
ban. Az orosz nyelv- és
lomtanárok magyarország
sága a nem régi országos
zat után most egy másikat
a legjobb műveket a Szov
dalom publikálja majd,
mint a márciusi üzbég s
a novellát, amelyet tize
hallgató fordított le, k
munkával.

Nikodémusz Elli kezdem
sére és szerkesztésében i
meg az Európa Könyvkiadó a
Szovjet írók új elbeszélései című,
kétévenként megjelenő sorozatot.
Most várható tizenkettedik kötete, a próza legfrissebb terméséből.

Munkásságát nagyra értékelik, őt magát baráti szeretettel veszik körül a Szovjetunióban is. A tájékozódásban segítenek neki ottani barátai, s a gyakori tanulmányutak. Nélkülük nem is lehetne eligazodni a szinte naponta újat hozó mai irodalom rengetegében.

Telefonszámát fejből tudom, rájár a kezem: valahányszor a mai

sége, Eti erkölcsi sugárzásáról.
Beágyazza a biografikus részleteket a kor mozgásába, történelem és arra válaszoló egyén fejlődésének dialektikájába. Amikor — ritkán — személyes mozzanatokkal egészíti ki az élettörténetet, kitűnő pillanatfelvételeket készít. Ilyen például megismerkedésük képmása: 1959-ben Vas István, az országos hírű költő kijön a kiadóban őt meglátogató költőifjak elé (kik innen vannak még az érettségin!), világos öltönyben, ódivatú csokornyakkendővel, s zavartan bemutatkozik, félszegen mentege-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 JAN 14
1021

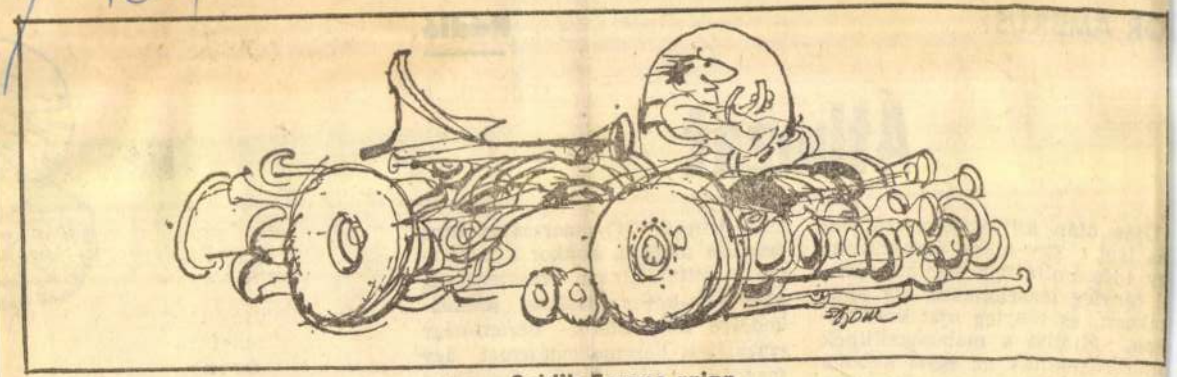

Sajdik Ferenc rajza

OR AMBRUS:

Áthozat

Újév után szilveszterezésről szo-
ás írni. Egy kicsit úgy, mintha
gy időszámításunk szerinti éjfél-
el tényleg lezárhatnánk egy élet-
zakaszt, és tényleg újat kezdhet-
énk. Mintha a mulatságzsilipek
áltorlaszthatnák az egyik évből a
ásikba folyamatosan átáramló
alóságot, vagy a hang- és kép-
zsák hangja. Gyomorszájon ütve
éreztem magam, amikor a minisz-
ter telitalálatosan megjegyezte,
hogy egy-két százalékos áremel-
kedésre fölhördülök, három-négy
százalékos béremelkedésemet úgy
fogadom, mint ami legalábbis
természetes. Így van. Milliomod-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Sajdik F.

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 DEC 1 01

T021

Sajdik Ferenc: Próba

1982. DECEMBER 10.

zető utakon. Nem csupán a korfársakra áll ez; „a boldog egymásnak rendeltek nemegyszer századok távolából is bevárják egymást." Láttuk, Babits és Illyés is megszorította Arany Jánosnak idestova egy század távolából feléjük nyújtott kezét. Ez a párhuzam, melynek részletes kidolgozása nagyobb tanulmányt igényelne, szinte a matematikai képlet tömörségével is ábrázolható: Petőfi—Arany, Ady—Babits, József Attila és Illyés Gyula. A lobogó, meteorként ellobbanó forradalmár költők mellett mindig ott állott a megőrző, a magyarság és Európa szintézisét kereső klaszszikus. Úgy vélem, ez a Babits—Arany—Illyés — ikercsillagaikkal kiegészíthető — párhuzam legfőbb tanulsága.

Tasi József

Galériában

BÁNÓ ATTILA kiállítása a nyíregyházi Jósa András Múzeumban

LEHOCZKY JÁNOS kiállítása a Képcsarnok győri bemutatótermében

NAGY KOVÁCS MÁRIA és **NAGY MAYA** kiállítása a tatai Kuny Domokos Múzeumban.

STEFANOVICS PÉTER kiállítása a Rátkai Klubban

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 OKT 1 7

Sajdik F.

1021

Sajdik Ferenc rajza

ténak belső törvényeit, szokás
paraszti munkát és annak esz
nála jobban kevesen ismerik
orosz irodalomban, arról
könyve is meggyőzött. A felm
tetlen ismeretmennyiség azo
csapda is, amely a cselekmény
tést állandóan — és sokszor
kolatlanul — megszakítja, le
ja a természeti jelenségek és
gyi környezet túl részletes le
val. Licsutyin nem bánik ökon
kusan az anyagával; ezt előzö
ve is megsinylette.

A *Tájkép, napáldozattal* cím
gény főhőse, a fiatal Gelja Cs
nov megválik a gyártól, a vá
— visszakészül a falujába. Dön
től nem kevesebbet remél, m
önmegvalósítás lehetőségét, ö
ga által felismert — vélt vagy

Perhács László rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Sajdik

1021

Sajdik Ferenc: Állat-tanulmányok

ILLÉS ENDRE:

SZOBORPARK

A

A Szépirodalmi Kiadó könyveit legszívesebben szobrászokkal illusztráltattam: Medgyessyvel, Ferenczy Bénivel, Borsos Miklóssal. A Kiadó egyik vezetője nemigen kedvelte a szobrászok rajzait. Ferenczy Béni illusztrációit mindig ugyanazzal a kedvet-

dalmi szentélyből, kilépett Mikes kedvence, Szomory Dezső, szürke raglánban, nyakában feltűnő, zöld selyemsál. Csak önmagára figyelt, nem látott meg minket. „A pojáca!" — nézett utána Krúdy. Olyan hangosan mondta, hogy Szomorynak ezt meg kellett hallania. De ő gőgösen továbbment, nem fordult hátra.

L

VERBŐCZY ANTAL:

Kálnoky László!

Ityeg-e a fityeg a Duna-medencében?

Szabad legyen személyes találkozásnak tekintenem
a véletlen hozta körülményt, hogy a Szabadság-hegyen
a Fogaskerekű étteremben asztal-szomszédok
voltunk két vagy három éve, mikoris csapnivalóan rossz
arcmemóriám cserben hagyott s felismertem Önt, Mester!
Egy felületes szoció-felmérés az egy pincérre jutó
költők számának megtehetős emelkedéséről beszélne

1971. febru

— társadalmi

Jó a kapcsolat a lakossággal – Sok a k a rendőrség fogadónapjain – Haszn a megyei rendőr-főkapitányság ke

Két esztendeje kezdődött, hogy a megyei rendőr-főkapitányság vezetői, munkatársai, a járási kapitányságok tisztjei sorra felkeresték a megye városait, községeit — fogadónapot tartottak, meghallgatták a lakosok panaszait, segítettek ügyes-bajos dolgaik elintézésében.

A kezdeményezés sikere

Ezek a „fogadónapok" aztán a későbbiek során bővültek, gazdagodtak, és igen fontos fórummá váltak. Megnövekedett a szerepük, előtérbe került tapasztalatcsere jellegük, és kiderült: a rendőri munkában sokat segíthetnek a lakosok, a különböző helyi társadalmi szervezetek. Olyan alkotó kapcsolat, együttműködés lehetőségét kínálják ezek a beszélgetések, amelyek haszonnal járnak mind a közrend védelmezői, mind az állampolgárok számára.

E kezdeményezés tapasztalatairól Mondvai János rendőr őrnagytól, a megyei rendőr-főkapitányság közrendvédelmi osztályának vezetőjétől érdeklődtünk. A legelső, ami a beszélgetés során kiderült: a közrendvédelem irányítói úgy vélik, bevált a kezdeményezés, e nem kis munka megéri a fáradságot, energiát. Az első esztendei kísérlet nyomán 1970-ben már igen komoly felmérő munkává váltak ezek az úgynevezett fogadónapok.

Talán a legfontosabb eredmény: részt vettek ezeken a beszélgetéseken a helyi tanácsok, a társadalmi és tömegszervezetek vezetői, a gazdasági élet irányítói, de meghívták a pedagógusokat, a fiatalok képviselőit, a kereskedelmi egységek, italboltok vezetőit is. És természetesen eljött mindenki, akinek panasza, bejelentenivalója, problémája, gondja volt. Maga ez a tény is jelzi, hogy a rendőri szervek mennyire közügynek, társadalmi ügynek érzik a közbiztonság erősítését, amely csak a lakossággal való fokozott együttműködés segítségével valósítható meg.

Tények, tanulságok

Ezeken a beszélgetéseken mintegy kilenczázan vettek részt — és így nagyon sokféle probléma került felszínre. Sok helyen foglalkoztak az

dolkodású, segítőkész embe támogatására szükség van rendbontások megelőzéséhez.

A társadalmi tulajdon védelme

Hasonló a helyzet a társadalmi tulajdon védelmét i letően is. Sok helyen szólta a közös vagyont károsító es tekről, emberekről. Ám k derült az is, hogy ezeket eseteket jórészt nem rendő intézkedéssel kell és leh megelőzni, megszüntetni. helyi gazdasági vezetőkn kell erélyesebben intézke niük, nekik kell gondosko niuk arról, hogy például üzemudvarokat bekerítsék, raktárakat megfelelő zárakk lássák el, ne maradjanak ki mezőgazdasági gépek a hatá ban (amint az például Szőn ben megtörtént), és az is gazdasági vezetésre tartoz hogy a mezőőrök, az éjje őrök jól lássák el feladataik

A közrendvédelem képvis lői természetesen szívesen f gadták azokat a kérések kérdéseket is, amelyek ne az ő „asztalukra" tartoznak hiszen a sokféle problémáb rajzolódott ki egy-egy vár község közbiztonságának te jes képe. Sokan foglalkozta például közlekedésrendésze ügyekkel. Ezekben a kérdé sekben majd a közlekedé rendészet intézkedik. Szólta családi problémákról, alkoh lista szülőkről, akik környe zetük életét nehezítik, veszé lyeztetik. Minden ügyet gon dosan elemeznek, érdembe elbírálják a panaszokat, és in tézkednek.

Azt örömmel hallgatták rendőr-főkapitányság képvise lői, hogy a községekben, vá rosokban a körzeti megbízot tak munkáját pozitívan érté kelték. A rendőrség helyi kép viselőinek jók a társadalm kapcsolataik, aktívan vesz nek részt a közügyek intézé sében.

Jó kap — bi

Egy kollektíva által elér jó eredmény, az egész közös ség munkáját dicséri — tük rözi azt, hogy a dolgozók lel kiismeretesen, jól munkál kodtak. *De a kollektíva mun*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1971. február 13. szombat

1021

Tv-előzetes

Krúdy és Csehov

EMBERRABLÓK (kedd, 20,00). Magyarul beszélő olasz film. A RAI — az olasz rádió és televízió — Olaszországi történetek címmel sorozatot készít. Esetenként egy-egy társadalmi vagy egyéni érdekű drámával foglalkozik, különféle műfajokban dolgozva fel a témát; ám valamennyi megtörtént eseményen alapszik.

Jelenet az „El nem küldött levél" című szovjet filmből

z 1968-ban készült filmet valise Ghione és Antonio alenda írta, utóbbi volt a endező is. Az emberrablók ímű rész dokumentumhűséggel idézi fel a riasztó történetet.

TELEGROTESZK: SAJDIK TERENC (kedd, 21,15). A Lulás Matyi kitűnő karikaturistája rajzaira bizonyára elég okan emlékeznek. Ő az, aki olyan szomorú lovakat rajzol — negyvenkettes lábakkal — hogy senki sem állja meg mosoly nélkül, akinek rajzain már akkor nevetünk, amikor a szöveget még el sem olvastuk.

AZ EL NEM KÜLDÖTT LEVÉL (szombat, 16,50). Magyarul beszélő szovjet film. Grigorij Koltunov, Valerij Oszipov és Viktor Rozov írásából készült 1960-ban a film, amelyet az akkor már világhírű Mihail Kalotozov rendezett. (Mint emlékezünk, a Szállnak a darvak is az ő nevéhez fűződik). Jakutia, Szibéria e leghidegebb vidéke a történet színhelye, ide érkezik a négytagú kutatócsoport, hogy új gyémántlelőhelyet tárjon fel. Az emberek harca a rideg természet ellen párosul belső küzdelmükkel, minthogy az expedíció nőtagjába ketten is szerelmesek. Az expedíció sikeres, az új lelőhelyet feltárják, ám ez egyéni tragédiával párosul. Magyar hangok: Pálos György, Ruttkai Éva, Kálmán György és Bitskey Tibor.

A VÖRÖS POSTAKOCSI (szombat, 20,50). A kétrészes színmű közvetítése a Vígszínház előadásában, felvételről. Két éve mutatta be a Vígszínház társulata a drámát, amely Krúdy Gyula első regényének címét viseli; a színműnek ugyan nem sok köze van a regényhez, néhány szereplő él tovább csupán a darabban, dehát ez Krúdynál nem ritka, alakjai gyakorta olyanok, mint a hazajáró lelkek, feltűnnek a ködből, majd ismét belevesznek. Alvinczi Eduard vagy Rezeda Kázmér sok novellából elénk lépett, már nevükben hordozzák jellemüket, s a velük történő jeles dolgok hangulatát. S kettejük közt hányódik a főszereplőnő — Esztella —, aki szintén már nevében hordja szomorú sorsát. Különleges világ a Krúdyé, sejtelmes, álomi és mégis valóságos, ízes, találó, hangulatos. Alvinczi Eduárdot: Darvas Iván, Rezeda Kázmért: Tahi Tóth László, Esztellát: Halász Judit alakítja.

CSALÁDI BOLDOGSÁG (vasárnap, 20,05). Magyarul beszélő szovjet film. Csehov három novellájából készítették a három történetet tartalmazó filmet, első darabja Az unalom. Ennek alcíme: Történet a nyaralóban, s arról szól, hogy a férj épp a számára legrosszabbkor lép be feleségéhez, minthogy neje épp a házitanítóval csókolózik. Eleinte ál-lovagias pózban tetszelegve, párbajra hívja a szerencsétlen fiatalembert, végül filozófikusan tér napirendre a dolog felett. Az idegek, aminek alcíme: Rémtörténet, egy spiritiszta szeánszról hazatérő kishivatalnok rettegésével foglalkozik, aki — mivel feleségét nem találja otthon —, a német nevelőnő szobájába húzódik félelmét okozó fantomjai elől. Felesége is itt talál rá. A bosszúálló című rész egy kissé félénk, ám mélyen érző fiatalemberről szól. Amikor megtudja, hogy felesége megcsalja, betér egy üzletbe, hogy revolvert vásároljon bosszújához. Végül egy lepkehálóval távozik az üzletből...

Sajdik Ferenc

... Ötelenen szűkösködnének, s

A MÓRA FERENC MÚZEUM MEGHÍVJA ÖNT

BALÁZS-PIRI BALÁZS, MÉSZÁROS ANDRÁS ÉS SAJDIK FERENC

KARIKATÚRA-MŰVÉSZEK

karikatúra kiállításának

MEGNYITÁSÁRA

1971. SZEPTEMBER 19-ÉN, VASÁRNAP DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

RÓZSA GYULA MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ,

A NÉPSZABADSÁG MUNKATÁRSA

A MÓRA FERENC MÚZEUM HORVÁTH MIHÁLY UTCAI KÉPTÁRÁBAN

(Mészáros András rajza)

(Balázs-Piri Balázs rajza) — szsz

SAJDIK FERENC

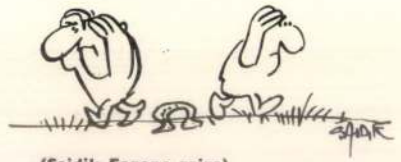

(Sajdik Ferenc rajza)

MEGHÍVÓ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG

1971 FEB 13
Sajdik Ferenc
1021

TV előzetes

Emberrablók

Kedd, 20.00

Magyarul beszélő olasz film. A RAI — az Olasz Rádió és Televízió — Olaszországi történetek c. sorozatot készít. Esetenként egy-egy társadalmi vagy egyéni érdekű drámával foglalkozik, különféle műfajokban dolgozva fel a témát; ám valamennyi megtörtént eseményen alapszik. Az 1968-ban készült filmet Ivalise Ghione és Antonio Calenda írta, utóbbi volt a rendező is. Az Emberrablók című rész dokumentumhűséggel idézi fel a riasztó történetet.

Telegroteszk: Sajdik Ferenc

Kedd, 21.15

A Ludas Matyi kitűnő karikatúristája rajzaira bizonyára elég sokan emlékeznek. Ő az, aki olyan szomorú lovakat rajzol — negyvenkettes lábakkal —, hogy senki sem állja meg mosoly nélkül, akinek rajzain már akkor nevetünk, amikor szöveget még el sem olvastuk.

Jelenet az „El nem küldött levél" című szovjet filmből.

Az el nem küldött levél

Szombat, 16.50

Magyarul beszélő szovjet film. Grigorij Koltunov, Valerij Oszipov és Viktor Rozov írásaiból készült 1960-ban a film, amelyet az akkor már világhírű Mihail Kolotozov rendezett. (Mint emlékezünk, a Szállnak a darvak is az ő nevéhez fűződik) Jakutia, Szibéria e leghidegebb vidéke a történet színhelye, ideérkezik a négytagú kutatócsoport, hogy új gyémántlelőhelyet tárjon fel. Az emberek harca a rideg természet ellen párosul belső küzdelmükkel, minthogy az expedíció nőtagjába ketten is szerelmesek. Az expedíció sikeres, az új lelőhelyet feltárják, ám az egyéni tragédiával párosul. Magyar hangok: Pálos György, Ruttkai Éva, Kálmán György és Bitskey Tibor.

A vörös postakocsi

Szombat, 20.50

A kétrészes színmű közvetítése a Vígszínház előadásában, felvételről. Két éve mutatta be a Vígszínház társulata a drámát, amely Krúdy Gyula első regényének címét viseli; a színműnek ugyan nem sok köze van a regényhez, néhány szereplő él tovább csupán a darabban, de hát ez Krúdynál nem ritka, alakjai gyakorta olyanok, mint a hazajáró lelkek, feltűnnek a ködből, majd ismét belevesznek. Alvinczi Eduard vagy Rezeda Kázmér sok novellából elénk lépett, már nevünkben hodozzák jellemüket, s a velünk történő jeles dolgok hangulatát. S kettejük közt hányadik a főszereplő — Esztella —, aki szintén már nevében hordja szomorú sorsát. Különleges világ a Krúdyé, sejtelmes, álomi és mégis valóságos, ízes, találó, hangulatos. Alvinczi Eduárdot Darvas Iván, Rezeda Kázmért Tahi Tóth László, Esztellát Halász Judit alakítja.

elmúlt, ami- telik, amíg az emberből képzett, hibátlan lánc csörgését, a fémtárgy ér

...lletve egyből nem. A foglalkoztatottság színvonalával, a bérek, a jövedelmek növelésével sajnos nem került szinkronba a termelékenység. A végzett, az adott munka értéke kevesebb a tervezettnél. Többet kaptunk tehát, mint adtunk. A különbséget természetesen mielőbb törleszteni kell. Ettől függ, hogy jövőre, vagy azután mennyit tudunk majd ismét osztani. Vége a tanuló időszaknak. Megváltoztak „a játékszabályok", ezután minden a végzett munka értékétől, hatékonyságától függ majd. Előbb a termelés, a termelékenység és csak ezek után, ezek arányában lehet majd osztani. Reméljük, ezzel egyetlen gazdasági vezetőnek sem mondtunk újat...

Felére csökkent az eljárók száma

Végezetül még egy érdekes adat a megye iparának főbb statisztikájából. Öt évvel ezelőtt a megyéből közel 16 ezer ember ingázott rendszeresen más megyék különböző munkahelyeire. Ma ez a szám nyolcezer körül van.

Aligha véletlen, hogy nyolcezer ingázó haza, visszajött. Minden bizonnyal: érdemes volt visszatérni. Mi volt, mi lehet a hívó szó? Egyrészt minden bizonnyal a család, a kényelem. Másrészt: megyénk több iparága az országos átlagot is meghaladva fejlődött a III. ötéves terv alatt.

Mindezek a számok, tények rajta vannak az év közben, az év végén kiállított bérjegyzékeken. Az egyéni, a kollektív számvetésekkor érdemes elemezni, összehasonlítani a számokat. Sok minden kiderül belőle.

Koós József

jelentős
ségparan
tak arró
ték a m
vállalt
elmúlt e
leg alap
behangz
a munk
magas h
res testü
kiképzési és a szolgálati feladatokat fegyelmezetten, áldozatkészen és szakszerűen teljesítik. Példásan helytállnak a termelőmunkában is, amivel egyre inkább kivívják dolgozótársaik elismerését, jelentősen hozzájárulnak a testület nagyobb megbecsüléséhez. Az egységgyűléseken elhangzott beszámolókból az is kitűnt, hogy a munkásőrök mindenkor készen állnak feladataik teljesítésére, pihenőidejüket is feláldozzák, ha a szolgálat úgy kívánja. Öntudatosan teljesítik kötelezettségeiket, önként vállalt pártmegbízatásukat a munkáshatalom, a nép, a szocialista haza érdekében. Mindenütt megtalálhatók, ahol lelkes, tevé-

...ni
...é-
...a-
...pe
...g-
...e-
...g-
...ok
...ik,
...o-
...lyan vesznk pártmegbízásukat. A foglalkozásokon csaknem teljes számú a megjelenés, csak súlyos betegség, vagy halaszthatatlan elfoglaltság miatt fordul elő távolmaradás. A szolgálat ellátásánál szilárdult a fegyelem, erősödött a kollektívák erkölcsi, politikai egysége. A munkásőrök élen járnak a társadalmi segítségnyújtásban, felkarolják a különböző okok miatt nehéz helyzetbe került családokat.

— Az ünnepélyes egységgyűléseken a parancsnokok részletesen beszámoltak a munkásőrség soraiban kibontakozott szocialista versenymozgalom eredményeiről is. Az értékelés alapján nyerték el az arra legérdemesebb

A szakma veteránja

A Bacchus szolgá

Tizenkét éves volt, amikor pincefiúnak alkalmazták Vág Rudolf hevesi bornagykereskedőnél. „Főnöke" édesapja volt, s talán azért is szerette meg a borászatot. Hogy jó utódot nevelt-e az apja, bizonyítja az is, hogy még ma is borász, sőt januártól telepvezető.

Luzsi Lajost, a VOSZK egri palackozó üzemében faggatjuk életéről. Sokfelé járt a szakmában, s az eltelt 36 esztendő alatt elvégezte a mezőgazdasági technikumot is.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

GYERMEKÜNK
Budapest

1970 FEB 3

1021

FARSANG

SAJDIK FERENC rajzai

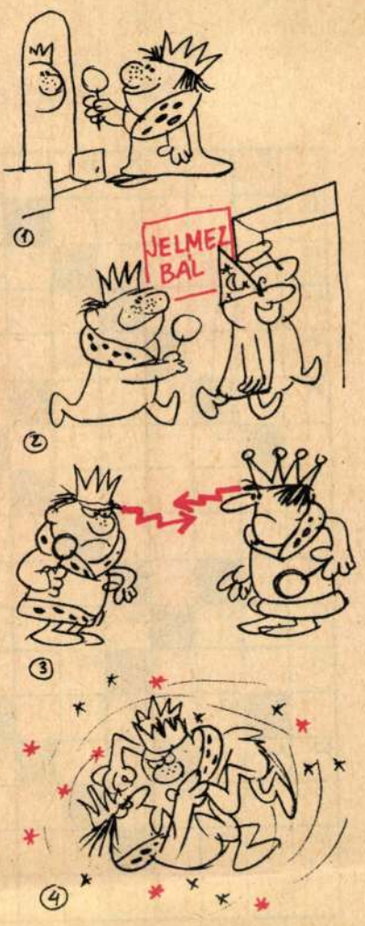

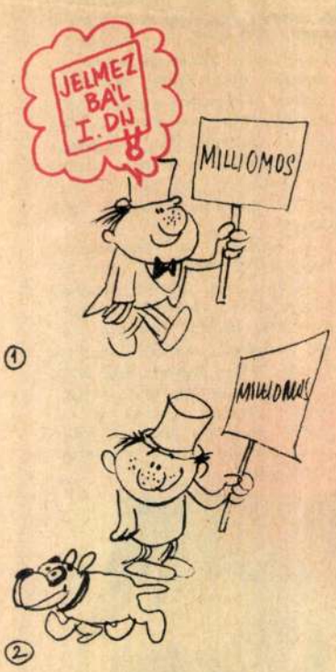

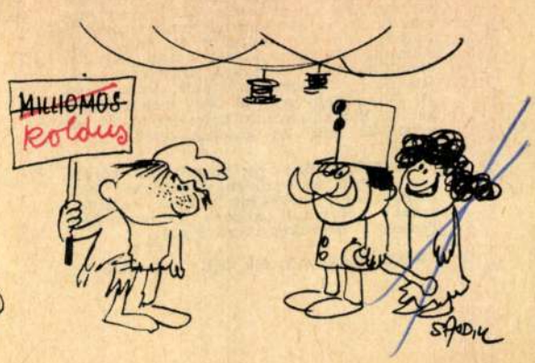

Az angol iskolákról

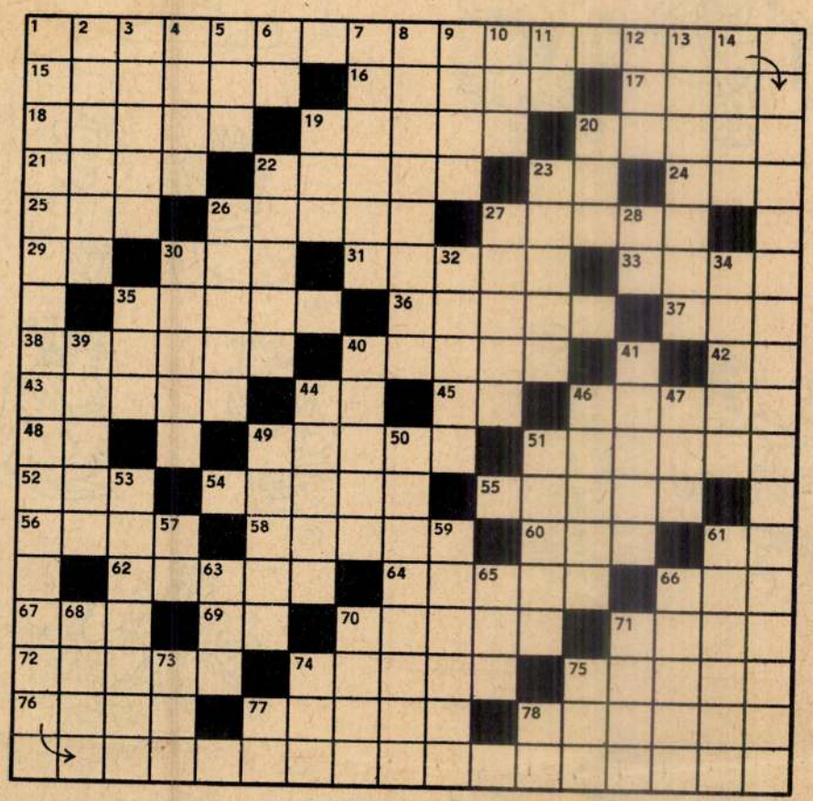

mondotta Chesterton, a kiváló szatirikus (1874—1936): vízsz. 1. és függ. 1.

VÍZSZINTES: 15. A Nemzeti Dal-ban így ismétlődik ez a szó. 16. Rengetegek. 17. Malom jelzője. 18. Jótulajdonság. 19. Van hely a számára. 20. A nehézfémek kénsavsóinak régies neve. 21. Átvitt értelemben alkotói, főleg írói tehetség. 22. Kártyaletét. 23. Nagy olasz síkság. 24. Folyó az NSZK-ban, Emdennél torkollik. 25. Lámpagyújtás ideje. 26. Ha magából teszi, akkor nagyon mérges! 27. Gyógyít. 29. A vízsz. 51. sz. 5. és 3. betűje. 30. „... Small csodálatos élete" — Eric Knight regénye. 31. Közvetlen. 33. Tekintetes — tájszóval. 35. Ami belül van. 36. Piactér a régi görögöknél. 37. Izesít. 38. Egyenleg. 40. A hegedűkészítésben remeklő három cremonai család egyike. 42. Borban van! 43. Telefonba mondjuk. 44. Kád szélei! 45. „Zita" mássalhangzói. 46. Városka a Duna és a Tisza összefolyásánál. 48. Tova. 49. Ilyen jegy a retúrjegy. 51. Ide adják a mesternek a a munkadarabot. 52. Például egy jó lakat. 54. Mária idegen névrokona. 55. Igen nevezetes. 56. Kérőnek kedvezőtlen válasz, névelővel. 58. Negyed, negyedrész. 60. Kerek szám. 61. Pénzrövidítés. 62. Élete, névelővel. 64. Vesz a levesből. 66. Nem mindegy, hogy melyik gyermeke. 67. Egymás utáni betűk. 69. Idegen névelő. 70. Híres alexandriai matematikus és fizikus volt („... kútja"). 71. Búvár, aki Pozsonynál III. Henrik hajóit 1052-ben elsüllyesztette. 72. Belga nagyváros, másik neve Lüttich. 74. Bátor, vitéz férfi. 75. Főzeléknövény. 76. Egy eredeti jenki! 77. Szálkátlanított halszeletek. 78. Ide kerül az ifjú, ha katonaköteles.

FÜGGŐLEGES: (a függőleges sorokhoz ezúttal nem meghatározásokat közlünk, hanem megadjuk a kész megfejtéseket, betűszám szerint csoportosítva. Tessék a helyüket megkeresni!)

Kétbetűsek: ÁT, FA, KK, KM, ML, SE.

Hárombetűsek: BAL, DIE, EAK, ÉLE, GKO, GÓR, NŐR, PÓZ, ROA, SEY, TAS, VÓA.

Négybetűsek: FIAT, GLIM, HALL, IDÉN, INNA, KARD.

Ötbetűsek: ADRIA, FURAT, IGAZI, IMÉNT, KANDÓ, KÉRVE, KITIN, KLOTT, NOBEL, PUTRI, SELLŐ, TAKTA, TÉRIT, TIMSÓ VIZEZ, ZALÁN.

Hatbetűsek: FINALE, LELLÉN, MERÉSZ, TERIKE.

Hétbetűsek: ÉRLELÉS, REAGENS.

Nyolcbetűsek: ÁRFOLYAM, TERMELÉS.

Megfejtésül a vízsz. 1. és függ. 1. számú sorokat kell beküldeni. Határidő február 28.

BAJAI ERNŐ

A JANUÁRI REJTVÉNY MEGFEJTÉSE

ELMÉLET A GYAKORLATBAN: **„Házasság előtt hat elméletem volt gyereknevelésre. Most van hat gyerekem, de nincs elméletem."** (Rochester)

DÍJAT NYERT MEGFEJTŐK

Bakács Gyuláné (Budapest), *Barna Istvánné* (Putnok), *Csala Imre* (Törökszentmiklós), *Jakab József* (Kaposvár), *Kiss János* (Hajdúböszörmény), *Kővári Jánosné* (Budapest), *Nyújtó László* (Budapest), *Sárközi Lászlóné* (Kisbabot)

A CSALÁD ÉS A

A Művelődésügyi Minisztérium és a Magyar Nők Országos Tanácsának folyóirata. — Megjelenik minden hó 26-án. Szerkeszti: TÖRÖK SÁNDOR. — Szerkesztőség: Budapest, V., Szalay u. 10—14.; Tel.: 118-600, 187-es mellék. — Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó TÓTH LÁSZLÓ igazgató. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Révay utca 16. Telefon: 116-660. — Terjeszti a MAGYAR POSTA. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap irodánál (Budapest, V., József nádor tér 1. sz.) Előfizetési díj egy évre 36 forint. **A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg, és nem küldjük vissza.**

INDEX: 25.364

69.3700 Egyetemi Nyomda mélynyomása, Budapest
Felelős vezető:
JANKA GYULA igazgató

E számunk munkatársai:

Dr. Bencédy József főosztályvezető, Művelődésügyi Minisztérium, Békés Mária tanár, Bojtár Endre tanár, Faragó László főelőadó, Művelődésügyi Minisztérium, Ferkai Lóránt tanár, Gárdonyi Sándorné, Gyurkovics Tibor pszichológus, Horgas Béla tanár, Karátson Gábor, Levendel Júlia tanár, Peterdi Pál hírlapíró, Tardos Anna pszichológus, Tihanyi Andor tanár, Vekerdy Tamás pszichológus, Zay László hírlapíró, Zsigmondi Mária hírlapíró.

A rajzokat és fényképeket készítették: Chochol Károly, Dargay Attila, Ferkai Lóránt, Fülöp Márta, Gadányi György, Harmath István, Horváth Péter, Jánoskúti Márta, Karátson Gábor, Kresz Albert, Pap Klára, Reismann Marian, Sajdik Ferenc, Tokaji András, Würtz Ádám, valamint Maár Marianne és Molnár Edit az MTI Fotó munkatársai.

TOKAJI ANDRÁS: KETTEN A HÓBAN

Sajdik Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

LUDAS MATYI
Budapest

1021

DÍJNYERTES RAJZOK

A montreali nemzetközi karikatúra-kiállításon, lapunk munkatársai, Sajdik Ferenc és Várnai György, az itt közölt rajzokkal művészeti díjat nyertek.

BOLONDOK

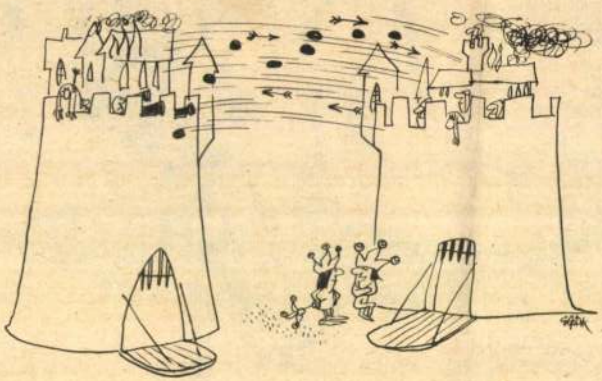

TECHNIKA

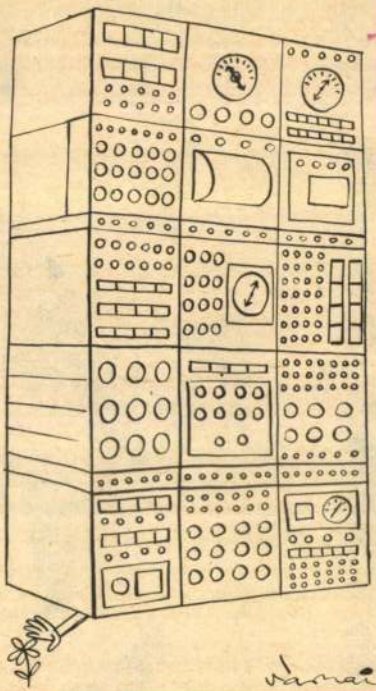

VÁLASZTÁSI MÉR

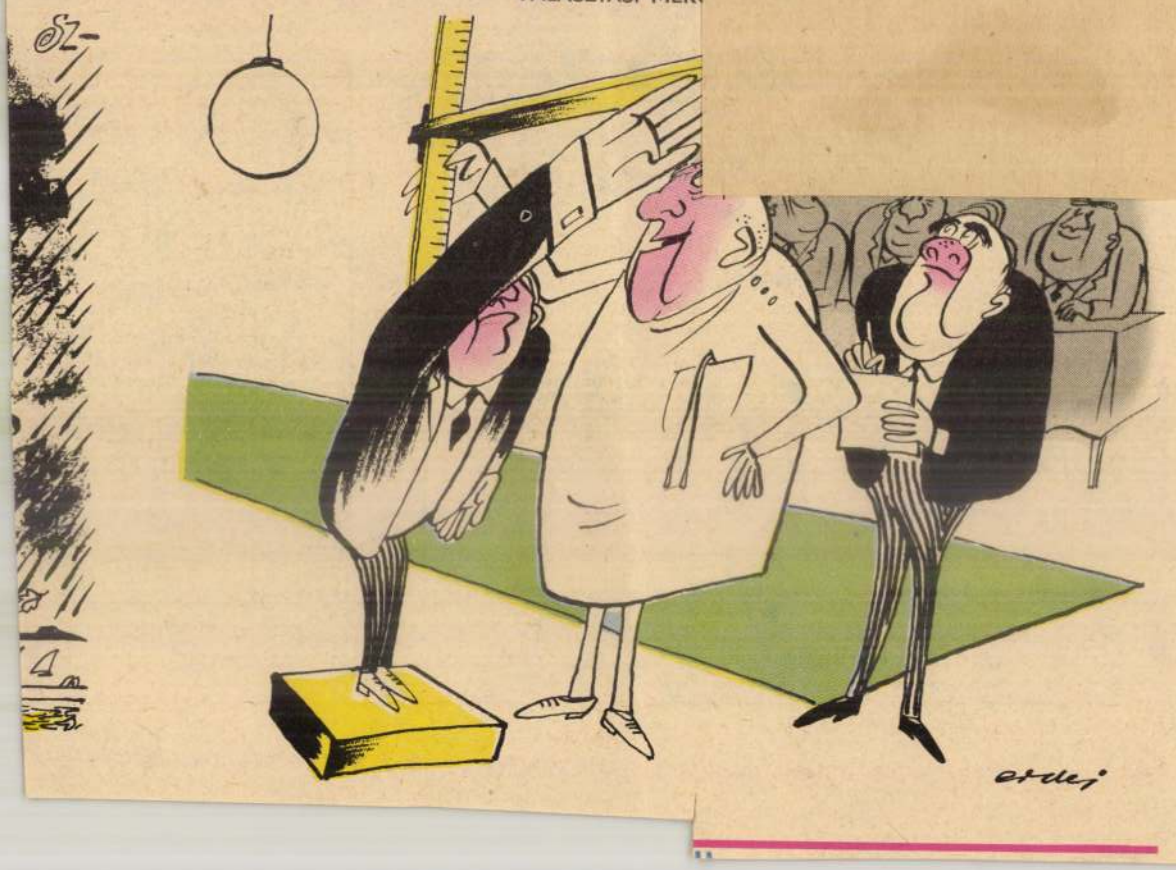

MDK.

Sági István

Kiállitási hir

Orion 1967 jan.25.

Sági György

B.P.: Pécsi Orvostudományi Egyetem Elméleti Tömbje. - Épitész: Borosnyai Pál, statikusok Marossy Ferenc, Hávor György, belsőépitészek Kigyóssy Ágnes, Nádai Tibor, üvegmozaik: Somogyi János, aulabeli faintarzia: Dobi Piroska, homlokzati pirogránit dombormü: Illés -Gyula. - Ismertetés, fotók: Szász János és Sági György

Magyar Épitőmüvészet,1972.1.sz.28-33.1.

Sági György

dr. Kiss Tibor: Üdülő, Budapest-Pünkösdfürdő. - Építész: Ráday György, statikus Zámbó Gyula, gépészek: Buzási István, Kohlmann Miklósné. Belsőépítész Kigyósy Ágnes, mélyépítő Győrffy Gyuláné. - Ismertetés, Sági György és Mikusi László fotóival.

Magyar Ép.műv. 1971.3.sz.34-35.l.

Sági György

dr. Kiss Tibor: Tornacsarnok, Budapest, IX. Vágóhid utca. - Építész: Kun Attila, statikus Darvas Tibor, gépészek: Szőke Lajos, Ács Béla. - Ismertetés, Sági György és Mikusi László fotóival.

Magyar Ép.műv. 1971.3.sz.36-37.l.

Sági György

dr. Kiss Tibor: OTP-lakóház, Budapest, XI. Vincellér utca. Építész Kiss Imre, statikus Vörszegi Katalin, víz-csatorna: Hangai László, parkterveső Zimay János. - Ismertetés, Sági György és Mikusi László fotóival.

Magyar Ép.miv. 1971.3.sz. 38-39.l.

Sági György

Szende László: Központi aula, Gépészmérnöki Kar és a tanműhelyek, Agrártudományi Egyetem, Gödöllő. Építész: Zöldy Emil, statikusok: Hávor György, Willmann Frigyes. /Tanulmányozás képekkel, fotók: Heltay László, Sági György./

Magyar Építőművészet, 1971.2.sz.

10-13. l.

Sági Ernő

Kisplasztikus

1904

Címmisk 1930.88.1.

Pásztó /Bojár/ 38

közepükön kőkonzolba kitü
a hidat diszitette, kőszo
János-szobor később a tem
elhelyezést, jelenleg tör
A hid korlátja a patakon
hogy a patak partjához vi
rik.

Templom-tér 2. Plábániahé
Jellege: Barokk, XVII. sz
épült 1745-ben.
Története: A plébánia má
szerepel s ebből az időbő
ben papjai Domonkos és L
5o garas pápai adót fize
vében 7o garast fizet, má

Sági Borbála
Kendő
"

Ernst Múzeum. I. Iparművészeti kiállítás. 1952.
1 l.

Sági Árpád

építő iparművész

1.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1937. 36. l.

keretelésében törtindás hullámos dísz és apró virágszálak.
Mérete 190×114 cm.
Kis-Ázsia, XVIII. század.

ANATOL SZŐNYEG

Ötmezős tükrében kék és piros alapon stilizált nagy, kampós „virágtövek". Narancsszínű keretében csillagos medaillonok.
Mérete 190×100 cm.
Kis-Ázsia, XVIII. század.

ANATOL IMASZŐNYEG

Piros tükrének közepén kampókkal díszített dülény-médaillon. Körülötte nárciszvirágos rozettakoszorú. Lépcsős imafülke ívvel. Sárga boltmezejében egy-egy virágtő. Keretében sárga alapon kék, piros és fehér virágtövek sorakoznak.
Mérete 145×112 cm.
Kis-Ázsia, XIX. század.

ANATOL SZŐNYEG

Tükre három téglaidomú vörös, kék és ismét vörös alapú mezőre osztott. Mindegyikében két-két hatszögű nagy medaillonnal. Belsejükben stilizált virágos és leveles dísszel. A medaillonközökben — a hossztengely irányában — négy kisebb dülény, nyilas és fogasos díszekkel. Hármasosztású keretének belső szegélye levál-

Sági Árpád

bútortervező

1930-34.

Iparm. Isk Évk.

1930-34. 46. l.

Sági Árpád

bútorterverő

1934. végbiz. jó

Iparm. Isk. Évk

1930-34. 48. l.

MDK

Ságí Árpád, ép.iparm.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.l.

Sági Árpád, VI. éves épitő iparmüvész

Iparmüv. Isk. évk. 1934-36. Bp. 1936. 26. 1.

D.SÁGI Ágnes építész

/VARGA Tamás/: Springer Irodaház, Wesselényi utca 26. Építész: Varga Tamás, D.Sági Ágnes. = Magyar Építőművészet, 83,1992,2-3. 52-53.ill.

Sági Péter MOK

Kiskőrösi mester a Nagykőrösi Lanácsház kivitelerője. 1811-ben.
/Zádor-Rados 2790/

Szményi Szme. Régi Lanácsházak a Kiskunságban.
Műemlékvédelem, I. évf. 2. sz. 1957.
73 l.

Sági Péter

d.

Zádor-Rado

27 g. l.

Sági Mária

építészmernök diplomáját 1970-ben nyer-
te el. Együttes terve Pesta Lászlóval:
Zöllőhegyi nyaraló központ

Sporterv Fiatal tervezők kiállítása.

Budapest, 1972 301

31

Sági Lajos

kossuth-díjas hídépítő

MÁVAG műszaki és gépész

47 éves † 1956 febr. 7.

MN. 1956 febr 8

(Megható Sági L.)

Sápi Kajos építész

lakóépületekről tervek Debrecenben
a Böszörmény. uton

A képzőművészetek Debrecenben, 1961

48 oldal

SÁGI Károly régész

TÖRÖCSIK Zoltán: Sági Károly 70 éves + Sági Károly irodalmi munkássága /bibliográfia/. = A Tapolcai Városi Muzeum közleményei 1 (1989) Tapolca, 1990 7 - 19.p. ill. G.

Sági Károly

dr. Kiss Tibor: Pécs Városi Tanács Rendelőintézete. Építész: Fodor László, statikus Zámbó Gyula, belsőépitész Hornicsek Erika. - Ismertetés; fotók: dr. Szász János, Sági Károly. -

dr. Kiss Tibor: Toronyház, Ujmecsekalja, Fő tér/Pécs/ Építész Fodor László, statikus Kovács János. - Ismertetés, fotók dr.Szász János, Sági Károly.

20-22.l.

Magyar Építőművészet, 1972.1sz. 23-25.l.

Sági Károly

Koppány Tibor-Sági Károly: A kereki Fehérkő várának története. - Kaposvár, 1967. /Somogyi Múzeum füzetei 9./

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970.1.sz. 68-107. l./

72. l.

Sági Károly

tervezte a Kecskemét-i te mető be-
járatát. 1962. 430. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

1391

Sági Károly

Kecskemét, Széchenyi téri lakóépület /Neuhauser László építész, Tóth Tamás, Udvardi Lajos belsőépitész/. - Ism: Sági Károly, Müszaki Tervezés, 1968. 12.sz.3-4.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Irt. 1971.2.sz.149-182. l.

155. l.

SÁGI KÁROLY

TÖRÖCSIK Zoltán: Sági Károly 70 éves + Sági Károly irodalmi munkássága /bibliográfia/. = A Tapolcai Városi Muzeum közleményei 1 (1989) Tapolca, 1990 7 - 19.p. ill. G.

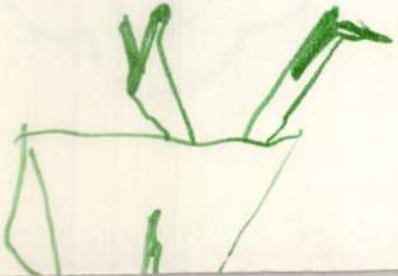

Hálasz Ferenc III. 52, 53, 169,

Sági Julianna

szül. Csongrádon 1897 máj
15. Rk. okl. tanítónő -
1920/21. I-II. harmadérés
művesznő -
nem osztalgostár

Herrmann Antal dr. III. 238.

Sági Julianna

szül Csongrádon 1897
máj 13. Rk. okl. tanítónő
1919/20 II. másodéves
művesznő. Deák Ebner L.

Sági Julia

1918/19 - 1920/21.

Ferkèpzomfoisk`vk

128.1.

Ernst Jünger

Sági József

T.I.: MTA Szegedi Biológiai Kutató központ /I.ütem/ Építészek: Károlyi István /beruházási program/, Tarnai István /laboratórium/, Nagy János /műhelyépület/, Pazár Miklósné /üvegház/, Somos Irma /porta, tűzveszélyes épület, raktár; belsőépitész Ságá József, statikus Libor Rajmund, út- és tereprendezés: Hopka János, kertészet: K.Szabó Sándor, Mátyás Sándor. - Ismertetés, fotók: Buzsáki Ferenc.

Magyar Építőművészet, 1972.1.sz. 16-19.l.

Sági József, építész

Emlékplakettet és
pénzjutalmat kapott.

— : Hírek

96.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. november XXVI/11.

Sági József

dr. Komáromi Jánosné: KÖJÁL-székház, Szeged. Építészek Borvendég Béla, Szabó Ferenc, belsőépitész Sági József, szerkezet: Kékesi István, út-járda: Takács Máténé. - Tervismertetés, fotók: Buzsáki Ferenc.

8-9.l.

Magyar Építőművészet, 1972. 1.sz.

Sági József tervező

Világítótest az Égő Aranyban.
(repr.)

Délmagyarország/Szeged/1974. jún. 16.

Sági József

Részletes a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965 – 1974.

Sági József belsőépítész

A szegedi Kisz klub belsőépítésze volt. Fenyőfából tervezte a falburkolatokat, bútorokat

Jó Estét, Szeged.

1945. IX. 30. 14.50 N. TV.

Sági József, belsőépítész.

16 tantermes általános iskola, Orosháza, Eötvös tér. Építész: Koczor György (Délterv).

Belsőépítész: Sági József.

Oktatástechnikanológia: dr. Gáborjóni Péter (BME)

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 44-old.

Sági József M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Akácz László: Téli tárlat Szegeden

Csongrádmegyei H iral p 1965. február 28.

Sági József M.D.K.

Kamrakiállitása nyilik az ujságiró klubban

Fiatal képzőművészek bemutatója

Élmagy arország 1965. január 21.

MDK.

Sági József

Szegedi kiállitásának kritikája

Tiszatáj 1965. ápr. lap 3o2.

MDK

Ságí Jenő, kerám.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.l.

Sági tónus

gyár c. tempera festménye szerepelt a Hepedi Téli Tárlaton

Tiszatáj, 1965, 4 sz, 302.

mdk

Sági József bognár céhmester

1828 – 1832-ben

Horváth Loltán: Egy Mezőváros Céhes Szare
Nagykőrös 1943. 130. l

MDK

Ságí József

Házak, o.

Gyár, paszt.

Szegedi képzőmüv. tárlata N.Gal. 1967.aug.

Sági József

Óváros c. műve (repró)

szerepel a Szeged. Tél. Táncaton

Papp Lajos: Egy kiállítás képei

Tiszatáj, 1967 II. n. 135 old.

Sági József

Szerepel a szegedi művészet szabadkai kiállításán

Szelesi Zoltán: Kapcsolatok Szeged és Szabadka képzőművészetében

Tiszatáj 1967 X. n. 922 old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Sági József

A Szegedi Tervező Vállalat helyiségében lévő hári tárlaton vett pisit.

.-.

Délmagyarország 1969 jul.23.

Sági József

szerepel a szegedi művészek
kiállításán a Nemzeti Galériában

D. Fehér Zsuzsa: A szegedi képzőművészet
problémái a bp-i kiáll. tükrében

Tiszatáj 1967 XII. n. 1105 old.

MDK

Ságí József

Kiállitási hir

Délmagyarország 1968 márc. 22.

Sági József
festő

M.D.P.

„Gyár" cimü képet mutatta be a
tárlaton.

Szelesi Lottán: Szegedi képző művészek tárlata . . .
Művészet, 1968. január – 21 lap

MDK.

Sági József

Kiállitási hir

Magyar Szó 1967 juni.22.

Sápi József

Szerepelt a szegedi képzőművészeti tárlaton,
a Nemzeti Galériában.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 8

MDK.

Sági József

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 dec.13.

Sági József

Röntven az ostesmeri kállításon

Katalógus

Csongrád megyei Hírlap, Szeged

1970. nov 19

Sági József

Szerepe a Szegedi Terverő Vál.
Képrőmű vezeti táslatán

N.N.: Házi kiállítás az Ifjúsági
Házban

Délmagyarország 1969 X. 15

Sági József

Sz/ebellei/ M/ihály/: Szegedi Párt és KISZ-iskola 120 fős kollégiuma. /Szebellei Mihály épitész, Sági József belsőépitész/ - Müszaki Tervezés, 1966. 12.sz. 17-19.l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969. 3.ss. 243-283. l./ 250. l.

Szigi József [belső építész / iparművész] MDK

az Iparművészeti Főiskola IV. éves hallgatója. Többedmagával tanulmányúton járt Győrött.

Gerencsér Miklós: Kirándulnak, rajzmappával 7. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. júl. 17.

MDK

Ságí Jenő

keramikus, főisk. hallg.

Iparművészeti Iskola Évkö. 1886-1941.
Bp. 1942. XLI-XLII. tábla

Ságí János MDK

Malonyay Dezső:
A Magyar nép müvészete.
Magyar Iparmüvészet 1922. 51.o.

SÁGI ISTVÁN, fotóművész

Sági István: Rimóc, fotósorozat, fekete repr. 2.kép. 128.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974.5.sz. Bp.

SAGI ISTVAN, fotóművész

Sági István: Rimóc, Fotósorozat. Fekete repr.
99. old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 5. sz. Bp.

SAGI ISTVAN, fotóművész

Sági István: Rimóc, fotósorozat, fekete repr. III.old

VALÓSAG, A TIT. folyóirata, 1974.5.sz. Bp.

MDK

Ságí István

Tatabányai Képzőm.és Iparm. Társ. levele Szentiványi Gyulához, 1948. febr.

Sági István

grafikus

1931 - 34

Iparm. Isk. Évk.

1930 - 34. 46. l.

Sági Sándor

Br. Medrpinszky, 85

Pellionisz Valéria: Sági Sándor festmenyei:
Új T. 85. nov. 10. 3. ill

Sági Sándor festő

gyűjteményes kiállítása
nyílik a Belügyminisztérium Központi Klubjában

— Magyar Nemzet 1971 január 14
4. old.

MDK

Sági Sándor, festő

Gyűjteménye kiállítása nyílt meg a Belügyminisztérium központi klubjában.

– : Hallottuk

2.

FSTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 16.

Szigi Sándor

Szigi Sándor festő művészi kiál-
lítása Egerben, a Rudnay Gyula
terében megnyílt.

----Kiállitási naptár.
Művészet, 1977. szeptember - 48. oldal.

Sági Sándor festi

Zamara Viállitása nyilt a

a Belügyminisztérium Klubházában

Népszava 1971 január 29

2. old.

Sági Sándor festőművész (Gyöngyös 1917-)

Kiállítása az Egri Rudnay Gyula

Teremben 1977. IX. 8 – 22.

– Katalógus a könyvtárban 457 fl/1977

Sági Sándor

A BM Központi Klubjában rendezték meg a Sági Sándor 30 képét – olaj és akvarell munkák – bemutató kiállítást. A tehetséges művész vonzó, szuggesztív festményei szép sikert arattak. Felvételünk a kiállítás megnyitásán készült.

Sági Sándor képei.

Országos Világ 1971/7 23 old.

Sági Sándor, Jestő

Tárlata nyílt meg Szegeden.

-: Nézőcsúcs a szegedi ünnepi játékokon 9.

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 11.

Ságody

építész

terverte a Horváth Esther épülő arenát, mely 1843 ~~elége~~ áprilisában odáig haladt, hogy az ajtok föltehettek szokásos diadal fájokat.

írol

Regélő. 1843. I. 883. l.

Szentléleki vár mellett urna-
temető V. 186

Ságody József

dilettáns festő Budán

1841 pesti kiáll

1) Falusi vidék egy emlékoszloppal, olajf. másolat.

2) Egy vak koldus és kis vezető nője, olajf.

3) Az engelgő keménysepő, olajf. vermetvet után.

szül. 1815 Évben

+ Pozsony 1898 Évben

L 1841.

Ságody Zoisef

festő

1841 Budán.

Az 1841. pesti műkiállitáson a köv. olaj

1. Falusi vidék.
2. Vak Koldus.
3. Engelgő kemenyseprő.

Pesti műkiállitás Honmüvész 1841.
402. l. 403. l.

Ságody

pozsonyi építőmester
a pesti alpolgármester
fivére

Több adat nincs
róla, lehet, hogy az
alábbi kápolnát
ő építette, de ez
a szövegből nem
vehető ki.

A szobbi kápolna és
sírkert. Vas Ny 1858
514 l

An die
Ung. Land
Denkmalp
B u d

Ságodi József

kincstári mérnök elkészi-
tette 1846-ban az apáczai
templom és paptak tervét, ez
a terv azonban nem valósult
meg. A tervek a budai állami
pénzügyigazgatóság irattárába
jutottak.

Történelmi Adattár Csanád
egyházmegye hajdana s jele-
nében. Temesvár, 1871.

50. l.

...ron		
...nyelettisarokban	2 80	22 40
...es tető		
...nítás	24	24
...lat bádog		
...ékkel	~~24~~ 24	11 84
...lüggő csa-		
...ékkel	24	5 20
...folyó csövek		
...el	24	7 12
	Korona	~~138 36~~ 160 76

...Tisztelettel Klein Armin s. k.

...unkák, csak tavaszszal történendő

...sitandók. Sztehlo Ottó s. k.

A hivatalos másolat hiteléül:

Meisznerdiklós

tiszkar.

Ságody József

hiteszmérnok

l.

Magyarország

Lietuvo 1845 re

157 l.

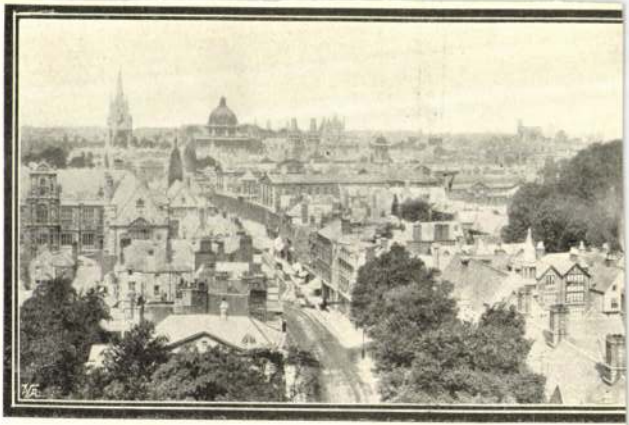

Oxford madártávlati képe.

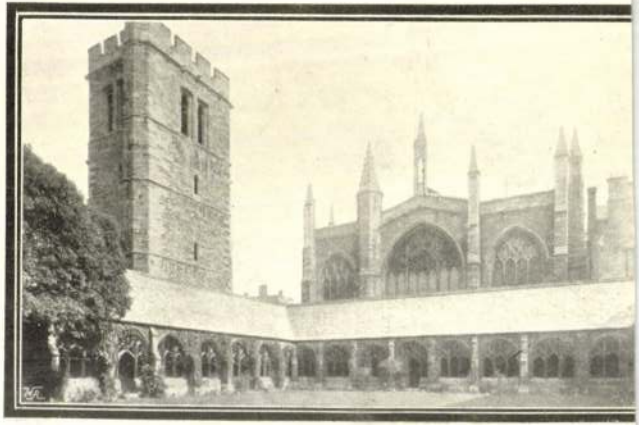

Az új „College“ harangtornya és keresztfolyosója Cambridge-ba

Ságody József, nemesságodi

építész-mérnök nyári

tervezte a budai szinkör épületet és az építést is ö vezette. Épült 1842–43. ban.

A szinház előfüggönyére a mythologiai alakokat szintén fenti festette.

Fenti született 1810-ben.

1895-ben még élt Pozsonyban és szépen rajzolt és festett még 85 éves korában is.

Országh Sándor dr.:

Budai szinházak és játékszin 1783–1895. Bp. 1895. 68. l.

MDK

Ságody, pozsonyi épitőmester

Vas, Ujs. 1858. 514 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Ságody József

épitész

az 1890 es evekben

Pozsonyban meg élt.

A budai szinkort

tervezte és épitette

1842 - 43 ban

lásd

Épitő Ipar 1895. 426.

lásd

Orszagh Sandor. Budai (szinhazak és) fá-

tak szin 1783 - 1895. Bpest

1895.

Sajgody József

München 1914. 380

Császka György ájsek levele

VI. 146.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

OKTÓBER

31 nap — 44. hét

25 Vasárnap	
26 Hétfő	
27 Kedd	
28 Szerda	
29 Csütörtök	
30 Péntek	
31 Szombat	

Ságody József

terverte állítólag a
lebontott krisztinavá-
rosi nyári minházat

cród. Budai Napló
1918. okt. 15.

Ságody József

Budai Napló. 1918.szept.17. (Ferenchalmi templom.)

Ságody József
építész

Lechner Jenő dr.: Amig Pest-Budából Budapest lett. Az Ujság.1925. febr.15.

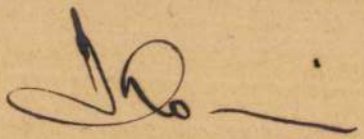

6260

T. 6424. –

ódó paripán főúr ül HUNGARIAE czime-

arn
ume

Hongrie
onnement

35.2 cm.

Lágody József

h. földmérő. Az 1839-ben épült debreceni városháza fedélzetet szerkesztette és rajzolta. 1830-ban fenti az országos m. kir. főépítő kormányszék alkalmazottja volt

Zoltai Lajos dr. A debreceni városháza négyszázéves tört.
Debrecen, 1931. 14. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Ságody József

1809 – 1899

Barabáshoz hasonló modorban dolgozott eleinte. Ez időből legjobb önarcképe, mely porsonyi magaintulajdonban van. Utóbb hanyatlott. Porsonyban, mulódott.

Csákos 4. l.

1934

Ságody József

építész

terverte a budai szin-

kört -

lásd okv

Gárdonyi Albert:

A Nemzeti Szinház és a

székestőváros.

A szazé. N. Sz.

59. l. képpel -

MDK

Ságody

Barlangos tájkép, of.

Reformkor művészete. Föv.Képt. 36.kiáll.
1948. jul. 10. 1.

Ságody
Barlangos tájkép, olaj

Reformkor művészete. Főv.Képt. XXXVI. kiáll.
1948. jul. 1. 1.

Csutak Vilmos, főgimn. tanár

X. 139

Ságody József

* 1810

Ltáb IV. 71

IV. 152

Ságody József

festő

Pozsony

l. Forum

1934. 308. l.

Éremverő - csegely, kelta V. 188.

Ságody József

A budai szinkör
1873. épült Ságody
József épitésztanár tervei
alapján

Lbp 1881.

Mariò. G. K. Temp

Schem. M.- Varad. gr. ri

Magno- Varadinensis Grae

Ságody József
épitész

d.

Bierbéptőrt

234. l.

M. D. K.

SÁGODY József komarai mérnök

Debrecen, Városháza homlokzat térve
1838.

Balogh István: Debrecen. 69.

r d ő i v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

ok művészetéről: . . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei: . . . . . .

. . . . . .

Sápody

Terverhette a budavári palota emelétek

A budavári palota harkk

Szapáry Szkvasi

Lemlokzatának

Műemlékvédelem

helyreállítása

1963 4 n.

218.l.

1754

Ságody József

terveste és épitette
a budai Horváth kert-
l. ben az uj nyári szinházat.
1843-ban.

Kádai Jolán

A pesti és budai
nemet szinészet tört.
1812-1847. Bp.
1923. 100 l.

M. D. K.

SÁGODY József

Budai Szinkör a Horvath-kertben (1842) Lebontva 1938. 1834. Budaörsi uti vámház

Zakariás G. Sándor: Adatok Buda étiészetihez a XIX. sz. első felében Tanulmányok Bp. multjából XII. Bp. 1957. 298-299. l.

anost 1611-ben v. 1616-ban.

Át. Képt. 292.

lt ~~[illegible]~~ és gazdag~~on~~ farag~~ott~~ ványú
jén, ül Thomasina királynő, ~~[illegible]~~ ki jobb-
~~a nehezedik,~~ keresztes zárt koronát és
g jogárt tart. ~~sig~~ Jobbról ~~az 5-6~~ pedig
a trónus, ~~bal karfájára~~ a téve és bal-
latát fogva. Mögötte ~~az ajtó pillér-~~
~~szemünkbe~~ oportot. A szőke királyné kivágott
~~jjakkal~~, Homlokába gyöngy log, nyak-
alakú broche ~~diszíti~~ mingszik. A ~~gyermek~~ ki-
~~l és boglárral;~~ haja szőke, szeme
tja és nadrágja sárga brokát,
ta fölül jobbról a bölcs ajtason hat sorban: THOMASINA
SQVE FILIVS ANDREAS ADHVC REGNO INMA-

cm. — Át. Képt. 292. —
~~t.~~
éka 1860 ~~VIII.~~ ~~12.~~ augusztus 7-én.
régiségtárból ~~tétetett át, honnan~~

ró adatok
1868: II. 117. — 1870: V. 71. — 1871: V.

1884: T. 20. — 1894: T. 4.

Az Képt. 292

Barabás Dénes ap. 1860 aug. 7.

Ságody Károly

pozsonyi fenyőrepért
1873-1896 ig.

Esetleg lásd

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái
es terei. Pozsony 1905.
405 l.

Ugy emlékszem, hogy
mint festő is
szerepelt.

M.D.K.

Ságody József
építésztanár

1843-ban Ságody tervei alapján épült
a budai sínkör a Horváth kertben.

Dr. Lechner Jenő: Budapest Műemlékei. Bp. 1924.,
Dr. Lechner Jenő: Budapest Műemlékei József nádor korától
a Főváros egyesítéséig. 1884.

MDK

Ságody József

épitész -tanár

A budai Szinkör faépülete.

94.o.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

Sógody József építész:

Kamarai mérnök. Povolny terve alapján kénitette el a debreceni Város háza tervét 1838-ban.

A képzőművészetek Debrecenben, 1961.

36 oldal

Ságody

Nováky, Hüppmann, Dembovich és Franz Kaufmann által a budai palota „D" épülete dunai homlokzatához ~~[illegible]~~ készített tervek nem egyertek meg az 1950 után a helyszínen feltárt 3. emeleti ablakzeret megoldásokkal.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

120. l.

J. v. Ságody,

D. Nováky kivitett előnös terveket 1813–1840 között a budai palota külső átalakításához. Nem került kivitelre.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

35. l.

Ságody

- Hüppmann - Demkovich közösen hénitetter terveket 1820-ban a budai palota külső átalakításához. Nem került kivitelre.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

35. l.

Ságody

2.

tervei: Magy. Orsz. Levéltár. Tervtár: Kereskedelmi Minisztérium I. /Régi jelzet V. 3./ gyüjteményében lémő tervek. A budai királyi palota tervrajzai /nagyrészt az Hajózási Igazgatóság anyagából/. Budai tervek cimü boritékban.

„BT. 100. Nagyudvari homlokratvárlat Entworfen durch J. v. Ságody"

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

185. l.

Építési és

Ságody

tervei: Magy. Orsz. Levéltár. Tervtár: Kereskedelmi Minisztérium I. /Régi jelzet V. 3./ gyüjteményében lévő tervek. A budai királyi palota tervrajzai /nagyrészt az Ujjozási Igazgatóság anyagából/. Budai tervek cimü boritékban:

„BT. 92. (hátoldalán) Facade der Ofner k. Schlosses von Hüppmann und Ságody J. M. dann Demkovich. i. 82-4M." (nyugati homlokzat.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

185.1.

Ságody Ferenc

tervezte a bp-i Horváth-kerti

Budai pinkört.

Tóth Endréné; Budapest Enciklopé-

dia, Budapest, 1970. 463 l

371

Ságody József

tervei szerint épitettét 1842-ben a Budai Kinhört

Hont Ferenc-Staud Géza: Kinházi hislexikon, Budapest, 1969.

75 l.

M.D.K.

Ságody János

1834-ben hésuti el a markari plébánia tervezetét, 1838-ból való a megpháza börtönépületének terorapja.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 394. old.

Sagody József

főmérnök

Sopron

1850-es

evek

Emberhevelt Kösl

371. l

19

Nagyméltóságú
Vallás- és közokt. Minisztérium
riumnak
Bpest.

A nagytétényi rk. templom
felmérésére és felvételi rajzam
elkészítésére

Ságody József

l.

Zádor – Rados

222, 347. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 3é

Ságody József

Thieme Becker

XXIX. 313. l.

(Lyka)

3.

4.

Sàgody

l.

LykaMagyműI300-50
441,452.l.

Ságner Géza MDK

Rajnapart Cölnben, pasztell

Részlet Cölnből, pasztell

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Ságner Géza MDK

Caprii utda, pasztell

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Sajdik Ferenc

Tettamanti Béla: Kéjszakrok és szakrankéjek.
= Ú.j.T 85. dec 29. 24-25. ill

Sajdik karikaturista

az Ernst-Múzeumban rendezett karikatúra-kiállításon szerepelnek műnei.

Láttuk, hallottuk.

1975. VI. 1. Petőfi S. 40 ka.

Sajdik

,mint karikaturaszobrász mutatkozik be a karikaturisták kiállitásán.

Magyar Hirlap 1975 16o/6

Gajdik

rajza (Mi a véleménye a maxiról?)

Magyar Hírlap, 1970. IV. 6. 9. l.

Sajdik

Karikatúrája

Magyar Hírlap, 1970. III. 29. 13. l.
III. 31. 9. l.

Sajdik

rajza (Mi a véleménye a riportról?)

Magyar Hírlap, 1970. III. 23. 9. l.

Sajdik

Kosi karikatúrája

Magyar Hírlap, 1970. III. 16. 9. l.

Sajdik

Karikatúrája

Magyar Hírlap, 1970. IV. 13. 9. l.

Gajdich

karikatúrája

Magyar Hírlap, 1970. IV. 30. 9. l.

Sajdik

Karikatúrája

Magyar Hírlap, 1970. IV. 27. 9. l.

Sajdik

Kanikatúrája

Magyar Hírlap, 1970. V. 11. 9. l.

Sajdik

rajza

Magyar Hírlap, 1970. 8. 18. 9. l.

Sajdik

rajza (Parasdot)

Magyar Hírlap, 1970. V. 25. 9. l.

Sajdik

karikatúrája

Magyar Hírlap 1970. III. 9. 9. l.

Sajdik

Karikatúrája

Magyar Hírlap; 1970. jan. 12. 11. l.

Sajdik

karikatúrája

Magyar Hírlap 1970. I. 5. 11. l.

Sajolik

1972.

Magyar Hírlap 1970. jan. 1. 11. l.

Sajdik

Karikatúrája

Magyar Hírlap 1970. II. 16. 9. l.
II. 23. 9. l.

Sajdik

karikatúrája

Magyar Hírlap, 1970. jún. 19. 9. o.
1970. jan. 26. M. l.

Sajdik

Karikaturák

Magyar Hirlap, 1970. II. 2. 11. l.

Gajdik

karikatúrái

Magyar Hírlap, 1973. II. 9. l.

Sajdik

karikatúrája (Mi a véleménye a gitárról?)

Magyar Hírlap 1970. II. 9. 9. l.

Sajdik
[-Dik]

Karikaturista

MDK

Gúnyrajz

Repr.

– Tökéletes védelem
(Karikatúra)

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 10.

12.

Fénykép. Milyné

Sparmüvészeti Főiskola: 53 ltr.

Porcellán étkészlet (virágos) Sądar Antal diploma-
munka

Magyar Fotó (zö 3722/1)

Porcellán

Negatív nincs.

SAJBEK József asztalos. Egerben 1790-ben az adózók névjegyzékében szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Sajbek József, ortalós

M.D.K.

neve az 1730 évi ceri adóösszeírásban szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Borsónyi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 393. old.

Sajbeh József, kőműves M.D.K.

az 1775-85 közötti
ceri adóösszeírásokban szerepel

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 393 old.

SAJBEK József kőmüves. Az egri 1775-85 közötti összeirás szerint ekkor adófizető polgár.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

STEPHAN ~~JOSEPH~~ SAJAZ, cserepes

A miskolci Arany Korona Vendégfogadó átalakitásán dolgozott a 18.század végén.a költségvetés szerint. munkája 144.Rhft. 52.old.

KOMÁRCMY JÓZSEF: Az első miskolci vendégfogadók 48.ol

A MISKOLCI HERMAN OTTO MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. jun.
Miskolc

Stephan Sajaz. cserepes MBK

A miskolci korona szálló átalakításán dolgozott. 1798. 144 Rhft. ért 5 zold

Komáromy József: Az első miskolci vendégfogadók. 48.o.

A Miskolci Herman Ottó Múz. Közleményei. Borsodmegyei Nyomdaipari Váll. Miskolc. 1956. jún.

218. kép. F

Saja Ibolyka

textil

1931–34.

Iparm. Isk. Évk.

1930–34. 46.l

MDK

Saja Ibolya, textilmüv.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

MDK

Saiwart Antal

győri órás

az 1843-as választási névsor szerint érásmester. 1828-ban vették fel a lakatos céhbe.

Csatkai Endre: Hitzelberger győri Antal győri órás fuvola-érái.
ARRABONA 3. Győr. 1961. 153-159. l. 157-158.l.

Sáltos Gyula
festő

M.D.K

Méltatás.

Kovács Gyula: Almási Gyula Béla művészete
művészet, 1968. ápr. szám – 30 kep.

MK

Saitler Mihály 1781. polgárjogot nyert

kassai épitőmester

Kemény Lajos cikke. Magy. Mérnök és Épitész Egylet Heti Ért. 1907. 14.sz. ápr. 14. 154 l.

Saiter Joh. Gottfried

Rézmetszet Kuperky
János önarchépe után.
14 X 20

50.—

A Gyüjtő 1914. 5-6 sz

XIX. aukció.

Saiter Joh.Gottfried,graf. MDK

Kupezky Jánosra vonatkozó grafikai gyüjtemény.
Eszt.méltatását l. A Gyüjtö jelen számában. /U.o.
l.az aukció alá kerülö némely mezzotinto autotypikus repr.-t.

647. Rézmetszet K.J. önarcképe után.

A Gyüjtö. 1914. 5-6.sz. XIX. aukció.

Kat.183-184.l.

an nagyon szép klasszicizáló kut.

Saiter J. Gottfr.

rezim. 1758

l.

Nyári Kup

104. l.

1, 1963

akításon túl, amelyről ké-
rálaszt, hogy a jelenlegi fa-
házakat, s ezek hogyan is

gati szárnyban ma is meg-
jzú ház földszintjével azo-
ó építészeti részlet sajnos
meg. A mai kapualj felől
ori telekhatár. Bejárata az
ett kőkerettel rendelkező,
ottunk ki. Az esetleg hoz-

SAINT URBAIN, Ferdinand de

Marsigli 1731

Hussár: Személyi érmek. Bp. 1999.
78 n. 326.
388
392

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta

Ferdinand de Saint Urbain

ereur.

lärd VI. K.

Glbé 62. l.

Saint Urbain, Ferd. de

1) Odescalchi Livius ermie
2 változat 1699-ből
U. az 1698 körül

Rassay 78, 79, 80 l.

2) Lotharingiai Károly érme
u.o 92 – 94. l.

3) Naz. vert jeton. u.o. 95. l.

Saint Urbain, Ferdinand de

olasz ćremnuvesz

Odescalchi Livius Ne-
reuni herceg ćrme.

Rassay 9. l. 10. l.
11. l.

Lotharingiai Karolz
emlékerme.
Marsigli Alajos Ferdinand
emlékerme

Saint Urbain, Fernand de

lotharingiai származásu érem művész

Marsigli Luigi Fernando érme

Vert

Rassay 102, 103 l.

Aut. 1658 Nancy-ban + u. o. 1738. 1673-tól a bolognai pápai peüzverde fővésnöke és vezetője 1683-tól 1703 ig a római peüzverdét igazgatta. Ekkor vinzatért Lotharingiába és I. Lipót udvari épitésze és a nancy-i peüzverde fővésnökeként működött.

U. ott 117 l

Magyar Nemzeti Múzeum-
ban kérem, hogy engemet
kívánja-e a Tekintetes
Bizottsága az épitészet-
fillér anyag nélkül.

Teljes tisztelettel
a M. O. B. ünnek
alázatos szolgája

Roth Viktor
a M. O. Bánok C. tagja

Saint Urbain

l.

Bordeaux 1936

40 l.

Nicolas Leclerc de Saint-Priest

1499-ben együtt aranyozott érmen
emlékeznek „XII. Lajos francia király és felesége
Anna Királyné."

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp. 1975.

549. old.

Gainlic Sándor

Műve szerepel a jelzett gyűjteményben.

Nagy László János: Elekes Vencel műzeumában; Műgyűjtő, 1972. 2. sz. 17 l.

Sain Márton, rajztanár.

Török ~~Sándor~~ István 1906. júl. 29-én született. Édesapja az első világháborúból hazatérve ón ötletességi munkánál biztosabbnak látta a szakipari pályát, ezért a polgári iskolát elvégző fiát asztalosüzembe adta. Török ~~Sándor~~ István szabad idejében folytatta a Sain Márton tanár által megkezdett rajz- és festészeti stúdiumokat. — 1936-ban Orosházán Török István és több művész a Polgári Olvasókörben nagy kiállítást rendeztek, ahol szerepeltek Sain Márton festményei is, — Török Istvánnak a volt tanárának művei. 1936. dec.-ben is rendeztek tárlatot, ahol ismét szerepelt Sain Márton képei.

Korondi Czukor: Arcképcsarlat Török Istvánról.

Békés Megyei Népújság, 1983. szept. 10. 8. old.

rek — szép vidéken és megfelelő erdőben és amellett létesülhet, mint a müncheni Harlaching — akkor valóban ideális lakásviszonyokat valósíthat meg és hozzájárulhat egy boldogabb generáció felneveléséhez.

A modern gyárváros elsősorban gyakorlati célt szolgál és esztétikai hatását inkább természetes fekvése és az

Sain Márton

1909/10 – 1912/73

Ferkèpzomfoiskèvk

128.C.

tásügyi miniszter ur az alábbi átiratot

ás terén a háboru okozta nagyfoku anyag-
foganatositását teszi szükségessé, ame-
a szolgálati viszonyból eredő természet-
kielégitését, amelyek szintjét a háboru
látási viszonyai határozták meg.
kérem ennélfogva Nagyméltóságodat, mél-
hatósága alá tartozó hatóságokat, in-
veket, hogy az egyes alkalmazottaik ré-
ati járandóságoknak természetben való
ség szerint szükitsék s csak azok az al-
sitsák természetben e járandóságokat, il-

Sain Márton

Oroszlán

Krizantém bokor

Veranda

Havas utca

Kecskemét 1978 I.

a:

E. Ny.

Sain Kristóf

nagyszombati ötvös 1612-ben felszabadit-ja Kisczepcsényi Sánta Pál nevű ötvöslegényt azi hasodfélvig tanult nála.

Spicziz Péter

1612-ben első céh-mestere a nagyszomba-ti ötvös céhnek.

Teitsch Imre

1612-ben második céhmestere a nagyszom-bati ötvös céhnek.

Rómer Flóris Ferenc:

Nemes családból való ötvöslegény (1612-ből). A Biharmegyei Régészeti és Történelmi Egylet Évkönyve. 1885–8. Nagyvárad 1888. 76. l.

Novább!

Sailoctlpó Eulund

1902/3

Ströbl isk.

Ferkèpzomfoiskèvk

128. l.

M.D.K.

Sailo Alpo, szobrász

A finn szobrász 1902 nyarán Bp. Mikszáth Kálmántér 1.sz. lakásán Mikszáthnak mintázta meg szobrát. Mauks Ilmának, Mikszáthné unokahugának határozott emléke szerint. 145.o.

Tudósy Lászlóné

Méreyné Juhász Margit: Mikszáth Kálmán budapesti otthonai. 137.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1963. Képzőművészeti Alap Kiadóváll. Bp. 1963

M.D.K.

Sailo Albinus /1877-

867. Zemplényi Árpád képmása. Terrakotta szobor.

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 94. l.

MDK

Sailo Albinus

Zemplényi Árpád képm., terr.

Szépmüv.Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

FÜGEDI Márta: Jelképes állatábrázolások
a református templomok festett butorzatá
= Herman Ottó Muzeum Évkönyve XXVII.1989

SAILER Lajos

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Multjából XXIII.Bp., 1990
180.p.
190-191.p.

Sailizer Tahab

ágyúonto

d

Baresayegrivárnuz

27. l.

Sailer József

arany- és ékszerműves

Pest 1815 K.

Horváth Kentpéteri

256. l.

M.D.K.

SAILER József arany- és ezüstműves

Pesti mester XIX. sz.

Mihalek Sándor: Szentpétery J. ... Bp. 1954. 137. l.

SAILER Jakob

GÂT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Multjából XXIII.Bp., 1990
180.p.

SAILER, Johann Michael, pozsonyi könü-
vesszegéd

J.M.S., Maurergesell, +64 éves korában, Pozsony, 1790
április 2. (1790, 297 l)
[U. ez. Seiler néven a halottak közt, április 4. (1790,
298 l)]

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Sailer István

a „Centrum" Hunnia
társaskaza
terverte / anti

XI Diószegi
ut 3-5.
szám
alatt

MAGYAR. EPITOMUVESZET
1930, 10-11. sz.
20, 21. l.
(Homlokzat és
alapraj.)

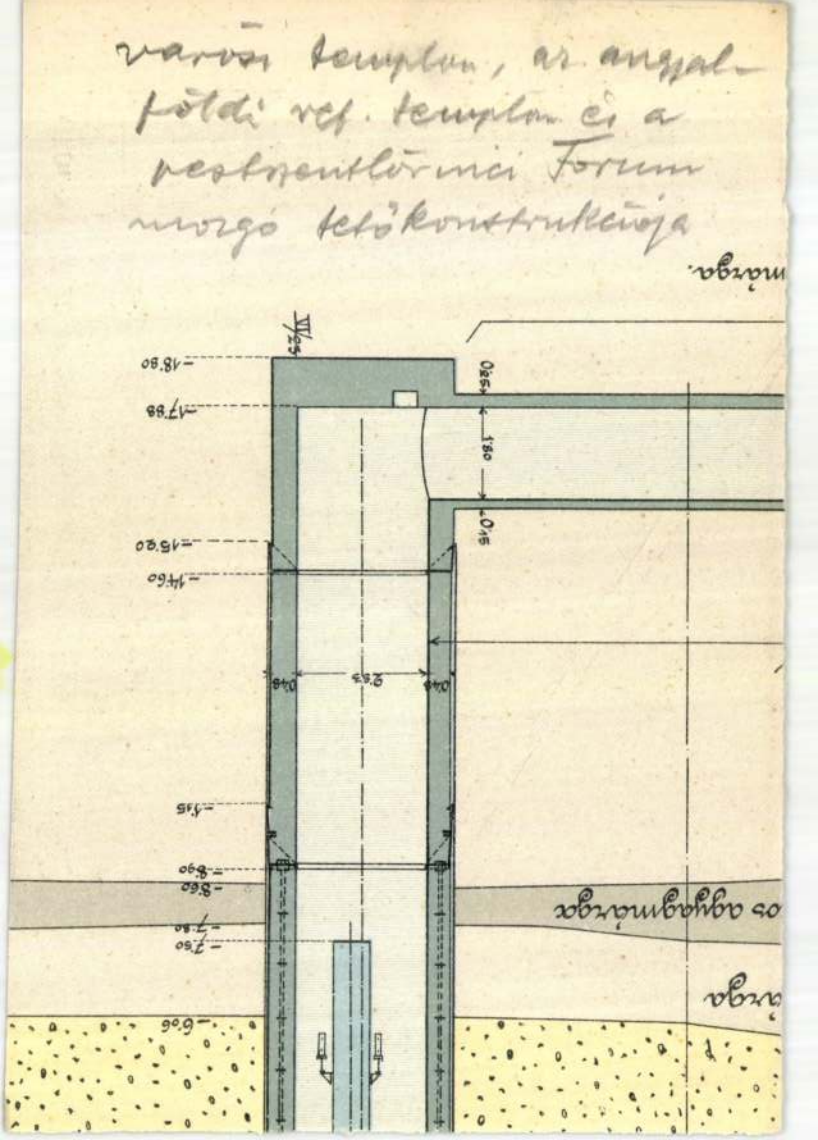

városi templom, az angyalföldi ref. templom és a pestszentlőrinci Forum mozgó tetőkonstrukciója
VI/25
-18.80
-17.88
-15.20
-14.60
-1.15
-8.90
-8.60
-7.80
-7.50
-6.06
0.25
1.80
0.15
0.48
2.53
0.48

Sailer István

építészmérnök

vasbetontervező iro-

dája. Lechner Jenő

a Rezsőtéri Ferenc Józef

emléktemplom építésénél

a 19. méter átmerő-

jű kupolakonstrukció ter-

vezésénél és az önzes vas-

betonpillerek és támaszok

kivitelénél az ő irodá-

ját vette igénybe. Fenti

fervezte a festújhelyi és

sashalmi templomokat

is. Tőle a Thalmayer és

Seitz Rt. raktárépülete

és a Centrum Rt. csalá-

di házai, a külső ferenc-

fordítás

Lásd Lechner Jenő genfi

önéletrajzában leghátul

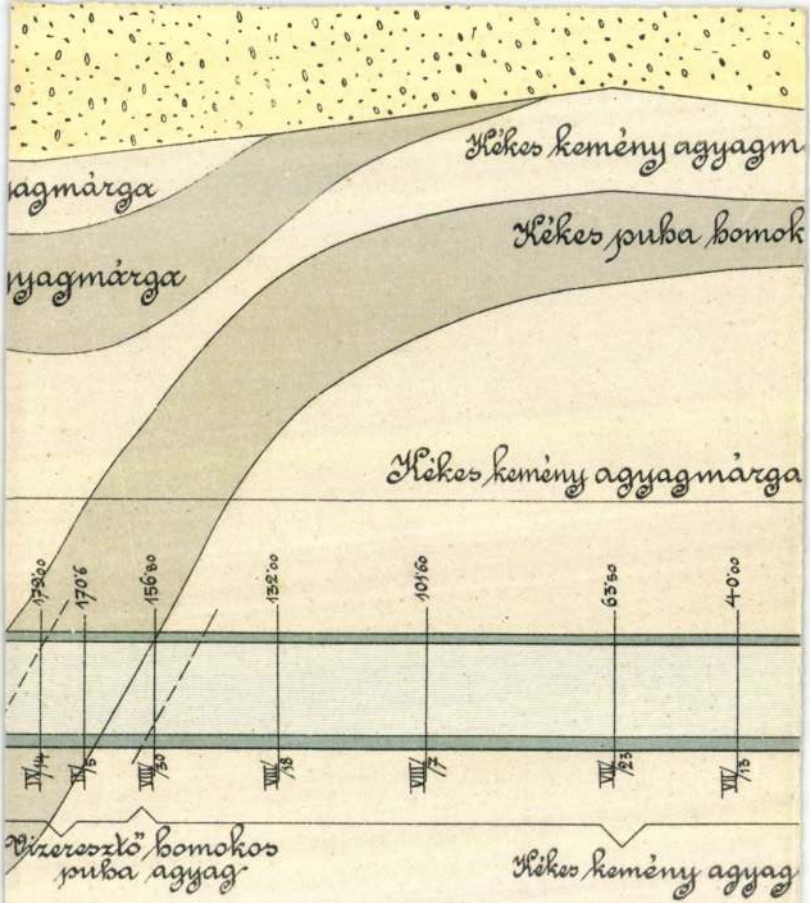
Kékes kemény agyagm
agmárga
Kékes puha homok
yagmárga
Kékes kemény agyagmárga
172'00
170'6
156'80
132'00
101'60
63'50
40'00
IV/14
IV/5
VIII/30
VIII/18
VIII/7
VIII/23
VII/13
Vizeresztő homokos
puha agyag
Kékes kemény agyag

Sailer István

vasbetontervező
okl. építész

Iród

Vállalkozók Sapjá

1931. marc. 11.

(D.E.: Az I. Ferenc József emlék-templom épülete.)

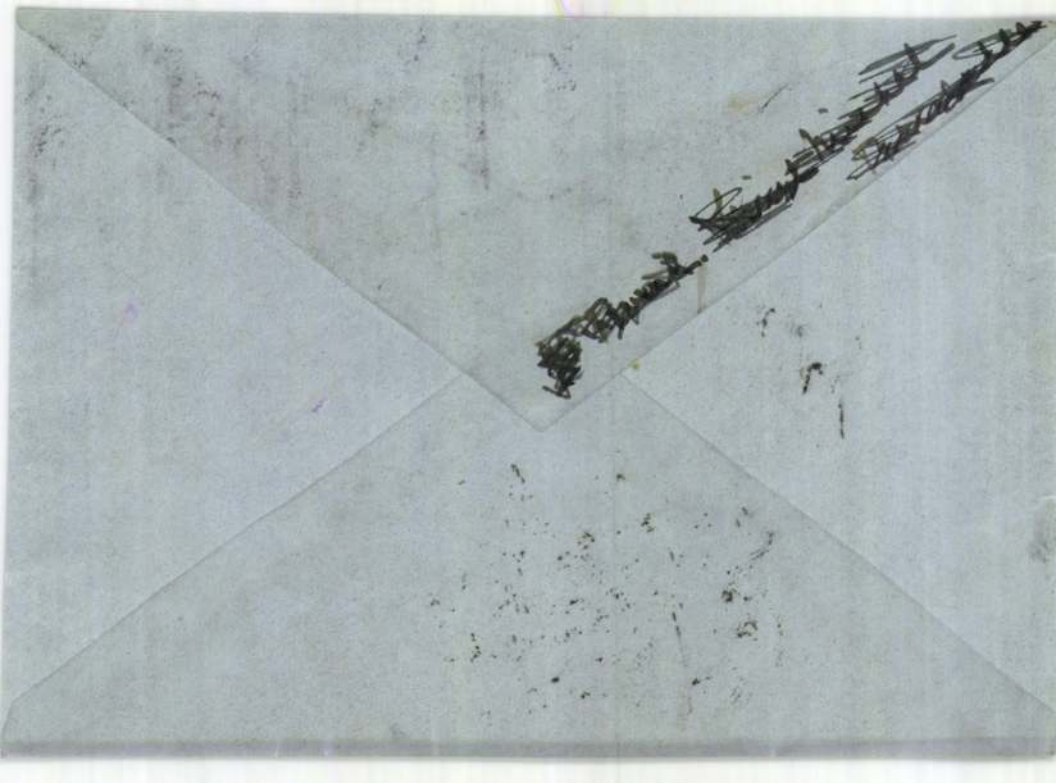

Sailer Istvan

Epitest

l.

Lechner „Jenö":

Meine Mitarbeiter-

Verlag „Meister

der Baukunst",

Genf. 1930. X. l.

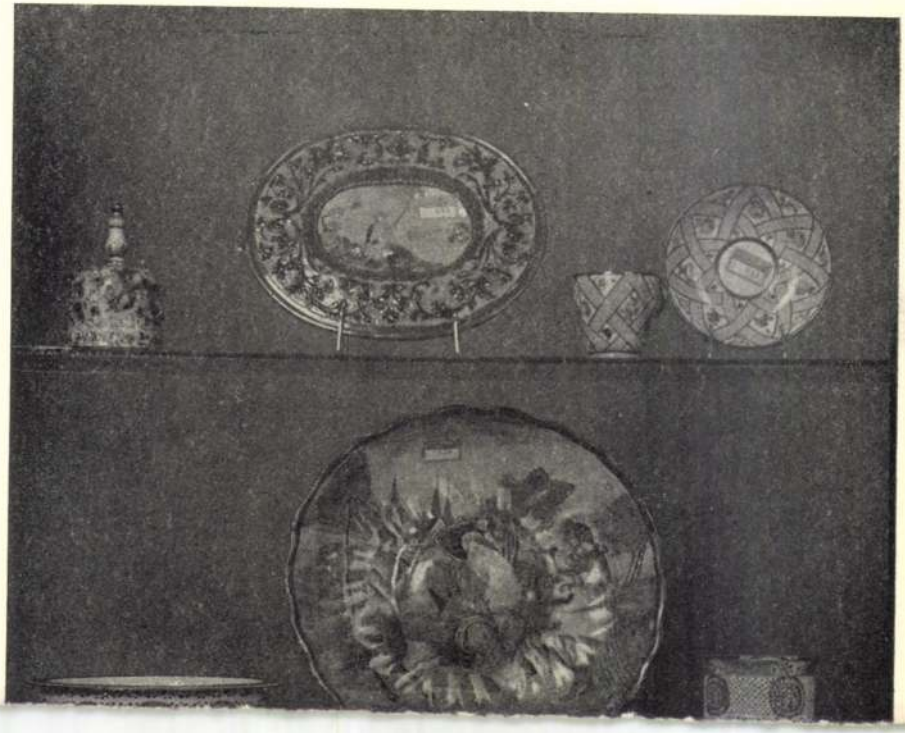

Sailer István

okl. építésmérnök
statikus

vidd
a

Koronzai Vilmos: A

Budapesti Budai Torna-
Egylet sporthaza

MMELKÖZI

1942. 56 l.

a statikai számítá-
sokat vegezte

VESZPRÉM

Vármegyeház, kronosztikon: 1757

Zambory Gusztáv: Veszprém. VV
1859, 390 l.

Sailer István

építész

Belvár Budapesten

Repr.-

Tér és Forma

1932. 72. l. 73. o.

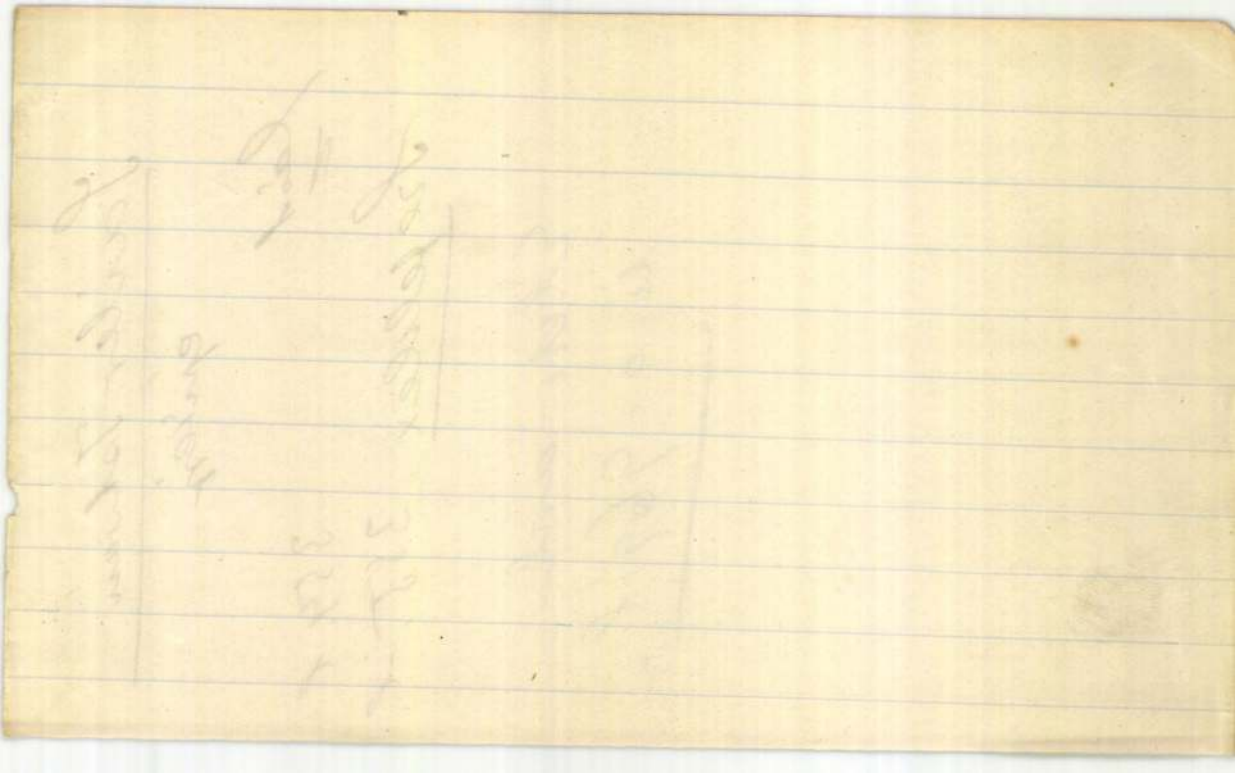

Sailer István

építész

lásd

354. l

Szefeltex. 355. l.

Életr. arch.

u. o. 969. l.

10230.

ezett tojásdad medaillon. Főkötője
eges és felső ruhája szétáll. A ke-
rmelin palást részben takarja és alól
fönt a korona alatt keresztes gömb
sorban:

V. Fil.
II. Conjuk.

28.4:17.3 cm.

000.
25.

Sailer István

építész

Szül: Likér 1897

Oklevelet nyert 1924

Nérjegyemüegyetem 17 d.

Szalon
Hollandia,

Salon I
Holländisch, I. Hä

Sailer István

építész

Élet. lásd

Gellért

453. l.

MDK

Sailer István,

statikus mérnök.

Halánkőrép, 1941. IV. 7.

dszintes, ives kapu + 5 tengely, ab-
ifes [illegible] friz, Épitette állitólag

MDK

Sailer István épitész

/Épitkezések/ Épitő Ipar Épitő Művészet,
1931, jun. 15. 95-96 l.

M.D.K.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

sz. old.

M.D.K.

Sailer István, építés.

terve a három egyenként 1000 p-ös harmadik díjat egyiket nyerte el a Beszkért Lenke-uti autóbusz-garázs pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

dec. 22. sz. 16. old.

Sailer István

Sárközy Károly

Schůbauer Ferenc

Sigmond Endre

Sós Aladár

Strobl Miksa

Süveges Imre

tovább épitének

Borb-Fabr 56.l.

Ujjáépités tervezői

kápolna ajtaját. A székesegyházi kápolna ablakszárnyait sárgarézzel vasalja. A rezidenciához ablakrácsokat, lámpatartókat, az iroda 4 új szekrényéhez zárakat készít.[17]

Esterházy nem nézte jó szemmel elődjének pusztán a luxus céljait szolgáló kastélyait: Harsányt, de főleg Fuorcontrastit, amelyben az 1793-ban ittjárt angol tazó, Townson lord szerint is nem sokat imádkoztak, deuannál többet szórakoztak.[18] Esterházy elhatározta Fuorcontrasti lebontását, nem sokkal később ez a sors érte a harsányi kastélyt is. Fuorcontrasti kastélykertjének 133 db gesztenyefáját átültették Egerbe a mai népkertbe, a kastélykert oszlopai a rezidencia melletti kertbe kerültek. Esterházy egy hónappal Egerbe érkezése után áthordatta Fuorcontrasti ékességeit az egri püspöki palota díszítésére, egyelőre befalaztatta az ajtókat, de 1764 júliusában azzal a megbízással küldte ki a kastélyba a kőműveseket, ácsokat, bádogosokat, márványfaragókat, hogy bontsák le az épületet 4 tornyával, pazar lépcsőivel, hídjaival, nagyszámú márványszobraival egyetemben. A szobrok eltávolításán két évig dolgoztak. Fuorcontrasti márvány ajtóoszlopait Esterházy parancsára 1765 márciusában kiemelik, Schnattmann Rupert márványfaragó »megújítja« azokat, majd ajtóstul behelyezik az egri székesegyház kápolnájába. Fazola 1764 végén leszereli Fuorcontrasti ablakait és zárjait, s egyeseket az egri püspöki palota házikápolnájába [illegible] be.[19]

SAILER ISTVÁN

TKM 4 fl. 25.0.

Bp. XI. ker.

Vegyes

LXXXIX

1 köt. folió

Magyar Nemzeti Múzeum

A —— múltja és jelene.

Alapításának százados évfordulója alkalmából írták a Magyar Nemzeti Múzeum tisztviselői.

I.–XL + 1. – 384. ll., 9 képes tábla

(Sailer István)

építész cikke

(-) Veszprémi „Árpád-házi Boldog Margit" rózn. kat. templom alapozásának ismertetése ?, képpel és alaprajzzal.)

Nem fenti tervezte a templomot

MÉ
? 1941. 74. l.

	Méret					Pénz			
	m^1		m^2		m^3	Egységár		Összeg	
						K	f	K	f

Sailer István

nem tervező,
hanem statikus
épitész

l. Kollár Gyula
alatt

Tételsz.

MDK

Sailer István, 1924

A m. kir. József Müegyetemen oklevelet nyert építészek névjegyzéke 1873-1928-ig. Épitő Ipar- Épitő Művészet 1931. jun. 1. 89.l.

MDK

Olgaya Aladár

Halász Közép 1941, 57 l.

MDK

Sailer István, statikus mérnök

Halász Közép 1941, 57 l.

özl. Ny. - 30

MDK

Sailer István

az alábbi pályázaton looo pengős III. dijat nyert

Döntés a Lenke-uti uj autóbuszgarázs tervpályázata ügyében. Pesti Hirlap 1938. dec. 22.

Sailer István, építész M.D.K.

terve a három egyenként 1000 p-ős harmadik díj elnyerésével nyerte el a Lehel-úti autóbusz-garázs pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.
dec. 22. sz. 16. old.

MDK

Sailer István

A XI. Hamzsabégi-uti kislakásos bérháztelep

Halász Á.: Bp. Szfv. középitkezései 1941. Bp. 1942. 58.l. képpel.

mdk

Sailer István építészmérnök

tervezése: Tátra-Udvar, Pannónia-Udvar és Hunnia-Udvar.

Kép

Holek Sámuel: A Szentmiré város Bölcsőjénél

Bp. 1936

23. L

MDK

Sailer István építész

Döntés a lenkeutá autóbuszgarázs tervpályázata ügyében
Pesti Napló, 1938. dec.22.

Sailer György

Gödöllőn nyílt meg az Országos Főiskolai Képzőművészeti Kiállítás. A tárlat gerincét a gödöllői egyetemisták munkai képezik, akik a Munkácsy Mihály-körben dolgoznak, tanulnak. Sailer György grafikái szerepelnek e kiállításon.

Losonci Miklós: Három nemzedék alkotásai.

Pest Megyei Hírlap, 1975. ápr. 9.

Sailer Erzsébet

textil

1921–22.

Éimisk 1930. 88 l.

Sailer András

építőm.

l.

Bán Sopron

381.l.

XIV^TE BRIEFMARKEN-VERSTEIGERUNG

XIVÈME VENTE AUX ENCHÈRES

Sailer András

Kőmives

Sopron

1772. okt. 5. polg. esk.

Házi

Les cotes dans ce catalogue sont celles du catalogue Yvert & Tellier 1929

I Lipót

Derékon alól, hétnyolczad jo
jának fürtjei vállaira omlana
Jobb kezével az asztalra könyökö
van öltözve s felette az aranygy
göny lóg, s jobbra az ablak felső
sassal. Feliratai a kép alatt ké

„Leopoldo Augustiso
perator De Roma

s az ablak alatt: „Cum Pri-
uilegio"

Rézmetszet, meretei a

Historia delle attioni de
da Ottone (In Venezia.) Sponcir. 1685. Cz

Ltha. 78

Sailer András

ács

Sopron

1719. okt. 6.

polgáreskü

Házi

1904. X. 28.

Nagyvárad jogakad.

Könyvszemle 1904 évf. III füzete (828/1904).

Saile Károly

Mil. Janovitzon (Morva-
ország) 1865 aug. 8 - Rk.
5 reál Budapesten -
1883/84 I. előkészítő osztály

Haeufler II. 76

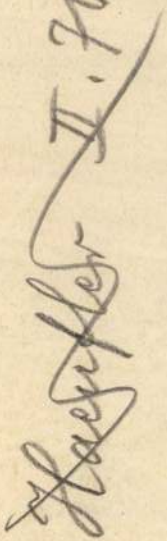

Saile Károly

zul. Janovitzon (Morva-
országban) 1865 aug. 8 Rh.
5 reál Budapesten.

Művészúr.

1882/83 I. előkészítő osztály
1882/83 II. " "

Saile Károly

1882/83

Ferkèpzomfoiskèvk

128 C.

NDK

Saile Antal,

267390. Fuchs Dávid /III.Szépvölgy-utca 13/ a II. Retek-utca 3965 hrsz. a. földst.ház.

Magánépitési engedélyek Budapesten.
Váll.Közl. XI.évf. 1908 dec.2. 4.l.

1936., 253—256. l. — Horváth Henrik: Zsigmond király és kora. Bp. 1937., 186—187. l. (Képe, részletek XXV. táblán.) — Genthon: Zsigmond király és a művészet. MM, XIV., 1938., 320. l. — Genthon: AZEFK, 8—9. l. (4—5. kép.) — Babits Mihály: Szent István városa. Pesti Napló, 1938. szeptember 4, 31. l. — Horváth, Arrigo: Sigismondo re d'Ungheria e l'Italia. Corvina, nuova seria, I., 1938., 135. l. — Horváth, Enrico: Il rinascimeno in Ungheria. Roma, 1939., 107. és 119. l. — Lepold Katalógus 10. sz. — Lepold—Lippay 35—36. l.

SZARVSERLEG, (242. kép)

bölényszarv, aranyozott ezüsttalppal és foglalattal. Talpán ágyazott zománc és lombdíszítés, két sárkány, a német kétfejű sasos címer és a Pálóczy-család címere. Nodusán zenélő angyalok ülnek. A foglalaton Csehország címere és Pálóczy-címer. A hatkarélyos, hólyagos szájon fekete sas és vörös oroszlán váltakozik. Alatta a frízben emberalakok. A hólyagos fedőn újabb csokor. A szarv csúcsán kápolna, fülkéiben alakok sasos és oroszlános címerrel, felette zöldzománcos talajon Szent György és a sárkány. Szent György alakja új. A szarv peremén beütött rozetta és C betű. A fedőn PRISTINAE. DECORI ET INTEGRITATI RESTITUIT. JOANNES CARD. SIMOR. 1880. Az említett új részek ebből az időből. A Pálóczy-címer alatt háromsarkantyús címer: a lengyel Sandomir-nemzetségé. Mag. 69 cm. — Német munka 1400 körül.

Saiffner Antal

órásm.

1789-ben hártelket
vett az uj vásár-
téren (ma Sztalin-tér)

Pásztor Mihály

A szárötven éves
Lipótváros.

Bp. 1940. 42. l.

633. PLAKETT, kék ovális alapon fehér felirat. Wedgwood.
634. MEDAILLON, ovális arany keretben
635. MOZAIK PLAKETT, letompitott sarkú „Caffaelli Fecce 1791." Róma.
636. PLAKETT, kelheimi kő, III. Napoleon
637. KIS SAJTÁR FEDŐVEL, gyöngyházas
638. MELLTŰ, arany, gömbös áttört fejjel
639. ÖRÖKMÉCS, ezüst, karélyos és tagolt
640. ÖVRÉSZLET, bőr, ékkövekkel. Déli
641. ASZTALDISZ (plateau), hársfa arany lapja tükör. XIX. sz. e. f.
Átm. 34 cm.
642. KÖNYVKÖTÉS, fa, szinezett és aranyozott
643. SZELENCE, puszpángfa, faragott alakkal
644. KÉT SZELENCE, bronz, egyik dülén ras diszitéssel. Japán.
645. KÉT KEREK FARAGVÁNY, puszpángfa
646. FALI ÓRA, öntött bronz, XVI. La
M. 56 cm.
647. VIZES KORSÓ, kék köszörült üveg
648. KIS FIÓKOS SZEKRÉNY, gyerme
649. KARPEREC, arany, drágakövekkel

aragott hársfa. Barok alaplapon két oszlop által tartott
eltipró Madonna, fent felhőkön ülve az Atya és a Fiu

st áttört fallal csónakalaku üvegbetéttel. S. M. mono-

sal és gyémántokkal. Hosszu gyöngyös aranyláncal.

barok faszobor, kerek, fehér és aranyozott talapzaton.
XVIII—XIX. sz.

y.
jával.
réz. három S idomu és egy függélyes karral. Német.

, két köszörült palackkal. XIX. sz. e. f.
VI. Lajos stilusban.
ábrázolja, XVIII. sz.

Bizonyi János

ötvös

XVIII. sz.

Saidan Antal ifj.

ötvös.

Kassai született. Mester és atyja Saidan Antal Kassai ötvös. 1850-ben reg. felsőcb. 1855. okt. 28.

Mihalik József. Kassavidék ötvösségének története. Bpest 1900. 329 l.

Fellner Sándor

építész

Saidan Antal

1842-1855. ötvös
1842. ápr 24-én Anton
Seidan, prágai születés
sű, mesterré választatik.
Taxa: 37 frt (rajnai) és
30 krt. 1855-ben második
cét mester

Mihalik József Kassaváros
ötvösszéjének tört. Bpest
1900. 313 l.

MDK

Sai-Halász Antal

Becz J.: Épitészet a Mücsarnok tav. tárlatán. Művészet 1940. 34. sz. 71.l.

MDK

építész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1906. aug. 29.

5. l.

MDK

Sai-Halász Antal építészmérnök

+1959. aug. 23.

Halálozás.

Népszava, 1959.aug.27.
4. l.

SAI IGNÁCZ, magyar varga

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik.
267.old
/ i,?.Vä V. magyar varga. 267.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old .

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

 M. O. K.

SAI HALÁSZ Antal építész

Magyar Acélgyár munkásöltözője

Bp. Vöröscsillag Szállodа és a Halászfanya (Bereczky László munkatársaként)

EM-ban mérnök-kisztvisellőként dolgozott

Gy. I.: Sai Halász Antal (nekrológ)

Magyar Építőművészet 1959. 7/8. sz. 279. l

-1- M. D. V.

SAI HALÁSZ Antal építész
1909 - 1959

Kisnémed-i rk. templom
Bp. rózsadombi " "
1940-es évek, Bocskai úton és
Fehérvári úton lakóházak
Több lakóház a Bernáth G. utcában

./.

Magyar Építőművészet 1959. 7/8. sz. 279 l

SAIDA s. SADA

Sáhó László, epítész

L.: Gláh Zsuzsa

Engedi L.: Magyar tervezésű vasút .... 1027-1030.

Élet és Tudomány, Bp. 1978. aug. 18. XXXIII/33.

Saho László

A szekszárdi Óvoda „kakas" domkormú építésze

Saho László.

— ~~[illegible]~~ körtére munkák.

Művészet, 1978. február – 45. lap.

1998. március 5.

Levezető elnök: Lővei Pál

9^{00} **Bozóki Lajos**:
Újabb kutatások a visegrádi Fellegvárban

9^{30} **Hatházi Gábor**:
Régészeti kutatások a csókakői várban

10^{00} Vita

Szünet

10^{30} **Örsi Károly**:
A fonyódi vár helyreállítása

11^{00} **Gál Tibor**:
A komáromi erődrendszer revitalizációja

11^{30} Vita

Szünet

SÁHÓ Lánló építén

MÉpip 1998/3-4. 70-71. ill

MDK

Sahó Gyula okl.épitő iparmüv.

500 pengős jutalomdij

Az "Uj magyar otthon" tervpályázat eredménye.
Uj Magyarország 1944. márc. 14.

szereplő ügynökei láttak el, h
számottevő könyvanyag csempész
leg kerülő úton. Erről nemcsak
a perek és büntetések eléggé fel nem
fontosabb szerep a kialakuló k
amelyek állománya - ahogyan az
/Kováts Máté, Fülöp Géza stb./
tékben szolgálta azokat a célc
a szellemi haladás legjobbjai

Az információ áramlását a sz
körök és diáktársaságok is növ
gári müvelődési igény hivta él

A 18. század végén szaporodó
a kölcsönkönyvtárak betiltása/
amit a kormányzat /és az egyha
könyv útján beáramló erejében

SAHIN TÓTH Béla cpulér

Építészet és tervezés Magyarországon 1945-1956.
Bp.OMMv.Ép.Mun.,1992

91.

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Sáhin Edgar

Jertő. Magyar?

Laid

Armenia 1903 aug.

225 l.

Ságváry Pál

A debreceni kollégiumban ekkor tanult vagy már oktatott rézmetszést a XVIII sz utolsó vagy XIX első évtizedében.

Alföld 1977/7-93
Szabó Ernő: Könyvek, metszetek

Ságvári Zoltán

13 ezer forintos pályázatos első
díjat nyert

Új tipusterek

Tejér Magyar Hirlap, Szekesfehérvár 1969. szept
12.

Ságvári Kati, iparművész

Zalaegerszegen látható „az öttözködés" című kiállítás, melyen Ságvári Kati elegáns kabátjait, kötött sálfait látjuk. (emlétve).

Esti Magazin.

1980. III. 12. Kossuth 18.30

Ságvári István

13 ezer forintos pályázatokban?
díjat nyert
Új típusterek
Fejér Megyei Hírlap, Székesfehérvár 1969. szept
12.

Ságvári rk. templom

(Somogy vm)

Szt József tiszteletére épitette 1756-ban Biró Márton püspök

Pehm 460. l.

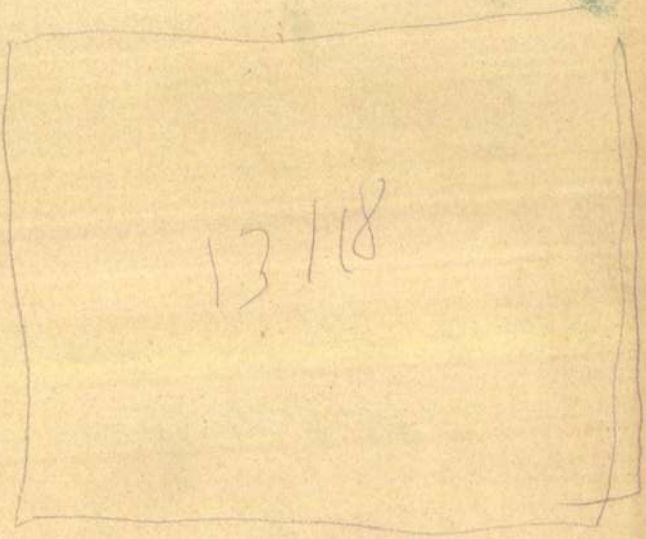
1318

Ságvár

l.

Lukcsbibl

135. l

Dokumenten-, Minister-,
Dokumenten-Konzept- ur
papiere in separaten

Sagurda Stanislaus

Ötvös 1599

láid

Mih. Pozs. 105.

Sagurda, Stanislaus, pozsonyi ötvösle-
gény V. 105.

Saguna Miklós, gyertyaöntő

A miskolci Pataki-Gerka, görög kereskedők közötti szerződésben szerepel 1778. márc. 1. után. "Ab Anno 1780. 26. Martv. Néhai Gyerga Gy. Uram Successorainak Expensái... Saguna Miklós Uramnak a Templom Gyertyáiért 8.36.". Kk Rhft. kr. 308. old

Komáromy József: A Pataky-Gerga üzleti Társasszerződés 1778-ból 285. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VIII. 1969. miskolc

141. kép. *Kulmbach*

Saguna uyonida

l.

Kertén uyonitatoli

276 l.

[fontainebleau bükk-

61.

t erdőn keresztül széles út vezet, míg a
nyugvó nap sugarai világitják meg. Jel-

: 45.6 cm.
Nemzeti Szalonból 3000 Kán. (903/902)

Sagstätter

Stäb IV. 30

3.

4.

Sagstätter

l.

LykaMagyműI300-50
405.l.

Sajdik Ferenc

rajzolómüvész, a Luda Matyi belső munkatársa első dijat nyert-az Arany Henrik nagydijátat a nyugat berlini Cartoon 75 nemzetközi karikaturakiállitásán.

Magyar Hirlap 1975/167/8

Sajdik Ferenc karikaturista

szerepel a Grósmeli 33. Nemzetközi
Karikatúra Kiállításon.

Magyar Nemzet 1968 szept. 14
— Naplò —

Sajdik Ferenc

karikatúra

Építészet

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 25., 8 o.

• Sajdik Ferenc

kommunista

Mi a véleménye a genetikáról?

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 30. 9. l.

Sajdik Ferenc

kanikatúra

Humoristák az alkotmányról

Magyar Hírlap, 1968 augustus 20 2. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Mi a véleménye a memoárról?

Magyar Hírlap, 1968 november 11. 9. l.

Sajdik Ferenc

Karikatúra

74 a strandidény

Magyar Hírlap, 1968 június 18 8.l.

MDK

Sajdik Ferenc, karikaturista

Karikatúra-sorozat:

Repr

— : Sport ! 7.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 17.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Francia meséből és fontaine
mesékből készít rajzfilmet. (Darvas
Attilával közösen.)

(Kristóf): Függöny mögött 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 12.

Sajdik Ferenc

kommunikáció

Munkás vonaton

Magyar Hírlap. 1968 június 23. 8l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Grafenau

Magyar Hírlap, 1968 június 24 9.l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Párnika

Magyar Hírlap, 1968 július 10. 8. l.

Sajdik Ferenc

Karikatúra

Mi a véleménye a nyelvtanulásról? (Humor)

Magyar Hírlap, 1968 július 8. 9. l.

Sajdir Ferenc

kanikaturista sport témájú rajzfilmje
résnül a Pannónia studióban

hiu dolgozna a rajz- és bábfilmesek? (Ábel Péter)

Magyar Hírlap, 1968 július 6. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Magyar Hírlap. 1968 július 4. S. L.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Emberek vagyunk.

Magyar Hírlap, 1968 július 13. 8. o.

Sajdik Ferenc

karikatúra

groteszk (Humor)

Magyar Hírlap, 1968 július 15. 9. l.

Sajdik Ferenc

Kánikatúra

Mi a véleménye a családtervezésről? (Humor)

Magyar Hírlap, 1968 július 22. 9. l.

Sajdik Ferenc.

kéziratára

Mi a véleménye a pedagógiáról? (Humor)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 2. 9 l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Groteszk (humor)

Magyar Hírlap, 1968 július 29. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

groteszk (humor)

Magyar Hírlap, 1968 augusztus 12. 9. l.

Sajdik Ferenc, karikatúrista

– Budapest című tablója a legnagyobb közönségsiker. Poénok tömege „tolong" a rajzsorozaton. A Budapesten élő budapestiek magukra ismernek.

Nagy S. József. Kiállítás nagydíj nélkül
Magyar Ifjúság, 1968. 1. 12. 18. 8.

Sajdik

Szerepel a karikatúra

kiállításon a nyíregyházi

szinházban

Burget tajos: hűvészetek –
társbérletben

Keletmagyarország 1971 I. 27

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Mit vársunk az új évtizedben 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 31.

Sajdik Ferenc

Karikatúrái „Házak" címmel.

Budapest, 1969. 5.sz. 45.l.

Sajdik Ferenc

Sas György: Karikaturisták a képernyőn cimmel ir a TV "Telegroteszk" c. sorozatáról, amelynek keretében illusztrációikkal szerepelnek a müvészek.

Film Szinház Muzsika, Bp. 197o. dec. 12.
XIV. évf. 5o. sz. 28-29. lap

Sajdik ferenc, karikaturista

MDK

Gúnyrajz-sorozat:

Repr

— : Könyvek és olvasók

7.

Népszabadság, Bp. 1971. márc. 14.

Sajdik Ferenc

Grotesk (karikatura)

Magyar Hirlap, 1969. április 14. 9. l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye a balesetekről? (kérdőjelen)

Magyar Hírlap, 1969. április 21. 9. l.

Sajdik Ferenc

Groteszk (karikatúra)

Magyar Hírlap, 1969. április 28. 9. l.

Sajdik Ferenc

A mi kis felvonulásunk (karikatúra)

Magyar Hírlap, 1969. május 1. 13. l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye a vendéglátóiparról? (kérdőjel)

Magyar Hírlap, 1969. május 5. 9. l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye a munkahelyi légkörről?
(kérdőjel)

Magyar Hírlap, 1969. június 16. 9. l.

Sajdik Ferenc

Grotesk (karikatúra)

Magyar Hírlap, 1969. június 9. 9.l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye az utazásról? (karikatúra)

Magyar Hírlap, 1969. június 2. 9. l.

Sajdik Ferenc

Grafika (linómetszet)

Magyar Hírlap, 1969. május 26. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra.

Magyar Hírlap, 1969. május 16. 8. l.

Sajdik Ferenc

Groteszk groteszk (karikatúra)

Magyar Hírlap, 1969. május 12. 9. l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye a Tévéről? (Nemzetközi)

Magyar Hírlap, 1969. május 19. 9. l.

Sajdik Ferenc

Grafenk (Miniatura).

Magyar Hírlap, 1969. február 24. 9. l.

Sajdik Ferenc

rajzolta a Vili és Bütyök c. rajzfilm-sorozat figuráit.

Péntek este a TV-ben (Holéczi Julia)

Magyar Hirlap, 1969. február 21 9. l.

Sajdik Ferenc

Én is látom a vetélkedőket (kommentár)

Magyar Hírlap, 1969. február 17. 9. l.

Sajdik Ferenc

Nátha (Kani katarra)

Magyar Hírlap, 1969. február 12 8. 1.

Sajdik Ferenc

Groteszk (karikatura)

Magyar Hírlap, 1969. március 10. 9. l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye a városfejlesztésről? (Kérdőíves)

Magyar Hírlap, 1969. március 3. 9. l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye az állatvédelemről (kérdőjeles)

Magyar Hírlap, 1969. március 17. 9. l.

Sajdik Ferenc

Lottómilliomos (humoreska)

Magyar Hírlap, 1969. március 18. 8. l.

Sajdik Ferenc

Groteszk (Karikatúra)

Magyar Hírlap, 1969. március 23. 9. l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye az üzemi rozgházól (Manifatura)

Magyar Hírlap, 1969. március 31. 9. l.

Sajdik Ferenc

Husvéti grotesz (kanikatura)

Magyar Hírlap, 1969. április 6. 10.l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye az ügyészségről? (Interjúrészlet)

Magyar Hírlap, 1969. április 8. 9. l.

Sajdik Ferenc

Új év - új problémák (Karikatúrák)

Magyar Hírlap, 1968. december 31. 16. o.

Sajdik Ferenc

Nehéz eset (kazuistika)

Magyar Hírlap, 1968. december 28. 8.l.

Sajdik Ferenc

Karácsonyi groteszk (karikatura)

Magyar Hirlap, 1968. december 27 8. l.

Sajdik Ferenc

Ki, kinek mit karácsonyra? (karikatúrák)

Magyar Hírlap, 1968. december 24. 24. l.

Sajdik Ferenc

Péntek este (karikatura)

Magyar Hirlap, 1968 december 20. 8.l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye az ajándékozásról? (karikatúra)

Magyar Hírlap, 1968. december 16. 9. l.

Sajdik Ferenc

Mi a veleménye a sürgetül tetésről? (repr)

(Humor)

Magyar Hírlap, 1968. december 9. 9. l.

Sajdik Ferenc

Groteszk (karikatura)

Magyar Hirlap, 1969. január 27. 9. l.

Sajdik Ferenc

Edzősködés (karikatúra)

Sport.

Magyar Hírlap, 1969. január 21. 12. l.

Sajdik Ferenc

Mi a véleménye a filmművészetről? (kérdőjelek)

Magyar Hírlap, 1969. január 20. 9. l.

Sajdik Ferenc

„Bolondok" és Vasvári Anna „Persona non gratis" karrikatúrája nyerte el az év legjobb karrikatúrája pályázat „általános humor" kategóriájának két második díját.
Eredményhirdetés szombaton volt a Magyar Sajtó Házába

Az év legjobb karrikatúrája

Magyar Hírlap, 1969. január 19. 9. l.

Sajdik Ferenc

Átigazolás (karikatúra)

Sport.

Magyar Hírlap, 1969. június 14. 12 l.

Sajdik Ferenc

Groteszk (karikatúra)

Magyar Hírlap, 1969. június 13. 9. l.

Sajdik Ferenc

Az első szülői értekezlet
a téli vakáció után (konikatura)

Magyar Hirlap, 1969. január 12. S.l.

Sajdik Ferenc

Mit javasolnak 1969-re? (Karikatúra)

Magyar Hírlap, 1969. január 6. 9. l.

Sajdik Ferenc

Erdei vadiúlok (karikatúra)

Magyar Hírlap, 1969 január 5. 8 l.

Sajdik Ferenc

Grotesk (karikatura)

Nagyar Hírlap, 1969. február 10. 9. l.

Sajdik Ferenc

Mi a vélemény a posztról? (karikatura)

Magyar Hírlap, 1969. február 3. 9. l.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

A TV Telegroteszk műsorában szerepelt. „Húszpercére inkább illenék a „telekedves" felcím.

(bársony): TV-notesz 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 17.

SAJDIK FERENC

A szegedi képtárban kiállítás nyílt kerámiáiból Balázs Piri Balázzsal és Mészáros Andrással közösen.

Új kiállítások.

NÉPSZABADSÁG, 1971. szept. 21.

Sajdik Ferenc

Dargay Attila: "Rendhagyó történetek" c. filmje részére rajzol szereplőket, -közli a lap "Életre kelt tárgyak, rajzok, ötletek" c. interjujában.
A lap bemutatja a müvész rajz-figuráit.
Repr.

A TV-Telegroteszk adásának szereplője a müvész, akinek rajzait hozza a TV-film,-közli a TV-rovat "Karikatura és rajzfilm" cimmel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. febr. 27.
XV. évf. 9. sz. 12-13. lap.

27. "

ÉSZETVÉDELMI HIVATAL
, EGYETEM TÉR 5.
ON: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

MDK

Sajdmik Ferenc

Kiállitási hir

Daily News 1968 aug.24.

Sajdik Ferenc

Kanikatura

Mi a véleménye a hippikről?

Magyar Hírlap, 1968 augusztus 5 9. l.

Sajdik Ferenc, grafikus

MDK

Rajz: Repr

Mészöly Dezső: A Pirovska apukája

17. kap

Gyermekünk, Bp. 1970. október

XXI/40

Sajdik Ferenc

nyerselb, szálkásabb, kócosabb rajzmodort vísz humoros grafikáiba; „Budapest-panoráma", „Kiállítás", „Vizilabda" című művei jelentősek.

Bauer Jenő: V. Országos karikatúra-kiállítás, „Művészet" folyóirat, Bp. 1968. II. 2 k 33 l.

Sajdik

grafikus

„Fejlődés" Repr.

Északmagyarország 1970 jan. 1. J.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz:

Repr.

Mészöly Dezső: Felelni kell 10.

Gyermekünk, Bp. 1970. szeptember XXI/9

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Karikatúra – sorozat: Repr.

– : Farsang

Hátsó – – külső – borító.

Gyermekünk, Bp. 1970. február

XXI/2

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Négy rajz:
[+ egy]

Repr.

Hongas Béla: Bemehetek a vízbe?
6-7-8.

Gyermekünk, Bp. 1970. július

XXI/7

'63

MDK

Sajdik Ferenc, karikaturista

Karikatúra-sorozat:

Repr.

–: 5 témára / 5 rajz 7.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 14.

Sajdik Ferenc, grafikus

MDK

Rajz:

Repr.

B. É.: Magán akció

11–12. l.

Gyermekünk, bp. 1970. április

XXI/4

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Hat rajz: Reger

Kalmár Erzsi: Kirándulás kalandokkal

Gyermekünk, Bp. 1970. jelenius

21-22.

XXI/6

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rep:

Repr.

Dr. Katona Tholyn: jó egészséget!

26.

Gyermekünk, Bp. 1970. május

XXV/5.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Karikatúra - sorozatok:

Repr

— : Nevelés

36.
[Hátsó - Kütsö - hosító]

Gyermekünk, Bp.: 1970. július

XXI/7

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz: Repr

Ly. P.-né: Mire való az ellenőrző?

15. (

Gyermekünk, kp. 1970. március

XXI/3.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

– : Mit mértam én a rakétáról? 3/b.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. június XX/6.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz:

Rajz

Erich Kästner: A jó kislány

30.l.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. június

xx/6

MDK

Sajdik ferenc, grafikus

Két rajz:

Rejtz.

K. L.: Eszik – nem eszik

25-26.:

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. május

XX/5

MDK

Sajdik Ferenc, Karikaturista

6t rajz:

Repr.

–: idegenforgalom

7.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 3.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Sajdik Ferenc, karikaturista

MDK

öt rajz:

Kép.

—: Falusi dolgok

7.

Népszabadság, Bp. 1969. szept. 21.

MDK

Sajdik Ferenc, karikaturista

Gúmyvaj.

Repr.

— : Nyár - nyár

36. l.
[Hábró - kubró - borító]

XIX/7

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. július

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Karikatúrái.

Repr.

– : Vége a nyárnak!

36 l.
[illegible]

CSALÁD és Iskola, bp. 1968. augusztus | XIX/8.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz.

Repr.

—: Bábszínház

36

[Hátsó-kükö-vonító—]

GYERMEKÜNK, bp. 1969. március

XX/3

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajzai : Repr.

Horger Béla: Diáksereglem 12-13.

GYERMEKUNK, Bp. 1969. március XX/3

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz.

Repr.

– : Pályamunkáról 36

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. február XX/2

Sajdik Ferenc, grafikus

MDK

Rajz. Repr.

Csató János: Tilos! tilos! tilos!

28

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. Jelenár

XX/2

MDK

01

CSALÁD és iskola.

MDK

Sajdik ferenc, grafikus

Rajz:

Repr

— : Új félév — új élet 36

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. január XX/1

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

6 t karikatúra.

Repr.

— : Hivatal 14.

Népszabadság. Bp. 10[illegible]9 március 2.

Sajdik

Szerepel a karikaturo kiállításon a húsarnokban

Nagyvarsa 1967 XII. 13, 2. old.

MDK

Sajdik ferenc, grafikus

Karikatúra.

Repr.

Mit vásnak az újévtől?

— : Csendet

14

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 31.

M.D.K.

Sajdik

Tréfás rajz a Vidám sorok oldalon.
Egy slágerszerző lidérc-álma

Vidám sorok oldalán.
Film Színház Muzsika. Bp. 1958. május 30. II. évf.
22. sz. 37. l.

M.D.K.

Sajdik

Tréfás rajz:
Telt ház a Cirkuszban.

. - .

Cirkuszban.

. - .

Vidám oldal
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. szept. 26. II. évf. 39. sz. 37. l.
Bp. 1958. nov. 28. II. évf. 48. sz. 37. l.

M.D.K.

Sajdik

-Aztán mosolyogjon ám...A televizió közvetiti az operációt. Rajz.

Vidám oldal rajzai között.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. febr. 19. IV. évf. 8. sz. 45. l.

Sajdik Ferenc, grafikus MDK

Rézit vesz a brüsszeli karikatúra-
világkiállításon.

—: Hír 10

NÉPSZABADSÁG, Bp 1965. okt. 6

Sajdik Ferenc, grafikus MDK

Rajz: Repr.

Medvegy Antal: A testi jenyíték 22.

Gyermekünk, Bp. 1969. november | XX/9

Sajdik Ferenc, karikaturista

MDK

öt karikátúra: Repr.

– : Üzemi szarkák

7.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 23.

Sajdik Ferenc
gratikus

Karikatúrája /„Krimi"/ Repr.

Korunk, Kolozsvár 1967 I 120.

Sajdik Ferenc, grafikus

MDK

Rajz:

Repr.

—:"Televíziót minden iskolának!"

24-25.

Gyermeknevelés, Bp. 1969. december [XX/12.]

Sajdik Ferenc, grafikus

MDK

Rajzok:

Repr.

Dr. Fekete József: Az egészséges életmódért

7-8.

Gyermekeinknek, Bp. 1969. december

XX/12

Sajdik Ferenc

MDK

Sportkarikatura kiáll. Testnevelési Tudom. Tanács Sportmúz. 1958. 29 l.

Sajdik karikaturista

a Jubileumi Karikatúrakiállítás megnyílt Szegeden, melyen szerepel alkatása.

Palner Zoltán: Kiállítási krónika.
Csongrád Megyei Hírlap 1975, szept. 14.

Sajdik Ferenc, karikaturista

- első díjat kapott a karikatúra-kiállításon.

Nagy S. József: Kiállítás nagydíj nélkül
Magyar Hírlap, 1968. 1. 12. 15. l.

SAJDIK FERENC /1930/

1949 óta rajzolok rendszeresen karikaturát.

Első rajzaim a Rádióujságban jelentek meg, melynek jelenleg belső munkatársa vagyok.

Sport rajzokat először az "Esti Budapest" részére készítettem. Jelenleg a Képes Sportnak és Népsportnak rajzolok sportkarikaturát. Több sportkiadványnak cimlapot és belső illusztrációkat készitettem. /Pl. Schlosszer Imre: Félévszázad a fotballpályán, Csanády Árpád: Fradi fiuk Ausztráliában, Kárpáti-Jeney, stb.könyveket./

ezeket a ritmusok

USZTÁV RÉSEN (m) reggel
ste 11-ig folytatólag.
AI HIRADÓ du: Magyar
, JÓ MULATÁST FELNÓT-
(magyar rajzfilmek, prolon-
GUSZTÁV ÉS A VILÁG-
KSÁG, INDIÁBAN, HA ÉN
TT VOLNÉK, KÜZDELEM,
ÁV MÓDOSIT, NAPLÓ, ÖT
GYILKOSSÁG, ELLOPTÁK
AMINOMAT, TIZ DEKA
TATLANSÁG, GUSZTÁV
SONYKOR. Délután 3-tól
ig folytatólag. APA (m)
XX., 2—5, f6, 8, ünnep
is. Akadémia 2—5, f4, h6,
2—5, f4, h6, 8, ARANY-
NY (szín. m.) Rátkai 3—5,
nnep n4-kor is. AUTÓT
M (mb. sz.) Bethlen 2—5,
8, Kinizsi 2—5, f4, h6, 8,
6—8, n4, f6, 8, Tanács n10,
Óbuda 6—8, f4, h6, 8, AZ
TATOS FELESÉG (mb.
Alkotás n4, f6, 8, Bá-
. f4, h6, 8, A BÁTRAK
(sz) Éva 6—8, f4, h6, 8,
BEN (NDK) Kölcsey 2—5,
A BETÖRŐ (szín. ang.)
as 3, BOLDOG HALÁL
LA (mb. cseh) Bányász B,
h8, BUTASÁGOM TÖRTÉ-
m) Újvilág Dózsa Műv.
n4, f6, 8, BESZÉLJÜNK
RŐL (mb. ol.)*** Alkotás
1, CODINE (szín. rom.
Tanács h4, 6, f9, EGY
LI, KÉT KRUMPLI (mb,
tra f4, h6, 8, AZ ELSŐ
DŐ (m) Szigethy 6—8, f4,
AZ ÉDES ÉLET I—II.
Tinódi 6—8, 3, f7, ÉGIHÁ-
mb. fr.—ol.—nyn.)** Újvi-
a Műv. Ház 6—7, f6, 8,
OR A PASAS . . (m) Ke-
5, n8, A FÁRAÓ I—II,
b. l.) Béke XV., 6—8, n6,
4, 7, A FEHÉR ASSZONY
h) Szeget 6—8, 5, f8, FO-
ER (m) Zrínyi h9, 11, n°,

FOGAS
XV., 3-
Kossuth
6—8, n6,
nep f4-kor is. GYEREKKOCSI
(svéd)*** Szabadság 6—8, n6, h8,
HAMU ÉS GYÉMÁNT (l.)** Zrí-
nyi f4, h6, 8, 8. hétre prol. HATY-
TYÚDAL (m) Kárpát 6—7, n6, h8,
HIVÁS A 03-ON (mb. sz.) Sza-
badság 2—5, n6, h8, ünnep 3-kor
is. Kölcsey 6—8, f4, h6, 8, IDE-
GEN ÁGYAKBAN (mb. NDK)
Csillaghegyi Lenáru 2-án n6, f8,
INTIM MEGVILÁGÍTÁSBAN
(cseh) Gorkij f4, h6, 8, JÉGBA-
LLETT CSILLAGAI (mb, szín. sz.)
CCsillaghegyi Lenáru 5-én n6, f8,
JÓNAPOT, ÉN VAGYOK (mb. sz.)
Fórum 2—5, n6, h8, ünnep 3-kor
is. JÓ MULATÁST FELNŐTTEK!
(m rajzfilmek) Budai Híradó 3-tól
este 10-ig folytatólag. KALAND
AZ ARANYPARTON (szín. NDK—
bolg.) Balaton f4, h6, 8, KIRÁLY-
LÁNY A FELESÉGEM (fr.) Honvéd
f4, h6, 8, A KISASSZONYOK
KÉSŐBB JÖNNEK (cseh)** Rátkai
6—8, f6, 8, Terv 6—8, f6, 8, KIS-
VÁROSI LADY MACBETH
(jug.)*** Otthon VIII., 2—5, f4, h6,
8, KÜLDETÉS BAHCSISZERÁJ-
BA (sz.) Bányász A, h9, 11, n2, A
LÁNYRABLÓ (szín. l.) Bocskay
6—8, f6, 8, LENIN LENGYELOR-
SZÁGBAN (mb. sz—l.) Bethlen
6—8, f4 h6 8 LÉPÉSEK AZ ÉJSZA-
KÁBAN (sz.) Sziget 3—5 5, f8,
ünnep h3-kor is, A MATADOR
(ol.) Tündér 6—8, n6, h8, MÁG-
NÁS MISKA (m) Tündér 2—5, n6,
h8, ünnep 3-kor is, MONA LISA
TOLVAJA (mb. szín. ol.—fr.) Ha-
ladás f4, h6, 8, Széchenyi n4, f6,
h8, MUHTÁR HOZZÁM! (sz.)
Bocskay 3—5, f6, 8, ünnep n4-kor
is. NEM SZOKTAM HAZUDNI
(m) Tisza f4, h6, 8, 3. hétre prol.
A NEGYVENEGYEDIK (szín. sz)

o, NYOMOZ A V
(am.) Nap 6—8, f4,
NYOMORULTAK I—II.
NDK—fr.—ol.) Szigethy
7, ÖT JÓMADÁR (ang
6—8, f4, h6, 8, Tisza
Kárpát 2—5, n6, h8, ün
is. PHAEDRA (am.)***
h8, ünnep 3-kor is.
HADNAGYA (szín. m.)
n4, f6, 8, RIÓI KALA
fr.) Mátra 9, 11, n2,
SUNK BANKOT! (mb.
6—8, n4, f6, 8, RÖVID
ZET (fr.) Fórum 6—
SAKK-MATT (mb. rom
mia 6—8, f4, h6, 8, Újla
h6, 8, SZAKADÉK FE
Ipoly 2—5, n4, f6, 8, S
(sz) Kelen 3-án 5, n8,
A MEGFELELŐ IDEGE
am)** Csaba 3—5, n6,
3—5, f6, 8, ünnep 3-ko
GÉNY GAZDAGOK
Honvéd h9, 11, n2, A
MOSNÓ (m.) Ipoly 6-
8, A TOLVAJOK SZI
Balaton h9, 11, n2, TÜ
TÉK (mb. ang.) Béke X
h8, ünnep 3-kor is. Ot
6—8, f4, h6, 8, UTAZÁS
SI ÁGY KÖRÜL (szín.
tőfi 3—5, n6, h8, ünnep
VAN AKI FORRÓN SZI
Béke XIII., 6—8, n6,
A GÖRÖG (mb. görög
5, h8, ünnep n3-kor is.
A HÉT ÚJ RÖVIDFI
MULATÁST FELNŐTI
gyar rajzfilmek): Budi
du, A DUNA PARJÁN
adó, Kőbánya, MAGYAI
SOKKAL GÖRÖGOR
(m): Híradó a HANGSZ
LÁGÁBÓL (m): Szikra
TÁV ÉS A VADÁSZEB
csa.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 MÁR 4.
Magyar Ifjúság

1021

Sajdik Ferenc rajza

HOL TARTANAK

Alig öt hónapja annak, hogy először lépték át az iskola küszöbét. Hozzájuk szólt a tanévnyitón az igazgatónő beszéde, róluk szavaltak, nekik énekeltek a „nagyok". Ők voltak az ünnepeltek, az elsőosztályosok.

Közös játék, közös munka

Egy hétig játékosan szoktatta őket a tanító néni az iskolai élethez. Az iskolásdi játékból lassan kialakultak azok a szokások, amelyek igazi iskolásokká tették őket. Megtanultak jelentkezni, felállni, szépen hangosan, értelmesen felelni és még sok mást. Egyike-másika a legnehezebben azt szokta meg, hogy a közösség érdekei alá kell rendelnie a saját akaratát. Ezek rendszerint azok a késői gyermekek vagy egykék, akik nem jártak óvodába. Otthon ők voltak a világ közepe, minden az ő kívánságuk szerint történt. De aztán rájöttek, hogy a mogorva különcködésnél sokkal kellemesebb dolog, ha együtt játszanak, s ha segítenek egymásnak. Így aztán nemcsak a tanító néni „nevelte meg" őket. Hanem az a kis csoport is — a volt óvodások —, akik már felszólítás nélkül is begombolták a társuk köpenyét, felsegítették egymás hátitáskáját.

Így telt el egy hét, aztán megkezdődött a komoly — munka. Az első napokban sokszor kellett újból és újból megállnia a tanító néninek valamelyik gyermeknél, aki rosszul fogta a ceruzát.

Volt akinél a ceruzafogással nem volt baj ... de a hangokat sehogyan sem hallotta meg. Milyen nehezen bontotta fel a *ló* szót *l* és *ó* hangra. Még ennél is nehezebben kapcsolta össze a *s* és *ó* hangot, hogy *só* legyen belőle.

Sok ötlettel kellett élnie a tanító néninek, hogy ne legyen unalmas a tanulás. Úgy hangolta össze a játékossággal, hogy a tantervben előírt követelményeket lehetőleg minden tanuló elérje. Hetenként négyszer korrepetált hat-nyolc tanulóval. Velük külön gyakorolta, hogy lehet felismerni az aznap tanult betűt: szavakat alkottak, betűcserét játszottak, rejtvényt fejtettek. Voltak, akik nem értették meg a számok fogalmát. Ők a csoportfoglalkozáson korongokkal, pálcikákkal rakták ki a 4-et, a 7-et, a 9-et. Felbontották két részre, elvettek belőle, hozzátettek, kiegészítették 10-re. Mindaddig gyakorolták, amíg utólérték társaikat.

És mit tudnak *most* az előosztályosok? Fél év után. Nem kaptak ugyan félévi bizonyítványt, de már kezdenek az osztályzat fogalmával megismerkedni. Mit kell tudniuk, hogy elérjék az *ötös* szintet?

A „vagy-unk" és a „va-gyunk"

Szépen, hangosan olvasnak, *egyenletes ütemű szótagolással.* Élesen vágják el a szavakat. Pillanatnyi szünetet is tartanak a szótagok között. Különösen ügyel a tanítónő arra, hogy a hosszú mássalhangzós szavaknál — például: *mennek* — kétszer képezze a gyermek a *n* hangot úgy, hogy az első *n* után vegye el a nyelvét a fogínyéről: *men-nek.* Ez a *helyesírás előkészítése* szempontjából nagyon fontos. Arra is figyel, hogy a hosszú kétjegyű mássalhangzós szavakat helyesen válasszák el a tanulók: *öcs-cse, mesz-sze.*

Közeledik az a nap, amikor már folyamatosan nyomtatott szöveget olvasnak. Sokszor kell majd bele-belejavítani az olvasásba, amikor „vagy-unk"-nak választja el tévesen egy tanuló a *vagyunk* szót *vagyunk* helyett vagy *hely-es*-t olvas és nem *he-lyest.* Sok nehézséget okoz majd az összetett szavak elválasztása; megtanulják, hogy ezeket a két szó találkozásánál kell elválasztani a szótagolás főszabályától eltérően: *dél-u-tán* és nem *dé-lu-tán, é-desa-nya* és nem *é-de-sa-nya.* Viszont *ke-nyé-rért* és nem *ke-nyér-ért,* mert ez nem összetett szó.

Ezeken az olvasásórákon a tanítónő már megkívánja, hogy értse is a gyermek amit olvas. Összefüggést kerestet a kép és a történet között, véleményt mondat a történet szereplőiről. Képzelőerejüket fejlesztik az olvasásórák változatos kérdései, mint például az, hogy „Milyen rajzot készítenél a történethez?" vagy az, hogy „Találj ki más befejezést a mesének!"

Élénkíti az órát a párbeszédes játék vagy a válogató olvasás, amikor a képhez illő mondatokat keresik meg a szövegben.

Egyes kifejezések helyett másokat mondat a tanítónő. Így kerül be sok új szó a gyermek szókincsébe. Tudja, hogy a *vidám* más szóval *jókedvű,* az *óvatosan* helyett mondhatja azt is, hogy *vigyázva,* a *viselte* azt jelenti, hogy valaki már *hordta* és a *vesz* szónál sem kell sokáig időznie, amíg megtalálja az azonos jelentésű *vásárol* szót.

Töltőtollal írnak

Egyenes háttal ülnek a tanulók, terpesztett könyökük a padon, szemük körülbelül huszonöt centiméternyire az írólaptól, zárt talpuk a talajon nyugszik. A füzet egyenesen áll előttük, kezük alatt itatós. Tollal írnak mind. *Töltőtollal.*

A szülői értekezleten a tanítónő elmesélte, hogy sokkal kevesebb baj van vele, mint a mártogatós tollal. *A paca ismeretlen fogalom.* Megkérte a szülőket, hogy *minden este* töltsék meg a tollat; s azóta nincs fennakadás. A napi töltés napi átmosást is jelent. Nem piszkolódik el a toll a tinta lerakódó üledékétől, nem okoz zavart a megtöltetlen toll és nem potyognak pacák, mint az olyan tollból, amelyben már fogytán van a tinta.

A leckét *csak egyszer* szabad leírni a tanulónak maximális igyekezettel, de legtöbbjüknek van otthon *gyakorló* füzete. Ebbe egyik nap Édesanya mond

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Sajátkezű
CSALÁD ÉS ISKOLA
1966 JAN

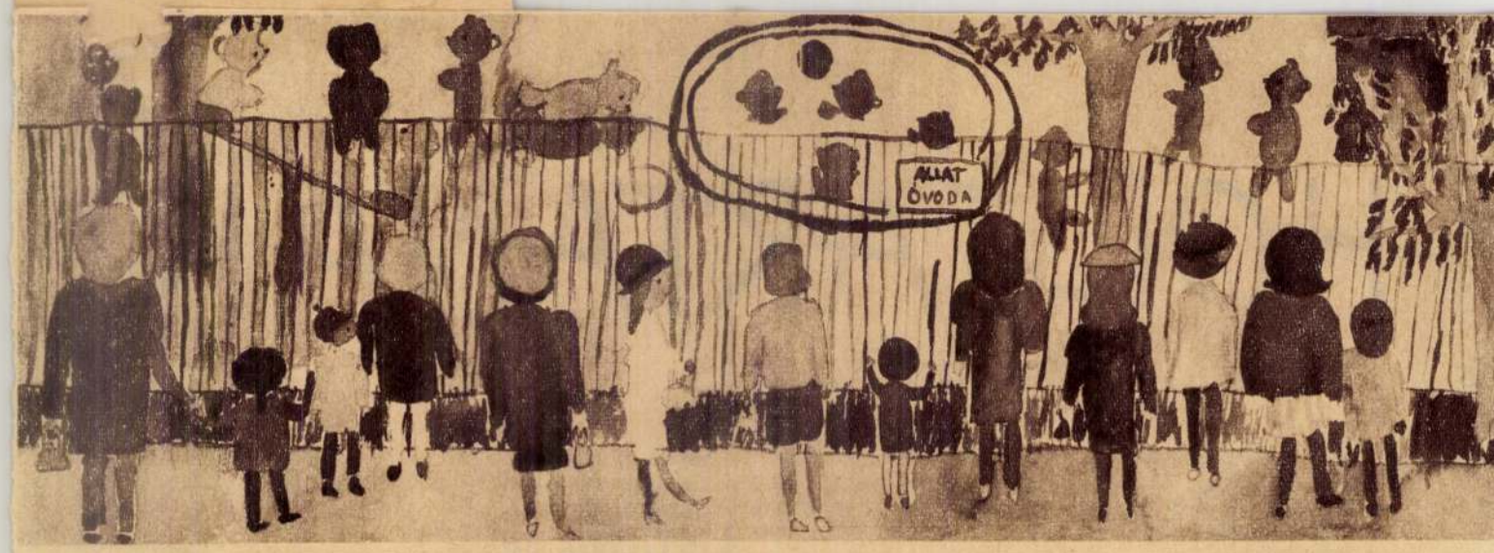

KISS GABRIELLA tíz éves. Rajzának címe: Állatóvoda. — Munkájáért könyvjutalmat kapott

azokat a vonásokat keresik, amelyek a kor gyermekét leginkább jellemzik. S ahogyan a fényképek és a grafikai munkák felvillantják a vállalkozókedvet, a technikát, a sokféle tevékenykedést, a játékot, s a munkát, a környezet és a társak hatását s a magány, az egyedüllét szorongatását, épp úgy erről szólnak a kisfilmek is. És mert a terjedelem lehetőséget ad az ütközések megfogalmazására, ezeket rajzolják élesebben. A magányt a serdülő fájlalja a legérzékenyebben. Úgy menekül előle, ahogyan tud, ahogyan éppen adódik. Ezt ábrázolja a Fiatalok című kisfilm. (Rozgonyi Gábor és Rozgonyi Péter munkája.) Egy dzsesszegyüttes tagjai kamaszfiúk. A kisfilm rendezője különböző lakásokba vezeti a nézőt. A szülők dolgoznak vagy programjuk van, s a gyerek egyedül érkezik a rendes, tiszta, de hidegen csöndes, üres otthonba. A gáztűzhelyen cédula figyelmeztet... — a lábosban ott az előre elkészített vacsora, meg kell melegíteni. A fiú elolvassa a cédulát, azután leszel egy jókora karéj kenyeret, megzsírozza — jó lesz az is. — Így igaz. Ha az ember tízegynéhány esztendős, nem melegíti meg magának egyedül a vacsorát. A fiú eszik, mert éhes, de mindegy, hogy mit és mindegy, hogy hogyan — nagyon maga van. És elmegy otthonról. Ő és a többiek, sokan, szinte menekülnek kifelé az üres lakásokból, az egyedüllétből. Emberek közé, valahová, ahol *vannak*, és ahol a csendet elfedi az emberközelség lármája, a dob és a szaxofon. Mert rossz a magány. Hozzászoktak, de *megszokni* nem tudják.

A kor gyermeke az a kislány is, aki a *Drót* című kisfilmben — Cele György és Lugossy István készítették — szerepel. Francia nyelvlecke idegen szavait ismétli szüntelen egy monoton hang, mintegy a távoli és érthetetlen külvilágot jelezve. A kislány önmagát keresi. Finom, szép mozdulatok, nyugalmat árasztó környezet, sok-sok könyv, de ő mégis maga akarja felfedezni a világot és önmagát. Ismeretlen telefonszámokat tárcsáz. Hangok, arcok jelennek meg a drót végén. Végül randevút beszél meg egy fiúval, el is megy, — de rádöbben, hogy nem ezt kereste, nem sikerült a külvilággal való találkozás. Egy pillantásra tétova és tanácstalan. Azután mégis visszafordul. Van ereje hozzá, hogy kétes és pontatlan helyzetbe ne bonyolódjon.

A grafikák megintcsak más oldalát mutatják a kor gyermekének. Sokmindent, amiről fontoskodva dikkezünk, amiről értekezünk és határozatokat hozunk, szeretetteljesen figuráz ki a grafikusművész. — Már a járókán ott hirdeti a tábla, hogy angolul, németül, franciául egyaránt beszél a kor aprócska gyermeke. — A Mikulás meglepetten hallja, hogy a kislány legkevésbé sem a mesevilág télapóját, hanem a közkedvelt fiatal színészt sejti benne. — És tréfálkozó kritikával itt szerepel a túlterhelt diák is, aki egy vezérigazgatót megillető íróasztal előtt ül a földgömb, a kottaállvány és számtalan könyv, füzet között, s hogy focizni mikor lesz ideje, azt az előjegyzési naptárból állapítja meg.

S végül a gyerekrajzok. A gyerekpályázók aligha tervezték meg önállóan a mondanivalót. Az is meglehet, hogy helyettük az osztályfőnök, vagy a rajztanár sugallta a témát. De akárhogyan is volt, a tízévesek még nem értenek a leplezéshez, nem játszanak hamisan. Még nem elrejteni, hanem kifejezni igyekeznek a gondolatot és színes ceruzájuk, ecsetük is ezt szolgálja. Míg a felnőtt pályázók olykor közhelyszerűen, olykor eredetieskedő antisematizmussal ábrázoltak, a gyerekek őszinte egyszerűséggel mesélték el rajzaikban, hogy milyen jó volt a nagypapánál a nyaralás, hogy nagyszerű a táborban körülülni a tábortüzet, hogy mennyire kedves a tanítónénivel és a sok gyerekkel kirándulni, és így tovább. A tanévnyitó ünnepélyen a kórus köszönti az elsősöket, s a nagyobbak virággal fogadják őket, és az állatkertben is sok gyerek nézi a hosszúnyakú zsiráfot. Egyáltalán — mindenütt sokan vannak, és érdekesen foglalatoskodnak.

Végezetül megkérdezhetnénk, hogy milyen tehát: bátor, vidám és közösségi, vagy éppen befeléfordulóan kétkedő és magányos; a technika vagy a művészet bűvöletében áll, a játék vagy a munka köti le, egyszóval, milyen a kor gyermeke?

1060 pályamű 1060képpen ábrázolta. Mert ilyen is, meg olyan is. Tovább kutatjuk, tovább ismerkedünk vele, mert minél alaposabban ismerjük meg, annál jobban tudunk segíteni kezdő kortársainknak.

BÉKÉS MÁRIA

Félreértésből adódott, hogy elküldték munkáikat, hogy gyerekrajzok százai érkeztek szerkesztőségünkbe, hiszen a pályázatot — a Család és Iskola a szülők lapja és nem a gyerekeké — nem az ő számukra, hanem felnőttek számára hirdettük meg. Mégis, a gyerekek valahogy úgy érezhették, hogy joguk van hozzászólni a témához, minthogy róluk van szó, s jelentkeztek.

Nyolc-tíz-tizenkét évesek mesélnek ezeken a képeken a kor gyermekéről, s mert őszinteségükben többet árulnak el sokszor önmagukról mindenféle jószándékú felnőtti spekulációnál, helyet kaptak a jutalmazandó pályaművek között, s a bíráló bizottság rangsorolása alapján az első huszonöt rajz készítője könyvjutalomban részesült.

Hogyan ábrázolják hát a pályamunkák a kor gyermekét?

Célszerű formák, modern vonalú iskolaépületek, huzalok, szépen megmunkált műszaki szerkezetek között látjuk a kor gyermekét. Repülőgép, autóbusz, televízió, s ő bánni tud mindezzel. Otthonos biztonság köti e dolgokhoz, tárgyakhoz, amelyek körülveszik. Köztük áll. — Így látja számos pályázó.

Mások az érzéseket veszik célba. Elboruló sötét szemek. Talán csak a számtanfeletet nem sikerült, de a szorongással teli tekintet mély és időtlen félelemről beszél. Íme a félelem fojtogatása a kor gyermekét sem kíméli... Ritmus és játék vidám harmóniája sugárzik a másik képről. Fehéringes, úttörőnyakkendős gyerekek. Május elsejét ünnepelhették s most éppen véget ért a vidám felvonulás. Sokan vannak — s mennyire együtt. Laza rendetlenségbe bomlik az előbb még lépést tartó menet, s a gyerekek kézenfogva egymást, vagy csak éppen egymáshoz fordulva, beszélgetve, nevetve szaladnak és betöltik a teret.

Azután a portrék sora. — Parasztfiú. Erős és kemény, dacos, okos-kedves arc. Öltözetét és kucsmáját talán még dédapja is viselhette volna. De tekintete már csakis az övé. Merész, szabad és vállalkozókedvű, ha itt lesz az ideje, lehet, hogy fizikus lesz belőle vagy hegedűművész, az is lehet, hogy a falujában marad, de hogy jól csinálja majd amit csinál, az bizonyos... A fekete pulóveres, kócos kamaszlány is előrenéz. Őt nagyvárosi neonfények veszik körül, azok tükröződnek szemében és a bátorság. Itt vagyok, ilyen vagyok — és vállalom. Ezt sugallja a kép. Nagyon modern és nem a külsőségek teszik azzá, hanem éppen ez *a vállalás.*

A kisfilmek készítői ugyancsak

LUGOSSY ISTVÁN képe hat darabból álló sorozatának egy tagja. — A szép technikai megoldást és a művészi elgondolást első díjjal jutalmazta a bíráló bizottság

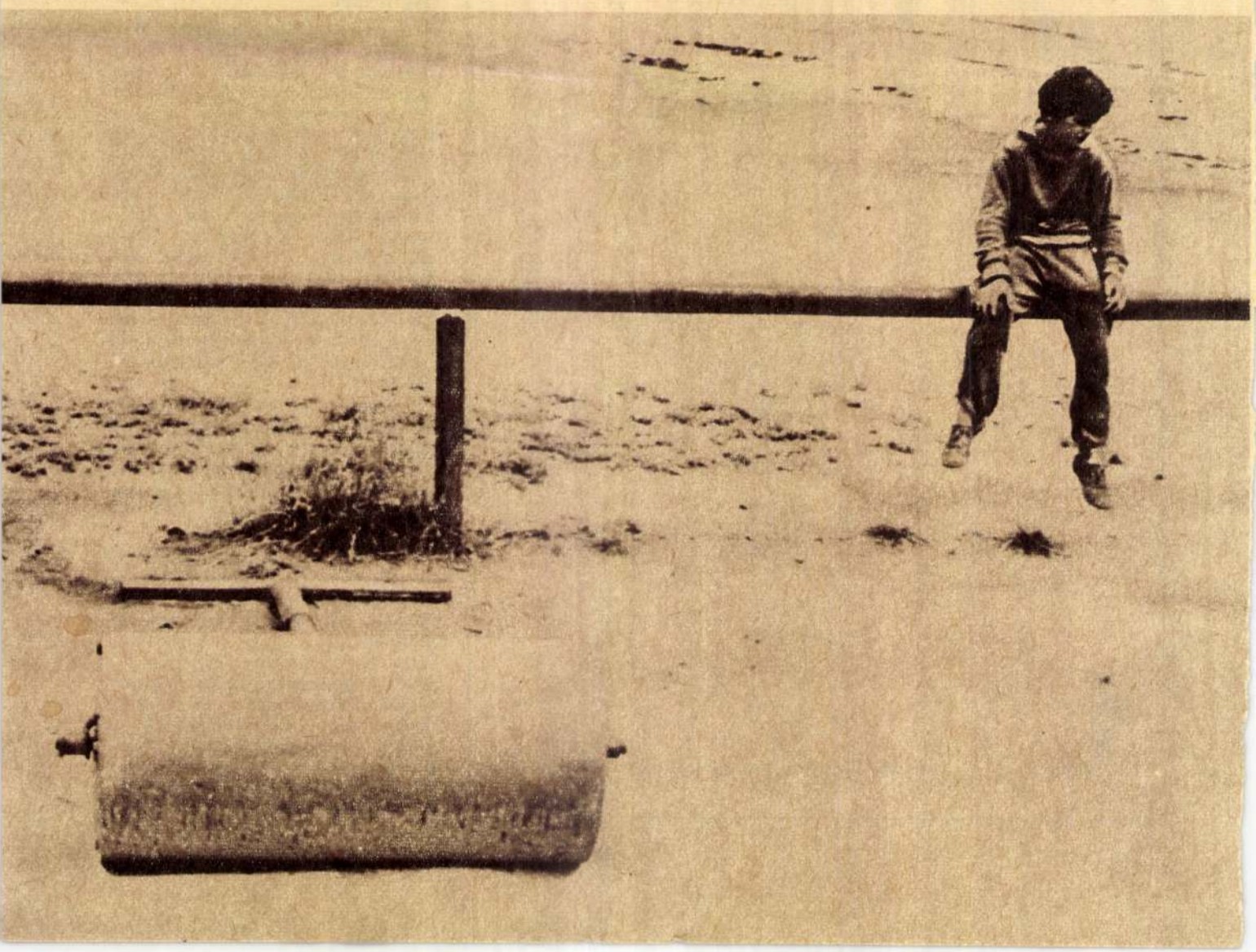

1021

A KOR GYERMEKE

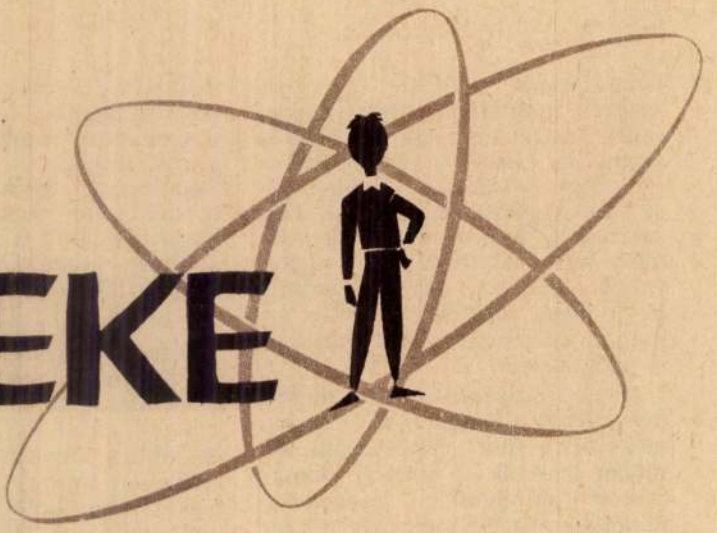

SAJDIK FERENC

díjnyertes, kilenc darabból álló sorozatából három rajz. — A grafikusművész a humor eszközeivel ábrázolta a kor gyermekét, akinek problémái annyira hasonlítanak a felnőttekéhez

— Ki az? Bodrogi Gyula?

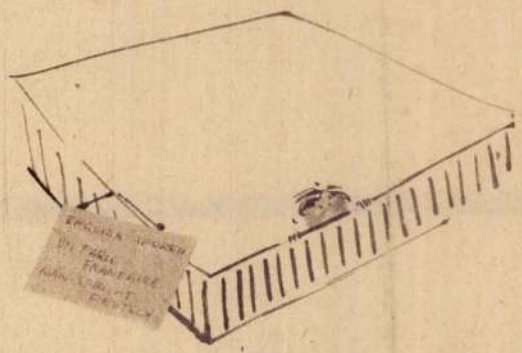

Szöveg nélkül

— Ha pénteken megfelel, focizhatunk 4-től 5-ig.

Pályázatot hirdetett a Család és Iskola 1965 májusában, s ez alkalommal arra szólította fel a pályázókat, hogy *ábrázolják* a kor gyermekét. Előzte ezt a felhívást 1962-ben Ismered őket? címmel, majd 1963-ban ugyancsak A kor gyermeke címmel szöveges pályázati felhívásunk, s ezek után került sor arra, hogy rajz, fénykép és kisfilm tükrözze, milyennek látja voltaképpen a felnőtt társadalom a szocializmus felé haladó korszak gyermekét.

A pályázat 1965. október 31-én lezárult. Összesen 1060 pályamű érkezett be, közülük 417 grafikai munka, 630 fénykép és 13 kisfilm. A zsüri november 6-án és 11-én bírálta el a pályamunkákat. A zsürizésen képviseltette magát a Művelődésügyi Minisztérium, a Magyar Nők Országos Tanácsa, a Művelődésügyi Minisztérium Filmfőigazgatósága, a Magyar Televízió, a Magyar Fotóművészek Szövetsége, jelen volt a grafikus szakértő és a Népművelési Intézet, a Tankönyvkiadó, a Köznevelés szerkesztőségének megbízottja, valamint a Család és Iskola szerkesztősége.

A zsüri döntése után a Család és Iskola decemberi számában közöltük a díjazottak nevét, s folyamatosan megjelennek majd lapunkban fényképfelvételek és grafikák a bíráló bizottság elé került pályaművek közül.

Azok, akik indíttatva érezték magukat, hogy hozzászóljanak a sokat vitatott kérdéshez, nagyrészt fiatalok. Emlékeik, vágyaik, élményanyaguk még nem távolította őket messzire. Köztük s a mai kor gyermeke között még nem feszül befoghatatlan távolság. S olykor szinte tapinthatóan eleven a szál, amely a grafikust, fényképészt vagy a kisfilm készítőjét még saját gyermekségéhez köti. — A pályázók közt sok a gyermek.

Sajdik Ferenc

— *De hát mindenki előbb gyalogosnak születik . . .*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc, karikaturista

Sajdik Ferenc: Galéria. Karikatúrák. –

I. kötete

–: Most jelent meg

8.

Népszabadság, Bp. 1978 ápr. 27.

SAJDIK FERENC karikaturista,

1977-ben Munk ácsy díjat kapott.

Magyar Hirlap 1977/77/4

Sajdik Ferenc karikatúrista

Hagyomány és újdonság a Fészek-bálon

A művészvilág mindig nagy eseménynek tartotta a Fészek-bált. A művészklub vezetői szeretnék, ha azzá válnék az idei, február 4-i Fészek-bál is, amelyen, a többi között, régi hagyományokat is feleleventenek. Például azt, hogy jeles művészek, karikaturisták saját kezűleg díszítik fel a báltermekké átalakuló helyiségeket. A bál egyik házigazdája, *Vogel Eric* „felügyeli" az idén ezt a dekorációs munkát, amelyben *Szűr Szabó József*, *Balázs-Piri Balázs*, *Sajdik Ferenc* és *Lehoczki István* vállalt feladatot.

Az idei báli műsor másik házigazdája *Kalmár Tibor*, a Vidám Színpad rendezője lesz, a műsor szereplői: *Csala Zsuzsa*, *Maros Gábor*, *Kósa András*, *Rátonyi Hajnal*, *Vay Ilus*, *Zina József* és mások. *Józsa Péter* és zenekara játszik. *Józsa Éva* énekel táncdalokat.

—: Hagyomány és újdonság a — 2.

Esti Hirlap, Bp. 1978

záson kellene dönteni arról, hogy a párt milyen álláspontra helyezkedik a kormányválság megoldásának módozatait illetően.

Tájékozott források tudni vélik, hogy

a kereszténydemokraták új javaslata: úgynevezett fegyverszüneti kabinet létrehozása,

amely az év végéig maradna hivatalban. A ma reggeli lapokban több kommu-

M

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977-

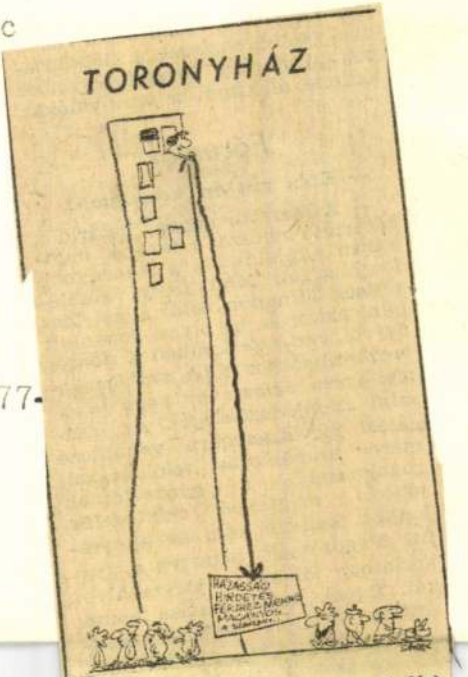

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

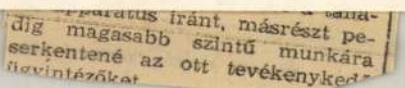

...pparatus iránt, másrészt pe-
dig magasabb szintű munkára
serkentené az ott tevékenyked-
ügyintézőket

Sajdik Ferenc

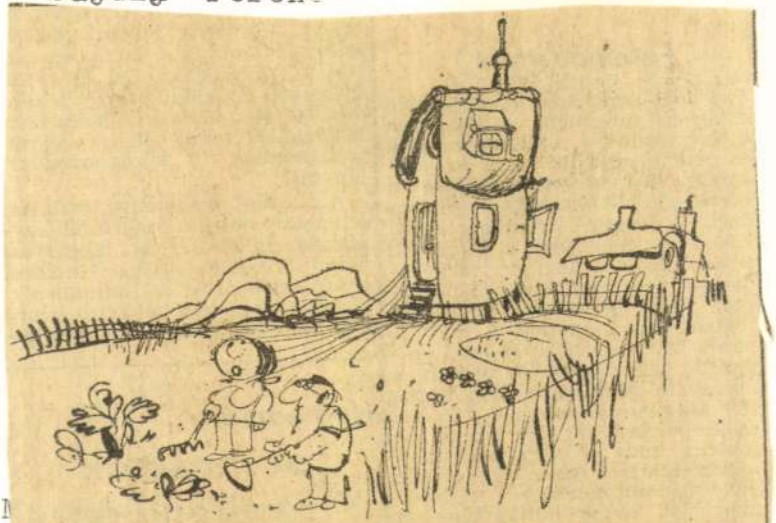

— *Ne vágjunk ki minden gyomot, nehogy megirigyeljék a nya-ralónkat*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977-177-6

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 19

— Ő a legjobb fej a hivatalban!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

létesítmények

Bács-Kiskun megyében a most tani ötéves tervidőszak minde évében bővítik, korszerűsítik

Sajdik Ferenc

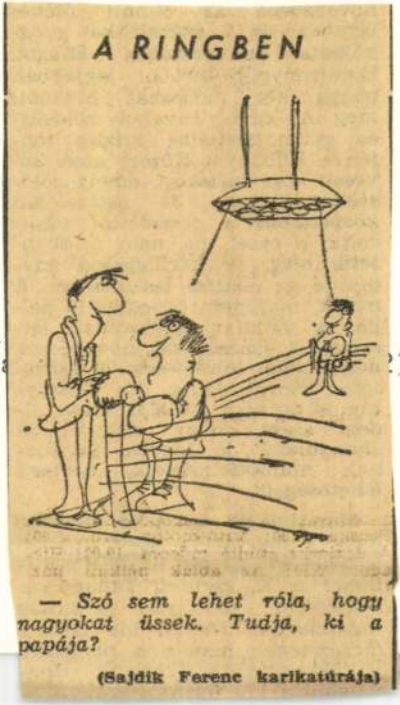

— *Szó sem lehet róla, hogy nagyokat üssek. Tudja, ki a papája?*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

23-6

val kopogtat a lakosság. Hogy
valahol a 170 forintos szalámibó

Sajdik Ferenc

TRÉFÁS FŐNÖK

— *Melyik kezemet választja, a balt, vagy a jobbot?*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Ferenc

7-121-6-

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Javuló lehetőségek az all

Nyitás elő

Sajdik Ferenc

— Mégiscsak igazságtalanság, hogy egyforma tarifát kell fizetnünk...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977-176-8

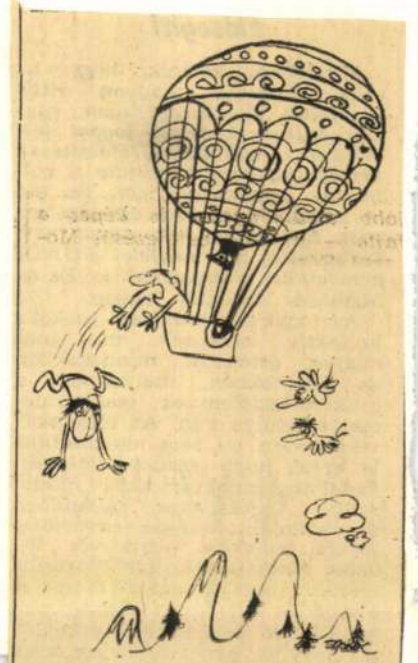

— Hiába, nagy terheléssel nem tudunk világcsúcsot javítani. —

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

hatásosabban segítse elő külgazdasági törekvéseinket, külpiaci versenyképességünk javítását.

Dr. Sattler Tamás
a Magyar Kereskedelmi Kamara
kollektív exportösztönzési titkársága

Sajdik Ferenc

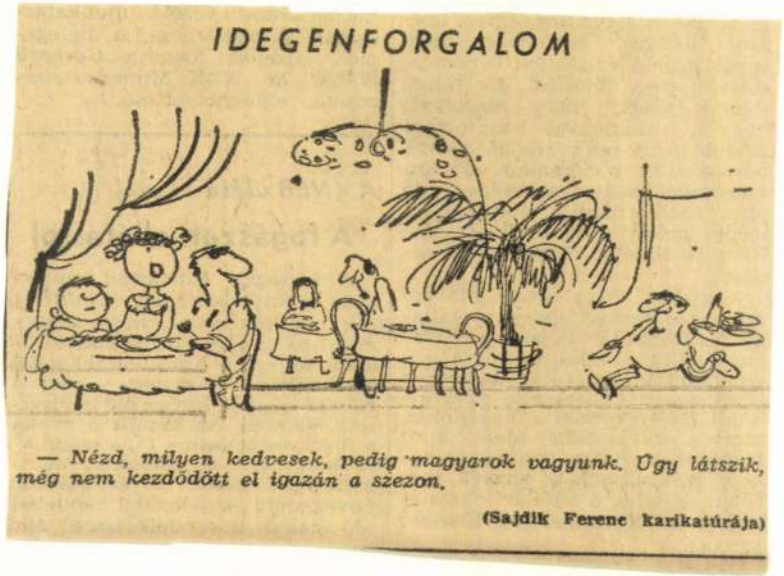

— Nézd, milyen kedvesek, pedig magyarok vagyunk. Úgy látszik, még nem kezdődött el igazán a szezon.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/5/6

450-en. *Az átlagjövedelem itt 5 ezer zloty.*

Körbejártunk a központi telepen: mintha valami nagyüzem építkezése lenne. Itt még alapoznak, amott a falat húzzák, másutt már szerelik a gépi berendezést.

— mutatnak körül

Sajdik Ferenc

Sajdik Ferenc

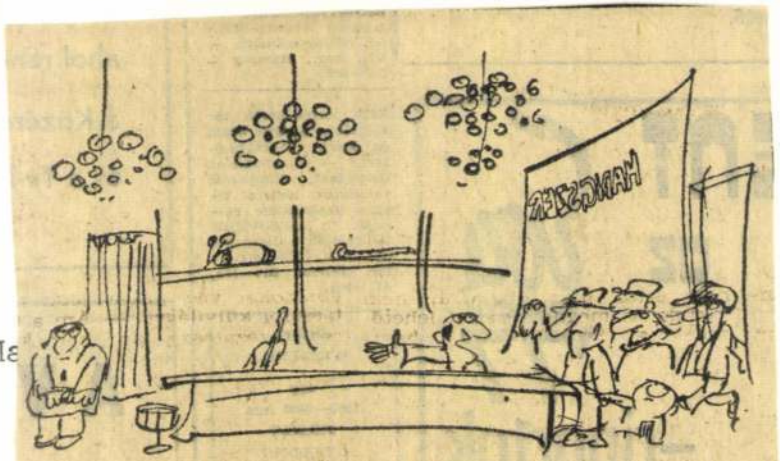

— Ő rendelt kevés hangszert a kereskedelem részére, de el sem tudjuk húzni a nótáját, mert a bőgő is hiánycikk.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/32/1o

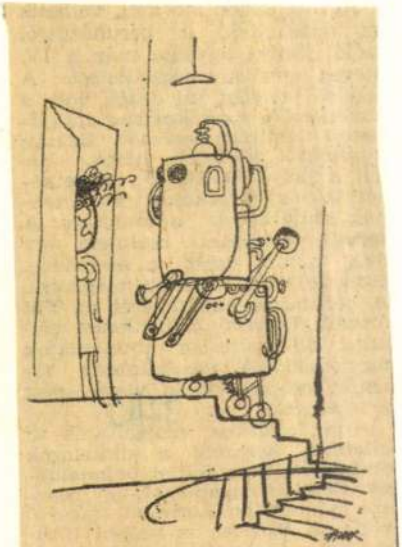

— Mit molesztálja a fiamat? Majd megjavítja magát a gyárban, ha lesz egy kis ideje!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

— *Ezentúl a kartársnő fog kiszolgálni. Hátha csökken a kocsmáb*
járók száma!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/57/6

— Többet kellene foglalkozni ezzel a gyerekkel. A végén még az 1982-es Ki mit tudra se tudjuk benevezni.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

sítási szolgáltatásra, következésképpen kiskorú gyermeke is az árvasági járadékra, nyolc eszten-

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/152/1

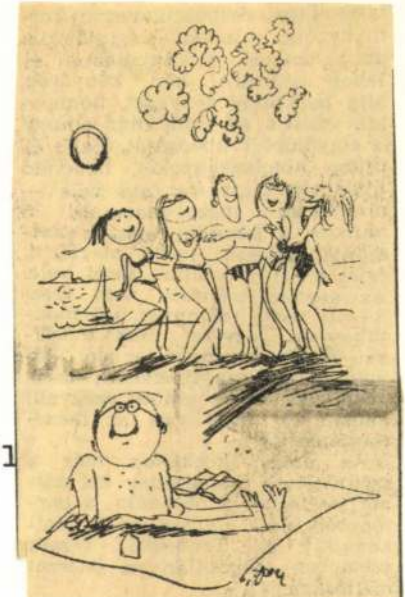

— Úgy látszik, ezek a nők nem tudják, hogy én igazgató vagyok, ő meg csak egy beosztott...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/153/1

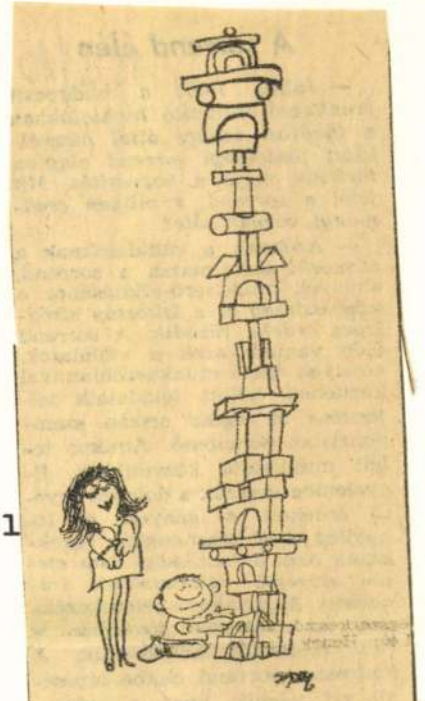

— Vajon mikor jönnek rá az illetékesek, hogy milyen tehetséges ez a gyerek?
(Sajdik Ferenc karikatúrája)

égető munkaerőgondjait.

Péter Ilona

Sajdik Ferenc

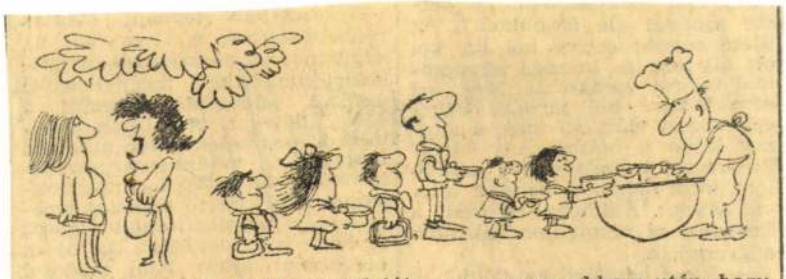

— A férjemnek olyan nosztalgiája van a gyermekkora után, hogy mindig el kell hoznunk az úttörőtáborba . . .

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/151/6

— *De messze van a szeptember, amikor visszaköltözhetünk a szobáinkba...*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magya

— Ezt is szeretem benne, hogy így érdeklődik a világ eseményei iránt ...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/ JJ

— *Azért aggasztó, hogy Pistike csak szappanbuborékokat fúj, ahelyett, hogy a jövőjével törődne...*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/26/11

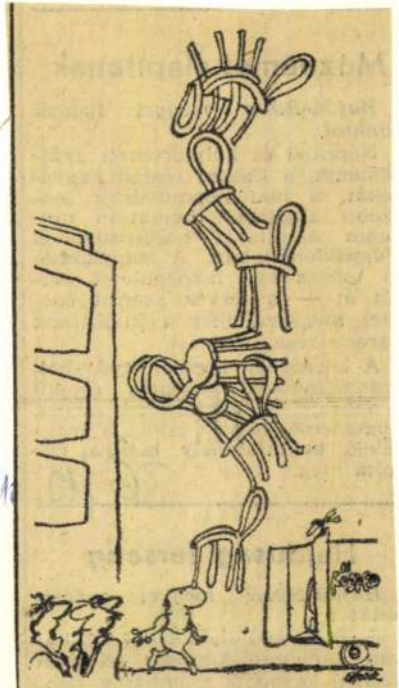

— *Ő visz művészetet ebbe a rideg szakmába...*
(Sajdik Ferenc karikatúrája)

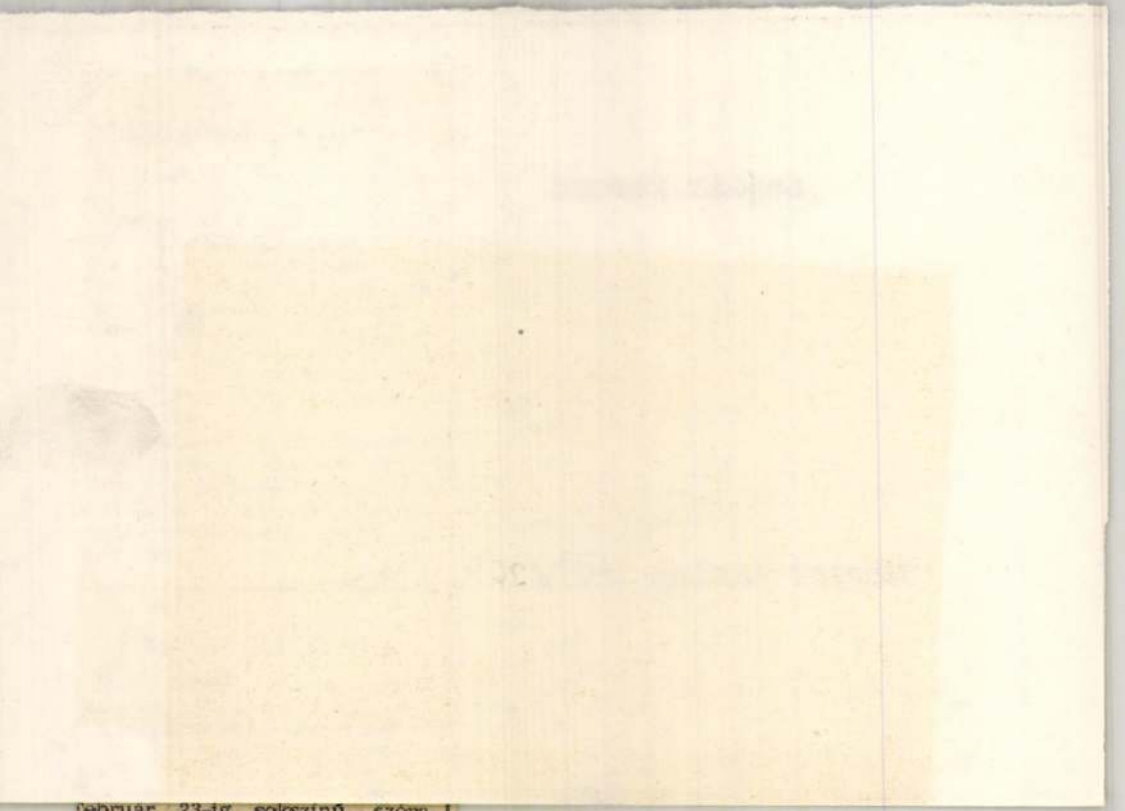

'ebruár 23-ig sokszínű szóra-
:oztató programmal várja a vá-
'os vendégeit; a hagyományos ci-

Sajdik Ferenc

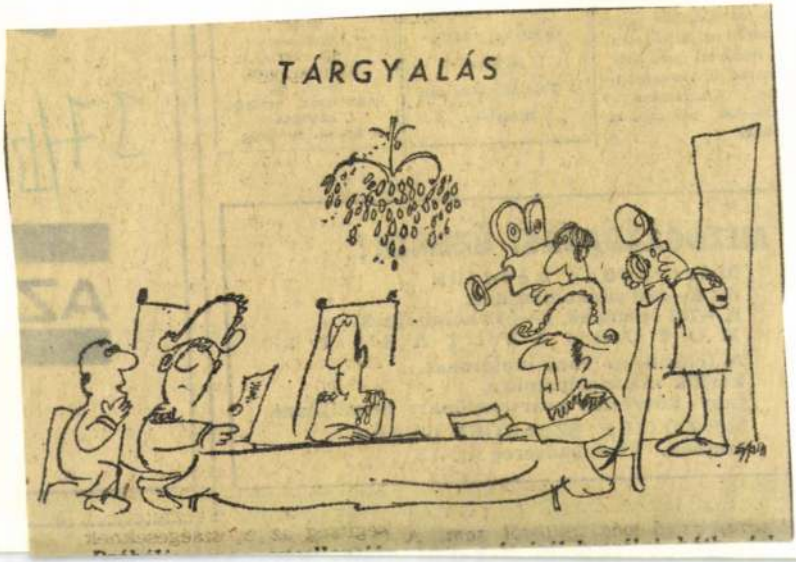

Sajdik Ferenc

VERSENYTÁRGYALÁS

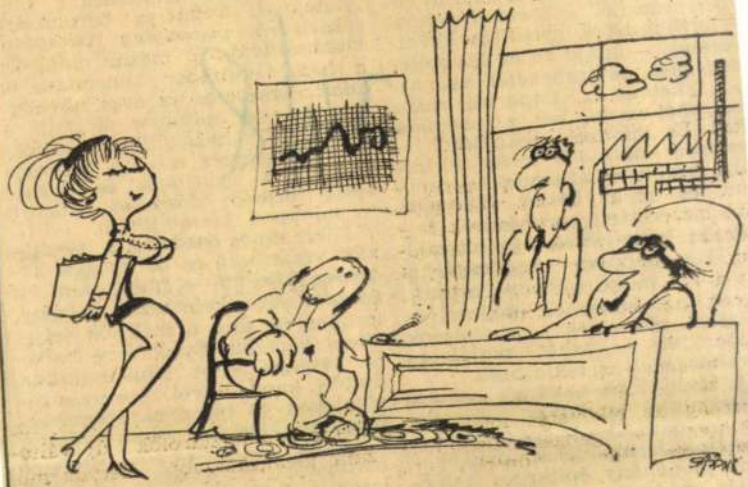

— Ez sportszerűtlenség! Ilyen csinos nőt küldenek ellenünk tárgyalni...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

évesbe fontos beruházások átdását későbbre kellett halasztai. Már hogy kinek mi fontos, zt nehéz pontosan megjelölni.

zésekor, sőt azt megelőzően *azonnal igyekeznek elkölteni pénzüket.* (Ismerve az áremelkedéseket — ez is ésszerű.) Nekik az a fontos, ha a kivitelező elkezdi az

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/ II/6

— *A prémiumot, amit kaptál volna, elittuk az egészségedre!*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

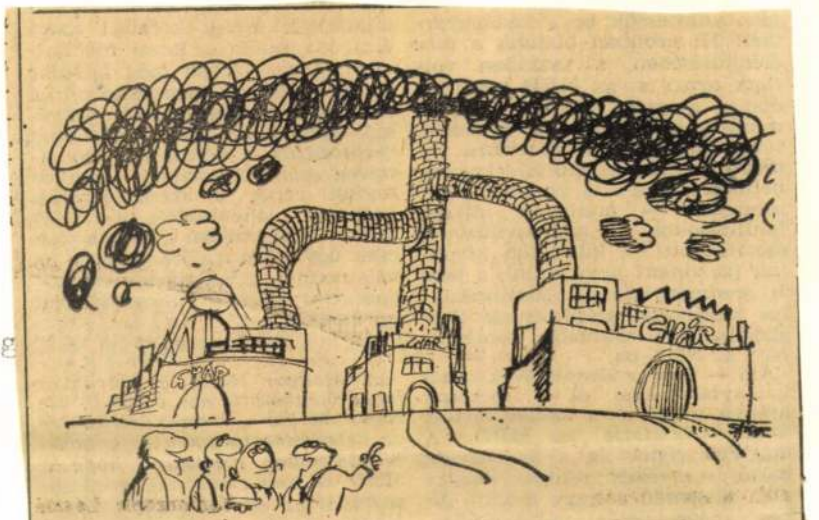

— Így jobban járunk, a három gyár közösen fizeti a pénzbírságot a levegő szennyezéséért.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

csony. Mint látható — az elet

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/4/

— *Annyit nyügösködött a gyerek, végül összecsaptam neki egy űrhajót.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

donképpen az idén kezdődik, hiszen ma még meglehetősen ki-

HORIZONT

Drágul a kávé az NSZK-ban

A Brémában működő Johann Jacobs Co., valamint a HAG AG bejelentette, hogy a pörkölt kávé árát január 17-től átlagosan *8 százalékkal emeli*. Ugyanekkor

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/59/6

— Ide sem jövök többet. Az egyik márványasztalra ráírtam egy verset, és mára lemosták!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

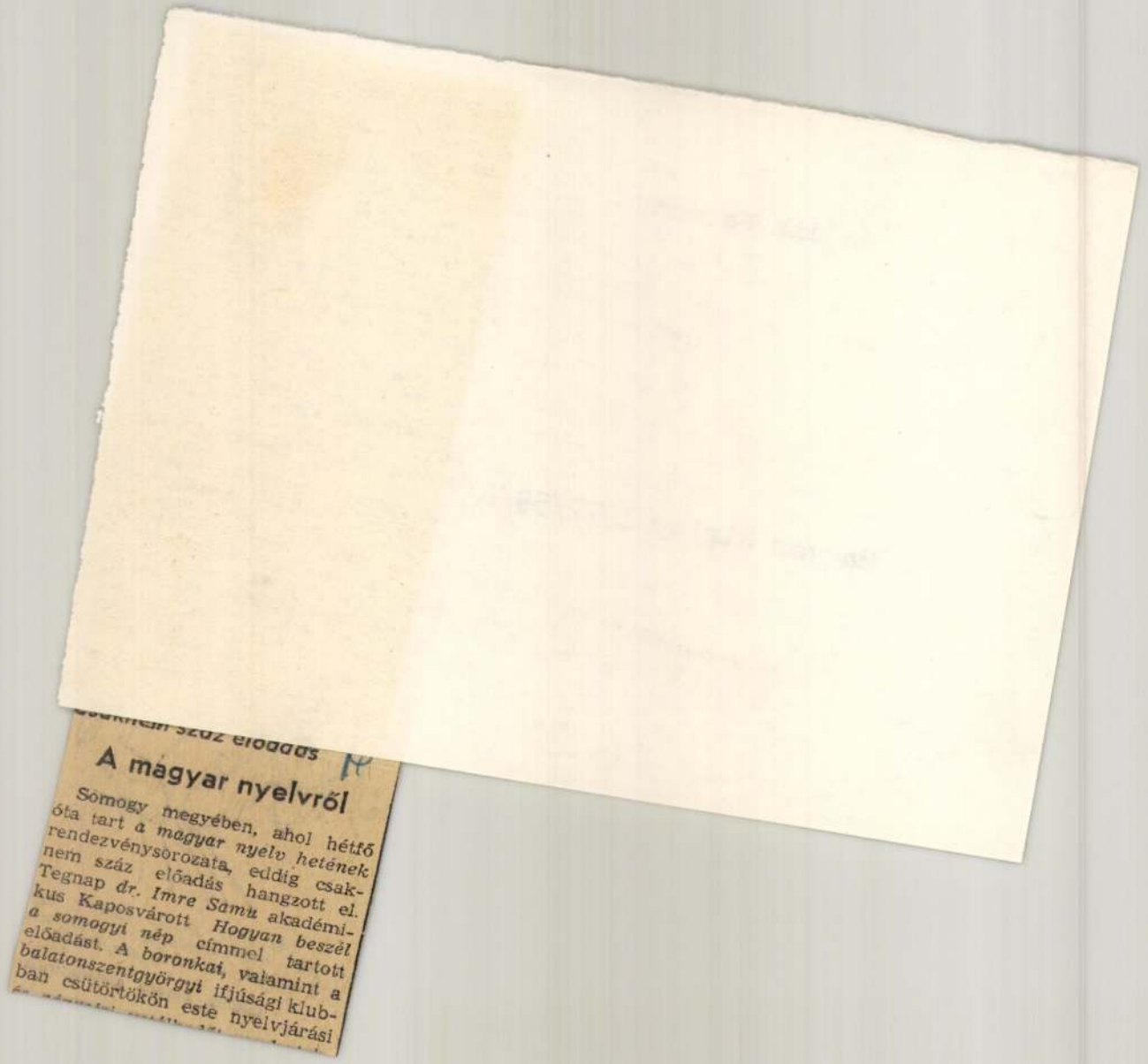

A magyar nyelvről

Somogy megyében, ahol hétfő óta tart a *magyar nyelv hetének* rendezvénysorozata, eddig csaknem száz előadás hangzott el. Tegnap *dr. Imre Samu* akadémikus Kaposvárott *Hogyan beszél a somogyi nép* címmel tartott előadást. A *boronkai*, valamint a *balatonszentgyörgyi* ifjúsági klubban csütörtökön este nyelvjárási

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/246/8

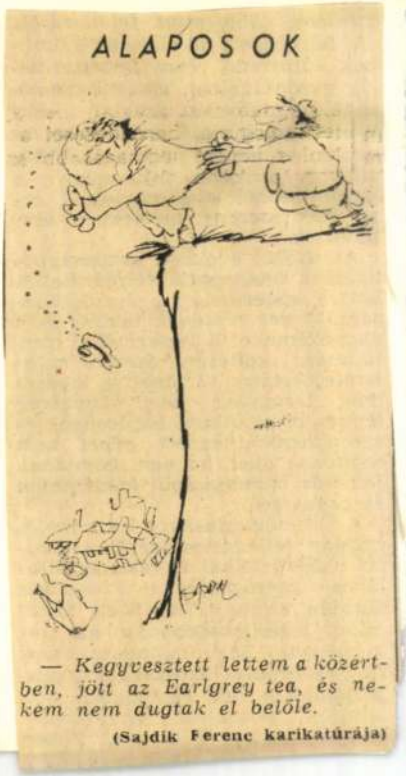

— *Kegyvesztett lettem a közértben, jött az Earlgrey tea, és nekem nem dugtak el belőle.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hir

— Kis ünnepség! Most bontjuk fel huszonötödször a maguk járdáját.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

megyében például 133 személy
intézeti kezelését rendelték el,
addig a kétmilliós Budapestről

Sajdik Ferenc

Magyar Hi

— Ugyan! Mit tud maga a világpiaci árakról?

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

lefelé halad a Dunán. A Gyöngyös

Sajdik Ferenc

Magyar H

— Amióta letolták a kritikusok, át akarja képeztetni magát macskának.

(Sajdik Ferenc karikatúrája

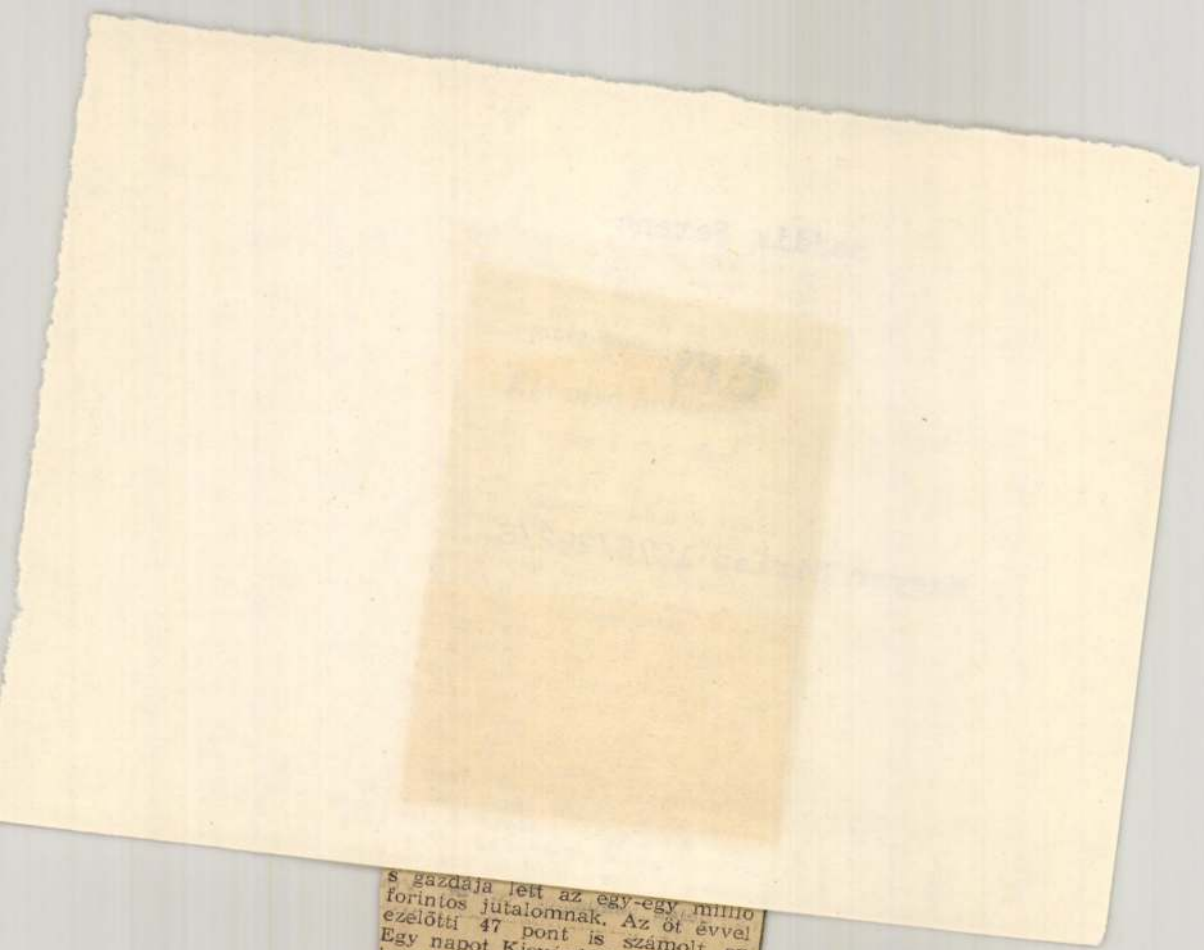

s gazdája lett az egy-egy millió forintos jutalomnak. Az öt évvel ezelőtti 47 pont is számolt az Egy napot Kisvárdáért mozgalom hozadékával. Azóta évente *több milliós társadalmi munka értéke* pül be a lendületesen fejlődő zabolcsi városba.

Juhász Erzsébet

Sajdik Ferenc

Magyar Hi

SZÁMVETÉS 1976-RÓL

Ennyi pirulát adott...
Ennyi kanalas orvosságot ita-
ott meg...
Ennyi receptet írt meg...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

szeresére való növekedését. A je
lenlegi, tizenötödik ötéves terv
időszakban a beruházások össze
ge meghaladja a 621 milliárd ru
belt, azaz körülbelül annyi les
mint az 1918. és 1966. között
pára fordított összeg — írja

Sajdik Ferenc

— *Ne csüggedjen, idővel kap majd nagyobb feladatot is.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája

Sajdik Ferenc

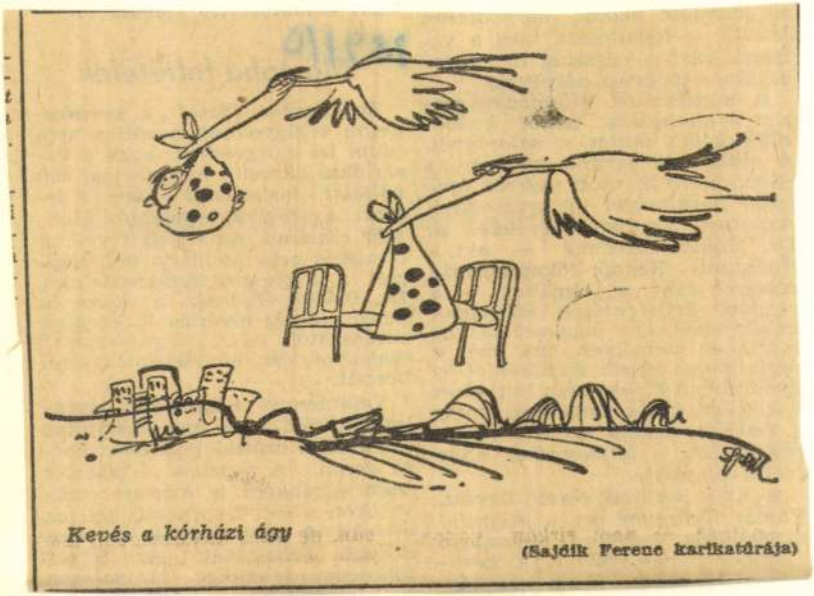

Kevés a kórházi ágy

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

— Mi csak azt várjuk, hogyan alakul a hét vége baleseti statisztikája...

(Sajdik Ferenc karikatúrá

Sajdik Ferenc

Hirlap 1977/249/lo

Sajdik Ferenc

— *Miért nem mennek át másik kerületbe? Rontsák annak a hírnevét.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

p 1977/248/8

Sajdik Ferenc

/247/8

— Soha nem hiszi el a főnök, hogy rosszak a munkakörülményeink, ha ilyen elégedett arcot vágsz.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

— A komplett berendezések kivitele *jó üzlet*. Biztató jelene és nagy jövője van. Két évvel ezelőtt például csupán 4,3 millió dollárnyi volt értékesítésünk a tőkés országok piacain, tavaly viszont már csaknem 15 millió, az idén pedig 16,5 millió dolláros bevételre számíthatunk. Teljes forgalmunknak ez több, mint fele. Hozzá kell tenni, hogy ennek

Sajdik Ferenc

— *Ugye mennyivel megnyugtatóbb, ha én olvasom fel a híreket és nem a tévé?*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar Nemzet 1956/10

forint értékű árut értékesítenek.

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/224/6

— Ezzel percek alatt ki tud jönni a legnagyobb csúcsforgalomból.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

2916

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/

— Már vége a balatoni szezonnak? De hisz az újságok azt írták, hogy meghosszabbítják.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Százezer nómi-

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1977/222/6

— *Van egy kis telkünk vidéken. Onnan hozzuk a friss levegőt.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

vezetők között. A központilag
szabályozott tól—ig-kategóriában
a letöltött szolgálati idő s a fel-

— Halló, pályaválasztási tanácsadó? Ki keres jobban: az orvos vagy az atomtudós?

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

anyagimport ellentételezésében

K. N.

Sajdik Ferenc

Magyar

1971/10

— Nem lehetne becserélni hármas ikrekre? Azok után járna már lakás.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

és valóban szeletelt is a tíz dekát. Nem mondom, tíz deka több, mint öt, de hol van mondjuk a fél kilótól? Egy félkilónyi szalámi sokkal alkalmasabb a

Sajdik Ferenc

— Úgy látszik, ezek is küzdenek az alkoholizmus ellen. Enynyire még sohasem vizezték a bort.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

magyar

/1986

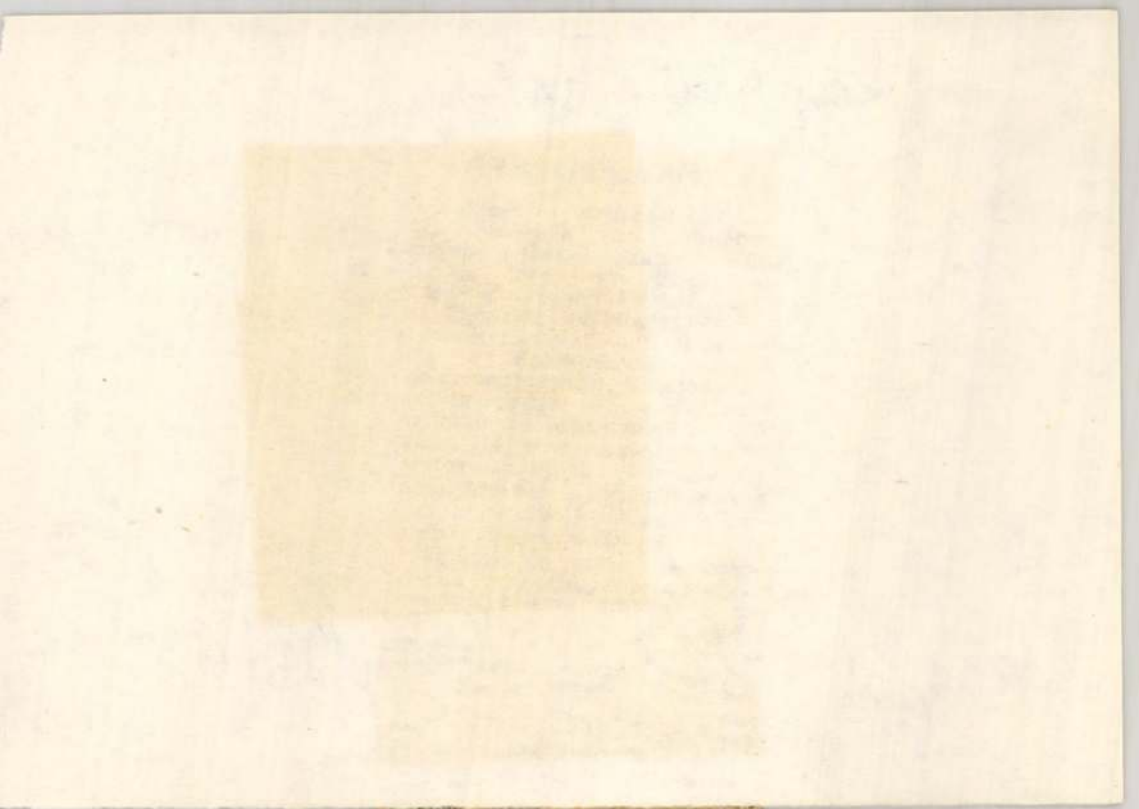

...leben jutott a szigetre. *Nikolov Tamás*, a 64 esztendeje ellenére nyugdíjra még nem gondoló. őseinek szakmájához hű téesztag ugyan miként emlékezik a kezdetre?

Sajdik Ferenc

Magyar Hírlap

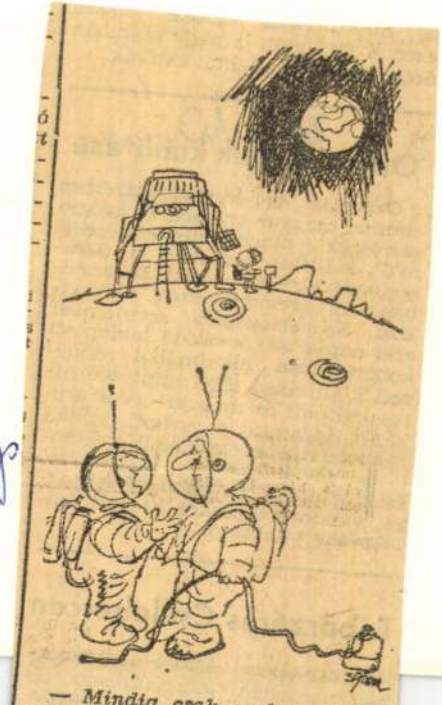

— Mindig csak ezek a Holdra utazások, a Balatonra meg képtelen vagyok beutalót szerezni.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

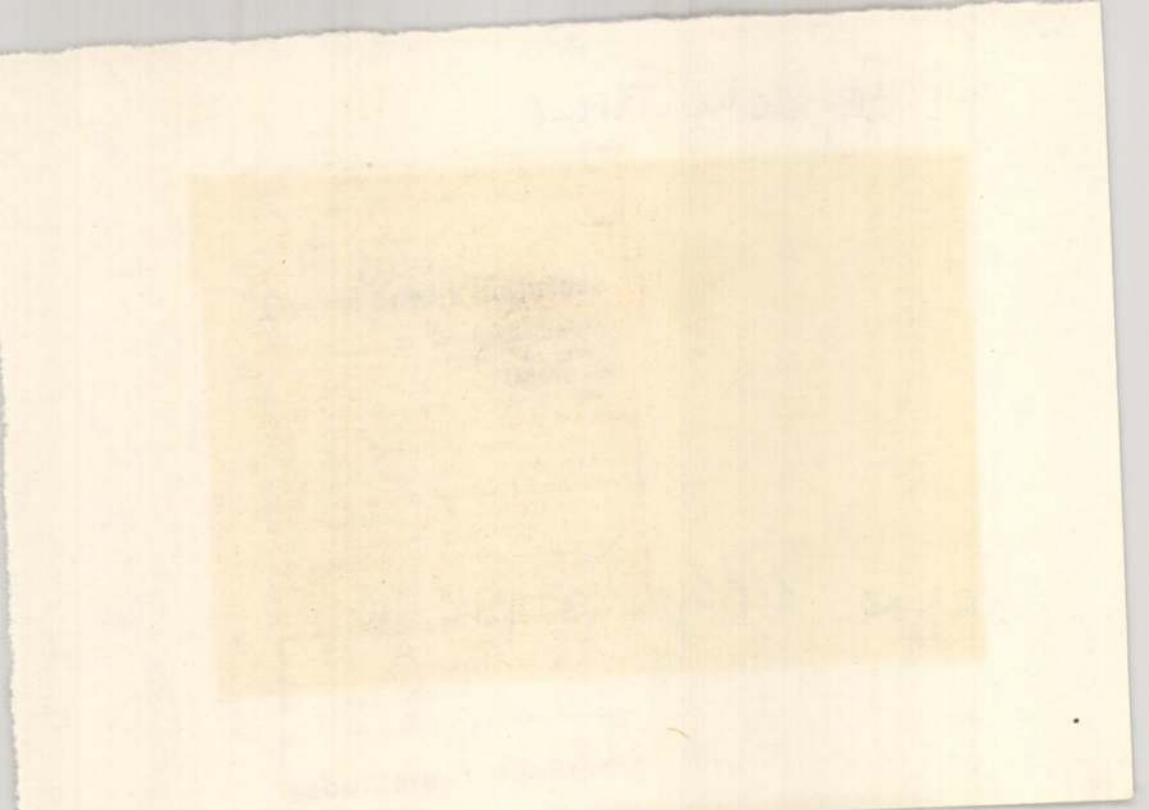

ban pénteken ünnepélyesen levonták a zászlót, és ezzel jelképesen véget ért az idei úttörőnyár. Az esti záróünnepségen Nemes Péter, az úttörőszövetség titkára

Sajdik Ferenc

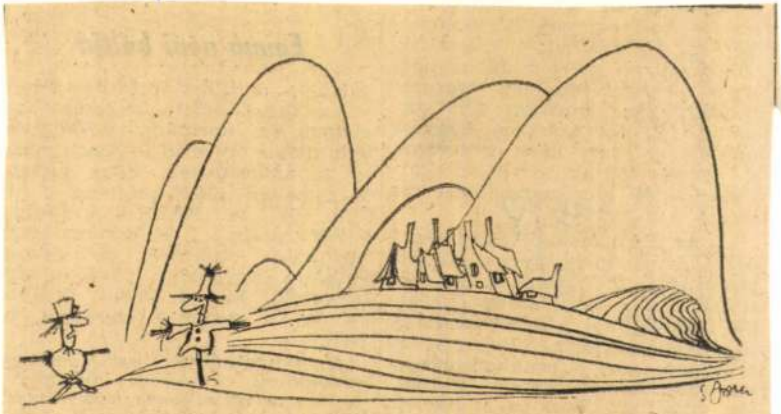

— Megyek Pestre karriert csinálni, a verebek ellen!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik

Magyar Hirlap 1977/82

Szoktatom a gyereket, hogy húsvét hétfőjén ne érje váratlanul, ha alkohollal kínálják...!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik

Magyar Hirlap 1977/83/1

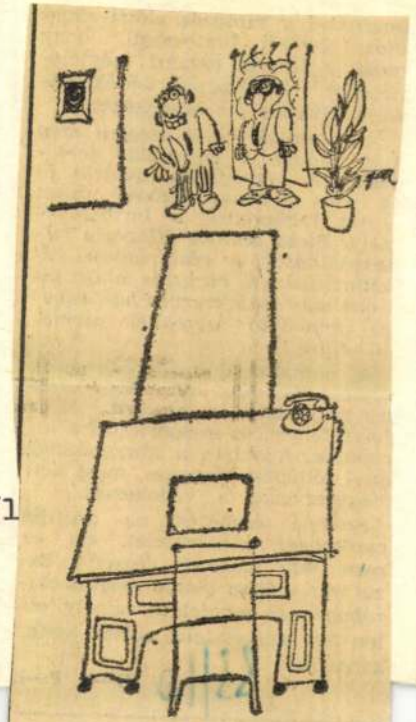

— Minden szabad szombaton bejövök ide, és beolvasok a főnök íróasztalának!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Kérem szépen, nem tudom, milyen nagy az igény, mennyien tolongtak a jegyekért annak a klub-

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 19

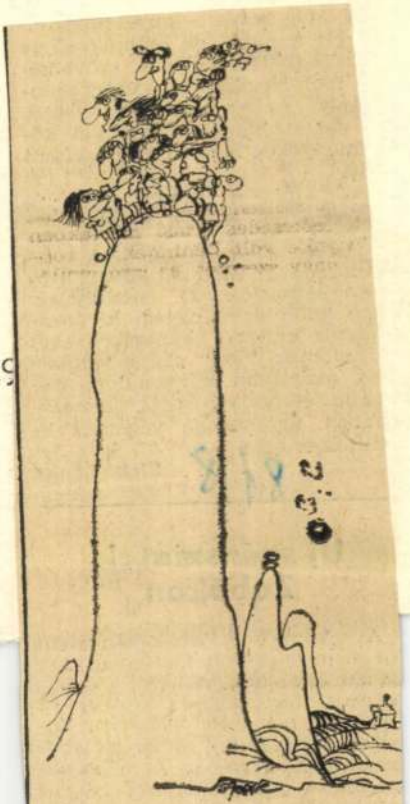

Úgy látszik, mindenki ugyanazt az útikönyvet vette meg...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

A komlói Zobák-bányaban újabb mélységeket hódítanak meg az aknamélyítők. A hazai szénbányászat történetében *először itt haladták túl a 800 méteren.* Zobákon jelenleg 623 méter mélyből bányásszák a szenet. A meghosszabbított akna oldaláról két új szintet tárnak fel, ami a fiatal zobáki üzem jövőjét biztosítja, mintegy 15—20 évi termeléshez elegendő szénhez nyitnak utat.

Sajdik Ferenc

Magyar

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

alkotott új törvény a közérdekű
javaslatokról, bejelentésekről és
panaszokról. Megnyugtató volt

Scéydik Ferenc

„A karikaturista szobra"

Hermács Gabriella: A jövő század állatai

Művészet, 1976. február - 29 oldal.

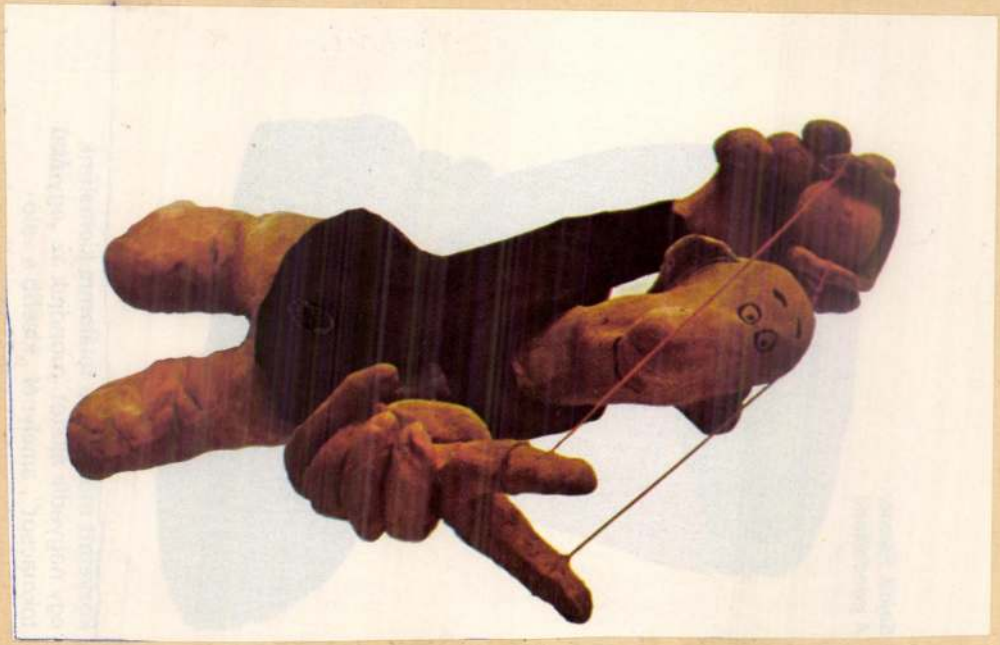

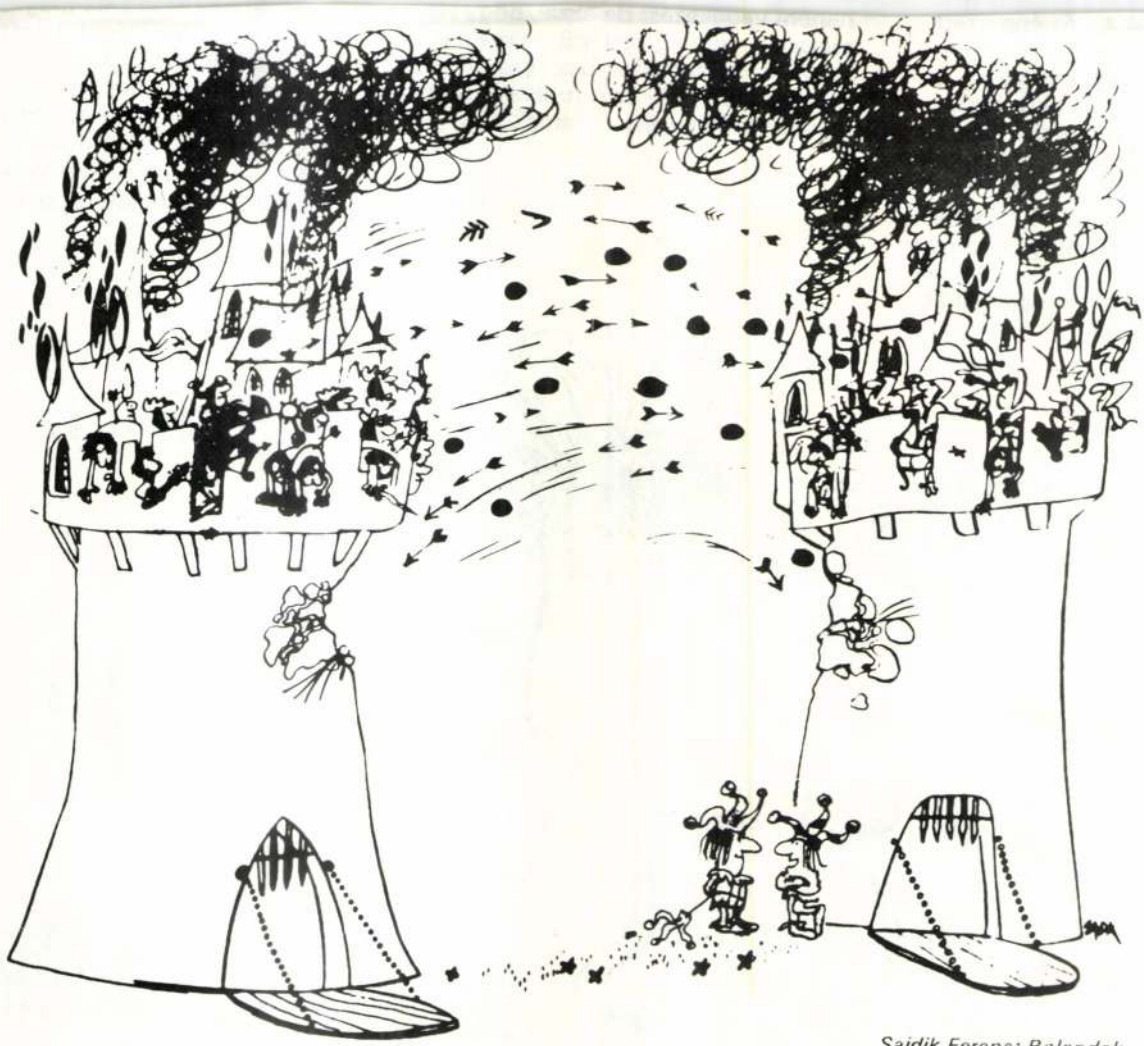

Sajdik Ferenc: Bolondok

Saydik Ferenc

„Bolondok"

Kernács Gabriella: Az írói munkaasztal.
Művészet, 1976. febr. — 29 oldal

szeusz házatérése, Szokolay: Samson, Verdi: *Don Carlos, A lombardok, Wagner: A Rajna kincse, Az istenek alkonya* stb. Az Operaház és az Erkel Színház egyes darabjai közül némelyik évek óta műsoron van Forray Gábor korábbi díszletével. Az Erkel-díjas és érdemes művész díszlettervező nevét, alkotásait tehát nem kerülheti meg, aki meg akarja írni az elmúlt tíz év magyar opera-díszlettervezésének történetét.

Az operaházi műteremben beszélgetünk, ahol a művész többnyire tartózkodik. 1975 októberében ünnepelte operaházi tagságának negyedszázados jubileumát. Mozgékony, az elképzelések lázas izgalmától fűtött lélek, mindjárt karon fog és a készülő *Élektra* hungarocell-modellje elé állít, ide-oda mozgatja a sejtrendszerre emlékeztető, a görög poliszok összezártságát példázó elemeket. A megoldás tömbszerűsége és rendkívüli mobilitása megragadó. Közben a darab rendezője, Békés András jelenik meg, hevesen egyeztetik a rendezői és szcenikusi elképze-

költséges pózaival. A közönség e
egy-egy közismert és már klassz
ne a díszletek kuriozitása tegyen
Természetesen a díszlet legyen
ne a zene rovására eredetieskedje
hatta, miként alakítjuk ki a rende
a „végleges" színpadképet. N
hogy a technikai trükkökkel túlzs
előadás jót tesz a műfajnak. Va
junk a vendégénekesekre, akik
bával illeszkednek bele az előadá
Nem árt, ha például az *Aidá*nál
miről van szó, s nem kell elő
bravúrokkal küszködniük. A kö
nye szintén az áttekinthetőség.
érződik, hogy az operai díszlete
nyosabbak, de ez nem jelenti a
koznánk új megoldásokra. Ez a
a hagyományos. Nem klassziku
vészettörténeti emlékekre utal,
kezhetnénk ezekből az elemek
mai kor világa és a mítosz eg
közti összefüggés késztet az

Forray Gábor: Hegedűs a háztetőn,
Forray Gábor: Hovanscsina, 1972

Sajdik Ferenc

„A jövő náriad állatai" – ból

Kemiás Gabriella: A jövő náriad állatai

Művészet, 1976. febr. – 29. oldal.

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/265/I

Így gyűjti a munkatársai ötleteit saját célra.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc -

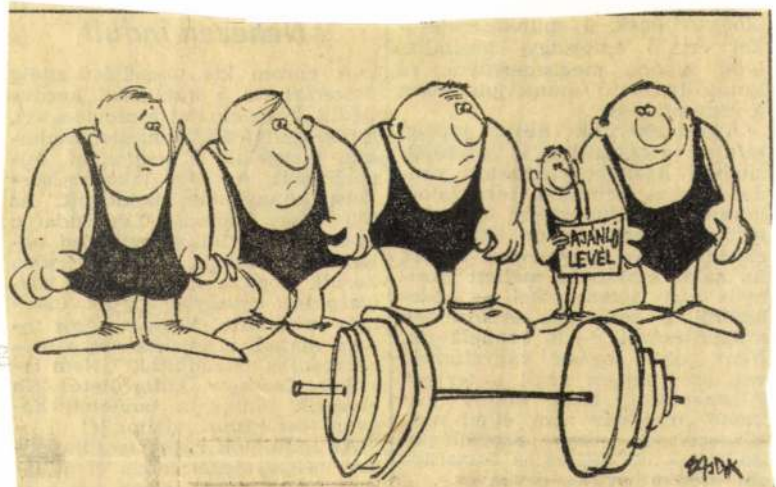

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JÚN 13

Esti Hirlap

Sajdik Ferenc, karikaturista

1021

● CARTOON '75. Nemzetközi karikatúra-kiállítás nyílik június 20-án Nyugat-Berlinben. A kiállításra érkezett munkákat nemzetközi zsüri bírálta el, és az első díjat Sajdik Ferencnek, a Ludas Matyi karikaturistájának ítélte.

az id
Bp. H
Hat
befej
amik
négy
rek
tőt b
ban
mer
labd
baddobást ítélt — a
ros javára. A Honvéd óvott.

Sajdik Ferenc

Magyar Hirla

— Már csak másfél évet kell várni a Pistikére!
(Sajdik Ferenc karikatúrája)

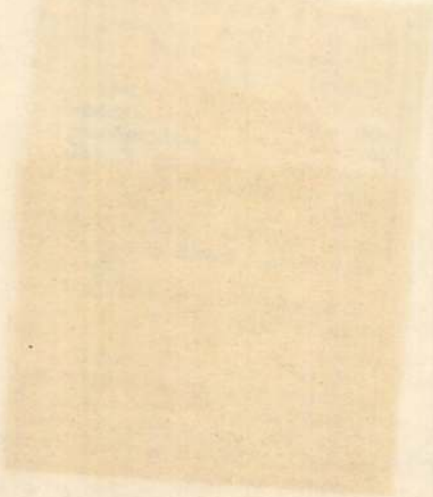

gedve:

— Itt nálunk, a [illegible] kori, hogy a fiatalok között eleinte — különösen az első 4—5 évben — valamiféle egyenlősdit próbálnak kialakítani. Rossz szokás. A szakmában szerzett tapasztalat természetesen nagyon fontos, de a tudás, a használhatóság mégsem elsősorban az élet-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 JAN 12
KÖZNEVELÉS

KIÁLLÍTÁSOK

Karikatúrakiállítás

A mai magyar karikaturisták seregszemléjén kevés az ismeretlen név, annál több a kitűnő munka. Több mint nyolcszáz beküldött pályamű közül válogatta ki a bírálóbizottság a bemutatásra került háromszázat, s a hagyományos stílustól az elvontig a karikatúra műfajának szinte valamennyi irányát megtalálják az érdeklődők — gyerekek és felnőttek egyaránt. A kiállítás feltétlenül bizonyítja, hogy a karikatúra műfaja semmivel sem alacsonyabbrendű a grafika bármely más ágánál, hogy művészeink nem maradnak el a világszínvonaltól.

Sajdik Ferenc monumentális, nyolc méter hosszú karikatúra körképe, vagy *Kaján Tibor* ötletes Ló-tablója, *Várnai György* Lédája — és sorolhatnám a kitűnőbbnél kitűnőbb megoldású és mondandójú munkákat — méltán érdemelték ki a közönség érdeklődését. A kiállítás újszerűségére jellemző a sok kísérő-ötlet. A felnőttek és gyerekek örömére a rendezők az amatőrökről sem feledkeztek meg, s bárki versenyre kelhet a művészekkel a kiállítási terem szabadon hagyott falán. A kitűnő, s kiállítási katalógus helyett megjelentetett „Csúzli" című lap, és a postai különbélyegzés is nagy érdeklődésre tarthat számot. (A kiállítás nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig.)

Szántó Gábor

kodott, még több okunk van arra, hogy a bemutató tényét örömmel üdvözöljük.

MOLNÁR GÁBOR ÉS TÁRSAI. Kezdetben volt a regény, az Egyszál magam, amelyet — hisszük — a Köznevelés olvasóinak nagyrésze ismer. És ekkor egy fiatal író-dramaturg, Osztovits Levente arra kérte az uszódi tanítónőt, hogy fogalmazza át regényét a színpad nyelvére is.

Különös okunk van arra is, hogy megkülönböztetett figyelemmel kövessük végig a dráma eseményeit. Az Egyszál magam — ezt a címet kapta a darab is — falusi iskolába vezet. Nem a tanítási órákra, hanem az igazgató házába. Molnár Gábor igazgató sem mer. Az igazgató a mások bátortalanságától nyomban erőre kap, és helyettesét vádolja: ő írta a levelet. Az első részre úgy csukódik rá a függöny, hogy Vidner Jóskára, a szakérettségisből lett igazgatóhelyettesre terelődik a gyanú.

Remek fordulattal indul a dráma második része. Az igazgatónak azok az apró, ostoba nőügyei elevenednek meg, amelyekről a levél is szól. És rövidesen felbomlik a tantestület cinkosan gyáva egysége is. Hírnökök jelentése szerint a megsértett, bevádolt Vidner Jóska bocsánatért esedezve indult el az igazgatóhoz, de a csalóka ábránd hamarosan szertefoszlik. Az igazgatóhelyettes és néhány társa — pályakezdők és

[illegible] ezt a bátorító szót.

Gábor István

Helyreigazítás. Az 1967/23. számunkban megjelent könyvismertetésben tévesen közöltük Robert A. Carman Programozott vektoralgebra c. könyvének kiadóját. A kitűnő könyvet nem a Gondolat, hanem a Tankönyvkiadó adta ki.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG
1968 JÚN 2

Sajdik Ferenc
1021

„A nevetés diadaléneke"

Karikatúra-kiállítás a Műcsarnokban

Utóljára *tizenkét évvel ezelőtt* rendeztek közös reprezentatív kiállítást a magyar karikaturisták. Mostani, *ötödik tárlatuk* érdekessége, hogy a bemutatott anyag gazdagsága és sokfélesége amellett *bizonyít*, hogy a következő kiállításig nem szabadna ennyi időnek eltelnie. Erre szavaz a közönség is. Sokezer érdeklődő kereste fel már az első napokban Budapesten a Műcsarnokot, ahol elhelyezték az anyagot: *negyvenegy karikaturista több mint 300 rajzát.* Újság is megjelent a kivételes alkalomra, a magyar karikaturisták revüje: a *Csúzli*, hogy némi ízelítőt adjon magából a kiállításból.

Voltaképpen mi a karikatúra, amelynek mostani magyar tárlatát oly sokan felkeresik?

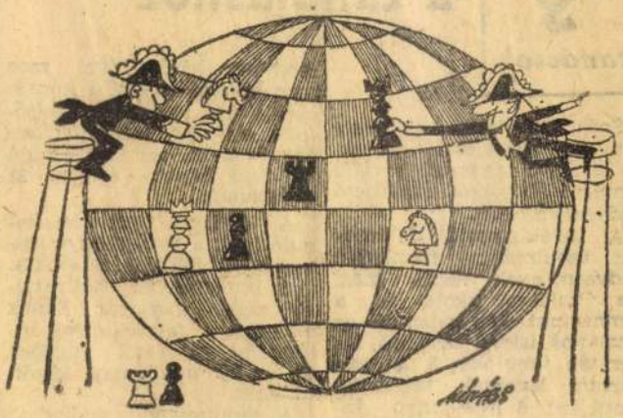

Mészáros A. rajza

— Nagy játszma

Maga a szó olasz származék, s eredetije azt jelenti: túlzás. Hagyományos értelemben a karikatúra ennek meg is felel. Jellegzetes emberi vonások túlzó kiemelése, torzítása, humoros vagy szatirikus célú ábrázolása. Ismertek a karikatúra ókori és középkori példái is, mai — vagy a miénkhez közelálló — értelemben azonban a XVIII. századtól művelik rendszeresebben és nagy hatékonysággal. Kiváló mesterei: az angol *Hogarth*, a spanyol *Goya*, a francia *Daumier*, a német *Grosz* és sokan mások. Ezekből a nevekből, s a még idézhető művészek munkásságából kiolvasható egy igen fontos tanulság: a karikatúra jelesei mindig a *haladás és igazság* ügyét szolgálták.

A karikatúra magyar mesterei ugyancsak a jó ügy harcosai. Hagyományaik tekintélyesek. Az első magyar élclap, a *Charivari*, a múlt század negyvenes éveiben jelent meg, vezető rajzolója *Szerelmei* Miklós volt. Őt követte, már a kiegyezés idején *Jankó* János, *Munkácsy* barátja, aki hetvenezer rajzával alighanem rekorder. S akire már a mai olvasók egy része is emlékezhet: *Bíró* Mihály, *Pólya* Tibor, *Vértes* Marcell, *Kelen* Imre, *Major* Henrik, *Dezső* Alajos, s a két világháború közötti politikai karikatúra legmeredekebb képviselője, *Gáspár* Antal. Korántsem teljes a sor, sok nevet és példát idézhetnénk annak bizonyítására, hogy az immár százhúsz esztendős magyar karikatúra múltja gazdag és sokszínű. A folytatás, amely 1945 után indult, különösen pedig *az elmúlt tíz esztendőben bontakozott ki*, átvette és meghaladta ezt a szép hagyományt. Az V. magyar karikatúra kiállításon látható rajzok többsége, *Kaján* Tibor, *Vasvári* Anna, *Szűr-Szabó* József, *Réber* László, *Várnai* György, *Hegedűs* István, *Mészáros* András, *Sajdik* Ferenc, *Balázs-Piri* Sándor, *Pusztai* Pál, *Dalmáth* Ferenc és még néhány társuk munkássága új változata a régi műfajnak.

„Annál jobb, minél gonoszabb" — mondotta *Móra* Ferenc a karikatúráról. Csakhogy ez a jellemzés általános; semmit nem mond arról, hogyan lehet és kell a karikatúrának „gonoszkodnia". Közelebb visz a karikatúra leginkább mai értelmezéséhez *Kárpáti* Aurél. Szerinte a gúnyrajz realitása *„akárhányszor irreailtásba megy át, s hogy hol áll meg: mindig csak a művésztől függ... A határvonal felállítása ezen a téren meglehetősen nehéz"*. S éppen e határvonal körül helyezhetők el legjobb karikaturistáink. Ami rajzaikban — a realitás átfogóbb-szélesebb felfogása és alakítása mellett még közös: *erőteljes és eredeti gondolatiságuk*. Világjelenségekre és hazaiakra, történelmi eseményekre és a magánélet apró, napi mozzanataira egyaránt az eszükkel reagálnak. Háttérbe szorul emiatt az érzelem, a szelíd mosoly, a megkönnyeztető nevetés? Csupáncsak tért veszít.

Ami a tematikát illeti, a kiállításon látható rajzok zöme a felelőtlenség, a haszonlesés, a pöffeszkedő tehetetlenség és még sok egyéb haszontalanság fölött *ítélkezik*. S úgy teszik ezt, hogy a vádbeszéd rajzjeleit a legtöbb esetben magunknak kell összeraknunk, kiegészítenünk, végigondolnunk. Ez komoly játék, s szép is, amire a művész, s vele azonosulást keresve a néző is, vállalkozhat. Ez a játékos-komoly keresés adja meg a felismerés örömét, a hirtelen nyilvánvalóvá lett igazság, az összefüggések és bonyodalmak közötti eligazodás élményét, amiből — Marcel *Pagnol* szavával — *„a nevetés diadaléneke"* születik.

DERSI TAMÁS

Jogi § tanácsok

Kedvezmények a tanuláshoz

Soós Gabriella olvasónk azt kéri, ismertessük az esti és levelező tagozaton tovább tanuló dolgozókat megillető kedvezményeket.

A továbbtanuló dolgozókat tanulmányi munkaidő kedvezmények illetik meg. Az általános iskola és a gimnázium esti, valamint az általános iskola levelező tagozatán tanulókat 3, a gimnázium levelező tagozatán tanulókat 6 munkanap tanulmányi szabadság illeti meg minden tanévben.

Az esti tagozaton tanulókat tanulmányi szabadság ezen felül a felsőfokú oktatási intézmény hallgatóit munkaidő kedvezmény illeti meg, amennyiben szakképzettséget biztosító oktatási intézményben tanulnak. A tanulmányi szabadság mértéke tanévenként: szakközépiskolában és középfokú technikumban 6 munkanap; felsőfokú oktatási intézményben három évet meg nem haladó tanidejű képzés esetén 15 munknap; felsőfokú oktatási intézményben négyéves és ezt meghaladó tanidejű képzés esetén 21 munkanap.

A levelező tagozaton tanulóknak a tanulmányi szabadságon felül a felsőoktatási intézmények hallgatóinál szabad nap jár. Ennek mértéke a felsőoktatási intézmény jellegétől függően 15 és 30 munkanap között változik.

A tanulmányi szabadság mértéke tanévenként: szakközépiskolákban és középfokú technikumokban 15 munkanap; felsőfokú oktatási intézményben három évet meg nem haladó tanidejű képzés esetén 21 munkanap; felsőfokú oktatási intézményben négyéves és ezt meghaladó tanidejű képzés esetén 27 munkanap.

A tanulmányi szabadság tartamára a dolgozót átlagkeresete illeti meg.

Mennyi a gyermektartásdíj?

Kovács Gézáné olvasónk arról kért tájékoztatást, hogy a gyermektartás összegét mikor állapítja meg a bíróság és általában milyen összeget ítélnek meg gyermektartás díjként.

A gyermektartás összegének bírói megállapítására általában csak akkor kerül sor, ha az érdekeltek között nem jön létre megegyezés. A bíróság a gyermektartás összegét az apa, illetőleg a tartásra kötelezett más személy kereseti (jövedelmi, vagyoni) viszonyai alapján állapítja meg. A rendelet kimondja, hogy tartásdíjként legalább olyan összeget kell megállapítani, amely eléri a kötelezett átlagos keresetének (jövedelmének) 20 százalékát. Ez gyakorlatilag körülbelül azt jelenti, hogy két gyermek után a kötelezett keresetének 40 százalékát kell megítélni.

Van azonban egy korlátozó rendelkezés is, amely szerint az érvényesíthető összes tartási igények a kötelezett keresetének (jövedelmének) 50 százalékát nem haladhatják meg.

a Vasas

A Vasas labdarúgó csapata a csehszlovák és az NDK válogatottjával együtt megérkezett Santiágóba, a szombaton kezdődő Octogonái tornára. Az európai labdarúgókat a három rendező chilei klub, a Colo-colo, az Universidad Chille és az Universidad Catolica vezetői ünnepélyesen fogadták.

Ferencváros—Atletico Bilbao

A vásárvárosok labdarúgó kupa bizottság csütörtökön délután Zürichben ismét összeült és elkészítette a következő forduló sorsolását. A Ferencváros ismét nagy ellenfelet kapott, a spanyol Atletico Bilbao ellen kell megküzdenie. Az első mérkőzést Budapesten játszák, a visszavágót Bilbaoban bonyolítják le.

A Ferencváros előtt az Atletico Bilbao nem ismeretlen. 1965-ben három mérkőzést is játszottak a zöldfehérek, a híres 24-szeres spanyol bajnokcsapattal. 1965 április 7-én a Népstadionban a Ferencváros Juhász gólja[illegible]

Sajdik Ferenc

Magya

— *Uram, atyám, elfelejtettem, milyen alkalomra készül ez a monumentális szobor!*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

ártalmak révén veszélyeztetette

Főnökre ajtót talán még soha nem vágtak úgy rá, mint ahogyan azt Horváth Menyhért tette, amikor az irodában közölték vele, hogy a munkacsoportjából

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/19

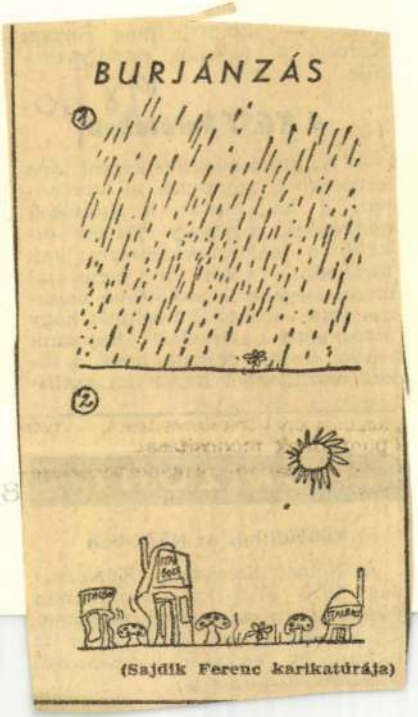

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

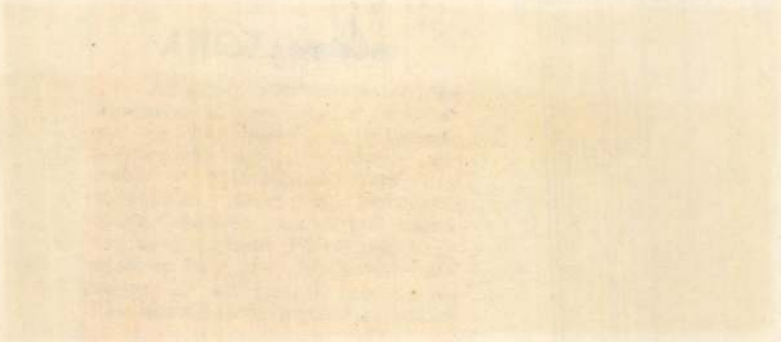

30 820 tonna marhahúst importált. Ez *40 százalékkal több*, mint az elmúlt év hasonló időszakában vásárolt mennyiség.

Sajdik Ferenc

— *Ne avatkozzunk bele, hátha csak filmfelvétel!...*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

megszüntettük a toborzás eddig

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/26

— Engem a munka juttatott ide... Egy szeszgyárban voltam meós.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

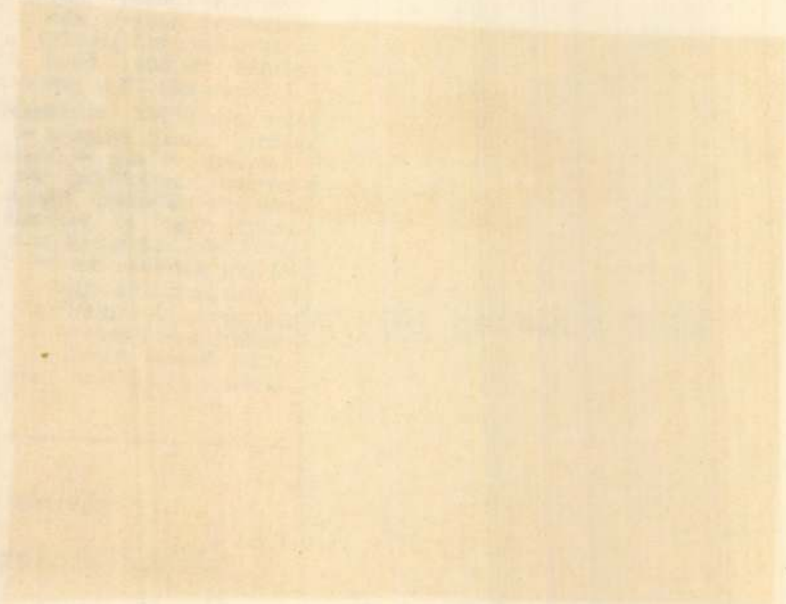

Sajdik Ferenc

— A kiváló állványozásért... A kitűnő téglahordásért.
(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Fajdik Ferenc karikaturista

— Már megint a főnököddel vitáztál és nem volt igazad?

FELEDÉKENYSÉG

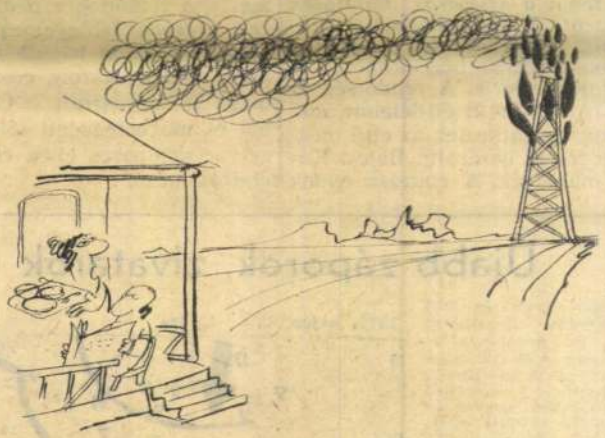

— Már megint égve felejtetted az olajkutat?

— Tudja, a férjem fakitermelő vállalatnál dolgozik, de elnyomják szegényt, ott csak a főkönyvet kezelheti.

4.

jún. 1.

Újabb záporok, zivatarok

Európa északi és déli ele között szokatlanul agy a hőmérséklet-különbség. A Bordeaux—München—Brno—Kasa—Moszkva vonaltól szakra hideg, sarkvidéki eredetű levegő található; az ezáltal elfoglalt területen a nappali hőmérséklet 4—8, helyenként 10 fokkal is az évszaknak megfelelő sokévi átlag alatt van. Az említett vonaltól dél-re jóval enyhébb az időjárás: a hőmérséklet napközben az évszaknak megfelelő átlag körül, vagy — főleg Európa délkeleti, keleti részén — 3—6 fokkal az átlag felett alakul. Az említett vonal két oldalán haladó, mintegy 500 kilométer széles területsávon általában erősen felhős az idő, és ebből a felhőkből többfelől jelentenek esőt, zivatart. Máshol kevesebb a felhő, szárazabb az időjárás.

Hazánkban szombaton változóan felhős idő volt. Délutánig csak Sopronból jelentettek kisebb záporesőt. A szél sebessége még az időnkénti erősödések alkalmával sem haladta meg az óránkénti 35 kilométert. A hőmérséklet 14 órakor 20—24 fok közt alakult.

Ma számolnunk kell azzal, hogy az Európa északi felén található hideg levegő bejut, vagy legalábbis beszivárog a Kárpát-medencébe.

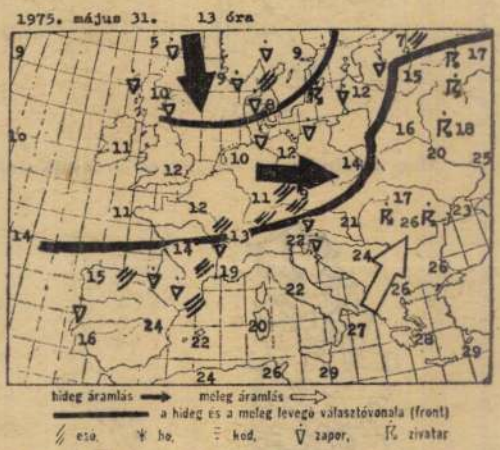

Várható időjárás ma estig:

Időnként megnövekvő felhőzet, több helyen átfutó esővel, a délutáni óráktól zivatarral. Általában mérsékelt, helyenként átmenetileg megélénkülő, változó irányú szél. A várható legmagasabb hőmérséklet az ország északnyugati részén 17—20, délkeleten 21—24 fok között.

A Balaton vizének hőmérséklete szombat délben Siófoknál 20 fok volt.

A Duna vízállása szombaton Budapestnél 414 centiméter volt; mára 410 centiméter várható.

Sajdik Ferenc, karikaturista

● CARTOON '75. Nemzetközi karikatúra-kiállítás nyílik június 20-án Nyugat-Berlinben. A kiállításra érkezett munkákat nemzetközi zsüri bírálta el, és az első díjat Sajdik Ferencnek, a Ludas Matyi karikaturistájának ítélte.

—:o Cartoon '75

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jún. 13.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
1975 MÁR. 1
Magyar Hirlap
Sajdik Ferenc

1021

Sajdik Ferenc rajza Bálint Ágnes Hajónapló című regényéhez (Móra)

alapján könnyen beláthatjuk. Különösen szembetűnő ezekből az adatokból, hogy az Egyesült Államok, amely még ma is a föld legnagyobb olajtermelő állama, a hatalmas termelés mellett milyen kis készlettartalékkal rendelkezik.

Az *Egyesült Államok* 1974-ben ugyan közel 4 százalékkal kevesebb kőolajat termelt már, mint az előző évben, azonban a mintegy 495 millió tonnás termeléssel még mindig megelőzi a világ többi államát. Ez a mennyiség a világtermelés 1/6-a, ugyanakkor az USA *készlete* . világviszonylatban

kőolajmező
egymilliárd
várakozáss
kőolajmező
san halad
évben má
tonna olaj
a térségnel
akkor a múlt évi termelés alig haladta meg a másfél millió tonnát.

Bár a jövő kőolajellátása szempontjából még a kontinenseket sem kutatták teljes részletességgel, mégis az igazi nagy lehetőségeket *a tengerek kontinentális párkányai, a selfek* jelentik. Már napjainkban is ezek szolgáltatják a világtermelés 20 százalékát, de *a várható készletek legalább 40 százaléka ezeken a területeken van.* Napjainkban már közel 500 tengeri fúróberendezés dolgozik világszerte, s az Egyesült Államok egymaga már több mint 15 ezer tengeri fúrást mélyített, többnyire a Mexikói-öbölben. Re- selfterület a Niger

eskedjünk?

ges segítséget megadni *azoknak.*" Magyarosan: *nekik.*

Ennek a hibának a terjedése következtében már olyan mondatokat is lehet hallani, olvasni, melyekben a *mutató névmás*

Sajdik Ferenc, karikaturista

— ARANY HENRIK-NAGYDÍJAT KAPOTT a nyugat-berlini Cartoon '75 nemzetközi karikatúra-kiállításon Sajdik Ferenc rajzolóművész, a Ludas Matyi munkatársa.

— : Hír

8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 18.

1021
DER Ausschnitt
1 BERLIN 45, Telex: 1-83538
Aufl. i. Tsd. lt. Stamm
Richtung: 1973 74
Berliner Morgenpost I
1000 Berlin 61 (BW)
189,3;u
-7. 6. 75 L

Ferenc Sajdik

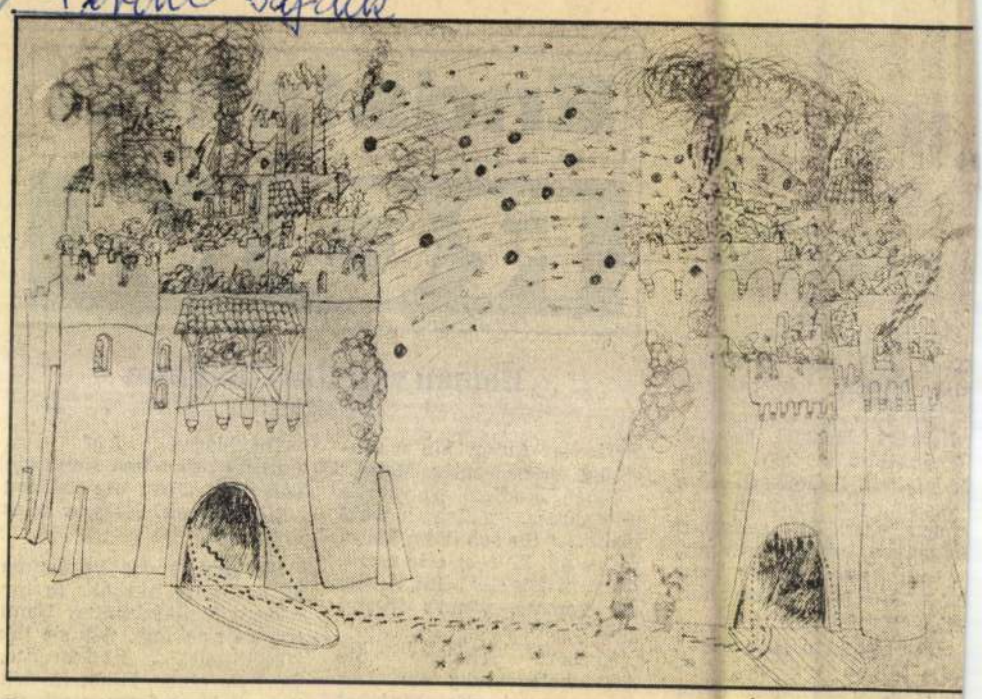

Den ersten Preis erhielt diese Zeichnung von Ferenc Sajdik. Foto: Kaspersk

Prominenten-Jury gab in Berlin Cartoon-Preisträger bekannt

Im Namen der Jury hatte Bühnenautor Curth Flatow gestern die Aufgabe übernommen, die Gewinner des Karikaturisten-Wettbewerbs „Cartoon 75" bekanntzugeben. Die Preise werden zur Eröffnung der Ausstellung am 20. Juni in Berlin übergeben.

Den ersten Preis, den „Goldenen Heinrich", erhält der ungarische Zeichner Ferenc Sajdik. Der Preis ist mit 10 000 Mark dotiert.

Jürg Spahr aus der Schweiz erhält den „Silbernen Heinrich", der mit 3000 Mark dotiert ist.

Der dritte Preis, der „Bronzene Heinrich", geht an den israelischen Künstler Maris Bishofs. Dieser Preis ist mit 2000 Mark dotiert.

Einen Sonderpreis für die beste Umweltschutz-Karikatur erhält der ungarische Zeichner Jenot Dallos.

Beobachter Finck

Nicht als Kabarettist und nicht als Dichter ist er in der Stadt, sondern als Jury-Mitglied der Karikaturistenausstellung „Cartoon 75": Werner Finck, die Kleinkunstlegende der letzten 40 Jahre.

Im Dritten Reich entwikkelte er seinen besonderen Stil der halben Sätze, der Pausen zwischen dem gesprochenen Wort — die Ergänzung mußte vom Publikum aufgegriffen werden. Seine Vortragsabende sind nach wie vor runde Erfolge, obwohl Werner Finck stets mit dem gleichen Gepäck reist — mit dem des kritischen Zeitbeobachters und Zeitspötters. „Die Jungen", so meint er heute nicht ohne Stolz, „die begreifen ebenso schnell wie die Alten, obwohl sie mich doch eigentlich nur vom Hörensagen kennen können."

Und so, wie er seit Jahzehnten die (politische) Kulturszene beobachtet, ist er natürlich ein würdiges Mitglied der Karikaturisten-Jury. „Als Kind und später als Jugendlicher habe ich selbst Karikaturen gezeichnet." Und zum Autogramm liefert

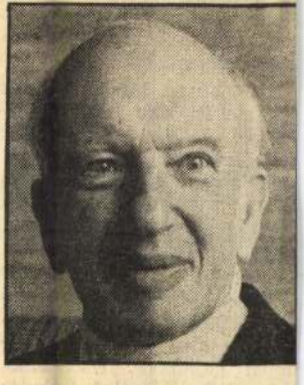

Werner Finck

er ja auch heute noch sein selbstverfertigtes Konterfei dazu — „hier ein Strich, dort ein Strich, fertig ist das Finck-Gesicht!"

Seine Autobiographie „Alter Narr, was nun?" entwikkelte sich ganz ohne Werbekampagne zum Langzeitrenner. Jetzt hat er eine Auswahl weiterer Texte im Herbig-Taschenbuchverlag herausgebracht: „Der brave Soldat Finck". Es scheint, die Fin(c)kenschläge sind auch heute noch aktuell. **Lubo**

Endstation ROM

Roman von Ilse Collignon

④

„Du wirst dramatisch, Norbert! So wichtig sind die Brands ja nun wieder nicht. Und von deinem Standpunkt aus hast du recht. Weit und breit seid ihr das glücklichste Ehepaar, das man kennt. Die schönen Diefenbachs, vom Glück verfolgt, mit den schönen Diefenbachkindern. Wenn ich Talent zum Neid hätte, bei euch könnte ich neidisch werden."

Norbert lächelte gequält. Julia schien in sich hineinzulauschen. Imhoff sah seine Frau an, die plötzlich verstimmt war. Ein seltsames Schweigen breitete sich aus, in dem man nur den Tanz der raschelnden Blätter auf der Terrasse hörte.

„Der Sommer ist vorbei", sagte Anita und zog fröstelnd ihre Pelzstola enger zusammen. „Du bist müde, Herzchen. Ich glaube, wir gehen jetzt, nicht wahr, Detlef?"

Julia widersprach nicht. In ihr war eine Müdigkeit, die ihr trotzdem nicht den tiefen Schlaf bringen würde, nach dem sie sich sehnte. Keiner sah den Blick, mit dem sie der schlanken Gestalt ihres Mannes folgte, der vorausging, um auf der Diele das Licht anzumachen.

Noch einen Moment standen sie in der behaglichen Wärme. Dann küßte Anita Julia rechts und links auf die Wangen. Ihre titianroten Haare mengten sich eine flüchtige Sekunde mit dem warmen Honigblond ihrer Freundin.

Beide Männer hatten dasselbe Empfinden. Wunderschöne junge Frauen, die ihnen gehörten. Nachdenklich glitten Detlef Imhoffs Eisaugen, wie Anita sie nannte, über Julias schmales Gesicht. „Wenn du ihr doch ein bißchen von deiner Sanftmut abgeben könntest ..."

Julia lachte. „Das würde ja gar nicht zu dir passen, Detlef. Du liebst doch den täglichen Zweikampf. Du würdest dich ja langweilen!"

Der Verleger schüttelte den Kopf. „Das glaube ich nicht. Na, komm, Anita!"

Aber Anita wandte sich um. „Du, das hätte ich beinahe vergessen. Du kommst doch morgen um zwölf Uhr in den Verlag. Wir geben ein Sektfrühstück für unseren Bestseller-Autor. Ein wahnsinnig interessanter Mann."

Einen Moment war Julia unschlüssig. „Ich weiß nicht ..." Sie sah ihren Mann ratlos an. Er reagierte nicht. Dann nickte sie: „Gut, Anita, ich komme, wenn's irgend geht."

Norbert schaltete die Außenbeleuchtung ein. Der Garten und die Einfahrt lagen nun in blendend weißem Licht. Ein Kinderfahrrad lehnte an den Stufen. „Wieder einmal hat der Junge nicht aufgeräumt. Ich werde das Rad mal ein paar Tage wegschließen."

„Bitte, tu das nicht, Norbert! Sein ganzes Herz hängt daran", bat Julia.

„Bleib drin, du erkältest dich! Ich stelle es nachher in die Garage." Norbert folgte den Imhoffs zu ihrem Wagen.

Julia räumte das Wohnzimmer auf, öffnete die Türen zur Terrasse, damit durch die grünen Fensterläden die Nachtluft hineinkonnte, und ging zum Kinderzimmer. Sie machte kein Licht, sondern ließ die Tür einen Spalt breit auf. Auf Zehenspitzen schlich sie hinein. Da lagen sie, Daniela und Andreas, fünf und drei Jahre alt, ihre Kinder. Sie schliefen fest. Die zerzausten blonden Köpfe tief in die Kissen gekuschelt. Ein Gefühl des Glücks erfüllte sie. Sie dachte an Anita, die keine Kinder bekommen konnte und doch nie ihre Odyssee zu den europäischen Fachärzten aufgab.

Anita tat ihr leid. Ihre Ehe würde ganz anders sein, wenn ein Kind da wäre ...

Als Julia das Kinderzimmer verließ, empfand sie die Harmonie dieses Augenblicks wie ein Geschenk. Leise ging sie über den Gang in das Schlafzimmer ihres Mannes. Das breite Bett war aufgeschlagen. Auf dem Tischchen daneben stand ein Teller mit Obst, die Zeitung lag griffbereit. Es war alles in Ordnung.

Sie knipste die Bettlampe an und ging hinüber in ihr eigenes Schlafzimmer. Dann zog sie sich aus. Als sie ihr Nachthemd überstreifte, warf sie einen Blick in den Spiegel. Noch immer sah sie mädchenhaft aus. Sie stellte es ohne Freude fest. Ihre grauen Augen versuchten in den großen, grauen Augen ihres Spiegelbildes zu lesen ... Es kam keine Antwort.

Sie wandte sich ab und legte sich in ihr Bett, das ihren Körper breit und weich aufnahm. Zu breit für mich, zu leer. Sie horchte nach draußen. Dann vernahm sie die Schritte ihres Mannes, der das Bad verlassen hatte.

Sie näherten sich ihrem Zimmer, dessen Tür offenstand, wie jeden Abend. Wie jeden Abend hüllte ihn der feine Duft eines bekannten Herrenparfüms ein, als er sich über sie beugte. Sie hob ihm ihren Mund entgegen. Ein einziger Wunsch glühte in ihr. Zieh mich an dich, laß mich nicht los! Die Berührung seiner Lippen war so leicht wie der Hauch seines Parfüms.

Der Gürtel seines Morgenmantels war untadelig wie für eine Modeaufnahme über den Pyjama gleichen Stoffs geschlungen. Er liebte es, wenn beides aus dem gleichen Material war. Sein Gesicht war eine lächelnde Maske gleichmütiger Sympathie, als er sich von ihr wieder entfernte.

„Gute Nacht, Julia. Schlaf schön!"

In ihren Augen stand eine stumme Frage. Er hörte sie nicht. Als seine Schritte in seinem eigenen Zimmer ver-

— Te is autóversenyző leszel?

— Ugyan dehogy. Az veszélyes dolog. Autó- és motorszerelő lennék!...

Mélységesen lehet irigyelni őket. És persze — utánozni is szabad!

* * *

Nyírmihálydi mindössze 2500 lakosú község. Az iskola barkács szakköre ennek ellenére meglepően gokartszerű gokartot gurított az Asztalos János Park KRESZ-pályájára.

— Járművünk meglehetősen „előkelő" családból származik — mondja Áncsán László, civilben az iskola magyar—történelem szakos tanára. — Kombájnok, traktorok, munkagépek használt alkatrészeiből készítettük. A Budapesten szerzett élményeken túl még egy óriási eredményt hozott a „bütykölés": őszinte barátságot kötöttünk a nyírgelsei hűtő-tároló szocialista brigádjával, amely rengeteget segített az építésben.

... Furcsa ábrákat rajzol a kis jármű kereke a vizes betonra. Mégis: a felnőttek és a gyerekek igaz barátságának remekül olvasható jelei ezek!...

* * *

A tiszaföredi Kossuth téri Általános Iskola gokartja első pillantásra pontosan olyan, mint egy is-

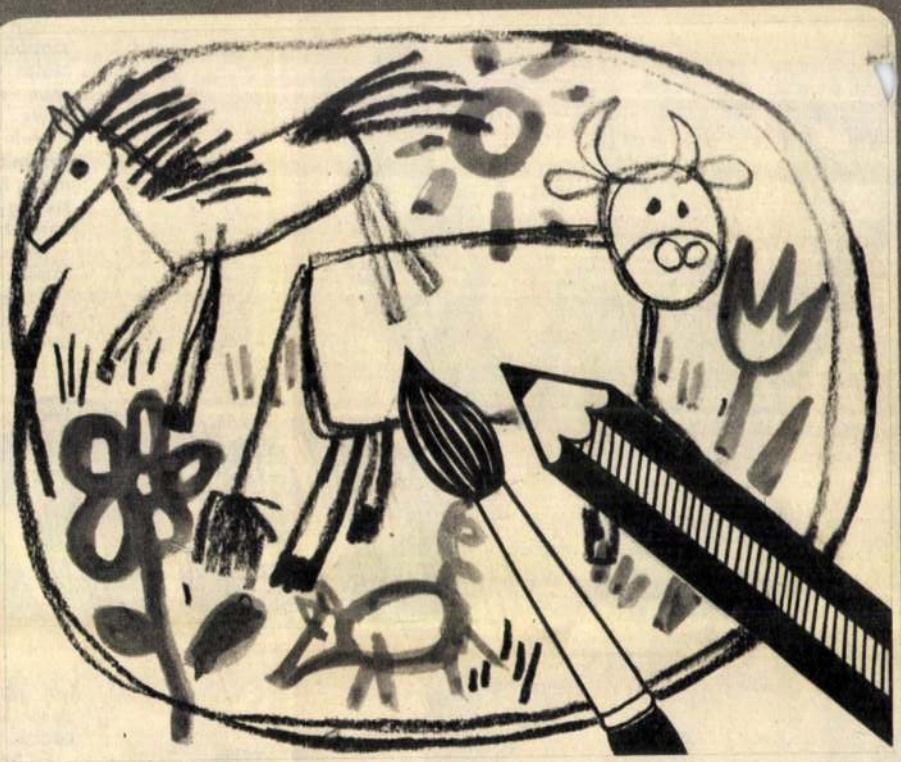

A „Pajtás" Szerkesztősége és a Hungexpo Magyar Külkereskedelmi Vásár- és Propaganda Iroda Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítási Igazgatósága

Gyermekrajzpályázatot

hirdet, a 68. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár alkalmából.

A pályázatra minden általános iskolai tanuló beküldheti rajzait a mezőgazdaság (növénytermesztés, állattenyésztés, kertészet, gépesítés), élelmiszeripar, erdészet, faipar, környezetvédelem, a megváltozott és átalakuló falu, falusi élet

1021 karikaturista

CSŰZLI

Van Sajdik Ferencnek egy mókás kis szobor-karikatúrája. Agyagból gyúrta, formálta a kis emberkét, csúzlit adott a kezébe és aláírta: A karikaturista emlékműve.

Nem lehet nem elmosolyodni, ha rátekintünk, nem lehet nem elgondolkodni rajta, hogy milyen találóan jellemzi – persze egy kicsit öncsúfoló módon – a rajzos karikatúra jellegét, lényegét.

Dehát mi is tulajdonképpen a csúzli? Játék? Csínytevés eszköze? Fegyver?

Az értelmező szótár meghatározása szerint villa alakú fadarab, két ágára kötött gumiszalaggal működő játékszer, amelyel gömbölyded alakú kisebb tárgyat, kavicsot lőnek ki: gumipuska. Dehát ha puskának nevezik, akkor fegyver is lehet!

És ha igaz – és igaz! – a találó megállapítás, hogy a csúzli a parittya „kisöccse", akkor még komolyabban veendő, hiszen harci parittyák is vannak! Toldi Miklósnak Arany János nemcsak súlyos buzogányát, de parittyáját is megénekelte!

Derűs, vidám műfaj tehát a karikatúra de megcélozhat – és eltalálhat, jól „fejbekólinthat" emberi gyarlóságokat, hibákat, társadalmi fonákságokat is.

Gazdag kiállítás nyílt nemrég fővárosunkban az Ernst Múzeumban. Ennek anyagából adunk közre egy kis összeállítást.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JUN 11

Pajtás
Sajdik Ferenc

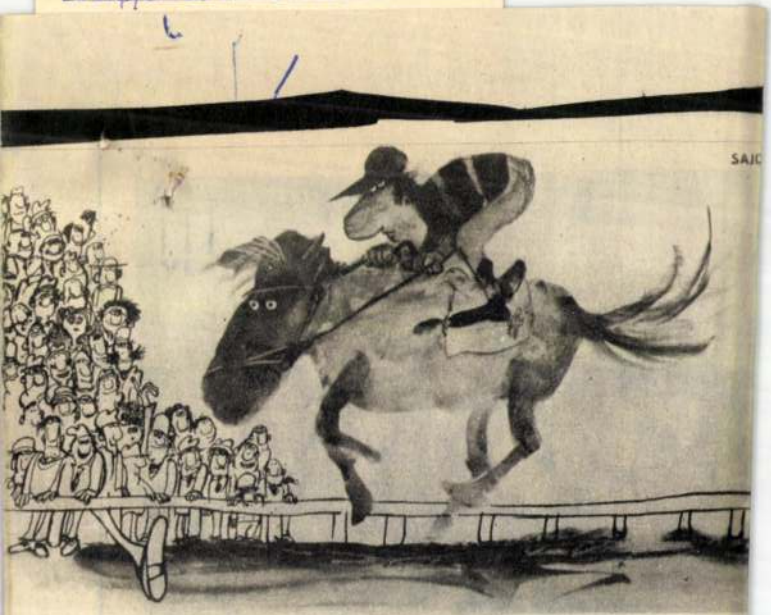

SAJDIK FERENC:
SPORTSZERŰTLENSÉG

SAJDIK FERENC:

SZÖVEG NÉLKÜL

KERESS FEL

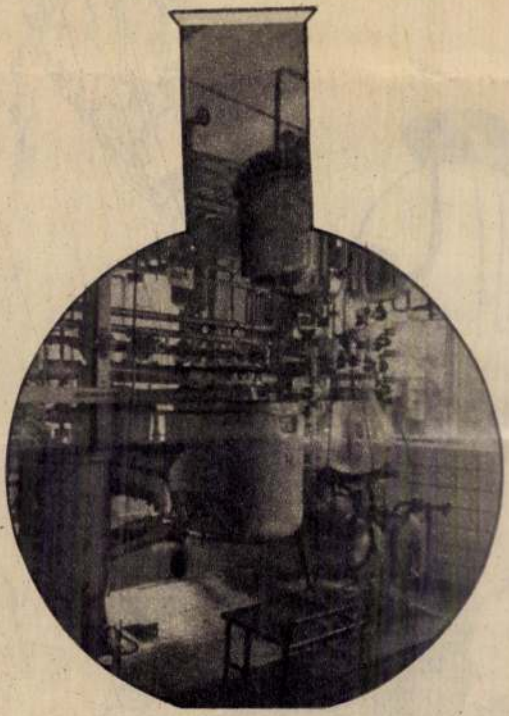

Jó lehetőséget kí
a szakmatanulásl

Sajdik Ferenc, Külföldi, 1976. okt.

Sajdik Ferenc illusztrációja a Kisdobosok évkönyvéből (Móra)

nagykereskedelmi tevékenység is vállalati feladatunk.) Egy példa az utóbbira: október 12-én, a leedsi fesztiválon hangzik el Durkó Zsolt *Turner-illusztrációk* című műve — első ízben. Augusztusban megjelent partitúráját így a nézők-hallgatók — és a kritikusok is! — az ősbemutatóval egyidejűleg megvásárolhatják. De természetesen nemcsak az újdonságok útját kívánjuk megkönnyíteni, nem kevésbé jeles feladatunk a hagyományőrzés. Négyszáz éve elhunyt, első nemzetközi hirű muzsikusunk, *Bakfark Bálint műveinek összkiadása* egyik soron következő nagy vállalkozásunk, Benkő Dániel és Homolya István szerkesztésében, 3—3 kötetben publikáljuk eredeti lantműveinek kritikai kiadását, s ezek gitárátírását, hogy a mai utódok e népszerűbb formában is játsszák.

— *S milyen könyvújdonságokra számíthatunk?*

— Említsük elsőül ismét Bakfark Bálint nevét. *Fejedelmek lantosa* címmel jelenik meg életének regénye, a nemrég elhunyt Fajth Tibor tollából (akinek Olaszországot és Velencét bemutató útikönyvei oly sok magyar turistát kalauzoltak az elmúlt adását a téli könyvvásárra tervezzük.

— *Breuer János Kodály-dokumentumokat közreadó munkájának első kötetéről is hírt adtunk legutóbb lapunkban ...*

— A könyv nemcsak a világszerte elismert pedagógust, hanem a talán még mindig nem eléggé méltányolt nagy muzsikust kívánja felmutatni a maga teljességében. Az első kötet természetesen csak bevezetése az értékőrzésnek és tiszteletadásnak. *In memoriam Dmitrij Sosztakovics* — pályatársak és tanítványok emlékeznek, tanulmányok és dokumentumok idézik fel újra az esztendeje elhunyt nagy szovjet komponista alakját, zenéjét.

— *Az imént az Orfeusz-könyveket emlegette. Mi várható ebben az oly gyorsan népszerűvé vált sorozatban?*

— Az olvasók valóban igen szívesen fogadták ezt a — lapjukban zenei olcsó könyvtárnak nevezett — vállalkozásunkat. Mint ismeretes: lakkozott védőborítóval és (fél áron) kartonált kötésben is megjelentetjük darabjait. Csak két jellemző példa a siker

Sajdik Ferenc, grafikus

● MEGJELENT a Minerva Családi Könyvek legújabb kötete, az ifjúsági irodalom kalauza, Horgas Béla—Levendel Júlia—Trencsényi László munkája: A gyerekek másképpen olvasnak. Az illusztrációk Sajdik Ferenc rajzai.

— :o Megjelent .... 8.

Esti Hírlap, Bp. 1976. nov. 3.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 JAN 1

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Sajdik Ferenc
/ 1021

Sajdik Ferenc: Halhatatlanság

tt teremben megjelent
jú, csinos feleségével,
lott a veszélyről. Hegy-
orolta a szegedi táj-
yszer csizmában jelent
ár lehet, hogy igazán
aktikus volt a csizma.
i voltak az egyetemen,
g Petőfiről, sőt a har-
zták az újságok, mint
zenzációját, amely a
gyja el nemsokára a
k szerepe az ifjú Pe-
rének képstruktúrájá-
ttel a csalogány —
gyakoriságára."

ogadáson, hogy Ágnes
nőbb, ha ül, mert csí-
sztétikus, viszont Vera
érvényesül. Ágnes te-
leje alatt a terített asz-
csipegette az aprósüte-
álakkal rohangálta kö-
int egy megszállott.
játszott abban, hogy a
a Kepest kéthetes ta-
Moszkvába. Vera puk-
i Demeter ugyanekkor
re Göttingába utazott.
tudósnemzedék kiváló
Kepes András még

napig a Gum és a
kodta végig borostyán
ötödik nap kimerülve
an. És ekkor egy szó-
n a fülére fésülő fiatal
eléje a megviselt cédu-
di Bandi előadásáról
Kepes érezte, kezében

•

ör személyesen akarta
ztán nagylelkű lett, és
estálta, neki úgyis fél
mokban kellett ismer-
alomtörténetírás ered-
ig nyakig merült az
t négyszer a Szoviet-
árban, Grázban. Zág-
adatra nem bukkant,
gyűlt. és ő, mint a hal,
fotókópiák között.
nap. A nemzetközi ta-
i megnyitó és a Pro-
atása után rögtön Ke-
pódiumra — Hegyfal-
ásodik nap délután ka-
gólya — Ciconia alba
ek módosulása Petőfi
ában" című előadására.
izgatottságában — a

elegen
politik
Diavol
korábi
felsorc
az 186
„... a
lizmust
irodalomban is szélesebb lélegzetvételre késztették az irodalom mandátumos munkásait." — A második részben egyébként a kissé titokzatos jelentésű „mandátumos" jelző uralta a terepet. A befejezés különösen hatásos volt. — „Ha egy radikális arisztokrata Violát teszi meg regényhősnek, nincs okunk kétségbe vonni, hogy ugyanakkor — igazolt adat alapján — a másik népfi, Büngözsdi Bandi ne kaphatta volna meg a színpadon antifeudális szerepét."

A legvégén azonban valami egészen furcsa dolog történt. A tapsot félbeszakítva Kepes tétova, álomkóros pillantással, mint aki maga sem hisz a fülének, arra kérte a hallgatóságot, befejezésül énekeljék el közösen A juhásznak jól megy dolga című dalt.

Néhányan fölnevettek. Vera szeretett volna a földre ülni. Egy rezes hang nekikezdett, de senki se támogatta, pisszegtek. Kepes mégis megdicsőült. Az elnök, bizonyára az ő hatása alatt „a tudományos munka új, életközeli realitáson alapuló nagyszerű teljesítményének" nevezte az előadást, és további sikert kívánt „az ifjú tudósnemzedék mandátumos reprezentánsának" a probléma teljes felgöngyölítéséhez.

A büfében — Ágnes: üljünk ide az asztalhoz! — Vera: ó, felesleges, ezt a kis kávét állva is felhörpintjük! — a Professzor az énekre való felhívást az ülés kedves, üde színfoltjaként említette, és melegen gratulált Kepesnek, kiben úgymond, még sok öröme lesz a tudomány értőinek.

•

Kepes András Dombóvár egyik iskolatermében tartotta meg a 277. TIT előadást Petőfiről. Amikor az előadás végén összeverődtek a tenyerek, egy hang a hátsó padok valamelyikéből arra invitálta az egybegyűlteket, hogy énekeljenek valami ide illőt, mondjuk azt, hogy A juhásznak jól megy dolga.

— Ugyan, Gerezsdi bácsi! — nevettek össze a többiek. — Hát kezdd el te, Gerzson!

Gerezsdi Gerzson el is kezdte, s nemsokára zengett a terem: — „... , terelgeti nyáját, fújja furulyáját .." — énekelte Gerezsdi, énekeltek az öreg vasutasok, az általános iskolás lányok, énekelt a nőszövetségi kiküldött, beleengedték hangjukat a kamaszfiúk, mosolygósra simultak a ráncok az öregasszonyok arcán...

Gerezsdi még el akarta mesélni, milyen nagyszerű színdarabot adtak ők elő annakidején, de Kepes igen sietett, idejében el

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 AUG 29
Pestmegyei Hirlap
Sajdik Ferenc

Kiállítótermekben

Múzeumok nyár végi ajánlatai

1021

Inkább a múzeumokba, mint a kiállító-helyiségekbe áramlik a közönség, mely nem ismer „strandidőt", csak jó programot, melyet ezúttal

a Hadtörténeti Múzeumban

talál meg. Sok látogatót vonz a népünk hadtörténetét bemutató gazdag művelődéstörténeti anyag, mely három részre tagolva — *a honfoglalástól a Rákóczi-szabadságharcig* —, *a szatmári békétől 1849-ig*, végül a *Tanácsköztársaságtól a II. világháború befejezéséig* vezeti a szemlélőt eredeti tárgyakkal és dokumentumokkal. Honfoglaláskori magyar kard, török pajzs, dörzskerekes vadászpuska, a Rákóczi-szabadságharcban használt üvegkézigránát, 48-as honvédzászlók követik egymást választékos rendezésben. Emlékezve állunk a magyar proletárforradalom és a spanyol nép szabadságharcában részt vett magyar önkéntesek tárgyi dokumentumai előtt, s tudatfejlesztő erővel szólítja meg a II. világháború magyar partizánjainak helytállása a termekben lépkedő ifjúságot; egy-egy sapka, fénykép, fegyver nemcsak emlékeztető, hanem figyelmeztető jelkép is. Nagy sikere van a várostromokat bemutató *diorámasorozatnak*, melyben több szobrászunk végzett jó szerkesztő, kivitelező munkát, és a hadtörténelmi térképkiállításnak, mely Lázár deák 1528-as vizuális látképétől a napjainkban használatos modern domborzati térképéig mutatja be a fejlődést. Figyelemre méltó a tárlat vendégkönyve. A rendező *Csendes László* az első bejegyző, őt követi a számtalan elismerés mellett *Hrenkó Pál* csöndes üvegása, hogy a 140. számú melléklet nem fedi a valóságot —, a térkép nem a Kárpát-medencét ábrázolja. A bejegyzés júniusban történt, de a korrekció azóta sem történt meg, pedig tényleg a vendégkönyv írójának van igaza. Sebaj! Ez legyen a legnagyobb baj a nagyszerűen tálalt hadtörténeti anyagban, mely folytatódik az udvaron és utcán lövegek, tankok, repülőgépek formájában. Hallgatnak a fegyverek és a harci járművek. Béke van, anyák sétálnak gyermekükkel a bástyán, ahol *Vezir Abdurrahman Abdi Arnaut* pasa turbános sírköve látszik lovagias magyar felirattal: „E hely közelében esett el 1686. nyárutó hava 2. napján életének 70-ik évében. Hős ellenfél volt, békesség Vele!".

A Magyar Nemzeti Múzeum

is meglepetéssel szolgál. A *római kori bronzplasztika pannóniai emlékeit* mutatja be. Szíriai napisten jelvénye, Mithras fogadalmi tábla utal arra, hogy a Vénus, Bacchus-ábrázolások mellett a császárkor telített keleti hatással. Izgalmas maradvány egy bronz lóláb tökéletes formája, mely arra enged következtetni, hogy Marcus Aurélius összegező gondolatokat tartalmazó római lovas szobra mellett *a mai Dunántúlon is lappang hasonló érték*.

A Pesterzsébeti Múzeumban

politikai plakátkiállítás nyílt augusztus 24-én, melyet szeptember 8-ig láthat az érdeklődő közönség. Egyelőre nem érdeklődik. Mi az oka ennek — ezen gondolkodunk közösen a teremőrző nénivel?! A Ludas Matyit százezrek olvassák, a karikatúra iránt fokozódik társadalmunk figyelme. A problémára *Sajdik Ferenc* párhuzamos rajza adja a választ, ahol az egyik változatnál üresek a termek, másikba tódul a közönség, mert jó a propaganda. Sajdik művén két aktfotó ígérete teszi meg a hatást, de itt is valamit szükséges *figyelemfelkeltésül* ki lehetett volna találni. A közművelődés napjainkban nem ismerheti a kényelmet, mert ilyen meglepetésekben részesülhet. A tárlat pedig ezt nem érdemli meg. Jobb annál, ahogy az indokolatlan részvétlenség ítéli. Különösen Sajdik Ferenc jeleskedik szellemes és éles valóságfelfedő rajzaival — továbbá *Szür Szabó József, Hegedüs István, Mészáros András, Balázs-Piri Balázs*. Hiányoltuk *Dallos Jenő* karikatúráit, annál inkább, mivel ő a XX. kerületben lakik, s egyre színvonalasabb művekkel jelentkezik a lapok hasábjain.

A Csók István Galériában

a nyári szezon ellenére nagy közönségsiker kíséri *Sarkantyu Simon kiállítását*. Nem csoda, hiszen képeinek színbőséggel gyarapított külalakja kifogástalan. *Domonovszky Endre* eszményeit folytatja, minden műve új küzdelem a szépség megvalósulásáért. Pontosan mérlegel, választott értékrendjében hiánytalan — erőssége a szín, mely mértékkel feloldja a rajzot, s ezt joggal teheti, hiszen a szerkesztést a tónusok végzik. Kellemes élményt okoznak *zsennyei* és *tolnai tájai, tulipánokra, vörös virágokra hangszerelt csendéletei*, színek, színek, mindig a színek örvendeztetnek, ez helyettesíti a kompozíció izgalmát portréiban is. Sarkantyu Simon következetesen vállalt festői célkitűzéseit maradéktalanul megvalósította. Most minden attól függ, *képes-e váltani*, tud-e újítani életművének új fejezetében, hiszen egy művészi szakasz végéhez érkezett, ahol műveinek magas színvonalát nem ismételni, hanem *fokozni* szükséges, új festői eszmék és formák felkutatásával és alkalmazásával.

Losonci Miklós

...járó gondokra — kitért arra, hogy korábban látszólag sok viharfelhő gyűlt a gyár feje fölött, de mégsem lett belőle jégverés.

— És most már kitisztult az ég — jelentette ki —, biztonsággal elmondhatjuk, hogy a Csepel Autógyár nem mostoha gyermeke a magyar népgazdaságnak, hanem édes gyermeke, és *egyértelműen biztosított a jövője.* Természetesen csak akkor, ha a gyár minden dolgozója szorgalommal és lelkiismeretességgel végzi a maga munkáját. Ehhez *a feltételek adottak,* ezért is mondhatjuk nyugodtan, hogy *a Csepel Autógyár jelene és jövője biztos alapokon nyugszik.* Ugyanúgy, mint egész magyar népgazdaságunk jelene és jövője.

Felhívta a továbbiakban a figyelmet arra, hogy pártkongresszusra készülve az egész országnak számvetést kell csinálnia, és az ebből adódó feladatok vonatkoznak a Csepel autógyáriakra is. Az első helyen áll az ország gazdasági erejének további növelése. Eddigi eredményeinkkel elégedettek lehetünk — mint mondotta —, hiszen a mi alig harmincéves szocialista társadalmunk rendkívül nagy sikere-

Gáspár Sándor beszéd... mintegy központi helyét ... lalta el — további előre... ladásunkkal, boldogulásu... kal kapcsolatban — *a tár... dalmi felelősségvállalás,* ... munkában, a közéletben, ... mindennapjainkban váll... *egyéni felelősség* gondolatk... re. Hangoztatta, hogy az ... engedhetetlenül szükséges szocialista demokratizmus érvényesítésénél a döntések előkészítésében kell szélesíteni a demokráciát, de a végrehajtásban már elsősorban *a fegyelemre* van szükség. Ezt még sokan nem veszik figyelembe, s ezért — mint nyomatékosan kijelentette — *pártunknak feltett szándéka, hogy társadalmi életünk minden szintjén „normarendezést" hajt végre,* már ami a magatartásbeli normákat, munkaerkölcsi normákat illeti. A rosszul értelmezett demokráciával ugyanis, amely valójában fe-

... reális célokat ... határozunk meg, és azt a dolgozó nép segít elérni, hiszen *a párt mindig a nép törekvéseit igyekszik kifejezni.*

Ehhez a biztató jövőhöz kívánt Gáspár Sándor beszéde végén a Csepel Autógyár valamennyi dolgozójának jó munkakedvet és jó egészséget. Hallgatóságának hangulata híven kifejezte az egyetértést e gondolattal, úgy, amint azt a terem falán hirdette a jelmondatba tömörített közös elhatározás: *„Szocialista brigádjaink pótvállalások teljesítésével ünneplik felszabadulásunk 30. évfordulóját".*

L. Z.

Magyar szövetkezeti hét szeptemberben Londonban

Az idén *tíznél több külföldi városban rendeznek magyar szövetkezeti hetet,* legközelebb — szeptember 4-i megnyitással — *az angol fővárosban.* Az eseményről *Bartolák Mihály,* a SZÖVOSZ elnökhelyettese szerdán tájékoztatta a sajtó munkatársait. Elmondotta, hogy ez alkalommal a London—Cooperatíve Society Ltd fogyasztási szövetkezetnek a munkáslakta kerületekben levő 15 áruházában és csaknem 100 szupermarketjében tartanak árusítással egybekötött árubemutatót.

A rendezésben együttműködő Hungarocoop és más magyar külkereskedelmi vállalatok az eddigi üzleti tapasztalatokra alapozva, különösen sok népművészeti faárut, ruházati cikket, kézimunkát szállítanak ez alkalommal az angol fővárosba. Az élelmiszerek köréből jófajta magyar borok, befőttek, üveges zöldségfélék, konzervhúsok és más készítmények számíthatnak nagy keresletre, de nem hiányoznak a kínálatból olyan kultúrcikkek sem, mint például könyvek és hanglemezek.

nagycsaládosokról

lamon Jánosné, az SZMT nőfelelőse.

Petró Józsefnek, az SZMT TB elnökének megnyitója után, a felmérés tanulságainak ismertetése során elhangzott, hogy a *legnagyobb gondot általában a kevés óvodai hely okozta,* s ezen csak a közeljövőben tudnak változtatni, miután a szocialista brigádok segítségével kibővítik a gyár melletti óvodát. Sok töprengés után végre sikerült *olyan munkarendet kialakítani, ami a többgyermekes édesanyák számára kedvező.* Ugyancsak gondos körültekintéssel osztották el a kapott üdülőbeutalásokat, azonban az igényeket távolról sem tudták kielégíteni.

Többet tesznek a településért

Az elmúlt évtizedben országosan átlag évi 18 százalékkal emelkedett az egy lakosra jutó társadalmi munka értéke — a legújabb statisztikák szerint 1973-ban a társadalmi részvétel összes értéke elérte a körülbelül másfél milliárd forintot.

Budapesten az egy-egy lakosra számított társadalmi munka értéke évek óta körülbelül 20 forint, a megyék átlaga 62—344 forint között mozog. A lakosság aktivitása ugyanis a községekben lényegesen nagyobb, mint a városokban. Különösen a nagyközségekben támogatják példamutatóan a településfejlesztési feladatok végrehajtását.

Sajdik Ferenc:
A karikaturista szobra

birodalma, a sosem-voltnak formába öntése, papírra rögzítése. Innen erednek sci-fi jellegű karikatúrái: a soha nem látott szörnyetegek, az elképesztő külsejű állatok, amelyek azonban mind magukon viselik Sajdik figuráinak alaptulajdonságait, a megható, esetlen szeretetreméltóságot.

Nagyon nehéz, s csak tökéletlenül sikerülhet szavakba foglalni valami olyasmit, aminek egyedüli megjelenési formája a rajz. Sajdik bravúrosan rajzoló karikaturistáink egyike. Vonalai lenyűgöző lendülettel siklanak, lágyan gömbölyödnek, olvadnak egymásba, s minden ízükben komikusak. Ebből is adódik, hogy rajzain minden apró részlet – a teljes figurától, a teljes karikatúrától, a szövegtől elvonatkoztatva is – humoros. Az egymáshoz közelálló szempár, egy kéz, egy láb, egy felhő, egy bumfordi madárcsőr, egy kémény a házon, egy girbegurba hegycsúcs is ellenállhatatlanul mosolyra ingerel.

Vonalon belüli színezést igen ritkán, főleg csak kényszerből alkalmaz. A színeket festékfoltoknak értelmezi, festőként bánik velük; lágyan egymásba úsztatja őket, tengereket, tavakat alkot belőlük, elkülöníti és frappánsan ütközteti őket a vonallal. Sajdik nagyon pontosan érzi a különféle anyagok által megkövetelt kifejezési módot. Ha vonal, akkor az – szerinte – legyen egyértelműen vonal, ha szín, akkor az legyen valóban csak szín (foltok, árnyalatok, tónusok örvénylése).

Ha tovább keressük a színeket Sajdik portréjának megrajzolásához, akkor nem szabad megfeledkezni humorának arról a jellegzetességéről sem, amely minden munkáját átszövi, a *humánumról.* Rajzai a jóság, az *emberi melegség* tiszta kis szigetei. A *Bolondok* c. karikatúrája, amellyel a Nyugat-Berlinben megrendezett Cartoon '75 című karikatúra-kiállításon – 12 000 rajz között – az első díjat nyerte, művészi alapállásának, alkatának, filozófiájának összegezése.

Sajdik Ferenc pontosan tudja, hogy amint egyetlen más művészeti ágban, a karikatúrában sem szabad megállni, mindig újat és újat kell nyújtani. Az elmúlt évben készült karikatúra-szobrai teljes egészükben Sajdik-karikatúrák és mégis önálló, független alkotásai egy másik műfajnak, a plasztikának. Sajdik érzéke a műfaji tisztaság iránt azt sugallja, hogy ha plasztikát csinál, akkor annak olyan poént kell hordoznia, amely rajzban elmondhatatlan; egyedül és kizárólag a plasztika nyelvén szólhat, a rajzok síkban megfogalmazott csattanói a szobrokon térbeli csattanókká kell hogy váljanak. A *Karikaturista szobra* egy csúzlit feszítő figura. A csúzliba fogott kő pontosan a feje mögött van, ha kiröpíti, saját koponyáját töri szét. A figura maga is kissé csúzlira emlékeztet. Lábai kicsik, törzse vékonyka, uralkodó rajta az Y formán széttáruló két kar óriási kezekkel (az egyikkel elöl a csúzli villáját tartja, a másikkal a kőre feszíti a gumit, s közéjük szorul az uborkaformájú, saját helyzetének képtelenségén is csodálkozó fej). A plasztika még frappánsabban árulkodik Sajdik alkotómódszeréről. Úgy gyúrja, alakítja, torzítja

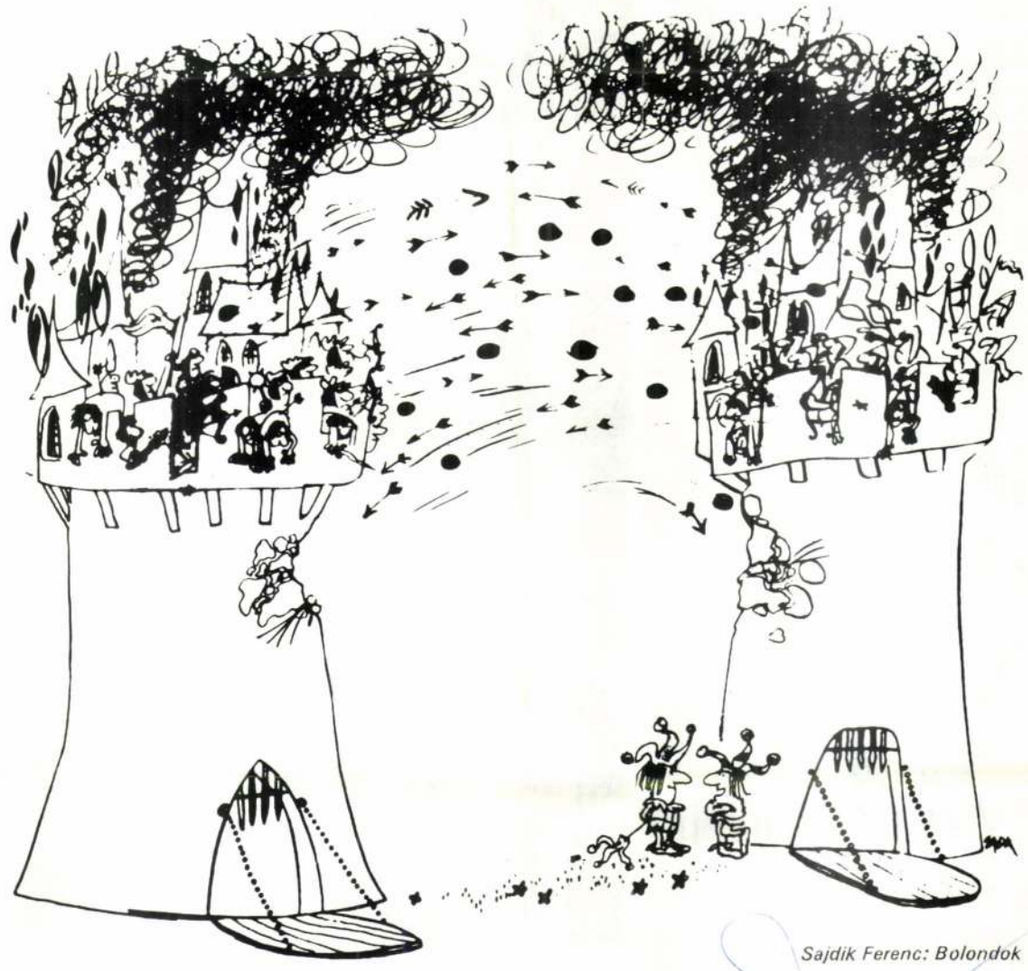

Sajdik Ferenc: Bolondok

A jövő század állatai

SAJDIK FERENC KARIKATÚRÁIRÓL

Egy albumot lapozgatok. Címe: *A jövő század állatai.* Az albumon nincs évszám. Nem is lehet, hiszen nem jelent meg. Sőt, egyetlen könyvkiadó tervei között sem szerepel. Az album képzeletbeli. Részleteit – hetenként – több mint egy évig közölte a Ludas Matyi. Sajdik Ferenc fantasztikus „állatállománya" most kb. 250 darabra tehető.

Sajdik állatai valójában nem állatok, hanem karikatúrák, a szónak néha egyszerű, néha abszurd vagy groteszk értelmében. Szervesen összetartozik bennük rajz és szöveg – együtt alkotnak frappáns egészet. Tulajdonképp „egymásodperces novellák", játékos rajzi és gondolati bukfencek. Egyszerűek és tömörek, mint amikor a bokszoló egyetlen ökölcsapásba sűríti minden energiáját. Meglepő horogütések: azonnal ható örömet szereznek a „célpontnak", a nézőnek-olvasónak. Egy villanásra szétszakítják a hétköznapok szürke hálóját, kézenfognak és visszavezetnek bennünket a mese el-elvesző paradicsomába, oda, ahol minden lehetséges, ahol tíz lába nő a szarvasnak, a paradicsommadár verébhangon csiripel, a kacsa tepsi alakú, hogy könnyebben lehessen megsütni. Ebben a „jeles vadkert"-ben Sajdik humorának szinte minden jellemző vonása feltérképezhető. Például az *abszolút* – és épp ezért nagyon rafinált – *egyszerűség.* Mert mi lehetne nyilvánvalóbb annál, hogy a szürke ködzerge úgy jelzi az időt, hogy „ha nem látható a csúcson, akkor köd van, ha látható, tiszta az idő"? Mi lehetne magától értetődőbb a negatív zebránál, amelyen „az eddigi fehér csíkok feketék és fordítva"? Óhatatlanul Karinthy „könnyen és gyorsan előállítható légsúlymérője" jut eszébe az embernek, „mely áll egy darab deszkából, amire két szög közé kissé lazán egyszerű kócmadzag van erősítve... Az időjárást erről pontosan le lehet olvasni a következő módszer alapján: 1. ha a madzag száraz... szép idő, 2. ha a madzag nedves... esős idő, 3. ha a madzag himbálódzik... szeles idő." Ilyen a hatásmechanizmusa a gyerek és a középkori udvari bolond humorának is. Azáltal hat, hogy tökéletesen igazat mond. (Ez a tény évszázadok óta humorforrás, s ez tulajdonképp bizonyos meditációkra is alkalmat ad az emberi természetet illetően.) Sajdik jó ismerője az embernek: gyerek és udvari bolond – egyszerre ártatlan, tiszta, bölcs és filozófus.

Humorának jellemző vonása groteszk. Lógó orrú oroszlánja „csíkos szemüveggel, amely a ketrec illúzióját kelti benne" – meghökkentő „egymásodperces novella". Az ötlet – a rózsaszínű szemüveg parafrázisa – rajtaütésszerű mosolyt fakaszt. S a nevetés közben egyszer csak elkezdi valami fojtogatni az ember torkát. Hatni kezd Sajdik humorának „második rétege": sajátos filozófiája. Életérzése: a kisemberé, a nagyváros rácsai mögé szorult, a mindennapok fogaskerekei közt őrlődő, apró és kevésbé apró komiszságoknak kiszolgáltatott kisemberé – mindnyájunké. Magatartása nem harc, hanem védekezés; de azzal, hogy felmutatja – mindig belülről, önmagán is mulatva, nemegyszer kissé keservesre sikerült fintorral – az orrunkra biggyesztett rácsos szemüvegeket: harcol is, de

Sajdik Ferenc: A gondolkodó

közvetett módon. Ha találomra kiemelünk egy negyedik állatot, mondjuk az „egylábú tokmacsot", amelynél „kisebb a valószínűség, hogy tüskébe lép, mintha négy lába lenne", Sajdik humorának újabb jellegzetességére derül fény. A lebilincselő kedvességgel – ha az ember nem félne ettől a szótól, megkockáztatná, hogy *bájjal* – előadott *abszurditásra.* Az abszurditás itt többszörös. Egyrészt az állat nem létezik, másrészt létrehozó ötlete és lényege az egy láb, amellyel kevesebb tüskébe lehet lépni, viszont mivel egy lába van, magától értetődik, hogy nem tud lépni. Ismét egy nagyon emberi tulajdonságra hivatkozik. Kinek a képzeletét nem izgatja az, ami nem létezik, amit megteremthet magának a semmiből, ki nem játszott már azzal, hogy ismeretlen növényeket és állatokat talált ki? Sajdikot izgatja a fantázia

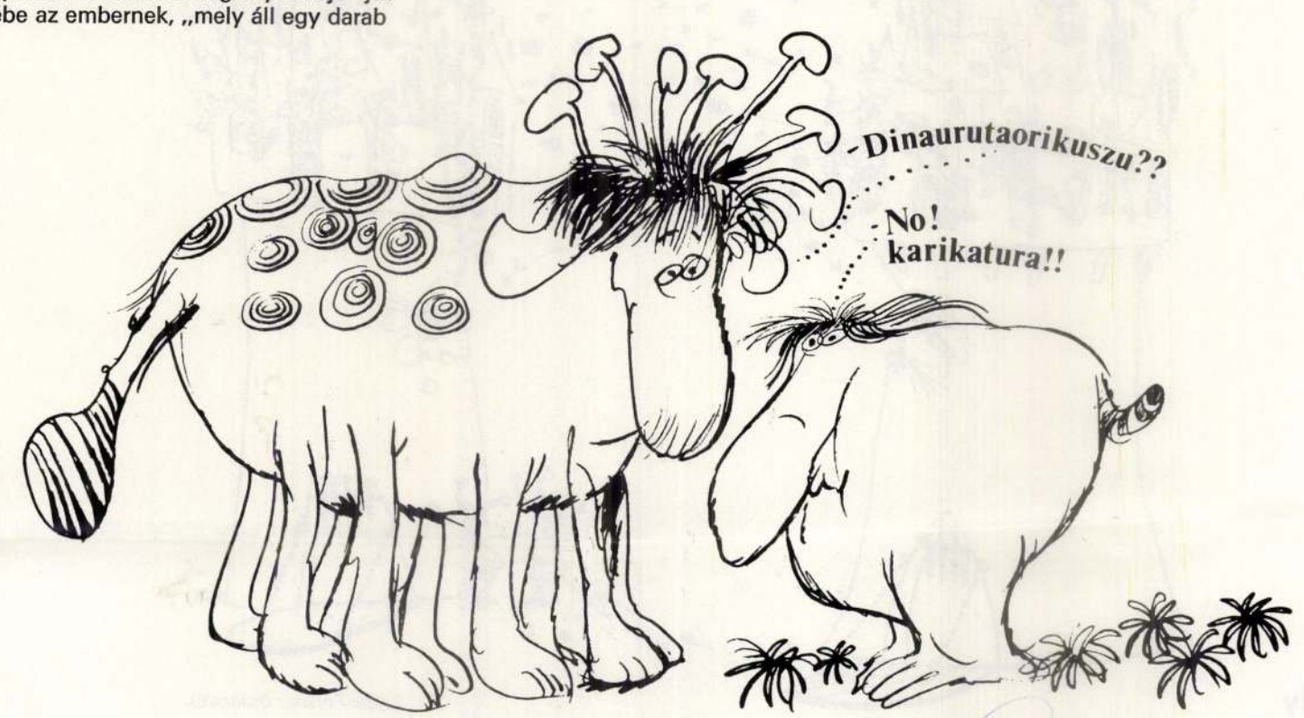

Sajdik Ferenc

Magyar

— *Nem a találmányának a jelentősége miatt érdemelt szobrot, hanem, mert minden fórumon el tudta fogadtatni...*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

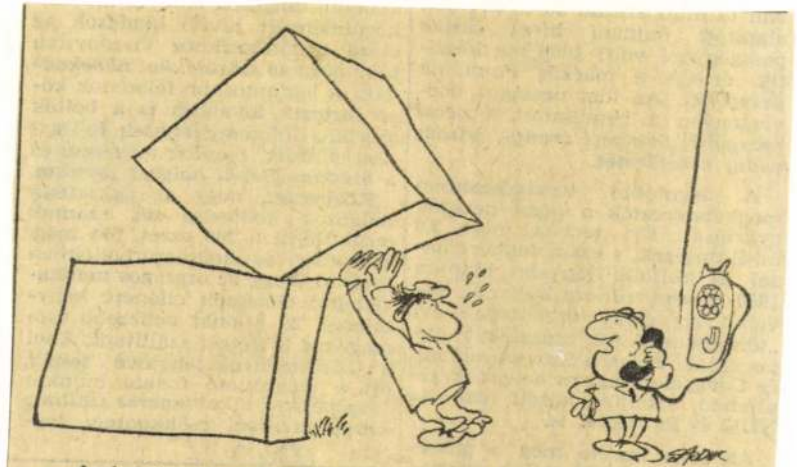

— *Amint lesz vonal, rögtön hívok segítséget.*

(Sajdik Ferenc rajza)

Sajdik Ferenc

— Menjünk a Venusra, ott talán még nincsen ember...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar Hirlap 1976/217/lo

Sajdik Ferenc

— Hagyja szegényt, tele van megoldatlan családi problémákkal.
(Sajdik Ferenc rajza)

Magyar

Sajdik Ferenc

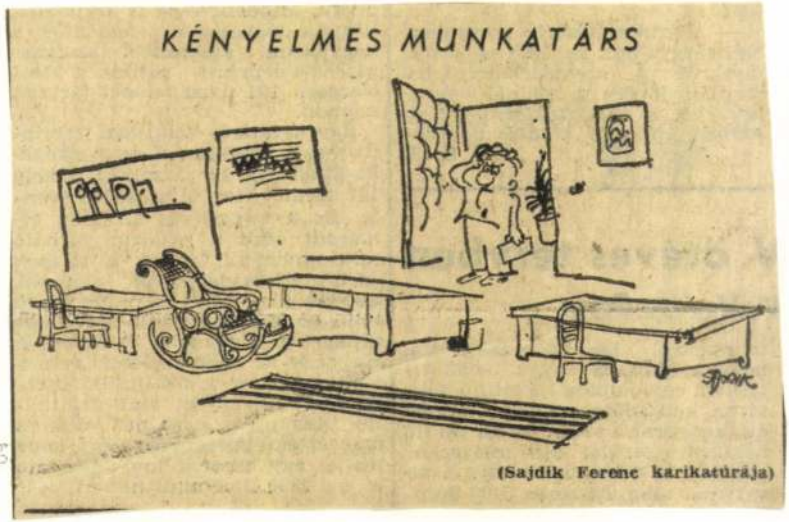

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Mag

Sajdik Ferenc

— Kisasszony, jöjjön, beszélje rá a vendégemet Pitralonra, hajszeszre, hajolajra és hajlakkra! . . .

(Sajdik Ferenc karikatúrája.)

Sajdik Ferenc

Magy

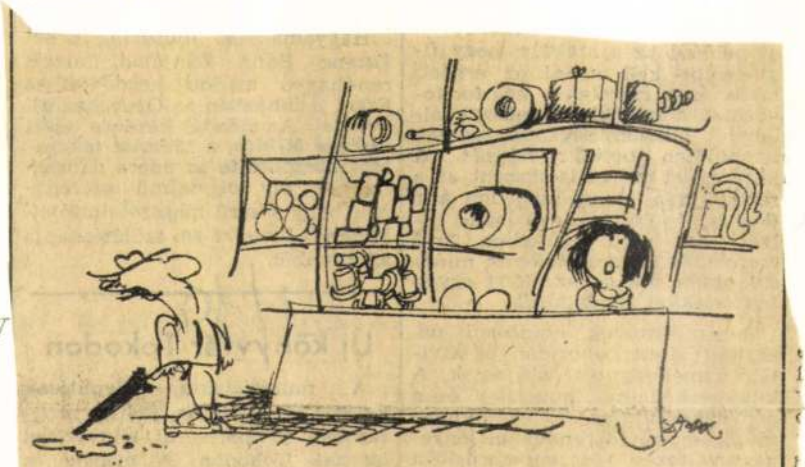

— Várja meg a váltást, hátha a kolléganőm tudja, hogy melyik polcon van, amit keres...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magy

— Még jó, hogy szerda van. A hét végén annyi a baleset, hogy meg sem említenének minket az újságok...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

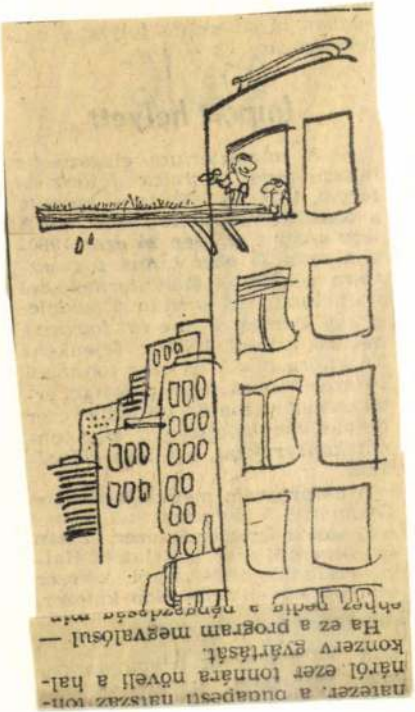

Magyar Hirlap 1976/22o/6

Árvay László

Bojcsuk Iván

Fenekovács László

Gyulai Líviusz

Halász Géza

Jelenszky László

Kaján Tibor

Kemény György

Lipták György

Makina

Sajdik Ferenc

Szalay Pál

Szerényi Gábor

Tettamanti Béla

Varga Zsófi

SAJDIK FERENC

A Budapest Galéria meghívja Önt a

KOKSZ

azaz KOrtárs Karikatúra és SZatíra

MŰHELY

kiállításának megnyitójára

2003. november 20-án, 17 órára,
valamint
2004. január 4-én, 16 órára
a kiállítás bezárására

a Budapest Kiállítóterembe
(1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.).

A kiállítást megnyitja, majd bezárja

Andrassew Iván
közíró.

A KOKSZ Műhely tagjainak művei megtekinthetők a magyar virtuális karikatúra múzeumban ***(www.karton.hu)*** *és a VirtuArtNet Galériában* ***(www.virtuartnet.hu)***.

A kiállítás megtekinthető 2004. január 4-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Újdonságaink

5900 Ft

Székely András
KASS JÁNOS

A neves grafikusművészről szóló kiadvány a művész könyvillusztrációit mutatja be. Nem egy generáció tanulta tőle a szakma mesteri fogásait. „Szántó Piroska emlékeiből is tudható, hogy mi volt a könyvillusztráció a képzőművészek számára az ötvenes években. Gályapad, ahogy Németh László nevezte. Megélhetési forrás, ahol a legkevesebb megalkuvásra volt szükség." (Székely András) A népmesék, az európai irodalom remekei, a Móricz-illusztrációk, a klasszikusok bűvöletébe kerülünk mi is, ha Kass vonalait követjük több mint ötven év munkásságának tükrében.

Wehner Tibor
WAGNER NÁNDOR (1922–1997) – A FILOZÓFUS SZOBRÁSZ

Magyarország határain kívül kiteljesedő alkotók körében is rendhagyó az életmű, ami nálunk sokáig ismeretlen volt. A művész halála után kaphatott teret néhány monumentális alkotás, például a gellérthegyi Filozófiai kert. Szobrászata figuratív, de egy-egy alkotásával átlépi a természetelvű ábrázolás-megjelenítés határvonalát. Kísérletező alkat volt, ezért sokoldalú: festő és grafikus, épületeket, kerteket tervezett és kivitelezett, formatervezéssel is foglalkozott. A művészetpedagógiai módszereket magas fokon gyakorolta és a művészetfilozófiát elmélyülten művelte. Művészete Európa és a Távol-Kelet között teremt kapcsolatot, szintetizálja az eltérő kultúrákat, hagyományokat és szemléletmódokat. A XX. századról a klasszikus értékek őrzőjeként az erőteljes megújító törekvésével izgalmas, sodró szenvedélyű, mély érzelmű, gondolatgazdag és sokrétű korképet fogalmazott meg.

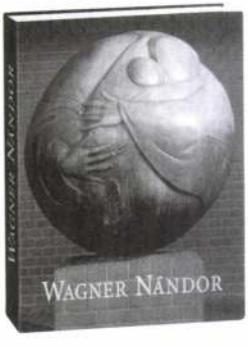

6500 Ft

Sajdik Ferenc

Újdonságaink

1700 Ft

Buda Ferenc
TÚL A FALON

A Kossuth-díjas költő maga válogatta össze az '56-os forradalom korszakához kapcsolódó verseit. „E versek nagyobbik fele 1956 táján született. Köztük van az a három is, amelyek miatt a demokratikus államrend elleni izgatás vádjával egyévi börtönbüntetésre ítéltek, de köztük van a börtönben s szabadulásomkor írottak java is." (Buda Ferenc) Verseinek drámaisága és átütő ereje mit sem csökkent az elmúlt évtizedek alatt. Ma is híven tükrözik a fiatalság igazságkeresését és döbbenetét az embertelenségben. Hitelességük és rendkívüli hangzóerejük miatt az új nemzedékek soraiban nagyhatású versekkel találkoznak olvasóink.

KÉPZŐMŰVÉSZET

Kernács Gabriella
SAJDIK

Sajdik Ferenc, a szívet melengető karikaturista munkásságát Kernács Gabriella művészettörténész mutatja be. Az általa készített interjúgyűjtemény a grafikusművész életútját, karrierjét szakmailag igényesen és sokoldalúan, a laikusoknak is olvasmányosan mutatja be. Sajdik valódi „rara avis", ritka madár, aki határozottan szemberepül azzal a trenddel, amely a mai képzőművészet fő vonulata. A karikatúra egyik legnemesebb képviselőjének életművét követjük nyomon.

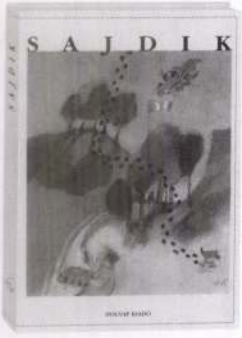

5990 Ft

2006

Sajdik Ferenc karikatúrái a Várnegyed Galériában

Gombóc Artúrtól Kertész Imréig

Vidám nyári tárlatlátogatást kínál július hónapra a Várnegyed Galéria, ahol Sajdik Ferenc grafikusművész munkái láthatók. A június 28-ai megnyitón dr. Nagy Gábor Tamás polgármester mondott személyes hangú, rövid köszöntőt, majd a tárlatot - Radványi Balázs és Wenzon Zsuzsanna közreműködésével - Kernács Gabriella művészettörténész nyitotta meg. Sajdik Ferencet hivatásáról, és egyben legkedvesebb időtöltéséről kérdeztük.

♦ Az ön esetében a humor családi örökség, vagy egyéni adottság?

Gyerekkoromtól vidám természetű vagyok, de ez nem is csoda, mert rendkívül vidám családba születtem bele, még a nagypapámnak is kiváló humora volt.

♦ Hogyan lesz egy grafikusból karikaturista?

Maradjunk abban, hogy én mindig is karikaturista voltam. Rajziskolába jártam, és diákkoromban megláttam egyszer egy karikatúrát, amely döntő hatással volt rám. Máig emlékszem arra a képsorra: Pintér Jenő rajzsorozata volt egy újságot olvasó férfiról. Később nyomdásznak tanultam, és cinkográfusként dolgoztam a kliségyárban. (Vajon emlékszik-e még valaki, hogy mit jelentenek e bűvös szavak: klisé és cinkográfus, hiszen ma már nincs is ilyen szakma). Nyomdász koromban kezdtem el rajzolni, és egyre többször fordult elő, hogy a képeket leközölték a Rádió Ujságnál. Amikor a szerkesztőség karikaturistája nyugdíjba ment, Byssz Róbert megkérdezte, nincs-e kedvem náluk folytatni a pályát. Tőle kaptam azt a szakmai tanácsot, hogy ne menjek főiskolára, mert ezt a műfajt seholsem tanítják. Végül tíz éven át voltam a lap tördelője és rajzolója.

♦ Pályájának jelentős résztét a Ludas Matyinál töltötte. Mivel lehetett akkoriban viccelni, és mivel nem?

1965-ben kerültem a Tabi László főszerkesztő által irányított Ludashoz. Brezsnyevet persze nem lehetett fejre állítani, de a hétköznapi visszásságokat ábrázolhattuk. Minden rajzolónak vázlatot kellett készítenie, és ha Tabi rábólintott, megjelenhetett a kidolgozott rajz.

Azt szokták mondani, hogy egy jó karikatúra 80% ötlet, és 20% rajz. Nálam azt hiszem 50-50% az arány. Huszonnyolc évet töltöttem a Ludasnál, Tabi után Árkus József főszerkesztősége alatt. Négyen voltunk egy szerkesztőségi szobában: Brenner György, Balázs-Piri Balázs, Várnai György és én. Nagyon jól éreztük magunkat, közel harminc évig egyetlen nézeteltérés sem volt közöttünk.

♦ A nagyközönség később könyvekben és rajzfilmeken is találkozott a figuráival. Hogyan kezdődött a „halhatatlanság"?

Az első Pom-Pom könyvet a Ludasban Marival, a Corvina Kiadó szerkesztőjével és Csukás Istvánnal. Ekkor derült ki, hogy Csukásnak remek humora van. Ettől kezdve nagyon sokat dolgoztunk együtt. Készült könyv a Mórának is, és Csukás a közös műveket bevitte a filmgyárba. Így született a Nagy Horgász, és a Pom-Pom is. El kell árulnom, hogy egyikünk sem gyakorló horgász, Csukás szakkönyvekből szerezte a pecatudását. Mindkét sorozat nagy érdeme, hogy mellékszereplőkből avat főhőst. Ilyen a Pom-Pomban Gombóc Artúr, a Nagy Horgászban pedig a Fókukac. Amikor gyerekekkel találkozom azt érzékelem, hogy ők még a felnőtteknél is fogékonyabbak a humorra. Többségük nagyon bátran és nagyon jól rajzol, kár, hogy az élet később elrontja őket.

♦ Mindezek mellett még számos különböző műfajú kötetet - így tankönyveket és szakácskönyveket is - illusztrált, de a rajzok valamennyiben jellegzetes Sajdik-figurák...

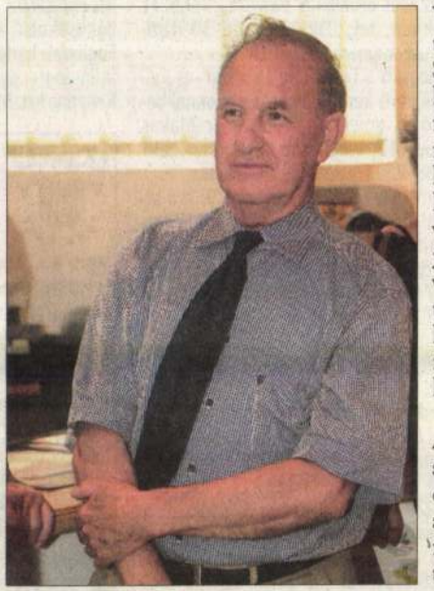

Sajdik Ferenc

Valóban több száz könyvet illusztráltam, de tény, hogy a bőrömből nem tudok kibújni. Szerencsésnek mondhatom magam, mert ritkán fordul elő, hogy nincs kedvem rajzolni. A feleségem szerint ez már maga a függőség. Ha nekifogok, százból talán egyszer indul úgy a rajz, hogy ötlet híján vagyok. Mindig a szemet rajzolom meg először, mert magamban máris látok valakit a papíron. Nálam az is tradíció, hogy jobbról balra haladok. Ez különösen akkoriban volt veszélyes, amikor mártogató tustollal rajzoltam, hiszen előfordult, hogy elkenődtek a vonalak. Ujabban pasztellel dolgozom, ezt keverem időnként akvarell-festékkel. Állványt ma sem használok, egyszerűen az asztalon festek.

♦ Melyik a kedvenc mesehőse?

A kiállításon egy komplett tabló látható a klaszszikus mesehősökből. Piroska mellett ott a rendíthetetlen ólomkatona, Münchausen báró és a jó tündér is, no meg a mai mesék lézerfegyveres vitéze. A saját munkáim közül nagyon szeretem Gombóc Artúrt, bár bevallom, nem vagyok akkora csokoládékedvelő, mint ő.

♦ A családjához is közel állnak a Sajdik-figurák?

Két lányom van, és öt unokám. Egész életükben csak rajzolni látnak.

♦ A Várnegyed Galériában kiállított képei között több olyan is akad, amelynek ez a városrész ad hátteret...

Bevallom, hosszabb ideje készültem a kiállításra, így több olyan rajz is látható, amely erre az alkalomra készült. Ezek közé tartozik a Bécsi kapu tér 7-es számú házra emlékező karikatúra, ott működött ugyanis Hatvany Lajos híres irodalmi szalonja. Ugyancsak friss munka a Virág Benedeket ábrázoló rajz, Virág Benedek ugyanis Döbrentei utcai lakos volt. Látható a Várszínház is a tervező, Kempelen Farkas képével. Ugyancsak új alkotás a Magyar Nemzeti Múzeum című tabló, amelyen nagy magyarjaink láthatók, illetve a magyar Nobel-díjasok csoportképe, többek között Gábor Dénes, Neumann János és Kertész Imre karikatúrájával. A látogatók találkozhatnak a 20. századi filmipar legnagyobb alakjaival, Chaplinnel, Hitchcockkal, Marylin Monroe-val, de más képeken feltűnik John Lennon, Vasarely, Klimt, Holbein, Toulouse-Loutrec, sőt Picasso is. A magyar képzőművészek közül - többek között Perlott Csaba Vilmos, Derkovits Gyula, Vajda Lajos, akik szegények voltak, mint a templom egere, most különös helyzetben láthatók. Egy mai árverésen több millióért kelnek el a képeik.

* * *

Apróhirdetés-felvétel személyesen a szerkesztőségben: kedden és szerdán 10.00-től 15.00 óráig

Ingatlan

Csendes, világos, emeleti öröklakást keresek a Várban (Várfalon belül). Tel.: 201-9475; 06-70-237-9030.

HILL-ESTATE INGATLANIRODA 1125 Bp. Istenhegyi út 103/b. Folyamatosan keresünk igényes lakásokat a kerületben adás-vételre fizetőképes ügyfeleinknek. KORREKT FELTÉTELEK, GYORS ÜGYINTÉZÉS. Ügyfélfogadás egyeztetett időpontban. Tel.: 212-2656; 06-30-9545-797.

Kiadó raktárhelyiséget vagy garázst keresek a Várban vagy az I. kerületben. Tel.: 06-30-251-3800.

13 ÉVE FOLYAMATOSAN működő INGATLANIRODA keres-kínál eladó-kiadó ingatlanokat. Teljeskörű, gyors, korrekt ügyintézés. Telefon: 315-0031; 06/30-9440-088, e-mail: amadex@axelero.hu, www.amadex.hu.

Eladó lakást keresek a Várban és környékén. Tel.: 201-9475; 06-70-237-9030.

II. Rózsadombon kertes, 7 lakásos villaépületben 2 egymás melletti 116 m² + 57 m² villalakás együtt vagy külön, 2 terasszal, garázzsal, gépkocsibeállóval eladó. Irányár: 60 M Ft + 30 M Ft. Wagner Iroda, tel.: 212-1261; 06/30-488-1933.

I. Budai Vár alatt a Logodi utcában 2 egymás melletti 47+63 m²-es jelenleg egybenyitott 2 fürdőszobás 2 erkélyes panorámás felújított öröklakás 30 m²-es tárolóval. Irányár: 44 M Ft. Wágner Iroda, tel.: 212-1261, 06-30-488-1933, e-mail: wagnera1@chello.hu.

II/A. kerület - Solymár határán 180 m²-es panorámás 3 generációs igényesen felújított családiház 3 külön bejáratú lakással 3 fürdőszobával eladó. Irányár: 37 M Ft. Wágner Iroda, tel: 212-2136, 06-30-488-2203, e-mail: wagnera1-@chello.hu.

A kerületben 15 éve működő WÁGNER ÉS TÁRSA INGATLANIRODA Attila út 12. (okmányiroda mellett) folyamatosan keres ügyfelei számára ELADÓ-KIADÓ LAKÁ-SOKAT. Tel.: 212-2656; 06-30-9545-797.

I. Attila úton a Vérmező közelében felújított épületben 126 m²-es 3,5 szobás 3 franciaerkélyes gázfűtéses öröklakás. Irányár: 29,9 M Ft. Wágner Iroda, tel.: 212-1261, 06-30-488-1933, e-mail: wagnera1@chello.hu.

I. Naphegyen a Tabán tetején 38 m²-es igényesen felújított kertes társasházi azonnal beköltözhető III. emeleti gázfűtéses öröklakás. Irányár: 16,9 M Ft. Wágner Iroda, tel.: 212-2136, 06-30-488-2203, wagnera1@chello.hu.

Biztos magyar vagyon! Nem bontják le a távollétében! Eladó 1 emeletes családi ház 184 m² lakóterülettel, 754 m² kert. Jól gondozott, 7 szobás, 2 fürdőszobás, telefonos Balatonfüreden. Irányár 27 Mio Ft. Érdeklődni: Baranyainé, 06-87-482-095 az esti órákban.

Készpénzzel vásárolnék 3 szobás lakást az I. kerületben Krisztina városrészben. Tel.: 06/30-506-2112.

XI. Nándorfejérvári úton parkos részen tégla épületben 50 m²-es 2 szobás II. emeleti felújítandó azonnal beköltözhető öröklakás. Irányár: 13,9 M Ft. Wágner Iroda, tel: 212-2136, 06-30/488-2203, e-mail: wagnera1@chello.hu.

I. Naphegyen 6 lakásos kertes villaépületben lévő 55 m²-es villalakás + 12 m² terasszal eladó. Irányár: 28 M Ft. Tel: 212-2136, 06-30/488-2203, e-mail: wagnera1@chello.hu

I. Attila úton Vérmezőre panorámás 1. emeleti 93 m²-es 3 szobás, polgári belméretű, egyedi fűtéses, olcsó rezsiköltségű öröklakás eladó. Irányár: 30,9 M Ft. Tel: 212-1261, 06/30-488-1933, e-mail: wagnera1@chello.hu.

Szolgáltatás

BUDAI GYORSSZOLGÁLAT! Teljeskörű gázkészülék-javítás, fűtés-, víz-, villanyszerelés, gépi dugulás-elhárítás 0-24 óráig hétvégén is. Tel.: 321-8082; 06-20-334-3437.

APEH ÜGYINTÉZÉS! Könyvvizsgálat, könyvelés teljes körűen. Adótervezés, költségmegtakarítás. Heti, havi listák készítése, naprakész ügyfélkapcsolat. Cím: Bp., I. Attila út 117., XII. Böszörményi út 19/a. Előzetes bejelentkezés: 214-4959; 202-1165; 06-20-823-0207.

Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül, fogszabályozó, fogfehérítő. ***Mozgáskorlátozottakhoz házhoz megyünk!*** Egészségügyeseknek és tanároknak kedvezmény! Fogászati háttér biztosított! Tóthné Hűvös Katalin fogtechnikus mester. 1013 Budapest, Krisztina krt. 51. fszt. 1. Tel.: 06-30-222-3016.

ZÁRKIRÁLY® BT.
ZÁR, LAKAT, VASALAT
1027 Bp., Margit krt. 54. T./F.: 201-3928
1117 Bp., Fehérvári út 24. T./F.: 466-5654
Nyitva: H–P: 9–18 Sz: 9–14

+ SZOLGÁLTATÁSAINK:
- KULCSMÁSOLÁS: lakás-, autó-, speciális és mágneskulcs
- ZÁRBETÉTEK ÁTKÓDOLÁSA
- EGYFORMA ZÁRLATÚ ÉS FŐKULCSOS RENDSZEREK
- HEVEDERZÁRAK SZERELÉSE: Mo. teljes kínálata egyedi méretben is
- FÉNYMÁSOLÁS

SZOMBATONKÉNT –10% !
RÉZ- ÉS KRÓMÁRUK POSTALÁDÁK SZÉFEK -20%

Könyvelés, bevallások készítése társaságok, egyéni vállalkozók részére, bérszámfejtéssel, teljeskörű ügyintézéssel. Tel./fax: 3758-734; 06-30-931-2894.

Tévéjavítás helyszínen azonnal! Orion, Videoton, ITT-Nokia, Dual, Schneider televíziók helyszíni javítása azonnal, villamosmérnök végzettséggel, garanciával! Tel.: 06-20-542-3529.

Társasházak, irodák, lakások teljeskörű takarítása. Festés utáni nagytakarítás. Szőnyeg, padlószőnyeg speciális felújító tisztítása háztól házig is, ill. nagyobb megrendelés esetén a helyszínen. Szalagfüggöny tisztítása. Tel.: 213-5133.

GYÓGYTORNA! Okleveles Gyógytornász a betegek otthonában gyógytornáztatást vállal

Régiségek vétele: Szondi Galéria

Keresek nagyon magas áron kastélyok és kúriák berendezéséhez hajlított vagy egyenes vonalú titkosfiókos szekrényt, komódot, vitrint, írószekrényt, szalongarnitúrát és más bútorokat (intarziásak előnyben). Továbbá régi festményeket, csillárokat, fa vagy bronzszobrokat, álló, fali vagy asztali órákat, nagyméretű tükröket, porcelán vitrintárgyakat, körpecsétes eozinmázas Zsolnay tárgyakat, Kovács Margit kerámiákat, zsidó vallási kegytárgyakat, kiemelkedő napi árion ezüsttárgyakat: pl. páros gyertyatartókat, cukordobozt, perselyeket, sószórókat, gyümölcstálakat, 12 személyes evőeszközkészletet, stb. Antik vagy drágakővel díszített ékszereket is vásárolok.

Hívjon bizalommal vagy jöjjön el hozzánk! Kiszállás díjtalan.
A fenti tárgyak, illetve hagyatékok felvásárlása üzletünkben folyamatosan történik.
Üzletcím: Budapest, VI. Szondi u. 32.
Ingyen hívható telefonszám: 06-80-200-914, illetve: 302-5637
Nyitva tartás: hétfőtől-péntekig: 10.00 - 17.00.

Matematika, fizika vizsga és pótvizsga felkészítés nagy gyakorlattal, kedvező fizetési feltételekkel, általános-, közép- és felsőfokon referenciákkal. Tel.: 250-2003; 06/20-9344-456.

Francia tanítást vállal pedagógus kezdők, érettségizők, nyelvvizsgázók számára június 15-től augusztus 15-ig nyári áron. Tel.: 394-5340; 06-20-571-7554.

Magyarból korrepetálok. Orosz nyelvet is tanítok! Tel.: 375-22-80; mobiltelefon: 06-30-297-30-36.

Matematika korrepetálást, pótvizsgára, középiskolára való felvételire felkészítést vállal pedagógus június 15-től augusztus 15-ig nyári áron. Tel.: 394-5341; 06-20-571-7554.

Matematika-fizika tanítás, pótvizsgára, osztályvizsgára, pótérettségire felkészítés. Több mint húszéves gyakorlat. Tel.: 213-7747; 06-20-518-2808.

Autósiskola. Jogosítvány gyorsan, akár több részletben is. 10 óra ingyen vezetés. Internet: www.budavariautosiskola.hu; bp2.mindenkilapja.hu. E-mail: autosuli@freemail.hu. Telefon: 201-

Főzni tudó konyhalányt keresünk I. kerületi bölcsődénkbe. Érdeklődni: 214-65-93 telefonszámon 8-16 óráig a vezetőnél lehet.

SZERETNE PÉNZT KERESNI? Legyen Ön is Avontanácsadó! 15-30% vásárlási kedvezmény. Belépési díj nincs. Az első hat rendelésénél ajándékot kap! Hölgyek és Urak jelentkezését várjuk. Tel.: 243-2593; 06-20-388-2034 (sms-t is fogadunk).

Napi takarítást, nagytakarítást, ablaktisztítást vállalok, festés utánit is. Tel.: 06-70-210-3992.

Családok, intézmények felé bébiszittereket, idősgondozókat, házvezetőnőket díjmentesen közvetítünk. Referenciát vállalunk. Szlogenünk: „Empátia, minőség, gondoskodás". Tel.: 06/20-465-8458; 06/70-380-5620; 336-1094

Utazás

Erdélyi utak egyénileg és csoportosan –

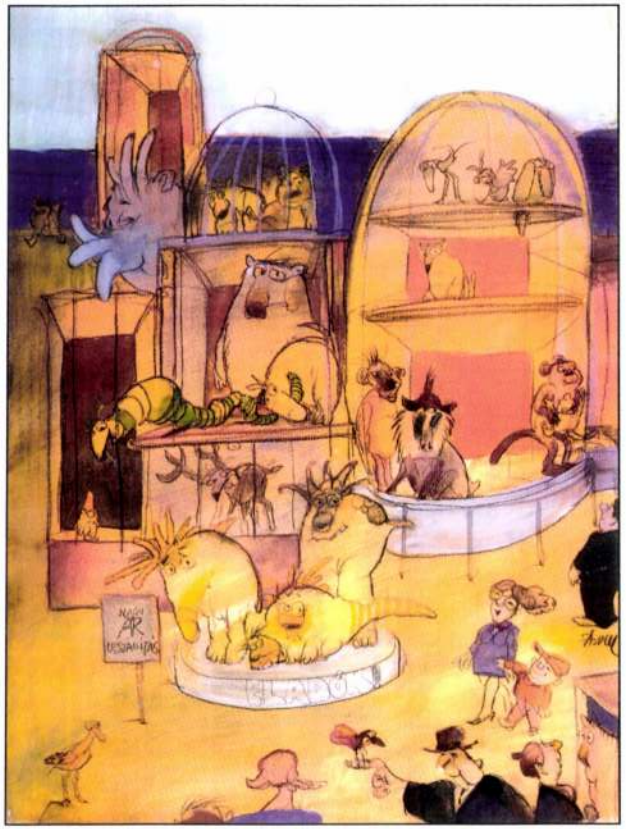

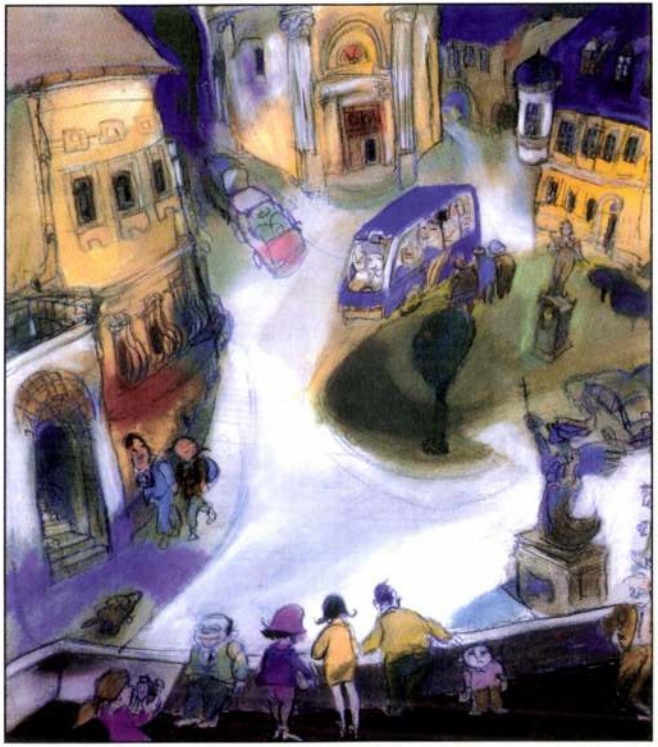

BEM6
BUDAVÁRI MŰVELŐDÉSI HÁZ
WWW.BEM6.HU

Budavári Önkormányzat

VÁRNEGYED
Galéria

AESOPHOSZ

A kiállítás megtekinthető: 2006. július 29-ig
vasárnap és hétfő kivételével naponta 11 és 18 óra között
Cím: 1015 Budapest, Batthyány u. 67.
Telefon: 214-4450 – e-mail: vgaleria@axele.axelero.net

A BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT
ÉS A BUDAVÁRI MŰVELŐDÉSI HÁZ
VÁRNEGYED GALÉRIÁJA
tisztelettel meghívja Önt, családját és barátait

SAJDIK FERENC

grafikus

kiállításának megnyitására

2006. június 28-án (szerdán) 18 órára

Bevezetőt mond:

DR. NAGY GÁBOR TAMÁS

polgármester

A kiállítást megnyitja:

KERNÁCS GABRIELLA

művészettörténész

Közreműködik:

RADVÁNYI BALÁZS

a Kaláka Együttes tagja és

WENZON ZSUZSANNA

marinbán

lást". Az Angol Királyné szállodában ... lya a hazai politikai ellenállás központja lett. 1865-ben jelent meg a Pesti Naplóban az úgynevezett húsvéti cikke, melyben először említette a kiegyezés lehetőségét. Hamarosan – Kossuth tiltakozása ellenére – megkezdődtek a tárgyalások a megbékélésről, majd létrejött a Monarchia. Az általa előkészített kiegyezés nemcsak Magyarország legújabb kori történetét határozta meg alapvetően, de a Monarchia létrejöttével egész Európa sorsára nagy hatással volt. Bár a kiegyezés megítélése 1867 óta egészen napjainkig éles viták gerjesztője, Deákot máig az akkor ráragasztott „a haza bölcse" néven emlegetik.

Dobó István (1500?–1572)

Az egri vár győzedelmes védője a törökellenes harc egyik legjelentősebb alakjává vált az utókor számára. 1552. október 11. és 18. között Ahmet nagyvezír és Ali budai pasa egyesített seregei vették ostrom alá az egri várat. A Felvidék védelme szempontjából kulcsfontosságúvá vált a támadók visszaverése. Dobó mindössze 2000 védőjével és a várba menekült parasztokkal hősies küzdelemben sikerrel megvédte a várat a hatalmas túlerővel szemben. Élete hátralévő részében kétszer is perbe fogták az uralkodó elleni összeesküvés vádjával. Dobó leginkább irodalmi műveknek köszönheti népszerűségét. A kortársak számára Tinódi Lantos Sebestyén énekelte meg hősiességét. A legnagyobb hatással mítoszának kialakulására azonban mégis Gárdonyi Géza Egri csillagok című klasszikus regénye és annak filmváltozata volt.

Erkel Ferenc (1810–1893)

A legnagyobb magyar operaszerző, ő szerezte a magyar államiság szimbólumának számító Himnusz zenéjét. Az 1837-ben alapított Nemzeti Színház első

dozataként a Rákosi-korszakban is ült börtönben. A szintén koncepciós Rajk-perben viszont a hatalom oldalán vett részt. Az '56-os forradalom idején államminiszteri címet kapott a Nagy Imre-kormányban, de november 1-jén eltűnt és szovjet felkérésre, illetve katonai segítséggel ellenkormányt alakított. Ekkortól irányította az országot és a forradalom utáni megtorlást, amelynek során több száz embert végeztek ki – köztük Nagy Imrét és politikustársait. A nevével jelzett korszakot előbb a megtorlás, majd a fokozatos enyhülés jellemezte, a viszonylagos szociális biztonságot és komfortérzetet külföldi hitelek felvételével érte el. A szólásszabadságot, a mozgásszabadságot, az egyesülés jogát, politikai és civil szervezetek alakulását a korszakban végig korlátozták, ám ezzel együtt a hetvenes évektől kezdve egyértelműen a szovjet blokk legenyhébb rezsimjét hozta létre.

Kodály Zoltán (1882–1967)

Magyarországon életében egy zeneszerző sem kapott akkora elismerést, mint ő. Neve azonban valószínűleg tovább fog fennmaradni a zenepedagógia megújítójaként, mint zeneszerzőként: a Kodály-módszerrel a világ számos pontján tanítják zenére a gyermekeket. Világhírűvé az 1923-ban készült Psalmus Hungaricus tette. Zenepedagógusként múlhatatlan érdemei vannak. Munkássága elsősorban a gyerekek zeneoktatásában volt igazán újító. Az elmúlt évtizedekben az iskolások a világ számos országában az ő módszerével sajátították el az énekórák tananyagát. Kodály pedagógiai módszere a magyar népdalok pentaton hangrendszerére épült, úgy vélte, erről a kiindulási pontról a legkönnyebb elsajátítani a zenélés művészetét. Küldetésének tekintette, hogy minél több ember tudjon legalább alapszinten zenélni, énekelni. 1946–49-ig a Magyar Tudományos Akadémia elnöke volt.

Kossuth Lajos (1802–1894)

Az egyik legnagyobb hatású és legnépszerűbb magyar politikus volt. A reformkor kiemelkedő alakja és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc politikai vezetője. A reformkorban előbb az Országgyűlés munkájáról közzétett tudósításaival tűnt fel, majd a Pesti Hírlap vezércikkírójaként vált a reformok fő szószólójává. Ekkor kezdődött vitája a mérsékelt irányzatot képviselő Széchenyi Istvánnal. 1847-ben már az ellenzék vezérévé vált. 1848-ban az első felelős magyar kormány pénzügyminisztere lett, majd a kormány lemondása után gyakorlatilag kormányfői hatalomhoz jutott és ő indította el a szabadságharcot. Az ő indítványára mondta ki az országgyűlés a Habsburg-ház trónfosztását és a Függetlenségi Nyilatkozat elfogadását. Az 1849-es nyári katonai vereségek hatására a bukás előtt lemondott és élete végéig tartó emigrációba kényszerült. A 45 évnyi emigráció első évtizedeiben a szabadságharc újraindításán munkálkodott, de ennek nem volt realitása. Későbbi elméleti-politikai munkái viszont megtermékenyítőleg hatottak a századforduló mozgalmaira.

Mátyás király (1443–1490)

Sikeres és mitikus középkori uralkodó volt, mondák és népmesék hőse. Uralkodása alatt Magyarország a térség vezető hatalmává vált, miután sikeresen védekezett a török ellen. Mátyás megerősítette az ország gazdaságát, udvarát pedig Közép-Európa kulturális központjává emelte. Főúri csoportok politikai

A gyermekágyi láz legyőzésével világhírű szülészorvos lett. Egyszerűnek tűnő felfedezésével – orvosi beavatkozások előtt kezet kell mosni – anyák százezreinek életét mentette meg. Semmelweis egy boncolási eredményből jött rá, hogy a gyermekágyi lázat fertőzés okozza. Addig a kórt nem fertőzésnek, hanem misztikus eredetű betegségnek tekintették az orvosok. Semmelweis rájött, a fertőzés ellen egyszerűen lehet védekezni: klóros vízben az orvosnak kezet kell mosnia a beavatkozás előtt, és a használt műszereket is fertőtleníteni kell. Magyarországon elfogadták és elismerték elméletét, de külföldön sokáig még elutasításban részesült. Híres sebész is volt, Magyarországon ő végezte az első petefészekműtétet és a második császármetszést. Későbbi kutatások szerint abban a fertőzésben halt meg, melyet ő győzött le. Felfedezése már halála után világszerte ismertté és elfogadottá vált, Semmelweist pedig mint „az anyák megmentőjét" emlegetik.

Széchenyi István (1791–1860)

Széchenyi a reformkor legfontosabb politikai személyisége volt. Fellépése szerepmodellként szolgált a progresszív magyar nemesség számára, elméleti munkái irányt szabtak a magyar polgárosodásnak, gazdasági és kulturális mecénási tevékenysége pedig maradandóan alakította át az ország és elsősorban a főváros képét. Lehetővé tette a Magyar Tudományos Akadémia megalakulását, elindította a magyarországi lóversenyzést, az első kaszinót és a gőzhajózást, anyagilag és politikailag támogatta a Duna és a Tisza szabályozását, a selyemhernyó-tenyésztést, a bornemesítést, a színjátszást, az útépítéseket. Szervezőmunkájának köszönhetően kezdett épülni az első dunai kőhíd, a Lánchíd. Széchenyi találta ki a „Budapest" elnevezést, és ő alkotta az „ön" szót. Az ősiség törvénye és a jobbágyság megszüntetését, a közteherviselést, a nyugati típusú hitelviszonyok kialakítását programját tűzte ki célul. Nem értett egyet a forradalom szükségességével, céljait a Habsburg-birodalmon belül kívánta elérni. A forradalom kitörése után megalakult első felelős kormányban ennek ellenére közlekedési és közmunkaügyi miniszter lett, de a fegyveres harc kezdetekor lemondott. Még ekkor, megkeseredett emberként ideggyógyintézetbe került, ahol még több mint tíz évig élt.

Szent-Györgyi Albert (1893–1986)

A C-vitamin kimutatójaként 1937-ben Nobel-díjjal jutalmazták. Az egyetlen magyar, aki Magyarországon elért eredményeiért kapta a Nobel-díjat. A húszas években külföldi egyetemeken végzett kutatásokat követően 1931 és 45 között a szegedi egyetem professzoraként dolgozott. Itt kimutatta az aszkorbinsavat, és összetételének megállapításával – szegedi paprikából – előállította mesterségesen a C-vitamint. A Kállay-kormány második világháborús kiugrási kísérletét diplomáciai feladatok ellátásával segítette. A háború után, 1945–47-ben Budapesten tanított, de 1947-ben politikai okokból az Egyesült Államokba költözött, ahol 1962-ig az USA Izomkutató Intézetét igazgatta, irányította a rák keletkezésével kapcsolatos kutatásokat. Ő fedezte fel a P-vitamint is, és foglalkozott a sejtlélegzés kérdésével. „Az őrült majom" (The Crazy Ape) című könyve az emberiség túlélési esélyeinek borúlátó és kritikus hangvételű elemzése

SZAVAZÓLAP

2000 magyar

Kérjük, hogy a szavazólapon az Önök által választott legnépszerűbb személyiség nevét tüntesse fel.

Történelmi személyiség:

A beküldő neve:

Címe: ---

---

99. december 15.
5 Budapest, Pf. 785

MATÁV net

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS
köztisztviselői munkakör betöltésére

A Központi Statisztikai Hivatal pályázatot hirdet köztisztviselői munkakör betöltésére, próbaidő kikötésével, menedzser típusú, vezetői gyakorlattal és jó szervezőkészséggel rendelkező közgazdászok számára.

Pályázati feltételek:

- közgazdaság-tudományi egyetem
- tárgyalási szintű angolnyelv-tudás
- magyar állampolgárság.

A pályázó feladata:

a hivatal elnökének az ipar; mezőgazdaság; nemzeti számlák; pénzügy; szolgáltatásstatisztikai tevékenységek összehangolásából, fejlesztéséből
és a szakmai irányítási tevékenység ellátásából adódó munkájának elősegítése.
A próbaidő sikeres elteltét követően kerülhet sor a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 4. § (2) bekezdésében foglalt munkakörbe történő kinevezésre.

Bérezés: a köztisztviselői törvény szerint.

A beküldött pályázat tartalmazza:

- jelenlegi munkahelyének, beosztásának megnevezését
- részletes szakmai önéletrajzot
- iskolai végzettséget és az idegennyelv-tudást igazoló okiratok másolatát
- három hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt.

A pályázatot 1999. december 20-ig a Központi Statisztikai Hivatal személyügyi és oktatási osztályára kell benyújtani.

Cím: 1525 Budapest, Pf. 51

A beérkező pályázatot a bírálóbizottság 1999. december 30-ig elbírálja.
A pályázatokat bizalmasan kezeljük.

A pályázattal kapcsolatos információk személyesen szerezhetők be *dr. Szabó Saroltánál,* KSH, Budapest II., Keleti Károly u. 5–7.
Telefon: 345-6479

A Kaláka együttes karácsonyi körútja

NÉPSZAVA-információ

Szabad-e bejönni ide betlehemmel? – ezt kérdezgetik üdvözlő versük végén a betlehemesek, amikor karácsonykor házról házra járnak. Tizenkét esztendeje, mióta a Kaláka együttes betlehemes lemeze megjelent, azóta adventkor a zenekar is házról házra, templomról templomra, iskoláról iskolára jár ünnepi műsorával, melyben egyaránt helyet kaptak a karácsonyhoz kapcsolódó népdalok, régi egyházi énekek, valamint karácsonyi versekre írott Kaláka-dalok. Az együttes ráadásul minden évben legalább egy hetet a határainkon túli magyarlakta vidéken tölt; idén az ünnepek előtt vajdasági turnéra indulnak.

Idei körútjuk során Kalákáék tizenkét helyen mutatják be a Szabad-e ide bejönni betlehemmel? című karácsonyi műsorukat. A délvidéki turné első állomása december 12-én Zentán lesz, s az ötnapos jugoszláviai körút alatt többek között Csókán, Újvidéken, Székelykevén és Topolyán lépnek a közönség elé, míg az utolsó állomás 16-án Szabadka lesz.

Kedélyes költői játék

Mosolygó (Petőfi) Sándor és Somolygó (Arany) János

Valachi Anna NÉPSZAVA

Arany János és *Petőfi Sándor* legendás barátságát szellemesen évődő, egymást ugrató leveleik alapján érzékletesen nyomon követhetjük. A két költő személyisége alaposan különbözött ugyan egymástól – Arany befelé forduló, szorongásra hajlamos, meditatív alkat volt, míg Petőfi nyitott, lobbanékony és kezdeményező: tudvalevően a barátságukat is az ő közeledése alapozta meg –, de a humorérzéknek és az önirónia egyikük sem volt híján.

Kedélyes-tréfás költeményeikben sem tagadták meg persze önmagukat. Másképp nevet és nevettet a bajusza mögött somolygó, szemérmes Arany, és másképp az érzelmeit gátlástalanabbul kimutató, nyíltan mosolygó Petőfi. Viszont jól kiegészítik és ellenpontozzák egymást, ha egy humoros versgyűjtemény lapjain összetalálkoznak.

Ez a felismerés vezethette *Buglya Sándor* szerkesztőt és *Sajdik Ferenc* grafikust, akik Mosolygó Sándor és Somolygó János címmel összeválogattak egy kötetre valót Petőfi és Arany tréfás verseiből, Sajdik pedig a rá jellemző szellemes-ironikus stílusban illusztrálta az egymáshoz jól illeszkedő költői szövegeket.

Petőfi nemcsak lendületesebb, hanem termékenyebb is e válogatás tükrében, hiszen míg az írószobájából vagy a könyvtárból szemlélődő, „papirospusztító" Arany csak tizenkét költeménnyel – köztük a szavalóversenyek kedvencével, A tudós macskájával és a kötetzáró Sír-versel – szerepel a közös kötetben, Petőfi tizenhét, nem kevésbé közkedvelt műve olvasható itt, köztük az Arany Lacinak, A magyar nemes, A tintásüveg, no meg a kedélyerősítő forrásra utaló Igyunk!, a Csokonai, az Orbán – és a többi bordal.

S hogy ne csak szemnek, agynak, képzeletnek legyen ingere ez a sok vidám költemény – a kötethez mellékelt CD-lemezen –, (Mosolygó) *Rudolf Péter* és (Somolygó) *Helyey László* előadásában, *Pethő Zsolt* hangulatos zenéjével, Buglya Sándor rendezésében – akusztikus változatát is meghallgathatjuk ennek a virtuális költői párbajnak, melynek éppen az adja a varázsát, hogy nem vérre menő rivalizálás, hanem örömteli játék a lényege.

Burger Barna New York című fotóalbumát Farkasházy Tivadar és Réz András mutatja be ma délelőtt 11 órakor a New York kávéház irodalmi szalonjában.

Színházlexikon

Ma 17 órakor mutatják be a Rivalda nélkül – a határon túli magyar színészet lexikona című kötetet a Rátkai Márton Klubban (Bp. VI., Városligeti fasor 38.). A kötetet szerkesztő dr. Enyedi Sándorral Kóra Ilona rendező beszélget.

Drámák CD-n

Shakespeare összes műveit és Nagy Iván Magyarország családai című művét tartalmazza az Arcanum Adatbázis Kft. karácsonyra megjelenő két új CD-je, amelyet ma délelőtt 11 órakor mutatnak be a Park Hotel Flemencóban (Bp. XI., Tas vezér u. 7.).

Rajzok, filmek

Kovalovszky Márta művészettörténész nyitja meg Háy Ágnes Rajzok, filmek, árnyékok című kiállítását ma 17 órakor a Budapest Galériában (Bp. V., Szabad sajtó út 5.).

Népszava 1999. XII. 9.
11 o.

Kiváló vél, így adat! To Save a Project!

Szerkesztette: Hollauer Tibor; **Tördelőszerkesztő:** Varga Szabolcs;
Kiadja a Montana Rt.; **Felelős kiadó:** Montana Rt., Koródi Bálint vezérigazgató;
Borítóterv: Color Plus; **Nyomdai előkészítés:** Place Art Stúdió;
Nyomás: Press GT Kft.; **Felelős vezető:** Halas János műszaki igazgató;
Angol fordítás: Pálvölgyi Nóra, Szűcs Imre;

Editor: Tibor Hollauer; **Designer:** Szabolcs Varga; **Published by** Montana Inc.;
Responsible Publisher: Montana Inc., Bálint Koródi, CEO;
Cover design: Color Plus; **Prepared for printing** by Place Art Studio.;
Technical Director: János Halas; **English translation:** Nóra Pálvölgyi, Imre Szűcs;

Karikatúristák:		**Cartoons by:**
Balogh Lajos		Lajos Balogh
Baráth József		József Baráth
Békési Joe		Joe Békési
Bene Erzsébet		Erzsébet Bene
Dallos Jenő		Jenő Dallos
Dluhopolszky László		László Dluhopolszky
Dunai Imre		Imre Dunai
Fábry János		János Fábry
Földes Vilmos		Vilmos Földes
Jelenszky László		László Jelenszky
Jeney Klára		Klára Jeney
Kaján Tibor		Tibor Kaján
Kertész László		László Kertész
Lehoczki Károly		Károly Lehoczki
Molnár A. József		József A. Molnár
Nemes Zoltán		Zoltán Nemes
Őszi Zoltán		Zoltán Őszi
Rák Béla		Béla Rák
Sajdik Ferenc		Ferenc Sajdik
Szmodis Imre		Imre Szmodis

SAJDIK Ferenc

ISBN: 963 03 8393 4

Sajdik Ferenc

RÓMAI FÜRDŐN

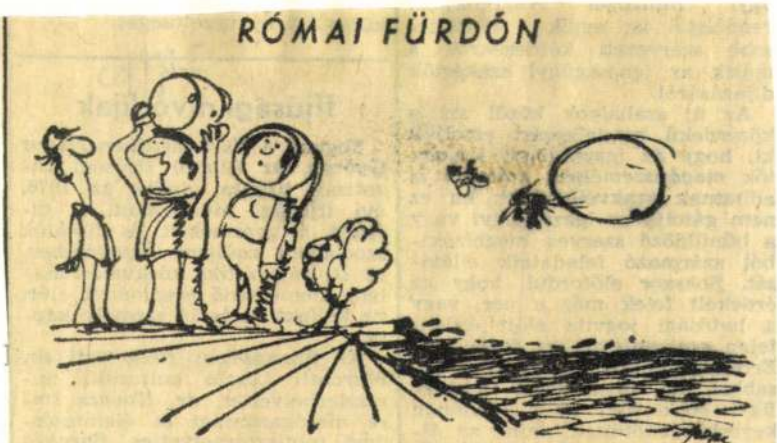

— Kipróbáljuk a szkafandert, ebben fogunk nyáron fürdeni, amíg megoldják a békásmegyeri új lakótelep szennyvíztisztítását!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap

— *Ma kivételesen megnézheted, de csak azért, mert gyermeknap van!*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

— *Amint beérünk a faluba, te műemlékeket keresel, én meg olcsó krumplit.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar Hirlap 1976/125/6

Sajdik Ferenc

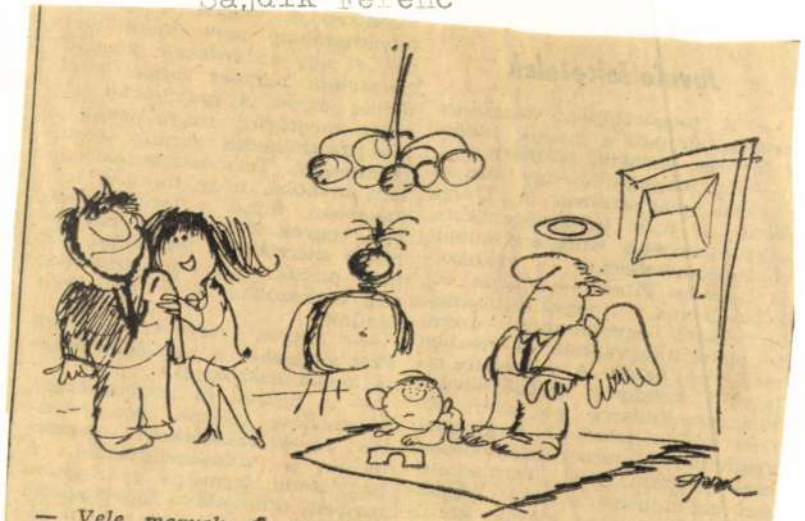

— *Vele megyek, Ő annyira más!*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976

— Amióta nadrágot hordanak a nők, nem látok semmi különbséget köztük és a fiúk között!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Több csomagolóüveg

Sajdik Ferenc

Kinek mit ajándékoznának?

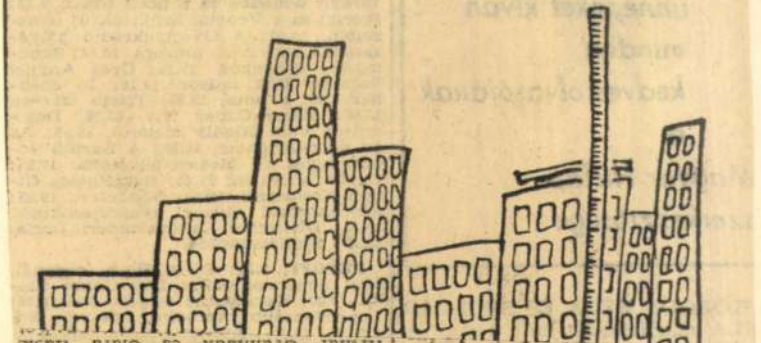

Magyar Hirlap 1975/334/21

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/33/11

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 19

— *A mindenét ennek a szökőévnek, most egy nappal tovább kell várni a nyereségrészesedésre.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

— *Ennek a gyereknek valami borravalós szakma iránt van hajlama...*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/5

— Szörnyűek ezek a szoborrongálók, ennek is ellopták a ruháit.
(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/94/6

A jövő században biztos lesz Jupiter-rakéta, de lesz-e jó lift?
(Sajdik Ferenc karikatúrája)

zait néhány kivétellel az

Sajdik Ferenc

— *Most nem tudom, hogy ez építő kritika, vagy csak gorombáskodik.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magy

Sajdik Ferenc

Magyar H

— *Tudja, amióta utcai hulladékból csinálom a szobraimat, érzem, hogy hasznos vagyok.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

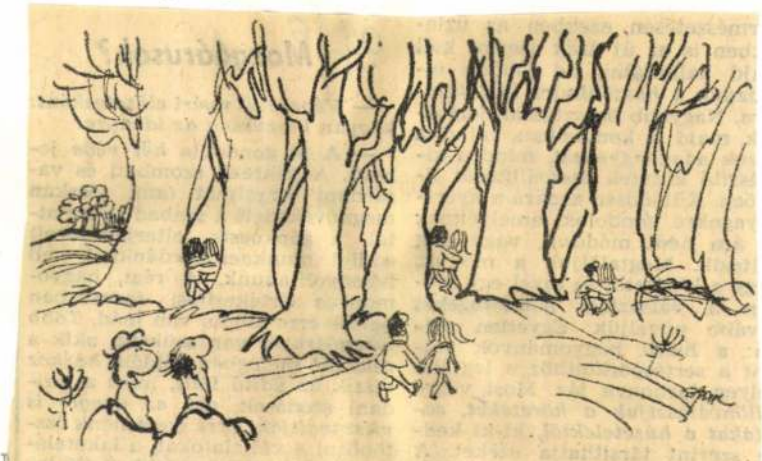

— Milyen áldozatkész fiataljaink vannak, váltott ügyeletet tarta
nak erdőtűz ellen.

(Sajdik Ferenc karikatúrá

Sajdik Ferenc

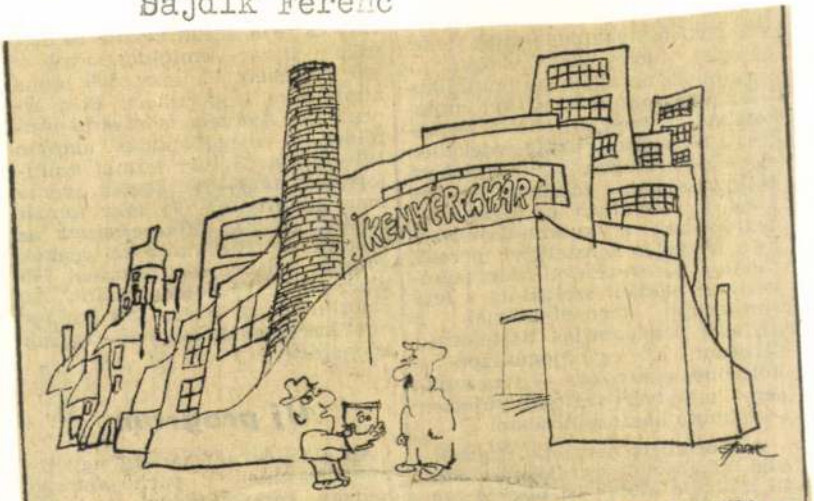

— Szíveskedjék a péknek odaadni ezt a kis sót, hogy legalább az én kenyerembe tegyen bele néha.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

— *Amint megjelennek a külföldiek, ez már rögtön itt lebzsel!...*
(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar Hirlap 1976/17o/9

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/175/13

Precíz ember
(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

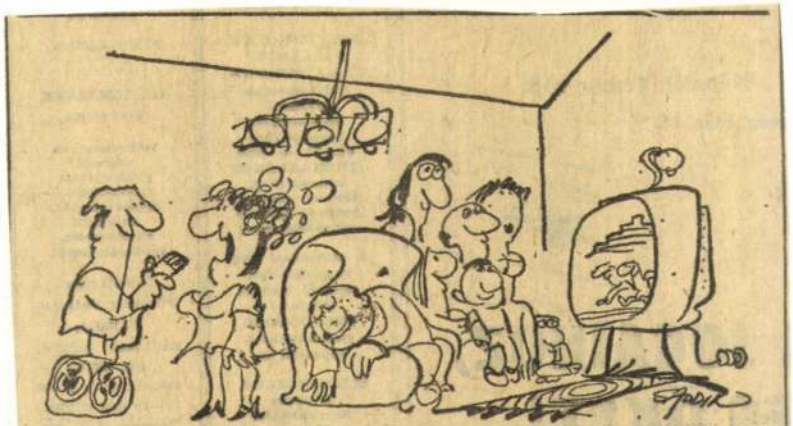

— *A nagypapa állóképességével még baj van, de a többiek végig bírják az olimpiai közvetítéseket!*

Magya

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/173/7

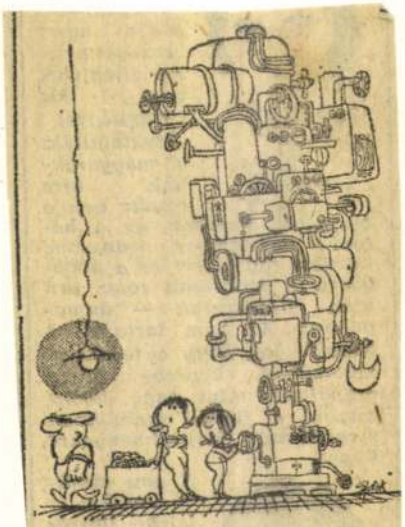

— Ez olyan trágárul beszél velünk, mintha egy modern film főszereplője lenne.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Ma ya

— A Tévé-hiradót még megnézheti a gyerek, de a krimi már nem neki való...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

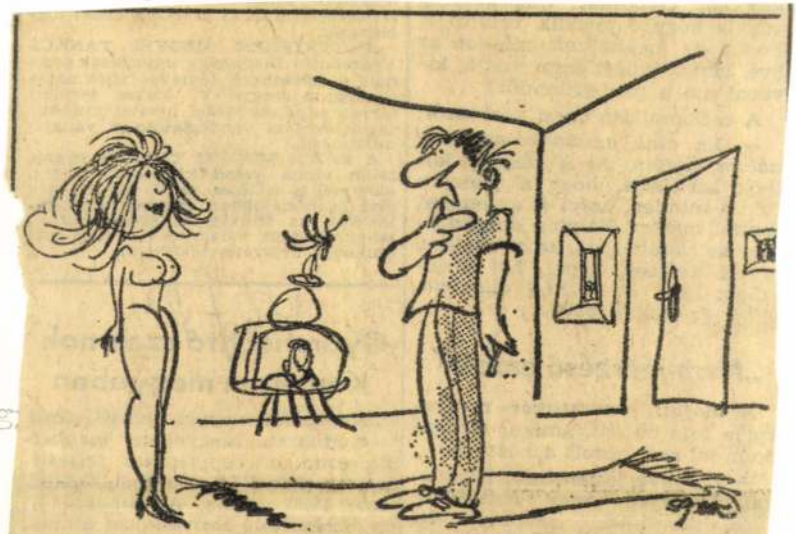

— Szóval, azt mondod, hogy van rajtad fürdőruha, csak én nem látom, mert nem értek a divathoz?

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

allaná, amint az asszony felol-
val növelik a mosási kapacitást.

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/171/6

— Vigyázz, valami nagyfejű a rokona!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

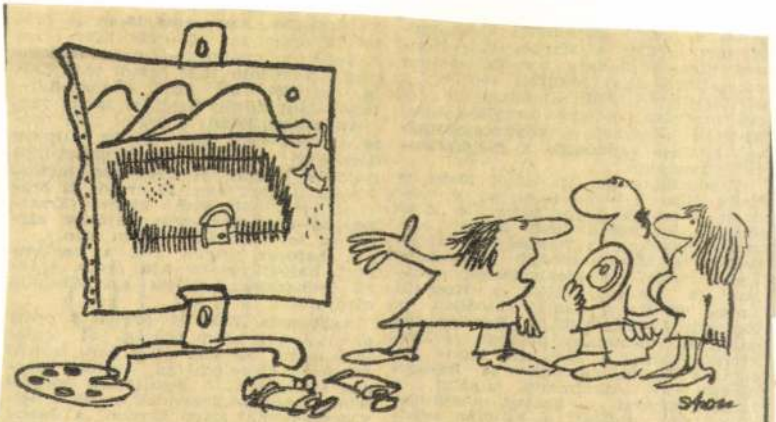

— *Ez magának drága? Tudja, mennyit kérnek manapság egy üres telekért?*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

— Azért jöttem így, mert az ajánlólevelemet elvesztettem!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

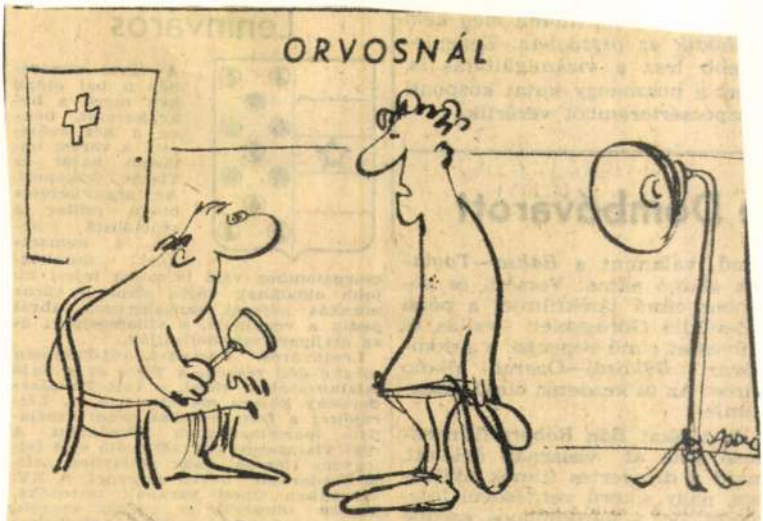

— *A maga reumája, az semmi, én fel se tudok állni a székről.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája

Sajdik Ferenc

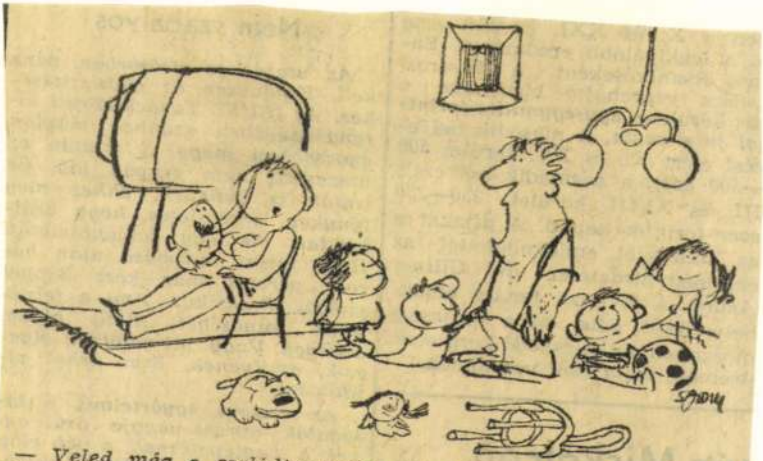

— Veled még a családtervezést sem lehetett higgadtan megbeszélni!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar Nemzet 1976/247/10

Sajdik Ferenc

— *Aztán ha népi ellenőr közeledik, kétszer vakkantasz!*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar Hirlap 1976/48/9

Sajdik Ferenc

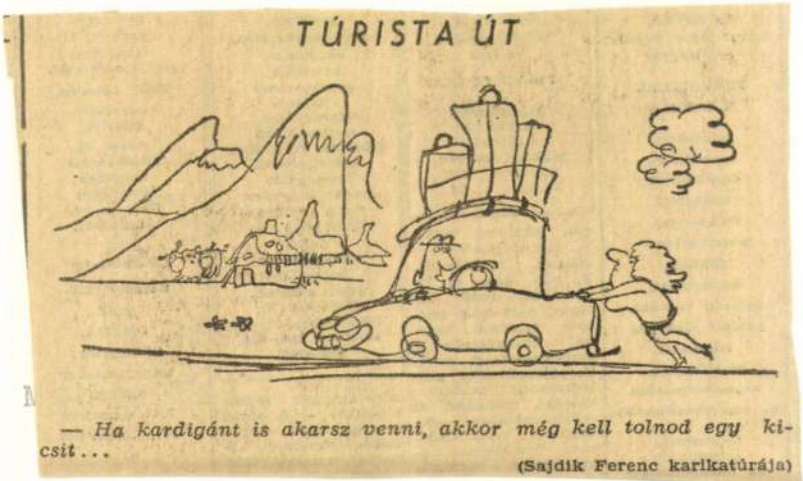

— Ha kardigánt is akarsz venni, akkor még kell tolnod egy kicsit...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

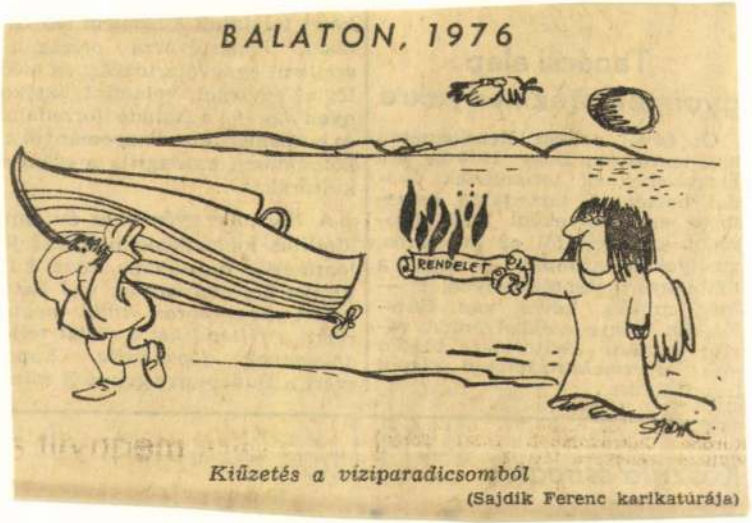

Kiűzetés a víziparadicsomból

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magy

ÖREGEK OTTHONA

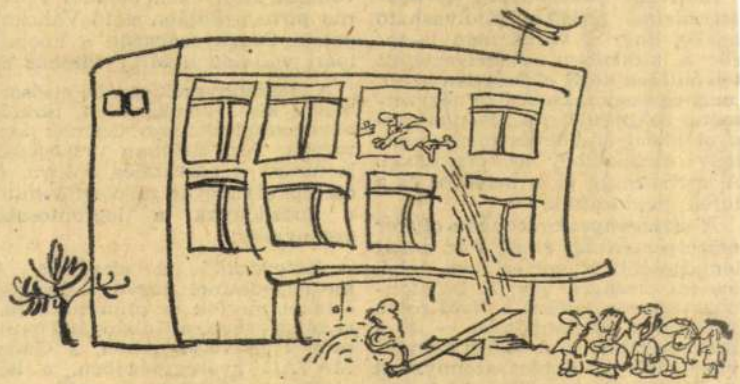

— Muszáj volt így megoldani a felmenetelt, mert ilyen alacsony házba nem szabad liftet építeni.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/147

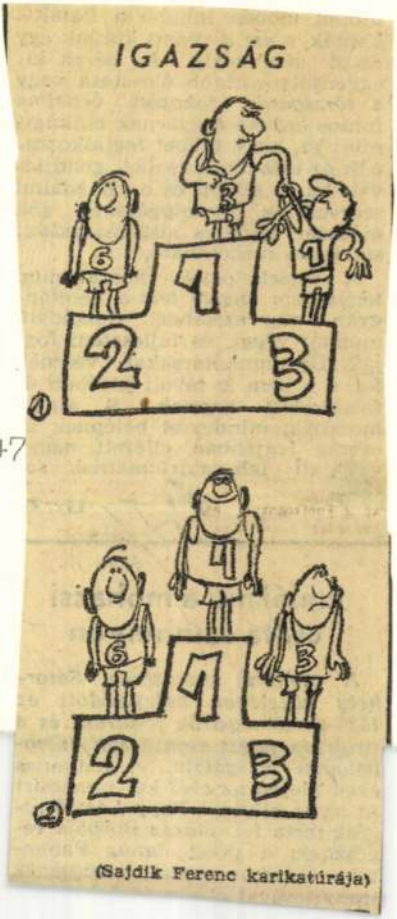

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

sírokból talált csontvázak antropológiai vizsgálata. A hatvanas évek elején az első két tömegsírt az azóta elhunyt ***Papp László*** régész tárta fel. *Maráz Borbála* régésznek, a pécsi Janus Pannonius Múzeum osztályvezetőjének irányításával ebben az

Sajdik Ferenc

Sajdik Ferenc

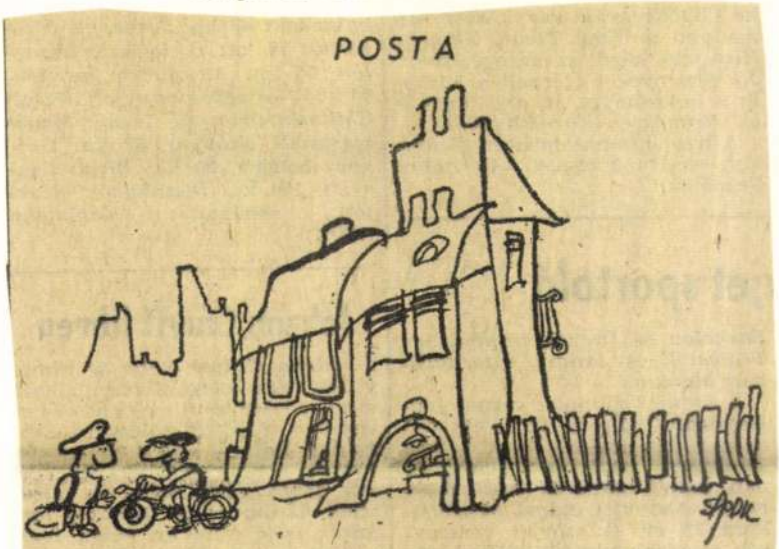

— Ha nyugdíjba megyek, információs irodát nyitok, mindent tudok a kerület lakóiról.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

A szovjet olimpiai csapat célja az, hogy felülmúlja a müncheni

nem fogadott el semmiféle tisz teletdíjat, mert, mint mondott

Sajdik Ferenc

— *Hiába, a nők örök ellenfeleink, most is csak azért hosszabbították meg a szoknyájukat, hogy minket bosszantsanak.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar Hirlap 1976/28/III

Sajdik Ferenc

— Viszem az orvoshoz. A sarki italboltból kirepülő trágár szó fülön vágta!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar 26/13

Sajdik Ferenc

Magyar Hírlap

TELEVÍZIÓ, OH...

— Előre aludt, mert a tévében megint este fél tízre tették a cirkusz műsorát!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

— Ma egy foghúzásra mindenki az én vendégem! Nyertem a lottón!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar Hirlap 1976/25/6

Sajdik Ferenc

— A Kovács kartársat nem szabad letolni, mert gyenge a szive, a Gizikének meg ne mondjon pikánsat, mert még nem ment férjhez.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

— *Lassan már nem tudjuk, hogy melyik cukrász készítette a tortát, mert nem fér rá az ujjlenyomata sem.*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magyar Hírlap 6

Sajdik Ferenc

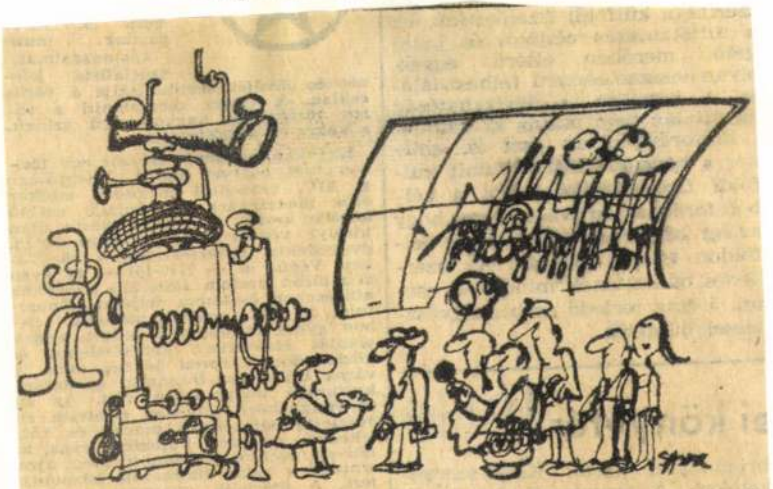

— *Másfél évig tartott, amíg feltaláltam, és 14 évig, amíg elfogadattam minden fórumon...*

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

— *Nem baj, ha giccsesre sikerül, legfeljebb külföldre exportálják.*
(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Magy

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/73/6

— Olvastam, hogy babból csináltak bábfilmet, nem tudja, hogy hányadik nézőnek adják oda a szereplőket?

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

A bírósági döntésre tekintettel, a tanács most bizonyára a már egyszer elhamarkodottan *visszavont határozatát* is kénytelen lesz *visszavonni*. Az államigazgatás számára ezúttal csak az szolgálhat vigaszul, hogy a lakáskiürítést szerencsére mégsem

Sajdik Ferenc

— Szegényke azt álmodta, hogy világgá kellett mennie, mert ellottóztad az ebadója összegét.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

Sajdik Ferenc

Magyar Hirlap 1976/12

— Ez a süket Kék Fény most buktatott le, mikor a Colombo hadnagy lesz a héten a tévében.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

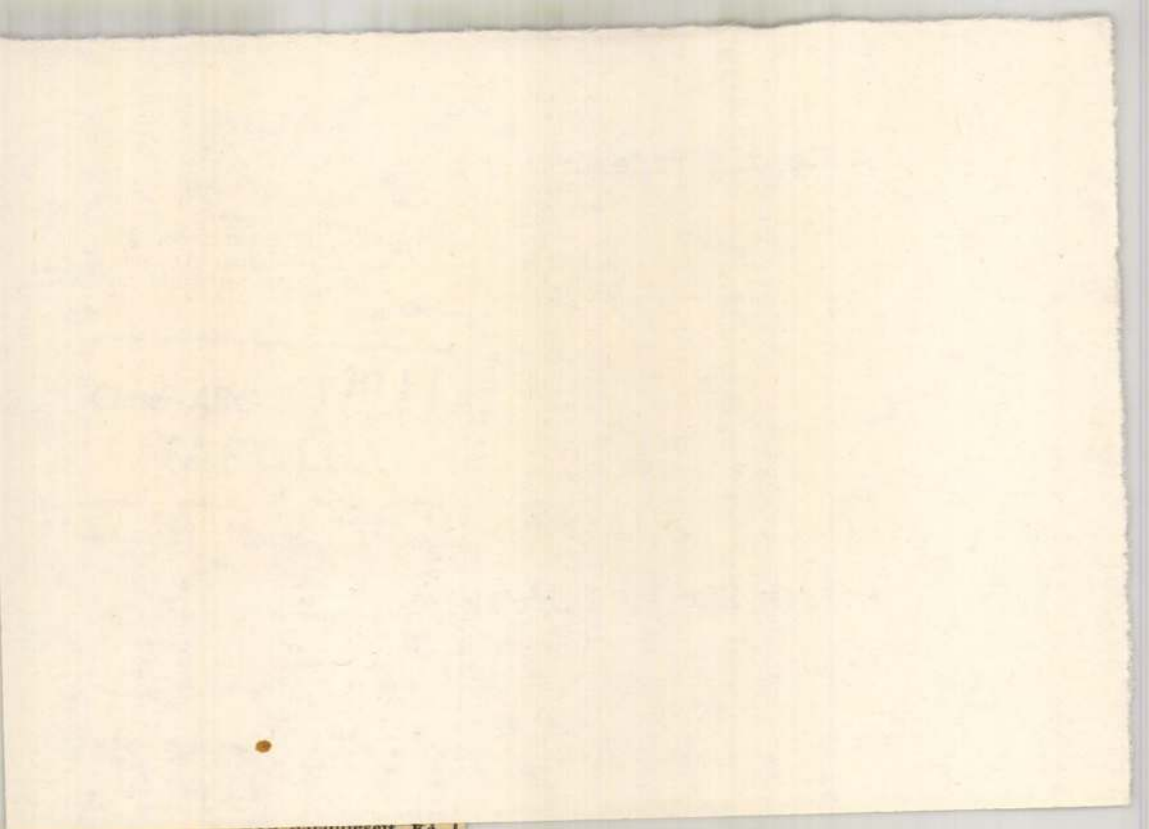

... településeit. Károly Robert idején, 1331—1335-ben nádori közgyűlések színhelye volt. A XV. században már járási székhely, 1421-ben mezővárosként említik a feljegyzések. A török hódoltság idején végvár szerepet töltött be, a törökök kiűzése után az ún. „szabadok" lendítették előre a város fejlődését. Az iparosok, a kereskedők a reformkor második felétől települtek a városba, ennek ellenére megtartotta mezőgazdasági jellegét. Fő termelési ága a szőlőtermelés. Mezővárosi rangját 1896-ban elvesztette, és 1966-ig nagy-

Sajdik

Magyar

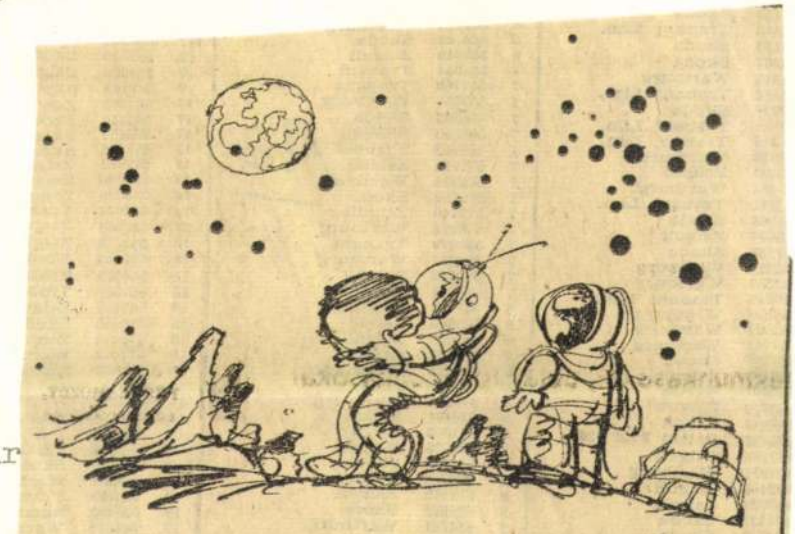

— Tévedsz, drágám, nem az az első feladat, hogy divatbutikot alapítsunk...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 MÁJ 12
EGYETEMI ÉLET

Sajdik Ferenc karikaturista

1021

Sajdik ceruzája

A DOTE kulturális és közművelődési bizottságának kedves ajándéka az a gondos, ízléses kiállítás, amelyet Sajdik Ferenc zseniális karikatúráiból rendezett. A megnyitón — amelyre eljött a rajzok szerzője is — a jó barát, Dargay Attila rajzfilmrendező adta át meleg szavakkal a változatos kiállítási anyagot a nagyszámú közönség érdeklődésének.

A kiállítás sajátos világba emeli át a látogatót. Sajdik ceruzájának dinamikus, fantáziadús és mégis valóságos szférájába. Ezek a ceruzavonalak mindennapjainkat kellemesen üdítő, játékosan elmét csiszoló, szatirikus bűvészmutatványok. A bűvészpálca ezúttal a ceruza, amely minden rajz szituációjában, alakjában emberséget őriz.

Rajzai — elsősorban a szöveg nélküliek — váratlan helyzetekre épülő humorballonok, amelyeket az azonnal robbanó nevetés pukkaszt szét. A jövő század állatai megálmodójának birodalma főleg állatfiguráival kap sajátos színezetet.

Ezt ismerték fel a kiállítás rendezői, amikor Sajdik lefotózott madarait a terem közepére állított ágas-bogas fára ültették. A gazdag fotódokumentáció ily módon rendkívül szerencsésen épül be a kiállítási anyagba. A karikatúrákon kívül kacagnatunk ellenállhatatlan reklámrajzain és stílusának újrafelfedezési örömét nyújtó könyvillusztrációin.

A vizuális szatíra síkra vetített csipkelődése megjelenik térben is. Rajzainak bizarr formatorzításai ugyanolyan komikusan kacsintanak vissza a sajdikos kisplasztikákról is.

Miközben a látogatók birtokukba vették a kiállítást, megkérdeztük Sajdik Ferencet, tulajdonképpen milyen a jó karikatúra és ki a jó karikaturista?

— Szerintem az a jó karikatúra, amelyik először megmosolyogtatja az embereket, s utána elkezdenek gondolkozni azon, hogy mit is akart mondani a rajzoló. Azt pedig, hogy ki a jó karikaturista, nehéz megmondani, hiszen gyakran változnak a stílusok. Régebben volt egy olyan sztereotípia, hogy az a jó karikaturista, aki két vonalból tud csinálni egy rajzot. Ez most már nem így van.

— Van-e valamilyen sajátos jellemzője a magyar karikatúraművészetnek?

— Ezt nekem nehéz megítélni, hiszen én is magyar karikaturista vagyok. Csehszlovák rajzolóktól viszont azt hallottam, hogy meg lehet különböztetni a magyar karikatúrát. Talán arról, hogy egy kicsit hiányzik belőle a modernebb hang. (Nem hiszem. Szerk megj.) De arra, milyen is a modern karikatúra, nem tudok válaszolni, annyi ága van már.

Sajdik Ferenccel a magyar karikatúráról beszélgettünk. Mit mond az ő karikatúráiról a rajzfilmes Dargay Attila?

— Nagy művésznek tartom Ferit. 1968-ban ismertem meg, amikor meg kellett csinálnunk tizenhárom ötperces filmet. Amikor az ő figuráival kezdtem dolgozni, hihetetlen világ nyílt meg előttem csodálatos lehetőségekkel. Nagyszerű rajzaiban, figuráiban alig van vonal, néhány forma. Szinte meghatározhatatlanok a dolgai, annyira lazák, annyira továbbfejleszthetők.

Ha kapok tőle egy skiccet, továbbfejleszthetem, csinálhatok belőle azt, amit akarok. Ő tervezte a La Fontaine-sorozat figuráit, amelyeket mozgatva néhány kivétellel én rendeztem. Dolgoztunk együtt egyedi filmekben is: Rendhagyó történetek, Pázmány lovag, Három nyuszi. Ez utóbbihoz is csodálatos meseerdőket készített.

— Ezek szerint Sajdik Ferenc jó rajzfilmes lenne?

— Ő soha nem lesz rajzfilmes, mert ízig-vérig karikaturista. Egy rajzban mindent meg tud csinálni. Nekünk azért, hogy valamit el tudjunk mesélni, meg kell eleveníteni, mozgatni egy figurát. De igazán Sajdik nélkül a magyar animáció el sem képzelhető.

— Végezetül az Egyetemi Élet olvasói nevében gratulálok Sajdik Ferencnek április 4-én kapott Munkácsy-díjához!

Csontos Tibor

A nagy érdeklődésre való tekintettel a DOTE közművelődési bizottsága a kiállítás idejét május 7-ig meghosszabbította.

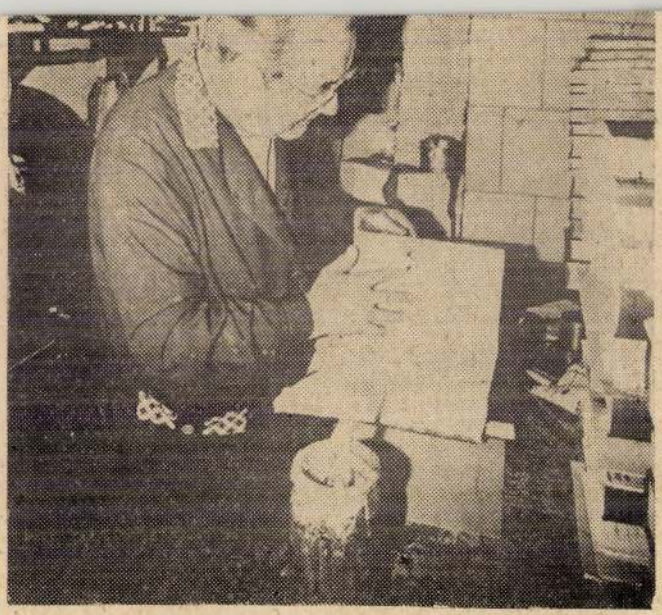

1973 óta nyugdíjas, de azóta is dolgozik Sennyei Oláh utcai műhelyében. A vállalatok, hivatalok, a klinikák megrendelései jelentik munkája zömét.

Sokan felkeresik a hallgatók közül is, évente jó 250 pályamunkát, diplomamunkát, szakdolgozatot köt be. A legtöbb a tanítóképzőről érkezik hozzá, a második helyen a DOTE áll.

Így manapság is rengeteg munkája adódik, már csak azért is, mert Debrecenben rajta és az állami vállalatokon kívül még egy könyvkötő vesz fel rendelést. Az igények egy részét (munkakedve ma is töretlen) nem is tudja kielégíteni, s naponta így is jóval több mint nyolc órát tölt a műhelyében.

Még néhány évig dolgozik aztán — bár a munkájára még sokáig nagy szükség lenne — visszavonul Kónya Károly könyvkötőmester. Vajon lesz-e követője?

— kazsuba —

Este disc joc
pok résztvevőit.

Szombaton dé
húzásra. A főnyere
túrtechnikai tanszé

Délután ökörsü

Ezt a kollégium
A zenét a Wastaps e

Zelei Lajos

A győztesek diadala

V.

Sajdik Ferenc

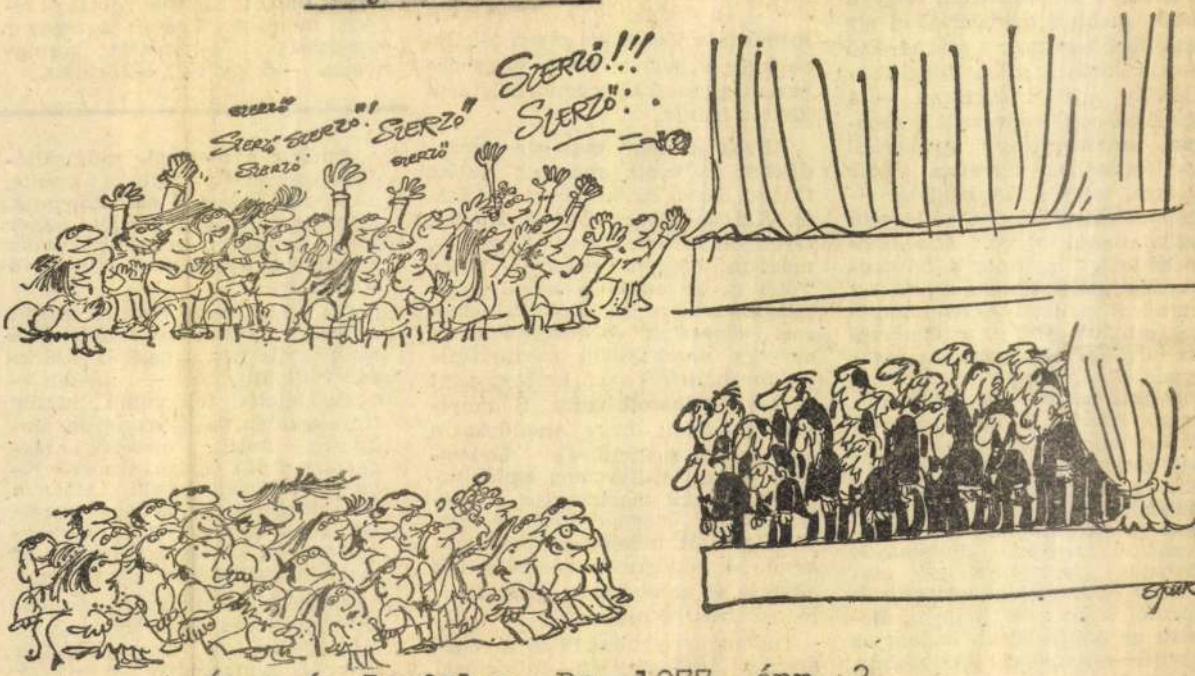

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 2.
XXI. évf. 14.sz. **Sajdik Ferenc rajza** 9. lap.

és túl a művészemányok határain". Mint
sz sokoldalú gondolkoa különbséggel, hogy a
elyről memoárjában oly
épet fest, a század első
mösen a két világhábonegyed évszázad — a
sem kedvezett a renebereszmény gyakorlati
sának. Egyetlen esélye
hogy a harmonikus vilegalább köze legyen:
inul harcolt érte. Előlett győznie a háborús
világirodalom-szerte isszellemi- és lelkiállapoizmust"; ez az életérzés
val nehezedett az egyeból frontra vezényelt, s
örökre elveszítő fiatalzután a mohó ismeretművelést passzív gyűjtevékenységre kellett
közben küzdeni a pusztésért; az ő becsületesem volt könnyű az áltengődő diplomások
„tartalékserege" ideülül pótolni kényszerült
önbecsülés hiányát. Neönimádattal, hanem az
sel kellett leszámolnia,
ményesen dolgozhasson.
ból arra lehet következnem az íráskészség hiáaz élményszegénység, s
világismeret gyöngesé-

memóriája jóvoltából olyan tökélyre vitte a gyorsolvasást, hogy ehhez még csak „könyvmolynak" sem kellett lennie.

Ahhoz a nagy esszéista-nemzedékhez tartozott, melyhez Halász Gábor, Szerb Antal, Németh László, Kardos Tibor, Komlós Aladár, Gyergyai Albert, Kardos László —, mégsem egészen esszéista típus. Több is, kevesebb is annál: több annyiban, hogy az általa feldolgozott ismeretek és összefüggések egy-egy munkájában mennyiségileg meghaladták azt a keretet, amit az esszé adhatott volna. S annyiban kevesebb, hogy mellőzte a személyiség-megmutatás becsvágyát —, ezt vallja meg emlékiratában, ezúttal megmutatva személyiségét, az önismeret bölcsességével tárva föl, miképpen hadakozott benne a mindent megértés szívós akarata és az ön-lebecsülésig fajuló, gátlásos szerénység.

Tudományos munkáiban a tényszerűen tudhatatlant intuícióval közelítette meg; kalandosságában Germanus Gyula és László Gyula szellemi rokonának tartom, bár a műveiben levő, irdatlan adat- és névhalmaz ellenére még náluk is

nyű, de hősies ellenállása a Dunántúlt fenyegető német gyarmatosítással szemben. Mindig szél ellenében haladt, bármerről fújt légyen, miközben Pécsett a magyar európaiság Noé-bárkáját kormányozta — ő így volt eklektikus.

Amikor a mostani műfordító-középnemzedék a pályáját kezdte, Brodszky Erzsébet már folytatta. Munkásságának legelejét akkor még nemigen ismertük, pedig ugyancsak hosszú és töretlen ívű a pályája.

Ott ült a kezdő fiatalok között a frissen megalakult műfordítói szakosztály hol sémáktól, szürke és vontatott, hol — később — pezsgő élettel teli vitáin, mindig figyelt, talán még jegyzett is, maga az anyás, mosolygó higgadtság a sok izgága, susorgó, jövő-menő fiatal között. Maga a lélekismeretesség és megbízhatóság. Nem csak az ismerősök szemében — a kiadók évtizedeken át kialakult véleménye szerint is.

Sohasem létezik számára jelentéktelen kérdés, lemosolyogni való kis feladat, de megoldhatatlan sem. Szinonímákkal bíbelődni, egy-egy fordítói megoldást taglalni, csendes, de szívós vitába szállni igazáért — mindig van ideje és energiája. A maga igazáért? Dehogy, hiszen műfordító, aki min-

Sajdik Ferenc

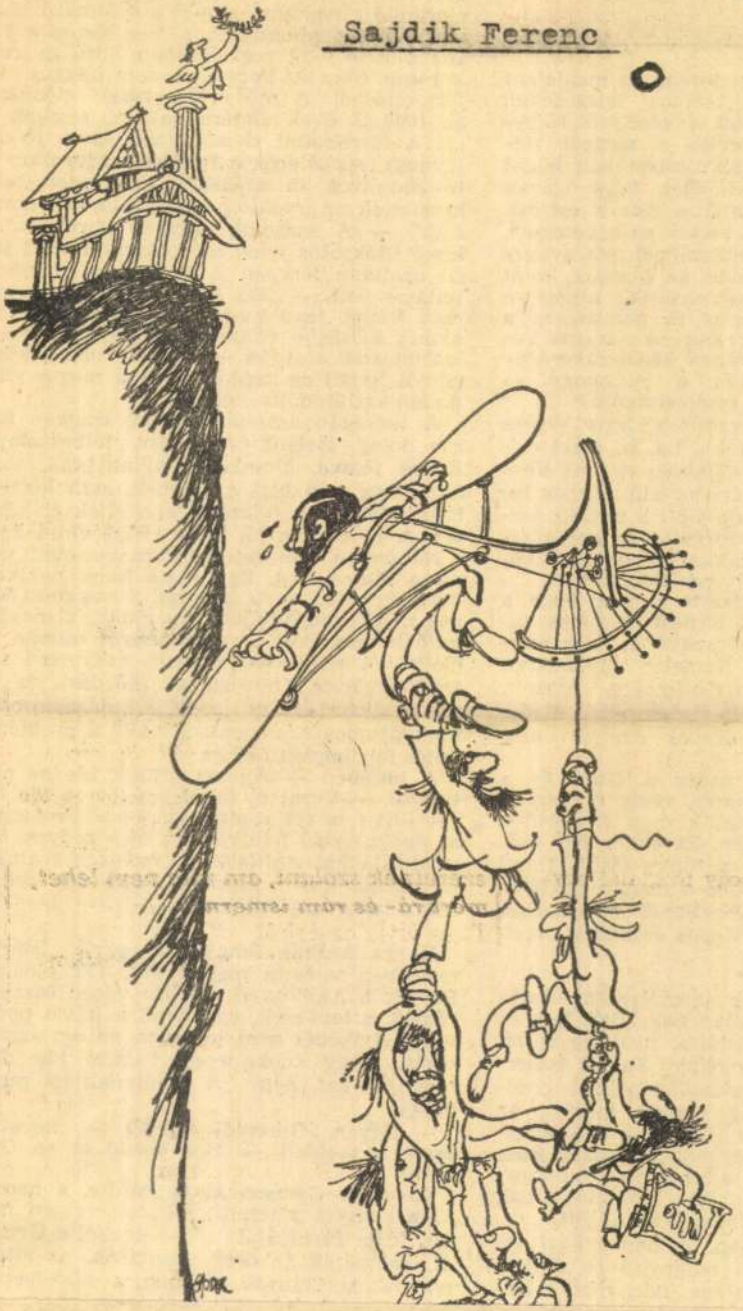

— U
élénk
— kér
immár
penybe
hálóval
— V
Soha
hogy k
Amil
ugyan
zős isn
azokra
nagyon
vés úg
már,
nyörtel
ideig
nagyma
toalettj
Wolfga
ideje n
vásárol
egy kés
nyegre,
a csal
gázt
1977. é
jól ére
Keszthe
Most
este ki
gyunk
hideg
a vona
lan fel,
utasok
bundát
— H
ismerős
ben le
későn?
nak új
Egy
mizson
eligazg
demizs
retettel
— D
nyáron
könyvh
— P
Aztán
— K
hölgy é
szélgett
A pé
látja a
— Ily
szen ez

a — bizonyára izgatottságában — a
nyoszlopnak támaszkodva állva hall-
végig férje előadását. Képes András

idejen, de Képes igen sietett, idejében el
akart jutni Kaposvárra, ahol a 288. előadást
tartotta meg.

...sánal

...ágokkal díszített teremben megjelent ...vi Demeter ifjú, csinos feleségével, ...el. Vera rég tudott a veszélyről. Hegy... ...napokig gyakorolta a szegedi táj... ...és állítólag egyszer csizmában jelent ... egyetemen, bár lehet, hogy igazán ...ő esett, és praktikus volt a csizma. ...esetre neki órái voltak az egyetemen, ...yve jelent meg Petőfiről, sőt a har... ...t is beharangozták az újságok, mint ...nyos életünk szenzációját, amely a ...ező címmel hagyja el nemsokára a ...át: „A madarak szerepe az ifjú Pe... ...mbólumrendszerének képstruktúrájá... ...ülönös tekintettel a csalogány — ...a philomela — gyakoriságára."

...s kiderült a fogadáson, hogy Ágnes ...kkal szembetűnőbb, ha ül, mert csí... ...efelé kevésbé esztétikus, viszont Vera ...akja ülve alig érvényesül. Ágnes te... ...ogadás egész ideje alatt a terített asz... ...lett üldögélt, csipegette az aprósüte... Vera pedig tálakkal rohangálta kö... Professzort, mint egy megszállott.

...n ez is közrejátszott abban, hogy a ...zor javaslatára Kepest kéthetes ta... ...yútra küldték Moszkvába. Vera puk... ...nert Hegyfalvi Demeter ugyanekkor ...ész szemeszterre Göttingába utazott. ...ő már „az ifjú tudósnemzedék kiváló ...ntánsa", míg Kepes András még „fiatal ígéret".

...s András négy napig a Gum és a ...ruházakat tolakodta végig borostyán ...utatva, majd ötödik nap kimerülve ...dt a könyvtárban. És ekkor egy szőfrúját gondosan a fülére fésülő fiatal ...árosnő letette eléje a megviselt cédu... ...ely a Büngözsdi Bandi előadásáról ...rejtelmes hírt. Kepes érezte, kezében ...n lába.

•

...rofesszor először személyesen akarta ...ni a kutatást, aztán nagylelkű lett, és ...szet Kepesre testálta, neki úgyis fél ...z Egyesült Államokban kellett ismer... ...a magyar irodalomtörténetírás ered... ...t. Kepes pedig nyakig merült az ...a. Hiába járt négyszer a Szovjet... ...n, hiába Weimárban, Grázban. Zág... , semmi újabb adatra nem bukkant, ...ag mégis gyűlt, gyűlt, és ő, mint a hal, ...t cédulái és a fotókópiák között.

...ljött a nagy nap. A nemzetközi ta... ...záson az elnöki megnyitó és a Pro... bevezető méltatása után rögtön Ke... ...ndrás állt föl a pódiumra — Hegyfal... ...heter csak a második nap délután ka... ...ász percet: „A gólya — Ciconia alba ...nbólumértékének módosulása Petőfi ...írai struktúrájában" című előadására.

helyett a carbonari mozgalom, a hazai helyzet: Janosik és Rózsa Sándor nem szolgáltak elegendő társadalmi alapot a drámaíró költő politikai szókimondásához?" — Kepes a Fra Diavolót — egy régi filmben látta gyerekkorában Stan és Pannal — sem hagyta ki a felsorolásból. A mű oroszországi előadását az 1860-as évek elejére datálta, amikor — „...a forradalmi demokraták és a feudalizmust feszítő erők a Puskin kezdte úton az irodalomban is szélesebb lélegzetvételre késztették az irodalom mandátumos munkásait." — A második részben egyébként a kissé titokzatos jelentésű „mandátumos" jelző uralta a terepet. A befejezés különösen hatásos volt. — „Ha egy radikális arisztokrata Violát teszi meg regényhősnek, nincs okunk kétségbe vonni, hogy ugyanakkor — igazolt adat alapján — a másik népfi, Büngözsdi Bandi ne kaphatta volna meg a színpadon antifeudális szerepét."

A legvégén azonban valami egészen furcsa dolog történt. A tapsot félbeszakítva Kepes tétova, álomkóros pillantással, mint aki maga sem hisz a fülének, arra kérte a hallgatóságot, befejezésül énekeljék el közösen A juhásznak jól megy dolga című dalt.

Néhányan fölnevettek, Vera szeretett volna a földre ülni. Egy rezes hang nekikezdett, de senki se támogatta, pisszegtek. Kepes mégis megdicsőült. Az elnök, bizonyára az ő hatása alatt „a tudományos munka új, életközeli realitáson alapuló nagyszerű teljesítményének" nevezte az előadást, és további sikert kívánt „az ifjú tudósnemzedék mandátumos reprezentánsának" a probléma teljes felgöngyölítéséhez.

A büfében — Ágnes: üljünk ide az asztalhoz! — Vera: ó, felesleges, ezt a kis kávét állva is felhörpintjük! — a Professzor az énekre való felhívást az ülés kedves, üde színfoltjaként említette, és melegen gratulált Kepesnek, kiben úgymond, még sok öröme lesz a tudomány értőinek.

•

Kepes András Dombóvár egyik iskolatermében tartotta meg a 277. TIT előadást Petőfiről. Amikor az előadás végén összeverődtek a tenyerek, egy hang a hátsó padok valamelyikéből arra invitálta az egybegyűlteket, hogy énekeljenek valami ide illőt, mondjuk azt, hogy A juhásznak jól megy dolga.

— Ugyan, Gerezsdi bácsi! — nevettek össze a többiek. — Hát kezdd el te, Gerzson!

Gerezsdi Gerzson el is kezdte, s nemsokára zengett a terem: — „...terelgeti nyáját, fújja furulyáját .." — énekelte Gerezsdi, énekeltek az öreg vasutasok, az általános iskolás lányok, énekelt a nőszövetségi kiküldött, beleengedték hangjukat a kamaszfiúk, mosolygósra simultak a ráncok az öregasszonyok arcán...

Gerezsdi még el akarta mesélni, milyen nagyszerű színdarabot adtak ők elő annak-

Sajdik Ferenc, karikaturista.

• SAJDIK FERENC karikaturista műcélból nyílik kiállítás ma délután 5 órakor a komáromi kisgalériában.

-: o Sajdik Ferenc 8.

Esti Hírlap, Bp. 1978. dec. 8.

Sajdik Ferenc

SAJDIK FERENC munkáiból nyílt vasárnap kiállítás Debrecenben, a Kölcsey Ferenc Művelődési Központban. A népszerű karikaturistának több mint 25 rajzát s 10 szoborkarikatúráját tekinthetik meg az érdeklődők. A kiállítás április 5-ig tart nyitva.

Magyar Hirlap 1981/3/3/9

Sajdik Ferenc

KARIKATÚRAKIÁLLÍTÁS

nyílt tegnap Balatonföldváron, a Siotour üdülőhelyi klubjában. Brenner György, Fülöp György, Kaján Tibor, Lehoczki István, Várnai György, Szür-Szabó József és Sajdik Ferenc alkotásait a hónap végéig tekintheti meg a közönség, kedd kivételével naponta 18 óráig.

Magyar Hirlap 1981/7/14/8

Sajdik Ferenc grafikus

17.

3.

igenyeitől.

PETRESS ISTVÁN

Sajdik Ferenc, grafikus

● *SAJDIK FERENC munkáiból nyílt kiállítás tegnap Debrecenben a Kölcsey Ferenc Művelődési Központban. A népszerű karikatúristának több mint 25 rajzát és tíz szoborkarikatúráját tekinthetik meg április 5-ig az érdeklődők.*

o Sajdik Ferenc

8.

Esti Hírlap Bp. 1981. márc. 2.

Sajdik Ferenc, grafikus

SAJDIK FERENC munkáiból nyílt meg kiállítás Debrecenben, a Kölcsey Ferenc Művelődési Központban. A népszerű karikaturistának több mint 25 rajzát s tíz szobor-karikatúráját tekinthetik meg az érdeklődők április 5-ig.

— : Hk

8.

Népszabadság, Bp. 1981. márc. 3.

Sajdik Ferenc, karikaturista

— Tabi László: Címzett ismeretlen. Karcolatok, humoreszkek, aforizmák, kisregények. Sajdik Ferenc illusztrációival (Szépirodalmi).

-: Most jelent meg

21.

Népszabadság Bp. 1980. márc. 2.

Sajdik Ferenc karikaturista

AZ OLIMPIA JEGYÉBEN meghirdetett anconai (Olaszország) nemzetközi karikatúrakiállítás, amelyre mintegy 30 országból sok száz pályaművet küldtek be, a magyar karikaturisták számára is eredményes volt: Sajdik Ferencet negyedik díjjal jutalmazták, Mészáros András pedig a zsüri egyik különdíját nyerte el.

-: Ht

8

Népszabadság, Bp. 1979. jún. 21.

Sajdik Ferenc

KARIKATÚRAKIÁLLÍTÁS. *Jelenszky László és Sajdik Ferenc nemzetközi pályázatokon is díjat nyert műveiből nyílt karikatúrakiállítás csütörtökön a szófiai Magyar Kulturális Intézetben.*

Magyar Hirlap 1980/10/31/o

Sajdik Ferenc, grafikus

Ugyanennek a 6-tól 10 éves korosztálynak örömére sok más könyv is megjelent. Például a *Szegény Gombóc Artúrról* szóló mese, amelyet *Csukás István* írt, *Sajdik Ferenc* illusztrált és a Pom Pom meséi sorozatban látott napvilágot.

—.: Gyerekek illusztrálták.

Esti Hirlap, Bp. 1979. dec. 11.

2.

Sajdik Ferenc, grafikus

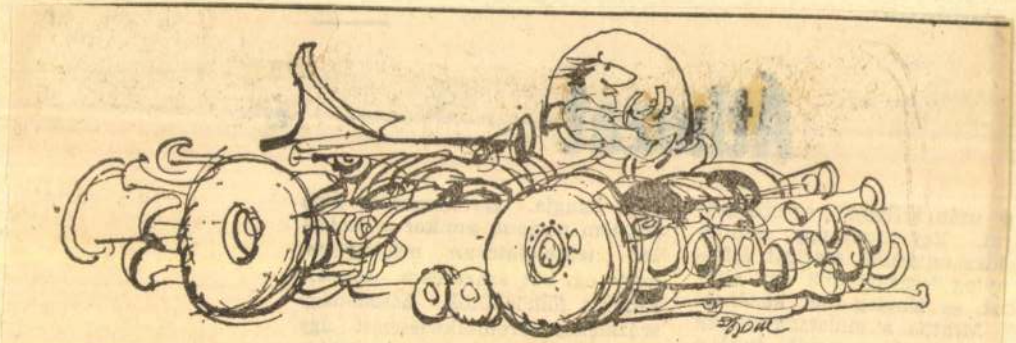

Sajdik Ferenc rajza

Sajdik Ferenc: Rajz

11.

Élet is Irodalom Br. 1983. jan 14. XXVII/2

Sajdik Ferenc, grafikus

[illegible]). — G. Szabó Judit: Megérjük a pénzünket! Ifjúsági regény, Sajdik Ferenc illusztrációival. Pöttyös könyvek. — [illegible]

–: Most jelent meg 8

Népszabadság, Bp. 1981. okt. 3.

Sajdik Ferenc

Sajdik Ferenc rajza

Magyar Nemzet 1985. VII. 26.

Sajdik Ferenc

(Sajdik Ferenc rajza)

Magyar Nemzet
1985. VIII. 2.

Sajdik Ferenc

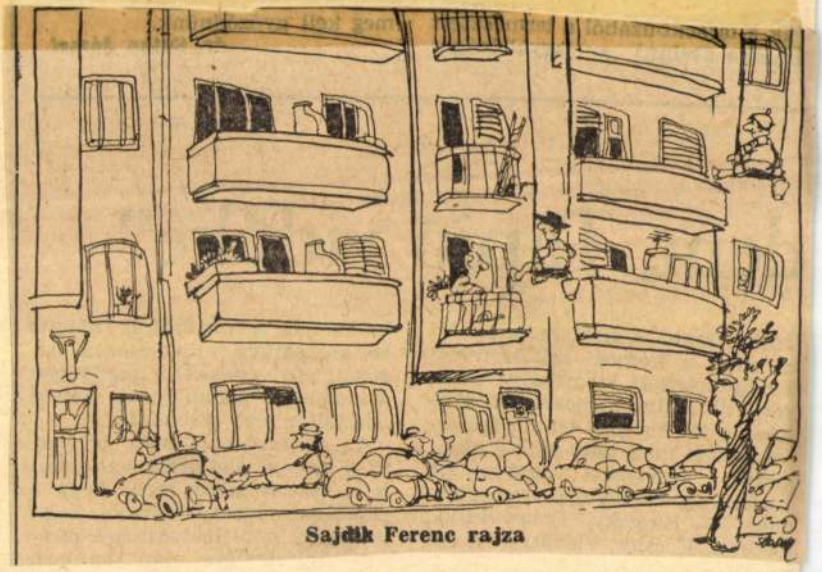

Sajdik Ferenc rajza

Magyar Nemzet 1985. XI. 11.

Sajdik Ferenc

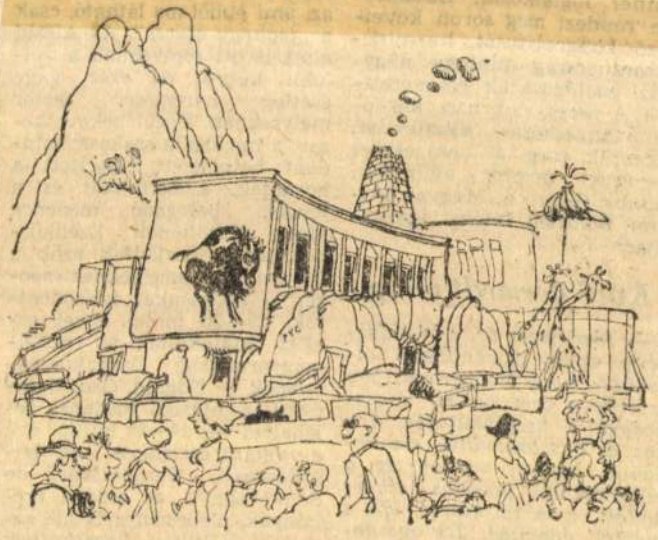

(Sajdik Ferenc rajza)

Magyar Nemzet 1985. IX. 13.

Sajdik Ferenc

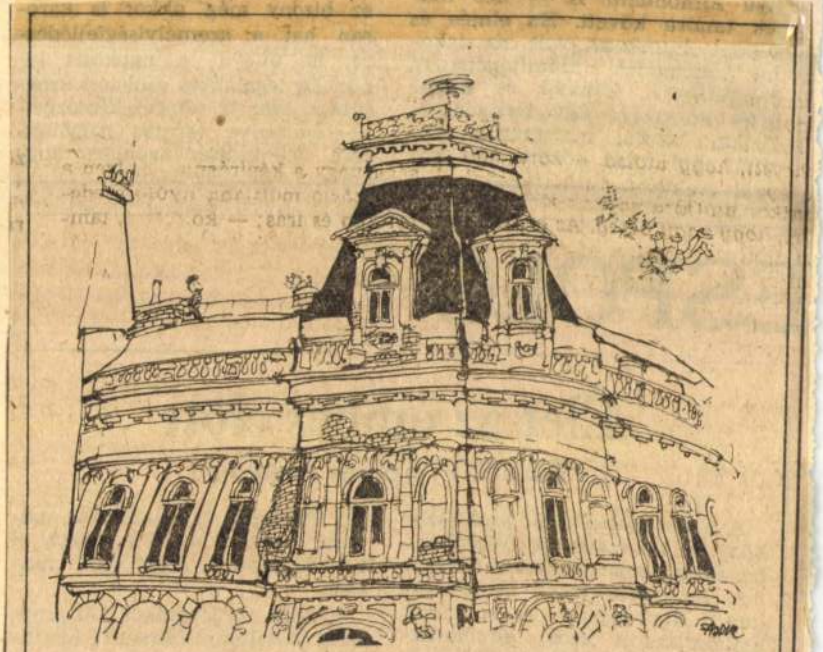

(Sajdik Ferenc rajza)

Magyar Nemzet
1985. X. 17.

Sajdik Ferenc

(Sajdik Ferenc rajza)

Magyar Nemzet 1985. IX. 20.

Sajdik Ferenc

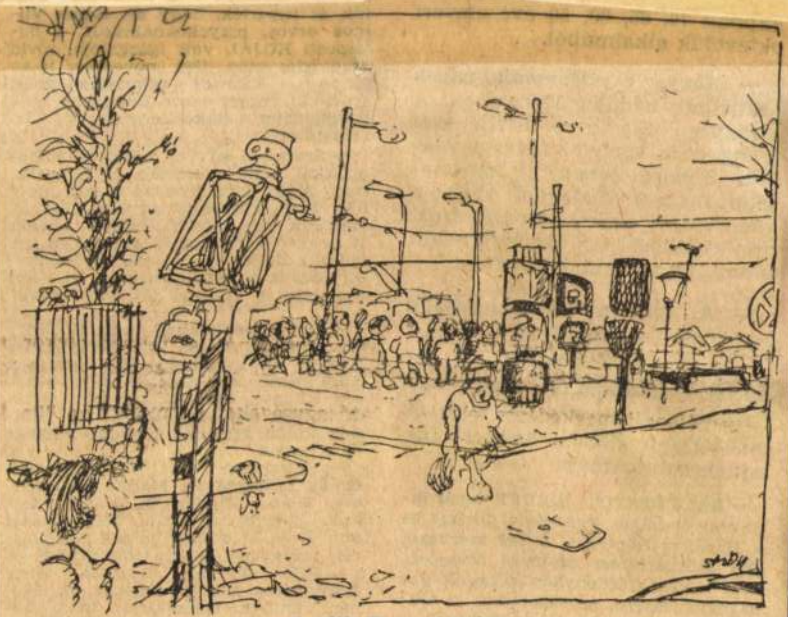

Sajdik Ferenc rajza

Magyar Ifjúság

1985. XI. 20.

Sajdik Ferenc

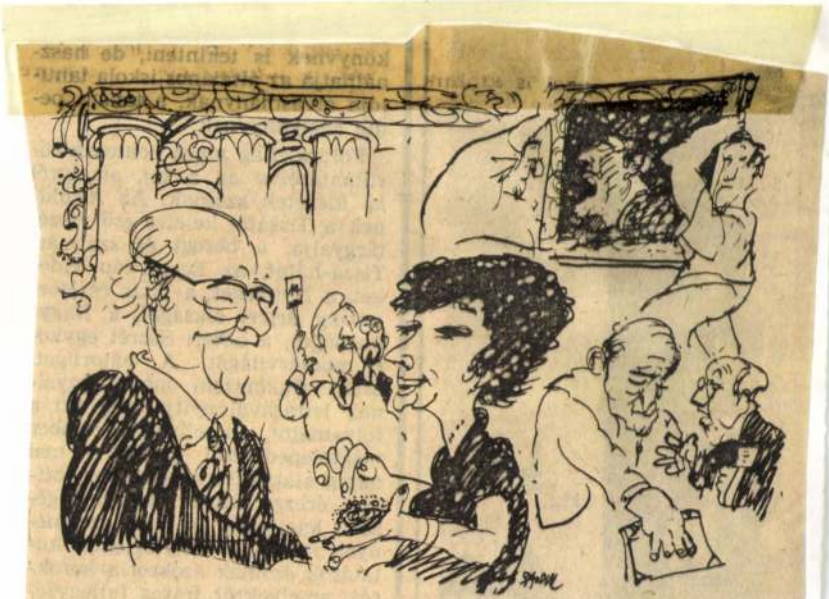

(Sajdik Ferenc rajza)

Magyar Nemzet 1986. VI. 5.

Sajdik Ferenc

Sajdik Ferenc rajza

Magyar Nemzet

1986. 1. 31.

Sajdik Ferenc

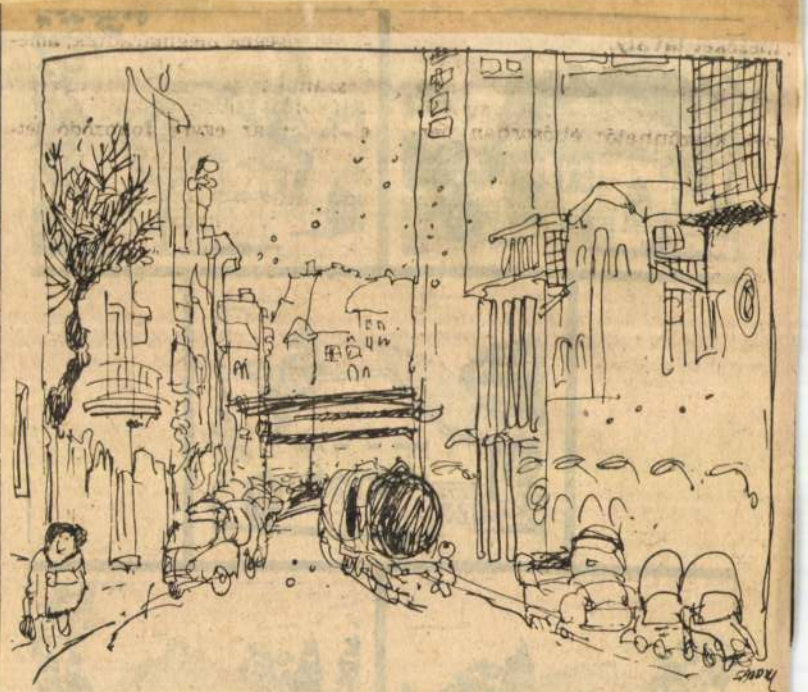

(Sajdik Ferenc rajza)

Magyar Nemzet
1986. 1. 9.

Sajdik Ferenc szobrai

1021

1984.III.lo.Televizió 19.3o

TV Hiradó

-..Kordá..György má délutáni Vigadóbeli koncertjén ritká esemónyre került sor. Vörös Tamás a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat sajtófónöke abból az alkalomból köszöntötte a népszerü énekest, hogy eddig megjelent lo nagylemezéből eladták az egymilliomodik példányt...

- Ebből az alkalomból átadom Sajdik Ferenc szobrász munkáját. Gratulálunk, várjuk a folytatást.

- Nagyon szépen köszönön, köszönön, hogy ezt megélten és önöknek köszönön, hogy ezt elértem.

Sajdik Ferenc

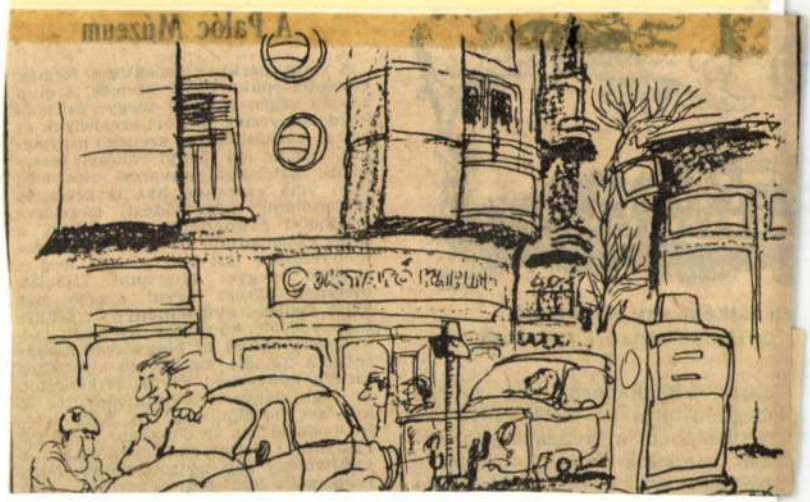

Magyar Nemzet 1986. III. 13.

Sajdik Ferenc

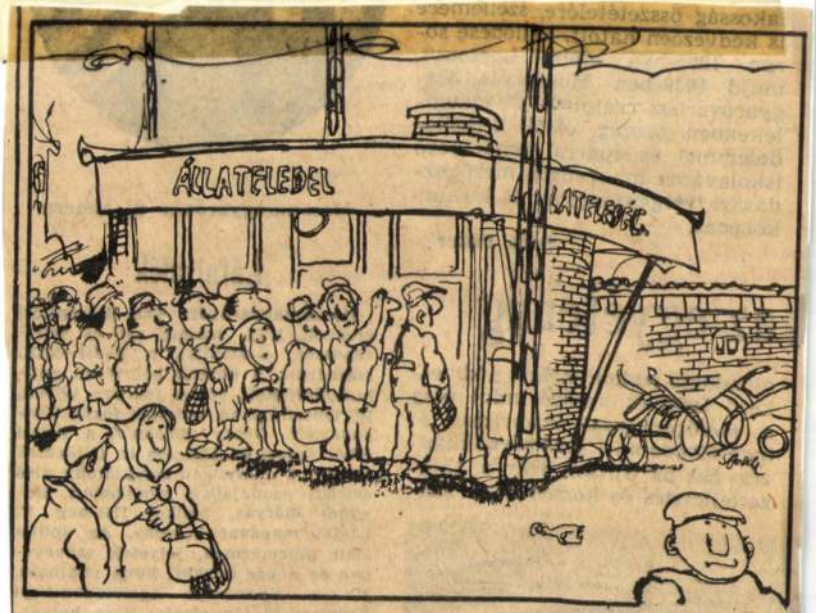

Sajdik Ferenc rajza

Magyar Nemzet
1986. III. 24

Sajdik Ferenc

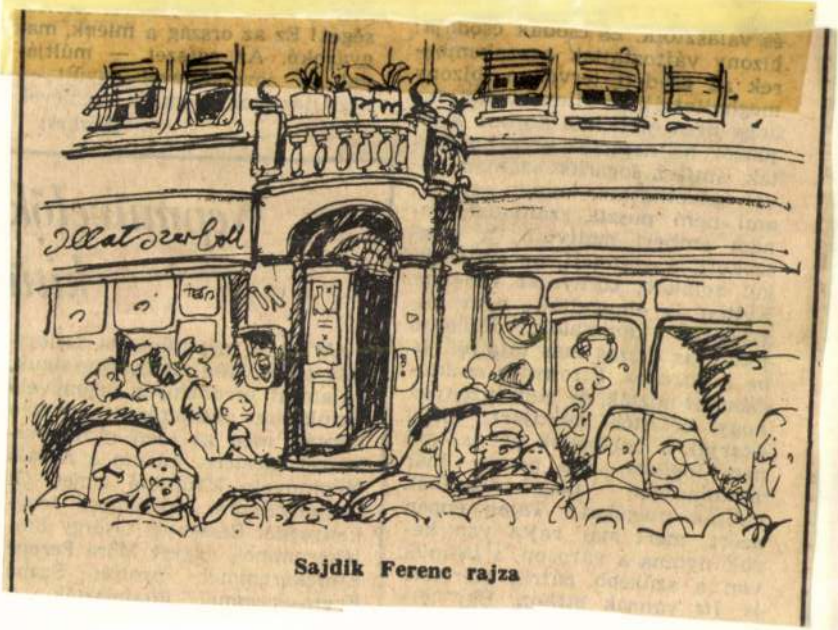

Sajdik Ferenc rajza

Magyar Nemzet 1986. VIII. 19.

Sajdik Ferenc

Sajdik Ferenc rajza

Mona

Utah Department of ...

Sajdik Ferenc

Sajdik Ferenc rajza

Magyar Nemzet 1986. IX. 18.

Sajdik Ferenc, grafikus

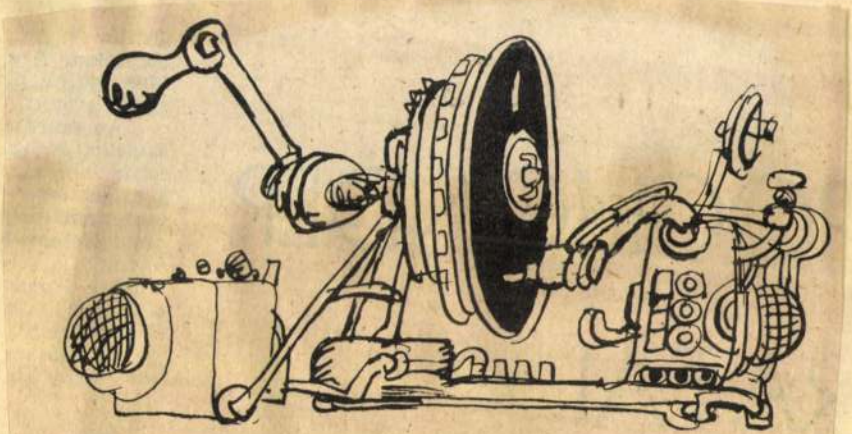

Sajdik Ferenc: Lemezjátszó-konstrukció

Sajdik Ferenc: Lemezjátszó-konstrukció

15.

Élet és Irodalom Bp. 1985. dec. 20. XXIX/51-52

Sajdik Ferenc, karikaturista

Villá

Ilj

39.

XXIII/1

SAJDIK FERENC RAJZA

sem, így a hölgyek eztán nemcsak bőrüket, toalettjüket is pátran bepermetezhetik a jázmin illatú kozmetikummal, melynek összetétele egyelőre szakmai titok.

Franka Berger francia kozmetikus jelenleg csak az USA-ban és Japánban forgalmazza találmányát, melyből három hónap alatt háromszázezer flakon kelt el. Termékét otthon később akarja meghonosítani, amikor már teljes sikert aratott a nemzetközi piacon. Akkor győztesként léphet föl Franciaországban, s így küzdhet meg az ipar Góliátjaival, akik gúnyosan megmosolyogták.

Ide te

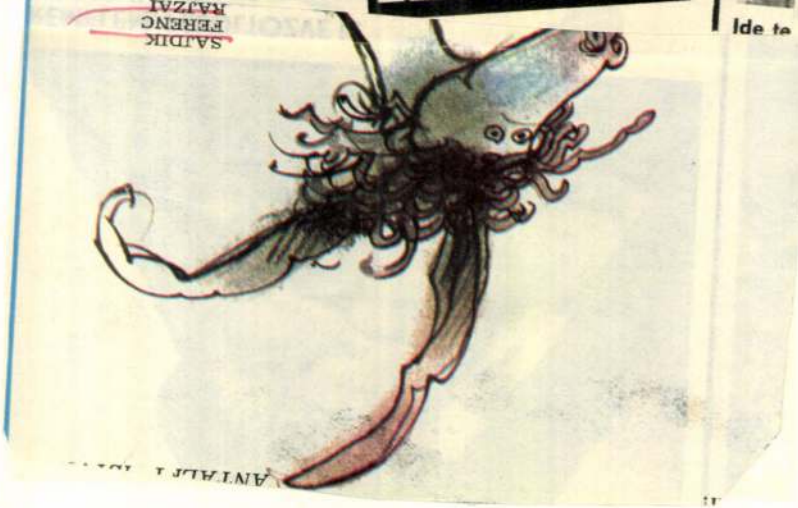

XXIII/9

39.

H. Pw

Sajdik Ferenc grafikus

vásznon. Kaprisky e filmkomédiában egy feddhetetlen jellemű, becsületes férfinak (Claude Brasseur) csavarja el a fejét. Az igézően szép sztár bízik benne, hogy felöltözve is elnyeri a nézők tetszését. Valószínűleg nem alaptalanul.

SZÁRAZ PARFÖM

Megszületett a világ első száraz parfőmje, mely a hagyományos illatszerrel ellentétben – nem hagy foltot a legfinomabb kelméből készített ruhán

Sajdik Ferenc grafikus

SAJDIK FERENC
RAJZAI

39.

XXIII/14

ÚSSZÁL AZ ÁR ELLEN!

Különleges, a versenyúszók mozgásának, tempózásának tanulmányozására, a kéz- és lábmozgás hibáinak kiderítésére alkalmas úszómedencét létesítet-

Sajdik Ferenc grafikus

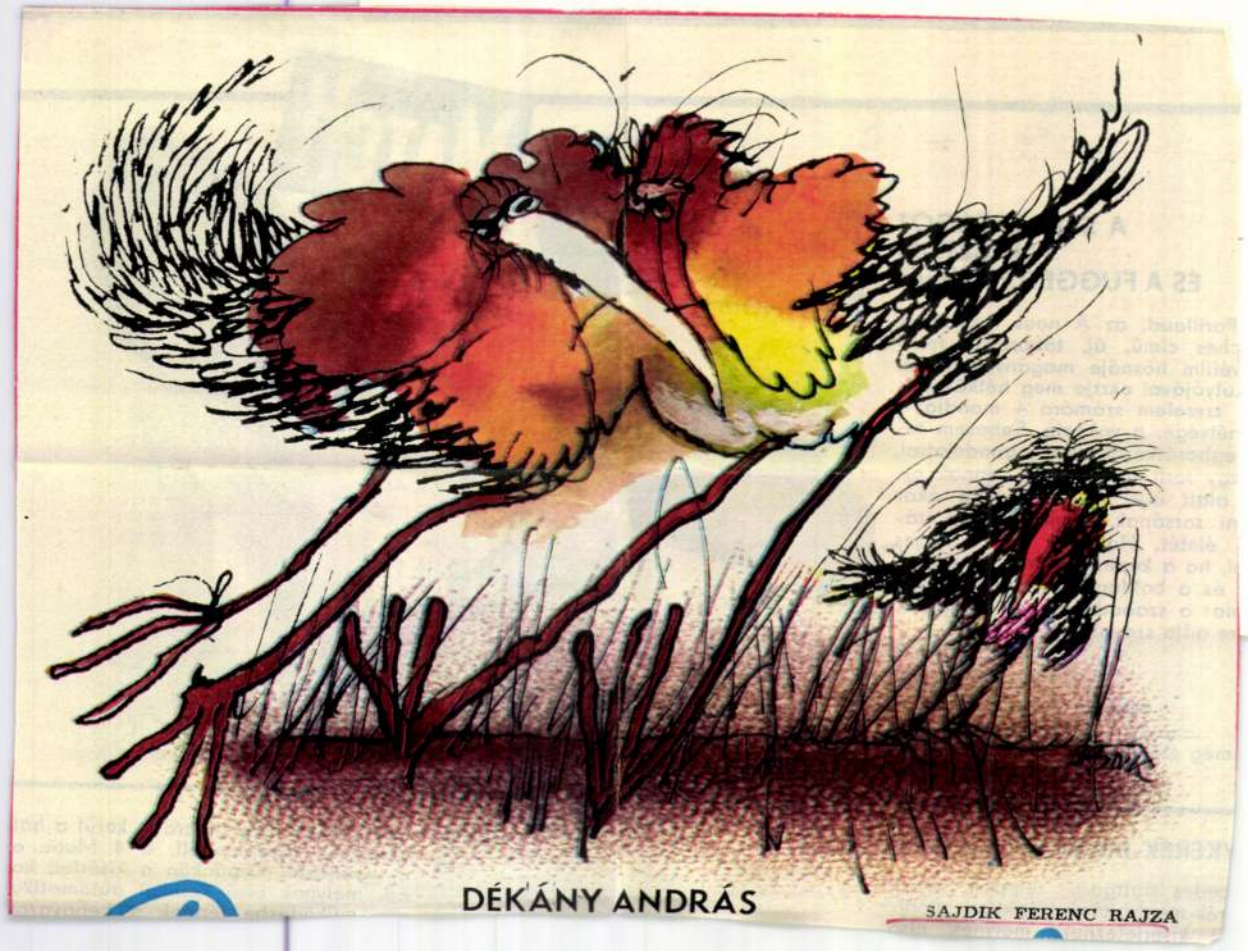

39

XXIII/15

Anne Parillaud
eszkimó kutyája kedvéért
– így mondja –
még életelvének vallott önzéséről
is képes lemondani

YKERÉK-MEGHAJTÁSÚ MERCEDES

cedes stuttgarti telepén olyan
rék-meghajtású gépkocsi előál-
l kísérleteznek, melynek első

már valószínűleg piacra is kerül a hat
hengeres középmodell, a 4 Matic e
új változata. Képünkön a kísérleti ko
csi, melynek első kerekei automatiku
működésbe lépnek a behavazot

Sajdik Ferenc, grafikus.

KÖSZÁLUNK A RÉGI PESTEN

Buza Péter múltidéző barangolása

Buza Péter mindent tud, amire mások legfönnebb rákérdeznek — és rendszerint rosszul. A forrásokkal, a *princeps* tényekkel készít interjút. Kellemesen találkozott benne (sokadik könyve tanúsítja) a nagy szorgalmú, tudós kíváncsiság, a filosz búvárkodó módszeres öröme — a szépírói előadó modor elegáns kedvességével. Színessége személytelennek tetszik, mert stilisztikailag sem tolakszik előtérbe; elég neki a pontosan föltárt ódonság friss újdonsága, az összefüggések meghitt — olykor fanyar! — véletlene: semmi sem áll távolabb tőle a humorkodásnál meg a tudálékosságnál. S ahogy mostani, legnagyobb élvezetünkre ismét Sajdik Ferenc illusztrálta, szellemes könyvében mintegy függőlegesen és vízszintesen végigbaktatja és régészkedi velünk a régi Pestet, rikoltozás és ujjal mutogatás nélkül halmoz el föltedezéseivel; miközben megannyi szerző önnön vásári kikiáltója, Buza Péter minden fontoskodás nélkül igazít el szétporladt. kihullott emlékeink között. Morális bravúr is, hogy az erőfeszítését sem érzékeljük; láthatólag gyűlöli a riport riportját, az anyaggyűjtés mesélyét, azt, amikor az írás önmaga technológiájának leírásától dagadozik. Az okosan szerkesztett anyag mintha maga szólalna meg — az adomás, anekdotás, csattanós elbeszélés redőiben ott a nemzet- és gazdaság- és gondolkodástörténetünk is. Itt nemcsak a házsorok, utcák, terek mozdulnak szemünk láttára a mai kép felé — hanem mögöttük, bennük, velük alakul a tarka, poros hely magyarra és korszerűvé.

Bárcsak ilyen szerzőkkel íratnánk könyveket Budapestről a nagyvilágnak. Élesen eltérőeket azoktól, amelyek még szellemileg is ráfizetésesek. *(Panoráma)*

Bodor Pál

2.

XX III/32

Sajdik Ferenc, grafikus

SAJDIK FERENC
RAJZA

G. Spang: A

Új Tükör

8.

XXIII/37.

országi Egyesülete elnök
nek címezve.

„Tárgy: intézkedések sürgetése.

Július 7-e óta nem tudom telefonon elérni sem önt, sem az ügyvezető titkár elvtársat, ezért írásban jelzem a legsürgetőbb feladatokat.

1. A betelepítendő gyerekek kiválasztásával máris késésben vagyunk. Legkésőbb augusztus közepén itt kellene lenniük ahhoz, hogy nagyjából megszokják környezetüket, mire az iskolaév elkezdődik.

2. Nagy baj lenne, ha az ünnepélyes kapunyitás idején megismétlődnének az első betelepítés problémái. Ezúttal szakembernek is (legalább a faluvezetőnek!) látnia kell minden gyermeket, nehogy újra össze nem illő, testvérkapcsolatok nélküli családok alakuljanak, amelyek törvényszerűen fel fognak bomlani.

3. Az anyáknak már tanévkezdés előtt szokniuk kellene a terheléshez. Egyikükmásikuk szemlátomást alkalmatlan a vállalt feladatra . . .

4. Nagyon szeretném, ha együttműködésünket új alapokra helyezve, lehetőséget kapnék lendő munkatársaim személyes kiválasztására . . .

5. Tragikusnak látom a megfelelő személyi feltételek hiányát! Lassan két esztendeje áltatjuk magunkat és a közvéleményt, hogy az építkezést kivéve minden rendben megy. Nem vállalhatjuk a szégyent, hogy nem volt bátorságunk szembenézni a tényekkel, és rosszul értelmezett presztízsből, reklámból gyermeki érdekeket sértünk meg!

6. Sürgősen meg kellene kezdenünk a még üresen álló hét családi ház, a vendégház, a közösségi épület és a faluvezetői ház berendezését.

7. A gyermekfalu gyü-

Nem akartak
anyához, úgy
űzték el az öv
— *Igaz ez?*
— Nézze, ne
mélyi kérdésel
ni, örülök, hog
nagy viharok.
képesztő dolgo
Verekedésig fa
dések, féltéker
zösítések. Mit
menekült el
végzetteknek
köztük kitűnő,
löltek? A hely
találtak csak.
— *És maga*
nül tűrte?
— Én?! —
szemek egysz
kat szórnak.
mindig nem é
ki és semmi
vezető, valójá
akivel épp a
nem hajlandó
a szerepet. H
anyák közelé
tek. A me
konferenciákt
utakból kima
ma is előbb
egyes anyák
téseket, mint
adnom a te
levelezésemr
pedig ha itt
világtól, ki
nekem hetek
valóban alk
nőt? Látják
halliák a vit
anyák, a g
együttérzésse
ve figyeli
hogy előbb-
feketedem v
dom.
— *Mi tart*
— A dac
meg a felad
ron még elmentem
enged a miniszté
hát végül is arra t
én nádudvari kubi
hogy ha az ember
az eke szarvát, azo
nézzen. Taposson

Sajdik Ferenc, grafikus

Zsámbolki Pé

Új Tüb

rch · 39

XXIII/40

SAJDIK FERENC
RAJZA

oban az esztendőben, amikor
országban elkészült a bogárhátú
gen prototípusa, Franciaor-
kirukkolt a maga népautójával.
ú, a megszállás, majd az újjá-
örülményei hátráltatták a híres
hevaux sorozatgyártását. Szep-
végén múlt harminchét éve,
kocsi tömeggyártása megkez-

ként a francia parasztok
csija volt, a gazdagabb h
ben a városi háziasszon
igazán. Karrierjének csúc
nes években érkezett, am
az avantgarde életmód j
toztatták a kis Citroënt.
val, a bogárhátúval e
melynek gyártását rövide

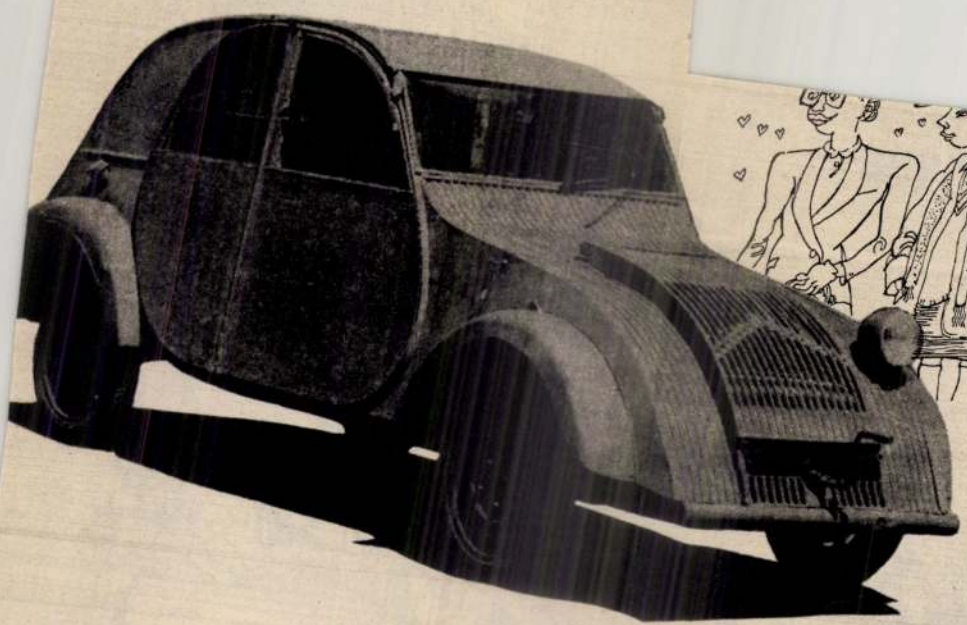

THE OBSERVER

Sajdik Ferenc, opostikus

jarásolajozók, csőrélesítők, no és a festékek.

A tarajos gőte széles farkára gyöngyházfényű szalagot illesztett. A páva megigazította koronáját, s arra gondolt: minek ide a sok hercehurca, hiszen az ő fején már ott a bizonyíték arra, kit illet a győzelem. A galléros agáma büszkeségében éppencsak végigsimított gallérján. A rutakígyó elbűvölően tekergett. A lantfarkú madár tollát fényesítette. Az arapapagáj csupasz képét festegette. A kakadu pedig kissé oldalt fordította fejét, hátha így jobban érvényesül legyezője.

— Milyen otromba csipkéket rakott tarajára a gőte — biggyesztett a páva.

— A szerencsétlen páva azt hiszi a fején éktelenkedő szörnyűségről, hogy korona — nevetett a galléros agáma.

— Nem értem miért hordja ilyen büszkén a fejét az agáma — fintorgott az arapapagáj. — Az övénél pocsékabb szabású gallért még nem láttam.

— Hát nem elég csiricsáré a tolla a papagájnak, még az arcát is kifesti? — gúnyolódott a háromszarvú kaméleon. Akinek szarvait röhejesnek tartotta az imádkozó sáska, akit álszentnek nevezett a paradicsommadár, akinek táncát az elefánt mozgásához hasonlította a sisakos kazuár, aki a rutakígyó szerint bilit hord a fején.

Mikor azonban a banka

pent katta.
aki négyké
redten figye
gül pislogó k
szemeket n
maki. A pir
kó. Ki volt
A lajhár, ak
lasztottak,

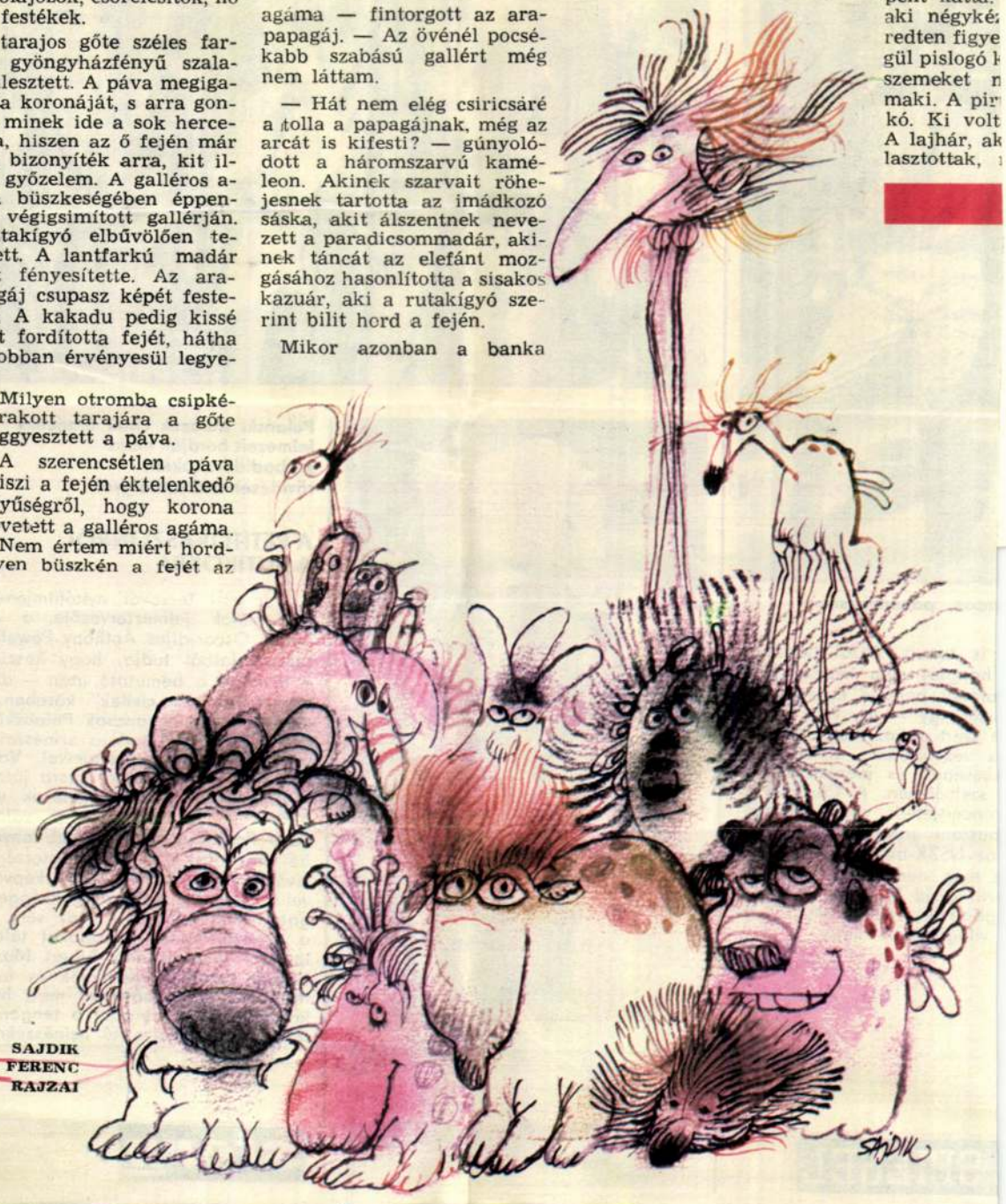

SAJDIK FERENC RAJZAI

39.

XXIII/47

Kalózok című filmjének
t hordják majd
dőruhaként
en a divathölgyek

ITŐVÁSZONRÓL A BUTIKOKBA

A cannes-i fesztivál nyitófilmjének, a Kalózoknak jelmeztervezője, a négyszeres Oscar-díjas Anthony Powell már tapasztalatból tudja, hogy kosztümjei – rövidde a bemutató után – divatot teremtenek a „civilek" körében. Így történt ez az ugyancsak Polanski rendezte Tess és Amadeus színészei számára tervezett kosztümjeivel. Valószínű tehát, hogy erre a sorsra jutnak a XVII. századi spanyol kalózok viselte öltözékek is. Ezen az sem változtat, hogy Powell a legnemesebb anyagokból készítette el a szabómesterség legkiválóbb, nemzetközi rangú képviselőivel a 33 millió dolláros költséggel forgatott film jelmezeit, s az sem, hogy a tervező hosszú hónapokat töltött a londoni Victoria and Albert Museumban a korabeli kosztümök és festmények tanulmányozásával, mert hiteles, korhű ruhát akart adni a tengeri rablókat megszemélyesítő színészekre.

adon, popénekesként

is tanult. Azzal tisztában hangját még képezni kell, órákat hetente egyszer egy stől. Így – úgy véli – elég t szert ahhoz, hogy betöltse s vezetőjének, koreográfu- kesének és menedzserének személyben. A Carl Lewis- oncertjének világbemutató- oustoni zártkörű előadástól az NSZK-ban kerül sor, egy meg nem nevezett város- erül majd ki, hogy a maga- gbajnok énekesként is ér- világbajnoki címre.

SPIEGEL

stern magazin

Sajdik Ferenc, grafikus

39.

XXIII/50

gyarázatot. Az kiderült, hog
get nem a homok természe
zete vagy nedvességtartalm
önmagában vagy egymás
ölnhatásban. Valószínűleg
nek formájától függ a hang
kerek alakúak muzikálisab
bbieknél, bár találtak má
daloló homokot is. S az sen
, hogy ha a néma szemeke
rik a dalolni tudókkal, el
az utóbbiak is.

NCE & VIE

Sajdik Ferenc

(Sajdik Ferenc rajza)

Mag

ket nem ismerő igényesség szándékában fogant. Mégis — és nem

megemlékezzünk.

Ha igaza van Németh László-

Sajdik Ferenc, grafikus

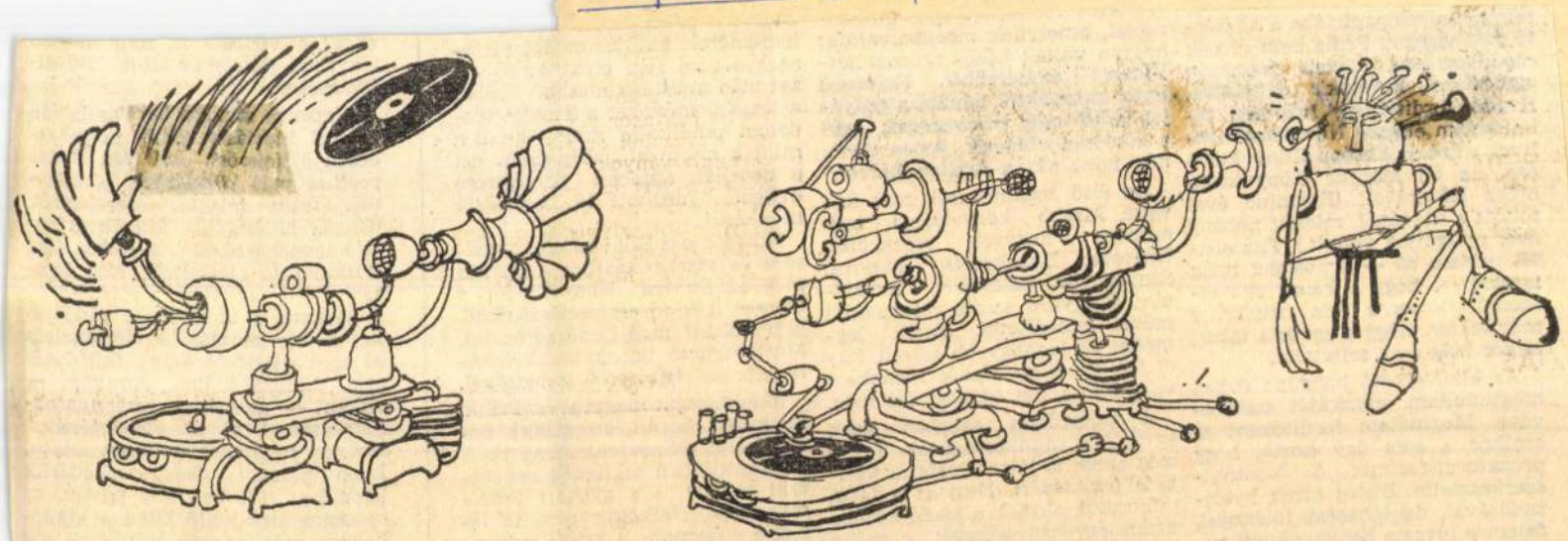

12.

Sajdik Ferenc: Hanglemezkritika helyett

Élet és Irodalom, Bp. 1983. febr. 18. XXVII/7

ségi társa-
gos pályá-
kat hirdet,
ovjet Iro-
, éppúgy,
szám azt
izenhárom
kollektív

eményezé-
indította
vkiadó a
ései című,
sorozatot.
edik köte-
erméséből.
értékelik,
tettel ve-
óban is. A
ek neki ot-
tori tanul-
em is le-
te napon-
alom ren-

tudom, rá-

sítja" a verseket is, mint hiteles tényeket, sőt olykor mint tanúvallomásokat.

Alaposan mutatja be Vas István emberi indulását, költői pályakezdését. Kifejezően szól Vas Budapesthez való kötődéséről, a könyvek iránt felgyúlt szerelemről, Kassák hatásáról, a *Munka* orientáló tevékenységéről, a *Nehéz föld* felszabadító szerepéről, első felesége, Eti erkölcsi sugárzásáról. Beágyazza a biografikus részleteket a kor mozgásába, történelem és arra válaszoló egyén fejlődésének dialektikájába. Amikor — ritkán — személyes mozzanatokkal egészíti ki az élettörténetet, kitűnő pillanatfelvételeket készít. Ilyen például megismerkedésük képmása: 1959-ben Vas István, az országos hírű költő kijön a kiadóban 5t meglátogató költőifjak elé (kik innen vannak még az érettségin!), világos öltönyben, ódivatú csokornyakkendővel, s zavartan

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

Sajdik Ferenc, Munkácsy-díjas karikaturista

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JAN 22

321

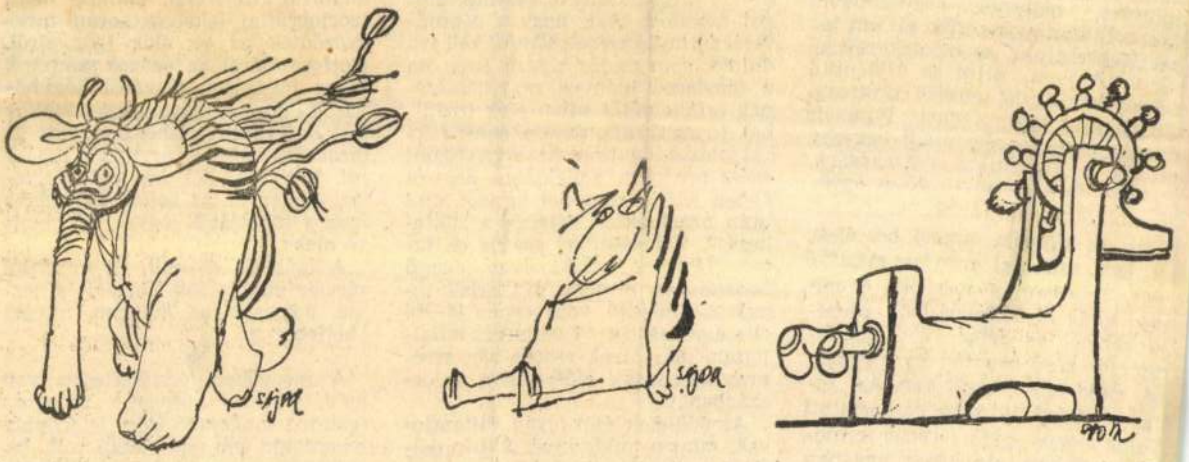

Sajdik Ferenc rajza

tatni az érdeklődőknek egy ilyen épületet, melynek nagytermével kapcsolatban egyszerűen el sem lehet képzelni az energiatakarékosságot. Akkora, mint az újjáépülő ozorai vár egyik emeleti traktusa. Csakhogy, míg Ozorai Pipónak évente rendelkezésére állt egy-egy erdeje a kandallók megrakására, P.-ben nincs komoly erdő és egyelőre olajkutat se fúrtak.

Ez az időszak, amiről beszélek, az „Eszi, nem eszi, nem kap mást"-é volt. Teljességgel megfelelt a célnak, amíg életszínvonalunk görbéje valahol az origó fölött bukdácsolt, de később aztán egyre kevésbé, majd teljességgel nem. Az „elmaradottságáról" sokat kárhoztatott Tolna megye egyik jólmenő termelőszövetkezeti elnökének agyában fogant meg először a gondolat, hogy — mert a téeszt és a falut nem lehet és nem is akarja senki kettéválasztani — az úgynevezett kultuköltő, aki ifjúsága egyik színhelyén, S.-ben megszívlelésre érdemes dolgot mondott. Azt, hogy a népművelés új hullámának lentről kell indulnia, nem pedig hosszú évek óta a tényleges igények megismerésének színhelyétől távol élők irodáiból. Illyés Gyula, persze, ennél sokkal jobban fogalmazott. Arra viszont egész pontosan emlékszem, hogy öt évben jelölte meg azt az időt, ami után mindenkire ráférne a „töltekezés". Valószínűleg eszébe se jutott: létezhet valaki ilyen jellegű beosztásban minden gyakorlati tapasztalat nélkül, vagy éppen 15—20 éve egy helyben. Ilyesminek is hallottam már hírét, ritkán bár, errearra mégiscsak előfordulva az országban...

Az épületek épp olyan változatosak, mint a módszerek. S.-ben például restaurált középkori vár van. Tornyának kiállítótermét sok fővárosi művész nagyon jól ismeri. K. községben XVIII. századi huszárlaktanya szolgál ma művelődési

natom, hogy a művelődési házakba csak szervezetten lehet bemenni, itt megszűnt. Akinek az utcán eszébe jut, hogy van fél óra ideje folyóiratot olvasni, az bejön, ruhatárba teszi a kabátját és ingyen, bérmentve olvas.

A csábítás sikerült, itt nyitástól zárásig mindig van látogató és persze, nemcsak az aulában, hanem „beljebb" is.

★

A megyében természetesen van módszertani központ, amolyan szakmai tanácsadó szerv is. Tavaly hónapokig igazgató nélkül volt. Izgatott megyeszékhelyi érdeklődők tudakolták, hogy a különböző művelődési házak mennyire sínylették meg ezt a válságot.

Észre se vették.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 JUN 11

ÉLET ÉS IRODALOM

Sajdik Ferenc, Munkácsy-díjas grafikusművész

1021

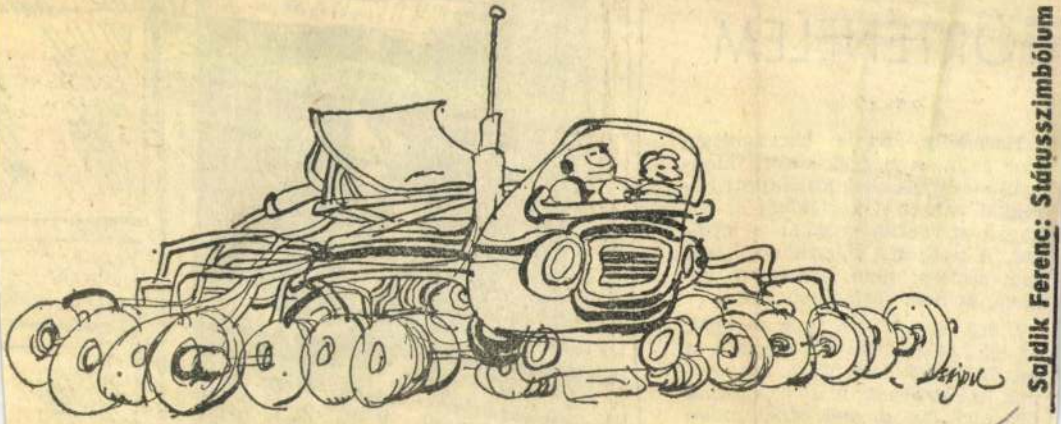

Sajdik Ferenc: Státusszimbólum

KUNSZABÓ FERENC:

TÖRTÉNELEM

Harmadik napja barangoltam már akkor a hegyek között. Megnyújtott lépésekkel, meghajlott derékkal vettem a kaptatókat és kihagyó szívdobbanásokkal a lejtőket. A tetőkön, völgyekben körül sem néztem: nem igyekeztem sehová, és nem jöttem sehonnan.

Hideg, konok szél tépte az eget, az eső hosszú órák óta zuhogott, a felhők menekültek volna, hol délnek, hol keletnek, majd nyugatnak torlódtak, de a szél minduntalan irányt változtatott, a fák ágai er-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 346-726

Sajdik Ferenc, Munkácsy díjas karikaturista

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JUL 30.

1021

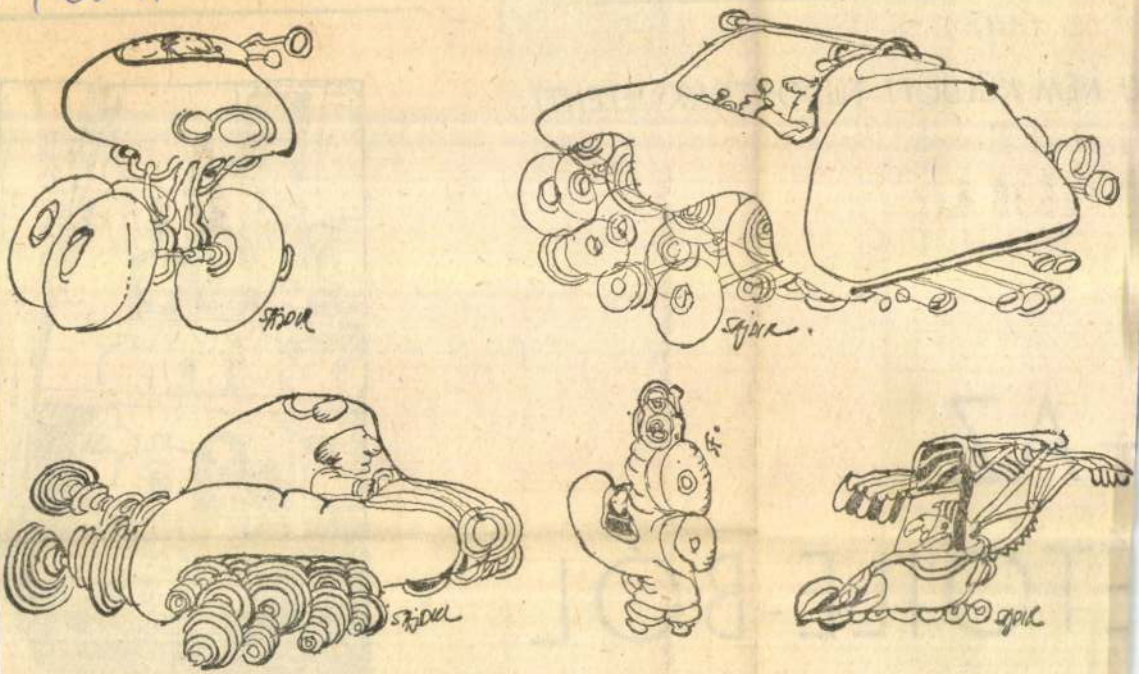

Sajdik Ferenc rajza

KI NEM KÜLDÖTT TUDÓSÍTÓNK JELENTI

– AZ
ÉTOILE-BÓL

Sajdik Ferenc

SAJDIK FERENC rajzai

Gyermekünk, Budapest,
1997. 10. 14. ald.

III. Ramses és családja.
Thébai falfestmény (i. e. XII—XI. század)

A leghumánusabb apa megrajzolásával Terentius (körülbelül i. e. 195 – 159) Testvérek című vígjátékában találkozunk, itt nem is vérszerinti, csupán nevelő apa az, aki nagy szeretettel beszél fiáról és igen haladó nézeteket vall a gyermeknevelésről. „Magam is miket nem képzelek, mi nem gyötör fiamért, hogy nem tért haza! Talán meghűlhetett, // eleshetett az úton, csontja törhetett! Hogyan is szerethetünk embert, hajh, oly nagyon, // hogy a szívünknek kedvesebb, mint enmagunk?"

zását. A távlati elképzelések szerint a megye legnagyobb egyesületénél, a ZTE-nél is főállású sportorvost kívánnak foglalkoztatni. Megemlíteném, hogy ezenkívül 17 orvos tevékenykedik még másodállásban ezen a területen.

— Országos viszonylatban hol áll megyénk sportorvoslása?

— Azt hiszem nem túlzok,

Filmes Kupa

A Zala megyei Moziüzemi Vállalat szervezésében nyolc dunántúli megye — Baranya, Győr-Sopron, Komárom, Somogy, Tolna, Veszprém, Vas, Zala — részvételével ezúttal második alkalommal a városi sportcsarnokban rendezték meg a Dunántúli Filmes Kupa teteremlabdarúgó tornát.

A torna végeredménye: 1. Zala, 2. Veszprém, 3. Győr-Sopron, 4. Somogy, 5. Komárom, 6. Baranya, 7. Vas, 8. Tolna megye.

A torna legeredményesebb játékosa címet Horváth Gyula (Győr-Sopron) nyerte el a legtechnikásabb játékos Sass László (Veszprém), a legsportszerűbb csapat (Vas megye), a legjobb kapus Makai László (Győr-Sopron) lett.

Asztalitenisz VB

Izgalmak és várakozásteli napok után kedden az újvidéki Vojvodina sportcsarnokban egyszerre húsz asztalon megkezdődött a 36. asztalitenisz világbajnokság.

Eddigi férfi eredmények:

A-csoport: Japán—Indonézia 5:0, Anglia—Dél-Korea 5:2.

B-csoport: Lengyelország—Koreai NDK 5:1, Magyarország—Olaszország 5:2.

Női eredmények:

A-csoport: Japán—Hongkong 3:0, NSZK—Dél-Korea 3:2, Kína—Finnország 3:0, Magyarország—Csehszlovákia 3:2.

B-csoport: Szovjetunió—Románia 3:0, Koreai NDK—Anglia 3:0, Jugoszlávia—India 3:0, Svédország—[illegible] 3:2.

meretlen nevű játékos hasznosabb tagja tud lenni a csapatnak, mint egy olyan, akinek már neve van, de esetleg nincs formában, vagy csak immel-ámmal játszik. Óvatosnak kell lenni azonban, a dunaújvárosi győzelmet — bármily nagy jelentőségű is volt az — a megfelelő helyre kell tenni, hiszen a Kohász voltaképpen az egyik kiesőjelölt az NB I-ben. Akkor lélegezhetnek fel igazán a ZTE barátai, ha ezek a fiatalok komolyabb ellenfelekkel szemben is bizonyítanak majd. Ebből adódik feladatuk: nem pihenhetnek babéraikon, hanem az eddigihez

Teke

Megszerezte a Kanizs

Kanizsa Sörgyár—Bakony Vegyész 7:1 (2301:2084)

Nagykanizsa, Sörgyári csarnok. NB I-es női mérkőzés.

Az egyenletesebb teljesítményt nyújtó hazaiak idei első győzelmüket aratták.

KANIZSA SÖRGYÁR: Juhász É. 391, Horváth 391, Tóth 386, Majorosné 381, Tuboly né 383, Krégár 366 fa.

Ifjúsági mérkőzés: **Kanizsa Sörgyár—Bakony Vegyész 3:1 (727:713).**

Egyénileg: Miklós 392, Süle 335 fa.

Épfu—Kanizsa Sörgyár 5:3 (2463:2425)

Győr. NB II-es férfi mérkőzés.

A győriek megérdemelten nyertek a gyengén dobó kanizsaiak ellen.

Egyénileg: Németh S. 434, Rozsheg yi 426, Zömbik S. 422, Tóth 393, Zömbik I. 391, Csik 369 fa.

Győri Richards—ZTE 7:1 (2394:2228)

Győr. NB II-es női mérkőzés.

A vártnál nagyobb arányú vere-

Sajdik Ferenc karikatúrái Lentiben

Sajdik Ferenc, Munkácsy-díjas karikaturista

Kalai Hírlap, 1981. ápr. 15.

Április 10-én nyílt meg Lentiben a Sólyom László művelődési házban Sajdik Ferenc karikatúra-kiállítása. Népszerűségére jellemző, hogy már a megnyitás pillanatától egyfolytában vándorol a nép a képeket megnézni. A Ludas Matyiból sokan ismerik a karikaturista rajzait, de a tévétorna szignáljához rajzolt nevettető képsorait sem lehet megunni soha.

Mi hát népszerűségének oka?

Kaján Tibor, a pályatárs a következőképpen jellemzi: A legfontosabb kérdés a jó karikaturista esetében ugyanaz, mint a jóistennél: tud-e világot teremteni? Sajdik Ferenc különböző helyeken és időben megjelent rajzaiból egy új „Orbis Pictus", egy sajátosan egyéni, rajzolt világ kerekedett. Valóban kerekedett, mert itt minden gömbölyű és gurul. Sajdik világa elsősorban mozog. Állandó hullámzásban levő hegy- és vízrajz, melyen kis emberkék és állatok szüntelen gördülnek, és egy állatszelidítő karikáján keresztül bukfenceznek a rajzlapra.

Sajdik nemcsak jó rajzoló, nemcsak kiváló humorista, de elsősorban jó lélekismerő. Különböző szerepeinkben, önzésünk, nagyképűségünk és fellengzősségünk mögött, látja esendő mivoltunkat is. Nyilván ennek tudható be, hogy teremtett figuráira olyannyira jellemző valamiféle megható, esetlen szeretetreméltóság is.

A karikatúra szó egyik meghatározása: Gúnyrajz, a valóság jellemző oldalait eltúlzó torzkép. Sajdikra viszont elsősorban a humor a jellemző. Ellenállhatatlan, egyéni „fogásai": egy-egy közelálló szempár, girbe-gurba hegycsúcs, egy kusza tollazatú madár egymásba kulcsolt rózsaszín lábujjai, mind-mind mosolyra ingerelnek. Kedvenc állatfigurája a ló. Számtalan változatban találkozhatunk vele a kiállításon is.

A karikatúrák mellett készít rajzfilmeket, reklámrajzokat, könyvillusztrációkat. A Corvina Kiadó gondozásában önálló kötete jelent meg Sajdik galéria címmel...

Ő hozta el Berlinből 1975-ben a legrangosabb fesztiváldíjat, de többször díjazták munkáit az évente megrendezésre kerülő krakkói, montreáli, anconai kiállításokon is.

Idehaza is elismert alkotó. Munkásságáért Munkácsy-díjat kapott. Mindezen túl népszerűsége a legerősebb bizonyítéka tehetségének.

Népszerű, mert igaz ismerője az embernek. Kiállítása Lentiben április 26-ig tart nyitva.

— Bán —

Sajdik Ferenc, karikaturista

Kuczka Péter: Sajdik Ferenc

Kritika, Bp. 1978. 10

Sajdik Ferenc: Galéria

Alakjai ábrándosak, ittasak, révültek, néha bárgyúan, többször kedvesen mosolyognak. Néha röhögnek is, nagyra tátott szájjal. Ártatlanok, naivak. Krumplikhoz, batátákhoz, csicsókákhoz, tulipánhagymákhoz, mindenféle gumókhoz hasonlítanak. Lovai is gumók, fantasztikus állatai is azok. Alkotójuk meghatározó élménye a burgonya lehetett. Vagy a gesztenye. Az emberek csak később következtek, nyilván a „punkt-punkt-beistrich-strich" korszakában. Ez a gyermeki korszak nem pusztult el Sajdikban, megmaradt, nagy táblákban, mint az őshegységek. Amikor alakjainak arcát nézzük, vigyorgó szájat látunk és két szemet. A száj szinte mindig egyetlen görbe és vékony vonal, csak akkor vastagszik meg, ha nagy mellű, kihívó, kacér nők arcára került. A szemek vagy egyszerű pontok, vagy pontok egy köröcskében. Ilyen gyermeki az egész. Igen, de ezek a köröcskék a pontokkal valamitől, talán varázslattól, élővé és kifejezővé válnak. Másképpen néz az udvari bolond és a hóhér, a zongoraművész és az aggszűz, a vadász, a rendőr, a kamasz, a családapa. Egyik rajzon emberarcú halak nyüzsögnek az akváriumban. Itt aztán van szem és pillantás éppen elég, a művész elárulja mestersége egyik titkát. Nem mindegy, hogy a köröcskékben hol vannak a szembogarat jelző pontok. Csúszkálnak ide-oda, mint a Lencsi-baba szeme s a parányi elcsúsztatástól az egyik arc gyanakvó, a másik merengő, a harmadik részeg, a negyedik okos, az ötödik dühös, a hatodik vidám lesz és mindegyik mulatságos. Az eszközök minimuma és a kifejezés gazdagsága közötti ellentét mulattatja a nézőt. Ilyen és hasonló ellentétekben érhetjük tetten Sajdik vidámságát. És az arányokban. Csupa nagyfejű nő és férfi. A fej — hiszen az emberen ez a legfontosabb — egyharmada az egész testnek. Ez is vicces. Vízfejűek gyülekezete lenne a világ? Lehetséges. Sajdik ezt mondja és mi — nevetve — elhisszük neki, hiszen nem epésen és keserűen közli, nem a mizantrópia beszél vonalaiban, hanem az elnéző megértés. Torzító tükre nem nyújtja, hanem zömökre nyomja alakjait, kedélyesen kövérkés — és ezért is mulatságos — alacsony, korpulens figurákat mutat és nem sovány, keserűarcú Brutusokat. Társadalmi hovátartozásukat csak akkor tudjuk eldönteni, ha koronát viselnek, vagy oroszlánra vadásznak Afrikában. De akkor sem királyok vagy lordok, akkor is mai, itteni, köznapi emberek. Rekvizítumaik a vicchez, a tréfához, az anekdotához kellenek.

Sajdik igen gyakran anekdotázik, apró, humoros történeteket mesél. Kötetében rövidke képregények, apró rajzfilmötletek követik egymást, a ritkábbik eset az, amikor egyetlen rajz önálló marad. A művész szívesebben rajzol novellákat, mint szójátékokat, persze átvitt értelemben. Lepkét kerget egy fickó, közben elesik, melléfog, lopakodik, rohan. Végül a lepke egy napfürdőző hölgyike duci farára telepszik, mire hősünk zavartan elsomfordál. Ilyen Sajdik embereinek lelkivilága ilyenek a kalandjaik. Legtöbbször az értékrendjük zavarodik össze, ahogy ennél a lepkés fickónál. Hajlékonyak, ha úgy tetszik, komformisták, könnyen ráállnak az alkura. Ha a király háttal előre ül a lován, szó nélkül utánozzák. Gyorsan változtatják a véleményüket, irigykedve és sóváran nézik a szerelmes kutyákat, hogy a következő pillanatban egy vénlány prüdériájának engedve kövekkel dobálják őket. Profanizálják a fantasztikus, a nagyszerű, a szokatlan eseményeket, tárgyakat, gondolatokat. Így lesz a parányi űrhajóból dugó a borosüvegben, így kérnek valami vidámabbat a hangversenyterem zongoraművészétől. De hajlanak arra is, hogy elefántot csináljanak a bolhából. Ezért akarja baltával levágni a buszsofőr az utas kilógó lábát, így vezet egy elszakadt kabát gyilkossághoz. A történetekben, vagy a történetek mögött láthatatlanul, ám mégis kiérezhetően ott van a társadalom, a környezet, a meghatározó közeg. Hiszen az elszakadt kabát önmagában még senkit sem tesz gyilkossá, ehhez mások is kellenek, emberek, akik ujjal mutogatnak felebarátjukra. A művész sem csapja össze a türelmet hirdető kicirkalmazott feiratot, ha nem zaklatják állandóan, ha nem figyelmeztetik a sürgősségre, az idő múlására. Társadalomkritikus lenne Sajdik a burgonyáival? Közvetlenül semmiképpen sem, hiszen még akkor sem találunk közvetlen utalást napjainkra, ha nagyítóval böngésszük végig a kötetet. Igaz, hogy vannak a rajzokon autók, repülőgépek, televíziók, űrhajók és más korszerű szerkentyűk, de nincsenek bürokraták, bosszantó vagy idegesítő konfliktusok, kijavításra váró vagy kijavíthatatlan hibák. Derűs és elégedett — vagy annak látszó — világ Sajdik világa ebben az albumban, aminthogy emberei is derűsek, elégedettek és konszolidáltak. Beilleszkedtek, tudomásul veszik drámák nélkül lefolyó életüket. Távol vannak a mindennapi valóságtól s valahogyan mégis kifejezik. Mulathatunk viselkedésükön ezért is. Egyik fontos témájuk — Sajdik témája! — a szerelem, a nő és a férfi kapcsolata, illetve a nemek kapcsolata, egyik rajzon meg éppenséggel a kopuláció, a sejtek „Óh, Ádám!" és „Óh, Éva!" felkiáltással kísért egyesülése. Párnák, székek, autógumik, fák, kövek, különös állatok beszélnek a szerelemről, elmondva az örök közhelyeket s így nevetségessé fordítva a szentimentalizmust és a pátoszt. Ezekben a rajzokban távolodik legmesszebbre Sajdik a témától, messziről és hunyorítva nézi s nekünk mégis az az érzésünk, hogy az embert itt látja legközelebbről.

Sajdik kevés eszközzel dolgozik, karikatúráin nincsenek színek és igen ritkán vannak tónusok. Szétfolyatott pacákkal kísérletezik és márványozott felületekkel, de igazi eszköze a papíron könnyen futó hegyes toll. Nem sokat törődik a térrel, történetei síkban játszódnak. A kiterjedések közül az idő foglalkoztatja. Vonalai egyenletesen vékonyak, ritkán nyomja meg a tollat, hogy plasztikusabbá tegye alakjait és tárgyait. A finom vonalak és a zömök, vaskos krumpliformák ellentéte bő forrása a humornak.

A magyar karikatúra színképében, intellektuális, epés, haragos, döfködő vagy szigorú társak sorában Sajdik a jóízű derűt, a könnyű, de azért elgondolkoztató tréfát, az anekdotázó jókedvet képviseli s grafikailag igen jellegzetes, jól kimunkált egyéni formában. Úgy hiszem, hogy örülhetünk a Corvina gondozásában megjelent vékonyka, kis példányszámú kötetnek, amelyet a közönség szinte órák alatt elkapkodott, igazolva a művész népszerűségét s bizonyítva a kiadó kishitűségét. Tudjuk, hogy a humor valóságos kincs, de azért nem kellene, vagy éppen ezért nem kellene ennyire takarékosan, mármár zsugorian bánni vele.

KUCZKA PÉTER

egy utcáján megjelenő új elnevezés. Ha igaz, hogy Bajcsy-Zsilinszky így érvelt Rajk Lászlónak, fogolytársának az életáldozat szükségessége mellett: *„A halottak is szolgálatot tesznek"* — úgy talán arra célzott, hogy áldozatvállalása „úri" osztályának maradék tisztességével immár egyetlen jóvátételi szolgálata lehet, amivel valóban ennek az osztálynak (épp, mert átlagán túllépő) normatív történelmi típusa lett.

Hogy Bajcsy-Zsilinszky eszmei és életútja különösségében tipikus volt, azt valószínűsíti több tényező, amit róla, környezetéről, koráról, saját írásaiból már tudhatunk. Az iránta újabban kelt érdeklődés kitapintható háttere egy nyilvánvaló igény a két háború közötti magyar uralkodó osztály szerepének, magatartásának nem indulatoktól zavaros, hanem történetileg tisztázott, differenciált megismerésére. Végre is ez az osztály — személyes képviselőivel, eszmei, magatartásbeli örökségével — szocialista történelmünk képére is ráfestette máról holnapra nem tűnő nyomait; tagjait és leszármazottait nem tüntette el se kollektív disszidálás, se likvidáció, és akárhogy számoljunk, nagyobb részben a szocialista társadalom részévé lettek, személyükben a „beilleszkedés" igen sokféle — felszínesebb, mélyebb — árnyalatát képviselve. Ha ennek, a jelenünkhöz hozzátartozó ténynek és folyamatnak az alapjait, indítékait keressük, óhatatlanul vissza kell térnünk az úri osztály utolsó, felelős történelmi állomásának szemlélet- és magatartásviszonyaihoz, ezek higgadtan kritikus, hiteles megismeréséhez. Ami Bajcsy-Zsilinszkyről ismert, az szinte kínálja a „gyilkos és mártír" szélsőségeivel különössé lett sorsot, hogy egy szélesebb megismerés, korszakértelmezés — legalábbis egyik — sarkköve legyen.

Domokos József jogtudós Bajcsy-Zsilinszky fiatalkorának és Áchim András pályájának avatott ismerője. Új munkájának célkitűzése, hogy jogi vonatkozásban ismertesse az 1911-es és 1944-es két pert, mégis: a periratokra, jegyzőkönyvi, közigazgatási dokumentumokra, történeti munkákra alapozott gondos és kritikus tényelemzés, a személyes emlékezés oldott és közvetlen, mindig szerény hangjaival, nélkülözhetetlen kitekintésekkel, az érdekelt egyéniségek, magatartások, törekvések rövid és célra törő elemzéseivel, értékelésével olyan munka, mellyel a történetírás is bizonnyal sokat nyert. A laikus olvasó meg különösen. A könyv ugyanis ékes bizonyság amellett, hogy az elfogulatlan szakmai korrektség, a mégoly „száraz" logika, az intakt értékítélet, az indulatoktól mentes, mégis progresszív emberség milyen ritka vonzerőt garantálhat — akár széles körben — egy műnek, melynek nincs látványosabb célja, mint pontosan megismerni és feltárni a valót. (Legfeljebb a didaktikus politikumot érezzük néhol feleslegesnek.) Annál fontosabb ez, mert arról a két izgatóan ellentétes életeseményről van szó, melyek köré Zsilinszky pálfordulásának romantikusan árnyalatlan — nézve —, de összefüggéseiben meggyőző és hiteles; elhatárolt árnyalatokat is rögzít, melyekben nem mosódik össze a privát és a közéleti szféra, nem azonosul szándék és eredmény, magatartás és elvi ideológia, elismertetik a szakmai vagy emberi tisztesség ott, ahol politikai tévedés nem tagadható és megfordítva.

Feltárni egy különös életút történelmileg is jellemző folyamatát — olyan tárgy, mely érthetően vonzza a művészetet. Ez inspirálhatta a korszükségletet mindig jól érzékelő *Hernádi Gyulát*, hogy drámában próbáljon szembenézni vele. Ábrázolása azonban — ahogy kritikusai jelezték — megértésünk hézagait a szakadásos epizódsorban hiánytalanul meghagyta, sőt kiszolgálta; a négy szereplővel játszatott főhős ötlete a „megtérést" a magábazárt személyiség belső tusájává redukálta, ezáltal az egyedi extrémitás csodája megerősödött. A mintegy 250 sornyi Bajcsy-Zsilinszkytől és Dernői Kocsistól származó idézettel hitelesített színmű a tudott alaptényeket illusztrálta jó színpadi érzékkel, de hiteles történelmi-emberi egészet nem mutatott föl.

Az ügyben azonban máris történt újabb lépés; a könyvhétre megjelent *Hernádi Gyula* és *Jancsó Miklós Vitam et sanguinem* című filmregénye. — Élnek bennem bizonyos kétségek a filmregény önálló műalkotás-létét illetően, ezért van olyan gyanúm, mely szerint bármi róla tett megállapítás — bizonytalan státusa folytán — első kézből kontrázható. Ám ha — nyilván okkal — kötetben megjelent (amikor a filmet már meglehetős ideje forgatni kezdték), észrevételeket, demonstrált önállóságát alapul véve, mégiscsak lehet és kell tenni.

A mű úgy foglalja magában Bajcsy-Zsilinszky Endre alakját és történetét, hogy valójában nem vállalja. Ez mutatkozik olyan megoldásokban, mint a nevek nyilvánvaló átköltése, ill. a kevéssé ismert eredeti név használata (Zsilinszky Endre—Zsadányi Endre, Áchim András—Baksa András, Szálasi Ferenc—Szalosján Ferenc stb.), ismert tények átszínezése, sűrítő jelzése, személyek és események összevonása, melyekben azonban a pontos vonatkoztatás kényszerűen megmarad. Az általánosításnak ez a módja is jelzi, hogy a hős története mégsem vált egészében fikcióvá, hozzátapad Zsilinszky téveszthetetlenül egyedi életeseményeit idéző mozzanatokhoz (Áchim-ügy, első világháborús vitézkedés, tarpai parasztttüntetés, a pisztollyal fogadott Gestapo, kávéházi szervezkedés, nyilasper, kivégzés, tarpai temetés stb.), hol egészen szorosan, hol spekulatív sűrítéssel (például a két élettárs: egy magyar parasztlány és egy szerb származású — a népi kötöttséget és a politikai orientációt kifejezendő). Most is felhasználtatik eredeti szöveg (az Újvidék tárgyában 1942. február 4-én Horthyhoz írott memorandumból: 145. o.) és Dernői Kocsis említett könyvének húsz sora (146. o.) Végeredményben nem Bajcsy-Zsilinszky élettörténete pereg tehát, hanem egy fő tényeiben pontosan „olyan", a konkrét rávonatkoztatást elkerülhetetlenné tevő eseménysor, melyben

Domokos József: Két per egy kötetben *(Magvető)*
Hernádi Gyula—Jancsó Miklós: Vitam et sanguinem *(Magvető)*

1978. aug. 4. Kossuth 17.35 M.

Saldik Ferenc karikatúrista

Láttuk, hallottuk.

- Harmadik éve rendezi meg a Müvészet folyóirat éves tárlatát Siófokon, ezt megelőzően az idén két kiállitás is volt, az egyik Kornks Péter fotó-kiállitása, népmüvészeti fotókat mutatott be, a másik pedig három tehetséges karikatúrista Saldik Ferenc, Kaján Tibor és Várnai György, grafikáiból, karikatúráiból állt össze. A Müvészet folyóirat tárlata az idén éppen a napokban nyilik meg

Sajdik Ferenc, grafikus.

szemfényvesztés. Hasznos olvasmány *Halák László — Sajdik Ferenc* rajzaival illusztrált — tanácsadója: Jóra nevellek! Jóra nevellek? A gyermeknevelésről — szülőknek.

—: Kossuth újdonságok

8.

Esti Hírlap, Bp. 1979. jan. 12.

VADAS JÓZSEF: SAJDIK FERENC

Képzőművészet

Vidám komolyságok

Karikatúránkról is folyt már álvita.

Újságírás — mondta lebecsülően az egyik tábor. Képzőművészet — vágott vissza kevélyen a másik. Viccelődés — hangzott az egyik oldalról. S nem késett rá a magabiztos válasz: csupa komoly dolog, mindennapi társadalomkritika.

Hol az igazság?

Sehol. Álvitában tudniillik nem lehet igazságot tenni. Magyarán: ahány karikatúra, annyiféle. Van amelyik viccelődés, van amelyik zsurnalizmus, van amelyik képzőművészet, van amelyik filozófia. De ami a lényegesebb: publikáció és színvonal, humor és elkötelezettség ma már nem zárja ki egymást.

Bizonyítja az a kiállítás, amelyet *Kaján Tibor, Sajdik Ferenc, Várnai György* rendezett *Siófokon, a Dél-balatoni Kulturális Központ*nak nevezett művelődési házban. Ahol (nem kis részben) újságokban megjelent kitűnő grafikákat, (nagyobb részben) vidám voltukban is komoly karikatúrákat láttunk. Főként azonban: három szuverén egyéniséget.

Sajdik Ferenc mesterségének címere a szobrászat. Jellemző módon ez a szobrász lovat farag. Azért jellemző módon, mert a lovasszobornál aligha van pompásabb szobrászi feladat, és mert Sajdik Ferenc lapjain vissza-visszatérő állatfigura a ló. Az embernek az a társa, akiben emberi tulajdonságokra ismerünk vagy ismertethetünk. Ló helyett más állatot is mondhatnék, Sajdik ugyanis általában vonzódik az állatfigurákhoz. Nem a történelmi helyzetek foglalkoztatják képzeletét, hanem azok az évszázados emberi magatartásformák, amelyek a majmok, a medvék és a lovak világával szemben érzékeltethetők. Még ebben a szobrászt megörökítőben sem az a fontos (és lehetséges tanulságokat említ-[illegible]gy vajon a szép testű állatként lesz gondolkodásunk

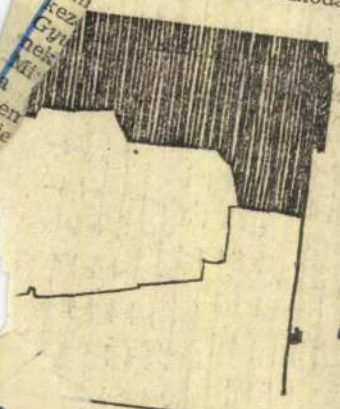

Budai Tibor rajza

[illegible]gjátékaiból. A Mo-[illegible]lino, Ottavio, újra-[illegible]di — elsősorban a-[illegible]ini — Rodolphe, a Cavaradossi a hogyan felejthet-[illegible]k kortársára, mint-[illegible]égre emlékezem — [illegible]ánra, mint a szín-Hangra. De akár [illegible]öltötte magára [illegible]ét, vagy a Márta [illegible]ját, elhittem ne-[illegible]nind — hőse jel-[illegible]rt tétova játéka [illegible] elmondott a [illegible]zsenialitása le-[illegible]gyűjtő akadályait [illegible]l pedig csak a [illegible]net — az evan-[illegible]énekelte egyik Kár, hogy csak [illegible]adt nyoma, de [illegible]atlanul.

[illegible]szerencsére volt, a most [illegible]hallhatták, láthat-[illegible]dulás után. Nem le-[illegible]ötvennél, de a hang [illegible]dt — és mégis: fel-[illegible]néha, s ilyenkor fény-[illegible]rzött, azt a nagy éne-[illegible]niséget idézte újra, akit [illegible]ban megszerettünk, férfi-[illegible]an csak csodálni tudtunk. [illegible]z érett énekest őrzi meg le-[illegible]e, hajdani esték varázsát éb-[illegible]ztve fel, nosztalgiánkat iga-[illegible]olva.

„Un' bella voce!" — kiáltott fel [illegible]állítólag egy nagynevű olasz ope-[illegible]rakammester. Emlékeink, s most [illegible]e gyűjtemény, tanúsítják: több [illegible]volt egy szép hangnál, múló szá-[illegible]zadunk egyik legnagyobb énekese-

Thurzó Gábor

szimplifikáló hajlandósága jóvoltából hegyes élű hasáb, hogy a barátságos lényből hogyan válik az ember tölényes közönye révén megtűrt szolga, hogy a készséges jószágból milyen indulatok nyomán bújik elő az egykori vadállat ős. Mondom: nem az ember és állat viszonya izgatja Sajdikot. Mert mit látunk? A készülő szobor előtt modellt áll a ló. Kikötve természetesen. Ám ami szokatlan: nem kantáron, mert akkor elmozdulhatna, ide-oda sétálgathatna, esetleg lefeküdhetne, hanem valamennyi testrészével a kívánt beállítás szerint rögzítve. Hát nem a despotizmusunk ölt formát ebben a jelenetben? Méghozzá — s ez az ellentét a nagyszerű Sajdik rajzában — az egyik legemberibb megnyilatkozásban, a művészi tevékenységben.

Várnai György címere a festő lehetne. Nem az örök piktor, hiszen őt — Sajdikkal ellentétben —, nem az ember többé-kevésbé állandó tulajdonságai vagy a hajlamai érdeklik. Sokkal inkább azok a dolgok, amelyeket a rossz beidegződések eredményeznek. Vagyis az álltevékenységek és a lehetetlen helyzetek. Áltevékenységet folytat — karikatúrájában —, az a festő, aki a nem is szürke, még csak nem is lapos, hanem üres és színtelen táj előtt képet fest: házat fákkal és felhőkkel az égen. Méghozzá rasszeriti az embert lehetetlen helyzetbe az áltevékenység? S megfordítva: nem lepleződik-e le a csaszurditásában? Várnai lapjai *igen-nel* felelnek. Csak meg kell nézni a díszmenetben lépkedő katonákat, akiknek a szabályos testtartáson és az ütemen kívül valami másra is ügyelniük kell: a centiméterekre. Arra, nehogy magasabbnak látsszanak az igazi vezetőnél, az apró termetű tisztnél, ezért aztán — flittyet hányva az előírásoknak —, behajlított térdekkel masírozzanak. Vagy nem abszurditás-e, hogy ember és ember ölre megy egymással, miközben a tigris, az elefánt, az oroszlán és a többi vadállat békésen szemléli a halálos párviadalt. Nem leleplező erejű-e az a jelenet, amelyben a tárgyalóasztal egyik oldalához egy egér, a másikhoz egy macska közeledik, s hogy nagyobb legyen a hatás: egy olyan egér, amelynek kicsit magas az asztal, és egy olyan macska, amelynek viszont nagyon alacsony.

Kaján Tibor az építészetből választott magának példát. Egyik legjellemzőbb karikatúrája gótikus katedrális bejáratát mutatja. Ismétlem: gótikus katedrálisról van szó, mert Kaján számára — mégha a jelennek van is mondanivalója —, nagyon fontos a történelem, a konkrét történelmi pillanat. Tehát: megnyúlt alakokat látunk. Egyrészt oszlop testű, keszeg arcú szobrokat, másrészt csigán és létrán éppen most szenvedő áldozatokat. A gótikus építészet nyúlánk arányainak technikai okai is vannak; Kaján nem ezt a magyarázatot cáfolja, ám kiegészíti a korról alkotott képünket, amikor szemérmetlenül szembesíti egymással a szobrok által megörökített szenteket és a hóhérok keze alatt szenvedő jövendő szenteket. Hogy eközben önmagunkra is ismerünk? Ez a tény csak növeli az ábrázolás hitelét. Hiszen Kaján a jelenben is történelmi horderejű kérdésekkel foglalkozik. Egyszer a ma apróságait helyezi történelmi távlatba, máskor a történelmet terjeszti ki a mára. Az előbbire példa a magyar űrhajós, aki kétségbeesett grimaszt vág, mert elszakadt a szkafander cipőfűzője: az utóbbira példa Szinyei *Majálisának* parafrázisa, amelyben a művész a korábban együtt pihenő társaság tagjait szétvágta és kerítéssel elválasztott hétvégi házaik kertjébe ültette. Arra figyelmeztetve: ami az egyik oldalon a természet megrontása, az a másikon kispolgárian önző életforma. Ha valahol, úgy az agyonparcellázott Balaton partján jó érzés ezt a közösségi felelősségtudattól áthatott karikatúrát látni. S még inkább arra gondolni: Kaján. Sajdik, Várnai kiállítása éppen nem ki-, hanem inkább bekapcsolódás: rá-hangolódás a harcát vívó világra, melyet nyaralás közben sem feledhetünk.

Élet és Irodalom, Bp.

1978. JÚLIUS 8.

XXII. évf. 27. sz. 12. lap.

SIMONYI IMRE:

Utazás

Végállomás! Kiszállni! Végállomás!
Nos hát idáig valahogy mégis eljutottál.
Hát mostan nézz körül — de jól! —
hümmögj és bólogass
hogy hát no lám
igen
EZ: AZ!
És hogy: mennyire ismerős itten — de mennyire! —
Hisz ÚGY indultál innét: poggyász nélkül
és IGY érkeztél vissza: lyukas tenyérrel.
Ahogyan illő is az Utazótól
(aki helyben maradt mindvégig
s moccanatlan állt)
s akinek hamubasült pogácsáját
mások zabálták föl és válláról
leakasztották vándortarisznyáját
és saját vándorbotjával vertek végig rajta.

No tehát az
„UTAZÁS"
ha szabad kérdenem?
Mit mondasz?
„Teli vagonban — ü r e s útitársak?!"
Valami hasonlóra gyanakodtam
s úgy vélem megértettelek.
De hát akkor kérlek te is érts meg engem:
kiszállni kiszállni kiszállni
abból az ürességgel teli vagonból!

ÁTSZÁLLÁS!
ÉRTED?
ÁTSZÁLLÁS!

Itt vagy te itthon igazán — kiürült te! —
enmagad négymilliárd-magánynyi másik ürességében.
Nem hallod? Nem érted? Nincs más mód!

Végállomás! Kiszállni! Végállomás!

Albert Zsuzsanna

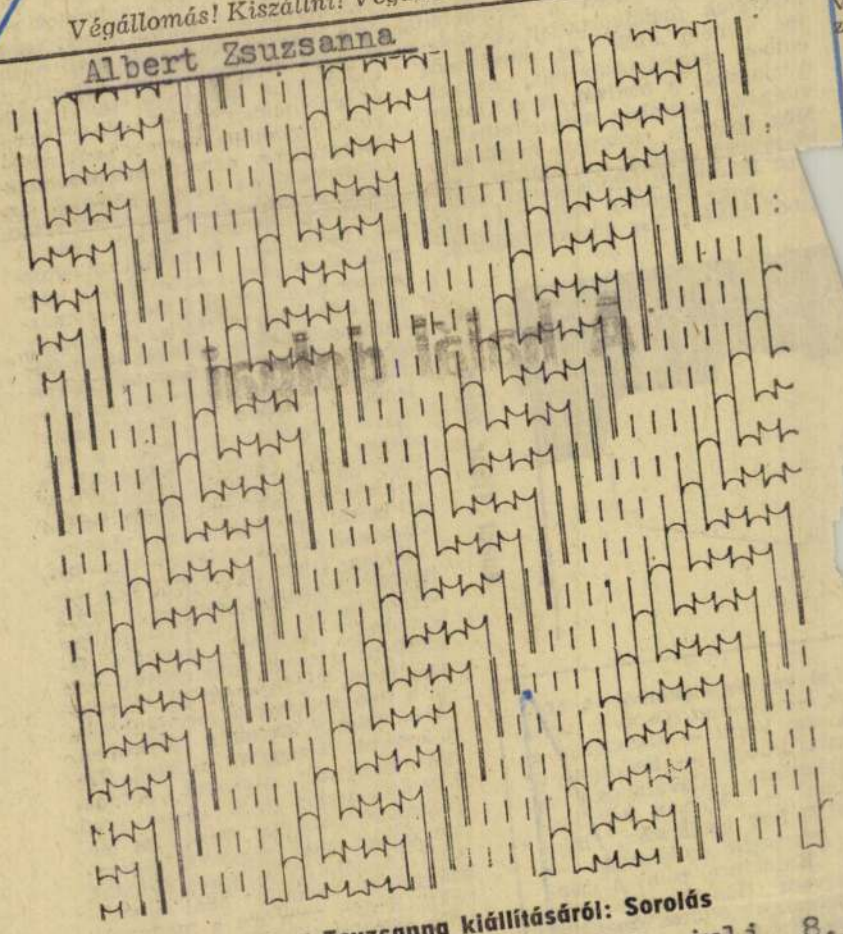

Albert Zsuzsanna kiállításáról: Sorolás

Élet és Irodalom, Bp. 1978. juli. 8.
XXII. évf. 27. sz. 11. lap.

Akkó kalandjai é

~~Boldizsár Iván:~~
~~*A sétáló szobor*~~
~~(Szépirodalmi, 574 old.)~~

NAGYAPÁNAK LENNI JÓ — hirdeti Boldizsár Iván csupa nagybetűvel új kötetének egyik elragadó fejezetében. Boldizsár unokájának lenni is jó lehet. Az Akkónak is becézett nagypapa valószínűleg sosem jön zavarba, ha mesét várnak tőle. Igaz ugyan: kevesebb időt tölt otthon és a haza határai közt, mint az átlag magyar nagyszülő, de annál többet lát, észlel és érez meg a világból. Mesélőkedve pedig oly kimeríthetetlen, hogy élményeit szinte tékozló könnyedséggel nagyobb családjával — az olvasókkal — is siet megosztani.

Siet, a szónak cseppet sem elvont értelmében. Ha vasárnap, ha hétfőn megérkezik a PEN-Club, az Unesco üléséről, békekonferenciáról, írótalálkozóról, az Élet és Irodalom szerkesztősége már szerdán lesi, mikor bukkan fel az ősz szörny és a mosolygós szemüveg a lépcsőkanyarban, mikor érkezik meg a friss élményt rögzítő kézirat. Hát reggel — nemigen. De mire elérkezik a szerda déli lapzárta — ott van.

*A sétáló szobor*ban is jócskán találhatunk cikkeket, melyek először az ÉS-ben láttak napvilágot. Anélkül, hogy tartalmuk megváltozott volna, némileg új értelmet nyertek a mellettük sorakozó más írásoktól. Az utazó Boldizsár — aki objektív képet fest Ernst Fischerről, gúnyorosat Robe-Grilletről, elfogultan rokonszenveset a magyar útitársakról —, több más Boldizsárral *együtt* jelenik meg előttünk. Akkón kívül egyik sem ismeretlen, hiszen minden könyv- és újságolvasó tudja, hogy a szerző sokdimenziójú személyiség, sorsának, tevékenykedésének nyomvonalai szokatlanul szertegazoak. Bár az új kötet szerkezete szeszélyesebb a kelleténél, aki nem rest újraolvasni és újragondolni régebbi fejezeteit is, jutalmul elnyeri a szerző önarcképét.

1978. JÚLIUS 8.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 NOV

Könyvvilág

Sajdik Ferenc

1021

Sajdik Ferenc illusztrációja Csukás István Utazás a szemüvegem mögött c. könyvéből (Móra)

n megvolt, a
ltőhöz szükség
gyengédség, a
őződés, az egy
p, megvolt a
ndent megjel
módja és a sa
gott, lopakodó,
agába fogadó
sorsot — maganéletét,
üveit és a történelmi kort,
nelyben Blok élt — mu-
tja be Bakcsi György, így
magán- és a közélet, a
rradalom és a költészet
ntézise a kötet. Blok köl-
szete a Szovjetunióban
dveltebb, mint valaha, és

ozmosz. A Magyar Iro-
l, kötve 14 Ft.)

lágszerte vonzották az olvasókat, és nemcsak cselekményükkel, hanem művészi megoldásaikkal is. Ehrenburg, Valentyin Katajev, Saginyan, Leonov és mások műveiben felvonultak a kor érdekes figurái, önfeláldozó szervezők, racionális mérnökök, faluról felkerülő, gyorsan átformálódó munkástípusok. Az írók figyelmét akkor egyetlen fontosabb építkezés sem kerülte el, regényüket olykor úgy fejezték be, hogy leültek beszélgetni saját hősükkel...

Alekszandr Maliskin könyvét, az *Istenhátamögötti emberek*-et szintén a „cement-, mész- és vasszagú évek" ihlették, de a nagy tehetségű író tovább lépett társainál. Nem mondott le a riportszerűségről, a viharos átalakulás tempójának visszaadásáról, de nemcsak a mozgást érzékeltette, hanem azt is, hogy „egész Oroszország

rokoni
dalom
vel: M
zi, hog
lami
nemze
sza
szívve
hogy
ti eml
a fény
zálogá
pusú
ges, n
gében

Mali
naprak
csának
évtized
már úg
krónika
Mivel
nem m
meg, s
kérdezn
te friss

(Aleksza
tenhátar
Európa.
rei. 600

kottak. Rögtön megismertem Széchi Margit Kleopátra frizuráját, és az ősz Tamás Aladárt. Szabastrót hallottam. Pedig Kovács Kolos csöndesen álldogált. Frank János pedig mintha most is valamelyik festő műhelyében vizsgálná kritikus szemmel az alkotást, miközben itt a dijak átadására várt. Aztán Tóth Dezső kulturálisminiszter-helyettes egyenként szólitotta a müvészeket. Tizenegyszer a József Attila dijat váromanyosait. Négy zenész következett ezután, hogy az Erkel Ferenc dijat átvegye. Nyolcan, közöttük képzőművészek, textiltervezők, grafikusok a Munkácsi dijat kapták. A filmesek közül hat művészt tüntettek ki a Balázs Béla dijjal. Tiz énekes és hangszeres szólista a Liszt dijat nyerte el. Utoljára a szánház müvészeinek mentek oda az asztalhoz. Tizenhetüknek adta át Tóth Dezső a Jászai Mari dijat.

1021

1977. III. 31. 12.00 Kossuth

Déli krónika

-Délelőtt a FÉSZEK Klubban kiosztották az idei, művészeti díjakat. Az ünnepségen jelen volt Óvári Miklós, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, valamint Aczél György a Politikai Bizottság tagja, Miniszterelnök-helyettes. Az eseményekről Bánki Ilona tudósít.

- Háromnegyed tizkor, amikor megérkeztek a FÉSZEK Klubba, már csoportokba verődve álltak a filmekből, hangversenytermekből, iró-olvasó találkozóról, kiállításokról jól ismert művészek. Kútvölgyi Erzsébet mellett állt kisérője, igazgatója Várkonyi Zoltán. Virágos blúzban, Zsolnai Hédi izgatott mozdulattal nyomta el cigarettáját. Koncz Zsuzsa hosszú, barna haját igazgatta. Sajdik Ferenc olyanformán mosolygott, mintha készen lenne a karikatúra az egybegyültekről. Az irók, költők külön csoportot al-

Sajdik Ferenc karikatúrája

Sajdik Ferenc

Grafikusmérnök (Karikatúra)

Tahay Ede: „A harangok vonulása" c. írásának illusztrációja

Új-Tükör
1989
ápr. 16.

Világ-Tükör

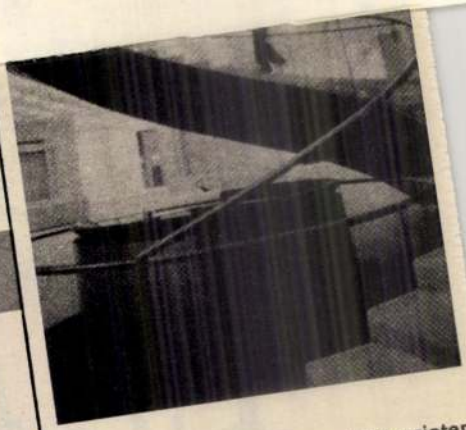

INTERNATIONAL Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

ÚJJÁSZÜLETIK A LOUVRE

Ünnepélyes keretek között avatta föl
március 30-án Mitterrand elnök az új-
ászülető Louvre ékessége és bejárata-
ként szolgáló szürke, csillogó üvegtáb-
lákból emelt piramist, melyet tervezője,
. M. Pei „élete legfontosabb alkotásá-
nak" nevezett. A sokat vitatott, de
most, elkészülte után szinte egyhan-
gúan magasztalt piramis alatti szinten
alakították ki az intézmény „kiszolgáló"
helyiségeit: a büfét, az éttermet, a bu-
tikokat, a parkolókat, az információs
szolgálatot. Innen juthatnak el a láto-
gatók, az építkezés során fölszínre ke-
rült és azóta helyreállított régi, közép-
kori Párizs maradványaihoz és a meg-

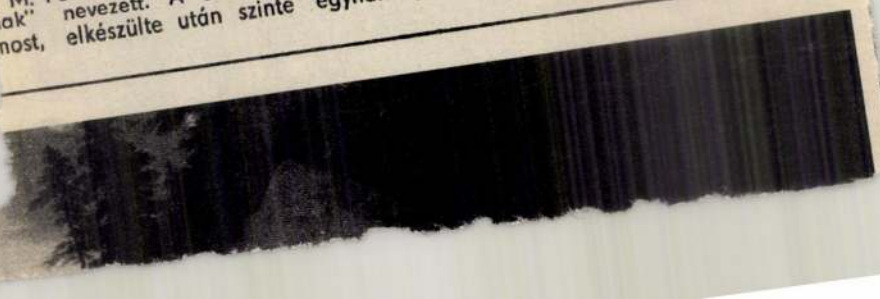

Sajdik Ferenc

grafikusművész

Illusztrációja Varga Imre: „Mese a tislány-ról, azit nevetnek" mesé jéhez.

Ujfalu,
1984 máj 28.

oda minden áldott nap, ahe-
lyett, hogy otthon vagy, az

SAJDIK FERENC
RAJZA

megkötözött Vénusz

lettasztal (1941)

A TÁRGYAK MA

1921-ben érkezett
dadaizmus és a
sába, Párizsba, M
zott Bretonnal, A
és Cocteauval. F
hogy megkeresse
tásának azonban
a zseniális föltaló
a tárgyakat szokv
től, s így emelte
színvonalára. Sok
Kutató, föltaláló,
kusa. A tárgyak
ismételte önmagá
nek a feje – Br
pápája szerint –
gica. Ez a minde
dő zseni, a valósá
tója, a mondén
szokatlan poétáj
szani akart.
Az 1976-ban elhu
re rendezett kiá
tályban Párizs po

MATCH

dalom előtti Franciaország viszo-
ait, s idézi föl a forradalom esemé-
eit és vívmányait.
l jellemzi a nagyszerű kiállítás gaz-
gságát, hogy az ott látottakat rep-
dukáló háromkötetes katalógus 900
dalt ölel föl. Az előszóval, tanulmá-
okkal, idézetekkel kiegészített köte-
k páratlan, sokszínű és élvezetes be-
kintést nyújtanak a történelem ku-
száiba.

Az új Dangé. A
David tanítványa
Anne Louis Giroc
alkotása
(1799)

lepoint

ol Gillray karikatúrája

Sajdik Ferenc

grafikusművén (Jari Tatárista)

Kántor Zsuzsa: „Margit kid, budai kidfő" c. novellájának illusztrációja.

Új Tükör,
1984 okt. 1.

SAJDIK FERENC
RAJZAI

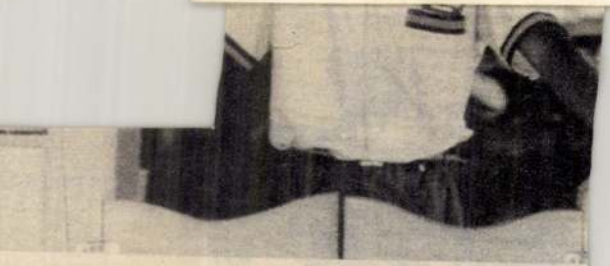

liában tanuló zambiai Mulambya a massachusetts-i vidám

Sajdik Ferenc

grafikusművész, (Jari Jatúrista)

Kántor Zsuzsa: „Margit kód, budai kódfő" c. novelláját illusztrálta.

Kijtázi.
1989. 27. 1.

sra is
A-ban,
Az idei
ájci és
egyez-
ám és
és mo-
ák Eu-
nasonló

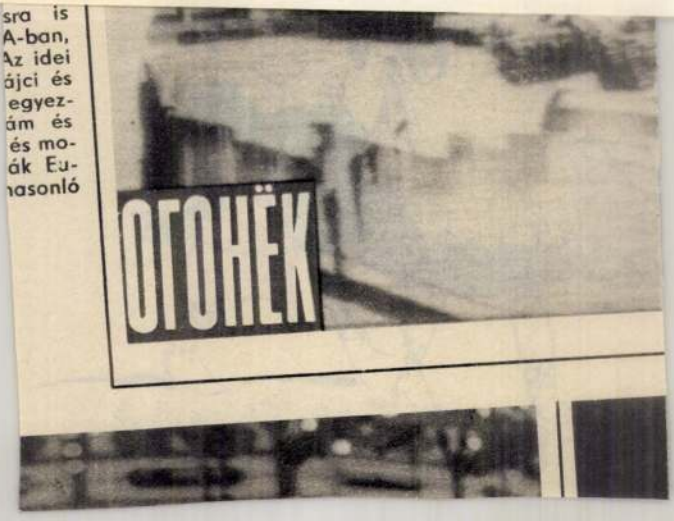

Sajdi I Ferenc

grafikusművész (Jari Jatunista)

Kánta Zsuzsa: „Margit kid, pesti kidő" c.
novellája illusztrációja

Ki Tá Zs.
1989 Okt. 1.

rban vállalt állást

Sajdi I Ferenc

grafikusművén (Jari Jaturista)

Kántor Zsuzsa: „Margit kid, budai kidfő" c. novellája illusztrációja.

Új Tükör,
1989 okt. 1.

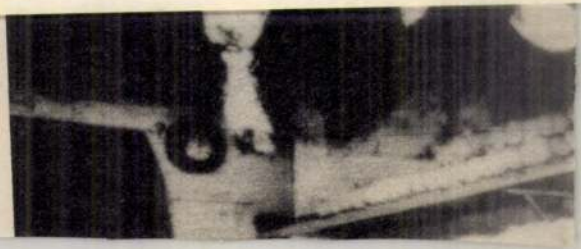

City
ol Ari-

Sajdik Ferenc

grafikusművén (karikaturista)

Bálint Tibor: „Mindentudók utcája" c. mesejének illusztrációja.

Új Tükör. 1984 ápr.

SAJDIK FERENC RAJZA

Világ-Tükör

A franciák eddig arra hivatk
hogy a párizsiak nem lelkesedn
musicalért. Most mégis beadták
rekukat. Óriási költséggel helyreá
ták és az előadás követelmény
igazították a 98 esztendős Theat
Paris épületét, s ezerfőnyi nemze
mezőnyből válogatták össze a
kiállítású előadás 34 színészét.
tört a jég. Az előadás diadalt ar

Sajdik Ferenc

grafikusművén (kari katúra)

Harry Gerlach: „A tejbegrés" c. mesésének illusztrációja

Uj Tudó,
1989 jún 11

Sajdik Ferenc

grafikusművén (karikaturista)

Illusztráció Kányádi Sándor: „Egy legény, meg egy kalán" c. meséjéhez.

Uj Tükör,
1989 júl. a.

SAJDIK FERENC RAJZA

Világ-Tükör

LOMBIKBÉBIK TALÁLKOZÓJA

1295 héliummal töltött sárga léggömböt eresztettek föl az angliai Cambridgeshire-ben összesereglett vendégek a levegőégbe. Minden egyes léggömbön egy gyermek neve. Azoké, akik itt, a városka egyik laboratóriumában fogantak 1978 óta, s kik közül hatszáz eljött a lombikbébik első találkozójára. A különböző országokból való, különböző korosztályhoz tartozó gyermekseregben a sztár a legidősebb lombikbébi, Louise Brown és hatéves húga, Nathalie volt, akiket illő tisztelettel vettek körül ifjabb társaik. A vidám ünnepség keretében fölköszöntötték Robert Edwards professzort és megemlékeztek a tavaly elhunyt Patrick Steptoe-ról, akiknek létüket köszönhetik. Képünkön a legidősebb lombikbébi karjában a két legifjabbal, a 16 hetes Points ikerpárral.

Sajdik Ferenc

grafikusművén (karikatúra)

Harry Gerlach: „A tejbegrén" c. meséjének illusztrációja.

Ujfalu, 1989 jún. 11.

kényelmetlen, bizarr darabokat a magukat progresszívnak vélő polgárok vásárolják meg. Számukra az újszerű, meghökkentő forma a fontos. Minél kényelmetlenebb, annál érdekesebb, eredetibb!

stern

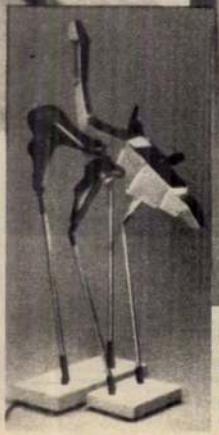

Az aranyozott lémezekből készített lámpa leginkább egy rovarra emlékezteti az embert

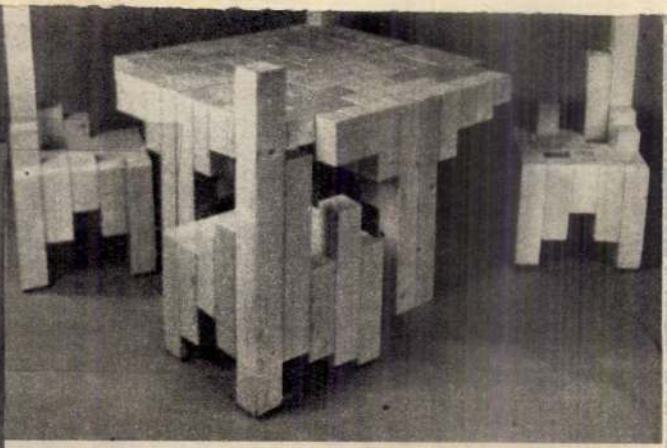

A négy szék az asztal alá tolva úgy fest, mint egy farakás

Sajdik képes művelődéstörténete

Menjenek a Karton Galériába: Sajdik végre leleplezte önmagát. A karikaturista, akinek évek, évtizedek óta nem sikerült megtalálnunk az elődeit, és így évek, évtizedek óta nem lehetett a grafikáit sem rendesen kategorizálni, most önkéntelen vallomást tesz az ősöket illetően. A felmenők: Max és Moritz. Sajdik Ferenc ezt most sem emelt fővel és nyílt sisakkal vallja, de óvatlan, és ez mindennél beszédesebb. A Karikaturisták című tablóján, amelyen a műfaj mesterei előtt tiszteleg, és amelyen megejtően tiszteletlen portréban jelenik meg Josef Ladától Saul Steinbergig mindenki, aki számára fontos, az egyetlen Wilhelm Busch az, aki a figuráit is magával hozhatta: a csoportkép az éppen rajzolódó két hőssel fejeződik be.

Ezt persze magunktól illet volna felfedeznünk. Sajdik szemléletének vásott vigyora, ártatlannak álcázott komiszsága, elképesztő természetességgel előadott ebadtasága már régóta olyan, mint a műág múltmúlt századi német halhatatlanjának csínytevései. Viháncol a karikatúrája ebben a sokszor oly kedélytelen világban, teli szájú optimizmussal hívja fel a figyelmet nevetségesen szomorú jelenségekre, gátlástalan, mint a rossz gyerekek, azaz gátlástalan a gyöngédségben is. Huszárok című művén olyan elkínzottak, olyan kimerültek, olyan szemrehányóak a lovak, amilyen elkeseredett hátasló csak egyszer, Ady versében kérdezhetett a teljes magyar művészet- és irodalomtörténetben.

Hogy mégsem voltunk alkalmasak Maxnak und Moritznak mint lelki elődöknek a felismerésére, azt Sajdik stílusával mentegethetjük. Mert igaz, hogy Sajdik egyáltalán nem tekintette követendő példájának a nagy hollandokat és flamandokat, mint Wilhelm Busch, és sosem akart Busch századának aggályos aprólékosságával vidorságot megjeleníteni. Rajztudása lefegyverző, rajzai kuszák. Ő vásott elnagyoltsággal, odahadart vonalakkal, elnyelt végű formákkal, hadonászó portrévonásokkal huppan bele a néző figyelmébe, láthatóan sem a néző figyelmétől, sem önmagától különösen még nem hatódva. Derkovits izző tekintetén, Máttis Teutsch pipáján, az egész magyar művészettörténeti panteonon végigrohan néhány vonással – Árverés című képe így lesz cinkos, bravúros és szívszorító.

Most kiállított művei ugyanis képek. Óvatosan kell ezt előadnunk, mert a karikatúra és a festészet korántsem olyan elválaszthatatlan, jószívű nővérek, akik könnyedén adják kölcsön a dolgaikat egymásnak. Sok karikaturista géniusz bizonyult sajnálatra méltó dilettánsnak, amikor elhitte magáról, hogy festményt kell festenie, és nagyon sok festő-szobrász nagymesterről derült már ki, hogy karikatúrának szánt alkalmi gúnyrajzai megmaradnak a jópofaság esztétikai minőségénél és a papírszalvéta maradandóságánál. Csúnya igazságossága a sorsnak, hogy minél szuverénebb mester valaki a maga műfajában, annál kevésbé tud átrándulni más műfajba bokaficam és súlyos horzsolások nélkül.

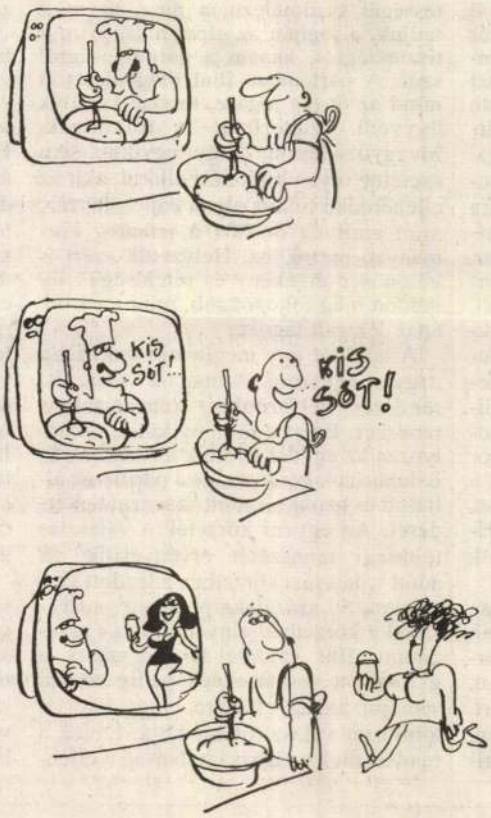

Cím nélkül – a pasztellváltozat a kiállításon

Sajdik esztendők óta tablókat (is) fest. Indoka a téma, következménye a méret, fedezete pedig az a végtelenül kifinomult pasztelltechnika, amellyel a fölényes rajztudása összeolvad. Az eredmény műfajilag nehezen definiálható. Leghelyesebb, ha leírjuk (a műleírás mindig a képzőművészeti méltatás végső menedéke), hogy történeti áttekintéseket végez a művészet- és a technikatörténet korszakaiból. Megidézi a német kisvárost, ahol a helység szégyene a kerékpár feltalálója, szimbolikus jelenetbe tömöríti a félreértett reformkort, festészettörténeti fejlődésrajzot ad Giorgionétól a deviáns Picassóig, felfedezi Veronát abban az időben, amikor Júlia még undok kis béka és a kilencéves Rómeó arrogáns taknyos volt. Mindez nem jeleníthető meg rajzlapnyi grafikán, illetve Sajdik majdani monográfusainak szép feladata lesz felmutatni, hogy egy-egy korábban rajzban megfogalmazott karikatúrája miként teljesedett ki színes, nagy kompozícióvá. A hangulathoz, a részletekhez, a hitelhez kellett transzponálni. Sajdik nem meglepő, de imponálóan kiteljesedő erénye a történeti ismeret és a kaján empátia. Hogy viselettörténeti jártassága tökéletes, hogy nagy festőelődeit fölényesen stílusban tartja, nem önmagáért való. Felháborodó német kisvárosa a gerendavázas utcakép részletgazdagságától lesz igazán, mélységesen nevetséges, huszárlovai azért tragikomikus hősök, mert gazdáik fegyverzetén hadtörténész nem találna kifogásolnivalót, Veronája, Via Cappellója olyan megbízható helyrajzilag, hogy a magyar néző megmutathatja rajta, melyik boltban vett ottjártakor egy pár barna félcipőt.

De nincs ellentmondás: a képi hitel ellenére odahadart vonalak, elnyelt végű formák, bravúros kuszaság – Maxnak és Moritznak csupán a szelleme. És hogy a beszámoló ne keltsen téves képzeteket a Sajdik-életműről: a Hunor és Magyar című kompozíción népvándorlás kori viseletben, zöld mezőben, pasztellpuha tájban két hős, amint éppen a követendő irányon összevesznek.

Rózsa Gyula

Sajdik Ferenc

Töredékszavazat

Nagyon nagy felelősséget vállalt magára az Országos Választási Bizottság (OVB), amikor nem utasította el helyből azt az indítványt, amely a választások második fordulóján visszalépett képviselőkre leadott töredék szavazatok számítását vitatta. A minden korábbinál élesebb ütközésekkel és hisztérikusabb hangulatban lefolyt választás, mint tudjuk, minden korábbinál szorosabb eredményt szült, ugyanakkor a választásra jogosult lakosságnak minden korábbinál nagyobb része vett részt az ország jövőjéről hozott döntésben. Különösen a két forduló között felpörgetett kormánypárti kampány joggal kelthette a szemlélőkben azt a benyomást, hogy a kormánypártok számára minden árat megér a hatalom megtartása. Az utcára vitt, részben fellelkesített, részben fanatizált tömegek sok embert zaklattak fel ilyen vagy olyan előjellel. Ebben a feszült, felzaklatott közhangulatban minden gesztus rendkívüli indulatokat kelthet. Amikor az OVB a töredék szavazatok számítását firtató, nyilvánvalóan félreértésen alapuló beadványt nem utasította el azonnal, akkor akarva vagy akaratlanul részt vállalt a zavarkeltésben. A döntés elmaradása, és az azt követő találgatások a választási rendszert destabilizálni igyekvő erők érdekeit szolgálja.

Az OVB-nek különösen óvatosan kellett volna ebben az ügyben is eljárni, hiszen emlékezetes, hogy a testület parlament által megválasztott tagjainak már a megválasztása is botrányt kavart. Akik annak idején tiltakoztak az ellen, hogy Pintér Sándor belügyminiszter kizárólag olyan személyekre tett előterjesztést, akik a kormánypártokhoz kötődtek, éppen a mostani helyzet bekövetkezésétől tartottak. A parlament által megválasztott tagok ugyanis szavazatukkal eldönthetik a kérdést, miközben esetükben hiányoznak az elfogulatlan döntés előfeltételei. Ez nem azt jelenti, hogy az érintett személyek tisztességét kérdőjelezném meg, de mint tudjuk, a jogban az elfogultság nem a tisztességről, hanem a pártatlanságról szól. A parlament által megválasztott mind az öt tag jogász, többen közülük ügyvédi gyakorlatot is folytatnak. Meggyőződésem, hogy egyikük sem szeretne olyan bíró előtt eljárni, akit az ellenérdekű félhez olyan kapcsolat fűz, mint amilyen őt fűzi a jelenleg kormányzó pártokhoz. Helyzetük ezért is különösen érzékeny és felelősségük ily módon még fokozottabb, mint a pártok által delegált tagoké.

A konkrét ügy megítélése valójában nagyon egyszerű. A magyar választási rendszer kétfordulós, kétszavazatos rendszer. Ezért a törvény külön szabályozza az egyéni jelöltek állításának és indulásának kérdését, és a pártlisták állítását és azokra leadott szavazatok kérdését. Az egyéni körzetek a választás többségi rendszerét érvényesítik, az adott választási körzetben a leadott szavazatok 50 százaléka plusz egy szavazattal a körzetben elnyerhető egy mandátum 100 százalékát megszerzi a győztes, a veszteseknek pedig semmi sem jut annak ellenére, hogy őket is több ezer választó támogatta. Ennek a rendszernek az igazságtalanságát ellensúlyozzák a pártlisták: a területi listák és az országos lista. A területi listáról a mandátumok akkora százalékát szerzi meg egy párt, amekkora százalékban azt a pártot a választók támogatták. Az országos listákra közvetlenül nem lehet szavazni, ez a lista az egyéni körzetekben és a területi listákra az első fordulóban leadott és mandátumot nem szerző szavazatok kerülnek.

A listás szavazás abban az esetben, ha az első fordulóban a választásra jogosultak többsége megjelenik a szavazáson, már az első fordulóban érvényes, és így nincs is második forduló. Ezért a listás szavazás eredményét egyáltalán nem befolyásolja, ha az első fordulóban induló jelölt vagy jelöltek meghalnak, visszalépnek, vagy elvesztik időközben választójogukat. A listás eredményt a második forduló eredménye csak annyiban befolyásolja, hogy ki nyeri meg a második fordulót, mert a nyertes megkapja az egyéni mandátumot, a vesztes pedig nem kap semmit, csak az őt indító szervezet (párt) listája kapja meg a vesztes egyéni jelöltre az első fordulóban leadott szavazatot. Nem véletlen tehát, hogy a törvény úgy rendelkezik, hogy a töredék szavazatokat „az érvényes első fordulóban leadott szavazatok alapján" kell kiosztani.

Az egyéni körzetben is csak akkor kerül sor második fordulóra, ha a szavazáson nem vesz részt a választójogosultak több mint fele, illetőleg egyik jelölt sem kapja meg az első fordulóban a szavazatoknak több mint felét. A 2002-es választásoknál mindössze 131 körzetben történt ez meg.

OLVASÓI LEVELE

Családi reggeli

Középső lányom eddig kizárólag a japán nyelv és irodalom rejtelmeivel foglalkozott. A felkelő nap országának társadalmi ambivalenciáiról már régen kiselőadást tartott, de a hazai szociális háló problémái például a legkevésbé sem érdekelték.

Bölcsülő anyaként már meg sem jegyeztem, mint korábban, hogy mi középiskolásként az ÉS-en nőttünk fel, s az én erős igazságérzettel bíró gyerekem szemét.

Egyre gyakrabban ott ragadt a hírműsorok képernyője előtt, a reggelinél is tovább időzött velünk, hogy választ kapjon szaporodó kérdéseire. Már nem tőlünk tudakolta, mint négy éve, első választóként, hogy kire szavazzon. Véleményét nemcsak velünk, hanem családunk felnőtt barátaival is megosz-

csöndes párom, a család homo politicusa nem titkolt büszkeséggel szemléli őket.

Legutóbb, tegnap épp a középső ajándékozott meg bölcs felismerésével. Az előző nap véres történéséről, a Simon Tibor elleni támadásról volt szó. Lányom felkapta a fejét a Krónikában elhangzó mondatra, miszerint a verekedők egyike egy nem szolgálatban lévő rendőr. Mintha a nyilatkozó ezzel elhá-

SÁJER Antal ötvös, az egri 1761. évi adóösszeírásban szerepel. --+ Schayrer József ?

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Sajkó József, festő
grafikus

Szabadkaiak Szegeden

A Szegedi Képtárban megnyílt *Sajkó István* és *Sádi Péter* szabadkai képzőművész kiállítása; témájában és kifejezési módjában sokszínű, húsz nagyméretű festményüket és harminc grafikai lapjukat január végéig tekinthetik meg az érdeklődők.

A két határ menti város képzőművészeinek több mint egy évtizedes kapcsolata keretében rendezett tárlatot a Szegeden élő képzőművészek jövőre közös szabadkai kiállítással viszonozzák. (MTI)

—: Hl

—: (Szabadkaiak Szegeden)

8.

Népszabadság, Bp. 1981. dec. 19.

SAJNOVITS ISTVÁN

A LEGJOBB PLAKÁTOK

Az 1980. év legjobb plakátjai címmel nyílt kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában. A zsüri 430 pályamű közül választotta ki a legjobbnak ítélt 86 plakátot. Három alkotás kapta az 1980. év legjobb plakátja címet: M. Fekete György Közös űrrepülés, Hódosi Mária Circus Maximus és Sajnovits István Fabulon című munkája (képünkön)

/ 8. sz. 43. o.

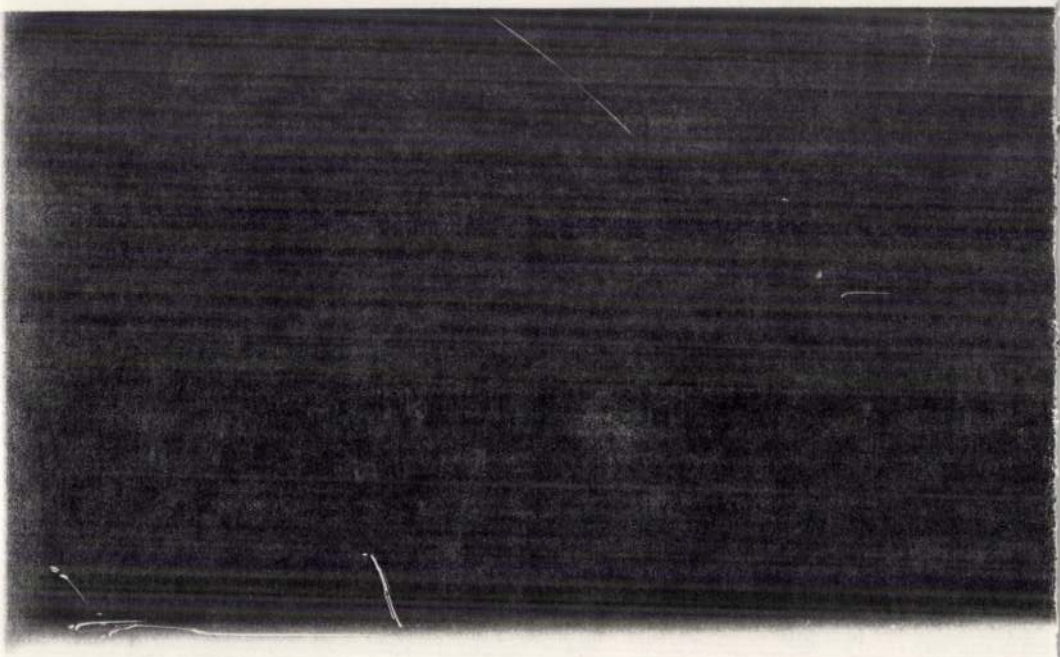

Sajnovics Sándor, ipar művész
[Sajnovits]

Sajnovics Sándor, a Magyar Iparművészeti Főiskola adjunktusának hamvasztás utáni búcsúztatása 1981. június 24-én, szerdán 13 órakor lesz, a Farkasréti temetőben.

– Halálozás

Népszabadság, B., 1981. jún.

Sajnovits Sándor, iparművész

SAJNOVITS SÁNDOR iparművész, az Iparművészeti Főiskola textiltanszékének adjunktusa, a Magyar Fotóművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja életének 35. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása szerdán 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

— : Hú

20

Népszabadság, Bp. 1981 jún. 21.

Sajnovits Sándor, iparművész

□ MEGHALT SAJNOVITS SÁNDOR iparművész az Iparművészeti Főiskola textiltanszékének adjunktusa. A fiatal művész mindössze 35 éves volt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 24-én, szerdán déli 1 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

– □ Meghalt Sajnovits Sándor 2.

Esti Hírlap, Bp. 1981. június 20.

Sajnovits Sándor, iparművek

SAJNOVITS SÁNDOR iparművész, az Iparművészeti Főiskola textiltanszékének adjunktusa, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának és a Magyar Fotóművészek Szövetségének tagja harmincöt éves korában, kedden elhunyt.

– Hü

8.

Népszabadság, Bp. 1981 jún. 10.

Sajnovits Sándor

11

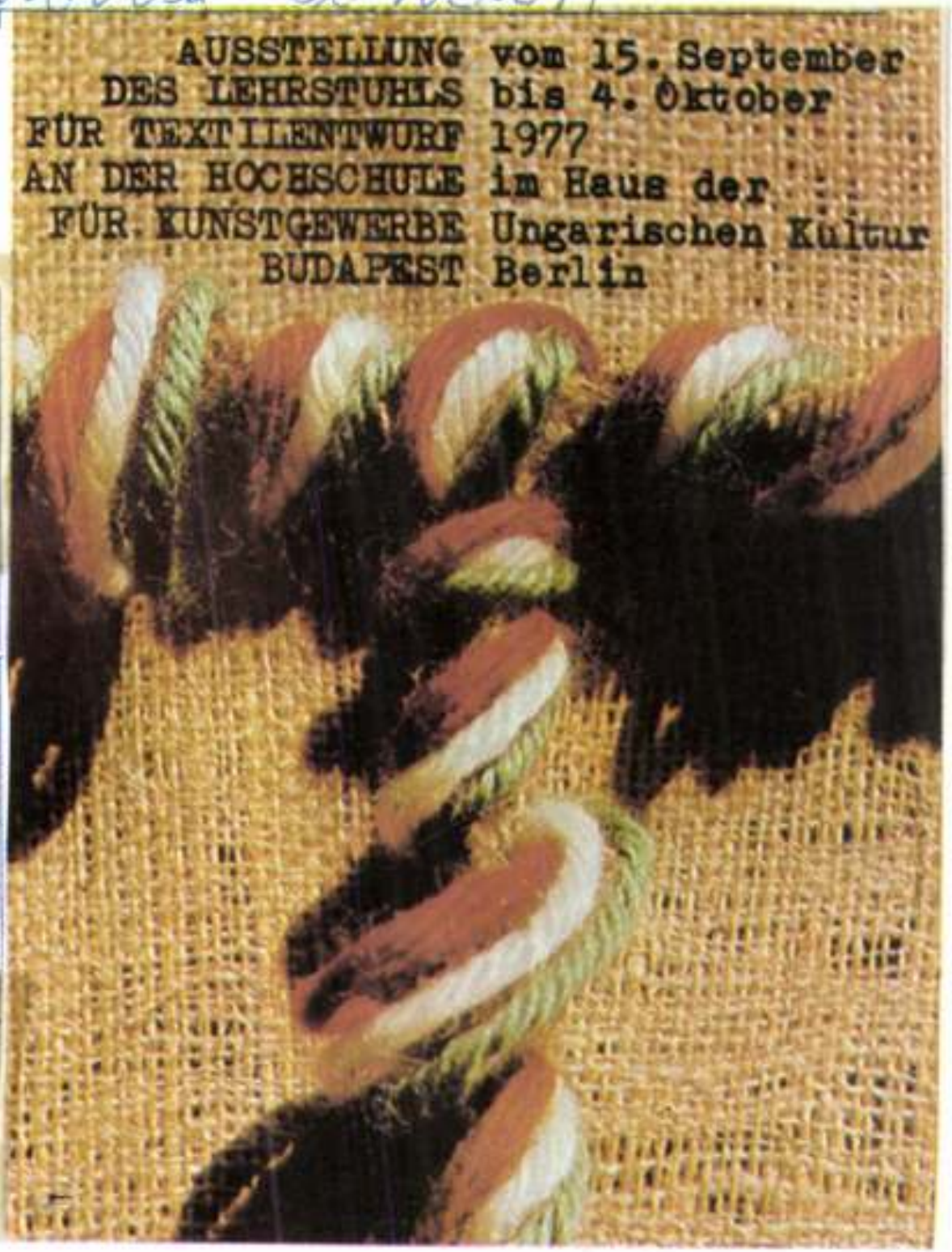

11 Sajnovits Sándor: A Magyar Iparművészeti Főiskola textilkiállítása, nyomat, 60x40 cm

Művészet, 1978. júl. 37. old.

72-73

Sajnovits Sándor

A Magyar Iparmüvészeti
Főiskola textilkiállitása.

W. Somogyi Ágnes:
Falragaszok egymás közt.

Müvészet, 1978. jul.- 34. old.

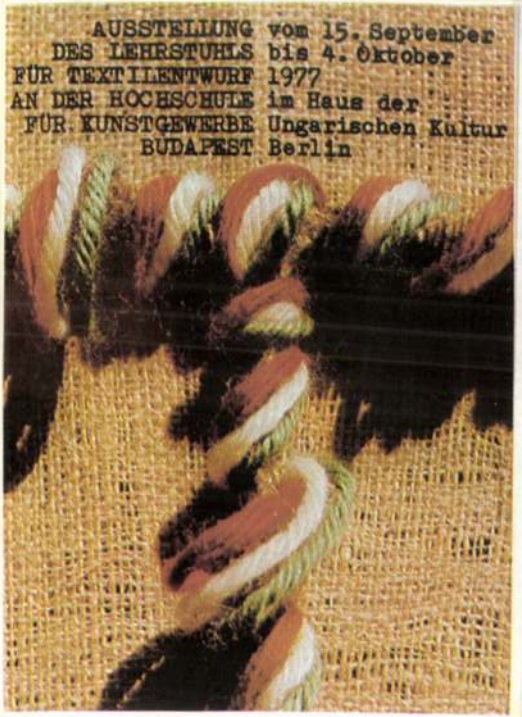

Sajnovits Sándor

SAJNOVITS SÁNDOR iparművész, az Iparművészeti Főiskola textiltanszékének adjunktusa, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának és a Magyar Fotóművészek Szövetségének tagja, kedden, harmincöt éves korában, elhunyt.

Magyar Hirlap 1981/6/10/8

Sajnovits Sándor [grafikus?]

— Milyen lesz hát az új Filmvilág?

— Kemény fedőlapján az első számban grafika, Sajnovits Sándor Csontváry fantáziája, hátul fotó díszíti, belül sok kép, szellős tördelés. Az

Tóth András: Új Filmvilág 2.

Esti Hírlap 1979. sept. 14.

— Sajnovits Sándor ipar- és fotóművészeti alkotásaiból nyílik emlékkiállítás a Fészek Művészklub (VII., Kertész u. 36. Herman Lipót termében. 1993. november 22-én. A kiállítást december 16-ig tekinthetik meg az érdeklődők. ×

Magyar Nemzet 1983. XI. 19.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 SEP 6

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Sajgóné Zsoldos Ibolya

1021

Sajgóné Zsoldos Ibolya: Sétány a hegyen

csátja ki az első
mi lesz addig és
ezer új általános
az alsó tagozatba

Hogy Pest m
vonzó a pályakez
mára, annak *legfő*
rült az alkalmi
Azokra az állásokra, amelyeket „szolgálati lakás van" jeligével hirdettek, 12 nevelő is jelentkezett, máshová egy se. Az is tény, hogy azokon a településeken — például Aszódon, Domonyban, Ikladon, Veresegyházon —, *ahol a tanács szívügyének tekinti a pedagógusok letelepítését*, alig vagy egyáltalán nem téma a „nevelőhiány". De mit tegyenek a kisebb községek, ahol az éves fejlesztési pénz jóformán egyetlen szolgálati lakásra sem elég? Hasznos, kétségtelen, a névleges összegért adott telek, sokat segít a kedvezményes pedagógus la-

MI TEHÁT A FELADAT? Tová
ideológiai, politikai, szakmai egysé
repét a legátfogóbb helyi feladato
hajtásában, erősíteni kell a közösség
össze kell hangolni minden egyes i
értelmezett központi társadalompo

A helyi végrehajtásban *az általá*
lehet. Éppen erről, a legmegfelelő
ségnek döntenie.

Az egyik legjelentősebb iskolai
magában foglalja a gazdasági, a
lett az éves nevelési elképzelések
feladatnak, amelyre a közösséget
kell következnie.

Az *új iskolai dokumentumok fo*
igényli az állandóan megújulásra
szakmai munkaközösségek tevéke

okozta — a pusztítás emberek műve volt. Ugyanez áll a három évtized óta felhalmozott nukleáris és egyéb fegyverzetekre is. Az emberek hozták létre, s ha igazán akarják, fel is számolhatják. Ehhez azonban nem elégségesek az ünnepélyes fogadalmak. Ehhez cselekedni kell! Ezért olyan rendkívül fontos az a határozott álláspont, amelyet hazánk és államunk elnöke képvisel a háború és a béke, a fegyverkezés és a leszerelés kérdésében. A tárgyalások, az egyezménykötések fontos kiindulópontjai lehetnek a nemzetközi enyhülésnek, de csak kiindulópontok, amelyeket a biztonság és a kooperáció gyakorlati intézkedéseinek egész sora kell hogy kövessen. Erre szólította fel a népeket hazánk legszélesebb tömegszervezete, a Demokrácia és Szocialista Egység Frontja, s ha a felhívás nagy horderejű, építő jellegű javaslatai visszhangra találnak, bízhatunk abban, hogy Európa és a világ biztonsága helyreállítható és hosszú időre biztosítható.

ÁBRAHÁM JÁNOS

[illegible] álltunk néhányan, vártuk az orvost, hogy szólít majd, ketten álltunk fiatalokul, keményen álltunk a lábunkon, mi tűntünk mellette halandóknak! ő tűnt örökéletűnek közöttünk a maga ezernyi esztendejével, de riadt volt szegénykében az Idő, mert van úgy, úgy van, hogy ha sokszor földhöz vágnak egyes embereket, azok csak kibírják ám! de nem lesznek acélosabbak, mint a mesében, hanem riadtak — mindet-elbíróak.

Fehér köpenyes lány biztatta erősen leülésre, de ő nem, Ő hogy ülne le köztünk, halandók között, csak állt, és levette tisztességtudóan a bundasapkáját, s ahogy rebben egyet időtlen fehér hajáról a rőt bárányból, csak kihull, lehull, szürke alsó-melegítőjére hull, csíkos pizsamájára hull egy egész irattárcára való holmi, le az orvosi várószoba padlójára, szétterül ott egy barna kartonlap, annak volt az a hivatása újabban, hogy összefogja, összetartsa a holmit, egy sárga cédulát, lehetett az Ferenc József behívó levele is, lehe-

UTUNK 1982 JAN. 22.

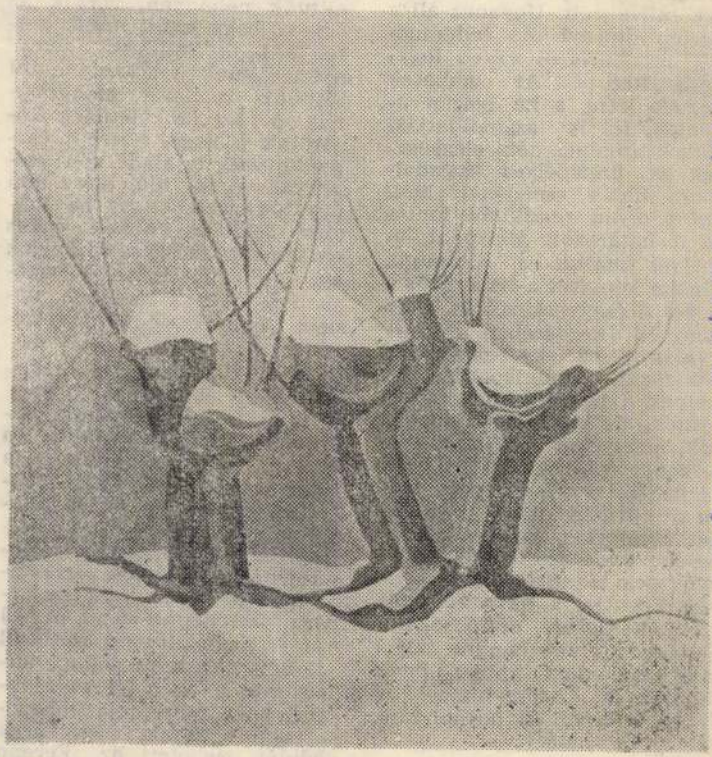

SAJGÓ FODOR ERZSÉBET

Sajgó Fodor Erzsébet: Téli táj

tikus méretű fejlődése. E kiállítást többször meg kell nézni..."

A kiállítási termekben 1 nap alatt 3600 ember fordult meg. A kiállító múzeum munkatársai azt mondják, hogy még soha nem láttak ennyi látogatót.

A kiállítás folytatja útját az USA-ban. A következő állomás Chicago, San Antonio, New Orleans.

G. Borovik

Mai műsor

cedón költők versei. Bevezeti Csuka Zoltán. — 22.59: Szabó Csilla Chopin-zongoraestje a Zeneakadémia kistermében. — 0.10—0.25: A csokoládékatona. Részletek Oscar Strauss operettjéből.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Barokk zongoraművek. — 9.00: Zenekari muzsika. — 10.00: A zene hullámhosszán. A Petőfi rádió délelőtti műsora. — 11.50: Magánvélemény — közügyekben. Szántó Jenő írása. — 12.00: Zenés beszélgetés a tótkomlósi szlovák népi együttes tagjaival. — 12.20: Ruszalka. Részletek Dvorák operájából. — 13.20: Romantikus kórusmuzsika. 14.00: Kettőtől hatig... A Petőfi rádió zenés délutánja. — 18.10: Rádióegyetem. — 18.40: Hangverseny a stúdióban. — 19.20: Utak — terek — emberek. — 20.00: Esti Krónika II. — 20.28: Az Ifjúsági Rádiószínpad bemutatója. Egyszerű történet. Epizódok Lenin életéből. — 21.15: Rádióhangversenyekről. — 21.45: Színes népi muzsika. — 22.30: Egy beteg nagyváros — New York, 1970. — 22.45: Britten: Peter Grimes. Négy tengeri közjáték. — 23.15: Könnyűzene éjfélig. — 24.00 — 0.10: Hírek, időjárás.

TELEVÍZIÓ: 9.00—12.35: Iskolatévé. — 14.00—16.10: Iskolatévé. — 17.15: Irány az egyetem! Előkészítő a felsőfokú felvételi vizsgákra. — 17.58: Műsorismertetés. — 18.00: Hírek. — 18.05: Vendégasztal. Mi a megoldás? — 18.35: Reklámműsor. — 18.45: Esti mese. — 18.55: Ebédszünet. — 19.15: Lajtha László. — 19.30: Pamír '69. Huszárok Szamarkandban. — 19.55: Szünet. — 20.00: Tv-híradó. — 20.20: Francia négyes. Magyarul beszélő nyugatnémet film. — 21.45: Akadémiai nívódíjasok. — 22.20: Tv-híradó — 2. kiadás.

BESZTERCEBÁNYA: 9.35: Háborús napló: A budapesti csata. — 9.50: Az első csata. (Tv-játék, ism.) — 10.50: Szórakoztató zenés műsor, (ism.) — 19.00 és 21.10: Tv-híradó. — 20.05: Két félidő a pokolban. (Magyar film.) — 21.45: Dalsorozat. — 22.30: Csehszlovákia — Magyarország asztalitenisz Európa-ligamérkőzés közvetítése felvételről.

Igyék egy poh

„Egészség" — ez a neve annak a berendezésnek, amely oxigén-koktélt állít elő. A gép sorozatgyártása már megindult Szverdlovszkban, a bányamentő berendezések és készülékek gyárában.

Nyomásszabályozón és adagoló berendezésen keresztül a ballonból az oxigén bekerül egy habzó folyadékot (például vízzel oldott tojás-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD
Salgótarján
1978 APR 16

„Számomra ez kedves, szép játék...”

Hivatásos és amatőr. Örök kategóriái ezek életünk minden területén. A sportban éppúgy, mint a művészetben.

Felelősségteljes dolog most itt amatőr művészről beszélni, amikor hivatásosok is kevésszer juthatnak szóhoz. Nehéz dolog másrészt azért is, mert az amatőrt mindig körüllengi kissé a dilettantizmus gyanúja, a képességeken túlméretezett akarnokság vádja.

Akiről most szó lesz, 28 éves salgótarjáni fiatalember, aki ez évben a VÁM- és Pénzügyőrség országos képzőművészeti pályázatán harmadik helyezést ért el. Na és? — mondhatná bárki. Ilyen versenyek tucatjával akadnak és nem minősítenek semmire, vagy csaknem semmire. Ne is erről a túlzásról essen szó most. Inkább arról, hogy ez a linómetszeteket álmodó-alakító fiatalember a művészettel nem akar nagy célokat elérni. Egyszerűen csak hobbyja a művészet, vagy tán az sem; szükséges önkifejezési forma a prózai munka, a szürke hétköznapok közepette. Örül a most elért sikernek, de nem könyveli el olyan eredménynek, mely életét, szándékait megváltoztatná.

Vidám, mosolygós ember Sajgál Attila. Olyan örök optimista, aki még akkor sem esik kétségbe, ha nején a feje fölött ég a tető.

— Ez a túláradó optimizmus a „mesteremről”, Czinke Ferenctől ragadt rám. Nagyon sokat köszönhetek neki szakmai vonatkozásban is.

— Mióta foglalkozik képzőművészettel?

— Gyermekkoromtól érdekelt a képzőművészet, de rendszeresen csak öt éve foglalkozom vele. Egy Czinke-kiállítás megtekintése után kaptam kedvet, hogy én is megpróbálkozzam valamilyen alkotás létrehozásával.

Linómetszeteket készít. Elmondja, hogy kezdetben sok gondot okozott neki a műfajhoz szükséges technika elsajátítása. Meg aztán hiányoztak a szerszámok is. A kezdeti nehézségeket sikerült gyorsan áthidalnia, ezt bizonyítja a mostani pályázaton elért sikere is.

— Milyen jellegűek voltak beküldött munkái?

— Felszabadulási pályázatról lévén szó, megpróbáltam valami aktuális, a felszabadulással kapcsolódó témát keresni. Így született meg a Nógrádi Sándor-féle partizánmozgalom ihletésű három figurális alkotás.

— Először vesz részt ilyen nagyméretű, országos pályázaton. Számított-e sikerre, helyezésre?

— Őszinte leszek; legmerészebb álmaimban sem. Eddig teljesen csak kedvtelésből, saját szórakoztatásomra dolgoztam, nem is gondoltam arra, hogy a nyilvánosság előtt szerepeljek.

— Hogyan jut ideje erre a munkára, hiszen családos ember, s más elfoglaltsága is van?

— Igen nagy nehézség számomra, hogy kevés az idő. Igyekszem a szombatokat, vasárnapokat jól kihasználni. A kiállításra beküldött anyagban 72 órai intenzív munka fekszik. Négy napig szinte megszakítás nélkül dolgoztam.

— Miért éppen a linómetszetekkel próbálkozik?

— Úgy érzem, ez a műfaj áll hozzám a legközelebb, s elképzeléseimet ebben a kifejezési formában tudom leginkább megvalósítani. Próbálkozom még tusrajzokkal, s az utóbbi időben a szoborfaragás is kedvenc foglalatosságaim közé tartozik.

Sajgál Attila nem tagja semmiféle képzőművészeti csoportnak. Öntevékeny művész, akinek nincsenek nagy vágyai, elképzelései a képzőművészettel kapcsolatban. Mégis mi az ami állandó munkálkodásra ösztönzi? Válaszoljon erre talán ő maga:

— Számomra ez kedves, szép játék...

(v. k. m.)

Tóth Lajos

Sze

Nem volt se friss, se fáradt, se szomorú, se
éppen volt. Rideg tárgyszerűség
magát és maga körül a világ ...ma kis részletét,
azt mondta, hogy új élet

Pillanatra a he... ...ácsához mérte
lességét. N... ...eggelen, de hi
az ... ...e kapott porcfüv
...ettelen térnek. Mit néz
... a falusi budi-szerű szerszámkam
...ancfesték-betűkből a vállalat neve, aho
...os új életet akarja kezdeni.

A budiajtón tenyérnyi drótszövet fellebbezett
ezen belesett. A lapátok és a csákányok fölött a
től terepszínű munkaruhák függtek, mintha pihe
sze — bólintott. Végre is sok illúziója nem leh
kája természetéről. Apa akarata volt, hogy itt é

Anya tiltakozott, kissé erőtlenül, talán
xei beidegzettségéve
talán volna valami más? — kérdezte a jégen já
gával.

— Ez nem büntetés, kérlek, ez lecke és tanan
meg kell tanulnia — mondta apa —, éspedig azt
fagyöngy, ami egy biológiai társulás élelmesség
csak megél.

Béla bácsi, anya rokona, lélektani szempontbó
ügyet a botrány után, amikor apa hazahozta a
Micunak végig kellett hallgatnia a megtárulko
dulati véleményét.

— A gyereknek ez a „dolga" — hangsúlyozt
és ujjaival szinte megrajzolta az idézőjel könn
körmeit —, szóval ez a dolog egy védekezési
reflexe, ami benne a beszűkülés ellen — sajn
mozgásviharban vezetődött le. Micu, ugye, anál
ráti kör, vagy galeri vermébe esett, holott ő
Nemde?

Anya bólintott, mint akinek a szájából vették
elégedett hozzá nem értéssel nézett szét a szob

— Igen, a barátok, azok vitték bele mindenl
meg egy bátortalan lépést a kegyelem felé —,
pont így. Pedig Micu alapjában véve jólelkű f

— Mit csinálhattok a jó lelkével?! — ordította
vagyok én költő vagy ideggyógyász, hogy a lel
kukizzam. Na! Az a fontos az egészben, és ezé
mert a rendőrség is kivizsgálta, meg Miki is be
hogy tárgyi értelemben nem gazember. Alany
volt, mi nem, engem nem érdekel. Teszek r
mondva.

— Na de az iskola — kezdte anya —, ugye

— Úgyis kirúgták volna, joggal, azt hiszem, e
szít egy évet és újra kezdi, na, bumm, és akkor

Apa felkapott olykor új kifejezéseket és unc
helyezte, de mögötte gondosan őrizte ásatag néz
úri becsületszavadat, hogy nem loptál", és „még
dunkban ilyen nem volt, pedig ott a zöld kön
hogy innen-onnan hétszáz évről beszélhetünk".

Végül is Béla bácsi döntött, vagy a látszatot k
dönt.

— Abban igaza van Miklósnak, hogy dolgozni,
dolgozni azok közé, vagy ilyesmi. A helyzet a

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

1970 DEC

Sajgál Attila

1021

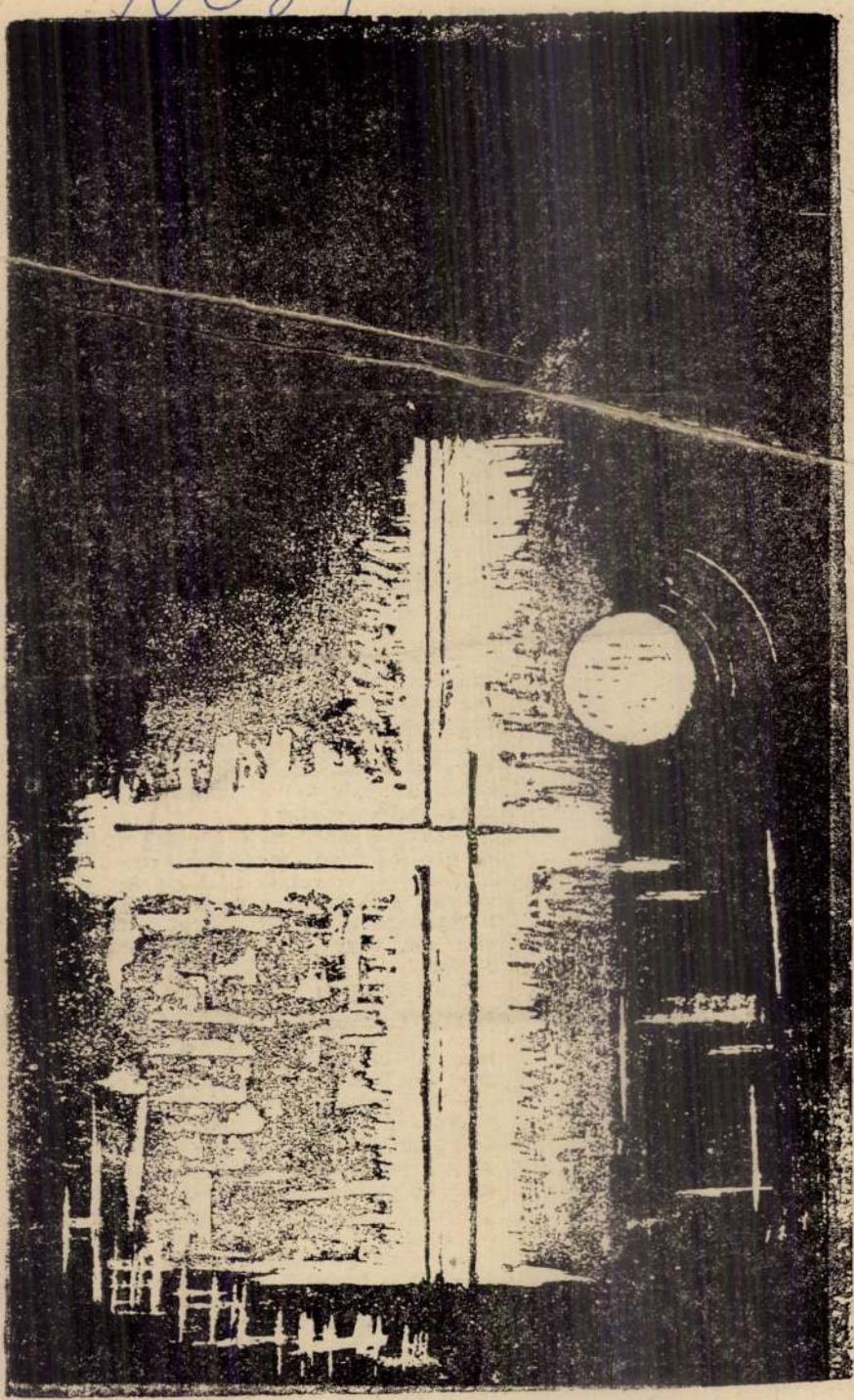

Hajnal

Sajgál Attila linómetszete

Sajdik Ferenc
Magyar Hírlap
2003.12.24.

Nagy öregek és fiatalok: karikaturisták és szobrászok tárlata a Budapest Galériában

A KOKSZ nyílt titkai

A szatirikus képzőművészet nagy öregjei és ifjabb tehetségei közös kiállításon mutatkoznak be a Budapest Galériában. A rajzok és szobrok némelyike szinte az elevenünkbe vág. A néző sokszor nem is tudja, sírjon vagy nevessen.

Wagner István

A KOKSZ rövidítés nem takar mást, mint a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének Szatirikus Képzőművészeti Szakosztályát. 2002 tavaszán jött létre kortárs karikaturisták csoportosulásából. Most közülük tizenöten a Budapest Galéria termében álltak a nyilvánosság elé január 4-éig tartó kollektív kiállításukkal. A rangidős mesterek – mint a nyolcvan feletti Kaján Tibor vagy a hetvenen túli Sajdik Ferenc – mellett olyan „benjáminok" is jelen vannak, mint az egykor csodagyerekként felfedezett, de mára harmincassá „cseperedett" Varga Zsófi vagy a még nála is ifjabb, huszonéves Makina.

Gyulai Líviusz tiszteletbeli tag meghívása tovább színesíti az amúgy is változatos palettát, amennyiben a romantika és a nosztalgiázás vonulatát képviseli fekete-fehér litográfiáival és linómetszeteivel. Leginkább Balzac Borsos történeteihez készített illusztrációi állnak közel a tradicionális karikatúrához. Kaján Tibornak a mesterség a kisujjában van: az ötvenes évekből Rákosi pajtást kapta ceruzavégre, a kubizmustól a szecesszióig lavíroz. Kemény György rokon törekvéseit merőben más, plakatív eszközökkel valósítja meg. Művészettörténeti barangolásainkat folytathatjuk Halász Géza műveit látva. Ő Michelangelo Mózesét „tömegközlekedteti" villamoson, Leonardo Utolsó vacsoráját vasúti étkezőkocsiba helyezi át, Ingres forrás-nimfáját pedig tűzoltó-ügyeletesnek osztja be. Jelenszky László a kőkorszaki barlangrajzokhoz gépkocsi-körvonalakat társít, velencei gondolái fölé vastraverzek és felhőkarcolók magasodnak fenyegetően. Sajdik egész falat betöltő Budapest-panorámáján mintha közlekedésrendészeti helikopterből látná a Duna-hidak gépkocsidugóit, Kern András slágerének „szemüvegén" át nézi a Lövölde teret, és címadásában is szellemes a Nemzeti „Egyetnemértés" Színházának távlati látványát. Lipták György Krúdyval siratja el „Ó Ó Ó Óbuda" lassan végleg eltűnő, földszintes házacskáit. „Újdonsült Budája" pedig procc, posztmodern rongyrázás. Fenekovács László terepszínű sakk-készletét nevezi Álcázásnak, Nemzetben gondolkodója olyan „kentaur", amely-

fotó: Hegedűs Márta

A rajzok mellett szobrok is szerepelnek a tárlaton. Árvay László Papagena ciklusának egyik alakja (balra) szerényen hátat fordít Szalay Pál emlékműtervének

dály's Country keserű felkiáltásával virágos szélű parasztkányér közepére Mick Jagger ordító portréját pingálja, tiltakozásul a feltartóztathatatlan globalizáció ellen. Tettamanti Béla inkább a lélek mélységeibe hatol avagy filozofikus magaslatokra emelkedik, amikor nyúzott izomembere vállán viseli kiemelt agyvelejét, a másik tenyerén hordja „tojásfejét", a velocipédesnek pedig a nyakán is kerék ül, míg 2-4-6-8 kusok mondájának állatalakjai. Szerényi Gábor szójátékokat ötvöz képjátékokkal, vendéglátóipari nyakkendőivel pedig a fekete humort képviseli a rájuk csorgatott „étlap" révén. Varga Zsófi Jákob álmának biblikus látomása mellett Európa antik legendájában a női álarc mögött vicsorgó fogsorú farkas bújik meg morbida módon. Makina viszont fekete alapon rajzol Éjféli falfirkákat graffitimodorban, műfajként is divatos Mozart muzsikáját ülteti át plasztikáiba Papagena-ciklusában. Madárfejű és lábú női aktjaival, míg Szalay Pál úgynevezett emlékműtervei korunk napi politikáját is célba veszik. Kompozíciói önmagukért beszélnek, férfitorzót helyez el hintalovon vagy páncélszekrény tetején, „1-ség" címen pedig gúzsba köti a kéz öt ujjának megfelelően ábrázolt emberi figurákat.

Jelcin: kommunista restauráció...

Franciaország segítséget ajánlott

Fontosnak és időszerűnek nevezte *Borisz Jelcin* a francia elnök moszkvai látogatását, amellyel mintegy tanújelét adta a reformok és az orosz demokrácia támogatásának. Az orosz elnök *Francois Mitterrand*-nal közösen megtartott sajtóértekezletén jelezte: a közeli napokban változások lesznek az orosz kormány összetételében.

Hangsúlyozta, hogy a kabineten belül már korábban elhatározott személycserék lesznek, és a készülő kormányátalakítás nincs összefüggésben a múlt héten lezajlott kongresszussal.

Az orosz elnök nem titkolta, hogy a megbeszélések központi kérdése az oroszországi belső helyzet tanulmányozása volt. Megismételte, hogy a szuperparlament tovább mélyítette az alkotmányos válságot, megvonta a néptől a népszavazás lehetőségét, és ennek következtében az oroszországi demokráciát és a reformokat a „szovjetek kommunista rezsimjének restaurálása" fenyegeti.

– Franciaország támogatni fogja Oroszország arra irányuló lépéseit, hogy kilábaljon a válságból, a demokratikus vívmányok épségben maradjanak, és hogy az ország véglegesen a piacgazdaság felé vegye az irányt – jelentette ki a Francois Mitterrand.

Jelcin sürgette a vezető tőkés országokat, hogy járuljanak hozzá a szovjet adósságok átütemezéséhez, amelyet Moszkva egyévi tárgyalás után sem tudott elérni. Hozzáfűzte, hogy Oroszország az idén több mint 20,5 milliárd dollárt kénytelen törleszteni, ami a jelen helyzetben rettentő megterhelést jelent a gazdaságnak.

Az orosz elnök sajtóértekezletén hangsúlyozta: mindenképpen szeretné, hogy az év végére megmutatkozzanak a stabilizáció első jelei az országban.

Maradjon a „Csapatszellem" arzenálja

Szöul kérése

Dél-Korea arra kéri föl az ország területén jelenleg hadgyakorlatot tartó amerikai csapatokat, hogy a manőverek befejezése után ne távozzanak – írta a Csoszun Ilbo című napilap. Az újság szerint Észak-Korea esetleges provokációi miatt szükséges a nagyobb fokú készültség, s hogy az amerikaiak ne vonuljanak el.

Mintegy 120 ezer dél-koreai és amerikai katona részvételével a napokban kezdődött el Dél-Koreában a „Csapatszellem" (Team Spirit) nevű hadgyakorlat. Szöul most azt kéri, hogy ne vonják ki az Independence repülőgép-hordozót és az Okinaváról ide szállított fegyvereket, így a Patriot rakétákat, a „Lopakodó" F-117-es bombázókat. A Csoszun Ilbo szerint Szöul kérni fogja az amerikai csapatok harckészültségi fokának emelését, a „háborús állapotokat megelőző fokozat" elrendelését.

A két Korea közti újabb feszültséget az váltotta ki, hogy Phenjan pénteken bejelentette: hátat fordít az atomfegyverek elterjedését tiltó nemzetközi szerződésnek. A KNDK nem járult hozzá ahhoz, hogy a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség szakemberei megvizsgálják Észak-Korea gyanúsnak tartott atomlétesítményeit.

ÖGB–MSZOSZ véleménycsere

Közös fellépés az érdekvédelemben

Bécsben tegnap véleménycserét folytatott *Fritz Verzetnitsch*, az ÖGB (Osztrák Szakszervezeti Szövetség) és *Nagy Sándor*, az MSZOSZ elnöke. A megbeszélés középpontjában a két ország gazdasági, politikai helyzete, valamint szakszervezeti tevékenysége állt.

Osztrák részről elismeréssel vették tudomásul a hat magyar szakszervezeti szövetség 1992 szeptemberi megállapodását, amely Magyarországon a szakszervezetek számára fontos választásokhoz és a szakszervezeti vagyon megosztásához vezet. Ezzel összhangban üdvözölték a magyar parlament 1993 februári döntéseit.

Mindkét fél megítélése szerint ezzel a magyar szakszervezetek teljes erejüket eredeti feladatukra, a munkavállalók érdekeinek képviseletére fordíthatják. A megbeszélés résztvevői hangsúlyozták, hogy az üzemi-közalkalmazotti tanácsok valamint a társadalombiztosítási önkormányzatok különösen fontos szerepet kapnak. Emiatt szükséges tehát, hogy e választásokon a lehető legmagasabb legyen a részvétel.

Megállapodtak, hogy az együttműködés hagyományos területein túl a jövőben kiemelt figyelmet szentelnek a foglalkoztatáspolitika, a munkaerőpiac kérdéseinek. Kívánatosnak tartják, hogy a munkahelyek védelme és új munkahelyek teremtése érdekében a két szakszervezeti szövetség szakértői folyamatosan információt cseréljenek az osztrák és magyar érdekeltséggel bíró vegyes vállalatok tevékenységéről, szükség esetén közös fellépéssel biztosítsák a dolgozók érdekvédelmét. A munkahelyteremtő beruházások előmozdítása mellett nagy figyelmet kívánnak fordítani a feketemunka-vállalás, a migráció és a menekültkérdés problémáinak szociálisan elfogadható megoldására.

Az Osztrák Szakszervezeti Szövetség és tagszervezetei tovább kívánják folytatni az MSZOSZ-hez tartozó munkavállalók érdekvédelmi képzését, és segítséget nyújtanak a magyar szakszervezeti képzés hatékony működésének kialakításához.

Fontosnak tartják, hogy tovább mélyüljenek az osztrák–magyar határmenti területek szakszervezetei közötti kapcsolatok. A két szakszervezeti szövetség a kölcsönös érdekek alapján szorosabban kíván együttműködni a nemzetközi szakszervezeti mozgalmat érintő kérdésekben. Az ÖGB támogatja, hogy az MSZOSZ mielőbb érdemben bekapcsolódhasson az európai szakszervezeti együttműködés intézményesített formáiba, s véleménye beépülhessen a kontinens integrálódási folyamataiba.

Walesa kemény üzenete

***Lech Walesa* lengyel köztársasági elnök, aki hétfőn fogadta *Hans van der Broekot*, az Európai Közösség külügyminiszterét, kifejezésre juttatta elégedetlenségét amiatt, hogy még mindig nem került sor a társulási szerződések ratifikálására. Ennél azonban jóval messzebb ment az államfő az EK bírálatában. Mint mondotta, megérti a közösség belső problémáit, de annak is meg kellene végre értenie a Visegrádi Csoport problémáit és azok jelentőségét Európa számára.**

A lengyel, a cseh, a szlovák és a magyar reform sikerétől és az európai szervezetekbe való mielőbbi felvételüktől függ Európa sorsa – mondta Walesa. Európa biztonsága függ ettől, s úgy tűnik, az EGK ezt nem érti.

„Nem Lengyelország, hanem egész Európa érdekében szólok. Vagy megérti Európa az itt végbemenő folyamatokat, vagy megsemmisülnek forradalmaink. Csak előre menekülhetünk, de Európának meg kell adnia ehhez a lehetőséget" – hangsúlyozta. Figyelmeztetett arra, hogy a Nyugatnak az ezzel kapcsolatos anyagi terheket vállalnia kell, különben az események olyan irányba fordulhatnak, ami még többe fog kerülni – mert „éhes emberek nem tisztelik a szerződéseket".

A környezetvédő államtitkár beismerése

Törvénysértő beruházások Bősön

Amíg az előírt feltételeket nem teljesítik, addig a bősi erőmű törvényellenesen felépült objektumaira sem mi, sem más illetékes hivatalok nem adják ki az építési engedélyt – nyilatkozta a Sme című pozsonyi napilap keddi számában *Lubomíra Zimanová*, a Szlovák Környezetvédelmi Minisztérium államtitkára.

A lap azért érdeklődött a minisztérium államtitkáránál, mert a Tájvédelmi Világalap bécsi irodájának munkatársai hetekkel ezelőtt nyilvánosságra hoztak egy olyan, a szlovák környezetvédelmi tárcán belül készült dokumentumot, mely a bősi építkezés egyes objektumainak törvényellenes voltáról tájékoztatja a szlovák kormányt. A jelentés megtárgyalását a kormány azóta sem tűzte napirendjére, de *Jozef Zlocha* környezetvédelmi miniszter elismerte, hogy az erőmű beruházói a C-változat megépítésének és üzemeltetésének 19 feltétele közül négyet nem teljesítettek. A zöldek azóta az ügyben a Legfőbb Ügyészségen is panaszt tettek.

A Sme című lapnak adott nyilatkozatában Lubomíra Zimanová egyetért azzal, hogy ha következetesen járnának el, akkor az erőmű üzemeltetését ideiglenesen fel kellene függeszteni. A helyzetet mindenesetre maga is visszafordíthatatlannak tartja, és a lebonthatatlan objektumok között jelöli meg például a védőgátat.

„Elegünk van"

Több ezer ember tüntetett hétfőn este Lipcse és Drezda belvárosában a lét- és szociális bizonytalanság miatt. A békés tüntetést Lipcsében az IG Metall szakszervezet, az egyház és több egyesület szervezte. A rendezők célja az, hogy felújuljanak az 1989-es őszi tüntetések, amikor százezrek vonultak utcára, szabadságjogokat kérve számon a keletnémet rendszertől. Az 1989-es lipcsei tömegdemonstrációk jelszava a „Mi vagyunk a nép" volt, a hétfő esti felvonuláson az „Elegünk van" mottó jegyében vonult végig a belvárosi körúton vagy húszezer ember. Drezdában a szász uralkodók egykori városi rezidenciája előtt becslések szerint kétezer ember sürgetett fordulatot a politikában.

Az Együttélés képviseltetheti magát

A TA-SR szlovák sajtóiroda jelentése szerint *Vladimír Meciar* beleegyezett, hogy az Együttélés Politikai Mozgalom egy-egy szakemberrel képviseltethesse magát a szlovák kormány gazdasági és törvényelőkészítő tanácsában.

A keddi Új Szóban *Duka Zólyomi Árpád*, az Együttélés alelnöke elmondta, hogy a miniszterelnök döntése nem volt váratlan, noha erről a mozgalom még nem kapta meg az írásos értesítést. Az alelnök ezt a döntést azért tartja fontosnak, mert így első kézből lesznek információik a törvények előkészítéséről. Hozzátette: sokszor megtörténik, hogy a kormányban előkészített törvények az utolsó pillanatban kerülnek a parlament elé és egy-két órán belül szavazni kell róluk. Ezért hasznos lesz, hogy a mozgalom javaslatának megfelelően a kormány törvényelőkészítő tanácsában Gyuricsek Piroska és a gazdasági tanácsban pedig Harna István, az Együttélés képviselői jelen lesznek.

Lengyel abortusztilalom

Lengyelországban tegnap életbe lépett a terhességmegszakítást szabályozó új törvény, amely ellenzői szerint Írország után a legszigorúbb abortusztilalmat vezeti be.

Az „A családtervezésről, az emberi magzat védelméről és a terhességmegszakítás megengedhetőségének körülményeiről" címet viselő törvény négy esetben engedélyezi az abortuszt: ha a terhesség az anya életét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti; ha az anya életének, vagy egészségének megmentése közben kell végrehajtani; ha a prenotális vizsgálatok szerint a magzat súlyos és visszafordíthatatlan károsodást szenvedett; ha a terhesség bűncselekmény – nemi erőszak, vagy vérfertőzés – következménye. Minden más esetben a terhességmegszakítás tilos, s végrehajtója két év börtönnel büntethető (az anya azonban nem), illetve különleges esetekben a bíróság lemondhat a börtönbüntetés alkalmazásáról. Társadalmi, gazdasági, szociális vagy hasonló indokok nem jogosítanak fel a terhességmegszakításra.

Abortusz csak közkórházban végezhető, szemben az eddigi szabályozással, amely a nőgyógyászok magánrendelőiben is lehetővé tette azt.

TELEX

Újabb segítség Kelet-Boszniának

Keddre virradó éjszaka immár 16. alkalommal dobtak le ejtőernyővel élelmiszert és gyógyszert amerikai szállítógépek Kelet-Boszniában. A dpa hírügynökség jelentése szerint három Hercules C–130-as összesen 20 tonna segélyt juttatott el Srebrenica körzetébe. A repülőgépek incidens nélkül tértek vissza a frankfurti repülőtérre. A március elsején indult segélyakció keretében eddig 481 tonna élelmiszert, továbbá 17 tonna gyógyszert és orvosi felszerelést dobtak le ejtőernyőkkel amerikai repülőgépekről Kelet-Bosznia felett.

Castro elégedett

A kubai forradalom demokráciafelfogásának győzelmeként értékelte a most zárult választási folyamatot *Fidel Castro*, akit egyhangúlag újraválasztottak az Államtanács elnöki tisztségében a parlament hétfői alakuló ülésén. A hadseregfőparancsnoki díszegyenruhájában megjelent vezető többórás záróbeszédében méltatta az új választási rendszer „rendkívüli demokratizmusát", amellyel sikerült elkerülni azt az őrültséget, amit a többpártrendszerű országokban a választás jelent.

Menedékjogot kért a kínai főkonzul

A szentpétervári ideiglenes kínai főkonzul, *Vang Li-csi* és felesége, akiknek a hétvégén nyomuk veszett, Svédországba menekült és ott politikai menedékjogot kért. A svéd külügyminisztériumi szóvivő elmondta, hogy a házaspár hétfőn érkezett hajón Szentpétervárról Svédországba, ahol a rendőrségen azonnal politikai menedékjogért folyamodtak. Döntésüket nem voltak hajlandóak megindokolni.

Védekezés a menekültáradat ellen

A Cseh Köztársaság arra törekszik, hogy a közép-európai államok kössenek többoldalú nemzetközi egyezményt az illegális menekültek hazaszállításáról. Erről beszélt *Jan Ruml* cseh belügyminiszter tegnap Prágában azon a nemzetközi tanácskozáson, amelyen a házigazdákon kívül Szlovákia, Lengyelország, Magyarország, Ausztria és Szlovénia képviselői vitatják meg a menekültproblémát.

Embargót sértő hajók hamis okmányokkal

A Jugoszlávia ellen elrendelt ENSZ-embargó megsértése miatt emelt vádat tegnap a szaloniki ügyészség a Dnyeper–I és a Dnyeper–II nevű orosz teherhajók legénysége ellen. A hajók okmányaik szerint Magyarországon gyártott vaslemezeket szállítottak, ám a görög hatóságok megállapították, hogy a kísérő papírok hamisak és a rakomány Szerbiából származik. A két, egyenként 3086 tonnás, orosz zászló alatt közlekedő hajót még februárban tartóztatták fel a szaloniki görög kikötő hatóságai.

Muráti Lili kitüntetése

Március 15-e alkalmából *Göncz Árpád* köztársasági elnök a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje kitüntetést adományozta *Muráti Lili* színművésznek életműve elismeréseként. Az évtizedek óta Spanyolországban élő művésznőnek Gecse Attila nagykövet adta át a kitüntetést Magyarország madridi nagykövetségén a nemzeti ünnep tiszteletére rendezett fogadáson.

Koszorúzás Türr István athéni emlékművénél

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc emlékére a Magyar–Görög Kulturális Egyesület tagjai Athénban megkoszorúzták *Türr István* mérnöknek, a szabadságharc tisztjének és munkatársának, Gerster Bélának az emléktábláját. Türr István tervezte a Korinthoszi-csatornát, amely megnyitása után száz évvel is Görögország egyik leglátogatottabb nevezetessége, és méltón hirdeti a magyar mérnökök kiemelkedő szaktudását.

KISALFÖLD
A CSALÁD NAPILAPJA

A KISALFÖLD KIADÓ BETÉTI TÁRSASÁG NAPILAPJA. Felelős vezető: DR. STEPHEN CHATT igazgató. Főszerkesztő: DR. KLOSS ANDOR. Kiadó és szerkesztőség: 9022 Győr, Szt. István út 51. Telefon: 96/15-544. Titkárság: 96/11-953; 96/12-142. Fax: 96/12-142. Telex: 24-364. Szerkesztőség: 96/13-042; 96/12-475. Fax: 96/13-042. Hirdetésfelvétel: telefon/fax: 96/16-313. Telefonos hirdetésfelvétel: 96/15-943. Levélcím: 9022 Győr, Pf. 28. Sopron, Előkapu 11. Szerkesztőség: telefon/fax: 99/40-320. Hirdetésfelvétel: telefon/fax: 99/12-266. Mosonmagyaróvár, Engels u. 14. Szerkesztőség és hirdetésfelvétel: telefon/fax: 98/15-866. Elektronikus szerkesztés: KISALFÖLD Kiadó Bt. Színes technika: KISALFÖLD Kiadó Grafikai Stúdiója. Terjeszti: a Magyar Posta Vállalat, Budapesten az EXTRA HÍR Lapterjesztő Kft. Előfizethető a postahivatalokban, a hírlapkézbesítőknél. Előfizetési díj: egy hónapra 319, negyedévre 957 forint. Nyomás: Széchenyi Nyomda 9024 Győr, Kálvária út 1/3. Központi telefon: 96/27-366. Felelős nyomdavezető: NAGY IVÁN. Index: 26-060-HU ISSN 0133-1507

KISALFÖLD

1993. március 17., szerda — A CSALÁD NAPILAPJA — XLVIII./63. szám • Ára: 13,80 Ft

Megismerésre csábító alkotások
11. oldal

Mosonmagyaróvár és környéke
9. oldal

Fogyjunk együtt
Egészség, életmód
12–13. oldal

SOPRONVÁRMEGYE
6–7. oldal

A Soproni Tavaszi Napok nyitánya

Sajdik-karikatúrák

Tegnap délután a Liszt Ferenc Művelődési Házban – *Sajdik Ferenc* karikaturista kiállításának megnyitásával – kezdetét vette a tavaszi napok rendezvénysorozata. A tárlatot, a művész jelenlétében, *dr. Czike Albert* alpolgármester nyitotta meg.

Elmondta, hogy immár kilencedik alkalommal rendezik meg Sopronban a tavaszi művészeti eseménysorozatot, amely kiemelkedő jelentőségű a város életében.

A két hét kiállításai, színházi produkciói és koncertjei méltó módon fogják reprezentálni a rendezők szándékait.

– Az utóbbi időben eltűnt életünkből a humor, a vidámság. Sajdik Ferencet – akinek rajzait 1965 óta hetente láthatjuk a „Ludas Matyi" hasábjain – „sohasemvolt" és „talánmajdlesz" állatkái tették igazán híressé. Ismerős karikatúráin kívül ő a „Pom-pom"-figurák és a La Fontaine-mesék megalkotója is. Saját műfajában maradandó szórakozást nyújt a nézők számára, s alkotásai visszavezetnek bennünket a humor világába. Ha megtekintik a rajzokat, láthatják, hogy nem a bosszú és a gyűlölet, hanem a humánum vezérli készítőjüket, s ha figyelmesen szemügyre veszik őket, érezni fogják emberszeretetét.

M. A.

Privatizációs tervek a győri szeszipartól

A Győri Szeszipari Vállalat alkalmazottai részére ma tartanak tájékoztatót az átalakulásról és a privatizációról. Többek között a dolgozói részvénykibocsátás, a részarány(üzletrész)-vásárlás és az MRP révén megszerezhető tulajdonrészesedés van a napirenden. Szólnak a vásárláshoz nyújtott állami kedvezményekről is, mint például az E-hitel igénybevétele vagy a kárpótlási jegyek felhasználása.

A vállalat igazgatója tegnap a cég múlt évi eredményeiről és a napokon belül az ÁVÜ elé kerülő privatizációs elképzelésekről számolt be lapunknak.

(Folytatás a 3. oldalon.)

Munka a kiskertben

A tavasziasra fordult idő kicsalogatta a kiskertekbe az embereket. Vannak, mint Győrszentiványon készült felvételünk tanúsítja, akik már metszésre is vállalkoztak.

(Fotó: B. A.)

Elismerés újságíróknak

Kolozsváry Ernő polgármester tegnap délután a győri önkormányzat nevében köszöntötte a városban tevékenykedő nyomtatott és elektronikus médiák képviselőit.

A megyei jogú város önkormányzata nevében jutalmakat adott át újságíróknak. Az elismerést *Hajba Ferenc*, a Népszabadság tudósítója Győrről szóló korrekt riportjaiért; *Cserjés László*, a Magyar Rádió győri stúdiójának munkatársa önkormányzati tudósításaiért; *Nyerges Csaba*, a Kisalföld szerkesztője pedig a környezetvédelemmel kapcsolatos magas színvonalú írásaiért kapta.

Az elismerések átadása után *dr. Kovács Lajos* jegyző méltatta a helyi sajtó és a hivatal kapcsolatát; kifejezte azt a reményét, hogy a médiák a jövőben is tárgyilagos és korrekt tájékoztatással segítik a város fejlődését.

Guruló dollárok

Nem volt bűncselekmény

A Budapesti Ügyészségi Nyomozó Hivatal befejezte a nyomozást a devizagazdálkodás különösen nagy értékre elkövetett megsértése bűntettének alapos gyanúja miatt indított, a sajtóban „guruló dollárok" néven ismertté vált bűnügyben. A nyomozást megszüntette azzal, hogy az ügy gyanúsítottjai – *Fekete János*, a Magyar Nemzeti Bank volt elnökhelyettese, *dr. Tímár Mátyás*, a Magyar Nemzeti Bank volt elnöke valamint *Németh Károly*, a volt MSZMP elnökhelyettese – magatartásukkal a megnevezett bűncselekményt nem valósították meg.

Irodák, papír nélkül

Világbanki program a Széchenyi-főiskolán

– Befejeződött a Felzárkózás az európai felsőoktatáshoz program jegyében megvalósított informatikai fejlesztés – jelentette be a tegnap délelőtti sajtótájékoztatón *Koren Csaba* főigazgató-helyettes a győri Széchenyi István Főiskolán. Mint lapunkban arról már beszámoltunk, a főiskola és az Universitas Győr Alapítvány a tavalyi évre mintegy 42 millió forintot nyert el az adminisztrációs irányítás és a hallgatók számítástechnikai képzésének fejlesztésére.

– Huszonkilenc nemzetközileg elismert cég vásárolta meg a tenderünket, és közülük kilenc nyújtott be pályázatot – mondta el *dr. Igaz Jenő* adjunktus, a beszerzést lebonyolító projektiroda vezetője. – A kivitelezésben az Inter Idex ED. Kft. volt segítségünkre, a program végére azonban mi is beletanultunk a világbanki beszerzések menetébe. A felszerelések decemberben érkeztek meg, január közepéig befejeződött a beszerelés, február elejétől pedig az új számítógépeken megkezdődött a hallgatók képzése.

(Folytatás a 4. oldalon.)

A KISALFÖLD *megkérdezte*

Kiknek szervezik a „Levéltári délutánt"?

Újszerű kezdeményezéssel fogadja látogatóit, a helyi történelem iránt érdeklődőket a Soproni Levéltár, amely ma első ízben rendez „Levéltári délutánt". Miként, kiknek szervezik? – kérdeztük az intézmény vezetőjét.

– Évente többször, három-négy alkalommal szeretnénk ilyen jellegű programokat rendezni levéltárunkban – válaszolta kérdésünkre *dr. Turbuly Éva* igazgató. – A programok egy zenei blokkra és egy helytörténethez kapcsolódó, közérthető előadásra épülnek fel. Mindenkit várunk, akit érdekel a helyi történelem, nemcsak kutatókat, levéltári szakembereket, hanem diákokat is. Meghívtunk Kőszegről, Szombathelyről, Győrből, Zalaegerszegről, Veszprémből kollégákat, igyekeztünk megkeresni soproni származású történészeket, és azokat, akik Sopron történetével valaha, valamilyen módon foglalkoztak. A mai, bemutatkozó jellegű program, amelyet délután 2 órakor a volt megyeháza állandó levéltári kiállításának könyvtártermében rendezünk, az egyetem kamarakórusának előadásával kezdődik, majd Mollay Károly professzor: „Helytörténetírás kinek, minek?" című előadásával folytatódik. A „Levéltári délután" programjai mellett a más levéltárakban már szokásos „Levértári nap" megrendezését is tervezzük ősszel, amelynek apropóját Sopron kiemelkedő levéltárosa, Házi Jenő emlékére kiadandó könyv adja.

A. K.

Visszaélés a kárpótlási hivatalnál

Az ORFK vizsgálati főosztálya csalás és hivatali veszteget bűntette miatt nyomozást folytat az Országos Kárpótlási és Kárrendezési Hivatal egyik ügyintézője és bűntársa ellen, akiket a bíróság előzetes letartóztatásba helyezett.

A rendelkezésre álló adatok szerint az elkövetők alaposan gyanúsíthatók azzal, hogy kárpótlásra jogosulatlan személyek nevében több millió forint értékű kárpótlási jegyet vettek fel.

Időjárás

Előrejelzés ma estig: eleinte változóan felhős idő lesz, számottevő csapadék nélkül. Később erősen megnövekszik a felhőzet és szórványosan kisebb esőre, záporra kell számítani. Az északnyugati szél megélénkül, időnként megerősödik. A legmagasabb nappali hőmérséklet 8–13 fok között alakul.

A DUNA vízállása tegnap Dunaremetén 37 centiméter volt, a RÁBA Győrnél 72 centiméter, mindkettő apadó jellegű.

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.K

Illusztráció

—: Amor.

Magyar Ifjúság, 1961. ápr. 15.

M.D.K.

Sajdik Ferenc
grafikus

Illusztráció

—: Anyot
Magyar Ifjúság, 1961. ápr. 8.

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

—— : Ámor

Magyar Ifjúság, 1961. április 1.

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.K

Illusztráció

— : Ámor

Magyar Ifjúság, 1961 márc. 25

M.D.K.

Sajdik Ferenc
grafikus

Illusztráció

—: Amor.
Magyar Ifjúság, 1961. márc. 11.

WDK

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.K

Illusztráció.

Amor
Magyar Ifjúság, 1961. márc. 11.

Saj dits Ferenc
grafikus

M.D.4

Illusztráció

— : Amor

Magyar Ifjúság, 1961. március 4.

Lajdik Ferenc
grafikus

M.D.K.

Jelentkezés

— : Pénz

Magyar Ifjúság, 1961. febr. 25.

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

— Amor

Magyar Ifjúság, 1961. febr. 11.

Sajdik Ferenc

grafikus

M.D.K.

Illusztráció

— : Amor

Magyar Ifjúság, 1960 febr. 4.

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.K

Illusztráció

— Tamor.

Magyar Ifjúság, 1960. jan. 28.

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.K.

Illusztráció.

Tímár.

Magyar Ifjúság 1964 jan. 21.

Sajdik Ferenc
Grafikus

M.D.K

Illusztráció

Amor

Magyar Sfpiság, 1961 január 7.

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

— : Ámor

Magyar Ifjúság, 1960 jan. 14.

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.U.

Illusztráció.

—: Ámor

Magyar Ifjúság, 1961. ~~[illegible]~~ junius 10.

Sajdik Ferenc
grafikus

MDK

Illusztráció

—: Amor

Magyar Ifjúság, 1961. május 27.

Sajdik terenc, grafikus

MK

Rajz.

Repr.

V.T.: Az iskola épülete és a szülői munkaközösség 22-23

XVIII/7

CSALÁD és ISKOLA, 1967. júl.

F

a_1

MDK

Sajdik ferenc, grafikus

Karikatúra.

Repr.

– : Iskola

36. C.

[Háttó-külső-
-lovító]

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. nejtember

MKD

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz

Repr

V. Szlávkin: Szülői értekezlet előtt

23

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1967. febr.

XVIII/2

Sajdik ferenc, grafikus

MDK

Díjnyertes sorozatából
három rajz.

Repr.

Békés Mária: Akor gyermeke 3
[3-5]

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1966. január. XVII/1

Sajdik
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

—: a szép otthon

Nők lapja, 1967. okt. 21-24 lap

MOK

Sajdik Ferenc

grafikus

Karikaturája: „Még nem tudjuk elég jól beállítani"

Népszava 90 évf. 11 sz. 1962 jan 14. 12 l.

Sajdik Ferenc, Karikaturista MD4

Gúnyrajz. Repr.

– : Róma felé köszeledik az olimpiai láng 10.
(Karikatúra)

ESTI HIRLAP

, Bp. 1960. aug. 20.

M.D.K.

Sajdik

A Film Szinház Muzzsika Vidám sarok c. képrovatban:
Kép - kevés szöveggel. Rajz.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. május 6. IV. évf.
19. sz. 45. l.

Sajdik [ ], Katikatarista MDH

Grúnyvajz. Repr.

—: Micsoda szemérmetlen fiatalság.... 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. márc. 30.

mok

Sajdik
grafikus

Karikatura: Csörepedés.

Népszava 89 évf 82 sz 1961 ápr 7.- 8l

H.D.K.

Fajdek
grafikus.

Rajz.

Humor.

Magyar Ifjúság, 1960. dec. 24

Sajdik [ ], karikaturista MDK

Gúny rajz. Repr.

— : Mizsa, 1962. 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. márc. 26.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Két rajz: Repr.

Dr. Takács József: Új iskolák, bosszantó gondokkal 27

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. szeptember

MDK

Sajdik Ferenc

állitási hir

Magyar Nemzet 1968 szept.14.

MDK

Sajdik ferenc, grafikus MDk

Rajzai: Repr.

Kovács ferencné: Sport, torna - otthon
22. l.

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. szeptember

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Három motivikus rajz.

Repr.

Békés Mária. Példát mutatunk

7 – 8. 1

CSALÁD és iskola, Bp. 1968. július

XIX/7

Sajdik ferenc, karikaturista

MDK

Két rajz.

Repr.

Varga Domokos: Második emelet

8.

CSALÁD és iskola. bp. 1968. augusztus

Sajnálik Ferenc

II. díjat kapott a karikatúra pályázaton.

Magyar Nemzet 1969. I. 19.

Sajdik Ferenc

„Bolondok" c. rajza (eml.)
II. díjat kapott
az alábbi pályázaton

N.N.: Az év legjobb karikaturája

Magyar Hírlap 1969 I. 19

MDK

Fajdik Ferenc, karikaturista

Karikatúra-sorozat:

Repr.

—: Gondok

14.

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 5.

MDK

Sajdik Ferenc, karikaturista

Bolondok c. rajzával II. díjat nyert.

– : Az év legjobb karikatúrái 12

Népszabadság, Bp. 1969. jan. 19.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz. Repr.

— : Karácsony

36. 1.
[Hátsó-Inkó-
-borító

XIX/12

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. december

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Négy rajz.

Repr.

Világszerte

Karátson Gábor: Szabadság és szabad idő
28-29.

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. december $\sqrt{XIX/12}$

Sajdik ferenc, grafikus

Rajz.

Repr.

36. l.

— : az én. szüleim

CSALÁD és iskola: Bp. 1968. november

XIX/11

MDK

MDK

Sajdik ferenc, grafikus

Rajz.

Repr.

36.

[Hátsó-külső-borító]

— : Ön

XIX/10

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. október

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Négy rajz.

Repr.

Dr. Hermann Alice: A Katinak olyan jó!

7-8

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. október XIX/10

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajzai

Repr.

B.M.: Tavasz – Kisiskola

28-29

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. április XX/4.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz.

Rajz.

– Mit mutat ön a rajzról?

96.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. június [XX/6

MDK

Lajdik Ferenc, grafikus

Rajz:

Rege.

Erich Kästner: A jó kisfiú

30.

GYERMEKÜNK, 1969. június | XX/6

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Két rajz.

Repr.

K. L.: Eszik – nem eszik

25-26.

GYERMEKUNK, Bp. 1969. május

XX/5.

MDK

Sajdik ferenc, grafikus

Karikatúra – sorozat: Repr

– : Lakás 14.

Népszabadság, Bp. 1969. máj. 11.

Sajdik Ferenc

Szerepel az alábbi tiálításon

Kaján Tibor: A magyar karikatúra Gelsenkirchenben

Tükör 1968 XI. 12

MDK

Sajdik ferenc, grafikus

Rajzok: Repr.

B.M.: Tavasz — kirándulás

28-29.

GYERMEKÜNK, Dr. 1969. április

XX/4

MDK

Sajdik ferenc, grafikus

Rajz-pucér:

Repr

Ogden Nash = Raáb György: Semmi sem olyan erős mint az életöntöz, hálisten

14.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. július

XX/7

MDK

Sajdik ferenc, grafikus

Rajzok: Repr.

Mohás Livia: Séta az iskolatáska körül 15-16.

Gyermekünk, Bp. 1970. augusztus XXI/8.

Sajdik Ferenc

Karikatúra

Groteszk

Magyar Hírlap, 1968 november 18. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Grafenik

Magyar Hírlap, 1968 október 7. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Mi a véleménye a formatervezésről?

Magyar Hírlap, 1968 november 25. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Groteszk

Magyar Hirlap, 1968 november 4. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

groteszk

Magyar Hírlap, 1968 október 21. 9. l.

Sajdik Ferenc

Kanikatúra

Mi a véleménje a konzervatívizmusról? (Humor)

Magyar Hírlap, 1968 október 14. 9. l.

Sajdik Ferenc

Kanikatúra

Mi a véleménye a latáskultúráról?

Magyar Hírlap, 1968 október 28. 10. l

Sajdik Ferenc, karikaturista MDK

Gúnyrajz - sorozat: Repr

-: A játékos ember 7.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 1.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Magyar Hírlap, 1968 július 6 P. L.

Sajdik Ferenc

Kanihatúra,

Mi a véleménye a dilettánsokról (Humor)

Magyar Hírlap, 1968 július 1 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatura

Groteszk (Humor)

Magyar Hirlap, 1968 június 3 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatura

Mi a véleménye a lakáshelyzetről?

Magyar Hírlap, 1968 június 2 8. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Bonyolult család

Magyar Hírlap, 1968 június 7 8. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Mi a véleménye a science fiction-ről?

Magyar Ifjúság, 1968 június 10. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Mai mese

Magyar Hírlap, 1968 június 16. 8. l.

Sajdik Ferenc

kanikatúra

Mi a véleménje a protekcióról?

Magyar Hírlap, 1968 május 26 8 l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Groteszk

Nagy Hiclop, 1968 május 27 9. l.

Sajdik Ferenc

Karikatúra

Magyar Hírlap, 1968 május 22 8 l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

kép a jövőből

Magyar Hírlap, 1968 május 20. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

A jó ember

Magyar Hírlap, 1968 június 22. 8l.

Sajdik Ferenc

Karikatúra

Ki a véleménye a rajzról

Magyar Hírlap, 1968 április 28. 12. l.

Sajdik Ferenc

karikatura

A nap kérdése

Magyar Hírlap, 1968 április 6 9. l.

Sajdik Ferenc

Kanikatúra

Mi a véleménye a sokaná időről?

Magyar Hírlap, 1968 május 19 8 l.

Sajdik Ferenc

kanihatóra

Külföldi vadász

Magyar Hírlap, 1968 május 18 8 l.

Sajdik Ferenc

Karikatúra

Grafesh

Magyar Hírlap, 1968 december 2. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

groteszk (humor)

Magyar Hírlap, 1968 június 17. G.I.

Sajdik Ferenc

Karikatúra

Groteszk (Humor)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 9. 9. l.

Sajdik Ferenc

kanikatúra

Mi a véleménye a táplálkozásról? (Humor)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 16. 9. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Mi a véleménye a zajról?

Magyar Hírlap, 1968 augusztus 21. 11. l.

Sajdik Ferenc

karikatúra

Groteszk (Humor)

Magyar Hirlap, 1968 szeptember 23. 9. l.

Sajdik Ferenc

Illusztráció

Szebelkó Erzsébet: Balatoni történetek.
Nők Lapja, 1978. augusztus 26 – 24. lap.

Sajdik Ferenc

Illusztráció

— : Sajdik Galéria.
Új Tükör, 1978. június 18 – 26. lap.

Sajdik Ferenc

karikatura kiállitás nyilt Kaján, Sajdik és Várnai válogatott munkáibók Siófokon.

Magyar Hirlap 1978-142-13

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.4.

Illusztráció

—: Amor

Magyar Ifjúság, 1961. június 24.

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajzai

Repr.

Vándor György: Hol van s hol nincs hely? 31-32

CSALÁD és ISKOLA 1967. dec. XVIII/12

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajzai

Repr.

Hans Fallada: Ed des Hoppli, merre vagy? 10-12

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1967. dec. XVIII/12

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Hat karikatúra.

Repr

— : Nyug díjasok 14.

Népszabadság, Bp. 1967. dec. 10.

Sajdik Ferenc, grafikus

MDK

Rajz

Repr.

N.J.: A budapesti villamoson

30.

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1967. nov. XVIII./11

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Népi karikatúra

Repr

Sajdik Ferenc: Csak 18 éven aluliaknak 36

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1967. nov. XVIII/11

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

karikatúra.

Repr.

– : Műhelytitkaink 14

Népszabadság, Bp. 1968. jan. 7

MDK

Sajdik Ferenc, karikaturista

I. díjat nyert.

– : Kiosztották a karikatúrakiállítás díjait. 6

Népszabadság, Bp., 1968. jan. 4

Sajdik ferenc, grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

← : Ívvége

36. l.

[Hátsó-kutsó-

Család és iskola, Dr. 1968. május

XIX/5

MDK

Sajdik ferenc, grafikus

Rajnak. Repr.

Kádár Júlia: A gyermek, a szülő és a Televízió 28-29

Család és iskola, bp. 1968. április XIX/4

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajnok.

Repr.

König Éva: A televízió világszerte
26-27.

Család és iskola, Dp. 1968. május XIX/5.

Sajdik Ferenc

Szerelem és vidéke a jövő században
(karikatúrák, 5 sepró)

Magyar Ifjúság 1965 X. 2

Sajdik

3 karikatura /szeprók/

Napyar Ifjuság 1965 I.2

Bajdik

3 karikatura /reprók/

Magyar Hírlap 1965 XII. 22

Sajdik

Fokozatok (karikatura, reprod.)

Magyar Ifjuság 1964 VII. 11

Sajdik

Kariko-turák (5 rajzó)

Magyar Ifjúság 1964 VII. 25

Sajdik

Karikatúra (6 rajzból)

Nagyatád, Ifjúság 1964. VII. 18.

Sajdik Ferenc

Illusztrációk Alan Marshall
Drásához / 3 kepről /

Magyar / fjuság 1964 VII. 25

Sajdik Ferenc

A Kossuth kiadó I. díját kapta a karikatúra kiállításon

Népszabadság 1968 I. 4.

Sajdik Ferenc

A Kossuth Kiadó díját kapta
a karikatúra kiállításon

Hajdú Bihar megyei Napló 1968 I. 4

Sajdik Ferenc

A Kossuth Kiadó díját kapta
a karikatúra kiállítása.

Vas Népe 1968 I. 4

Sajdik Ferenc

A karikatúra kiállításon a Kossuth kiadó első díját kapta

Nagnava 1968 I. 4

MDK

Sajdik Ferenc, karikaturista

Öt szatírikus rajz,

Repr.

— : Fiatalok ... 14.

Népszabadság, Bp. 1963. márc. 17.

MDK

Sajdik Ferenc

Kiállitási kritika

Zalai Hirlap 1968 jan.14.

Sajdik Ferenc

Az üdülés sem fenékig tejfel?

(6 karikatúra szerző)

Magyar Ifjúság 1962. VII. 21

Sajdik

Hogyan lehetünk üzlajósok
(5 karikatura repró)

Magyar Hírlap 1962 VIII. 19

Sajdik

Ezek a mai lányok! /4 karikatura repró/

Nagyal / fiúsóg 1962 VIII 11

Sajdik

Karikatúrák (3 rajzó)

Magyar Hírlap 1962 XII. 29

Sajdik Ferenc

Mikulás napi csemegék / 5 karikatúra repró /

Magyar Ifjúság 1962 XII. 8

Sajdik

Egy házasság története /karikatura, rapró/

Magyar Ifjúság 1962 ~~IX 2~~ X·6

Sajdik Ferenc

Karikaturo (reprd)

Magyar Ifjúság 1961 IX. 30

Sajdik Ferenc

Karikatúra (rajzról)

Magyar Ifjúság 1961 IX. 23

Sajdik

Karikaturák (4 repró)

Magyar Hjusóg 1961 XI-4

Sajdik

Illusztrációk Nagy S. József

Írásához /Szepkék/

Magyar / Linzág 1966 XII-31

Sajdik Ferenc, grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

36

— : Vakáció

[Hátsó-belső b.]

Család és iskola, Bp. 1968. június

XIX/6.

114
+ 4
118.

MDK

Fajdik Ferenc, grafikus

Karikatúra-sorozat.

Reps.

—: Korunk betegségei 14.

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 30.

Sajdik Ferenc

A Kossuth Könyvkiadó I. díját kapta a karikatúra kiállításon

Nagyvarsa 1968 I. 4n. 2old

Sajdik Ferenc

A Kossuth Kiadó I. díját
kapta a karikatúra
kiállításon

Délmagyarország 1968 I. 4

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Karikatúra-sorozat.

Repr.

—: Üzemi balesetek

14

Népszabadság, Bp. 1968. szept. 22.

Sajdik Ferenc, karikaturista

MDK

Szerepel Gelsenkirchenben.

Barabás Tamás: Magyar karikaturista sikerek 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. okt. 1.

Sajdik

Fulfampos csábító (karikatúra, rajzó)

Magyar Jinság 1966 XII. 3.

Sajdik

Jobban jártunk volna /karikatúra, szepró/

Magyar Hírlap 1966 IX. 10

Sajdik

Karácsonyfa vivek /karikatúra rajzók/

hagyar / tjuszóg 1961 XII. 23

Sajdik

Jön a Télapó (4 karikatura, rapró)

Magyar Ifjúság 1961 XII. 2

Sajdik

Kulönóra /karikatúra szepzők/

Magyar Ifjúság 1962 III-17

Sajdik

Karikaturák /szeptők/

Magyar / Ljubog 1962 III. 24

Sajdik Ferenc

Karikaturák (preprók)

Magyar Ifjúság 1962 II.24

Sajdik Ferenc

Karikatúrák /reprók/

Magyar Ifjúság 1962 I. 13

Sajdik

karikaturák (reprót)

hagat / fjusóg 1962 I.6

Sajdik

Karikaturák (rajzok)

Magyar Ifjúság 1961 XII. 30

Sajdik Ferenc

Karikatúrák / reprók /

Magyar Ifjúság 1962. IV. 7.

Sajdik Ferenc

Karikaturák (5 rajzból)

magyar ifjúság 1961 VIII. 12

Sajdik Ferenc

Ámor (karikatura, repró)

1967

Magyar Ifjúság VIII.5

MDK

Szajdik Ferenc, grafikus

Karikatúra.

Repr

—: Itt a tavasz! 36

Család és iskola, 1968. március XIX/3

MDK

Lajdik Ferenc, grafikus

Rajzai: Repr

Vekerdy Tamás: Tihalmak

10-12

Ifjúság és iskola, Bp. 1968. március

XIV/3

Sajdik Ferenc, grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr

— : Maradi szülők

tiák, lányok – szerelem

Család és iskola, Bp. 1968. Jelvnár

36

[Hábó-kül

XIX/2

MDK

Sajdik Ferenc, grafikus

Két vaj.

Repr.

G. Gorin: Képmutató kartársaknak poste restante 8–9

Család és iskola, Bp. 1968. február XIX/2

Sajdik ferenc, grafikus

Karikatúra

Repr

— : — — —

Január

Család és iskola, Bp. 1968. január

MDK

36

XIX/1

Sajdik Ferenc

Kariko-turók / szeptók /

Magaz Hjudóg 1963 VIII. 10

Sajdik

Tyeresztova végzi a terdő szugást

/karikatura, szerkő/

Magyar Hjusóg 1963 X. 19

Sajdik Ferenc

Illuntrálnó goda gábor
trávátor /szepró/

Magyar Ifjúság 1963 IV. 20

Sajdik

hesék a magas szóasztalról

/karikatura, repró/

Magyar Ifjúság 1963 III. 30

Sajdik Ferenc

Karikaturák / 3 reprő /

Magyar Hírlap 1962 ü. 12

Sajdik

hesék a magas író asztalról

/karikatúra, repró/

Magyar Ifjúság 1963 II. 9

M.D.K.

Sajdik Ferenc

"Előzetes jelentés a Cinemaszkópról" cimmel tréfás cikket ir és illusztrálja hat rajzzal.

Mozi, Bp. 1955. szept. lo. III. évf. 19. sz. 4. lap

MTK

Sajdik Ferenc

Kiállitási kritika

Vas népe 1968 jan.21.

MDK

Sajdik Ferenc, karikaturista

Karikatúra-sorozat.

Repr.

— : Különleges nállítmányok 14

Népszabadság, Bp. 1968. febr. 18.

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.4

Illusztráció

—— : Amor

Magyar Ifjúság, 1961. jún. 17.

M.D.K.

Sajdik Ferenc
grafikus

„Forróság", „Őrült ötletek a
„Balatonról" karikatura,

Magyar Ifjúság, 1961. július 22.

Sajdik Ferenc
Grafikus

M.DK

Illusztráció

— : Ámor

Magyar Ifjúság, 1961. július 15.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

W'DN

M.D.K

Sajdik Ferenc
grafikus

Illusztráció

—: Amor
Magyar Ifjúság, 1961. július 8.

Mein

Herzlichen Glückwunsch zum Geburtstag!

Ihr

(Name)

MDK.

Lajdik Ferenc
grafikus

„Az utolsó győztes"
(rajz)

Humor
Magyar Ifjúság, 1960. szept. 17.

Sajdik Ferenc
gráfikus

MDK

Illusztráció

—: Ámor

Magyarországon, 1961. április 29.

Sajdik Ferenc
grafikus

M.D.K

Illusztráció

— : Amor

Magyar Ifjúság, 1961. ápr. 22

Sajdik Ferenc, grafikus

MDK

Rajz. Repr.

– : „Hát nem ádes? ...“

36

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1966. június

XVII/6

Sajdik Ferenc, grafikus

MDK

Karikatura.

Repr.

— : 1935 — 1965

36.

XVII/7

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1966. július

Sajdik ferenc, grafikus

MDG

Rajz.

Repr

Mikes György: A múmia bosszúja

13-14

XVII/IX

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1966. szeptember

Sajdik Ferenc
graphus

M.D. 1

Rajzok

— : —

Nöt Lapja, 1966. jan. 15 - 24 lap

Lajdik Ferenc, grafikus

Ruiz. Rez

– : Tervek

36.

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1966. május XVII/5

M.D.K.

Sajdik . . . karikaturista

négy vonalas tusrajzát hörli a lap. „Körleredés, öh" címen:

BUDAPEST, Bp. 1967. V.évf. 2. sz. 45. old.

Sajdik
Grafikus

MDK

Illusztráció

—: Feijek, feleségek, gyerekek

Nők Lapja, 1967. jun. 3-24 kap.

S ajdik Ferenc

karikaturája

Magyar Hirlap 1977/245/1o

Sajdik Ferenc karikatúrista.

Máj. 16.-án nyílik az Ernst Múzeumban a jubileumi karikatúrakiállítás, melyen szerepel sorozat-műve.

Vicc nélkül mondjuk

Világ Ifjúsága, 1975. 5.

Sajdik Ferenc, karikaturista

A megjeben sok volt a kiállítás, ezért a kép, amelyet látogatásaink során kaptunk, változatos lehetett. Nádler Istvánfestményeitől Sajdik Ferenc karikatúráig.

Szabó Ernő: Kiállítások, 1977.
Hajdu-Bihari Napló, 1978. jan. 1.

Sajdik Ferenc

Illusztráció

Gy. J.: Hogyan írjunk szerelmes levelet?
Nők Lapja, 1978. április 8 - 20. lap.

Sajdik Ferenc, grafikus

megemlítve

Gáll István: Küzdők, tolpig humorban 14

Nérszabadság, Bp. 1978 febr. 12

Sajdik Ferenc, karikaturista

d: Kajári Tibor

Rózsa Gyula: Kajári, Sajdik, Várnai 2.

Népszabadság, Bp. 1978. jún. 30.

Sajdik Ferenc

karikatura

Magyar Hirlap 1977/225/1o

Sajdik Ferenc

Mérvei szerepelnek a szegedi

Zarikatúra Ziá Chi Lián

Magyar Nemzet 1971 szeptember 16

4. old.

-25.

Magyar Iparmüvészeti Főiskola
artási ideje alatt látogathassa
bályok betartása mellett igénybe

. .nap.

Farkas Domonkos sk.
főigazgatóhelyettes

Sajdik Ferenc

A Magyar Karikatúrakiállítás alkalmával (Művészet, 1968 jún.) a Kossuth Kiadó első díját kapta.

Képzőműv. Almanach 1, Corvina 1969, 69. l.

Szajdik Ferenc, karikaturista

Karikatúra-sorozat:

Repr.

—: Kiskorú felelősségünk és a televízió 7.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 24.

Sajdik Ferenc karikaturista

A most megjelent „Metropolisz" c. kötetben rajzai szerepelnek.

Somogyi Júlia: „Városi népművészet" lenne a karikatúra?
Magyar Konzervipar, 1942. júl. 20

Sajdik Ferenc, karikaturista

Tárlat állított ki Szegeden.

K. m.: Karikatúra kiállítás

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. szept. 23.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Karikatúra-sorozat:

Repr.

— : Humanizmus

7.

Népszabadság, Bp 1973. febr. 25.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Hivatlan vendég c. rajza:

Repr

–: Magyar karikatúrák Moszkvában 7.9.

Népszabadság, Bp 1973. márc. 25.

Sajdik karikaturista

Márc. 20-án nyílt meg a „Közlekedésünk 10 éve a Lelkes Mátyás görbe tükrében" c. karikatúrakiállítás, melyen szerepel műve.

(Gádor): Karikatúrakiállítás a Közlekedési Múzeumban.
Magyar Vasutas, 1974. ápr. 18.

Sajdik Ferenc
grafikus

A képzőművészeti Szövetség
határozata alapján a ka-
rikatúristák választmányi
tagja.

---: Határozat.

Művészet, 1973.május - 44.oldal

Sajdik Ferenc
grafikus

Részt vett a moszkvai Nemzetközi
Könyvkiállításon.

— : Nemzetközi könyvkiállítás.
Művészet, 1973. augusztus - 43 oldal

Sajdik Ferenc, karikatu vista

Kerepel az Konst Múzeumban.

↓

–: Megjelent a Csúzli 2.

ESTI HIRLAP, Bn. 1975 máj. 17.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Kiállít az Ernst Múzeumban.

(karangozó): A múzsák neveletlen kötyke

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. máj. 19.

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz;

Repr.

L. J.: Lógunk 23.

Gyermekünk, bp. 1974. április XXV/4.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Három rajz: Rep.

— : Apa - fejjel 16-17.

Gyermekünk, Bp. 1974 - március XXV 3.

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz:

Repr.

Dániel Ferenc: Vihogás életre-halálra

24-25.

Gyermeknevelők, Bp. 1974. február

XXV
2.

Sajdik Ferenc

Az Ernst Muzeumban rendezett Országos karikatura Kiállitáson szereplő művészek X alkotásait ismerteti Vadas József: "Szöveg, kép nélkül" cimmel:
Kassovitz Félix, Kaján Tibor, Dallos Jenő, Várnai Ferenc, Sajdik Ferenc, Fülöp György, Szür-Szabó József, Tóth Gyula, Mészáros András, Vasvári Anna, Balázs-Piri Balázs, Brenner György, Hegedüs István, Lehoczky István.
Ezekről a művészekről, valamint alkotásaikról közölt bővebb ismertetést lásd: Kassovitz Félix nevénél, cédulájához mellékelve, -Vadas József fent idézett cimü kritikájában.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. junius 7.
XIX. évf. 23. sz. 13. lap.

Gajdik Ferenc

Jubileumi karikatúra-kiállítás nyílik az Ernst Múzeumban, melyen rajzaival szerepel.

Népszabadság, 1945. márc. 14.

Sajdik Ferenc
Grafikus

„Sportszenüség"

– karikatura
Tükör, 1975. május 17 – Boldal.

Sajdik Ferenc, Karikaturista

A karikatúra:

egyik vajzolója.

Repr.

– : Jubileumi karikatúra-kiállítás nyílik 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 17.

Sajdik, Ferenc, karikaturista

Lázd: Mészáros Hudrás

P. Szücs Julianna: Csúcsi ... 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 3.

Sajdik Ferenc

„Sportszerűség" (repr.)

Kaján: Karikatura. A gondolat szolgálata.

Tükör, 1975. máj. 27.

Lajelik Ferenc

Karikaturaművészének kiállítása nyílik szeptember 19-én Szegeden.

Magyar Hirlap 1971/258 Polit.

Sajdik Ferenc, grafikus

Karikatúra-sorozat:

Repr.

– : Idegenek

7.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 27.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Gúnyrajz: Repr.

Sziklai Júlia: Ön mezint mi volt az év slágere? 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. dec. 30.

Tajdik Ferenc, grafikus

Két rajz: Repr.

Horgas Béla: Itt a vége 10-11

Gyermekeink, kp. 1973. december XXIV/12.

Fajdik [Ferenc], karikaturista

Karikatúra-sorozat:

Repr.

—: Az élet komplikált

7.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 16.

Sajdik [Ferenc], karikaturista

Rajz: Rep.

Közlekedünk

— : Meglepetés 7.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 21.

Sajdik Ferenc, grafikus

herepel a Körlek. Múzeum karika-túra-kiállításán.

Székely András: Mindenki Körlekedik?

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 27.

Szajdik Ferenc, grafikus

Karikatúra - sorozat:

Rep

- : 6 jótanács takarékoskodóknak 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 14.

Sajdik Ferenc karikaturista.

„Szürke köd zerge" — „Negatív zebra", — „Oroszlán csíkos szemüveggel", — „Egylábú tokmacs" —

„a jövő század állataiból".

(repr.)

Művészet, 1976. 2.

Sajdik Ferenc

Illusztráció

——. Szünidei ajánlat gyermekeknek
Tükör, 1976. dec. 26 – 63. oldal.

Sajdik Terenc, karikaturista

L:Tury Mária

-Irodalmi és müvészeti dijasok 5.

Népszabadság, Bp. 1977. ápr. 1

Sajdik Ferenc, karikaturista

L:Tury Mária

-:Átadták a művészeti díjakat 1.

31.

ESTI HIRLAP, Bp.1977.márc.

Sajdik Ferenc

neve említve

Akácz László: Karikatúristák és torzképrajzolók.

Kritika 74/7 - 28.o.

Lajdik Ferenc, karikaturista

öt gúnyrajz: Repr.

— : A munka körül 17.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. nov. 3.

Sajdik Ferenc

Bálint Ágnes: "Hajónapló" c. könyvét illusztrálta a müvész.
Varga Vera: "Szabályos ifjuságí" cimmel ir a most megjelent müvekről, a "Könyvek" c. rovatban.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. dec. 14.
XVIII. évf. 50. sz. 11. lap.

Sajdik Ferenc

karikatúrái

~~felvételei~~ illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1972. 9. számát

42.l.

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Dénes Béza: A nagy ajándék 26.

Gyermekünk, Bp. 1971. december XXII/12

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajzok:

Repr.

Horváth Istvánné: Felszólalás Kamasz ügyben 21–22.

Gyermekünk, Bp. 1971. december XXII/12

Lajdik Ferenc, grafikus

Rajz:

Kép

J. L.: Cousteau Kapitány és a
szexuális felvilágosítás 23.

Gyermekünk, 4x. 1971. november XXII/11

Sajdik Ferenc, grafikus

Karikatúra:

Repr.

K.A.: Tanár a párna alatt 29.

Gyermekünk, Bp. 1971. június XXII/6.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Kiállít Tegeden.

— : Új kiállítások

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 21.

Sajdik Ferenc, grafikus

öt karikatúra:

Repr

— : Munkalóz 7.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 19.

Sajdik Ferenc, grafikus

öt karikatúra:

Rept.

Sajdik: Tél

36.
[Hátsó-Külső-borító]

Gyermekünk, Bp. 1971. január XXII/1.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Rajz:

Kepz.

– Innen – Onnan

– :(– Halló, anyu! . . . .)

36.

[Hátsó – külső – bráló]

Gyermekünk, Bp. 1971. március

XXII/3.

Sajdik Ferenc, grafikus

Két karikatúra:

Repr.

G. Dr. Donáth Blanka: A jó pihenés 15.

Gyermekünk, Bp. 1971. június XXII/6.

Sajdik ferenc, grafikus

Szerepel a tárlaton.

Akácz László: Karikatúra-kiállítás Szegeden

7.

Népszabadság, Bp. 1971, okt. 6.

Sajdik Ferenc, grafikus

Szerepel Szegeden.

— : o Karikatúrakiállítás 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. szept. 18.

Lajdik Ferenc, grafikus

Karikatúra-sorozat:

Repe

— : Emberi alapismeretek 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 21.

Sajdik grafikusművész

A Metropolis c. karikaturakötetnek két grafikusművész a szerzője, melynek a környezetvédelem, a túlzott urbanizáció, a magány a témája. Munkája szerepel a kötetben.

Rózsa Gyula: Metropolis.
Népszabadság, 1972. aug. 13.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Rajz-sorozat: Repr.

— : A kém két oldalán 7.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 12.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Karikatúrasorozat: Repr.

— : Erről – arról 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 23.

Fajdiek Ferenc, grafikus

Tótfalusi István: Bibel örökében
c. kötetét illusztrálta.

— : Új könyvek

1517.

XXVIII
32.

Élet s Tudomány, 1973. aug. 10.

Sajdik
Gyula

Illusztráció

—:—

Vörös Lapja, 1968. szept. - 36 szám

Sajdik
Gráfikus

Illusztráció

—: Gyermekszemmel.

Nők Lapja, 1968. jun. - 13 szám

Sajdik Ferenc, karikaturista

A Metropolis c. kötet egyik szerzője.

(László): Negatív metropolis 2.

ESTI HIRLAP, B. 1972. máj. 16.

Sajdik Ferenc, karikaturista

A kötet egyik rajzát.

↓

Rózsa Gyula: Metropolis

M. S.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 13.

Sajdik ferenc, grafikus

Karikatúra-sorozat:

Repr.

— : Kezdődik

36.

[Hátsó-külső-borító]

Gyermekünk, Bp. 1972. augusztus

XXIII/8.

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Göregh Éva: Üzenet a szülőknek

14

Gyermekünk, Bp. 1972. augusztus

XXIII/8.

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Levendel Júlia: Üzenet a tanárok nak 15.

Gyermekünk, Bp. 1972. augusztus XXIII/8.

Sajdik Ferenc, grafikus

Het rajz: Repr.

K. A.: Nyaralás előtt 24-25.

Gyermekünk, Gy. 1972. május. XXIII/5.

Sajdik Ferenc, grafikus

Öt rajz:

Repr.

Dr. Grétsy László: A „családi nyelv"

12 – 13.

Gyermekünk, Bp. 1972. március

XXIII/3.

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz:

Repr.

Szabó Anna: Fiúk a konyhában 13,

Gyermekkönyv, kb. 1972. február XXIII/2.

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz:

Repr.

H. Jo-né: Szeret, nem szeret 22.

Gyermekünk, bp. 1972. január XXIII/1.

Sajdik [ ], karikaturista

Öt gúnyrajz: Rejcz.

—: Női főnök 10.

Népszabadság, Bp. 1972. máj. 21.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Rajz - sorozat: Repr.

—: Ünnepi gondok 7.

Népszabadság, Bp. 1973. okt. 7.

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

— : Olvasóink írják 30.

Gyermekünk, Bp. 1972. december XXIII/12.

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajz: Kép

Medveczky Antal: Vita a „rossz" gyerekről

16.

Gyermeknevelés, 1972. december XXIII 12.

Sajdik Ferenc, grafikus

Rajzok

Gy. K.-né: Róluk szóló történetek 36.

[Hátsó-külső-boríló]

Gyermekünk, bp. 1972. november XXIII

11.

Sajdik Ferenc, grafikus

Három rajz: Repr

Dr. Donáth Blanka: az árulkodó gyerek és – akinek árulkodik

16–17.

Gyermekünk, Bp. 1972. október

XXIII

10.

Lajdik Ferenc, grafikus

Raj-sorozat: Nyr.

Kiss Anna: Intelem 18–19.

Gyermeknevelők, Bp. 1973. június XXIV 6.

Sajdik ferenc, grafikus

Karikatúrák: Repr.

Sajdik ferenc: Hó, hó, hű, hó 36.

[Hábó-hűbő-borító]

Gyermekünk, Bp. 1973. január XXIV/1.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Gúnyrajz – sorozat:

Repe

– : Problémák mindig vannak 7.

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 22.

Sajdik Ferenc

Sajdik Ferenc 1930-ban született.
Az ipaviskolában nyomdai
grafikát tanult, litografusnak, majd
cinkografusnak készült.

Kernács Gabriella: A jövőszárad állatai
Művészet, 1976. február – 29. oldal.

Sajdik Ferenc

1955-ben Sajdik a Rádiótechnikához került, ahol tördelőszerkesztőként és rajzolóként dolgozott. 1965 óta a Ludas Matyi munkatársa.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

1971-ben a Televízió Telegrafesti
c. sorozatában portréfilm készült
Sajdik Ferencről.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

Sajdik díjakat nyert budapesti, montreali, krakkói karikatúra kiállításokon. 1973-ban a Lettera Kiadó Metropolis c. karikatúra-albumának társalkotója.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

A „Gondolkodó" tulajdonképpen mellszobot, a koponya leteje le van vágva, mintha fölemelnénk belőle tarajjuk a Gondolkodó arcot.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.

NÖVESZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

Sajdik plasztikáin, úgy gyúrja, alakítja, torsítja a formákat, hogy közben nem az anatomia, ha-nem a karikatúra sajátos törvé-nyeire figyel.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

A „Karikaturista szobra" egy csúzlit fesvitő figura. A plasztika még frappánsabban, árulkodik Sajdik alkotómódszeréről. Nézőpontja sokasem motúra - mindég karikatúra központú.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.

MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

Az elmúlt évben készült kerámiái teljes egészükben Sajdik-karakterűek és mégis önálló, független alkotásai a plasztikának.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

a „Bolondok" c. karikatúrája,
amellyel a Nyugat-Berlinben
megrendezett Cartoon '75 című ka-
rikatúra kiállításon – 12.000 alko-
tóból – az első díjat nyerte. Mű-
vészi alapállásának összegzése.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

A művész minden munkáját átszövi a humánum. Rajzai a jóság, az emberi melegség tiszta his szigetei.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.

MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

Sajdik a vonalon belüli szine-
rést igen ritkán, főleg csak hány-
szerből alkalmazza. A szineket
festik foltokmak értelmeri.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

Sajdik humorának újabb jellegzetessége a kérlelhetetlen kedvességgel, bájjal előadott abszurdítás.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

Sajdik humorának jellemző-
vonása groteszk. Lógó orrú oros-
lánja „csikos szemüveggel, amely a
hetvec illúzióját helti bírni" – meg-
hökkentő.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
MŰVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

Sajdik állatai egy villanássa szétszakítják a hétköznapok szürke kódóját és visszaveretnek bennünket a mese paradicsomába.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
MÜVÉSZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

Sajdik állatai valójában nem állatok, hanem karikatúrák. Szerves összetartozik bennük rajz és növeg; együtt alkotnak egészet.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.
[illegible], 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

„A jövő század állatai" képzeletbeli album részleteit hetenként több mint egy évig közölte a Ludas Matyi. Sajdik fantasztikus „állatállománya" most kb. 250 db.

Kernács Gabriella: A jövő század állatai.

MŰVESZET, 1976. február - 29.oldal.

Sajdik Ferenc

grafikus

kiállít Tamásiban.

Dunaújv. IX. 1986. 3. n.

SAJDIK Ferenc karikaturista

Hírek: Karikatúrakiállítást nyitottak meg kedden a Gödöllői Galériában. A tárlaton Balázs-Piri Balázs, Dallos Jenő, Bremer György, Lehoczki István és Sajdik Ferenc rézkarc alkotásait mutatják be.

Népszabadság 1983. VI. 22.

SAJDIK Ferenc

Torjón Tanás: Könyvszemle

Népszabadság 1983. VI. 14.

Sajdik Ferenc

A felszabadulás 32. évfordulóján a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze Tevan Margit ötvösművész.
A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze lett: Barta Éva iparművész, Csekovszky Árpád keramikusművész, Drégely László a Magyar Televizió díszlettervezője, Engelsz József ötvösművész, Gábriel Frigyes belsőépítész, Kass János grafikusművész, Kis Kovács Gyula szobrászművész, Marosán László szobrászművész, Máté András grafikusművész, Németh Aladár szer szám- és gépipari formatervező, az Iparművészeti Főiskola tanszékvezető tanára.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 2.
XXI. évf. 14. sz. 8. lap.

Sajdik Ferenc

A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze lett a felszabadulás 32. évfordulóján: Németh Éva textiltervező iparművész, Szabó Zoltán festőművész, Vámos László fotóművész.
A Munkácsy Mihály díjjal jutalmazták: Csóvoly Klára textiltervező iparművészt, Für- textiltervező iparművészt, Konyorcsik Jánc szobrászművészt, Sajdik Ferenc karikaturis tát, Szekeres Károly keramikusművészt, Szc metky Imre grafikusművészt, Tury Mária festőművészt.
A Balázs Béla díjat kapta Balla Demeter fotóművész.
Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 2.
XXI. évf. 14. sz. 8. lap.

Tüs Ilona

Sajdik

III. Orr. karikatúra biennálé

M. Nemzet
1987. X. 5.

Sajdik Ferenc.

Karikatúrák – Ernst Múzeum

M. Nemzet.
1987. VII. 25.

Szajdik Ferenc

Kiállítás az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1987. VIII. 13.

Sajdik Ferenc

Kiállítási Körlevél

Magyar Nemzet 1988. II. 17.

Sajdik Ferenc, grafikus

2 rajz: repró.

Osvát Erzsébet: A tiltók

Új Tükör, Bp. 1986. dec. 7.

39

XXIII/49

Sajdik Ferenc, karikaturista

L: Brenner György

A.J: Kivánesi városok 10

Új Tükör Bp. 1986. dec. 7 XXIII/49

Sajdik Ferenc, grafikus

2 rajz: repr.

Kücs Imre: A vízfejű sárkány

39

Új Tükör, Bp. 1986. szept. 21.

XXIII/38

Sajdik Ferenc, grafikus

2 sajz.-repr

Lendvay Éva: Csicsergő-mese

39

Új Tükör Bp. 1986. szept. 7.

XXIII/36

Sajdik Terenc, grafikus

3 rajz: repr.

—

G. Durrell: A harcias kaznár 39.

Új Tükör Bp. 1986. júl. 20 XXIII/29

Sajdik Ferenc, grafikus

1 rajz, rysz.

Bársony István: A róna titkából 39.

Új Tükör. Bp. 1986. jún. 29. XXIII/26

Sajdik Terenc, grafikus

2 rajz. repr.

Kerékgyártó János: Sarolta és a fák 39.

Új Tübän, B p. 1986. jún 1. XXIII/22

Pajdik Terenc, karikaturista

L: Dallos Jenő

Pataki Pál: Kultúrarín a világban

Új Tükör, B p. 1986. ápr 27

26

XXIII/17

Sajdik Ferenc, grafikus

1 najz. repr.

R. Bolabonov: Tüzes kezek 9

Ü. Jübär, Bp. 1986 jan. 19. XXIII/3

Sajdik Ferenc, karikaturista
grafikus

L. Lehoczki István

Bán András: Bemutatjuk Lehoczki István grafikáit 12

Élet és Irodalom Bp. 1986. okt 17. XXX/42

Sajdik Ferenc, Munkácsy-díjas karikatúristaművész

azért kell karikatúrakiállítás, hogy Brenner György és Sajdik Ferenc máshol így megmutatkozni képtelen teljesítménye megmutatkozzék. Sajdik „térkarikatúrái" – nincs rájuk találóbb műfaji meghatározásnál nem is lényképezhetők veszteség nélkül. Nem szoborkarikatúrák s négis oly nagyszerű leleményeket termő „térbe transzponált irónia" csak az egyik elemük a másik az a klasszikus, festőiségében és kultúrájában is az előbbi jelzőt kikerelő grafikusi hatás, amely Sajdik érett munkásságára már esztendők óta jellemző. Magyarán: egy-egy nagyon szellemes és érett színes Sajdik-karikatúra, a keretben, az üveg mögött és egy-egy sajdikosan megfogalmazott plasztikus tárgy (állat, személy) a keret szélén, az üveg előtt. A kettő között pedig érzelmi feszültség és szellemi kisülés, dráma, komédia... – de valójában a hunyorgóan csípős humanista szatíra teljes köréből.

Sajdik „ideálportréja" a katalóguson (repr.)

Rózsa Gyula: Az első országos karikatúrabiennále Nyíregyházán.

Népszabadság, 1983. okt. 28. 7-old.

Sajdár Ferenc

Rajz

Magyar Nemzet 1986. I. 24.

Sajdik Ferenc

Rajz

Magyar Nemzet 1985. X. 3.

Sajdik Ferenc
kiállítása a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1985. 10. 13.

Sajdik Ferenc

Rajzok

Budapest, 1984/ 11

Sajdik Ferenc

P. Szabó Ernő: Vigyázz! - Kész! - Rajt!

Művészet, 1983. december

Sajdik Ferenc, grafikus

L: Gyulai Líviusz

P. sz.y: A rejtőzködő grafikus

Népszabadság. Bp. 1981. szept. 30.

Sajdik Ferenc karikaturista

l. Korga György

– Sci-fi-pályázat eredményhirdetése 9

Népszabadság, Bp. 1981. nov. 18.

Sajdik Ferenc, grafikus

I rajz: repl.

Sajdik Ferenc: Hiji 11.

Élet és Irodalom Bp. 1983. febr. 25. XXVII/8

Sajdik Ferenc, karikaturista

3 kép (rajz): repr.

-: Elhepízett állatok hetje. 1044-1045

Élet és Tudomány, Bp. 1980. aug. 15. XXXV/33.

Sajdik Ferenc, karikaturista

3 rajz : repr.

-: Elképzelt állatok kertje 856-857

Élet és Tudomány, Bp. 1980. júl. 4. XXXV/27

Sajdik Ferenc, grafikus

3 rajz: repr.

-: Elhagyott állatok kertje 813-814

Élet és Tudomány, Bp. 1980. VI. 27. xxxv/26

Sajdik Ferenc / grafikus

3 rajz : repró

-: Elképzelt állatok könyve 916 – 917

Élet és Tudomány, Bp. 1980. júl. 18 XXXV/29.

Sajdik Ferenc, karikaturista

3 rajz : vegy.

-: Elképzelt állatok kertje 952-953.

Élet és Tudomány, Bp. 1980. júl. 25. XXXV/30

Sajnovits Peter

Sajnovits Sándor – Sajnovits Péter megbízást kapott, hogy az ajkai Tanácsköztársaság úti lakótelep parkját díszítse plasztikákkal.

-------Köztéri munkák.
MŰVÉSZET, 1979. december - 47. lap.

Sajdik Ferenc, karikaturista.

3 rajz: Repr

–: Elhelyezett állatok között 813-814
Élet és Tudomány, Bp. 1982. jún. 27. XXXV/26

Sajdik Ferenc, karikaturista

3 rajz: repr.

–: Elképzelt állatok hetje 1005–1006

Élet és Tudomány, Bp. 1980. aug. 8. XXXV/3.

Sajdik Ferenc, karikaturista

2 rajz : xpr.

-: Elképzelt állatok karja 980-981

Élet és Tudomány, Bp. 1980. 1 aug. XXXV/3

Sajdik Ferenc, karikaturista

Illusztráció: Repr.

– : Elképzelt állatok kertje 789.

Élet és Tudomány, Bp. 1980. jún. 20. XXXV/25.

Sajdik Ferenc, karikaturista

Illusztráció: Repr.

–: Elképzelt állatok kertje 757

Élet és Tudomány, Bp. 1980. ~~okt.~~ jún. 13. XXXV/24

Sajdik Ferenc, grafikus

megemlítve.

Pálffy Judit: Déjazlák a Forgó-Morgót. 2.
Esti Hirlap, Bp. 1980. márc. 29.

Sajdek Ferenc

Jelusztrácio

Francoise Sagan: Hordhat a halál s ászvncipőt?
Új Tükör, 1978. július 23 – 16. lap.

Sajdik Ferenc, karikaturista.

Ritkán van karikaturistának saját galériája. „Galéria" címmel jelent meg Sajdik Ferenc rajzai, önálló kötetben. Kevés grafikusnak van olyan érzéke a szöveges és képi humor sajátos kombinációjához, melynek szép magyar neve: „~~bo~~ blödli Néhány rajz a tétel bizonyítására." (repr.)

Tükör, Budapest, 1978. jún. 18.

Sajdik Ferenc

Illusztráció

Tanesik Mária: Bödön úszónadsága.
Tükör, 1977. április 24-39. lap.

Sajdik Ferenc

grafikusművész

Illusztrációja az Újfalu 16. oldalán,
Radványi Ervin: Egy művész Liliputban
– Hommage a M. S. – c. novellájához

Újfalu.
1989 júl. 9.

Sajdik Ferenc

Kékely András: Hárman egy cégbot
Brenner, Dallos, Sajdik kiállítás
az Ernst Museumban

Népszabadság, 1987. IX. 1

Sajnovits Sándor

Rekviem a kiállításon

Jubileumi Plakettkiállítás
Bp. - Felszabadulás útja - 1975.

Sajnovits Sándor grafikus
(Bp. 1946 -

Az Iparművészeti Főiskolán végzett, hanglemezborítót tervezéssébel, és könyvtervezéssel foglalkozik. Az Iparművészeti Főiskola tanára. 1977 ben grafikai I. díjat kapott a Cigány album tervezéséért

Békéscsabai Alkalmazottgrafikai Biennálé, Plakátkiállitás. Munkácsy Muzeum, 1978. IV. 2-V. 28.

-Katalógus a könyvtárban-

Sajnovits Sándor, grafikus

L: Papp Gábor

Rózsa Gy.: Csikós, jón ontoptábahon

13.

Nipszabadság. Bp. 1978 árr. 16.

Sajnovits Sándor

Hanglemezborítóira a Hanglemezgyártó Vállalat különdíját kapta a békéscsabai II. Országos Alkalmazott-grafikai Biennálén.

Magyar Nemzet 1980. III. 30.

Sajnovits Sándor

Sajnovits Sándor – Sajnovits Péter megbízást kapott, hogy az ajkai Tamáls köztársaság úti lakótelep parkját díszítő plasztikával éhesítse.

--------:Közt éri munkák.
MŰVÉSZET,1979.december - 47.lap

Sajnovics Sándor, grafikus

a Nemzeti Galériában 23-Azor állítják ki a Művelődési Min. és a Magyar Hirdető rendezésében az előző év legjobb plakátjait. A zsüri nívódíjjas plakátjai: M. Fekete György „Közös ürrepülés" c., Hódosi Mária „Circus maximus" c., és Sajnovics Sándor „Fabulon" c.

TV-Híradó 2.

1981. II. 6. Televízió 2. műsor, 21.00 (Áné).

Sajnovits Sándor

A Nemzeti Galériában "Textilgrafika" cimmel rendezett kiállitásról Vadas József számol be "Zsákbagrafika" c. kritikájában. Elsőként három müvészt emlit meg, akik nem szerepelnek a kiállitáson, csupán az őket jellemző ~~irány~~ müvészeti irányt jelzi: Kokas Ignác, Schaár Erzsébet, Varga Imre.
A résztvevők felsorolása mellett, munkájukról is képet ad.Dobrányi Ildikó, Fógel Márta, Perczel Erzsébet, Péreli Zsuzsa, Polgár Csaba, Sajnovits Sándor, Széchenyi Lenke, Szenes Zsuzsa,Szilasi Anna, Szilvitzky Margit, Temessy Ildikó, Vető Márta.
Fenti Vadas-cikket lásd: Szilvitzky Margit nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 16. XX. évf. 42. sz. 13. lap.

Sajnovits Károly

Sajnovits kiállította a „November 7" és a „Hungarotow" nyomatokat.

W. Somogyi Ágnes: Fabaragások egymáshoz. Művészet, 1978. július – 30. lap.

Sajnovits Sándor

Sajnovits Sándor fotós-betűs plakatja a textilesek egy berlini bemutatójára készült.

W. Somogyi Ágnes: Fakagaszok egymás közt. Művészet, 1978. július - 30. lap.

Sajnovits Sándor, divatterverő

tervei
repr.

Soltész Nagy Anna: Ezt láttuk Bécsben
Magyar Ifjúság, 1971. aug. 13. 16. l.

Sajnovits Sándor, divattervező

- az Iparművészeti Főiskola végzős hallgatója. Terveket készített a téli ifjúsági divatbemutatóra.

Solkéz Nagy Anna: Ezt láttuk Bécsben
Magyar Ifjúság, 1971. aug. 13. 16. l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Sajnovits Sándor

textilterverő hallgató

Az Eötvös József kolléguimban volt a textilterverő hallgótoknak kiállítása, amelyen részt vett.

Wirth Péter: Textilterverő hallgatók kiállítása
Művészet, 1969 július – 45 lap.

Sajnovits Mátyás ?

M.D.K.

épitette Győr egyik legtöbbet emlegetett műemlékét, az egyemeletes Rozália-házat 1703-ban.

Horváth László: Budapest - Győr - Sopron

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország irásban és képben 13.köt./

39. old.

Sajnovits István, grafikus

L: M. Fekete György

– A legjobb plakátok Tárlata a –

7

Nepszabadság, Bp. 1981 febr. 7

T. 2497.

;t várban a mecsetek tornyai ural-
élénkiti a vidéket, a hegyes hát-
elirata:

A. la gran moschea és befejezése:

: 7.3 cm.

Sájner Simon

Kőmives 1788

l.

Birógernyeszegi

28. l.

Sajkovics Imréné népművész

A gyöni Műcsarnokban rendezett Rábaközi népművészeti kiállításon szerepelnek művei.

Bálint Géza: Lóra és epika tűnel és faragókéssel.
Kisalföld, 1969. febr. 23.

Sajki József

szobrász

l.

Szabad Művészet
1950. 269. l.

Sajgó Fodor Erzsébet

A Konink szerkesztőségében 1974. jún-ban mutatta be szőnyegeit.

Konink, 1974. jún. 33. ef. 6 n. utolsó borítólap.

Sajgó Fodor Erzsébet

Ősz (grafika)

Kanunk, 1974. okt. 33. evf. 10 sz. 1118 p.

Sajgó Fodor Erzsébet

Ősz:

Korunk

974 1118 oldal

SAJGÓ-FODOR Erzsébet *146, 159*
?, 1946.
IA Képz. Főisk. Kvár, textiles

Banner Erdély

Sajghó Benedek

l.

Levéltár

1903. 242. l.

Sajgál Attila

„Hajnal" c. lénómetrsete
a 6-7. oldalon

Napjaink 197o december

M.D.K.

Sájer Antal, ötvös

neve az 1761 évi egri adó-összeírásban szerepel. Utalás – kérdő jellel – Schajrer Józsefre.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 394. old.

MDK

Sajdinsver katonai mérnök

a győri bástyák elbontásával nyert területek rendezésére vonatkozó tervek készítése 1834-ben. (repr.)

Borbíró-Valló: Győr, Bp. 1956. 135. l.

Sajdinsvar. Katonai mérnök MDK

1834 ben készült Győr térképén az új vá-
rosrész ütközet terve. 320 old

Gazdag László: Győr város térképei. 295.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve, Győr.1965.
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

M:D4

Sajdik József
grafikus

Illusztráció

—: A jövő találat gyermeke
Nők Lapja, 1968. március 2-24 lap.

Magyarok Svájcban

1976-ban, az 1956-os forradalom huszadik évfordulóján alakult meg Luganóban a *Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör*, a *SMIKK*. *B. Szabó* Péter főtitkár, aki a Zürichben székelő kisebbségvédelmi társaság munkájában is tevékenyen részt vesz, felvidéki magyarként érkezett egykor Svájcba. A *SMIKK* tevékenységéről, céljairól beszélgettünk vele.

– A mostoha sorsú nyugati magyar könyvkiadás megsegítése volt a fő célunk. Eleinte nem is mertük remélni, hogy a *SMIKK* kulturális műhellyé is fejlődhet egykor. Mi itt Svájcban azt szeretnénk, hogy *Illyés* Gyula metaforája, a „haza a magasban” nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is megvalósuljon. Biztos vagyok benne, hogy józan bel- és külpolitikával bizalmat tudunk teremteni szomszédaink között is. A kölcsönös gazdasági kapcsolatok fejlesztésével elmosódnak a határok, és a magyarság valahogy úgy élhet majd egy nemzetként, ahogy a németség két-három országban. Ezt a munkát a nyugati magyarság nagy része még csak nem is ismeri, nemhogy részt vállalna benne. Sokunk számára azonban ez az egyetlen olyan ügy maradt, amely még értelmet ad a nyugati magyarság életének, munkálkodásának. Függetlenül attól, hogy irodalmi körről, kisebbségvédő társaságról vagy csak egy akármilyen, jelentéktelennek látszó helyi magyar kultúrkörről van szó. Nem kizárólag a magyaroknak akarunk fórumot biztosítani, hanem a szomszédos nemzetek olyan szellemi, értelmiségi csoportjainak, képviselőinek is, akik, illetve amelyek a magyarokkal való egymás mellett élésnek, a megbékélésnek a hívei.

– Zürichben 1988 óta székel a Gesellschaft für den Schutz der Minderheiten in Mittel- und Osteuropa, amely a kelet-európai kisebbségek érdekvédelmével foglalkozik. Kikre, milyen népcsoportokra terjed ki tevékenységük?

– Mivel a közép-európai térségben a magyar a legnagyobb lélekszámú kisebbség, így munkánk túlnyomóan az ő védelmükre összpontosul. Foglalkozunk még a román kisebbségek ügyeivel Magyarországon, Jugoszláviában, a német kisebbség helyzetével Erdélyben, Magyarországon, Jugoszláviában és a Felvidéken, a lengyel kisebbség dolgával és a ruszinokkal módszeresen. Tevékenységünk lényege az, hogy igyekszünk a kelet-közép-európai kisebbségeket kiemelni a negyven-negyvenöt éves elszigeteltségből. Igyekszünk eljuttatni őket a nemzetközi fórumokhoz, ahol azután elmondhatják sérelmeiket, igényeiket és a jövőre vonatkozó terveiket, hiszen csak ők maguk beszélhetnek hitelesen, autentikusan a saját sorsukról a világ előtt.

– Milyen akcióik voltak?

– Zürichben rendeztünk egy konferenciát, amelyre a nyugati magyar emigráció kompetens szervezetei és személyiségei mellett a legitim magyar kisebbségek megválasztott vezetőit is meghívtuk. Eszmecsere volt ez és egy bizonyos konszenzusteremtési kísérlet. A háború után első ízben sikerült felvonultatni és bemutatni a nemzetközi diplomáciai testületnek a közép-európai térségből érkező különböző kisebbségek képviselőit. Negyven év elteltével ekkor mondhatták el először, hogyan élnek, hogyan képzelik el a jövőjüket.

– Felmerül a kérdés, hogy van-e, egyáltalán lehet-e értelme ezeknek a kezdeményezéseknek? Keserű a kérdés, mégis fölteszem: érdekel ez egyáltalán valakit az érintetteken kívül?

– Nyilvánvaló, hogy sem a genfi, sem a bécsi, de még egy *ENSZ*-konferencia sem oldja meg a kisebbségek globális problémáit hosszú távon. Márpedig így kell gondolkodnunk. Csak egymás megismerése, a párbeszéd segíthet. A konferenciáink lényege a bizalomteremtés.

Kövesdy Zsuzsanna

Barcsay Jenő rajza

Köszönet Saáry Évának

A *SMIKK*, a *Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör*, a svájci magyar diaszpóra egyik legértékesebb és legrégibb egyesülete. Majd két évtizeddel ezelőtt alakult meg, és azóta számtalan nemzetközi konfrenciát, képzőművészeti kiállítást rendezett, számos előadót hívott meg a legkülönbözőbb országokból. Az évek során a *SMIKK* luganói őszi konferenciái a legrangosabb népszerű, tudományos, politikai-irodalmi-történeti összejövetelekké nőttek. Később könyvkiadással is foglalkozott. Nem rajta, hanem a nyugati magyar diaszpóra érdektelenségén (mert a kinti magyarok közül aránylag igen kevés számban vannak olyanok, akik a határokon túli könyvkiadást pártolóan felkarolják) múlt, hogy ezzel felhagyott. Az 1990-ben Magyarországon (és átalában Közép-Kelet-Európában) végbement örvendetes rendszerváltozás – a kommunista rezsimek kimúlása – a *SMIKK* számára új feladatokat adott. Ha az utóbbi évtizedben a lehetőségekhez képest felkarolta és támogatta a Duna-medencében más országokban élő és dolgozó magyar ételmiségiek helyzetét, közülük nem egyet előadóként nyerve meg a luganói konferenciákra, 1991-től kezdve a *SMIKK* vezetősége évi konferenciáit Magyarországon tartotta.

A *SMIKK* igazgatósága – elsősorban az alapító tag *Saáry* Éva Luganóból, majd *B. Szabó* Péter Zürichből – mindent elkövetett, hogy fórumuk politikamentesen és a legteljesebb demokrácia jegyében működjön. Fáradhatatlanul szervez tek. Elsősorban az ő érdemük, hogy a *SMIKK* megtartotta „rangját” és „súlyát” a magyar diaszpórában, és mentes maradt minden szélsőséges befolyástól.

Most Saáry Év a – tizenhét év kemény munkája után – búcsút mondott a *SMIKK* vezetőségének. Az 1992. június 14-én Zürichben megtartott vezetőségi közgyűlésen elmondotta, miért kényszerül visszavonulásra. Érveit tudomásul kell venni. Remélhetőleg a *SMIKK* – a megváltozott politikai helyzetben, azaz most, hogy megszűnt a magyar politikai emigráció – is meg fogja találni helyét a határokon túli külföldi magyarság körében.

Nem tudom, hogy a zürichi közgyűlés hogyan fogadta Saáry Éva lemondásának hírét. Lemérte-e távozásának súlyát? Én csak azt tudom, hogy a *SMIKK* oszlopos alapító tagja nagyon fog hiányozni a *Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Körben.*

És még valamit.

Engedtessék meg nekem, hogy innen Bernből a nagy nyilvánosság előtt mondjak köszönetet a nagyszerű Saáry Évának azért, hogy tizenhét évvel ezelőtt megalakította Luganóban a *SMIKK*-et, és idejét, energiáját, bölcsességét, asszonyi intuícióját és nem utolsósorban idegeit e magyar közösségre áldozta.

Gosztonyi Péter

Hittan vagy vallásismeret

Napjaink egyik nem kevés vitát kiváltó kérdése az iskolai hitoktatás ügye. Legyen-e hitoktatás? Kötelező legyen-e az iskolai hitoktatás? Tantárgy vagy foglalkozás legyen-e az iskolában? Egyáltalán van-e létjogosultsága az iskolai vallásoktatásnak? Vajon nem a kötelező vallásismereti tantárgy bevezetése volna-e a megoldás? A vélemények sokszor élesen eltérnek egymástól.

Ebben a lezártnak egyáltalán nem mondható kérdésben, józan, indulatoktól mentes párbeszédre vagy eszmecserére van szükség. A vallásismeret mint tantárgy elsősorban ismeretközlő tantárgy lehet. Valóban szükség van arra, hogy az egyetemes emberi kultúra részeként ismerkedjenek meg az iskola növendékei a világvallásokkal, az általuk közvetített eszmerendszerrel és értékekkel. Ez az ismeretközlés független lehet mindenfajta világnézeti elkötelezettségtől. Az a kérdés: vajon kell-e külön tantárgyban rendszerezni ezt az ismeretanyagot? Nem volna-e célravezetőbb az irodalom, a történelem, a művészetek (ének-zene, rajz, műalkotások elemzése) körében tárgyalni? Külön tantárgyként körvonalazódik számomra egy elsősorban magatartásformáló anyag, ami etikának, erkölcstannak nevezhető. Tudom jól, kell hogy mindenkinek legyen világnézete, s azonnal felvetődik bennem: lehetséges-e világnézettől független etikát közvetíteni? Nem szeretem a „laikus morál”, a „polgári erkölcstan” kifejezést. Sokkal jobban körülírja ezt a tárgykört a „természetes erkölcstan”, amely nem feltételezi Isten létének elfogadását. Az igaz, a jó, a szép olyan értékek, amelyek közmegegyezéssel elfogadhatók és el is fogadottak a mi európai kultúrkörünkben. Ha még hozzávesszük azt, hogy az élet (a létezés) olyan érték, amelyet nem kérdőjelez meg talán senki, akkor van (lehetne) alapja egy konszenzus-etikának, amit lényegében mindenki magáénak vallhat. Egy ilyen tantárgyat el tudok képzelni az oktatási rendszerben, az elemi iskolai szinttől egészen az érettségiig. Az ellen sem tiltakoznék, ha mindenki számára kötelező lenne.

A hittan (vallástan) száműzését az iskolából olyan merényletnek tartom, ami ellen tiltakoznék a lelkiismereti és valásszabadságból fakadó jogaim alapján. Hagyományaink is azt bizonyítják, hogy a hittannak volt, van és továbbra is lehet létjogosultsága az iskolában. Tudom, hogy a hitet mint életformát, mint világnézetet nem lehet oktatni. A hívő magatartás kialakulásához szükség van a családra, az élő egyházi közösségre, a személyes döntésre. Csupán a hit ismeretanyaga tanítható. Mégsem száműzném az iskolából, hanem azt kívánom, hogy továbbra is szabadon választható tárgyként szerepelhessen (még a marxista-leninista „államvallású” elmúlt négy évtized is biztosította – legalábbis papíron – ennek a lehetőségét). Ha kizárnám az iskolából, tagadnám a többi tantárgy emberformáló szerepét is.

Kell tehát a vallásismeret – több tantárgyba beépítve. Szükség van az erkölcstanra. Elfogadhatónak tartom, hogy mindenki számára kötelező legyen egy világnézethez nem kötődő, de nem értéksemleges, hanem a létezés, az igazság, a jóság, a szépség alapértékei mentén rendeződő erkölcstan. A világnézeti alapon szerveződő hittannak is látom a helyét és jelentőségét az iskolában. De ez nem lehet kötelező. A nem világnézeti alapon működő iskolában semmiféle világnézeti kötelezőséget nem tudok elfogadni.

A szabadon választható hittan, amely szükségképpen emberformáló, magatartásformáló is, véleményem szerint a kötelező erkölcstan alternatívája lehetne. Aki tehát iskolai hittant választott (szabadon), annak nem volna kötelező az erkölcstan. Hogy az erkölcstan és a hittan hogyan fér meg egymás mellett, vagy hogyan egészíti ki egymást, azt érdemes volna tanulmányozni európai példákon.

A feladat sürget. Tananyagra, tantervre, tankönyvre van szükség, hogy megfelelő módon lehessen etikát tanítani. Tanárokat kell felkészíteni (de semmiképpen sem „átképezni”!). Az ügyről beszélni kell, s olyan döntést kell hozni, amely mindenki számára elfogadható, és nem kelt nyugtalanságot senkiben: az iskolának mindenképpen a szabad emberformálás helyének kell lennie.

Korzenszky Richárd

ZENEI JEGYZETEK

Koncertek a Mátyás-templomban

A NYÁR s az idegenforgalmi szezon beköszöntével a budai Vár ékessége, a Nagyboldogasszony-templom a komolyzenei események egyik legfontosabb színhelyévé lépett elő. Az épület belső tere – erősen visszhangos akusztikája miatt – ugyan nem egyformán alkalmas mindenfajta zene megszólaltatására, de a reprezentatív környezet és az igényes programok általában telt házat vonzanak a – muzsika által is – megszentelt falak közé. A június 26-i és 30-i hangversenyt több közös vonás kapcsolta össze. Mindkettőn *Karasszon* Dezső orgonaművésznek jutott a főszerep, s az orgonazenéhez mindkét alkalommal vallásos kórusmuzsika társult. A pénteki esten – melyen a *Kamp* Salamon vezette *Debreceni Kodály Kórus* működött közre – *Bach, Brahms, Reger, Rheinberger* és *Duruflé* egy-egy kompozíciója hangzott el. Bach, német késő romantika, XX. századi francia orgonazene – első pillantásra túlságosan heterogén ez az összeállítás. A hallgató mégis egységes élménnyel távozhatott: egyfajta *religioso* hangulat teremtett közösséget a műsorban. Az egyházi zene stílusának elményült, meditatív karaktere mellett a zenetörténeti igazságokra mutató logika is szervessé tette ezt a programot, hiszen Bach és Brahms darabja után méltán következett Max Reger zenéje; Regeré, aki épp e két mester stílusából fejlesztette ki egyéni nyelvét; a ma már szinte teljesen elfelejtett Rheinberger miséje is szépen rímelt Brahms *Missa cononicá*jára.

KARASSZON DEZSŐ a tőle megszokott tökéletességgel és biztos ízléssel játszotta az orgonaműveket és a kórus kíséretét egyaránt. Bach *c-moll fantázia és fúgá*jában a ritmika pontossága és a világos színeket alkalmazó, mértéktartó regisztrálás jóvoltából áttekinthető, plasztikus interpretáció született, mely teljes szépségében mutatta fel a bachi „építmény” csodálatos szerkezetét. Reger *Ave Maria*jának, s különösen Duruflé *d-moll prelúdium és fúgá*jának előadását a hangszínek fantáziadús elegyítése tette emlékezetessé.

A *Debreceni Kodály Kórus* nagyon kedvező benyomást tett ezen az estén. Az együttes már korábban is erényei közt tarthatta számon a nagy vivőerejű, telt és erőteljes hangzást. Erre az alapra *Kamp* Salamon kultúrált, dinamikai árnyalatokban gazdag, mindvégig tiszta intonációjú előadást épített fel.

LAJTHA LÁSZLÓ századik születésnapján, június 30-án ünnepi hangversennyel emlékeztek a zeneszerzőre. A jubileumi évet szinte áttekinthetetlen számú eseménnyel s a – rossz lelkiismerettől vezérelt – hevességgel ünnepli a magyar zenei élet. Lajtha esetében különösen indokolt a rossz lelkiismeret, hiszen élete során hazájában zeneszerzőként soha nem ismerték el rangjához méltó módon, s műveinek több évtizedes elfeledettség jutott osztályrészül. Ugyanakkor az évforduló kapcsán elhangzott sommás megállapítások (például: „Lajtha László *Bartók* és *Kodály* mellett a XX. század első felének legnagyobb magyar zeneszerzője”) óvatosságra intenek. A számos Lajtha-koncert igazi jelentősége épp az lehet, ha az életmű jelentős részével megismerkedve – elragadtatott túlzásokat és lekicsinylést egyaránt kerülvén – végre jelentőségének megfelelő, reális helyre állítjuk a mestert a magyar zeneszerzők sorában.

Lajtha életművében a vokális zene mennyiségében (s talán minőségében is) másodlagos jelentőségű. A női karra és orgonára írt *Magnificat* (Op. 60.) és a vegyes kari *Mise* (Op. 54.) arról tanúskodik, hogy Lajtha kórusművészetének legnagyobb erénye a hangszínek kikeverése s a századelő francia zenéjében gyökerező harmóniavilág gazdagsága. (Talán nem véletlen, hogy a *Magnificat*ban a terjedelmes orgona-előjátékokat éreztük a legerőteljesebb zenei gondolatok hordozóinak.) Drámai elemeket hiába keresünk ezekben a kompozíciókban, s a hosszú melizmákból font zenei anyag gyakran állóképekbe merül. Elevenebbnek tűnik az 1946-ban komponált Op. 43-as, vonószenekari *Sinfonietta* zenei világa. A mű a két világháború közötti magyar divertimentótermés hangját folytatja; ahhoz a repertoárhoz csatlakozik, melynek koronája Bartók *Divertimentó*ja, egyik oldalhajtása pedig *Weiner* két, azonos műfajú kompozíciója. A *Sinfonietta* első tétele bőségesen áradó, melodikus invenciójával ragad meg. A mű – és az egész hangverseny – legszebb pillanata a lassú tétel megszólalása volt, melynek mély s őszinte érzelmei s gyönyörű dallamai talán a legrokonszenvesebb oldaláról mutatták be a zeneszerzőt.

A *Budapesti Kórus* sajnos a föladathoz méltatlannak bizonyult ezen a hangversenyen. A hangzás a szó legrosszabb értelmében amatőr, gyakran durva és hamis volt, s a legkevésbé sem illett a hangszínekben gyönyörködő Lajtha műveihez. Mindez arra figyelmeztet, hogy a *Budapesti Kórus* a hangképzés iránti igénytelensége miatt veszélyes utakra tévedt. A *Concentus Hungaricus* kamarazenekar a *Sinfonietta* előadója, *Kovács* László irányításával a kórusénál jóval magasabb színvonalon zenélt.

Farkas Zoltán

FOLYÓIRATSZEMLE

História

A rendszerváltozást sürgető lapok között sajátos helyet foglalt el higgadt kiegyensúlyozottságával a História. A vállalt feladatokhoz – messzi és közeli múlt felderítése, az új összefüggések felmutatása megbízható szakmai színvonalon, közérthető nyelven – máig ragaszkodó folyóirat nyári összevont számának fő témája: a világ Amerika felfedezése idején.

Mikor fedezték fel Amerikát?

Az ötszázadik évforduló bűvöletében jó diákként rögtön rávágnánk az 1492-es dátumot, pedig az Újvilág megismerése több száz évig tartó folyamat volt. A *História* időrendi áttekintéséből kiderül, hogy az amerikai kontinens birtokbavétele a spanyol, portugál, angol, illetve francia gyarmatosítóktól az 1800-as évekig húzódott, s bizony a keresztény Európa saját felsőbbrendűségének tudatában a legalapvetőbb keresztényi elveket sértette meg a hódítás során. A hányatott sorsú, diadalmas, majd kegyvesztett genovai tengerész, *Kolumbusz* Kristóf (aki még negyedik útján is Indiát vélte felfedezni) naplója pontosan tükrözi a kettős küldetéstudatot (leigázni és megtéríteni): *„E bennszülöttek minden bizonnyal hűséges és okos szolgákká válhatnak... egyebekben úgy vélem, hogy könnyen megtérhetnek a keresztény hitre.”*

A *História* a törénelmi sorsfordulónak kikiáltott 1492-es év tükrében felidézi a világ akkori társadalmi, gazdasági, politikai helyzetét: miként festett ötszáz évvel ezelőtt az Újvilág, Európa és Magyarország, a spanyol királyságok, Itália, Oroszország, Törökország, a Fekete-Afrika, India és Japán.

Megtudhatjuk továbbá, hogy hazai kultúrnövényeink legtöbbjét Amerikának köszönhetjük, hogy Kolumbuszt dohánnyal kínálták a bennszülöttek, a derék hajós kölesnek nézte a kukoricát.

A sokoldalú, az iskolai oktatásban is jól hasznosítható, gazdagon illusztrált összeállítást a *Műhely* rovat követi *Glatz* Ferenc 1991 májusában Bécsben elhangzott vitaintító előadásával, amely a manapság oly gyakran emlegetett

Közép-Európa-

fogalmat elemzi sziporkázóan szellemesen. A nagy német törekvésekkel összefüggő *Mitteleuropa*-elképzelés, mely a németséget és az orosz birodalomig terjedő térség népeit összefogja, ma már leginkább a kis népek történészeinek kedves, hiszen legalább múltjukban megszabadulhatnak a Kelethez tartozás nyomasztó érzésétől. Az antiszovjet értelmezésben a Közép-Európa-fogalom azt sugallja, hogy a szovjet megszállási övezetben lévő népek sem múltjukban, sem jelenükben, sem jövőjükben nem tartoznak Kelet-Európához. Az eddigi fogalomértelmezések, mivel eltűntek mögülük a régi politikai tartalmak, nem életképesek. *„A mi korosztályunk majd talán eljut oda* – mondja Glatz –, *hogy ne a Nyugattól való elkanyarodásnak tekintse saját történelmét, ne is centrumnak tekintse Nyugat-Európát, perifériának pedig a saját területét, hanem ahogy a bölcs öreg Leopold von Ranke minden történeti korszakot azonos távolságra lévőnek mondott Istentől, mi pedig a világ minden területén létrejövő kultúrát önmagában mint sajátosan szerveződött egységet vizsgáljuk.”* A vitaindító tanulmány végkövetkeztetése: valódi Közép-Európáról – mely politikailag, társadalmilag, kulturálisan leválasztható Nyugat- és Kelet-Európáról is, csak a XX. században beszélhetünk, pontosabban 1948 óta, mikor is kialakultak a szovjet típusú rendszerek.

A *História* is megkísérli eligazítani olvasóit a

Rajk-per

körül megélénkült vitában. A reflektorfénybe most az *ÁVH*-főnök, *Péter* Gábor kerül. A *Rajk szembesítése* című dokumentum, ahol P. G. a kihallgatást vezeti (1949) és az életfogytiglan elítélt P. G. 1956-os vallomása a pártnak egymás után olvasva különösen megdöbbentő. A mechanizmus működését már talán tisztán látjuk, de a szereplők jellemtorzulásai újfent elgondolkodtatnak.

A *História* nagyobb anyagairól szóltunk csupán, pedig a kisebb kultúrtörténeti közlemények (*Vörös* Károly: *Pesti emberek száz évvel ezelőtt*, *Juhari* Zsuzsa: *A rejtélyes Hasfelmetsző*), tanulmányok és vitacikkek teszik a lapot színessé, olvasmányossá. No és az olvasói levelek a történelmi anekdotáról: miért nem érti az Egyesült Államok a magyar hadüzenetet 1941-ben. Miféle ország az, amelynek ellentengernagy az államfője, de nincs tengere, királyság, de nincs királya, Romániával szemben van területi követelése, mégis annak a szövetségese.

Osztovits Ágnes

Sok a szúnyog a Dunakanyarban

(MTI) Az idei szúnyoginvázió rontja a szentendrei nyár programjának művészeti élvezetét, az esti előadásokon felhőkben támadó szúnyograjok a színpadi szereplőket és a nézőket egyaránt zavarják. A szúnyogirtás viszont a korábbi évek gyakorlatával ellentétben nem állami, hanem helyi feladat, az önkormányzat költségének terhére rendelik meg a munkát. A napokban a szentendrei Duna-parti területeket, úgynevezett meleg, ködös eljárással szúnyogtalaníthatják, az éjszakai leszálló légmozgást kihasználva gázolajba a kevert vegyszert permeteznek ki.

A Dunakanyar más településein, többi között *Visegrádon, Nagymaroson, Vácott* a kevésbé hatásos, de a környezetet jobban kímélő helikopteres vegyszerezést választják, amit a szezonban ötször kellene megismételni – kéthetes időközönként –, ám pénz hiányában a legtöbb helyen mindössze kétszer-háromszor tartanak légi szúnyoggyérítést.

Hét végi határhelyzet:

Zsúfoltság, hosszú várakozás

(MTI) Szombaton *Kelebia* vasúti határállomásra 242 boszniai menekült érkezett, akik közül a magyar Határőrség 49-et visszafordított, mert nem menekültstátust kértek, csak át akartak utazni– mondta *Krisán János* helyettes szóvivő. A Menekültügyi Hivatal munkatársai 186 kimerült, beteg embert elsődleges egészségügyi ellátás után a békéscsabai menekülttáborba szállítottak. A szombaton érkezettekkel együtt a június 30-án megindult bosnyák menekültek száma *kétezer-kétszázra* emelkedett.

A magyar határőrség felkészülve várta a hazafelé tartó török vendégmunkások átvonulását. Az előzetes prognózisok beváltak, mert szombaton tizenötezer török lépett be az országba. *Hegyeshalomnál* délután öt órakor tetőzött a forgalom, a legnagyobb várakozási idő a 2,5 óra volt, pedig csupán a török vendégmunkások számára átlagosan tíz beléptetősáv működött folyamatosan. Az átutazók többsége vízummal érkezett, bár tranzitvízum váltására a határon is volt lehetőség. A délutáni órákig 1100 átutazóvízumot adtak ki. Délután öt után Hegyeshalomnál egyébként 30 perc alá csökkent a várakozás. A törökök *Hegyeshalom–Budapest–Kecskemét–Szeged–Röszke* útvonalon hagyják el az országot. Ez a hullám hétórás várakozást okozott Röszkénél.

Rajka is csúcsforgalmat bonyolított, mert az osztrák csendőrség a Magyarország felé tartó utasok jó részét Csehszlovákia felé terelte. A csehszlovák határőrök a rajkai tumultust úgy próbálták csökkenteni, hogy a forgalom egy részét tovább irányították *Győr–Vámosszabadi* és *Komárom* irányába. A nagylaki határállomáson átlagosan öt órát kellett várakozni. *Gyulán* zökkenőmentes volt az áthaladás.

Határátkelőhelyeink túlnyomó többsége vasárnap is zsúfolt volt, mind a teher-, mind a személygépkocsiknak hosszú ideig kellett várakozniuk. A BM Határőrség központi ügyeletesétől kapott vasárnap délelőtti tájékoztatás szerint *Győr–Vámosszabadinál* a teherautók 180, *Rajkánál* 300 perces várakozás után hagyhatták el Magyarországot. *Tompánál* a várakozási idő befelé 120, kifelé 480 perc, *Röszkénél* a teherautóknak 180 percet, a személyautóknak viszont lényegesen többet, 720 percet kellett átlagosan várakozniuk az átkelésre. Nagylaknál a személygépkocsiknak 240, a teherautóknak 600 percet kellett vesztegelniük. *Gyulánál* sem volt jobb a helyzet, ott a személygépkocsiknak kifelé átlagosan 360, a tehergépkocsiknak 420 perc a várakozási idejük. Záhonynál a tehergépjárműveknek 260 percet kell várakozniuk, hogy elhagyhassák Magyarországot.

Nyugvóponton a biohumuszügy

(MTI) Megegyezéssel ért véget péteken a biohumusz-termelők június 21. óta tartó ülősztrájkja a Parlament előtt. Mint ismeretes, a gilisztabotrány kárvallottjai a demonstrációt azért szervezték, hogy pénzügyi helyzetük megnyugtató rendezésére ígéretet kapjanak. Annak idején biogilisztatenyésztésre és humusztermelésre sok ezer ember nagy összegű kölcsönt vett fel. A kudarcba fulladt vállakozás miatt azonban adósságaikat nem tudták visszafizetni, és problémáik jogi úton sem rendeződtek. Követeléseiket június 21-én petíció formájában juttatták el a köztársasági elnökhöz és a miniszterelnökhöz. A Biohumusz-termelők Érdekvédelmi Egyesületének titkára elmondta: a kormány és az érdekvédelmi egyesület képviselői közötti tárgyalások hamarosan megkezdődnek. Az OTP Rt. vezetőivel július 1-jén Biohumusz Alapítvány létrehozásáról szóló emlékeztetőt írtak alá, miszerint az OTP 100 millió forint összegű alapítvány létrehozásához járul hozzá, és 1993. január 1-jétől – amennyiben szükséges – további, maximum 100 millió forint hozzájárulást ad. Az OTP ugyanakkor 1992. december 31-éig, kizárólag az általa adott mezőgazdasági kölcsönökkel összefüggő végrehajtási, illetve behajtási eljárásokat felfüggeszti. Bán László kijelentette: a mozgalom vezetői továbbra is latba vetnek minden törvényes eszközt, hogy az OTP-hez hasonló megoldásra bírják az ügyben felelős többi bankot és valamennyi takarékszövetkezetet.

Történelmi szenzációk brit lapokban

(MTI) A Göbbels-napló moszkvai fölfedezése óta a brit lapokat elragadták a tudományosan egyelőre nem ellenőrzött történelmi szenzációk.

A *Sunday Express* tulajdon nyomozásáról számolt be, amelynek végkövetkeztetése az, hogy *Hitler* megégett holttestének maradványait nem a berlini kancellária kertjében temették el, nem is szórták szét a szélbe, hanem – miután szovjet orvosok 1945. május 8-án felboncolták – elszállították, és némi viszontagság után a kelet-németországi *Magdeburgban* földelték el. A helyszín ma szeméttelep – írta a lap.

A lap két éve nyomoz, és sikerült földeríteniük a Szovjetunióban a *Szmers* – Sztálin személyes titkosszolgálata – néhány egykori munkatársát, akik Hitler és barátnője, Eva *Braun* maradványait őrizték, szállították és eltemették. Egyikük, a 75 éves Ivan *Tyerescsenko* nyugalmazott százados ellátogatott Magdeburgba, és igazolta, hogy ott hantolták el Hitlert – írta a Sunday Express.

A *The Sunday Telegraph* ugyancsak a volt Szovjetunióban nyomozott, és riportere *Kijevben* találkozott Szergo *Gegecskorival,* Lavrentyij *Berija* fiával. Gegecskori nem kevesebbet állított, mint azt, hogy Beriját, a sztálini titkosszolgálat rettegett főnökét nem végezték ki, csak megsebesült, amikor a katonák megtámadták a családi otthont, ám hívei elrejtették, és *Argentínába* csempészték, ahol talán még ma is él – mondta Gegecskori.

Berija fiát elfogták, 1954-ben engedték el, de arra kényszerítették, hogy apjáé helyett anyja családi nevét vegye föl, majd sokáig száműzetésben volt *Szverdlovszkban.* Jelenleg 67 éves, és egy katonai kutatóközpontot vezet Kijevben. Gegecskori azt mondta, először 1956-ban értesült róla, hogy apja minden bizonnyal életben van. Egykori dadájához eljutott egy fénykép, amelyen kövérkés alak volt látható barna esőkabátban, a *Buenos Aires-i* elnöki palota tövében. – Minden kétséget kizáróan felismertem apámat. De a fényképet elégettük.

■ **A Budapest Gyermekkórus** több mint egy hónapos koncertturnéra Japánba utazott. Botka Valéria és Csányi László együttese mintegy 30 alkalommal lép fel Tokió legnagyobb koncerttermeiben, valamint Yokohamában, Narában, Naganóban, Shizuokában és a szigetország további 10-15 vidéki városában. A külön erre az útra összeállított kétórás programban preklasszikusok és klasszikusok művei mellett természetesen Kodály és Bartók kórusművei, valamint japán nép- és műdalok is szerepelnek. A kórusával 13. alkalommal Japánba látogató pedagógus házaspár az út során a magyar zeneoktatás módszereiről tart előadást a vendéglátóknak

ABSZOLÚT SZUPERPRODUKCIÓ

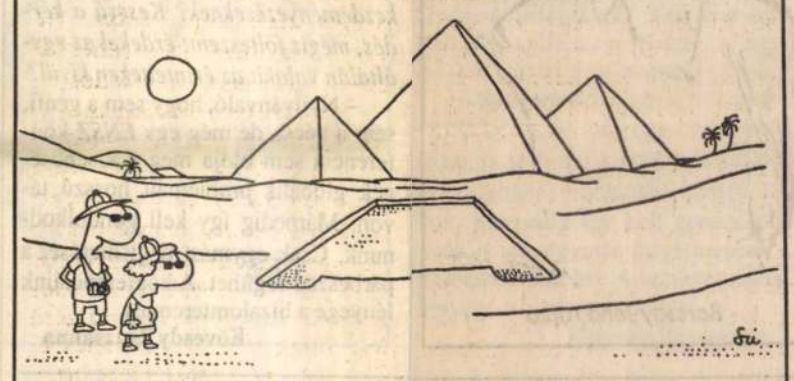

Mondd, Darling, itt nem kellene állnia valamilyen Szfinxnek...?!
Szmodis Imre rajza

■ **Száznegyvenöt éve nem tapasztalt** szárazság sújtja Észak-Németországot, különösen a volt NDK északi területeit: nyolc hete nem hullott csapadék, a mezőgazdaságot ért kár milliókban kifejezve háromszámjegyű összegeknél kezdődik. A német Parasztszövetség szorgalmazza, hogy az Európai Közösség nyilvánítsa katasztrófa sújtotta területnek a északkeleti tartományokat, nyissák meg az Európai Közösség raktárait, s a Bundeswehr nagyszabású segélyakció keretében juttasson takarmányt a kárvallottaknak. A bonni védelmi minisztérium csütörtökön este jelezte, hogy hajlandó segíteni a károk mérséklésében. Az aszály különösen rosszul jött a magángazdálkodással éppen most próbálkozó keletnémet mezőgazdáknak vagy a termelőszövetkezeteknek, mert a beruházások fejében a gabonát már jó előre elzálogosították. Az aszályt az elmúlt napokban erdőtűzek is kísérték a vidéken.

■ **Fesztivál a Vörös-téren.** A világhírű spanyol tenor, José Carreras szólóhangversenyével nyílt meg szombat este Moszkvában a „Meghív a Vörös-tér" címmel megrendezett fesztivál. A nyitókoncert a várakozásoknál jóval kevesebb hallgatót vonzott: a 12 ezer ülőhellyel és több tízezer állóhellyel rendelkező nézőtéren ezren gyűltek össze. A Carreras-rajongókat feltehetőleg a magas, több száz rubeles jegyárak riasztották el. A július 11-ig tartó rendezvénysorozat másik kiemelkedő eseménye egy balettest lesz, amelyen orosz balettsztárokon kívül a Dán Királyi Balett, a New York-i Balett és a Párizsi Opera művészei is fellépnek.

■ **A kémkedésért elsőfokon,** nem jogerősen elítélt Szántó Rudolf honvéd zászlós bűnügyét július 20-án és 23-án tárgyalja a Legfelsőbb Bíróság másodfokú eljárásban. Mint ismeretes, a Fővárosi Bíróság katonai tanácsa május 13-án kihirdetett ítéletében 12 évi fegyházbüntetéssel és 10 évi közügyektől eltiltással sújtotta Szántó Rudolfot a jugoszláv katonai hírszerzésnek folytatott kémkedés miatt. Az ítéletet a vádat képviselő katonai ügyész tudomásul vette, Szántó Rudolf és kirendelt védője, dr. Miklós Lajos ügyvéd ellenben fellebbezést jelentett be. Álláspontjuk szerint a katonai tanács ítélete megalapozatlan, továbbá téves a ténybeli és jogi következtetés. A védő állítja: a vádlott nem követett el kémkedést, magatartása büntetőjogilag államtitok vagy katonai szolgálati titok kiszolgáltatása bűntettének, illetve legfeljebb kémkedésre ajánlkozásnak minősíthető. Az ezeknek a bűncselekményeknek az elkövetőjére kiszabható büntetések pedig jóval kisebbek, mint amellyel a kémkedés tettese sújtható. Fellebbezésükben kérték az általuk nagyon súlyosnak tartott büntetés enyhítését is. A Legfelsőbb Bíróság a fellebbezési tárgyalás megnyitása után – a titokvédelmi szempontokra figyelemmel – dönt majd a nyilvánosság kizárásáról. A bíróság határozatát előreláthatólag július 23-án hirdetik ki.

■ **A Zsolnay Gyár épületkerámiáiból** nyílt kiállítás szombaton Pécsett. A patinás, nagynevű pécsi gyár a múlt század végén kezdte meg a használati és dísztárgyak mellett az épületkerámiák gyártását. Az elsők között a Mátyás-templom, a kassai dóm és a vajdahunyadi vár restaurálásához rendeltek a kor híres építészei díszítőelemeket. Pécsett a Lóránt-palota (ma gyógyszertár a Széchenyi téren), a Vasváry-villa (ma a Pécsi Akadémiai Bizottság székháza), a Pécsi Nemzeti Színház és a Postapalota díszítésére kaptak megrendelést. A most megrendezett kiállítás anyagát a leghíresebb Zsolnay-épületkerámiák fotóiból és különböző – épületre nem rögzített – tárgyakból állították össze. A tárlat szeptember 20-áig tekinthető meg Pécsett, a Nemes Endre Múzeumban.

■ **Elmaradtak az előadások** Párizs egyik leghíresebb, legrégibb színházában, az Odeonban, mert az alkalmilag foglalkoztatott színészek, színházi alkalmazottak egy csoportja a múlt héten elfoglalta a színház épületét. Az alkalmilag foglalkoztatott színészek és színházi dolgozók a számukra folyósított munkanélküli-segélytervezet megváltoztatása ellen tiltakoznak. A változtatás növelné a segély felvételéhez előírt, kötelezően munkában töltött napok számát. A tüntetők iránti szolidaritásból sztrájkot tartottak több párizsi állami színházban is.

■ **A telefondoktor a szünidőről.** A július 6-ától 12-éig terjedő héten a telefondoktor a diákok nyári szünidejének hasznos eltöltésére ad tanácsot. Hangsúlyozza, hogy a szünidőben kell erőt gyűjteni a az új tanévre, tehát lazítani kell az év közbeni kötöttségeken, ám egyfajta időbeosztásra, napirendre ilyenkor is szükség van. Lehetővé kell tenni, hogy a gyerekek elsősorban azzal foglalkozhassanak, ami érdekli őket. Gondoskodni kell arról, hogy a sok játék közepette is rendszeresen étkezzenek a diákok, s étrendjükben a fehérjetartalmú táplálékon – főzelék, hús, tojás, gyümölcs, tejtermék – legyen hangsúly. A csoportos gyermeküdültetés és a nyári tábor általában jól szolgálja szünidő hasznos eltöltését, s különösen ajánlható a visszahúzódó, zárkózott, gátlásos gyermekeknek, akik az ilyen környezetben jobban beilleszkednek. A szülők szabadságát töltse együtt a család, és kezelje egyenrangú félként a gyermekeket, ne kösse le minden idejüket, és gondoskodjon egyivású játszópajtásokról is.

■ **A Progressz M–13** teherűrhajót – amelyet a múlt héten bocsátottak fel – szombaton este összekapcsolták a Mir űrkomplexummal. A Progresz üzemanyagot, felszereléseket és tudományos műszereket, valamint élelmet és vizet vitt az űrállomásra. A mérési adatok, valamint Alekszandr Viktorenko és Alekszandr Kaleri űrhajósok szerint a Mir berendezései rendeltetésszerűen működnek.

Aida: küzdelem a Népstadionban

Népstadion, péntek este nyolc óra huszonöt perc. Az év eseménye, a látványos opera-show még mindig nem kezdődött el.

Első félidő

Előttünk terül el óriási, okkersárga síkságként a színpad, középen tornyosul a szfinx, mögötte – mivel még világos van – nem éppen odaillő hátteret biztosít a *Stadion Szálló* épülete és a leláton ékeskedő zöld betűs felirat: *Totó szórakozás...* Az emberek egyre türelmetlenebbek, itt-ott tapssorozatok, bekiabálások, elhaló füttyök hangzanak fel, vannak, akik a mexikói futball-világbajnokságról ismert közönséghullámok elindításán fáradoznak. A stadionba jövet már mindenki felszerelkezhetett. Vehetett ülőpárnát, távcsövet, szotyolát, műanyag szfinxet, és begyűjthette a szórólapokat, amelyeken az élelmes utazási irodák egyiptomi kirándulásokra hívnak az *Aida* eredeti helyszínére. Mögöttem megszólal egy hang: *„Gondoltam, ha már cirkusz, akkor veszek perecet"* – és jó nagyot harap belőle. Nyolc óra huszonhat perc. Sokadszorra mondják be a mikrofonba, hogy az előadást azonnal megkezdik, mihelyt a közönség elfoglalja a helyét. A küzdőtéren jelen lévő, „rosszalkodó", nyolcezer forintos jeggyel büszkélkedő nézősereg (a jegyen: *very important persons!*) ugyanis nem ült még le a helyére, helyette pezsgőzik, cseveg és gyönyörködik a piros egyenkosztümös házigazda-kisasszonyokban. A zenekar „a távolban" türelmesen várakozik.

Hirtelen felzúg a taps, *Raffa* mester meghajol, és elkezdődik az opera. A hangosítással érezhetően valami nincs rendben, de ez egészen addig nem zavaró, ameddig *Amneris* a színpadra nem lép. Alig hallani énekét. Szaporodik a füttyszó és a *„Hangot, hangot!"* kiáltás. Katia *Ricciarelli* is feltűnik, de már nem szólalhat meg, a karmester leinti a zenekart, és kirohan. Megpiszkált hangyabolyként zúg a közönség, valaki a hangszórókból elnézést és türelmet kér a technikai hiba miatt, és megnyugtat, hogy az előadást öt perc múlva folytatják. Lent a pezsgőzés újra kezdődik, a megszégyenített világsztár és partnerei lassan leballagnak a színről. Húsz perc elteltével Aida-pólós fiatalember sétál a színpadra reflektorfényben, és közli, hogy a legmodernebb francia hangosító berendezés meghibásodott, a jegyek vasárnap estére érvényesek...

Ezt hívják úgy, hogy idegenben lőtt gól...

Második félidő

Tegyük túl magunkat a botrányon. A szombati est (a tulajdonképpeni bemutató) és vasárnapi pótelőadás (mely utóbbi a fenyegető zápor miatt 20 perccel később kezdődött, s melyet a Nílus-parti jelenet után zuhogó eső szakított meg) már az Aida szépségét nyújtotta. A *Rock Színház* hangosító berendezései, amelyeket sikerült egy nap alatt átszerelni, valamint a világsztár helyett Aida szerepébe szombaton is, vasárnap is beugró *Misura* Zsuzsa nagyszerű éneklése, szép hangja némiképpen feledtette a pénteki nap eseményeit, bár a mikrofonok néha kopogtak, torzítottak. Amint besötétedett, a környezet is, a hangulat is sokkal inkább „egyiptomibbá" vált. A nagyjelenetek látványa valóban lenyűgözhette az embereket, de az ígért kígyóknak, elefántoknak, oroszlánoknak, tevéknek híre-hamva sem volt. Egy alkalommal lovak vonultak végig kecsesen, két sorban a színpadon, megtapsolta őket a közönség. Sajnos az érkező lendülettel azon nyomban távoztak is, mindörökre. A második felvonásra már végre úgy érezhette a néző, hogy nemcsak show, hanem operashow szem- és fültanúja lehet. Az biztos, hogy az Aida-stáb azt, ami jó volt, végül két dolognak köszönheti. Egyrészt annak, hogy minden sikeres volt, ami nem külföldi, másrészt pedig az opera hatalmának, *Verdi* gyönyörű muzsikájának. A vasárnapi eső miatti bosszúságról, az elmaradt előadásvégről nem a szervezők tehetnek – de ez nem vigasztalja a másodszor is pórul járt nézőket.

(d. m.)

Veszélyben a Notre-Dame?

A párizsi Notre-Dame szívélyesen fogadja a látogatokat. Naponta negyvenezren térnek be a székesegyházba (pünkösdhétfőn 56 ezren keresték fel!), s az idén valószínűleg soha nem látott rekorddal számolhatunk: az év során várhatóan tizenhárommillióan lépik át a katedrális küszöbét.

Kiszámították, hogy a látogatók naponta csupán lélegzetükkel hétszáz liter vizet juttatnak a levegőbe. A lecsapódással a felszálló por a hideg támfalakra, üvegablakokra és boltívekre ragad. A világi látogatónak és a hívőnek egyaránt szemet szúrnak a fekete, itt-ott máladozó boltívek, melyeket csupán ötévenként tisztít meg az erre vállalkozó hegymászócsapat. A sziszifuszi munka mintegy 400 ezer frankba kerül.

„Tagadhatatlan, hogy a turizmus szennyez" – jegyzi meg Christian *Dupavillon,* a kulturális minisztérium műemlékvédelmi igazgatója. „Feladatom ellentmondásos: egyrészt arra kell ösztökélnem az embereket, hogy látogassanak el a Notre-Dame-ba, másrészt pedig a székesegyház védelmére kell ügyelnem."

A minisztérium nagylelkűnek mutatkozott: százmillió frankot szánt a homlokzat munkálataira. Az aggasztó jelentések hatására intézkedéseket léptettek érvénybe. Eltűntek a székesegyház közvetlen közeléből a turistabuszok. Az ott parkoló, motorjukat (a légkondicionálás biztosítása végett) télen-nyáron járató járművek súlyosan károsították a homlokzat állagát, a szobrokéról nem is beszélve.

A faragott kő igen kényes. „A szobrok restaurálása is komoly problémákat okoz. Az egykorival megegyező köveket kell használni, máskülönben szétpattan a helyreállított műtárgy (a szervátültetéshez hasonló jelenségről van szó). Amellett ritka képességű szobrászokkal kell dolgoznunk. Bár az autóbuszokat sikerült eltávolítani, a közlekedés káros hatása továbbra is érvényesül. A savas esők s a levegőszennyeződés egyaránt aggasztanak minket. Gondokat okoz a sok turista, a nedvesség, a por. De nem tilthatjuk meg az embereknek, hogy lélegezzenek! S ha már itt tartunk, egy katasztrofális technikai hibát is meg kell említenünk. Ez a fűtőtestek légkibocsátása. A jelenlegi rendszer elhasznált levegőt kavar fel, ami a kőre nézve igen veszélyes. S a gyertyákról még nem is szóltam..."

Nem is tudjuk, milyen jelentős ez a probléma: évente egymillió-kétszázezer gyertyát gyújtanak a Notre-Dame-ban. Ad majore Dei gloriam... – azonban a tiszteletre méltó tett konkrét következményei katasztrofálisak: a füst és a nedvességgel keveredő koromszemcsék mindenhova, így az orgona nyolcezer sípjába is beférkőznek. François *Girard*, a székesegyház gondnoka következetesen állítja, hogy a gyertyafüst nem támadja meg a követ, s csak porszívóval könnyen eltávolítható felszíni lerakodásról van szó.

Nem így *Violle atya,* érseki tanácsos, az egyházművészeti bizottság tagja, aki „nem szennyező" gyertyák bevezetésével kísérletezik. „Kis lépésekkel érhetjük el, hogy a székesegyház újra egykori fényében ragyogjon" – jegyzi meg.

Marad a tömeg kérdése. Korlátozni a látogatók számát? Hogyan? Belépőjeggyel? A törvény tiltja a templomok számára ezek árusítását. S mindenki egyetért abban, hogy semmilyen hatása se lenne. „A plébános megtilthatja, hogy mise alatt turisták jöjjenek a templomába, ez azonban lehetetlen a Notre-Dame-ban – mondja Violle atya. Persze adódnak nehézségek: a csend, melyet finoman, de következetesen tiszteletben kell tartatni a betérőkkel. Hiszen a spirituális szennyezés veszélye is fennáll. Kampányt indítottunk az útikönyvek kiadóinál, s javítottuk a székesegyházon belüli közlekedés feltételeit. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy Notre-Dame nemcsak turistákat fogad, hanem egyben jelentős zarándokhely is. Az emberek közül sokan – bármily meglepően is hangozzék – imádkozni jönnek hozzánk. A szertartások, misék, vecsernyék stb. száma egyre nő!" Majd hozzáfűzni, hogy „káros hatás ide, káros hatás oda" nem szabad túlzásokba esni, hiszen „ha hatezer hívő gyűlik össze, ami nem ritka – a kíváncsiskodók diszkréten meghúzódnak a háttérben, s a templomban csend honol".

Hervé de Saint-Hilaire
(MN–Figaro)

Kultúránk a világban

HOL A SZÍNPAD?
A KÉKSZAKÁLLÚ A BÉCSI STAATSOPERBEN

A bécsi Staatsoper november 22-én magyar nyelvű előadásban műsorára tűzte *A kékszakállú herceg várát*. Az esemény zenei rangjáért a remekművön kívül szavatol maga a neves intézmény (az emeleti társalgóban Bartókra, Balázs Bélára és a pesti ősbemutatóra vonatkozó dokumentumanyagot állítottak ki), illetve a szereposztás. Juditot Operaházunk kiváló drámai szopránja, Takács Klára, a Kékszakállút a világhírű és világjáró Siegfried Nimsgern, Bayreuth sztárjainak egyike, a legújabb Wagner-Ring Wotanja alakítja. A karmester Jiří Kout. Az igazi nagy név azonban Götz Friedrich, az egykori Felsenstein-tanítvány, aki az operarendezők nem hivatalos világranglistáján ma alighanem az első három között van. (De az első öt között biztosan.)

Friedrich egy másik modern egyfelvonásossal, Schönberg *Erwartung (Várakozás)* című operájával állította párhuzamba a *Kékszakállút*. Nyilvánvaló az egymás után játszott két darab *gondolati* összefüggése. (Zeneileg a Kékszakállú dallamvezetése — mint maga Bartók írja — „a lehető legélesebb ellentétben áll a vokális szólamok schönbergi kezelésével, melyben a legszélsőségesebb ugrások, lépések és nyugtalanság jelentkezik".) Szellemi arculatát tekintve azonban mindkét darab a lélek misztériumának a freudi mélypszichológián átszűrt analízise. Az est második részében előadott Schönberg-mű — „monodráma", ahogy szerzője nevezi — egyenesen a tudatalattiból fölgomolygó képzettársítások szabad csapongásából szervez zenei formát. A szerelmesére váró asszony — a szellemi és fizikai energiát kívánó szerepet a rendező felesége, Karen Armstrong alakítja, bejátszva az emlékek szürrealista színpadát — a szorongás, a halálfélelem és a magány vízióját sűríti a várakozásba, valahol a megtörtént múlt és a megtörténhető jelen elmosódó határterületén.

A játék valódi tere Schönbergnél is a lélek, *a belső színpad*, akárcsak a *Kékszakállú*ban; nem véletlen, hogy a díszlettervező Hans Schavernoch mindkét darabhoz azonos alapkonstrukciót épített: a ferdén emelkedő platót tudatunk sötét barlangját idézi. Friedrich a Bartók-opera kezdő hangjai alatt még Balázs Béla prózai prológját is elmondatja (ezt persze németül): „Urak, asszonyságok... hol a színpad, kint-e vagy bent?" Egy „század eleji úr" a nézőtér első sorának közepén megérinti a pálcáját emelő karmester vállát, majd hátra fordul a közönséghez... Még beszél, amikor elindulnak a vonósok kitartott, lassú unisono szólammal...

A színpadnyílást két, egymás elé siklatott, fekete panelfal takarja. A köztük levő keskeny, V-alakú rés mögött az ég kékje. Az egyik fal lassan elmozdul, a kiszélesedő rés fölfedi Juditot és a Kékszakállút, amint takarásban, egy képzeletbeli lépcsőn lefelé lépkednek. Csak vállmagasságig látjuk őket. Mihelyt leérnek, kiderül, hogy a Kékszakállú fölhajtott gallérú, hosszú, fekete ballonkabátot és fekete kalapot visel, Juditon magasszárú fűzős cipőjéig érő, krémszínű ballon, gallérja alatt átvetett, hosszú szövetsál, fején a kabáttal azonos színű, oldalra csapott sapka. Teljes sötétbe borul a színpad, s amikor újra kivilágosodik, föltárul a Kékszakállú herceg vára...

Hatalmas, zárt, ferde síkban emelkedő, barlangszerű csarnok. „Ninscsen ablak, nincsen ajtó..." Finoman erezett falak, keskeny lemezekből. Elöl, bal oldalt fekete bőrkanapé. A pszichoanalitikus díványa? Amíg Judit kíváncsian körülkémlel, a Kékszakállú hanyatt fekszik a díványon, lovaglóostorával (?) idegesen csapkodva maga mellett a bőrhuzatot. Nyoma sincs a jelmezes mesék birodalmába utalt, misztikus hangulatnak. A Kékszakállú a szerelmes férfi gáláns, de szenvedélyes mozdulatával segíti le Judit kabátját. Ő maga is átöltözik. Juditon hosszú szövetszoknya, blúz, mellény és férfinyakkendő, a Kékszakállú fekete kötöst terít sötét pantallója és rávarrt zsebekkel díszített, ujjatlan blézere fölé.

Judit (Takács Klára) és a Kékszakállú (Siegfried Nimsgern)

„Lásd, ez az én birodalmam..."

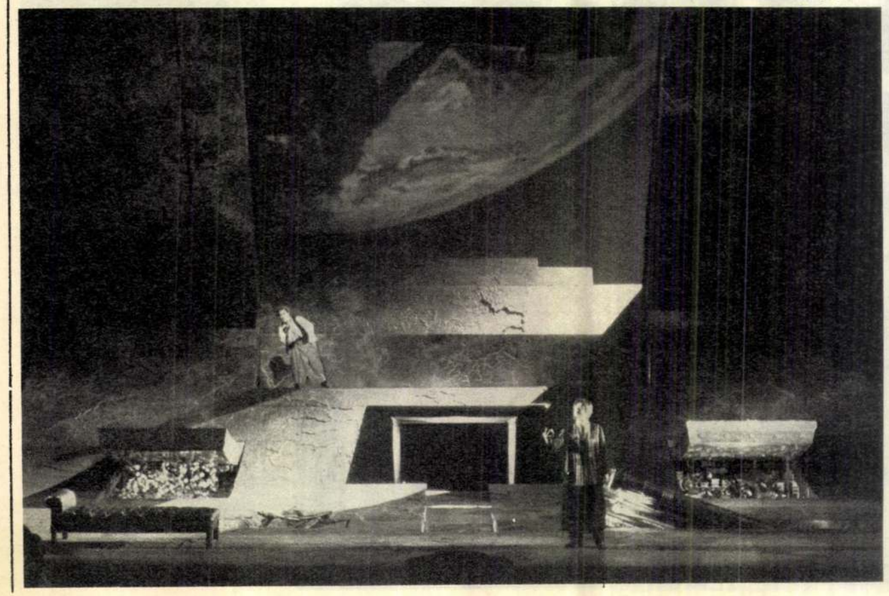

Lore Haas ruháit nem egy divatbemutató kommentátoraként részletezem. Az öltözködés meghatározza a szereplők magatartását. A misztérium egy profán légyott formáját ölti. Friedrich nem metafizikai Férfi—Nő kapcsolatot ábrázol. Itt szerelmi nászra készülnek. A „pszichoanalitikus díványának" át kellene alakulnia az aktus színhelyévé. Juditról és a Kékszakállúról *ajtótól ajtóig* lekerül egy-egy ruhadarab. Kicsit bizarr, ahogy zsebeinek tépőzárát fölszakítva a férfi átadja az asszonynak az újabb és újabb kulcsokat. Hat fölszakított zseb (seb?) üresen leffeg. A hetedik kulcsot Juditnak már szinte a testéből kell kitépnie, a fehér ingen átütő vérfolt mögül, s a Kékszakállú ölelés helyett borítja a földön fekvő nőre.

A mű szimbolikus tartalmának terhét a díszlet viseli. Friedrich nem restelli megzavarni a Bartók-zene akusztikáját. A láthatatlan várkapu hangos dörrenéssel csukódik be, az ajtók kinyitásakor minden alkalommal éles csikorgás hallatszik. A szcenika bámulatos pontossággal követi a rendező lelemények. A szimmetrikusan elhelyezett „ajtók" süllyesztőként vagy hatalmas múzeumi tárlóként működnek, és egészen a végső bezárulás pillanatáig nyitva maradnak. A kínzókamrából véres leplet húz elő Judit. A fegyveres házból ágyúcsövek emelkednek ki. A kincsek aranyát és a virágoskert szecessziós rózsáinak fehérségét fényeffektus borítja vérvörösbe. Az ötödik ajtó hatalmas, tiszta tutti-akkordjaira lassan föltárul a hátsó horizont lemezfala, és mintha a végtelen kozmoszba tekintenénk ki, egy bolygó karéja, majd csillagmiriád tűnik föl. A könnyek tavából fehér köd gomolyog. Végül a színpad mélyéből szertartásosan, szoborszerűen előlépdel a három halott asszony, hogy átkarolva Juditot, magával vigye az örök éjbe. A hetedik ajtó fölött térdelő Kékszakállúra is rácsukódik birodalmának reménytelen sötétje.

Takács Klára kivételes erővel ábrázolja a szerelem és a kíváncsiság szenvedélye közötti hánykolódás drámáját. Juditja modern asszony, aki kegyetlen, olykor hisztérikus hódítóként ostromolja a férfiúi titokzatosság várát. Játékában egyszerre jelenik meg érzékiség és intellektualitás; mintha a teljesség akarása és a kompromisszumot nem ismerő birtoklásvágy ítélné vereségre. Nimsgern Kékszakállúja az énekteljesítményt tekintve vitathatatlanul formátumos. Komor fenségbe burkolózó alakja kozmikus magányt sugároz. A magyar szöveg ejtésével természetesen nehézségei vannak. Mivel Bartók dallamvezetésének lényege a parlando-deklamációban rejlik, a recitálás görcsösségét a kifejezés s ezáltal az *alakítás* sínyli meg. Ez minden külföldi énekes által magyarul énekelt *Kékszakállú*-előadás problémája. A hazai fülnek föltűnő szépséghibától eltekintve Götz Friedrich *Kékszakállú*ja ritka zenedrámai élménnyel ajándékoz meg.

KOLTAI TAMÁS

KELLEMETLEN OLDALUNK

Faustus, a városfertőtlenítő

„Mi történne, ha Cyrano de Bergerac milliomnyi néppé" szaporodna, s ez a nép „nap mint nap azzal foglalatoskodna, hogy magát kigúnyolja"? — e drámai kérdést tette fel nemrég a *Népszava* lendületes cikkírója. *Felindulásra* az ragadta, hogy látott „a közelmúltban egy emlékező tévéjátékot", mely *őrültnek* mutatta Lenkey tábornokot, pedig Petőfi ismert verse *hősnek* ábrázolta őt. Erről eszébe jutott a publicistának a *Nyolcvan huszár* is, amely szintén nem a Lenkey-század diadalmas hazatérését mutatta meg, hanem a megszökött katonák pusztulásáról szólt. „Akkor hát, kinek jó ez a nagy gyászolás? *És mi végre?*" Így folytatódnak a dorgáló kérdések, ostorozva a *hullás*, a *romlás* irodalmát, amely a *bűbánat oltárán* feláldozza a *sikeres* hősöket, s végül kikezdi és felőrli a nép *önbecsülését*. Innen ível fel a cikk a legigézőbb magasságokba: nem vallana ugyan épelméjűségre azt állítani, hogy a piszkos pesti utcák csak az ilyen „történelmi aránytévesztés" következményei — töprenghetünk a publicista —, de a szemetelő ember magatartásának *egyik* oka mégiscsak ez a halálhangulatos, nemzeti büszkeséget, önbecsülést kiölő művészet; hisz aki nem becsüli magát, az környezetét sem óvja, s csak úgy szórja szét a csikket, ohne zsanér. Nem csoda, hogy a „külföldi turisták szemében" mindez rossz vért szül.

Forgatókönyvírója lévén a *Lenkey tábornok* című „emlékező tévéjátéknak", a hiú szerzők szokása szerint először is megpróbáltam elhárítani a bírálatot. Ehhez már tréningben voltam, mert épp Lenkey generális kapcsán néhány csodálatosan csacska kritikusi észrevételben gyönyörködhettem.

Most is természetesen azokat a megállapításokat huzigáltam alá a *Népszava* cikkében, amelyek némi történeti ismeretek alapján könnyen cáfolhatók. Akadt belőlük bőven. De akkor elszégyelltem magam, mert megjelentek lelki szemeim előtt a szennyes pesti utcák... a csikktenger, a feldőlt kukák és piszkoló kutyák, a köpdöső járókelők, a rókázó részegek... Megdöbbentem. E lehangoló látványért, ha nem is egyedül, de másokkal együtt mégiscsak én vagyok a felelős! Nem mondhatom azt, hogy ne a múlt ábrázolásában, hanem inkább a jelenben, a gazdasági és egyéb viszonyokban keressük az okát a nemzeti önbecsülés elsorvadásának, ha van ilyen sorvadás, s ettől piszkos a főváros, hanem lássam be, hogy a *Lenkey tábornok*ot rendező Hajdufy Miklós, s a *Nyolcvan huszárt* író Csoóri Sándor s a rendező Sára Sándor és mások mellett én is rombolom a nemzeti tudatot, s ennek véget kell vetni.

Az igazi önkritika a tettek mezején mutatkozik meg. Szerencsére a cikkíró a kritika mellé építő eligazítást is adott a magyar irodalomnak, mondván, hogy az elbukottak helyett olyan *„messzire világítóan sikeres"* hősöket ábrázoljunk, mint Verencsics Faustus volt, „aki Velencében lett szerzetes, és majd fél évezreddel ezelőtt ejtőernyővel ugrott le, elsőként a világon egy toronyból". Nosza, itt a pálya, itt a cél! Máris nekiláttam *A magyar Faustus* című nyolcrészes tévéjáték forgatókönyvének. Íme, néhány jellemző, hangulatos kép belőle. Nyitó jelenet: kolostorudvar, gyönyörű apácák énekelnek: „A keresztfához megyek" stb. Magyar Faustus, deltás ifjú szerzetes belép. Száll az ének: „Fájdalom közt darvadozva" stb. Faustus felkiált: „Ne siránkozzatok folyton, húgocskáim, félre a kereszttel, amely a hullás, bukás, romlás, halálvonaglás jelképe, kiöli belőletek a jókedvet, az önbecsülést, nézzétek csak, máris tele van macskapiszokkal a kolostor udvara!" Már-már hallgatnak rá a szüzek, de közbelép a Gonosz Inkvizítor (antiklerikális célzat!), s lefogatja. Kínozzák, tüzes fogóval huzigálják a nyelvét, de Faustus ellenáll: „Engem nem fogtok megtörni, sem megőrjíteni, egy magyar szerzetes még az akasztófa alatt is kacarász!" Utolsó éjszakáját az inkvizíció toronyzárkájában tölti. Vidám, életteli dalok harsannak elő dús tüdejéből, optimista egerek ének- s zenekara örömódákat cincog. Ekkor a rácson át egy Jóságos Békeszerzetes (célzás a Forradalom és az Egyház eljövendő harmonikus kapcsolatára) ejtőernyő készítésére alkalmas vásznat dug be Faustusnak. Hajnalodik. Főporkoláb nyitja a zárkát ki, alabárdosok be. Ám ekkor orruk előtt a széttört rácson át kibontja ejtőernyőjét Faustus, elsőnek a világon, ugrik, majd távoli tájakra libeg.

Hősöm ezek után felfedezi az örök élet elixírét, s végigcsinálja fél évezred történelmét. *Siker*élmények tömege: kerékbetörik, megégetik, lenyakazzák, felkötik, négy darabra vágják, kiherélik, de az elixírtől mindig feltámad, s fantasztikusan vidám, konstruktív, lelkesítően optimista hőstettekkel felderíti a hullaszagú emberiséget.

Elárulom, hogy az aradi tábornokokat is mind megmenti, s aki a cár szolgálatába akart állni korábban, most megteheti. Az utolsó jelenet: Faustus mint idegenből hazaszakadt hazánkfia leszáll léggömbjével a Lenin körút és a Rákóczi út kereszteződésében, közel a *Népszava* szerkesztőségéhez. Megdöbbenti a mocskos utcák látványa, s tüstént Köztisztasági Szerzetesrendet alapít „Tiszta utca, tiszta ház gmk" néven. Jeligéjüket a *Népszava* cikkírójától kölcsönzik: „Tisztuljon a tiszta levegővel a gondolat!" Sárga csuhás szerzetesek léggömbökön kacagva szállítják a szemetet. Külföldi turisták irigykedve pusmognak. Vidám kukahordók kórusa:

„Aki magyar, velünk tart!
Elhordjuk a kutyapiszkot!"

Finálé. Tapsrend. Önbecsülő röhögés a nézők közt.

Csak azért nem árulom el a többit, mert egyszer már könnyelműen fecsegtem egy színdarabötletemről, s mire észbekaptam, filmet csináltak belőle — mások. Mert némely kulturális műhelyekben még nem eléggé tiszta a gondolat. De Faustus még őket is tisztába teheti.

FEKETE SÁNDOR

Zsebkönyv

Győrből kaptam a következő levelet: „Tisztelt D. L., az *Új Tükör* 1985. évi 38. számában megjelent *Zsebkönyv*ben írottakra hivatkozom, és elmondom, hogy diákkoromban mi a *megszentségtelenítéshetetlenségeskedéseitekért* szót találtuk a leghosszabb magyar szónak. Ez hosszabb, mint amit Dani mond, és nem is sokkal értelmetlenebb. Szívesen üdvözlöm: dr. Kováts Zoltánné." Köszönet a levélért és a hosszú szóért!

*

Ez a kérdés egy tévéhíradóban hangzott el: *„Milyen célkitűzéseket hozott felszínre?"* Azóta is töröm a fejem, mit rejt a kérdés, és mit lehet rá válaszolni.

*

Idézet egy műbírálatból: *„Groteszk helyzetekben és szituációkban."* Ó, mily boldog lehet az, aki azt hiszi, hogy más a szituáció, mint a helyzet!

*

A mélyvasút Batthyány téri lejáratánál egy anya rászól a hatévesforma kisfiára:

— Ne fogd meg a karfát! Tiszta kosz...

*

Valaki valamilyen színdarabról beszél a rádióban, s egyszer csak a következőt közli: *„Mintegy százharminchatszor játszották..."* Vagyis hányszor?!

*

A televízióban láttam; tetoválás egy férfi karján: *„Bünn az élet!"* De még mekkora! Helyesírási hibákból még egyesek bőrére is jut.

*

Széles transzparens az áruház előtt: „Az egészséges táplálkozás termékei a Skálában." Árulják is őket, vagy csak hirdetik?

*

Rejtély, miért nem tudják *Az ember tragédiáját* pontosan idézni. Egy hetilap cikke például a következőkkel rukkolt elő: „Ha jól ügyelsz, egy szózat zeng feléd, mely visszaint s emel. Csak kövesd" — holott Madách Imre ezt írta: „*S* ha jól ügyelsz, egy szózat zeng feléd / *Szünetlenül*, mely visszaint s emel, / Csak *azt* kövesd." (Kiemelés tőlem: D. L.)

*

Jó egy évvel ezelőtt a televízióban hallottam: „Megint igazolódott egy népi mondás: segíts magadon, és akkor kívülről is jön segítség." A minap a rádióban hangzott el: „Igaz az a mondás: segíts magadon és akkor kapsz segítséget." Ismét fölhívom a figyelmet: a mondás, *eredeti alakjában*, a *Magyar szólások és közmondások* című O. Nagy Gábor-gyűjtemény 310. lapján lelhető. Ne féljünk tőle.

*

„Az emberek azért nem beszületesek, mert nem hiszik komolyan, hogy meghalnak." (Kosztolányi Dezső *Egy ég alatt*, 435. l.)

DALOS LÁSZLÓ

GYÁRFÁS ENDRE:

KOPORSÓFELIRAT

Elvesztettük a harcot: elértek a trójai dárdák.
Véli a kulcsórunk:
mégis győzelem ez,
mert sikerült neki dárdáink rövidebbre szabatni,
s így a koporsónkhoz
éppen elég fa maradt.

Uncle Sam és a züllöttség

Örvendetesen sokszínű manapság a kritika arculata. Mily ellentétes értékelést kapott például Kolozsvári Papp László *Hazánk fiai* című darabja, mennyire negatívat az *Új Tükör*ben és milyen pozitívat a *Magyar Nemzet*ben. Így van ez rendjén, az ízlésbeli eltérés mindannyiunk szíve joga. Kolléganőnknek — hogy is mondjam? — *pontatlan* fogalmazásán csodálkozunk csupán.

Azt írja ugyanis Berkes Erzsébet (*Magyar Nemzet*, 85. december 10.), hogy: „Szilveszter, a fiúgyermek kedvese is a családdal él. Emőke azonban titkon Tartó Ferenccel (ő Szilveszter édesapja — B. T.) is vi szonyt kezd. Nem mintha züllött volna, hanem mert óvónői fizetéséből nem telik albérletre..."

Emőket nem gátját szakító érzelmi vihar, nem is visszafojthatatlan szexuális szenvedély teszi egyidejűleg a fiú és az apa szeretőjévé (majd, teszem hozzá, hirtelen menyasszonyává az érkező kanadai nagybácsinak, akivel tüstént kikezd), erre nem található utalás a darabban. Arra azonban igen, hogy a lány ezt gátlástalanul, érzelmeire (ha vannak neki?) fittyet hányva, csak anyagi érdekből teszi. Nincs az a társadalmi rendszer, legalábbis eddig még nem volt olyan, amely ezt ne prostitúcióként bélyegezné meg, aminek szinonimája a züllöttség. Vajon *mit* kellett volna ezen kívül *még* tennie Emőkének ahhoz, hogy az idézett kritika szerzője elismerje züllöttségét is?

Fogalmi zavarba esik továbbá kolléganőm a kanadai nagybácsi meghatározásában. Kritikájában következetesen *amerikainak* titulálja, a szerepet alakító színészt pedig „szertelen Uncle Sam"-nek nevezi. Franciaország meg Belgium egyaránt az európai kontinensen található, szomszédosak egymással, s a nyelvük is közös, egy belga szereplőről mégsem mondhatom, hogy „szertelen Marianne". Ugyanúgy egyazon kontinensen és egymás szomszédságában helyezkedik el, meg azonos nyelven is beszél az észak-amerikai Egyesült Államok és Kanada, mégis két teljesen különböző ország, és egy kanadait éppen azzal lehet megsérteni, ha Uncle Samhez, az USA-beli amerikaiak szimbólumához kapcsolják.

BARABÁS TAMÁS

Új Tükör XXII. évf. 52. sz.

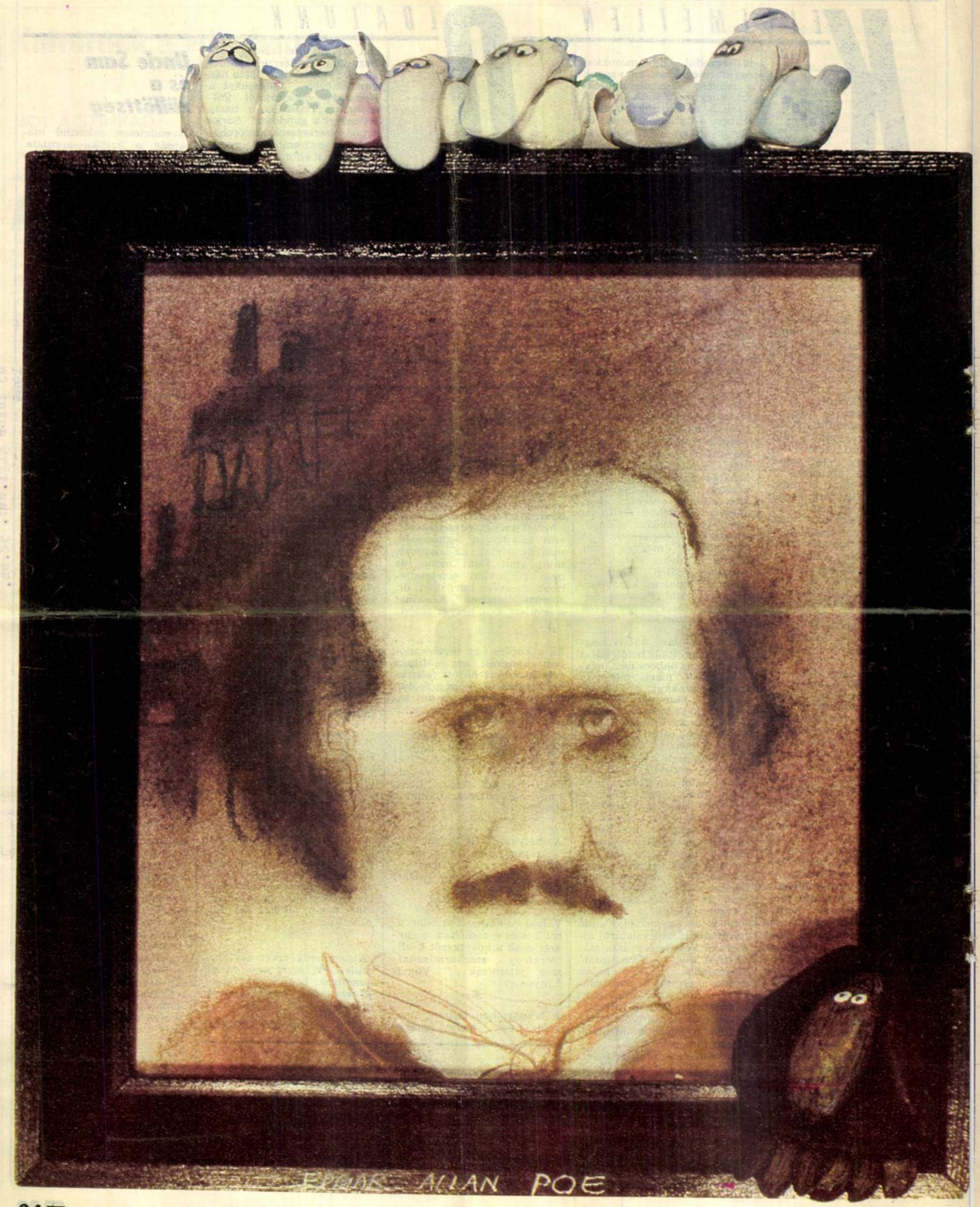

KÉPSZOBROK ÉS SZOBORKÉPEK

Amikor két éve egy vidéki kiállításon megláttam Sajdik Ferenc „portréapplikációinak" első sorozatát, jóleső örömet és lelkesedést éreztem: lám, lehet az oly sokszor indokolatlanul lebecsült karikatúratrambulinról is jó nagyot ugrani . . .

Sajdik régebben is franciás könnyedséggel, groteszk fantáziával rajzolt (nehéz eldönteni, hogy ez a könnyedség hosszú gyakorlás eredménye vagy veleszületett csodálatos adomány . . .), de pár éve talán a kötetlenebb és gyakoribb meseillusztrálás miatt önálló grafikai nyelvet hozott létre, és azt, e szellemileg gyakran elmeszesedett, sémákat követő világunkban igen ritka formai ötletgazdagsággal is fűszerezte.

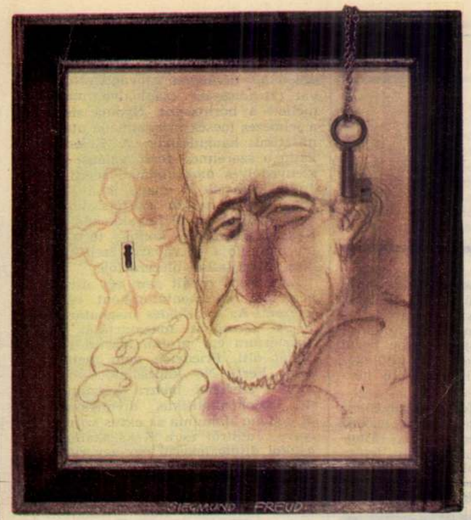

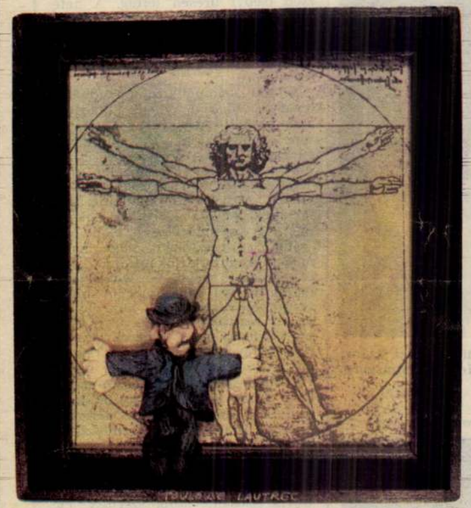

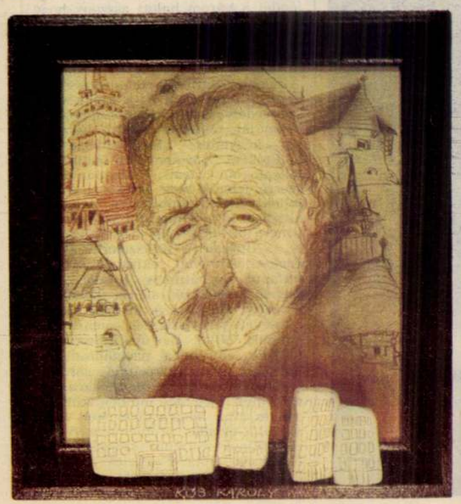

A képzőművészekről, írókról, zeneszerzőkről, politikusokról és bohócokról készített, egyforma fakeretbe foglalt, pici, színes plasztikákkal és tárgyakkal kiegészített portrékat szemlélve is gyakran éreztem, hogy azok szinte a gondolat gyorsaságával készültek, korrekció nélkül, a pasztelltechnika erényeinek tökéletes kihasználásával.

A kérdést feltenni, hogy mindez tréfa-e csupán vagy „komoly művészet", úgy érzem, felesleges . . . Én úgy mondanám, ezek tréfás kísérletezések komoly művészi eredménnyel.

Sajnos, hogy az itt látható, egyébként jól sikerült reprodukciók nem adják vissza az eredeti hatást, így igen jó lenne a közeljövőben Nyíregyháza és Linz után, a két város között majdnem félúton, Budapesten is kiállítóhelyiségben viszontlátni a több, mint ötven „képszobrot", no meg „szoborképet".

TETTAMANTI BÉLA

KÉKESDY KÁROLY REPRODUKCIÓI